

Butlletí del Consell General

Any 2022 – VIII Legislatura – Núm. 95/2022

---

15 de juliol del 2022

SUMARI

pàgina

---

3. PROCEDIMENTS ESPECIALS

3.2.2 Proposicions de llei qualificada

398/2021	Publicació de l'informe de la Ponència i l'informe de la Comissió Legislativa d'Affers Socials i Igualtat, en relació a la Proposició de llei qualificada de la persona i de la família.	2
----------	---	---

3. PROCEDIMENTS ESPECIALS

3.2.2 Proposicions de llei qualificada

Edicte

La síndica general, d'acord amb les previsions de l'article 100.2 del Reglament del Consell General,

Disposa

Publicar l'informe de la Ponència i l'informe de la Comissió Legislativa d'Afers Socials i Igualtat en relació a la **Proposició de llei qualificada de la persona i de la família**.

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 15 de juliol del 2022

Roser Suñé Pascuet
Síndica General

Informe de la Ponència de la Comissió Legislativa d'Afers Socials i Igualtat

El M. I. Sr. Carles Sánchez Rodríguez, del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, nomenat ponent per la Comissió Legislativa d'Afers socials i Igualtat el dia 26 d'abril del 2022, en relació a la Proposició de llei qualificada de la persona i de la família, exposa el següent:

- S'han presentat 161 esmenes a l'articulat: 2 esmenes per part del Grup Parlamentari Terceravia+UL+Independents, 29 esmenes per part del Grup Parlamentari Demòcrata i 130 esmenes per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

- La Sindicatura, en les reunions mantingudes els dies 19 de març, 17 de juny de l'any 2021 i 22 d'abril del 2022, i als efectes determinats per l'article 18.1.d) del Reglament del Consell General, va constatar que les esmenes formulades pels grups parlamentaris no eren contràries a les disposicions de l'article 112 del Reglament del Consell General, i les va admetre a tràmit.

- El dia 22 d'abril del 2022 es va trametre la Proposició de llei esmentada i les esmenes a l'articulat presentades a la Comissió Legislativa d'Afers Socials i Igualtat, d'acord amb el que preveu l'article 45 del Reglament del Consell General.

Per aquests fets, el ponent de la Comissió Legislativa d'Afers Socials i Igualtat, en relació a la Proposició de llei qualificada de la persona i de la família, proposa, segons el que disposa l'article 97 del Reglament del Consell General, l'informe següent:

Proposició de llei qualificada de la persona i de la família

Exposició de motius

Títol I. *La persona*

Capítol primer. *La persona física*

Article 1. *Capacitat jurídica*

Article 2. *Capacitat d'obrar i majoria d'edat*

Article 3. *Persona menor d'edat*

Article 4. *Persona menor d'edat emancipada*

Article 5. *Formes d'emancipació*

Article 6. *Persona menor d'edat en situació de desemparament*

Capítol segon. *La modificació de la capacitat i l'internament*

Secció primera. *Règim jurídic de la modificació de la capacitat*

Article 7. *Subjectes, causes i procediment de modificació de la capacitat*

Article 8. *Efectes de la modificació de la capacitat i posició jurídica de la persona amb la capacitat modificada*

Article 9. *Revocació o canvis en la modificació de la capacitat*

Article 10. *Efectes de la revocació o dels canvis en la modificació de la capacitat*

Article 11. *Manca de capacitat natural*

Secció segona. *Règim jurídic de l'internament*

Article 12. *Internament d'urgència*

Article 13. *Internament amb finalitats terapèutiques*

Article 14. *Control de l'internament*

Article 15. *Internament de persones menors d'edat*

Article 16. *Internament voluntari*

Capítol tercer. *Les institucions de protecció o de suport a la persona*

Secció primera. *Disposicions generals*

Article 17. *Organismes o institucions de protecció o de suport a les persones*

Article 18. *Funcions i obligacions*

Article 19. *Capacitat*

Article 20. *Causas d'inhabilitat absoluta*

Article 21. *Causas d'inhabilitat relativa*

Article 22. *Excuses*

Article 23. *Règim jurídic de les excuses*

Article 24. *Prohibicions*

Secció segona. *La tutela*

Subsecció primera. *Disposicions generals*

Article 25. *Persones destinatàries de la tutela*

Article 26. *Titularitat del càrrec*

Article 27. *Control de la tutela*

Subsecció segona. *Vocació a la tutela*

Article 28. *Autotutela*

Article 29. *Nomenament pels progenitors*

Article 30. *Donacions o disposicions testamentàries a favor de la persona destinatària de la tutela*

Article 31. *Nomenament per l'autoritat judicial*

Article 32. *Tutela privada*

Subsecció tercera. *Constitució de la tutela*

Article 33. *Legitimació per promoure la seva constitució*

Article 34. *Nomenament*

Article 35. *Publicitat*

Subsecció quarta. *Obligacions del tutor*

Article 36. *Inventari*

Article 37. *Mesures per garantir la gestió del patrimoni*

Article 38. *Obligació de retre comptes*

Article 39. *Responsabilitats*

Subsecció cinquena. *Exercici de la tutela*

Article 40. *Tutela de la persona menor d'edat*

Article 41. *Actes de la persona menor d'edat exclosos de la tutela*

Article 42. *Tutela de la persona amb la capacitat modificada*

Article 43. *Autorització judicial*

Article 44. *Manca d'autorització*

Subsecció sisena. *Extinció de la tutela*

Article 45. *Causes*

Article 46. *Declaració judicial de l'extinció*

Subsecció setena. *Cessament del tutor*

Article 47. *Causes*

Article 48. *Impossibilitat d'exercir el càrrec*

Article 49. *Remoció del tutor*

Subsecció vuitena. *Efectes de l'extinció i del cessament*

Article 50. *Rendició final de comptes*

Article 51. *Reclamació de la rendició de comptes*

Article 52. *Aprovació dels comptes*

Article 53. *Efectes de l'aprovació*

Secció tercera. *La curatela*

Article 54. *Persones destinatàries de la curatela*

Article 55. *Constitució de la curatela per disposició de la llei*

Article 56. *Normativa aplicable*

Article 57. *Preexistència de tutela*

Article 58. *Curatela de les persones menors d'edat emancipades*

Article 59. *Curatela de les persones amb la capacitat modificada judicialment*

Article 60. *Curatela del pròdig*

Article 61. *Curatela de l'absent*

Article 62. *Conseqüències de la manca d'assentiment*

Secció quarta. *El defensor judicial*

Article 63. *Procedència del nomenament*

Article 64. *Nomenament*

Article 65. *Funcions*

Secció cinquena. *La guarda de fet*

Article 66. *Supòsits d'actuació*

Article 67. *Facultats*

Article 68. *Reemborsament i retribució*

Article 69. *Rendició de comptes*

Títol II. *La família*

Capítol primer. *El matrimoni*

Article 70. *El matrimoni*

Secció primera. *La promesa de matrimoni*

Article 71. *Efectes de la promesa*

Article 72. *Restitució de les donacions nupcials*

Article 73. *Rescabament de danys*

Secció segona. *Sistema matrimonial*

Article 74. *Formes de matrimoni*

Article 75. *Efectes*

Article 76. *Àmbit d'aplicació de la normativa andorrana*

Article 77. *Matrimoni en un país estranger*

Secció tercera. *Requisits del matrimoni*

Article 78. *El consentiment*

Article 79. *Edat*

Article 80. *Persones que no poden prestar el consentiment*

Article 81. *Matrimoni anterior*

Article 82. *Parentiu*

Secció quarta. *Formalitats preliminars del matrimoni*

Article 83. *Casament civil*

Article 84. *Resolució de l'expedient*

Article 85. *Matrimoni canònic*

Secció cinquena. *Celebració del casament civil*

Article 86. *Competència*

Article 87. *Forma de celebració*

Article 88. *Casament en perill de mort*

Article 89. *Oposició al casament*

Secció sisena. *El matrimoni canònic*

Article 90. *Règim jurídic*

Article 91. *Inscripció*

Secció setena. *Els efectes personals i patrimonials del matrimoni*

Article 92. *Equiparació jurídica dels cònjuges*

Article 93. *Deures recíprocs dels cònjuges*

Article 94. *Domicili familiar*

Article 95. *Direcció de la família*

Article 96. *Contribució a les despeses familiars*

Article 97. *Responsabilitat*

Article 98. *Habitatge familiar*

Article 99. *Deure d'informació recíproca*

Secció vuitena. *Les relacions patrimonials entre cònjuges*

Subsecció primera. *Disposicions generals*

Article 100. *Règim econòmic del matrimoni*

Article 101. *Inoposabilitat de la modificació del règim*

Article 102. *Negocis jurídics entre cònjuges*

Subsecció segona. *Les donacions per raó de matrimoni*

Article 103. *Concepte*

Article 104. *Eficàcia*

Article 105. *Caducitat*

Article 106. *Nul·litat del matrimoni*

Secció novena. *Els capítols matrimonials*

Article 107. *Concepte i requisits*

Article 108. *Forma i publicitat*

Article 109. *Capacitat*

Article 110. *Modificació*

Article 111. *Interdependència dels pactes capitulars*

Article 112. *Revocació*

Article 113. *Ineficàcia*

Secció desena. *El règim econòmic matrimonial*

Article 114. *Autonomia patrimonial*

Article 115. *Determinació de les titularitats*

Article 116. *Règim jurídic de les donacions capitulars*

Article 117. *Règim jurídic dels béns adquirits en proindivís*

Article 118. *Règim jurídic dels comptes conjunts*

Article 119. *Administració dels béns privatius*

Article 120. *Extinció i liquidació*

Secció onzena. *Crisis matrimonials*

Subsecció primera. *La nul·litat del casament civil*

Article 121. *Causes de nul·litat del casament*

Article 122. *Convalidació del casament nul*

Article 123. *Efectes respecte dels fills i el contraent de bona fe*

Subsecció segona. *La separació matrimonial*

Article 124. *Causes de separació*

Article 125. *Efectes*

Article 126. *Reconciliació*

Subsecció tercera. *La dissolució del matrimoni*

Article 127. *Causes de dissolució*

Article 128. *Causes de divorci*

Article 129. *Reconciliació*

Secció dotzena. *Procediment en les causes matrimonials*

Article 130. *Procediment i competència*

Article 131. *Mesures provisionals*

Secció tretzena. *Efectes de la declaració de nul·litat, de separació i de divorci*

Article 132. *Mesures respecte dels fills*

Article 133. *Exercici de l'autoritat parental*

Article 134. *Domicili familiar*

Article 135. *Pensió compensatòria*

Article 136. *Mesures*

Article 137. *Dissolució del règim econòmic matrimonial*

Article 138. *Eficàcia civil de les sentències canòniques*

Capítol segon. *Les unions estables de parella*

Secció primera. *Disposicions generals*

Article 139. *Àmbit d'aplicació i jurisdicció competent*

Article 140. *Concepte, requisits i acreditació*

Article 141. *Condicions prèvies d'acreditació*

Article 142. *Registre d'Unions Estables de Parella*

Secció segona. *Relacions i efectes personals i patrimonials*

Article 143. *Autonomia patrimonial i regulació de les relacions personals i patrimonials dels convivents*

Article 144. *Règim jurídic de les despeses comunes*

Article 145. *Protecció de l'habitatge familiar*

Article 146. *Equiparació a efectes determinats del matrimoni i de la unió estable de parella*

Secció tercera. *Extinció i efectes*

Article 147. *Efectes de la ruptura*

Article 148. *Règim jurídic de l'extinció*

Article 149. *Efectes de l'extinció*

Article 150. *Drets del membre supervivent de la parella*

Capítol tercer. *La filiació*

Secció primera. *La filiació per naturalesa i situacions assimilades*

Subsecció primera. *Disposicions generals*

Article 151. *Equiparació jurídica dels fills per naturalesa*

Article 152. *Determinació de la filiació*

Article 153. *Filiació contradictòria*

Article 154. *Període legal de concepció*

Article 155. *Efectes*

Article 156. *Limitació d'efectes*

Subsecció segona. *Determinació de la filiació matrimonial*

Article 157. *Filiació matrimonial*

Article 158. *Impugnació de la filiació matrimonial*

Article 159. *Impugnació de la maternitat*

Article 160. *Fills concebuts abans del matrimoni dels progenitors*

Article 161. *Naixement abans del matrimoni*

Article 162. *Determinació de la filiació matrimonial*

Subsecció tercera. *Determinació de la filiació no matrimonial*

Article 163. *Mitjans*

Article 164. *Presumpció de la paternitat no matrimonial*

Article 165. *Capacitat per al reconeixement*

Article 166. *Requisits*

Article 167. *Requisits de forma*

Article 168. *Impugnació de la paternitat no matrimonial*

Article 169. *Reconeixement viciat*

Article 170. *Impugnació de la maternitat no matrimonial*

Article 171. *Acció de determinació*

Subsecció quarta. *Les accions de filiació*

Article 172. *Legitimació passiva*

Article 173. *Acumulació de pretensions*

Article 174. *Mesures cautelars*

Article 175. *Exclusió de publicitat*

Secció segona. *La filiació per adopció*

Subsecció primera. *Disposicions generals*

Article 176. *Persones que poden adoptar*

Article 177. *Edat dels adoptants*

Article 178. *Persones que poden ser adoptades*

Article 179. *Persones que no poden ser adoptades*

Article 180. *Consentiment de l'adoptat*

Article 181. *Consentiment dels progenitors*

Article 182. *Forma del consentiment*

Article 183. *Autorització pel batlle*

Subsecció segona. *La preadopció*

Article 184. *Finalitat, procediment i efectes*

Subsecció tercera. *Dels procediments de preadopció i d'adopció*

Article 185. *Diligències*

Article 186. *Mesura de preadopció*

Article 187. *Cessació de la mesura*

Article 188. *Proposta d'adopció*

Article 189. *Requisits de la proposta d'adopció*

Article 190. *Constitució de l'adopció*

Article 191. *Termini per constituir l'adopció*

Article 192. *Adopcions realitzades a l'estranger*

Subsecció quarta. *Dels efectes de l'adopció*

Article 193. *Inscripció en el Registre i efectivitat*

Article 194. *Efectes de l'adopció*

Article 195. *Cognoms i nom de la persona menor d'edat adoptada*

Article 196. *Extinció de l'adopció*

Capítol quart. *L'autoritat parental*

Secció primera. *Disposicions generals*

Article 197. *Subjectes*

Article 198. *Exercici*

Article 199. *Desacords*

Article 200. *Deure d'informació*

Article 201. *Relacions personals*

Article 202. *Drets i deures dels progenitors i dels fills*

Article 203. *Intervenció judicial*

Secció segona. *La representació legal dels fills*

Article 204. *Àmbit*

Article 205. *Contraposició d'interessos*

Secció tercera. *Gestió del patrimoni dels fills*

Article 206. *Administració*

Article 207. *Facultats*

Article 208. *Béns administrats pels fills*

Article 209. *Autorització judicial*

Article 210. *Autoritzacions alternatives*

Article 211. *Manca d'autorització*

Article 212. *Prohibicions*

Article 213. *Fi de l'administració*

Secció quarta. *Incidències en l'autoritat parental*

Article 214. *Extinció*

Article 215. *Privació*

Article 216. *Recuperació*

Article 217. *Suspensió*

Article 218. *Pròrroga*

Article 219. *Rehabilitació*

Article 220. *Extinció de l'autoritat parental prorrogada o rehabilitada*

Capítol cinquè. *Els aliments familiars*

Article 221. *Contingut*

Article 222. *Quantia*

Article 223. *Característiques*

Article 224. *Persones obligades recíprocament*

Article 225. *Ordre de prelació dels obligats*

Article 226. *Pluralitat de persones obligades*

Article 227. *Dret a reclamar aliments*

Article 228. *Pluralitat de persones amb dret a reclamar*

Article 229. *Compliment*

Article 230. *Actualització*

Article 231. *Garanties*

Article 232. *Pagament per tercers*

Article 233. *Extinció*

Article 234. *Subsidiarietat*

Capítol sisè. *Els drets viduals familiars*

Article 235. *Drets de predetracció*

Article 236. *L'any de viduïtat*

Article 237. *La quarta vidual*

Títol III. *Normes de dret internacional privat*

Article 238. *Llei personal*

Article 2. *Capacitat jurídica*

Article 3. *Persona menor d'edat*

Article 4. *Persona menor d'edat emancipada*

Article 5. *Formes d'emancipació*

Capítol segon. *La provisió de suports per a l'exercici de la capacitat*

Article 6. *Mesures de suport*

Article 7. *Finalitat i exercici de les mesures de suport*

Article 8. *Mesures adoptades per la mateixa persona afectada*

Article 9. *Poder preventiu*

Article 10. *Provisió de suports per l'autoritat judicial*

Article 11. *Provisió preventiva de suports abans de la majoria d'edat*

Article 12. *Revisió de les mesures de suport*

Article 13. *Publicitat*

Article 14. *Actes realitzats sense suports*

Capítol tercer. *Les institucions de protecció o de suport a la persona*

Secció primera. *Disposicions generals*

Article 15. *Funcions i deure d'exercici*

Article 16. *Aptitud per exercir els càrrecs*

Article 17. *Causas d'inhabilitat absoluta*

Article 18. *Causas d'inhabilitat relativa*

Article 19. *Causas d'excusa*

Article 20. *Al·legació i apreciació de les excuses*

Article 21. *Remoció*

Article 22. *Cessament en els càrrecs*

Article 23. *Prohibicions*

Article 24. *Gratuitat*

Article 25. *Privacitat*

Article 26. *Mesures de control*

Secció segona. *La tutela*

Subsecció primera. *Delació*

Article 27. *Persones que s'han de posar en tutela*

Article 28. *Delació pels progenitors*

Article 29. *Tutela privada*

Article 30. *Delació judicial*

Article 31. *Administració patrimonial separada*

Subsecció segona. *Constitució i exercici de la tutela*

Article 32. *Legitimació per promoure la constitució*

Article 33. *Nomenament*

Article 34. *Publicitat*

Article 35. *Inventari*

Article 36. *Gestió patrimonial*

Article 37. *Exercici per pluralitat de persones i desacords*

Article 38. *Rendició de comptes anuals*

Article 39. *Responsabilitats*

Subsecció tercera. *Contingut*

Article 40. *Deure de cura i relació personal amb la persona tutelada*

Article 41. *Representació legal i actes exclosos*

Article 42. *Autorització judicial*

Article 43. *Manca d'autorització*

Subsecció quarta. *Extinció de la tutela*

Article 44. *Causes*

Article 45. *Declaració judicial*

Article 46. *Rendició final de comptes*

Article 47. *Reclamació de la rendició final de comptes*

Article 48. *Aprovació dels comptes*

Article 49. *Efectes de l'aprovació*

Secció tercera. *Les curateles*

Article 50. *Supòsits de curatela*

Article 51. *Preexistència de tutela*

Article 52. *Curatela de les persones emancipades*

Article 53. *Curatela de les persones amb discapacitat*

Article 54. *Curatela de la persona pròdiga*

Article 55. *Refús de l'assistència*

Article 56. *Curatela de la persona absent*

Article 57. *Altres curateles de gestió patrimonial*

Article 58. *Règim supletori*

Secció quarta. *El defensor judicial*

Article 59. *Procedència del nomenament*

Article 60. *Nomenament*

Article 61. *Funcions*

Secció cinquena. *La guarda de fet*

Article 62. *Supòsits d'actuació*

Article 63. *Funcions*

Article 64. *Reemborsament*

Article 65. *Supervisió i rendició de comptes*

Secció sisena. *La protecció patrimonial de les persones amb discapacitat*

Article 66. *Concepte i finalitat del patrimoni protegit*

Article 67. *Persona amb discapacitat beneficiària*

Article 68. *Constitució*

Article 69. *Aportacions posteriors*

Article 70. *Administració*

Article 71. *Supervisió i control*

Article 72. *Extinció*

Article 73. *Constància registral*

Títol II. *La família*

Capítol primer. *El matrimoni*

Secció primera. *Sistema matrimonial*

Article 74. *El matrimoni*

Article 75. *Formes de matrimoni*

Article 76. *Efectes*

Secció segona. *La promesa de matrimoni*

Article 77. *Efectes de la promesa*

Article 78. *Restitució de les donacions nupcials*

Article 79. *Rescabament de danys*

Secció tercera. *Requisits del matrimoni*

Article 80. *El consentiment*

Article 81. *Edat*

Article 82. *Capacitat*

Article 83. *Vincle previ*

Article 84. *Parentiu*

Secció quarta. *Expedient previ a la celebració del casament civil*

Article 85. *Contingut de l'expedient*

Article 86. *Resolució de l'expedient*

Secció cinquena. *Celebració del casament civil*

Article 87. *Competència*

Article 88. *Forma de celebració*

Article 89. *Casament en perill de mort*

Secció sisena. *El matrimoni canònic*

Article 90. *Expedient*

Article 91. *Efectes civils*

Article 92. *Eficàcia civil de les sentències canòniques*

Article 93. *Inscripció*

Secció setena. *Els efectes personals i patrimonials del matrimoni*

Article 94. *Equiparació jurídica dels cònjuges*

Article 95. *Deures recíprocs dels cònjuges*

Article 96. *Domicili familiar*

Article 97. *Direcció de la família*

Article 98. *Contribució a les despeses familiars*

Article 99. *Responsabilitat*

Article 100. *Habitatge familiar*

Secció vuitena. *Les relacions patrimonials entre cònjuges*

Subsecció primera. *Disposicions generals*

Article 101. *Règim econòmic matrimonial*

Article 102. *Inoposabilitat de la modificació del règim*

Article 103. *Negocis jurídics entre cònjuges*

Subsecció segona. *Les donacions per raó de matrimoni fora de capítols matrimonials*

Article 104. *Règim*

Article 105. *Eficàcia*

Article 106. *Revocació*

Article 107. *Nul·litat del matrimoni*

Secció novena. *Els capítols matrimonials*

Article 108. *Règim i requisits*

Article 109. *Forma i publicitat*

Article 110. *Capacitat*

Article 111. *Modificació*

Article 112. *Interdependència dels pactes capitulars*

Article 113. *Règim jurídic de les donacions capitulars*

Article 114. *Revocació*

Article 115. *Ineficàcia*

Secció desena. *El règim econòmic matrimonial*

Article 116. *Autonomia patrimonial*

Article 117. *Determinació de les titularitats*

Article 118. *Règim jurídic dels béns adquirits en proindivís*

Article 119. *Règim jurídic dels comptes conjunts*

Article 120. *Administració dels béns privatis*

Article 121. *Extinció i liquidació*

Secció onzena. *Crisis matrimonials i dissolució del matrimoni*

Subsecció primera. *La nul·litat del casament civil*

Article 122. *Causas de nul·litat del casament i legitimació*

Article 123. *Convalidació del casament nul*

Article 124. *Efectes de la declaració de nul·litat respecte dels fills i el contraent de bona fe*

Subsecció segona. *La separació matrimonial*

Article 125. *Causas de separació*

Article 126. *Efectes*

Article 127. *Reconciliació dels cònjuges separats*

Subsecció tercera. *La dissolució del matrimoni*

Article 128. *Causas de dissolució*

Article 129. *Causas de divorci*

Article 130. *Reconciliació*

Secció dotzena. *Procediment i efectes de la declaració de la nul·litat, la separació i el divorci*

Article 131. *Procediment*

Article 132. *Mesures provisionals*

Article 133. *Atribució de la guarda i drets de relació personal*

Article 134. *Exercici de l'autoritat parental*

Article 135. *Domicili familiar*

Article 136. *Pensió compensatòria*

Article 137. *Compliment i modificació de les mesures*

Article 138. *Dissolució del règim econòmic matrimonial*

Article 139. *Publicitat*

Capítol segon. *Les unions estables de parella*

Secció primera. *Disposicions generals*

Article 140. *Requisits i acreditació*

Article 141. *Condicions prèvies d'acreditació*

Article 142. *Registre d'Unions Estables de Parella*

Secció segona. *Relacions i efectes personals i patrimonials*

Article 143. *Autonomia patrimonial i regulació de les relacions personals i patrimonials dels convivents*

Article 144. *Règim jurídic de les despeses comunes*

Article 145. *Protecció de l'habitatge familiar*

Article 146. *Equiparació a efectes determinats del matrimoni i de la unió estable de parella*

Secció tercera. *Extinció*

Article 147. *Causes i formalització*

Article 148. *Efectes de l'extinció*

Article 149. *Drets del membre sobrevivent de la parella*

Article 150. *Competència i procediment*

Capítol tercer. *La filiació*

Secció primera. *Disposicions generals*

Article 151. *Classes de filiació*

Article 152. *Equiparació jurídica dels fills*

Article 153. *Efectes*

Secció segona. *La filiació per naturalesa i per reproducció assistida*

Subsecció primera. *Disposicions generals*

Article 154. *Determinació de la filiació*

Article 155. *Filiació contradictòria*

Article 156. *Període legal de concepció*

Article 157. *Limitació d'efectes*

Subsecció segona. *Determinació de la filiació matrimonial*

Article 158. *Presumpció de paternitat*

Article 159. *Fills concebuts abans del matrimoni dels progenitors*

Article 160. *Naixement abans del matrimoni*

Article 161. *Determinació en cas de fecundació assistida*

Article 162. *Determinació judicial de la filiació matrimonial*

Article 163. *Impugnació de la paternitat matrimonial*

Article 164. *Impugnació de la maternitat matrimonial*

Subsecció tercera. *Determinació de la filiació no matrimonial*

Article 165. *Mitjans de determinació*

Article 166. *Determinació en cas de fecundació assistida*

Article 167. *Capacitat per al reconeixement*

Article 168. *Eficàcia*

Article 169. *Requisits de forma*

Article 170. *Determinació judicial de la filiació no matrimonial*

Article 171. *Presumpció de la paternitat no matrimonial*

Article 172. *Impugnació de la paternitat no matrimonial*

Article 173. *Reconeixement viciat*

Article 174. *Impugnació de la maternitat no matrimonial*

Subsecció quarta. *Les accions de filiació*

Article 175. *Legitimació*

Article 176. *Acumulació de pretensions*

Article 177. *Mesures cautelars*

Secció tercera. *La filiació per adopció*

Subsecció primera. *Disposicions generals*

Article 178. *Persones que poden adoptar*

Article 179. *Edat dels adoptants*

Article 180. *Persones que poden ser adoptades*

Article 181. *Persones que no poden ser adoptades*

Article 182. *Consentiment i dret a ser escoltat de l'adoptand*

Article 183. *Consentiment dels progenitors*

Article 184. *Prestació del consentiment*

Article 185. *Autorització judicial*

Subsecció segona. *La preadopció*

Article 186. *Finalitat i objecte*

Subsecció tercera. *Procediments de preadopció i d'adopció*

Article 187. *Diligències*

Article 188. *Mesura de preadopció*

Article 189. *Cessació de la mesura*

- Article 190. *Proposta d'adopció*
- Article 191. *Requisits de la proposta d'adopció*
- Article 192. *Constitució de l'adopció*
- Article 193. *Termini per constituir l'adopció*
- Subsecció quarta. *Efectes de l'adopció*
- Article 194. *Publicitat i retroacció d'efectes*
- Article 195. *Efectes de l'adopció*
- Article 196. *Cognoms i nom de la persona adoptada*
- Article 197. *Extinció de l'adopció*
- Capítol quart. *L'autoritat parental*
- Secció primera. *Disposicions generals*
- Article 198. *Subjectes*
- Article 199. *Exercici*
- Article 200. *Relacions personals*
- Article 201. *Vida separada dels progenitors*
- Article 202. *Desacords*
- Article 203. *Deure d'informació*
- Article 204. *Drets i deures dels progenitors i dels fills*
- Article 205. *Intervenció judicial*
- Secció segona. *La representació legal dels fills*
- Article 206. *Àmbit*
- Article 207. *Contraposició d'interessos*
- Secció tercera. *Gestió del patrimoni dels fills*
- Article 208. *Deure d'administració patrimonial i supòsits exclosos*
- Article 209. *Destinació dels rendiments dels béns administrats*
- Article 210. *Béns administrats pels fills*
- Article 211. *Autorització judicial*
- Article 212. *Autoritzacions alternatives*
- Article 213. *Manca d'autorització*
- Article 214. *Prohibicions*
- Article 215. *Fi de l'administració*
- Secció quarta. *Privació, recuperació, suspensió i extinció de l'autoritat parental*
- Article 216. *Privació*
- Article 217. *Recuperació*

Article 218. *Suspensió*

Article 219. *Extinció*

Capítol cinquè. *Els aliments familiars*

Article 220. *Contingut*

Article 221. *Quantia*

Article 222. *Característiques*

Article 223. *Persones obligades recíprocament*

Article 224. *Ordre de prelación dels obligats*

Article 225. *Pluralitat de persones obligades*

Article 226. *Dret a reclamar els aliments*

Article 227. *Pluralitat de persones amb dret a reclamar*

Article 228. *Compliment*

Article 229. *Actualització*

Article 230. *Garanties*

Article 231. *Pagament per tercers*

Article 232. *Extinció*

Article 233. *Subsidiarietat*

Capítol sisè. *Els drets viduals familiars*

Article 234. *Drets de predetracció*

Article 235. *L'any de viduïtat*

Títol III. *Normes de dret internacional privat*

Capítol primer. *Competència de les autoritats andorranes*

Article 236. *Competència de les autoritats andorranes per a celebrar el casament civil*

Article 237. *Competència dels tribunals andorrans en matèria matrimonial*

Article 238. *Competència de les autoritats andorranes en matèria d'adopció*

Capítol segon. *Determinació de la llei aplicable*

Article 239. *Llei personal*

Article 240. *Matrimoni*

Article 241. *Filiació*

Article 242. *Adopció*

Article 243. *Relacions entre els progenitors i els fills*

Article 244. *Institucions de suport*

Article 245. *Aliments*

Article 246. *Unió estable de parella*

Capítol tercer. *Reconeixement de resolucions estrangeres*

Article 247. *Adopcions constituïdes a l'estranger*

Article 248. *Reconeixement de la filiació constituïda a l'estranger mitjançant gestació subrogada*

Disposició addicional primera. *Referències a la pàtria potestat, a les mesures paternofilials i a les unions civils*

Disposició addicional segona. *Terminologia relativa a les persones amb discapacitat*

Disposició addicional tercera. *Referències a l'adopció*

Disposició addicional quarta. *Emissió de nous documents personals*

Disposició addicional cinquena. *Participació en competicions esportives*

Disposició transitòria primera. *Institucions tutelars*

Disposició transitòria segona. *Representant de la persona absent*

Disposició transitòria tercera. *Garanties dels internaments*

Disposició transitòria quarta. *Criteris i barems de valoració*

Disposició transitòria cinquena. *Unions civils*

Disposició transitòria sisena. *Procediment i competència en relació amb els matrimonis i unions civils celebrats amb anterioritat*

Disposició transitòria setena. *Règim d'adopció de persones majors d'edat*

Disposició derogatòria única

Disposició final primera. *Modificació de la Llei de la successió per causa de mort*

Disposició final segona. *Modificació de la Llei del Registre Civil*

Disposició final tercera. *Modificació de la Llei del Codi de procediment civil*

Disposició final quarta. *Modificació de la Llei de taxes judicials*

Disposició final cinquena. *Llibres del Registre Civil*

Disposició final sisena. *Modificació de normes reglamentàries*

Disposició final setena. *Desenvolupament reglamentari*

Disposició final vuitena. *Tractats internacionals i convenis de col·laboració i adaptació de la normativa relativa a la verificació de la capacitat*

Disposició final novena. *Estudi relatiu als documents personals*

Disposició final desena. *Textos consolidats*

Disposició final onzena. *Entrada en vigor*

MOTIVACIÓ:

En concordança amb les esmenes proposades a continuació.

Exposició de motius

La promulgació i vigència de la Constitució del Principat d'Andorra de l'any 1993 ha tingut les seves repercussions en tot l'ordenament jurídic andorrà, encara que d'una manera molt més significativa en relació amb aquella part del dret civil que anomenem *dret de la persona i de la família*, especialment perquè el text constitucional configura un nou model de família que difereix substancialment del que imperava al Principat d'Andorra abans de la Constitució, que tenia les seves arrels en uns costums que s'havien perllongat en el decurs dels segles i que responia a unes formes d'organització social i familiar en clara regressió en els nostres temps.

Aquest fet explica de forma prou clara que, gairebé immediatament després de la vigència de la Constitució, el legislador andorrà demostrés una preocupació especial per regular les qüestions pròpies del dret de la persona i de la família d'acord amb el model familiar que preval en els temps actuals i, a la vegada, per acomodar el dret andorrà tradicional als principis que inspiren el text constitucional. En aquest punt, és suficient recordar la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, modificada en part per la Llei 14/2004, del 3 de novembre, per la Llei 3/2012, del 19 d'abril, per la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i finalment per la Llei 27/2017, del 30 de novembre, de mesures urgents per a l'aplicació del Conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat, signat a Nova York el 13 de desembre del 2006, així com el Reglament del matrimoni civil, del 10 d'agost de 1995; la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat, del 21 de març de 1996, modificada per la Llei 15/2004, del 3 de novembre, per la Llei 34/2014, del 27 de novembre, per la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de Procediment Civil i parcialment derogada per la Llei 14/2019, del 15 de febrer, qualificada dels drets dels infants i dels adolescents, així com el Reglament d'adopció, del 3 de gener del 2013; la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, modificada per la Llei 14/2004, del 3 de novembre, la Llei 34/2014, del 27 de novembre, i la Llei 12/2019, del 15 de febrer, qualificada de tècniques de reproducció humana assistida i el Reglament del Registre Civil del 18 de desembre de 1996, modificat pels reglaments del 29 de gener de 1997, 19 de març de 1997 i 22 de març del 2000; la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, modificada per la Llei 27/2013, del 19 de desembre, i per la Llei 27/2017, del 30 de novembre; la Llei 4/2005, del 21 de febrer, qualificada de les unions estables de parella, i el Reglament sobre la constatació registral de les unions estables de parella, del 29 de juny del 2005. Tota aquesta normativa ha contribuït, de forma important, a fer que el dret de la persona i de la família vigent sigui equiparable al que regeix a la gran majoria dels països que formen part de l'entorn jurídic i cultural del Principat d'Andorra.

Cal assenyalar de totes maneres que aquesta normativa, recollida en diferents lleis distanciades en el temps, no regula de forma completa les institucions familiars que constitueixen el seu objecte i, des d'una altra perspectiva, que, encara que la legislació actual millora de forma notable el règim jurídic anterior, presenta significatives llacunes i desajusts, que sembla oportú esmenar. La via escaient per harmonitzar les normes aplicables a les diferents institucions que integren el dret de la persona i de la família és la seva regulació en una llei general de la persona i de la família, que té com a finalitat ordenar

de forma articulada i sistemàtica totes les institucions familiars, com a conseqüència de la nova organització política del Principat d'Andorra que imposa el text constitucional.

Al mateix temps, aquesta nova llei ha de permetre actualitzar i adequar la matèria regulada, tant des del punt de vista de la terminologia com dels principis rectors, als criteris del Conveni de les Nacions Unides relatiu als drets de les persones amb discapacitat, signat a Nova York el 13 de desembre del 2006.

L'ordenació sistemàtica de la llei es fa en tres títols, amb els corresponents capítols i seccions, i en dedica un a la persona, un altre a la família i un tercer a les normes de dret internacional privat.

El títol I és el relatiu a la persona física, com a eix central de l'ordenament jurídic, de manera que s'estableixen unes disposicions relatives a la capacitat jurídica i la capacitat d'obrar, a l'emancipació, a la modificació de la capacitat i a l'internament, com també a les institucions de protecció o de suport a les persones, des del punt de vista d'ajuda i protecció jurídica.

La regulació de la tutela reproduïx essencialment les disposicions de la llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, amb les seves successives modificacions, que sembla oportú mantenir, atès que es tracta d'una normativa recent. S'ha considerat oportú tanmateix incloure en el text una regulació de la tutela o guarda de fet, amb una regulació orgànica.

El títol II es dedica a la família, entesa en el seu sentit més ampli d'acord amb la realitat social actual. S'incorpora a aquest títol la normativa de la llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, amb les seves successives modificacions, tot aplicant-hi algunes adaptacions. El canvi més rellevant en aquesta matèria consisteix a eliminar la diferenciació terminològica existent a la llei esmentada entre les unions civils entre persones del mateix sexe i els matrimonis civils entre persones de sexe diferent. Tenint en compte que aquestes dues institucions de la llei qualificada del matrimoni tenen els mateixos efectes jurídics, s'ha optat per donar-los el mateix nom. Així doncs, a partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei, l'ordenament jurídic andorrà reconeixerà dues formes de matrimoni: el casament civil, al qual podran optar tant les parelles homosexuals com les parelles heterosexuales, i el matrimoni canònic. Per tant, se suprimeix la possibilitat de celebració d'unions civils en el futur, i les que s'hagin creat fins a l'actualitat es regiran per la normativa matrimonial prevista en aquesta llei. També s'inclou la regulació de les unions estables de parella, amb una regulació separada de la del matrimoni, però consecutiva, en dos capítols diferents per destacar que es tracta d'institucions diferents, amb requisits de constitució també diferents.

En relació amb la regulació del matrimoni, es presenta una ordenació seqüencial de la matèria que inclou, en les corresponents seccions, la promesa de matrimoni, el sistema matrimonial, els requisits del matrimoni, les formalitats preliminars del matrimoni, la celebració del casament civil, el matrimoni canònic, els efectes personals i patrimonials, les relacions patrimonials entre cònjuges, els capítols matrimonials, el règim econòmic matrimonial, les crisis matrimonials, el procediment en les causes matrimonials i, finalment, els efectes de la nul·litat, la separació i el divorci.

A un nivell més concret, interessa assenyalar que es respecten en allò que és essencial els principis que inspiren la llei qualificada del matrimoni, com ara el sistema matrimonial facultatiu de tipus llatí que permet contraure casament civil o matrimoni canònic amb els mateixos efectes o la regulació del casament civil, d'acord amb uns paràmetres que es

poden considerar ajustats als principis que prevalen actualment en el si de la societat andorrana. Les modificacions més significatives que es proposen són les que fan referència a les causes de separació i divorci dels cònjuges, que, defugint la casuística que presideix les normes vigents, es regulen de forma més genèrica, atenent el criteri que l'existència d'una voluntat unilateral de ruptura com a expressió d'una crisi profunda en els vincles afectius en què es fonamenta el matrimoni és suficient per estimar la demanda de separació o divorci sense necessitat de buscar culpables de la crisi de la parella. En la mateixa direcció es proposa evitar la necessitat de seguir inevitablement un primer procediment de separació dels cònjuges per tal d'obtenir posteriorment el divorci, amb tots els inconvenients que comporta aquest doble tràmit, de tal manera que en els casos de crisi matrimonial es pugui accedir directament al divorci, encara que sense imposar de forma imperativa aquesta possibilitat. Amb les normes que es proposen s'ha procurat evitar igualment alguns problemes derivats de l'aplicació de la normativa actual en els procediments matrimonials, d'acord amb la jurisprudència recaiguda sobre la matèria durant els darrers anys. Una altra novetat important consisteix a suprimir les proclames en el casament civil, però mantenint l'expedient previ per davant del Registre Civil, a fi de poder verificar que no existeix cap impediment per celebrar el casament projectat.

Interessa també destacar que s'ha optat pel criteri d'incloure en el text la part essencial de la normativa que apareix a la Llei 4/2005, del 21 de febrer, qualificada de les unions estables de parella. Aquesta opció es justifica, inicialment, per la conveniència de posar en relleu que la unió estable de parella és una forma d'organització familiar, com ho és també, per definició, el matrimoni, fet que justifica que s'inclougui a l'articulat. En segon lloc, aquesta opció es justifica també perquè la normativa sobre les unions estables de parella atribueix, en casos determinats, uns drets al convivent d'una entitat superior als que la Llei atribueix al cònjuge, discriminació que no sembla admissible. Per aquest motiu, s'introdueixen modificacions puntuals en relació amb el text de la Llei 4/2005, amb la finalitat d'harmonitzar els drets que es donen als membres d'una unió estable de parella amb aquells que corresponen als cònjuges.

La part que fa referència als efectes patrimonials del matrimoni s'ha regulat de forma extensa, per la via de recollir els escassos precedents legals que hi ha actualment, tant si es troben en les lleis esmentades aprovades després de la Constitució, en el Decret del 15 de novembre de 1975 sobre els drets civils concernents a la dona casada o en el costum andorrà que passa a tenir la condició de precepte legal. Des d'aquesta perspectiva, s'estableix una regulació completa i actualitzada dels capítols matrimonials, dels efectes patrimonials que es deriven del matrimoni en relació amb els cònjuges i terceres persones, i del règim econòmic matrimonial de separació de béns, que com a legal o supletori dels matrimonis andorrans regula actualment la pràctica totalitat dels interessos econòmics de les famílies del país.

En matèria de règim econòmic matrimonial, la Llei ha prescindit de regular els règims de participació en els guanys, que no té cap antecedent en el dret andorrà i que en alguns països que l'han introduït no ha tingut cap implantació pràctica, com tampoc no es fa una regulació del règim de comunitat absoluta de béns o del de comunitat relativa de béns per la mateixa raó indicada. Això no obsta, però, perquè els contraents o els cònjuges puguin pactar aquests règims de la manera que més convingui a les seves necessitats.

D'altra banda, es regula la filiació per naturalesa i la filiació per adopció, sense oblidar la preadopció, de manera que s'agrupa la filiació en un sol títol, atès que la que ho és per naturalesa i l'adoptiva produeixen els mateixos efectes. Respecte al tractament jurídic de la filiació, la Llei recull en l'articulat els principis que informen la normativa tradicional vigent al Principat d'Andorra, que es tradueix en el criteri de concordar sempre que sigui factible la filiació legal i la filiació biològica. Les principals aportacions que en aquesta matèria es fan se centren fonamentalment a donar solució a problemes, certament importants, mancats fins ara d'una resposta legislativa concreta, com són determinar les persones legitimades per exercir les accions de filiació i els terminis per fer-ho, així com solucionar problemes concrets en relació amb el supòsit de nàixer el fill com a conseqüència de les tècniques modernes sobre reproducció assistida. També s'inclouen les novetats en matèria de reconeixement de la filiació introduïdes per la Llei 12/2019, del 15 de febrer, qualificada de tècniques de reproducció humana assistida. Pel que fa a la normativa que es proposa sobre l'adopció, en bona part es limita a recollir i a sistematitzar la normativa fins ara vigent i, també, a harmonitzar-la amb les altres normes de dret de família que es relacionen amb l'adopció; introduint-se, alhora, el reconeixement explícit del dret de la persona adoptada de conèixer la identitat dels seus progenitors biològics.

Unes consideracions semblants es poden fer amb referència a la regulació de l'autoritat parental, que substitueix el concepte de *pàtria potestat* i recull, harmonitza i desenvolupa en aspectes determinats la regulació fins ara vigent, especialment en relació amb l'interès superior de la persona menor d'edat i de la seva capacitat natural. Es regula l'autoritat parental prorrogada i rehabilitada, que en bona part està imposada per les referències que hi fa la vigent Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars. D'una manera general, es milloren les disposicions en matèria d'autoritat parental, en què cal tenir present que fins a l'any 2004 l'ordenament jurídic vigent a Andorra no va exigir l'autorització judicial perquè els pares poguessin renunciar a drets dels fills sotmesos a l'autoritat parental; d'altra banda, no va ser fins a l'entrada en vigor a Andorra del Conveni dels drets de l'infant, concretament de l'article 12, que s'establí la possibilitat per a l'infant de ser escoltat, però aquesta mesura afectava únicament l'àmbit dels procediments administratius o judicials. En aquest ordre d'idees, s'estableixen, així mateix, els supòsits en què cal que els progenitors obtinguin l'autorització judicial per realitzar determinats actes en nom dels fills sotmesos a l'autoritat parental, i també, l'obligació general dels progenitors d'escoltar la persona menor d'edat, a l'hora de prendre les decisions que l'afectin, si té el coneixement suficient i té almenys 12 anys.

Mitjançant un capítol del títol II es regulen els aliments i es tracten, precisament, com a aliments legals d'origen familiar, de manera que la normativa que es proposa té com a finalitat essencial posar al dia la normativa tradicional sobre la matèria, que té les seves arrels remotes en el dret romà, tenint en compte les precisions que sobre l'obligació d'aliments ha tingut l'oportunitat de fer la jurisprudència amb una certa assiduitat, i també per la via de recollir aspectes puntuals que amb referència a l'obligació d'aliments es troben a la Llei qualificada del matrimoni i a la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat.

S'inclou també en aquest títol II un capítol relatiu als drets viduals de caràcter familiar, que ha suposat fonamentalment estructurar en forma legal els costums vigents sobre la matèria. En aquest sentit, es regulen els drets de predetracció i l'any de viduïtat, però cal tenir en compte que la quarta vidual es troba regulada a la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la

successió per causa de mort, atès que es tracta d'un efecte del matrimoni per a després de la mort dels cònjuges. En canvi, la Llei ha considerat convenient de prescindir de la regulació de l'usdefruit vidual capitular, ja que en atenció a la nova configuració dels pactes successoris no és adequat regular aquesta institució pel fet que es tracta d'una institució que respon a un model de successió contractual propi d'una economia rural poc desenvolupada i que ha estat àmpliament superada per la situació socioeconòmica andorrana actual. No obstant això, si les parts el volen pactar, poden fer-ho capitularment, encara que la figura jurídica no estigui expressament regulada, de manera que l'autonomia de la voluntat ja en determinarà el contingut i el règim jurídic.

En darrer terme, s'ha considerat oportú incloure unes normes de dret internacional privat en el títol III, que tenen com a finalitat determinar en quins supòsits concrets s'aplica la normativa andorrana sobre dret de família quan una determinada relació jurídica familiar es troba connectada amb un element d'estrangeria. Previsions que semblen necessàries, ja que una part important de la població del Principat d'Andorra està formada per persones que no tenen la nacionalitat andorrana.

La part final de la Llei està constituïda per una disposició addicional, cinc disposicions transitòries, una disposició derogatòria i nou disposicions finals.

En aquest aspecte, cal assenyalar que, en les disposicions finals, s'hi inclouen algunes modificacions, tant de millora tècnica com d'actualització i de precisió normativa segons les necessitats constatades per la pràctica dels operadors jurídics, especialment en l'àmbit judicial i notarial, de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort. Així mateix, es modifiquen diversos articles de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1966, i de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, als efectes d'adaptar-los a les disposicions introduïdes per aquesta Llei.

Es tracta d'una Llei que té present l'inici del procés de codificació del dret civil andorrà, tal com diu l'exposició de motius de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, de manera que es tracta d'una norma legal per ser incorporada, posteriorment, en el Codi civil.

Es pot dir, en resum, que aquesta Llei qualificada de la persona i de la família és, en molt bona part, una recopilació ordenada de tota la normativa avui vigent en la matèria. I aquest fet és, alhora, conseqüència d'una opció deliberada: preservar en tot allò que es pugui el dret vigent per ser l'expressió fidel de la tradició jurídica andorrana, respecte a la qual la codificació en curs -conseqüència de la promulgació de la Constitució- no pot significar de cap manera una ruptura, sinó tan sols una adaptació respectuosa amb la nova realitat social.

Esmena 2

De modificació

Grup parlamentari Demòcrata (2)

Es proposa modificar l'exposició de motius de la Proposició de Llei en funció del resultat dels treballs en comissió.

MOTIVACIÓ:

En concordança amb les esmenes proposades a continuació.

Esmena 3 **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (1)

EXPOSICIÓ MOTIUS

MOTIVACIÓ

En el cas que calgui una adaptació de l'exposició de motius, en coherència amb el resultat dels treballs en comissió.

Títol I. La persona

Capítol primer. La persona física

Article 1. Capacitat jurídica

1. Totes les persones tenen capacitat jurídica, que s'adquireix amb el naixement i s'extingeix amb la mort.
2. El concebut es considera nascut per a tots els efectes que li siguin favorables, si arriba a néixer amb vida, una vegada separat del cos matern.

Esmena 4 **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (2)

Es proposa modificar l'article 1 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 1. ~~Capacitat jurídica~~ Personalitat civil

1. ~~Totes les persones tenen capacitat jurídica, que s'adquireix amb el~~ **La personalitat civil és inherent a la persona física des del** naixement i s'extingeix amb la mort. **Totes les persones tenen capacitat jurídica.**

(...)”

MOTIVACIÓ

El naixement i la mort són els moments inicial i final de la personalitat als efectes jurídics, en aquesta llei de la personalitat civil, i és aquesta la que comporta, durant tot el temps de la vida d'una persona, la capacitat jurídica; és a dir, la capacitat per a ser objecte de drets i obligacions. Per això, se suggereixen aquestes millores en la redacció.

Article 2. Capacitat d'obrar i majoria d'edat

1. Totes les persones tenen capacitat d'obrar, d'acord amb la seva capacitat natural i amb el que estableix aquesta Llei.
2. Les limitacions a la capacitat d'obrar s'han d'interpretar d'una manera restrictiva, atenent la capacitat natural i, en el cas de les persones amb la capacitat modificada, atenent els suports que calgui proporcionar-los.

3. La capacitat d'obrar plena s'adquireix amb la majoria d'edat, que s'assoleix als divuit anys, tenint en compte que per al còmput de l'edat es considera complet el dia del naixement.

Esmena 5 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (3)

Es proposa modificar l'article 2 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 2. ~~Capacitat d'obrar i majoria d'edat~~ Exercici dels drets civils

1. ~~Totes les persones tenen capacitat d'obrar, d'acord amb la seva capacitat natural i amb el que estableix aquesta Llei.~~ poden exercitar per si mateixes els seus drets civils d'acord amb la seva capacitat natural i amb el suports establerts per la Llei quan sigui necessari.

2. ~~Les limitacions a la capacitat d'obrar s'han d'interpretar d'una manera restrictiva, atenent la capacitat natural i, en el cas de les persones amb la capacitat modificada, atenent els suports que calgui proporcionar-los.~~

3. ~~La capacitat d'obrar plena s'adquireix amb la majoria d'edat, que s'assoleix als divuit anys, tenint en compte que per al còmput de l'edat es considera complet el dia del naixement.”~~

MOTIVACIÓ

La CDPD implica una remodelació profunda de les regles actuals ja que preveu la capacitat general de totes les persones. La capacitat jurídica es manté mentre dura la personalitat civil – del naixement a la mort--, és pròpia de totes les persones i les acompanya durant la seva vida. Per tant, la capacitat d'obrar desapareix com a concepte autònom, perquè allò que designava, la possibilitat d'actuar amb eficàcia jurídica, cal predicar--ho de tota persona, de forma que capacitat jurídica i d'obrar se superposen. La discapacitat és una situació en la que el subjecte té capacitat, però les mancances físiques, mentals, intel·lectuals o sensorials a llarg termini que pateix creen barreres en la seva participació social i generen discriminació. Per això, cal corregir--les mitjançant mesures de suport -que analitzarem més endavant--. La Convenció entén que l'autonomia i la llibertat per a prendre decisions està vinculada de forma intrínseca a la dignitat de la persona.

Aquest nou plantejament obliga a modificar diversos aspectes de la proposició de Llei qualificada per adaptar el tractament de la capacitat que es fa en la Llei al texts i a l'esperit de la CDPD.

Per abordar aquest canvi de paradigma, en primer lloc cal que suprimim la dualitat capacitat jurídica/capacitat d'obrar que apareix en la Proposició de Llei, tal i com es proposa amb aquesta esmena.

La modificació indicada en matèria de capacitat no afecta, en canvi, a les possibilitats d'actuar dels menors, que es protegeixen per aquest fet, fins que arribin la majoria d'edat. Per això, es manté per a ells la idea de capacitat natural, entesa com a facultat d'entendre la transcendència dels seus actes.

Article 3. Persona menor d'edat

1. La persona menor d'edat pot fer per ella mateixa, segons la seva edat i capacitat natural, els actes relatius als drets de la personalitat, llevat de disposició expressa de les lleis que els regulin, els relatius als béns o serveis propis de la seva edat, d'acord amb els usos socials, i tots els altres actes permesos per la llei.
2. L'interès superior de la persona menor d'edat ha de fonamentar tota decisió que afecti el seu àmbit personal o patrimonial.
3. La persona menor d'edat:
  - a) Ha de ser informada i escoltada abans que es prengui una decisió que l'afecti, d'acord amb la seva edat i capacitat natural i, en tot cas, si ha complert dotze anys.
  - b) Ha de donar el seu consentiment per a qualsevol acte jurídic del representant legal que obligui la persona menor d'edat a realitzar alguna prestació de caràcter personal, si ha complert dotze anys o si, tenint-ne menys, té prou coneixement.

Article 4. Persona menor d'edat emancipada

1. La persona menor d'edat emancipada actua jurídicament com si fos major d'edat, però necessita el complement de capacitat per als actes que estableix l'article 209 d'aquesta Llei i per acceptar el càrrec d'administradora d'una societat. No necessita el complement de capacitat per als actes relatius als béns i als drets adquirits per donació o a títol successori si el donant o el causant l'han exclòs expressament.
2. El complement de capacitat:
  - a) Requereix l'assistència dels progenitors o, si no n'hi ha, del curador.
  - b) No es pot concedir de manera general, però es pot atorgar per a diversos actes de la mateixa naturalesa o referits a la mateixa activitat econòmica, encara que siguin futurs, especificant-ne les circumstàncies i característiques fonamentals.
3. La persona menor d'edat emancipada pot demanar autorització judicial per actuar tota sola en els casos d'impossibilitat o de desacord entre les persones que han de prestar el complement de capacitat, o si aquestes persones no l'atorguen sense causa justificada.
4. Els actes fets sense el complement de capacitat són anul·lables, en el termini de caducitat de quatre anys, a instància de la persona que havia de prestar-los i, a partir de la majoria d'edat, de la persona interessada.

Article 5. Formes d'emancipació

1. L'emancipació pot tenir lloc:
  - a) Per consentiment dels qui exerceixen l'autoritat parental o la tutela. Es requereix que la persona menor d'edat tingui almenys setze anys i la consenti i, en cas de consentiment del titular de la tutela, cal, a més, l'autorització mitjançant un aute del batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària, després d'haver escoltat el Ministeri Fiscal. L'emancipació per consentiment s'atorga en una escriptura pública, i el notari ha de comunicar d'ofici l'emancipació al Registre Civil.

b) Per aute del batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària, a sol·licitud de la persona menor d'edat de més de setze anys, si hi ha causes que fan impossible la convivència amb els progenitors o amb el tutor, o que dificulten greument l'exercici de l'autoritat parental o de la tutela. Es requereix l'audiència prèvia de les persones que exerceixen l'autoritat parental o la tutela i del Ministeri Fiscal.

2. L'emancipació és irrevocable i s'ha de fer constar al Registre Civil. Mentre no s'hi inscrigui, no produeix efectes contra tercers.

3. La persona menor d'edat de més de setze anys es considera emancipada si viu d'una manera econòmicament independent dels progenitors o del tutor, amb el seu consentiment -que es pot revocar-, i necessita el complement de capacitat per als mateixos actes que la persona menor emancipada.

Article 6. Persona menor d'edat en situació de desemparament

1. Es considera persona menor d'edat desemparada aquella que queda privada de la necessària assistència moral o material a causa de l'incompliment o de l'exercici impossible o inadequat dels deures de protecció que dimanen de la guarda de menors d'edat.

2. El ministeri competent en matèria d'affers socials ha de prendre les mesures corresponents per a la protecció efectiva de les persones menors d'edat desemparades.

3. La declaració de desemparament, que comporta la tutela de l'Estat exercida pel ministeri competent en matèria d'affers socials, el procediment i els seus efectes es regeixen per les disposicions de la Llei qualificada dels drets dels infants i els adolescents.

Esmena 6 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (4)

Es proposa modificar l'article 6 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 6. Persona menor d'edat en situació de desemparament

1. ~~Es considera persona menor d'edat desemparada aquella que queda privada de la necessària assistència moral o material a causa de l'incompliment o de l'exercici impossible o inadequat dels deures de protecció que dimanen de la guarda de menors d'edat.~~ **S'entén per situació de desemparament la situació que afecta el desenvolupament i el benestar de l'infant o l'adolescent, en el sentit que es veu limitat o perjudicat greument per qualsevol circumstància personal, familiar o social, sempre que per protegir-lo de forma efectiva calgui separar-lo imprescindiblement del seu nucli familiar com a mesura adient per garantir la seva atenció adequada, d'acord amb el que estableix la normativa vigent.**

(...)”

MOTIVACIÓ

Es proposa la supressió de l'expressió “privada de la necessària assistència moral o material”, perquè, tot i ser gràfica, la perífrasi “assistència moral” es presta a un judici subjectiu i té en compte les idees que cadascú pugui sobre com ha de ser aquesta assistència. Per això, es proposa canviar aquesta expressió per la que utilitza la Llei

14/2019, del 15 de febrer, qualificada dels drets dels infants i els adolescents en el seu article 86.

Esmena 7 D'addició

Grup parlamentari Socialdemòcrata (5)

Es proposa afegir un nou article X a la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article X. Commoriència

Les persones que moren en un mateix esdeveniment sense que es pugui establir quina va sobreviure a l'altra, i si alguna d'elles és cridada a la successió de l'altra **o ha de rebre algun bé de l'altra que demani sobreviure-la, es considera que han mort al mateix temps i que no hi ha transmissió de drets entre elles.** ~~La successió de cadascuna d'elles es defereix a les persones que haurien estat cridades a succeir en el seu defecte.~~ **Es considera que moren en el mateix esdeveniment, si entre les morts ha transcorregut menys de 72 hores.”**

MOTIVACIÓ

La commoriència és una institució molt relacionada amb l'inici i el final de la personalitat jurídica. En l'actualitat es troba regulada a l'art. 5.3 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort. La raó és que la commoriència actua en el cas de transmissió de drets per causa de mort, però també en altre tipus de transmissió, per exemple, per donació inter vivos, o bé per l'efecte de ser beneficiari de primes d'assegurança de vida i que, amb l'actual regulació de la commoriència no s'hi entenen compresos. Per això és proposa regular la commoriència en aquesta PLQPF, com a segon article . A més, es proposa reformar la redacció.

Esmena 8 D'addició

Grup parlamentari Socialdemòcrata (6)

Es proposa afegir un nou article X a la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article X. Declaració judicial d'absència

La declaració judicial d'absència d'una persona major d'edat pot tenir lloc per manca de notícies respecte del seu parador i amb el dubte de si és viva, en el termini d'un any o, en cas que hagi deixat un administrador dels seus béns, de tres anys, a partir de la seva desaparició.

La declaració judicial d'absència es tramita pel procediment de jurisdicció voluntària que regula la Llei del Codi de procediment civil, a instàncies del cònjuge o el convivent, dels descendents o ascendents de l'absent o del Ministeri Fiscal.”

MOTIVACIÓ

Per la mateixa raó que en el comentari fet a l'article anterior sobre commoriència, caldria portar a la regulació general de la persona les previsions sobre la declaració d'absència i, a continuació la de mort (esmena següent), en la línia de la sistemàtica del CCE.

La declaració d'absència, es troba indirectament regulada en l'art. 61.1 d'aquesta mateixa

Proposició de Llei, encara que aquest precepte només es refereix al curador de l'absent.

Considerem més adequada la sistemàtica del CC Francès que també la regula en aquest Capítol ja que cal primer indicar qui pot ser declarat absent i després quins són els efectes d'aquesta declaració.

Per aquest motiu , es recomana portar a aquesta secció el contingut de l'art. 61.1 d'aquesta PL sobre els requisits de la declaració d'absència.

Esmena 9

D'addició

Grup parlamentari Socialdemòcrata (7)

Es proposa afegir un nou article X a la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article X. Declaració judicial de mort

1. Quan una persona hagi desaparegut del seu domicili o del darrer lloc conegut de residència sense que se n'hagin tingut més notícies, podrà instar-se'n la declaració judicial de mort si concorre alguna de les circumstàncies següents:

a) Que hagin transcorregut quinze anys des de la data de la desaparició o d'aquella en què se'n tingueren les darreres notícies.

b) Que hagin transcorregut cinc anys des de la data de la desaparició o de les darreres notícies, quan en el moment de la declaració el desaparegut hagués complert ja l'edat de 85 anys.

c) Que hagin transcorregut cinc anys des de la data de la desaparició, si aquesta hagués tingut lloc en circumstàncies de perill greu per a la vida.

2. Si, declarada judicialment la mort d'una persona, aparegués aquesta, recobrarà els seus béns en l'estat en què es trobin, i tindrà dret a obtenir el preu dels que s'haguessin venut, però no podrà reclamar els fruits i rendes que hagin produït durant el temps en què ha estat en vigor la declaració.”

MOTIVACIÓ

La declaració de mort també es troba regulada a l'article 2 de la Llei 46/2014 de successió per causa de mort i és veritat que té un gran relació amb la determinació dels successors, però la seva regulació es relaciona amb altres facetes de la vida de la persona més enllà dels efectes successoris, com es preveu en d'altres articles d'aquesta proposició de Llei qualificada (article 45 d), tutela; article 47 a) causes de cessament de la tutela; article 61.4 sobre l'absent; art. 127 b) dissolució del matrimoni; article 149.1 b), dissolució parelles de fet; article 220 a) potestat parental.

Per això, seria adequat regular-la en aquest títol i mantenir a la Llei 46/2014 només allò que fa referència als efectes successoris.

Així, reproduïm el text dels apartats 1 i 3 de l'art. 2 de la Llei 46/2014, en el redactat proposat .

Capítol segon. *La modificació de la capacitat i l'internament*

Esmena 10 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (8)

Es proposa modificar el nom del Capítol segon del Títol I de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

*Capítol segon. ~~La modificació de la capacitat~~ **Les mesures de suport i l'internament***

MOTIVACIÓ

Expressada en l'esmena 10.

Secció primera. *Règim jurídic de la modificació de la capacitat*

Esmena 11 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (9)

Es proposa modificar el nom de la Secció primera, del Capítol segon, del Títol I de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

*Secció primera. ~~Règim jurídic de la modificació de la capacitat~~ **les mesures de suport***

MOTIVACIÓ

Expressada en l'esmena 10.

Article 7. *Subjectes, causes i procediment de modificació de la capacitat*

1. La capacitat de les persones majors d'edat i menors d'edat emancipades només es pot modificar en els casos en què per qualsevol causa es troben en la situació habitual de no tenir l'aptitud d'adoptar decisions.
2. En el cas de persones menors d'edat no emancipades, si concorre en elles una causa possible de modificació de la capacitat que es creu que pot persistir després de la minoria d'edat, es pot modificar la capacitat durant el darrer any de la minoritat.
3. El procediment de modificació de la capacitat es regeix per les normes de la Llei del Codi de procediment civil.

Esmena 12 De supressió

Grup parlamentari Socialdemòcrata (10)

Es proposa suprimir l'article 7 de la Proposició de Llei.

MOTIVACIÓ

La capacitat jurídica universal i la noció inclusiva de la discapacitat de la CDPD genera una altra conseqüència: la discapacitat no limita l'exercici dels drets del subjecte -en contra del sistema que diferencia entre la capacitat jurídica i la d'obrar-, per tant, no s'ha

de preveure cap procediment de modificació de la capacitat, perquè tothom en té i dura tota la vida. Per això, desapareix la incapacitat com a estat civil – és a dir, la situació en que determinades persones no tenen capacitat d'obrar--- i, correlativament, el procediment judicial que la constituïa: la declaració de modificació judicial de la capacitat.

Aquesta idea força i obliga a introduir la supressió del procés d'incapacitació i a introduir un nou article, per tal de donar entrada la noció de procés per determinar les mesures de suport (que afegim en virtut de l'esmena 12).

Article 8. Efectes de la modificació de la capacitat i posició jurídica de la persona amb la capacitat modificada

1. La modificació de la capacitat produeix els seus efectes a partir de la fermesa de la sentència que l'estableix, excepte en el supòsit que la persona amb la capacitat modificada sigui menor d'edat, cas en què la modificació de la capacitat produeix els seus efectes quan arribi a la majoria d'edat. En aquest cas, es prorroga l'autoritat parental i s'exerceix d'acord amb el que estableix la sentència o, subsidiàriament, d'acord amb les normes generals sobre l'autoritat parental.

2. Els actes realitzats per la persona amb la capacitat modificada judicialment abans de la inscripció de la modificació de la capacitat en el Registre Civil no es poden oposar a tercers de bona fe.

3. Els actes realitzats per la persona amb la capacitat modificada que contradiguin el que estableix la sentència poden ser impugnats a instància del seu representant legal, de la mateixa persona amb la capacitat modificada o dels seus hereus, en el termini de caducitat de quatre anys a comptar de la data en què tingui lloc l'acte, del dia en què la persona amb la capacitat modificada hagi recuperat la seva capacitat o de la data de la seva mort.

Esmena 13 De supressió

Grup parlamentari Socialdemòcrata (11)

Es proposa suprimir l'article 8 de la Proposició de Llei.

MOTIVACIÓ

Ídem esmena 10.

Article 9. Revocació o canvis en la modificació de la capacitat

1. Des del moment que desapareixen o varien les causes que van determinar la modificació de la capacitat, la declaració judicial corresponent es pot revocar o canviar, de manera que s'ampliïn o es redueixin, si escau, l'extensió i els límits de la modificació de la capacitat que se'n deriven.

2. El procés de revocació o de canvi de la modificació de la capacitat es regeix per les normes relatives al procediment de modificació de la capacitat que regula la Llei del Codi de procediment civil.

Esmena 14 **De supressió**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (12)

Es proposa suprimir l'article 9 de la Proposició de Llei.

MOTIVACIÓ

Ibídem esmena 10.

Article 10. Efectes de la revocació o dels canvis en la modificació de la capacitat

1. Els efectes de la revocació o dels canvis en la modificació de la capacitat es produeixen únicament des de la fermesa de la nova sentència.
2. La sentència que revoca la que va decretar la modificació de la capacitat, o que la canvia de manera que n'amplia o en redueix l'extensió i els límits, no afecta l'eficàcia dels actes realitzats abans de la fermesa de la sentència revocatòria o modificativa.

Esmena 15 **De supressió**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (13)

Es proposa suprimir l'article 10 de la Proposició de Llei.

MOTIVACIÓ

Ibídem esmena 10.

Article 11. Manca de capacitat natural

1. Els actes realitzats per una persona a qui no ha estat modificada la capacitat per sentència, però que es troba en situació de no conèixer-ne el significat ni les conseqüències en el moment de realitzar-los, poden ser impugnats per la mateixa persona mancada de capacitat, pel seu guardador de fet o pel Ministeri Fiscal i, després de la mort de la persona, pels seus hereus, sempre que els hagin ocasionat un perjudici.
2. L'acció d'impugnació caduca al cap de quatre anys de la data de la celebració de l'acte perjudicial.

Esmena 16 **De supressió**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (14)

Es proposa suprimir l'article 11 de la Proposició de Llei.

MOTIVACIÓ

Ibídem esmena 10.

Esmena 17 **D'addició**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (15)

Es proposa afegir un nou article X a la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article X. Subjectes i causes de l’adopció de mesures de suport a la capacitat

1. El suport a la capacitat de les persones majors d’edat i menors d’edat emancipades només es pot determinar judicialment en els casos en què, per qualsevol causa, aquestes persones es troben en una situació de no tenir l’aptitud plena per adoptar les decisions que han de requerir.

2. El procediment d’adopció de mesures de suport es regeix per les normes de la Llei del Codi de procediment civil.”

MOTIVACIÓ

L’acompliment total del principi de la CDPD obliguen a suprimir els articles sobre el procés de

modificació de la capacitat que desapareix perquè ja no és necessari. En aquest canvi de paradigma sobre la capacitat ja no és el procés judicial el que determina la capacitat o incapacitat del subjecte, sinó només aquelles mesures de recolzament o suport que, en funció de la discapacitat, son necessàries, adequades i precises per tal d’assistir a la persona en l’exercici de la seva capacitat.

S’ha de regular, doncs, un procés de constitució de mesures de suport al major d’edat que ho necessiti, ja que els suports poden ser, en molts casos, imprescindibles. El nou procés que ha de permetre adoptar el sistema de suport adequat, en vista de les circumstàncies de la persona amb discapacitat, i només si és necessari i proporcional, tal com indica la CDPD. El que sí que cal és el control judicial en el funcionament de les mesures de recolzament.

Aquest canvi és radical i innovador i comportaria la reforma d’altres lleis importants de l’ordenament andorrà, especialment el Codi de Procediment Civil sobre aquests mateixos processos. Es considera, però, que aquesta proposició de llei no és l’instrument adequat per a regular aquest nou procés. Per l’abast d’aquesta modificació, segurament més del que suposa i preveu l’aprovació d’aquesta PLQPF, es recomana deixar la reforma del Codi de Procediment civil per a un moment posterior – no massa dilatada en el temps per tal d’evitar la inseguretats jurídica de tenir regulat un procés que s’oposa a la llei substantiva—i, en aquest sentit, s’articula més endavant una disposició transitòria i final.

Esmena 18**D’addició**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (16)

Es proposa afegir un nou article X a la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article X. Procediment d’adopció de mesures de suport

A petició de la pròpia persona o d’una altra persona en el seu interès, quan sigui convenient, s’adoptaran judicialment les mesures de suport adequades, la seva durada i els seus efectes, per tal de garantir el ple desenvolupament de la personalitat i de l’autonomia jurídica de totes les persones en condicions de igualtat.

En tot cas, les mesures han de ser conformes a la dignitat de la persona, han d’ajustar-se als principis de necessitat i proporcionalitat i s’han d’interpretar de manera restrictiva.

Les persones que prestin el suport han d'atendre a la voluntat, desitjos i preferències de la persona i ajudar a que pugui desenvolupar el seu propi procés de presa de decisions.”

MOTIVACIÓ

Ídem esmena 15.

Secció segona. Règim jurídic de l'internament

Article 12. Internament d'urgència

1. Si per raons d'urgència mèdica una persona que pateix trastorns psíquics ha estat ingressada en una institució adequada en règim tancat, el director d'aquesta institució o la persona en qui s'hagi delegat aquesta funció n'ha d'informar el batlle que actua en funcions de guàrdia el més aviat possible i, en qualsevol cas, dins el termini de vint-i-quatre hores, i ha d'adjuntar un certificat en el qual expliciti els motius de la urgència, les característiques del trastorn i la necessitat de l'internament.

2. El batlle ha de ratificar o denegar l'internament mitjançant un aute, dins el termini de vint-i-quatre hores des que ha tingut coneixement de l'internament, o des que pugui procedir al reconeixement judicial de la persona ingressada si no ho ha pogut fer abans com a conseqüència de l'estat greu en què es troba aquesta persona, sense que es pugui superar en aquest darrer cas el termini màxim de setanta-dues hores des que el batlle ha conegut l'internament, i amb l'observança en tots els casos dels requisits que estableix l'apartat 3 de l'article següent. En el darrer cas, el batlle ha de dictar un aute motivat en què exposi les raons que han impedit dictar la decisió de ratificació o de denegació de l'internament dins el termini de vint-i-quatre hores.

3. La persona susceptible de ser internada ha de ser defensada i assistida per un advocat durant tot el procediment, sense perjudici de la intervenció necessària del Ministeri Fiscal. Si no vol o no pot designar un advocat, el batlle li'n designa un d'ofici.

Esmena 19

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (17)

Es proposa modificar l'article 12 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

~~Article 12. Internament d'urgència~~

~~1. Si per raons d'urgència mèdica una persona que pateix trastorns psíquics ha estat ingressada en una institució adequada en règim tancat, el director d'aquesta institució o la persona en qui s'hagi delegat aquesta funció n'ha d'informar el batlle que actua en funcions de guàrdia el més aviat possible i, en qualsevol cas, dins el termini de vint-i-quatre hores, i ha d'adjuntar un certificat en el qual expliciti els motius de la urgència, les característiques del trastorn i la necessitat de l'internament.~~

~~2. El batlle ha de ratificar o denegar l'internament mitjançant un aute, dins el termini de vint-i-quatre hores des que ha tingut coneixement de l'internament, o des que pugui~~

procedir al reconeixement judicial de la persona ingressada si no ho ha pogut fer abans com a conseqüència de l'estat greu en què es troba aquesta persona, sense que es pugui superar en aquest darrer cas el termini màxim de setanta-dues hores des que el batlle ha conegut l'internament, i amb l'observança en tots els casos dels requisits que estableix l'apartat 3 de l'article següent. En el darrer cas, el batlle ha de dictar un aute motivat en què exposi les raons que han impedit dictar la decisió de ratificació o de denegació de l'internament dins el termini de vint-i-quatre hores.

3. La persona susceptible de ser internada ha de ser defensada i assistida per un advocat durant tot el procediment, sense perjudici de la intervenció necessària del Ministeri Fiscal. Si no vol o no pot designar un advocat, el batlle li'n designa un d'ofici.

“Article 12. Internament amb finalitats terapèutiques

1. Excepte el cas previst en l'article anterior **següent**, l'internament involuntari amb finalitats terapèutiques d'una persona que pateix trastorns mentals o discapacitats psíquiques **malalties que poden afectar a la capacitat cognitiva** en una institució adequada en règim tancat exigeix sempre l'autorització judicial prèvia motivada.

2. Poden promoure la demanda d'internament i proposar també la institució en la qual es practicarà l'internament les persones que estan legitimades per instar el procediment de modificació de la capacitat de la persona de què es tracti, d'acord amb la Llei del Codi de procediment civil, i també el seu representant legal, **en el cas escaient, protegeixin al menor -pares o tutors- o bé les persones que prestin el suport a la persona amb discapacitat**. La persona que pugui ser internada ha de ser defensada i assistida per un advocat, sense perjudici de la intervenció necessària del Ministeri Fiscal. Si no pot o no vol designar un advocat, el batlle li'n designa un d'ofici.

3. Abans d'autoritzar l'internament, el batlle ha de procedir al reconeixement judicial de la persona concernida, escoltar el parer d'aquesta persona, del seu advocat i del Ministeri Fiscal i obtenir el dictamen d'un facultatiu designat pel mateix batlle. També pot practicar qualsevol prova que consideri rellevant i escoltar el parer de les persones que consideri convenient.

4. Un cop practicades les proves i en el termini màxim de setanta-dues hores, el batlle dicta un aute en què autoritza o no l'internament, contra el qual es pot interposar recurs d'apel·lació a un sol efecte.”

MOTIVACIÓ

Caldria intercanviar els articles 12 i 13, ja que primer cal regular l'internament general, i després, l'excepció (que és l'internament per raó d'urgència). Aquest darrer és una mesura excepcional que no precisa intervenció judicial prèvia, com qualsevol altre internament, en els termes que explicita l'article 13, que és la figura general. Per això es recomana regular primer l'internament general, que precisa autorització judicial i després l'internament d'urgència que n'és una excepció.

Article 13. Internament amb finalitats terapèutiques

1. Excepte el cas previst en l'article anterior, l'internament involuntari amb finalitats terapèutiques d'una persona que pateix trastorns mentals o discapacitats psíquiques en

una institució adequada en règim tancat exigeix sempre l'autorització judicial prèvia motivada.

2. Poden promoure la demanda d'internament i proposar també la institució en la qual es practicarà l'internament les persones que estan legitimades per instar el procediment de modificació de la capacitat de la persona de què es tracti, d'acord amb la Llei del Codi de procediment civil, i també el seu representant legal. La persona que pugui ser internada ha de ser defensada i assistida per un advocat, sense perjudici de la intervenció necessària del Ministeri Fiscal. Si no pot o no vol designar un advocat, el batlle li'n designa un d'ofici.

3. Abans d'autoritzar l'internament, el batlle ha de procedir al reconeixement judicial de la persona concernida, escoltar el parer d'aquesta persona, del seu advocat i del Ministeri Fiscal i obtenir el dictamen d'un facultatiu designat pel mateix batlle. També pot practicar qualsevol prova que consideri rellevant i escoltar el parer de les persones que consideri convenient.

4. Un cop practicades les proves i en el termini màxim de setanta-dues hores, el batlle dicta un aute en què autoritza o no l'internament, contra el qual es pot interposar recurs d'apel·lació a un sol efecte.

Esmena 20 **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (18)

Es proposa modificar l'article 13 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

Article 13. Internament amb finalitats terapèutiques

~~1. Excepte el cas previst en l'article següent, l'internament involuntari amb finalitats terapèutiques d'una persona que pateix trastorns mentals o discapacitats psíquiques en una institució adequada en règim tancat exigeix sempre l'autorització judicial prèvia motivada.~~

~~2. Poden promoure la demanda d'internament i proposar també la institució en la qual es practicarà l'internament les persones que estan legitimades per instar el procediment de modificació de la capacitat de la persona de què es tracti, d'acord amb la Llei del Codi de procediment civil, i també el seu representant legal. La persona que pugui ser internada ha de ser defensada i assistida per un advocat, sense perjudici de la intervenció necessària del Ministeri Fiscal. Si no pot o no vol designar un advocat, el batlle li'n designa un d'ofici.~~

~~3. Abans d'autoritzar l'internament, el batlle ha de procedir al reconeixement judicial de la persona concernida, escoltar el parer d'aquesta persona, del seu advocat i del Ministeri Fiscal i obtenir el dictamen d'un facultatiu designat pel mateix batlle. També pot practicar qualsevol prova que consideri rellevant i escoltar el parer de les persones que consideri convenient.~~

~~4. Un cop practicades les proves i en el termini màxim de setanta-dues hores, el batlle dicta un aute en què autoritza o no l'internament, contra el qual es pot interposar recurs d'apel·lació a un sol efecte.~~

Article 13. Internament d'urgència

1. Si per raons d'urgència mèdica una persona que pateix trastorns psíquics ha estat ingressada en una institució adequada en règim tancat, el director d'aquesta institució o la persona en qui s'hagi delegat aquesta funció n'ha d'informar el batlle que actua en funcions de guàrdia el més aviat possible i, en qualsevol cas, dins el termini de vint-i-quatre hores, i ha d'adjuntar un certificat en el qual expliciti els motius de la urgència, les característiques del trastorn i la necessitat de l'internament.

2. El batlle ha de ratificar o denegar l'internament mitjançant un aute, dins el termini de vint-i-quatre hores des que ha tingut coneixement de l'internament, o des que pugui procedir al reconeixement judicial de la persona ingressada si no ho ha pogut fer abans com a conseqüència de l'estat greu en què es troba aquesta persona, sense que es pugui superar en aquest darrer cas el termini màxim de setanta-dues hores des que el batlle ha conegut l'internament, i amb l'observança en tots els casos dels requisits que estableix l'apartat 3 de l'article següent. En el darrer cas, el batlle ha de dictar un aute motivat en què exposi les raons que han impedit dictar la decisió de ratificació o de denegació de l'internament dins el termini de vint-i-quatre hores.

3. La persona susceptible de ser internada ha de ser defensada i assistida per un advocat durant tot el procediment, sense perjudici de la intervenció necessària del Ministeri Fiscal. Si no vol o no pot designar un advocat, el batlle li'n designa un d'ofici.

MOTIVACIÓ

Ídem esmena 17

La regulació de l'internament també es veu afectada pel canvi en el concepte de capacitat que ara és universal. És una de les conseqüències que imposa la CDPD en el seu article 14:

Los Estados Partes asegurarán que las personas con discapacidad, en igualdad de condiciones con las demás: ... b) No se vean privadas de su libertad ilegal o arbitrariamente y que cualquier privación de libertad sea de conformidad con la ley, y que la existencia de una discapacidad no justifique en ningún caso una privación de la libertad

Aquesta necessitat es rebela en l'article següent quan es disposa que no es pot rebre tractaments mèdics que no siguin voluntaris (art. 15.1), la qual cosa també té un importància alta en relació al consentiment als actes mèdics, i, en concret, per a la esterilització. Per tant, en el nou escenari de la CDPD, la possibilitat de mantenir una regulació autònoma per l'anomenat *internament involuntari* es veu molt condicionada: La presumpció de capacitat i la necessitat de respectar la voluntat de tota persona demanen evolucionar cap a un model en el que es regulin, només, l'internament d'urgència – que pot encabir situacions de no voluntarietat, però que està controlat per l'autoritat judicial-- i l'internament voluntari. La norma ha de ser que qui hagi de ser internat cal que consenti i es considera que l'internament involuntari atempta als seus drets. Així ho indica el Comitè sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat de la Organització de Nacions Unides quan afirma que son discriminatòries

...las leyes que obligan a las personas con enfermedad mental a tomar un tratamiento sin su consentimiento (Observación general Número 1 del 2014, p. 5).

Aquest precepte imposa, doncs, als països signataris la necessitat que la privació de la llibertat sigui conforme a la llei, però, sobre tot, que no sigui la discapacitat la que justifiqui la privació de llibertat.

2. La conseqüència més clara és que cal suprimir la regulació de l'internament no voluntari: tot internament ha de ser voluntari i revisable tal com ja està previst a l'article 16.2 PLQPF. El consentiment és necessari si partim de la idea que tothom pot exercir els seus drets i decidir sobre les seves circumstàncies: en cas de discapacitat caldrà adaptar la decisió a les seves mancances o apel·lar a les mesures de suport, però no obviar el seu consentiment. D'aquesta forma ja no cal distingir entre internament voluntari o no i entre els de majors i menors d'edat, per la qual cosa, s'hauria de suprimir l'art. 15 i el primer incís de l'article 16. També caldria modificar el primer paràgraf de l'article 13: cal consentiment de la persona pel seu internament i amb independència de la seva edat.

3. Aquesta limitació en els internaments també afectaria l'internament d'urgència ja que suposa una mesura privativa de llibertat sense consentiment, avalada per l'autoritat judicial. És possible que un canvi en la regulació de l'internament d'urgència produeixi problemes d'interpretació de la legislació mèdica, que ara no pot ser reformada amb l'aprovació d'aquesta llei.

5. Per altra banda, hi ha diversos preceptes d'aquesta secció que contenen preceptes de naturalesa processal que no tenen encaix sistemàtic adequat en una llei substantiva. Caldria valorar si convé deixar-los en aquesta llei qualificada o bé modificar la llei processal, per tal que constessin aquestes novetats en el procediment corresponent. Amb caire indicatiu, el caràcter processal és dominant en els següents preceptes: la segona proposició de l'art. 12.2 ---En el darrer...--- i el 12. 3; el darrer incís de l'art. 13.2 i els arts. 13. 3 i 4 ; l'art. 14. 1 i 2.

Per la seva banda, els arts. 14.3 i 4 desenvolupen amb molt detall aspectes del control de l'internament pel personal mèdic que tenen poc encaix en una llei com aquesta; seria més indicat incloure aquestes normes en una llei de l'àmbit mèdic sanitari .

Article 14. Control de l'internament

1. El batlle que ha decretat l'internament pot sol·licitar d'ofici, en qualsevol moment, informació sobre la situació personal de la persona internada. En tot cas, l'aute que decreta l'internament imposa als metges que l'atenen l'obligació de remetre al batlle, com a mínim cada tres mesos, un informe sobre la necessitat de mantenir l'internament o no. Sobre la base d'aquest informe, el batlle ha de decretar —després de procedir al reconeixement judicial de la persona internada, d'escoltar el parer del seu advocat i del Ministeri Fiscal i d'obtenir el dictamen emès per un metge que hagi designat—, mitjançant un aute, si cal continuar o revocar l'internament.

2. La persona titular de la institució tutelar o la persona que tingui cura de la persona internada pot demanar informació sobre la seva situació sempre que vulgui, i també pot demanar al batlle que revoqui l'internament, d'ofici o a instància de la persona internada.

3. Sense perjudici del que disposen els apartats anteriors, si els metges que atenen la persona internada consideren que no cal perllongar l'internament, han de proposar al batlle que el revoqui, resolent-lo en el termini màxim de vint-i-quatre hores.

4. En qualsevol cas, l'ús de mitjans de contenció física de la persona internada només està permès amb l'aprovació prèvia del metge que l'atén i després d'haver efectuat una avaluació individual d'aquesta persona. En el cas que no sigui possible, aquest ús s'ha de posar en coneixement del metge que l'atén, de forma immediata i a l'efecte d'aprovació. La durada de la contenció ha de ser limitada en el temps i per prolongar-la eventualment més enllà de dues hores es requereix una nova avaluació mèdica. En tots els casos, s'ha de fer constar per escrit i s'ha de posar en coneixement del batlle l'hora de l'inici i del final de la mesura adoptada, les circumstàncies que hi han donat lloc, la identitat del metge que l'ha aprovat i del personal que l'ha executat i, si escau, la constatació de les lesions causades eventualment a la persona internada, al metge o al personal que hi ha intervingut.

Article 15. Internament de persones menors d'edat

1. L'internament de persones menors d'edat es fa sempre en una institució adequada a les seves característiques, després d'escoltar el parer dels qui exerceixen l'autoritat parental o la tutela, amb l'informe previ del ministeri competent en matèria d'afers socials i amb l'autorització prèvia motivada del batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors.

2. Poden promoure la demanda d'internament d'una persona menor d'edat en una institució adequada les persones que estan legitimades per instar el procediment de modificació de la capacitat de la persona menor d'edat de què es tracti, d'acord amb la Llei del Codi de procediment civil, i també el seu representant legal. La persona menor d'edat, si hi està en desacord, ha de ser defensada i assistida per un advocat, sense perjudici de la intervenció necessària del Ministeri Fiscal. Si no vol o no pot designar un advocat, el batlle li'n designa un d'ofici.

3. L'internament d'urgència de persones menors d'edat es fa de conformitat amb les disposicions que estableix l'article 12 d'aquesta Llei, amb les especificitats que es preveuen en aquest article.

Article 16. Internament voluntari

1. L'ingrés voluntari d'una persona major d'edat o emancipada en una institució escaient a la seva situació que es faci en règim de limitació de la seva llibertat exigeix el seu consentiment per escrit, que pot ser revocat per ella en qualsevol moment.

2. Si la persona que ha ingressat voluntàriament a la institució esmentada a l'apartat anterior presenta després indicis de trobar-se en una situació de no poder decidir lliurement la continuació de l'internament, aquest internament sols es pot perllongar si s'obté l'autorització judicial motivada, amb aplicació dels requisits que estableix l'article 13.3.

Capítol tercer. *Les institucions de protecció o de suport a la persona*

Secció primera. *Disposicions generals*

Article 17. Organismes o institucions de protecció o de suport a les persones

Tenen la condició d'organismes o institucions de protecció o de suport a les persones, el tutor, el curador i el defensor judicial, sense perjudici de les funcions que la llei atribueix al Ministeri Fiscal.

Esmena 21 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (19)

Es proposa modificar l'article 17 de la Proposició de llei, tal i com segueix:

“Article 17. ~~Organismes o institucions de protecció o de suport a les persones~~

Tenen la condició d'~~organismes o~~ institucions de protecció o de suport a les persones, el tutor **dels menors d'edat**, el curador i el defensor judicial, sense perjudici de les funcions que la llei atribueix al Ministeri Fiscal.”

MOTIVACIÓ

La supressió dels “*organismes*” és una esmena de caràcter tècnic: les institucions són el disseny de cada figura de protecció suport, i els organismes públics poden tenir alguna d'aquestes funcions, però no són institucions de protecció, sinó tutors o curadors, per exemple.

La nova consideració/regulació de la capacitat obliga a articular un nou sistema de mesures de suport que acompanyen a la persona que ho precisa en l'exercici dels seus drets. Aquest nou model obliga a intervenir només de forma puntual i no substitutiva i que respecti, sempre, la voluntat del subjecte. Per això, també, cal assegurar el respecte als seus desitjos, voluntat i preferències, evitant la influència indeguda, l'abús o el conflicte d'interessos.

Cal regular de forma diferent les institucions de guarda ja que les mesures de suport no són mesures de protecció ni de supervisió. No són institucions de protecció, ja que la persona amb discapacitat pot actuar per ella mateixa, segons les modificacions que ja hem indicat en la reforma de la capacitat; per això, les institucions de suport no poden actuar en nom de la persona amb discapacitat -suplir la seva capacitat-, sinó solament acompanyar-la en la presa de decisions.

Per això, el nou model de capacitat universal està en contradicció amb les institucions que suposin un actuació substitutiva del discapacitat basades en la representació legal dels guardadors. Aquests requisits fan que no es pugi seguir acudint a mecanismes universals i representatius com la tutela o la potestat prorrogada o rehabilitada, perquè són massa extensos en el contingut i permeten que actuï el titular de la institució en lloc de la persona amb discapacitat (tutela representativa). Aquesta és la opinió del Comitè

sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat de l'ONU en l'Observació General n.º 1, (2014).

És per això que cal reservar la tutela, com a institució de protecció, únicament als menor d'edat.

Article 18. Funcions i obligacions

1. Els titulars de les institucions de protecció o de suport a les persones assumeixen unes funcions que han d'exercir de forma personalíssima en interès de les persones posades en tutela o curatela, que tenen com a finalitat en el seu cas la protecció de la persona, la gestió del seu patrimoni i la promoció i l'exercici dels seus drets.

2. En concret, i sense perjudici del que estableixi la sentència dictada en el procés de modificació de la capacitat, els titulars de les institucions de protecció o de suport estan obligats a:

- a) Actuar considerant els drets, la voluntat i la capacitat de les persones posades en tutela o curatela.
- b) Donar-los suport per a la protecció i la promoció dels seus drets.
- c) Assistir-les en la presa de decisions en l'àmbit legal, financer i patrimonial de manera adaptada a les seves capacitats.
- d) Facilitar-los l'accés a la informació completa i accessible per a la presa de decisions.
- e) Potenciar el desenvolupament de les seves capacitats.
- f) No exercir cap mena de pressió, coerció ni influència indeguda en el procés de presa de decisions.
- g) Protegir la privacitat de la informació personal, legal i financera, i de les altres dades confidencials de la persona destinatària de la tutela o la curatela.
- h) No permetre que la persona destinatària de la tutela o la curatela sigui sotmesa a tortures o tractaments cruels, inhumans o degradants.

Esmena 22 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (20)

Es proposa modificar l'article 18 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 18. Funcions i obligacions

1. Els titulars de les institucions de protecció o de suport a les persones assumeixen unes funcions que han d'exercir de forma personalíssima en interès de les persones posades en tutela o curatela, que tenen com a finalitat en el seu cas la protecció de la persona, la gestió del seu patrimoni i la promoció i l'exercici dels seus drets.

2. En concret, i sense perjudici del que estableixi la sentència dictada en el procés de ~~modificació de la capacitat~~ **determinació de mesures de suport**, els titulars de les institucions de protecció o de suport estan obligats a:

(...)”

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 10 i ss.

Article 19. *Capacitat*

1. Poden ser titulars de les institucions de protecció o de suport les persones físiques que estiguin en ple exercici dels seus drets civils i que no incorrin en cap de les causes de modificació de capacitat o d'inhabilitat que preveuen els articles següents.
2. També poden exercir el càrrec de titular d'una institució de protecció o de suport les persones jurídiques sense ànim de lucre que tinguin per objecte la protecció de les persones menors d'edat i de les persones amb la capacitat modificada judicialment, i que estiguin acreditades pel Govern, sempre que designin una persona física que les representi en l'exercici d'aquestes funcions i que compleixi amb les condicions previstes a l'apartat anterior.

Esmena 23 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (21)

Es proposa modificar l'article 19 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 19. *Capacitat*

1. Poden ser titulars de les institucions de protecció o de suport les persones físiques que estiguin en ple exercici dels seus drets civils i que no incorrin en cap de les causes de ~~modificació de capacitat~~ o d'inhabilitat **o altres** que preveuen els articles següents.

(...)”

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 10 i ss.

Article 20. *Causes d'inhabilitat absoluta*

No poden ser nomenades per ser titulars d'una institució de protecció o de suport i, si ho han estat, han de cessar en l'exercici del càrrec:

- a) Les persones que per resolució judicial han estat privades o suspeses de l'exercici de l'autoritat parental o de la tutela, o han estat remogudes d'una institució de protecció o de suport o privades de la guarda.
- b) Les persones que compleixen una pena privativa de llibertat i les condemnades per qualsevol delicte que faci suposar fonamentadament que no desenvoluparan la institució de protecció o de suport de forma correcta, mentre no hagin estat rehabilitades.

Article 21. *Causes d'inhabilitat relativa*

Tampoc no poden ser titulars d'una institució de protecció o de suport:

- a) Les persones excloses pels progenitors o pel darrer d'ells que ha exercit l'autoritat parental o per la mateixa persona destinatària de la tutela o la curatela.

- b) Les persones nomenades per a l'exercici d'una institució de protecció o de suport que tingui o pugui tenir conflictes d'interessos amb la persona destinatària de la tutela o la curatela.
- c) La persona que té una enemistat personal manifesta amb la persona destinatària de la tutela o la curatela.

Article 22. *Excuses*

1. Les funcions de protecció o de suport constitueixen un deure, excepte en els casos esmentats en els articles 20 i 21 d'aquesta Llei.
2. Poden excusar-se d'exercir el càrrec de titular d'una institució de protecció o de suport:
  - a) Les persones que han complert setanta anys o que pateixen una malaltia o discapacitat greu de caràcter permanent.
  - b) Les persones que no tenen cap relació amb la persona destinatària de la tutela o la curatela.
  - c) Les persones amb una ocupació professional que pugui afectar el bon exercici de la institució de protecció o de suport.

Article 23. *Règim jurídic de les excuses*

1. L'excusa s'ha d'al·legar davant el batlle que ha nomenat el titular d'una institució de protecció o de suport en el termini de quinze dies hàbils, a comptar del moment en què es té coneixença del nomenament.
2. Si la causa que fonamenta l'excusa ha sobrevingut posteriorment al nomenament, s'ha d'al·legar davant el batlle en el termini més breu possible. En aquest cas, però, la persona que ha assumit el càrrec de titular de la institució de protecció o de suport està obligada a exercir les seves funcions mentre no sigui acceptada l'excusa.
3. Quan no s'accepta el càrrec de titular de la institució de protecció o de suport i es desestima l'excusa que fonamenta la manca d'acceptació, el designat ha d'indemnitzar pels danys i perjudicis que es puguin derivar de la demora del nou nomenament i que se li puguin imputar.

Article 24. *Prohibicions*

Es prohibeix als titulars d'institucions de protecció o de suport:

- a) Realitzar actes a títol oneros que tinguin per objecte la transmissió o adquisició a favor seu de béns o drets de la persona destinatària de la tutela o la curatela, amb independència del fet que l'adquisició es faci de forma directa o per mitjà de persona interposada.
- b) Adquirir per ells mateixos o per persona interposada qualsevol dret de crèdit contra la persona destinatària de la tutela o la curatela.
- c) Exercir les seves funcions de titular de la institució de protecció o de suport en els actes o en els litigis que la persona destinatària de la tutela o la curatela celebri o tingui amb el

cònjuge o el convivent, o qualsevol dels parents en línia recta per consanguinitat o afinitat fins al quart grau.

Secció segona. La tutela

Esmena 24 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (22)

Es proposa modificar el títol de la Secció segona, del Títol I, de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Secció segona. *La tutela dels menors d’edat*”

MOTIVACIÓ

El nou model de capacitat universal està en contradicció amb les institucions que suposin un actuació substitutiva del discapacitat basades en la representació legal dels guardadors. Aquests requisits fan que no es pugi seguir acudint a mecanismes universals i representatius com la tutela o la potestat prorrogada o rehabilitada, perquè són massa extensos en el contingut i permeten que actuï el titular de la institució en lloc de la persona amb discapacitat (tutela representativa). Aquesta és la opinió del Comitè sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat de l’ONU en l’Observació General n.º 1, (2014).

És per això que cal reservar la tutela, com a institució de protecció, únicament als menor d’edat.

Subsecció primera. Disposicions generals

Article 25. Persones destinatàries de la tutela

1. Són destinataris de la tutela:

- a) Les persones menors d’edat no emancipades que no estiguin sotmeses a l’autoritat parental.
- b) Els que tenen la capacitat modificada quan la sentència ho hagi establert i en la mesura que ho determini.
- c) Els que estan sotmesos a l’autoritat parental prorrogada o rehabilitada, en els supòsits que preveuen els articles 218 i 219 d’aquesta Llei, quan s’extingeixi, llevat que escaigui la constitució d’una curatela.

2. La tutela de les persones menors d’edat desemparades és assumida pel ministeri competent en matèria d’afers socials a partir de l’aute que decideix el desemparament, i té lloc d’acord amb les normes de la Llei qualificada dels drets dels infants i els adolescents.

Esmena 25 **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (23)

Es proposa modificar l'article 25 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 25. Persones destinatàries de la tutela

1. Són destinataris de la tutela:

a) Les persones menors d'edat no emancipades que no estiguin sotmeses a l'autoritat parental.

b) Els que tenen la capacitat modificada quan la sentència ho hagi establert i en la mesura que ho determini.

c) Els que estan sotmesos a l'autoritat parental prorrogada o rehabilitada, en els supòsits que preveuen els articles 218 i 219 d'aquesta Llei, quan s'extingeixi, llevat que escaigui la constitució d'una curatela.

(...)”

MOTIVACIÓ

Ídem esmena 22.

Article 26. Titularitat del càrrec

1. La tutela, l'exerceixen una o més persones físiques o una sola persona jurídica. En el cas que hi hagi més d'un tutor, tots actuen de forma conjunta, llevat que s'estableixi expressament el contrari en la sentència que es dicti en el procés de modificació de capacitat. Els desacords entre els tutors s'han de resoldre en el tràmit d'execució de la sentència esmentada o en el procediment de jurisdicció voluntària que correspongui, amb l'audiència prèvia dels tutors, de la persona menor d'edat si té almenys dotze anys o de la persona amb la capacitat modificada judicialment si té prou coneixement.

2. S'han de nomenar els mateixos tutors per a tots els germans, llevat que per circumstàncies especials s'aconselli nomenar-ne de diferents.

3. La persona que promou el procés de modificació de la capacitat pot sol·licitar el nomenament de tutors substituïts, en cas de vacança en la tutela. En el cas de cessament del tutor, els tutors substituïts exerceixen la tutela fins que el batlle nomeni un nou tutor.

Esmena 26 **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (24)

Es proposa modificar l'article 26 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 26. Titularitat del càrrec

1. La tutela, l'exerceixen una o més persones físiques o una sola persona jurídica. En el cas que hi hagi més d'un tutor, tots actuen de forma conjunta, llevat que s'estableixi expressament el contrari ~~en la sentència que es dicti en el procés de modificació de capacitat~~. Els desacords entre els tutors s'han de resoldre en el tràmit d'execució de la sentència esmentada o en el procediment de jurisdicció voluntària que correspongui,

amb l'audiència prèvia dels tutors, de la persona menor d'edat si té almenys dotze anys ~~o de la persona amb la capacitat modificada judicialment si té prou coneixement.~~

2. S'han de nomenar els mateixos tutors per a tots els germans, llevat que per circumstàncies especials s'aconselli nomenar-ne de diferents.

3. ~~La persona que promou el procés de modificació de la capacitat pot sol·licitar~~ **L'autoritat judicial pot determinar** el nomenament de tutors substituïts, en cas de vacança en la tutela. En el cas de cessament del tutor, els tutors substituïts exerceixen la tutela fins que el batlle nomeni un nou tutor.”

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 10 i ss.

Article 27. Control de la tutela

1. La tutela s'exerceix sota la vigilància del Ministeri Fiscal, que actua d'ofici o a instància de qualsevol persona interessada.

2. El batlle competent, d'ofici, a instància del Ministeri Fiscal o de la persona tutelada, pot ordenar en qualsevol moment les mesures que cregui necessàries per al control del bon funcionament de la tutela.

Subsecció segona. Vocació a la tutela

Article 28. Autotutela

1. Qualsevol persona major d'edat, en previsió d'una futura declaració judicial de modificació de la capacitat, pot nomenar en escriptura pública un tutor -la persona o persones que han de substituir-lo-, excloure determinades persones de la tutela i establir la remuneració que han de percebre les persones que exerceixen el càrrec.

2. Els nomenaments i les exclusions poden ser impugnats pel cònjuge o el convivent, pels descendents i ascendents de la persona que s'autotutela o pel Ministeri Fiscal si en el moment de constituir-se la tutela han sobrevingut circumstàncies que, si la persona interessada les hagués tingut en compte, no haurien determinat el nomenament o l'exclusió.

Esmena 27

De supressió

Grup parlamentari Socialdemòcrata (25)

Es proposa suprimir l'article 28 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 10 i 22.

Des del moment en què la tutela es reserva als menors d'edat, no cal preveure aquest mecanisme preventiu de constitució de la tutela per que ho disposa en previsió de la futura modificació de la capacitat que ja no s'arribarà a produir.

Proposarem més endavant l'autocuratela (ja que com s'explicarà més endavant la curatela sí podria encaixar en una interpretació àmplia de la CDPD) però com a mesura preventiva, a part de la curatela tradicional.

Article 29. Nomenament pels progenitors

1. Mitjançant escriptura pública, testament o codicil, els progenitors que estan en ple exercici de l'autoritat parental poden nomenar tutores dels seus fills menors d'edat no emancipats la persona o les persones que han de substituir-los, excloure determinades persones de la tutela i establir la remuneració de les persones que exerceixen el càrrec.
2. En cas de concurrència de nomenaments i exclusions per part dels progenitors, preval el nomenament fet pel progenitor que darrerament ha exercit l'autoritat parental.
3. El batlle competent per constituir la tutela pot prescindir dels nomenaments fets pels progenitors si considera de forma justificada que existeix causa suficient per a la seva exclusió, amb informe previ del Ministeri Fiscal.

Article 30. Donacions o disposicions testamentàries a favor de la persona destinatària de la tutela

1. La persona que ha fet una donació o disposició testamentària a favor de la persona destinatària de la tutela pot nomenar un administrador dels béns atribuïts i establir les seves facultats, que resten excloses de les funcions del tutor, excepte en relació amb els actes que excedeixen les facultats conferides a l'administrador.
2. A manca de previsions establertes pel donant o pel testador, s'apliquen a l'administrador les normes relatives a la tutela.

Article 31. Nomenament per l'autoritat judicial

1. Si no arriben a exercir la tutela les persones designades pel tutelat o pels seus progenitors o no han fet ús de la facultat de nomenament de tutor, el nomenament correspon al batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària.
2. El batlle nomena tutora la persona que per la seva situació personal i patrimonial i per altres circumstàncies concurrents considera més apta per a l'exercici de la tutela.
3. El batlle fixa també la remuneració que ha de percebre el tutor, en funció del patrimoni de la persona destinatària de la tutela.

Esmena 28 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (26)

Es proposa modificar l'article 31 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 31. Nomenament per l'autoritat judicial

1. Si no arriben a exercir la tutela les persones designades pel tutelat o pels seus progenitors o no han fet ús de la facultat de nomenament de tutor, el nomenament correspon al batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària. (...)”

MOTIVACIÓ

Ídem esmena 25.

Article 32. Tutela privada

1. A petició de la persona que nomena un tutor en previsió d'una futura declaració judicial de modificació de la capacitat, dels progenitors que en nomenen un per als seus fills menors d'edat per al cas que s'hagi de constituir una tutela, de dos parents en la línia recta descendent o ascendent majors d'edat, o d'un d'ells i del cònjuge o del convivent amb la persona amb la capacitat modificada judicialment, el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària o que conegui el procediment de modificació de la capacitat, amb informe previ del Ministeri Fiscal, pot autoritzar la constitució d'un consell de tutela per gestionar una empresa familiar de la qual forma part la persona destinatària de la tutela, amb la facultat que nomeni un tutor i que controli la seva gestió.
2. El consell de tutela està integrat per un mínim de tres persones i per un màxim de cinc que reuneixin els requisits de capacitat que exigeix aquesta Llei per a l'exercici del càrrec de tutor, designades pel batlle. El cònjuge o el convivent pot formar part del consell de tutela.
3. Les persones que formen el consell de tutela han de prestar les garanties que assenyali el batlle per tal d'assegurar l'exercici correcte de les seves funcions abans de prendre possessió del càrrec, i tenen dret a percebre la remuneració que fixi el mateix batlle.
4. El batlle, a instància del Ministeri Fiscal o de les persones indicades a l'apartat 1, pot decretar l'extinció del consell de tutela si l'interès de la persona destinatària de la tutela ho exigeix o si els seus membres no compleixen de forma correcta les funcions pròpies del càrrec.

Esmena 29

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (27)

Es proposa modificar l'article 32 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 32. Tutela privada

1. ~~A petició de la persona que nomena un tutor en previsió d'una futura declaració judicial de modificació de la capacitat,~~ dels progenitors que en nomenen un **tutor** per als seus fills menors d'edat per al cas que s'hagi de constituir una tutela, ~~de dos parents en la línia recta descendent o ascendent majors d'edat, o d'un d'ells i del cònjuge o del convivent amb la persona amb la capacitat modificada judicialment,~~ el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària ~~o que conegui el procediment de modificació de la capacitat,~~ amb informe previ del Ministeri Fiscal, pot autoritzar la constitució d'un consell de tutela per gestionar una empresa familiar de la qual forma part la persona destinatària de la tutela, amb la facultat que nomeni un tutor i que controli la seva gestió.
2. El consell de tutela està integrat per un mínim de tres persones i per un màxim de cinc que reuneixin els requisits de capacitat que exigeix aquesta Llei per a l'exercici del càrrec de tutor, designades pel batlle. ~~El cònjuge o el convivent pot formar part del consell de tutela.~~

3. Les persones que formen el consell de tutela han de prestar les garanties que assenyali el batlle per tal d'assegurar l'exercici correcte de les seves funcions abans de prendre possessió del càrrec, i tenen dret a percebre la remuneració que fixi el mateix batlle.

4. El batlle, a instància del Ministeri Fiscal o ~~de les persones indicades a l'apartat 1~~ **dels progenitors**, pot decretar l'extinció del consell de tutela si l'interès de la persona destinatària de la tutela ho exigeix o si els seus membres no compleixen de forma correcta les funcions pròpies del càrrec.

MOTIVACIÓ

Ibídem esmena 25.

Les supressions acordades amb l'autotutela es regularan amb aquesta.

Subsecció tercera. *Constitució de la tutela*

Article 33. *Legitimació per promoure la seva constitució*

1. Estan obligats a promoure la constitució de la tutela el cònjuge o el convivent, els descendents, ascendents i germans de la persona amb la capacitat modificada judicialment, el guardador de fet i la institució que en tingui la guarda; altrament, responen dels danys i perjudicis ocasionats a la persona que ha de ser destinatària de la tutela.

2. Les autoritats administratives i judicials que, per raó de l'exercici de les seves funcions, tinguin coneixement que una persona ha de ser destinatària de la tutela han de demanar de forma immediata la seva constitució o disposar-la d'ofici.

3. Qualsevol persona que tingui coneixement de la necessitat de constitució d'una tutela ha de posar-ho en coneixement del batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària o del Ministeri Fiscal.

Esmena 30

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (28)

Es proposa modificar l'article 33 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 33. *Legitimació per promoure la seva constitució*

1. Estan obligats a promoure la constitució de la tutela ~~el cònjuge o el convivent, els descendents,~~ **els** ascendents i germans del **menor** ~~la persona amb la capacitat modificada judicialment,~~ el guardador de fet i la institució que en tingui la guarda; altrament, responen dels danys i perjudicis ocasionats a la persona que ha de ser destinatària de la tutela. (...)”

MOTIVACIÓ

Ibídem esmena 10 i 22.

Entre els obligats a promoure la tutela, si aquesta només afecta als menor d'edat, no pot ser

el cònjuge, ja que el matrimoni en el PLQPF es reserva als majors d'edat (art. 79), ni el convivent, ja que les parelles estables també són entre majors d'edat (art. 140.1). Pel que fa als descendents, tot i que podrien existir, es tractaria de menors d'edat, de forma que no els correspon estar obligats a constituir una tutela quan ells sols no poden en relació a qui és, amb molta probabilitat, la seva institució de guarda.

Article 34. Nomenament

1. La tutela es constitueix per sentència recaiguda en el procediment de modificació de la capacitat o per aute recaigut en el procediment de jurisdicció voluntària; en aquest darrer cas, amb audiència prèvia de la persona menor d'edat si té almenys dotze anys i de les altres persones que el batlle cregui convenients.
2. El batlle dona possessió del càrrec a la persona que ha d'exercir la tutela en el tràmit d'execució de sentència de modificació de la capacitat o en el procediment de jurisdicció voluntària, un cop efectuat el nomenament.
3. Si el tutor anteriorment nomenat cessa en les seves funcions, el nomenament d'un nou tutor s'ha d'efectuar també en el mateix tràmit d'execució de sentència de modificació de la capacitat o en el procediment de jurisdicció voluntària, descrit a l'apartat 1.

Esmena 31 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (29)

Es proposa modificar l'article 34 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

Article 34. Nomenament

1. La tutela es constitueix ~~per sentència recaiguda en el procediment de modificació de la capacitat o~~ per aute recaigut en el procediment de jurisdicció voluntària; en aquest darrer cas, amb audiència prèvia de la persona menor d'edat si té almenys dotze anys i de les altres persones que el batlle cregui convenients.
2. El batlle dona possessió del càrrec a la persona que ha d'exercir la tutela ~~en el tràmit d'execució de sentència de modificació de la capacitat o~~ en el procediment de jurisdicció voluntària, un cop efectuat el nomenament.
3. Si el tutor anteriorment nomenat cessa en les seves funcions, el nomenament d'un nou tutor s'ha d'efectuar també ~~en el mateix tràmit d'execució de sentència de modificació de la capacitat o~~ en el procediment de jurisdicció voluntària, descrit a l'apartat 1.

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 10 i 22.

Article 35. Publicitat

1. Les resolucions judicials sobre els càrrecs tutelars s'han d'inscriure en el Registre Civil, a instància del batlle que les ha adoptat, mitjançant testimoni de la resolució judicial ferma escaient.

Esmena 34 **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (32)

Es proposa modificar l'article 39 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 39. Responsabilitats

(...)

3. L'acció de responsabilitat prescriu al cap de tres anys, ~~a comptar de l'aprovació dels comptes finals de la tutela~~ o a partir de la majoria d'edat de la persona sotmesa a la tutela.”

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 10 i 22.

Subsecció cinquena. Exercici de la tutela**Article 40. Tutela de la persona menor d'edat**

1. El tutor ha de tenir cura de la persona menor d'edat, ha de proporcionar-li aliments i una formació integral i ha d'actuar com el seu representant legal en tots els seus actes civils i de gestió del seu patrimoni, excepte en relació amb els actes que per disposició de la llei pot realitzar la persona menor d'edat per ella mateixa.

2. La persona menor d'edat ha de respectar el tutor i aquest ha de conviure amb ella, llevat que per aute s'autoritzi que la persona menor d'edat resideixi en un lloc diferent, amb audiència prèvia d'aquesta darrera si té coneixement suficient i té almenys dotze anys.

3. El tutor ha de consultar la persona menor d'edat abans de realitzar actes importants que afectin la seva persona o els seus béns si té coneixement suficient i té almenys dotze anys. L'assentiment de la persona menor d'edat destinatària de la tutela no allibera el tutor de les seves responsabilitats.

Article 41. Actes de la persona menor d'edat exclosos de la tutela

Si el tutor permet de forma expressa o tàcita que la persona menor d'edat però major de setze anys, destinatària de la tutela, exerceixi una professió o activitat, aquesta pot realitzar tots els actes necessaris per a l'exercici regular de la professió o activitat i actuar en relació amb els béns que adquireixi com si s'hagués emancipat.

Article 42. Tutela de la persona amb la capacitat modificada

1. El tutor ha de donar suport i tenir cura de la persona amb la capacitat modificada judicialment, procurar-li aliments i fer tot el que calgui perquè adquireixi o recuperi la seva capacitat i la seva inclusió en la societat, gestionar el seu patrimoni, representar-la, excepte en relació amb els actes que pot realitzar ella mateixa per disposició de la llei o de la resolució judicial de modificació de la capacitat, i informar anualment el batlle competent de la seva situació.

2. El domicili de la persona amb la capacitat modificada judicialment és el del tutor, llevat que en la constitució de la tutela o per aute posterior s'hagi disposat altrament.

Esmena 35 **De supressió**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (33)

Es proposa suprimir l'article 42 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 10 i 22.

Article 43. Autorització judicial

El tutor necessita autorització judicial per realitzar tots els actes i ha de complir els mateixos requisits que l'article 209 determina per als progenitors en l'exercici de la seva autoritat.

Article 44. Manca d'autorització

Els actes realitzats pel tutor sense obtenir el requisit de l'autorització judicial prèvia o sense haver-la obtingut amb posterioritat a la realització de qualsevol dels actes a què es refereix l'article anterior són anul·lables dins el termini de caducitat de quatre anys, a comptar de la data en què es tingui coneixement de l'acte realitzat pel tutor sense l'autorització judicial preceptiva.

Subsecció sisena. Extinció de la tutela

Article 45. Causes

La tutela s'extingeix per:

- a) La majoria d'edat o emancipació de la persona destinatària de la tutela, llevat que amb anterioritat hagués tingut la capacitat modificada segons l'apartat 2 de l'article 7.
- b) L'adopció de la persona menor d'edat destinatària de la tutela.
- c) La recuperació de l'autoritat parental, si la tutela es va constituir per la seva privació o suspensió.
- d) La mort, la declaració de mort o l'absència de la persona destinatària de la tutela.
- e) La modificació de la resolució judicial quan determina la substitució de la tutela per la curatela o l'extinció de la modificació de la capacitat.

Esmena 36 **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (34)

Es proposa modificar l'article 45 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 45. Causes

La tutela s'extingeix per:

- a) La majoria d'edat o emancipació de la persona destinatària de la tutela, ~~llevat que amb anterioritat hagués tingut la capacitat modificada segons l'apartat 2 de l'article 7.~~
- b) L'adopció de la persona menor d'edat destinatària de la tutela.
- c) La recuperació de l'autoritat parental, si la tutela es va constituir per la seva privació o suspensió.
- d) La mort, la declaració de mort o l'absència de la persona destinatària de la tutela.
- e) ~~La modificació de la resolució judicial quan determina la substitució de la tutela per la curatela o l'extinció de la modificació de la capacitat.~~

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 10 i 22.

Article 46. Declaració judicial de l'extinció

1. El tutor i la persona destinatària de la tutela han de comunicar, en el termini més breu possible, al batlle competent la causa que determina l'extinció de la tutela. També pot fer aquesta comunicació qualsevol persona interessada.
2. La resolució judicial que decreta l'extinció de la tutela es comunica d'ofici al Registre Civil pel mateix batlle que l'adopta, de forma posterior i immediata a la seva fermesa.

Subsecció setena. Cessament del tutor

Article 47. Causes

Són causes que determinen el cessament del tutor en les seves funcions:

- a) La mort, la declaració de mort o l'absència del tutor o la dissolució de la persona jurídica que exercia el càrrec.
- b) La modificació de la capacitat del tutor després d'haver acceptat el càrrec o l'adveniment d'una causa d'inhabilitació absoluta o relativa per exercir-lo.
- c) La remoció regulada a l'article 49.
- d) L'excusa del tutor admesa per aute del batlle competent.

Esmena 37 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (35)

Es proposa modificar l'article 47 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 47. Causes

Són causes que determinen el cessament del tutor en les seves funcions:

- a) La mort, la declaració de mort o l'absència del tutor o la dissolució de la persona jurídica que exercia el càrrec.
- b) ~~La modificació de la capacitat del tutor després d'haver acceptat el càrrec o l'adveniment d'una causa d'inhabilitació absoluta o relativa per exercir-lo.~~
- c) La remoció regulada a l'article 49.
- d) L'excusa del tutor admesa per aute del batlle competent.”

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 9.

Article 48. Impossibilitat d'exercir el càrrec

1. El tutor ha de cessar en l'exercici de les seves funcions si, després d'haver acceptat el càrrec, concorre en la seva persona qualsevol de les causes de modificació de la capacitat o d'inhabilitació que preveu la llei o si li és acceptada l'excusa que va al·legar.
2. En aquests casos el tutor té el deure de realitzar els actes indispensables de gestió fins que hagi acceptat el càrrec el nou tutor o fins que s'hagi nomenat un defensor judicial per suplir-lo.

Esmena 38

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (36)

Es proposa modificar l'article 48 de la Proposició de llei, tal i com segueix:

“Article 48. Impossibilitat d'exercir el càrrec

1. El tutor ha de cessar en l'exercici de les seves funcions si, després d'haver acceptat el càrrec, concorre en la seva persona qualsevol de les causes de modificació de la capacitat o d'inhabilitació que preveu la llei o si li és acceptada l'excusa que va al·legar.
2. En aquests casos el tutor té el deure de realitzar els actes indispensables de gestió fins que hagi acceptat el càrrec el nou tutor o fins que s'hagi nomenat un defensor judicial per suplir-lo.”

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 10 i ss.

Article 49. Remoció del tutor

1. Procedeix decretar la remoció del tutor quan la seva continuïtat en el càrrec es considera contrària als interessos de la persona destinatària de la tutela.
2. La remoció s'estableix per aute del batlle competent dictat d'ofici o a instàncies del Ministeri Fiscal, de la mateixa persona destinatària de la tutela o de qualsevol altra persona interessada, després d'escoltar el parer del tutor i de les altres persones que el batlle consideri convenient en interès de la persona destinatària de la tutela.
3. Un cop decretada judicialment la remoció, es procedeix de forma immediata a nomenar un altre tutor.

Subsecció vuitena. Efectes de l'extinció i del cessament

Article 50. Rendició final de comptes

1. En acabar la tutela o quan es produeix el cessament de la persona que exercia el càrrec, el tutor ha de retre comptes finals justificats de la seva gestió al batlle competent en el termini de sis mesos, prorrogables per aute si concorre una justa causa per un altre període de tres mesos, i ha de posar el patrimoni a disposició de la persona destinatària de la tutela, dels seus hereus o del nou tutor.
2. Si el cessament es produeix per defunció, els hereus del tutor han de retre comptes en els terminis esmentats, que es computen des de l'acceptació de l'herència.

Article 51. Reclamació de la rendició de comptes

1. La rendició de comptes pot ser requerida per la persona destinatària de la tutela, pel seu representant legal o pels seus hereus.
2. L'acció de reclamació prescriu al cap de tres anys, a comptar del termini establert per a la rendició.
3. Les despeses necessàries de la rendició de comptes van a càrrec del patrimoni de la persona destinatària de la tutela.

Article 52. Aprovació dels comptes

1. El batlle competent ha de donar o denegar l'aprovació dels comptes després d'haver conferit audiència a la persona destinatària de la tutela o al seu hereu i al nou tutor, curador o defensor judicial, i pot practicar abans de l'aprovació les diligències que consideri pertinents.
2. El ròssec dels comptes finals merita interessos legals a favor del tutor des que ha requerit pagament a l'obligat, amb el lliurament previ del patrimoni. Si el ròssec és desfavorable al tutor, merita interessos legals des del moment de l'aprovació dels comptes.

Article 53. Efectes de l'aprovació

1. L'aprovació dels comptes pel batlle competent no impedeix l'exercici de les accions que recíprocament puguin correspondre, per raó de la tutela, al tutor i a la persona destinatària de la tutela o als seus hereus.
2. Aquesta acció prescriu al cap de tres anys, a comptar de l'aprovació del compte final.
3. Si l'acció de responsabilitat es fonamenta en un fet delictiu, el termini de prescripció és el que estableix la legislació penal pel fet delictiu, si aquest termini és superior al que preveu l'apartat anterior.

Secció tercera. *La curatela*

Article 54. *Persones destinatàries de la curatela*

Són destinatàries de la curatela:

- a) Les persones menors d'edat emancipades.
- b) Les persones amb la capacitat modificada judicialment per a les quals no es considera escaient la constitució de la tutela.
- c) Les persones declarades pròdigues.
- d) Les persones declarades absents, d'acord amb l'article 61 d'aquesta Llei, en relació amb els seus interessos patrimonials.

Esmena 39 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (37)

Es proposa modificar l'article 54 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 54. *Persones destinatàries de la curatela*

Són destinatàries de la curatela:

- a) Les persones menors d'edat emancipades.
- b) Les persones amb **discapacitat** ~~la capacitat modificada judicialment per a les quals no es considera escaient la constitució de la tutela.~~
- c) ~~Les persones declarades pròdigues.~~
- d) Les persones declarades absents, d'acord amb l'article 61 d'aquesta Llei, en relació amb els seus interessos patrimonials.”

MOTIVACIÓ

1. Es proposa modificar les institucions de protecció, però reconduint-les als models d'institucions actuals: la tutela, com ja hem vist, es reserva només pels menors d'edat mentre pels majors d'edat amb discapacitat es reserven la curatela, el defensor judicial i altres mesures ad hoc.

En coherència amb l'esmena 10 i ss.

2. Des de fa temps es considera que la gestió que una persona faci del seu patrimoni entra dins de l'exercici de la seva autonomia i que posar límit a aquesta idea suposa interferir en el lliure desenvolupament de la personalitat.

També el nou paradigma en relació a la capacitat jurídica universal qüestiona, per comparació, la figura de la declaració de prodigalitat. Si entenem que tothom té capacitat per realitzar actes, encara que precisi un determinat sistema de suport que mai no pot ser representatiu; aquest visió dona una gran autonomia al subjecte en la gestió dels seus assumptes, si convé, amb l'assistència de les mesures de suport. Per això, és estrany limitar les possibilitats d'actuació d'una persona només pel fet de tenir una conducta patrimonialment desordenada.

Per aquestes consideracions s'aconsella no regular la prodigalitat ni el sotmetiment del pròdig a curatela. Si la conducta desordenada no obeeix a un trastorn psíquic -ludopatia, per exemple-, no cal prendre mesures, i si és el cas, serà el moment de prendre mesures de suport a la persona discapacitada per aquesta raó, no per la conducta patrimonial desordenada.

Article 55. *Constitució de la curatela per disposició de la llei*

El batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària pot decidir la constitució d'una curatela:

- a) Quan es tracta de salvaguardar els interessos d'una persona concebuda.
- b) Quan l'herència es defereix a favor de persones inicialment incertes.
- c) En relació amb les fundacions en període de constitució, si manca el nomenament de persona encarregada de la gestió del patrimoni fundacional.
- d) Per a la gestió de fons de subscripció per a finalitats socials o d'utilitat general de caràcter temporal, quan les persones designades per a la gestió no exerceixen les seves funcions.

Article 56. *Normativa aplicable*

Són aplicables a la curatela les disposicions establertes per a la tutela, llevat que del text de la Llei es dedueixi una altra cosa.

Article 57. *Preexistència de tutela*

Si la persona que ha de ser destinatària de la curatela ha estat sota el règim de la tutela, es confereix el càrrec de curador a la persona que ha exercit la tutela, tret que el batlle competent ho disposi altrament.

Article 58. *Curatela de les persones menors d'edat emancipades*

1. La curatela de les persones menors d'edat emancipades només s'ha de constituir, a instància seva, quan calgui l'assentiment del curador.
2. La persona menor d'edat emancipada necessita l'assentiment del curador per realitzar tots els actes, amb els mateixos requisits que l'article 209 determina per als progenitors en l'exercici de la seva autoritat.

Article 59. *Curatela de les persones amb la capacitat modificada judicialment*

1. La curatela de les persones amb la capacitat modificada judicialment té per objecte complementar la seva capacitat d'obrar. Per tant, el curador ha de donar el seu assentiment als actes que determina la sentència que estableix la modificació de la capacitat.
2. Si la sentència omet pronunciar-se sobre aquest punt, es requereix l'assentiment del curador en relació amb els actes que esmenten els articles 43 i 58.

Esmena 40 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (38)

Es proposa modificar l'article 59 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 59. *Curatela de les persones amb la ~~discapacitat modificada judicialment~~*

1. La curatela de les persones amb ~~la discapacitat modificada judicialment~~ té per objecte complementar la seva capacitat d'obrar. Per tant, el curador ha de donar el seu assentiment als actes que determina ~~la sentència que estableix la modificació de la capacitat.~~ **la resolució judicial que estableix les mesures de suport.**

2. Si la ~~sentència~~ **resolució** omet pronunciar-se sobre aquest punt, es requereix l'assentiment del curador en relació amb els actes que esmenten els articles 43 i 58.”

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 10 i ss.

Article 60. *Curatela del pròdig*

1. El procés de declaració de prodigalitat d'una persona se substancia d'acord amb les normes del procediment de modificació de la capacitat que regula la Llei del Codi de procediment civil, amb les especialitats que també s'hi preveuen.

2. Amb independència del que estableixi la sentència que declara la prodigalitat, l'assentiment del curador és necessari per als actes que esmenta l'article 58.

Article 61. *Curatela de l'absent*

1. La declaració judicial d'absència d'una persona major d'edat pot tenir lloc per manca de notícies respecte del seu parador i amb el dubte de si és viva, en el termini d'un any o, en cas que hagi deixat un administrador dels seus béns, de tres anys, a partir de la seva desaparició.

2. La declaració judicial d'absència d'una persona major d'edat determina que es nomeni un curador que gestioni els seus interessos patrimonials, en la mesura que necessitin ser administrats.

3. La declaració judicial d'absència es tramita pel procediment de jurisdicció voluntària que regula la Llei del Codi de procediment civil, a instàncies del cònjuge o el convivent, dels descendents o ascendents de l'absent o del Ministeri Fiscal. El curador assumeix les funcions de conservació, administració i defensa del patrimoni de l'absent i la resta de funcions que li confereixi l'aute de declaració d'absència en atenció a les circumstàncies que concorren en el cas concret. En qualsevol cas, el curador necessita autorització judicial per disposar dels béns no consumibles o no deteriorables.

4. La curatela de l'absent s'extingeix per aute del batlle competent quan la persona interessada ja es troba en condicions de gestionar el seu patrimoni i en els casos de mort o de declaració de mort de l'absent, d'acord amb la Llei de la successió per causa de mort.

Esmena 41 **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (39)

Es proposa modificar l'article 61 de la Proposició de Llei.

“Article 61. Curatela de l'absent

~~1. La declaració judicial d'absència d'una persona major d'edat pot tenir lloc per manca de notícies respecte del seu parador i amb el dubte de si és viva, en el termini d'un any o, en cas que hagi deixat un administrador dels seus béns, de tres anys, a partir de la seva desaparició.~~

2. La declaració judicial d'absència d'una persona major d'edat determina que es nomeni un curador que gestioni els seus interessos patrimonials, en la mesura que necessitin ser administrats.

3. La declaració judicial d'absència es tramita pel procediment de jurisdicció voluntària que regula la Llei del Codi de procediment civil, a instàncies del cònjuge o el convivent, dels descendents o ascendents de l'absent o del Ministeri Fiscal. El curador assumeix les funcions de conservació, administració i defensa del patrimoni de l'absent i la resta de funcions que li confereixi l'aute de declaració d'absència en atenció a les circumstàncies que concorren en el cas concret. En qualsevol cas, el curador necessita autorització judicial per disposar dels béns no consumibles o no deteriorables.

4. La curatela de l'absent s'extingeix per aute del batlle competent quan la persona interessada ja es troba en condicions de gestionar el seu patrimoni i en els casos de mort o de declaració de mort de l'absent, d'acord amb la Llei de la successió per causa de mort.”

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 6.

Article 62. Conseqüències de la manca d'assentiment

1. Els actes realitzats sense l'assentiment del curador quan l'assentiment sigui preceptiu són impugnables a instàncies del mateix curador mentre està vigent el càrrec, de la persona destinatària de la curatela i, en el cas de la prodigalitat, de les persones que estan legitimades per demanar la declaració judicial de prodigalitat d'acord amb la Llei del Codi de procediment civil.

2. L'acció s'ha d'interposar en el termini de caducitat de quatre anys, que en relació amb les persones subjectes a curatela es computen des de la seva extinció.

Esmena 42 **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (40)

Es proposa modificar l'article 62 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 62. Conseqüències de la manca d'assentiment

1. Els actes realitzats sense l'assentiment del curador quan l'assentiment sigui preceptiu són impugnables a instàncies del mateix curador mentre està vigent el càrrec, de la

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 10 i ss.

NOTA: S'estan utilitzant indistintament dues formes per anomenar el procediment judicial que estableix les mesures de suport: procediment d'adopció o de determinació de mesures de suport. El motiu és que es deixa al consens el nom que ha de tenir i, si s'assoleix, s'haurà d'harmonitzar a posteriori en tot l'articulat.

Article 65. *Funcions*

L'actuació del defensor judicial s'ha de concretar en l'acte o actes que n'han determinat el nomenament i ha de retre comptes de la seva gestió al batlle competent una vegada acabada.

Esmena 44 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (42)

Es proposa modificar l'article 65 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 65. *Funcions*

L'actuació del defensor judicial s'ha de concretar en l'acte o actes que n'han determinat el nomenament i ha de retre comptes de la seva gestió al batlle competent, **de forma periòdica o** una vegada acabada.”

MOTIVACIÓ

La CDPD estableix la necessitat de que sigui quin sigui el sistema de suport, els titulars d'aquestes institucions estiguin subjectes a exàmens periòdics fets per una autoritat o un òrgan judicial competent, independent i imparcial (art. 12.4).

Secció cinquena. *La guarda de fet*

Article 66. *Supòsits d'actuació*

Quan, respecte a una persona menor d'edat o una persona amb la capacitat modificada judicialment o que pugui ser susceptible de modificació de la capacitat, una altra persona exerceix temporalment funcions pròpies de les institucions de protecció o de suport sense un títol suficient que legítimi la seva actuació, el guardador de fet resta sotmès a les obligacions i als deures que la Llei imposa als titulars de la institució tutelar.

Esmena 45 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (43)

Es proposa modificar l'article 66 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 66. *Supòsits d'actuació*

Quan, respecte a una persona menor d'edat o una persona amb **discapacitat** ~~la capacitat modificada judicialment o que pugui ser susceptible de modificació de la capacitat~~, una altra persona exerceix temporalment funcions pròpies de les institucions de protecció o de suport sense un títol suficient que legítimi la seva actuació, el guardador de fet resta sotmès a les obligacions i als deures que la llei imposa als titulars de la institució tutelar.”

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 10 i ss.

Article 67. Facultats

1. Els actes conservatius realitzats pel guardador de fet són vàlids i produeixen tots els seus efectes sempre que suposin una actuació en benefici de la persona menor d'edat o amb la capacitat modificada judicialment.
2. Els altres actes realitzats pel guardador de fet que no puguin qualificar-se de conservatius poden ser impugnats a instàncies de la mateixa persona destinatària de la guarda de fet o pel seu representant legal en el termini de caducitat de quatre anys, a comptar de la data en què són realitzats. Els tercers de bona fe que han contractat el guardador de fet poden exigir al guardador la indemnització de danys i perjudicis que escaigui si s'anul·la el contracte.

Esmena 46

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (44)

Es proposa modificar l'article 67 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 67. Facultats

1. Els actes conservatius realitzats pel guardador de fet són vàlids i produeixen tots els seus efectes sempre que suposin una actuació en benefici de la persona menor d'edat o amb **discapacitat** ~~la capacitat modificada judicialment~~.

(...)”

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 10 i ss.

Article 68. Reemborsament i retribució

El guardador de fet té dret al reemborsament de les despeses realitzades i de les despeses que li ha ocasionat la guarda, sempre que no li siguin imputables, i a percebre una retribució per la seva actuació, sempre que hagi resultat favorable als interessos de la persona destinatària de la guarda de fet.

Article 69. Rendició de comptes

En acabar la guarda de fet, atesa la seva durada, el batlle competent, d'ofici o a petició de la persona destinatària de la guarda de fet, del seu representant legal o dels seus hereus pot ordenar que el guardador li rendeixi comptes de la seva gestió.

Esmena 47 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (45)

Es proposa modificar l'article 69 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 69. Rendició de comptes

En acabar la guarda de fet, **o** atesa la seva durada, **de forma periòdica**, el batlle competent, d'ofici o a petició de la persona destinatària de la guarda de fet, del seu representant legal o dels seus hereus pot ordenar que el guardador li rendeixi comptes de la seva gestió.”

MOTIVACIÓ

Ídem esmena 42.

Esmena 48 D'addició

Grup parlamentari Socialdemòcrata (46)

Es proposa afegir una nova Secció Sisena, del Capítol Tercer, del Títol I, de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“ Secció sisena. Institucions preventives”**MOTIVACIÓ**

Les institucions preventives són aquelles que la pròpia persona preveu pel moment en que li pugin fer falta els suports. Cobreixen, per tant, moltes de les malalties que poden portar a situacions en les que es necessiten suports. En tot cas, aquest tipus de mesures està encoratjat per la CDPD, ja que en ser la pròpia persona afectada qui les disposa, tenen en compte la seva voluntat i se li dona autonomia per precisar les persones que desenvoluparan aquesta tasca, la forma i intensitat dels suports, etc. A més, té un efecte beneficiós en el sistema perquè evita la constitució formal d'una mesura de suport; agilita el funcionament dels suports informals i en rebaixa al cost, tant a nivell particular com per l'administració de justícia.

Esmena 49 D'addició

Grup parlamentari Socialdemòcrata (47)

Es proposa afegir un nou article a la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article X. Poders preventius

1. Si una persona preveu que en el futur pot requerir suport en l'exercici de la seva capacitat, podrà atorgar anticipadament:

a) Poder representatiu en favor de la o les persones que designi,

b) Incloure una clàusula de subsistència en el supòsit que es vulgui que un poder subsisteixi, si en el futur el poderdant requereix de suport a l'exercici de la seva capacitat.

Quan el poder compregui tots els negocis de l'atorgant i una vegada sobrevinguda la necessitat de suport, la persona apoderada quedarà subjecta a les regles aplicables a la curatela en tot allò no previst en el poder, excepte que l'atorgant hagi previst altra cosa.

2. Els poders preventius hauran d'atorgar-se en escriptura pública i mantindran la seva vigència encara que es determinin altres mesures de suport, tant per la pròpia persona interessada com pel Batlle. El Notari autoritzant els comunicarà d'ofici al Registre Civil per a que constin segons la normativa que sigui d'aplicació. Si es constitueixin en favor de la parella de fet del poderdant, el cessament de la convivència produirà la seva extinció automàtica, excepte que l'atorgant disposi altra cosa o que el cessament de la convivència respongui a l'internament de l'atorgant.

3. L'atorgant podrà disposar com cal acreditar que s'ha produït la situació de necessitat de suport en l'exercici de la seva capacitat. Per garantir el compliment d'aquestes previsions s'atorgarà, si fos necessari, acta notarial que, a més del judici del Notari, incorpori un informe pericial en el mateix sentit.

4. L'atorgant, a més de les facultats que atorgui, podrà establir les mesures o òrgans de control; les condicions i instruccions per a l'exercici de les facultats; les salvaguardes per a evitar abusos, conflictes d'interessos o influència indeguda; els mecanismes i terminis de revisió de les mesures de suport i les formes específiques d'extinció del poder que estimi oportunes, amb la finalitat de garantir la seva voluntat. També podrà establir la gestió de les seves voluntats digitals i llur abast en l'àmbit dels drets que li atorga la normativa de protecció de dades.”

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 46.

Esmena 50

D'addició

Grup parlamentari Socialdemòcrata (48)

Es proposa afegir un nou article a la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article X. Subsistència d'un poder

L'atorgant d'un poder podrà establir que subsisteixi si en el futur requereix de suport a l'exercici de la seva capacitat. Quan es produeixi la necessitat de suport, el poder se sotmetrà a les normes dels poders preventius en relació a l'exercici i l'extinció.”

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 46.

Esmena 51 **D'addició**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (49)

Es proposa afegir un nou article a la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article X. Mandat sense representació

Les previsions dels articles anteriors seran aplicables al mandat sense representació.”

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 46.

Esmena 52 **D'addició**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (50)

Es proposa afegir un nou article a la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“ Article X. L'autocuratela

1. Qualsevol persona major d'edat, en previsió d'una futura situació en què hagi de requerir mesures de suport a la seva capacitat, pot nomenar en escriptura pública un curador -la persona o persones que han de substituir-lo-, excloure determinades persones de la curatela i establir la remuneració que han de percebre les persones que exerceixen el càrrec.

2. Els nomenaments i les exclusions poden ser impugnats pel cònjuge o el convivent, pels descendents i ascendents de la persona que s'autocuratela o pel Ministeri Fiscal si en el moment de constituir-se la curatela han sobrevingut circumstàncies que, si la persona interessada les hagués tingut en compte, no haurien determinat el nomenament o l'exclusió.”

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 25 i d'altres ja exposades fins el moment (10, 46, etc).

Esmena 53 **De modificació**

Grup parlamentari Demòcrata (3)

Es proposa modificar el títol I de la Proposició de Llei, substituint-lo íntegrament pel redactat següent:

“Títol I. La persona

Capítol primer. La persona física

Article 1. Personalitat civil

1. La personalitat civil s'adquireix amb el naixement i s'extingeix amb la mort.
2. El concebut es considera nascut per a tots els efectes que li siguin favorables, si arriba a néixer amb vida, una vegada separat del cos matern.

Article 2. Capacitat jurídica

1. Totes les persones tenen capacitat jurídica per exercir els drets dels quals són titulars, d'acord amb la seva capacitat natural i amb el que estableix aquesta Llei.
2. El ple exercici de la capacitat jurídica s'adquireix amb la majoria d'edat, que s'assoleix als divuit anys. Per al còmput de l'edat es considera complet el dia del naixement.
3. Les persones majors d'edat amb discapacitat poden exercir la seva capacitat jurídica, quan sigui necessari, per mitjà de mesures de suport ordenades per la mateixa persona o proveïdes per l'autoritat judicial en el seu interès o per mitjà de suports de fet.
4. Les limitacions a l'exercici de la capacitat jurídica s'han d'interpretar d'una manera restrictiva, atenent la capacitat natural.

Article 3. Persona menor d'edat

1. La persona menor d'edat pot fer per ella mateixa, segons la seva edat i capacitat natural, els actes relatius als drets de la personalitat, llevat de disposició expressa de les lleis que els regulin, els relatius als béns o serveis propis de la seva edat, d'acord amb els usos socials, i tots els altres actes permesos per la llei.
2. L'interès superior de la persona menor d'edat ha de fonamentar tota decisió que afecti el seu àmbit personal o patrimonial.
3. La persona menor d'edat:
  - a) Ha de ser informada i escoltada abans que es prengui una decisió que l'afecti, d'acord amb la seva edat i capacitat natural i, en tot cas, si ha complert dotze anys.
  - b) Ha de donar el seu consentiment per a qualsevol acte jurídic del representant legal que l'obligui a realitzar alguna prestació de caràcter personal, si ha complert dotze anys o si, tenint-ne menys, té prou coneixement.

Article 4. Persona menor d'edat emancipada

1. La persona menor d'edat emancipada actua jurídicament com si fos major d'edat, però necessita l'assentiment dels seus progenitors o, a manca d'aquests, del curador per als actes que estableix l'article 211 i per acceptar el càrrec d'administradora d'una societat. No cal l'assentiment per als actes relatius als béns i als drets adquirits per donació o a títol successori si el donant o el causant l'han exclòs expressament.
2. L'assentiment no es pot concedir de manera general, però es pot atorgar per a diversos actes de la mateixa naturalesa o referits a la mateixa activitat econòmica, encara que siguin futurs, especificant-ne les circumstàncies i característiques fonamentals.
3. La persona menor d'edat emancipada pot demanar autorització judicial per actuar tota sola en els casos d'impossibilitat o de desacord entre les persones que han de donar l'assentiment, o si aquestes persones no el donen sense causa justificada.
4. Els actes fets sense assentiment són anul·lables a instància del mateix menor en el termini de caducitat de quatre anys a comptar de la seva conclusió, amb el suport que necessiti, si escau, un cop arribi a la majoria d'edat, o a instància de la persona a qui correspongui assistir-lo pel període restant fins que arribi a la majoria d'edat.

Article 5. Formes d'emancipació

1. L'emancipació pot tenir lloc:

a) Per consentiment dels qui exerceixen l'autoritat parental o la tutela. Es requereix que la persona menor d'edat tingui almenys setze anys i la consenti. En cas de consentiment del titular de la tutela, cal, a més, autorització judicial obtinguda en procediment de jurisdicció voluntària, prèvia audiència del Ministeri Fiscal. L'emancipació per consentiment s'atorga en escriptura pública, i ha de ser comunicada d'ofici pel notari al Registre Civil.

b) Per resolució judicial, dictada en procediment de jurisdicció voluntària, a petició de la persona menor d'edat de més de setze anys, si hi ha causes que fan impossible la convivència amb els progenitors o amb el tutor, o que dificulten greument l'exercici de l'autoritat parental o de la tutela. En aquest procediment es requereix l'audiència prèvia de les persones que exerceixen l'autoritat parental o la tutela, així com del Ministeri Fiscal.

2. L'emancipació és irrevocable i s'ha de fer constar al Registre Civil. Mentre no s'hi inscriu, no produeix efectes contra tercers.

3. La persona menor d'edat de més de setze anys es considera emancipada si viu d'una manera econòmicament independent dels progenitors o del tutor amb el seu consentiment, el qual pot ser revocat. La persona menor d'edat de vida independent necessita l'assentiment dels seus progenitors o del seu tutor per als actes que estableix l'article 4.

Capítol segon. La provisió de suports per a l'exercici de la capacitat

Article 6. Mesures de suport

1. Les persones majors d'edat amb discapacitat tenen dret a disposar dels suports necessaris per exercir en condicions d'igualtat la seva capacitat jurídica.

2. Les mesures de suport per a l'exercici de la capacitat jurídica poden tenir caràcter assistencial o representatiu i poden ser ordenades per la mateixa persona en previsió o apreciació de la concurrència de circumstàncies que les facin necessàries o proveïdes per l'autoritat judicial. El suport també pot ser prestat de manera informal per mitjà de la guarda de fet.

Article 7. Finalitat i exercici de les mesures de suport

1. Les mesures de suport s'adrecen a assistir a la persona amb discapacitat en l'exercici de la seva capacitat i possibilitar el ple desenvolupament de la seva personalitat. A aquest efecte, les persones que presten el suport han de procurar que la persona assistida pugui desenvolupar el seu propi procés de presa de decisions i han de respectar la seva voluntat i preferències tant com sigui possible.

2. En el procés de presa de decisions, les persones que presten el suport han de facilitar l'accés de la persona amb discapacitat a la informació rellevant, assistir-la de manera adaptada a les seves capacitats i evitar tota mena de pressió, coerció o influència indeguda.

Article 8. Mesures adoptades per la mateixa persona afectada

1. Qualsevol persona major d'edat o menor emancipada, en previsió de la concurrència futura de circumstàncies que puguin dificultar o impedir l'exercici per ella mateixa de la seva capacitat jurídica, pot atorgar en escriptura pública poders preventius i també

proposar el nomenament o exclusió de persones per a exercir la curatela i adoptar disposicions sobre el seu contingut i funcionament, en cas que calgui constituir-la. Aquestes disposicions poden incloure mesures de control per garantir el respecte a la seva voluntat i evitar les situacions d'abús, conflicte d'interessos i influència indeguda.

2. Si la persona major d'edat aprecia que té una necessitat de suport actual, també pot constituir en escriptura pública el règim de curatela escaient a les seves circumstàncies, fent els nomenaments i adoptant qualssevol de les disposicions a què es refereix l'apartat 1.

3. En cas que les mesures adoptades per la persona afectada siguin insuficients o esdevinguin inadequades i no es presti el suport necessari d'una altra manera idònia, l'autoritat judicial, a instància de les persones legitimades per a instar el procediment de provisió de mesures de suport, en pot acordar altres que les complementin o les substitueixin.

Article 9. Poder preventiu

1. En l'atorgament d'un poder, la persona poderdant pot estipular que el poder subsisteixi si en el futur necessita suport en l'exercici de la seva capacitat. La persona poderdant pot també disposar que el poder comenci a produir efectes a partir de la situació de necessitat i establir les circumstàncies que en determinin l'existència com també la manera d'acreditar-les.

2. L'atorgant del poder pot establir les facultats que tindrà la persona apoderada, donar instruccions per al seu exercici i incloure mitjans de supervisió, mecanismes de revisió i causes específiques d'extinció del poder, inclosa la remoció de la persona apoderada. També pot permetre la delegació de facultats per realitzar actes determinats i establir salvaguardes per a la prevenció d'abusos, influències indegudes i conflictes d'interessos.

3. Quan la persona poderdant es trobi en situació de no poder expressar la seva voluntat, la persona apoderada ha d'exercir el poder prenent les decisions que hauria pres la poderdant d'acord amb la millor interpretació possible de la seva voluntat i preferències.

4. Els poders preventius mantenen la seva eficàcia encara que es constitueixin altres mesures de suport de la persona poderdant. Les persones legitimades per a instar el procediment de provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat i el curador, si n'hi ha, poden sol·licitar a l'autoritat judicial l'extinció dels poders preventius si concorre alguna causa de remoció prevista en el mateix poder o en la llei per a la remoció del curador.

5. Si el poder preventiu abasta tots els afers de l'atorgant, la persona apoderada, si sobrevé la situació de necessitat de suport, queda subjecta a les regles aplicables a la curatela en tot el que no s'hagi previst al poder.

Article 10. Provisió de suports per l'autoritat judicial

1. Si la persona amb discapacitat té necessitat de suports per a l'exercici de la seva capacitat i no els ha previst o establert ella mateixa ni els presta satisfactòriament cap guardador de fet, els ha de proveir l'autoritat judicial mitjançant la constitució de la curatela o, si escau, el nomenament de defensor judicial.

2. Estan legitimats per instar la provisió judicial de suports la mateixa persona amb discapacitat, el seu cònjuge no separat legalment o de fet, la seva parella estable o de fet, els descendents, els ascendents, els germans, la persona que exerceixi la guarda de fet, el Ministeri Fiscal i el ministeri competent en matèria d'afers socials.
3. Qualsevol persona està facultada per posar en coneixement del Ministeri Fiscal els fets que puguin ser determinants d'una situació que requereixi l'adopció judicial de mesures de suport. Les autoritats i funcionaris públics que coneguin aquests fets per raó de l'exercici de les seves funcions, tenen el deure de posar-los en coneixement del Ministeri Fiscal de manera immediata.
4. En la resolució de constitució del règim de suport, s'han de tenir en compte la voluntat i les preferències de la persona amb discapacitat pel que fa al tipus i abast del suport i les persones que hauran de prestar-lo o quedar-ne excloses. Excepcionalment i de forma motivada, es pot prescindir de les disposicions prèvies o manifestacions de la persona assistida si s'acrediten circumstàncies greus desconegudes per ella que ho justifiquen o si hi ha risc d'abús, conflicte d'interessos o influència indeguda.
5. Les mesures de suport han de ser proporcionades a les necessitats de la persona amb discapacitat i estar adaptades a la seva condició i circumstàncies personals.

Article 11. *Provisió preventiva de suports abans de la majoria d'edat*

1. Si és previsible que una persona menor d'edat amb discapacitat pugui necessitar suport per exercir la seva capacitat jurídica en arribar a la majoria d'edat, la mateixa persona assistida o les persones que exerceixen l'autoritat parental o la tutela poden sol·licitar a l'autoritat judicial, durant el darrer any de la minoria d'edat, la provisió preventiva de la curatela, que serà efectiva amb l'assoliment de la majoria d'edat.
2. L'autoritat judicial ha d'escoltar a la persona menor d'edat en el procediment i atendre, si escau, la seva voluntat i preferències.

Article 12. *Revisió de les mesures de suport*

1. Si varien substancialment les circumstàncies que han determinat l'adopció de mesures de suport, aquestes han de ser revisades, sigui per a ampliar-les, reduir-les o revocar-les. Tant en la provisió voluntària de suports per la mateixa persona afectada com en la provisió judicial es poden preveure circumstàncies o terminis per a la revisió de les mesures i la forma de dur-la a terme. En tot cas, les mesures que hagin estat objecte de provisió judicial s'han de revisar d'ofici cada tres anys.
2. La revisió de les mesures de suport pot ser demanada per les persones legitimades per a instar-ne la provisió i per la que presta el suport, i té lloc seguint el mateix procediment.
3. La revisió de les mesures de suport produeix efectes des de la fermesa de la resolució que l'ordena i no afecta l'eficàcia dels actes realitzats amb anterioritat.

Article 13. *Publicitat*

1. L'atorgament dels poders preventius, les mesures de suport proposades preventivament o adoptades per la persona que les necessiti i les acordades per l'autoritat judicial s'han de comunicar al Registre Civil per a la seva constància registral.

2. Les mesures de suport es poden fer constar també, si escau, en el Registre de Societats Mercantils i en altres en què sigui oportú per garantir la protecció patrimonial de la persona beneficiària de les mateixes.

Article 14. Actes realitzats sense suports

1. Els actes i contractes conclusos per una persona amb discapacitat sense capacitat natural suficient o prescindint dels suports establerts per al seu atorgament quan fossin necessaris són anul·lables en el termini de quatre anys des de la seva celebració.

2. Estan legitimats per impugnar-los la mateixa persona amb discapacitat amb el suport que necessiti, els seus hereus en cas de mort abans del transcurs del termini legal, i la persona nomenada per a prestar-li suport. A manca d'aquesta persona, l'acció pot ser exercida també pel guardador de fet o pel Ministeri Fiscal.

Capítol tercer. Les institucions de protecció o de suport a la persona

Secció primera. Disposicions generals

Article 15. Funcions i deure d'exercici

1. Els titulars de càrrecs en les institucions de protecció o de suport a les persones han d'exercir les seves funcions en interès de les persones posades en tutela o curatela per al compliment de les finalitats respectives.

2. Les funcions de protecció o de suport constitueixen un deure, llevat dels casos d'inhabilitat absoluta o relativa i dels que permeten excusar-se'n. El seu exercici té caràcter personalíssim, sense perjudici de la possibilitat d'atorgar poders per a la realització d'actes concrets o per a diversos actes de la mateixa naturalesa o referits a la mateixa activitat econòmica.

Article 16. Aptitud per exercir els càrrecs

1. Poden ser titulars de càrrecs en les institucions de protecció o de suport les persones físiques que puguin complir adequadament les funcions del càrrec en exercici de la seva capacitat i no incorrin en cap de les causes d'inhabilitat que preveuen els articles següents.

2. També poden ser titulars de càrrecs les persones jurídiques sense ànim de lucre que tinguin per objecte la protecció de les persones menors d'edat o la prestació de suport a les persones amb discapacitat, i que estiguin acreditades pel Govern, sempre que designin una persona física que les representi en l'exercici d'aquestes funcions i que compleixi amb les condicions previstes a l'apartat anterior.

Article 17. Causes d'inhabilitat absoluta

No poden ser nomenades per ser titulars de càrrecs en les institucions de protecció o de suport i, si ho han estat, han de cessar en el seu exercici:

a) Les persones que per resolució judicial han estat privades o suspeses de l'exercici de l'autoritat parental, o han estat remogudes de càrrecs de protecció o de suport o privades de la guarda.

b) Les persones que compleixen una pena privativa de llibertat i les condemnades per qualsevol delictes que faci suposar fonamentadament que no desenvoluparan el càrrec de forma correcta, mentre no hagin estat rehabilitades.

Article 18. Causes d'inhabilitat relativa

Tampoc no poden ser titulars de càrrecs en les institucions de protecció o de suport:

- a) Les persones excloses de la tutela pels progenitors o pel darrer d'ells que ha exercit l'autoritat parental o excloses de la curatela per la mateixa persona a qui s'ha de donar suport.
- b) Les persones designades o nomenades per a l'exercici d'un càrrec de protecció o de suport que tinguin o puguin tenir conflictes d'interessos amb la persona que ha de ser posada o es troba en tutela o en curatela.
- c) La persona que té una enemistat personal manifesta amb la persona que ha de ser posada o es troba en tutela o en curatela.

Article 19. Causes d'excusa

1. Poden excusar-se d'exercir els càrrecs en les institucions de protecció o de suport:

- a) Les persones que han complert setanta anys o que pateixen una malaltia o discapacitat greu de caràcter permanent.
- b) Les persones que no tenen cap relació amb la persona posada en tutela o en curatela.
- c) Les persones amb una ocupació professional que pugui afectar el bon exercici de les funcions de protecció o de suport.
- d) Les persones que ho justifiquin per trobar-se en una situació que faci inviable l'exercici adient de les funcions de protecció o de suport.

Article 20. Al·legació i apreciació de les excuses

1. L'excusa s'ha d'al·legar davant el batlle que ha nomenat el titular del càrrec de protecció o de suport en el termini de quinze dies hàbils, a comptar del moment en què es té coneixement del nomenament.

2. Si la causa que fonamenta l'excusa ha sobrevingut posteriorment al nomenament, s'ha d'al·legar davant el batlle en el termini més breu possible. En aquest cas, la persona titular del càrrec està obligada a exercir les seves funcions mentre no sigui acceptada l'excusa. El batlle, simultàniament a l'acceptació de l'excusa, ha de nomenar una altra persona per a exercir el càrrec.

3. Quan no s'accepta un càrrec de protecció o de suport i es desestima l'excusa que fonamenta la manca d'acceptació, el designat ha d'indemnitzar pels danys i perjudicis que es puguin derivar de la demora del nou nomenament i que se li puguin imputar.

Article 21. Remoció

1. Procedeix decretar la remoció del titular d'un càrrec de protecció o de suport si la seva continuïtat en el càrrec es considera contrària als interessos de la persona en tutela o curatela.

2. La remoció es decreta per resolució judicial dictada d'ofici o a instàncies del Ministeri Fiscal, de la mateixa persona posada en tutela o en curatela o de qualsevol altra persona interessada, després d'escoltar el parer del titular del càrrec i de les altres persones que l'autoritat judicial consideri convenient en interès de la persona a qui es presta protecció o suport.

3. Un cop decretada judicialment la remoció, es procedeix de forma immediata a nomenar una altra persona per a l'exercici del càrrec.

Article 22. Cessament en els càrrecs

1. Són causes que determinen el cessament dels titulars dels càrrecs en les institucions de protecció o de suport:

- a) La mort, la declaració de mort o d'absència o, en el cas de les persones jurídiques, la seva dissolució.
- b) La pèrdua sobrevinguda d'aptitud per exercir el càrrec o l'adveniment d'una causa d'inhabilitació absoluta o relativa.
- c) L'excusa per causa sobrevinguda admesa per resolució judicial.
- d) La remoció del càrrec.

2. L'adveniment d'una causa de cessament en els càrrecs d'una institució de protecció o de suport s'ha de posar en coneixement de l'autoritat judicial sense demora pel mateix titular del càrrec, si és possible, o per les persones obligades a promoure la constitució del règim de protecció o de suport. Mentre no siguin nomenats els càrrecs suplents, la persona cessant, llevat del cas d'impossibilitat, té el deure de continuar realitzant els actes indispensables de la seva funció.

Article 23. Prohibicions

Es prohibeix als titulars de càrrecs en les institucions de protecció o de suport:

- a) Realitzar actes de transmissió o d'adquisició de béns o drets a títol oneros amb la persona en tutela o en curatela, tant de forma directa com per mitjà de persona interposada.
- b) Adquirir per ells mateixos o per persona interposada qualsevol dret de crèdit contra la persona en tutela o en curatela.
- c) Exercir les funcions del seu càrrec en els actes que la persona en tutela o en curatela atorgui o en els litigis que tingui amb el cònjuge o la parella del dit titular del càrrec, o amb qualsevol dels seus parents en línia recta per consanguinitat o afinitat fins al quart grau.

Article 24. Gratuïtat

1. Les persones titulars dels càrrecs de protecció o de suport els exerceixen de manera gratuïta, llevat dels casos en què s'estableixi expressament una remuneració. Tanmateix, aquestes persones tenen dret al reemborsament de les despeses i a la indemnització pels danys patits per aquest exercici a càrrec del patrimoni de la persona en tutela o curatela.

2. Les persones legitimades per designar tutor o curador poden fixar una remuneració per a les persones que exerceixin els càrrecs de protecció o de suport. També la pot establir l'autoritat judicial en nomenar els càrrecs si el patrimoni de la persona assistida ho permet.

Article 25. Privacitat

Les persones titulars dels càrrecs de protecció o de suport han de respectar i protegir la privacitat de la informació personal i patrimonial i les dades confidencials de la persona en tutela o en curatela.

Article 26. *Mesures de control*

1. Les funcions de protecció i de suport s'exerceixen sota la vigilància del Ministeri Fiscal, que actua d'ofici o a instància de qualsevol persona interessada.
2. L'autoritat judicial, d'ofici, a instància del Ministeri Fiscal o de la persona en tutela o en curatela, pot ordenar en qualsevol moment les mesures que cregui necessàries per al control del bon funcionament de la tutela o la curatela.

Secció segona. *La tutela*

Subsecció primera. *Delació*

Article 27. *Persones que s'han de posar en tutela*

S'han de posar en tutela les persones menors d'edat no emancipades que no estiguin en autoritat parental o que es trobin en situació de desemparament en els supòsits previstos en la Llei qualificada dels drets dels infants i els adolescents.

Article 28. *Delació pels progenitors*

1. Mitjançant escriptura pública, testament, codicil o pacte successori, els progenitors que estan en ple exercici de l'autoritat parental poden designar tutors i substituïts en el càrrec per als seus fills menors d'edat no emancipats i també excloure persones determinades de la tutela.
2. En cas de concurrència de nomenaments o exclusions per part dels progenitors, prevalen les disposicions preses pel progenitor que ha exercit l'autoritat parental en darrer lloc.
3. Si es constitueix la tutela, l'autoritat judicial ha de nomenar les persones designades en l'acte de delació voluntària. No obstant això, pot prescindir de les disposicions adoptades pels progenitors si considera que no són conformes a l'interès superior de la persona menor d'edat o que concorren altres causes que ho justifiquen, amb informe previ del Ministeri Fiscal.

Article 29. *Tutela privada*

1. A petició dels progenitors, en els termes que estableix l'apartat 1 de l'article 28, o de dos parents en la línia recta ascendent si els progenitors no haguessin fet delació de la tutela ni previsions al respecte, l'autoritat judicial, en procediment de jurisdicció voluntària i amb informe previ del Ministeri Fiscal, pot autoritzar la constitució d'un consell de tutela per gestionar una empresa familiar en la qual tingui participació la persona posada en tutela i atribuir-li la facultat de nomenar tutor i de controlar-ne la gestió.
2. El consell de tutela ha d'estar integrat per un mínim de tres persones i per un màxim de cinc que reuneixin els requisits d'aptitud que exigeix aquesta Llei per a l'exercici del càrrec de tutor, nomenades per l'autoritat judicial d'acord amb l'establert en l'apartat 3 de l'article 28.
3. Les persones que formen el consell de tutela han de prestar les garanties que assenyali l'autoritat judicial per tal d'assegurar l'exercici correcte de les seves funcions

abans de prendre possessió del càrrec i tenen dret a percebre remuneració si escau d'acord amb l'establert en l'apartat 2 de l'article 24.

4. L'autoritat judicial, a instància del Ministeri Fiscal o de les persones indicades a l'apartat 1, pot decretar l'extinció del consell de tutela si l'interès de la persona tutelada ho exigeix o si els seus membres no compleixen de forma correcta les funcions pròpies del càrrec.

Article 30. Delació judicial

1. Si els progenitors no han fet ús de la facultat de designació de tutor o les persones designades no arriben a exercir els càrrecs, la delació de la tutela correspon a l'autoritat judicial en procediment de jurisdicció voluntària.

2. L'autoritat judicial nomena tutora la persona que per la seva situació personal i patrimonial i per altres circumstàncies concurrents considera més apta per a l'exercici de la tutela. En el cas dels germans, s'ha de nomenar el mateix tutor o tutors per a tots, llevat que circumstàncies especials aconsellin nomenar-ne de diferents.

Article 31. Administració patrimonial separada

1. En constituir la tutela, l'autoritat judicial pot separar la tutela de la persona i la de l'administració patrimonial, designar els titulars d'ambdós càrrecs i fixar-ne l'àmbit d'actuació. També ho pot fer en el decurs de la tutela si s'esdevenen circumstàncies que ho fan necessari.

2. La persona que ha fet una donació o disposició successòria a favor de la persona en tutela pot nomenar un administrador dels béns atribuïts i establir les seves facultats, que resten excloses de les funcions del tutor, excepte en relació amb els actes que excedeixen les facultats conferides a l'administrador. A manca de previsions establertes pel donant o pel causant, s'apliquen a l'administrador les normes relatives a la tutela.

Subsecció segona. Constitució i exercici de la tutela

Article 32. Legitimació per promoure la constitució

1. Estan obligats a promoure la constitució de la tutela els ascendents, els germans majors d'edat i la persona o institució que estigui exercint la guarda de la persona menor d'edat. Si no ho fan, responen dels danys i perjudicis ocasionats a la persona que ha de ser posada en tutela.

2. Les autoritats administratives i judicials que, per raó de l'exercici de les seves funcions, tinguin coneixement que una persona menor d'edat ha de ser posada en tutela han de demanar de forma immediata la seva constitució o, si escau, disposar-la d'ofici.

3. Qualsevol persona que tingui coneixement de la necessitat de constitució d'una tutela ha de posar-ho en coneixement de l'autoritat judicial o del Ministeri Fiscal.

Article 33. Nomenament

1. La tutela es constitueix per resolució judicial dictada en procediment de jurisdicció voluntària, amb audiència prèvia de la persona menor d'edat si té més de dotze anys o si, tenint-ne menys, té prou coneixement, i de les altres persones que l'autoritat judicial cregui convenients. El mateix procediment se segueix si el tutor anteriorment nomenat cessa en les seves funcions i s'ha de nomenar un nou tutor.

2. Un cop efectuat el nomenament, l'autoritat judicial dona possessió del càrrec a la persona que ha d'exercir la tutela.

Article 34. Publicitat

Les resolucions judicials sobre els càrrecs tutelars, tan bon punt són fermes, s'han de comunicar d'ofici al Registre Civil per a la seva constància registral.

Article 35. Inventari

1. El tutor ha de fer un inventari judicial complet del patrimoni inicial de la persona tutelada, encara que existeixi dispensa de prendre'l, amb intervenció del Ministeri Fiscal i de les persones que l'autoritat judicial consideri que cal citar, dins els seixanta dies naturals següents a la presa de possessió del càrrec, termini que pot ser objecte de pròrroga per causa justa fins a un màxim de seixanta dies més. La mateixa obligació, ha de complir el tutor respecte dels béns que adquireixi posteriorment la persona tutelada.

2. Mentre no s'enllesteix l'inventari, el tutor sols pot realitzar els actes de gestió que no admeten demora.

Article 36. Gestió patrimonial

El tutor està obligat a adoptar les mesures següents amb càrrec al patrimoni de la persona tutelada:

a) Invertir els diners que formen part del patrimoni de la persona tutelada, excepte les quantitats necessàries per atendre les despeses ordinàries de la tutela, en dipòsits bancaris, en préstecs amb interès i garantia real o en béns prudencialment segurs.

b) Dipositar o tenir en lloc segur els valors, les joies, les obres d'art i altres objectes valuosos que formen part del patrimoni de la persona tutelada i posar el fet en coneixement de l'autoritat judicial.

c) Si en el patrimoni hi ha títols al portador, el tutor ha de convertir-los en títols nominatius a favor de la persona tutelada, llevat que l'autoritat judicial estableixi una altra garantia.

d) Convenir una pòlissa d'assegurança per tal de garantir les responsabilitats derivades de l'exercici de la tutela, si el valor del patrimoni és superior a l'equivalent de cent cinquanta vegades el salari mínim mensual.

Article 37. Exercici per pluralitat de persones i desacords

1. En el cas que hi hagi més d'un tutor, tots actuen de forma conjunta, llevat que s'estableixi expressament el contrari en la resolució judicial de constitució de la tutela, però qualsevol d'ells pot fer els actes que, d'acord amb les circumstàncies, es pot considerar normal que siguin fets per un sol tutor, i també els de necessitat urgent.

2. Els desacords entre els tutors s'han de resoldre en un procediment de jurisdicció voluntària, amb l'audiència prèvia dels tutors i de la persona menor d'edat si té més de dotze anys o si, tenint-ne menys, té prou coneixement.

3. Si hi ha un administrador patrimonial el tutor s'ocupa només del contingut personal de la tutela. Les decisions que concerneixen tant l'àmbit personal com el patrimonial s'han de prendre d'acord amb el que disposa l'apartat 1.

Article 38. Rendició de comptes anuals

1. El tutor ha d'informar sobre la situació personal de la persona tutelada i ha de retre comptes de la seva gestió en qualsevol moment a instàncies de l'autoritat judicial o en els terminis establerts en la resolució de constitució de la tutela i, com a mínim, un cop cada any natural.
2. La persona tutelada ha de ser escoltada en l'acte d'aprovació dels comptes si té més de dotze anys o si, tenint-ne menys, té prou coneixement.

Article 39. Responsabilitats

1. El tutor ha d'exercir les seves funcions amb la diligència d'una persona responsable.
2. El tutor respon davant la persona tutelada pels danys i perjudicis ocasionats per l'incompliment o pel compliment defectuós de les seves obligacions en els casos que li siguin imputables.
3. L'acció de responsabilitat prescriu al cap de tres anys, a comptar de l'aprovació dels comptes finals de la tutela o a partir de la majoria d'edat de la persona tutelada.

Subsecció tercera. Contingut

Article 40. Deure de cura i relació personal amb la persona tutelada

1. El tutor ha de tenir cura de la persona menor d'edat, ha de proporcionar-li aliments i una formació integral.
2. La persona menor d'edat ha de respectar el tutor i aquest ha de convida amb ella, llevat que s'autoritzi judicialment que la persona menor d'edat resideixi en un lloc diferent, amb audiència prèvia d'aquesta darrera si té més de dotze anys o si, tenint-ne menys, té prou coneixement.
3. El tutor ha de consultar la persona menor d'edat abans de realitzar actes importants que afectin la seva persona o els seus béns si té més de dotze anys o si, tenint-ne menys, té prou coneixement. L'assentiment de la persona tutelada no allibera el tutor de les seves responsabilitats.

Article 41. Representació legal i actes exclosos

1. El tutor és el representant legal de la persona tutelada enfront de terceres persones. S'exceptuen de la representació legal els actes que per disposició de la llei pot realitzar la persona menor per ella mateixa i els actes relatius als béns exclosos de l'administració del tutor.
2. Si el tutor permet de forma expressa o tàcita que la persona tutelada menor d'edat però major de setze anys exerceixi una professió o activitat, aquesta pot realitzar tots els actes necessaris per a l'exercici regular d'aquesta professió o activitat i administrar els béns que adquireixi com si s'hagués emancipat.

Article 42. Autorització judicial

El tutor necessita autorització judicial per fer els actes establerts a l'article 211, amb els mateixos requisits i en els mateixos termes amb què la poden obtenir els progenitors en l'exercici de la seva autoritat.

Article 43. Manca d'autorització

1. Els actes realitzats pel tutor sense haver obtingut l'autorització judicial poden ser anul·lats a instància de la persona tutelada, dins del termini de caducitat de quatre anys a comptar del moment en què és emancipada o arriba a la majoria d'edat. Durant la minoria d'edat, també poden ser impugnats per un nou tutor, si ha estat nomenat, o per un defensor judicial designat a l'efecte. En cas de mort de la persona tutelada, l'acció es transmet als seus hereus pel temps que manqui per completar el que tenia el causant.

2. L'acte pot quedar convalidat amb posterioritat a la seva realització si obté l'aprovació judicial, que pot tenir lloc a sol·licitud del tutor abans que s'hagi interposat l'acció de nul·litat, fins i tot en el tràmit de rendició de comptes i revisió periòdica de les gestions efectuades.

Subsecció quarta. *Extinció de la tutela*

Article 44. *Causes*

La tutela s'extingeix per:

- a) La majoria d'edat o l'emancipació de la persona tutelada, sense perjudici de les mesures de suport per a l'exercici de la seva capacitat que s'hagin pogut proveir de manera preventiva.
- b) L'adopció de la persona tutelada.
- c) La recuperació de l'autoritat parental, si la tutela es va constituir per la seva privació o suspensió.
- d) La mort o la declaració de mort o d'absència de la persona tutelada.

Article 45. *Declaració judicial*

El tutor i la persona tutelada han de comunicar a l'autoritat judicial la causa que determina l'extinció de la tutela en el termini més breu possible. També pot fer aquesta comunicació qualsevol persona interessada.

Article 46. *Rendició final de comptes*

1. En acabar la tutela o quan es produeix el cessament de la persona que exercia el càrrec, el tutor ha de retre comptes finals justificats de la seva gestió a l'autoritat judicial en el termini de sis mesos, prorrogables si concorre una justa causa per un altre període de tres mesos, i ha de posar el patrimoni a disposició de la persona tutelada, dels seus hereus o del nou tutor.

2. Si el cessament es produeix per defunció, els hereus del tutor han de retre comptes en els terminis esmentats, que es computen des de l'acceptació de l'herència.

Article 47. *Reclamació de la rendició final de comptes*

1. La rendició de comptes pot ser requerida per la persona tutelada o, si escau, pel seu representant legal o pels seus hereus, i pel Ministeri Fiscal.

2. L'acció de reclamació prescriu al cap de tres anys, a comptar del venciment del termini establert per a la rendició.

3. Les despeses necessàries de la rendició de comptes van a càrrec del patrimoni de la persona tutelada.

Article 48. *Aprovació dels comptes*

1. L'autoritat judicial ha d'aprovar els comptes o denegar-ne l'aprovació després d'haver escoltat la persona tutelada o els seus hereus o, si escau, el nou tutor, curador o defensor judicial, i pot practicar abans de l'aprovació les diligències que consideri pertinents.
2. El ròssec dels comptes finals merita interessos legals a favor del tutor des que n'ha requerit pagament a la persona obligada un cop aprovats els comptes i previ lliurament del patrimoni. Si el ròssec és desfavorable al tutor, merita interessos legals des del moment de l'aprovació dels comptes.

Article 49. Efectes de l'aprovació

1. L'aprovació dels comptes per l'autoritat judicial no impedeix l'exercici de les accions que recíprocament puguin correspondre, per raó de la tutela, al tutor i a la persona tutelada o als seus hereus.
2. L'acció de responsabilitat prescriu al cap de tres anys, a comptar de l'aprovació del compte final.
3. Si l'acció es fonamenta en un fet delictiu, el termini de prescripció és el que estableix la legislació penal pel fet delictiu si és superior al que preveu l'apartat anterior.

Secció tercera. Les curateles

Article 50. Supòsits de curatela

1. S'ha de constituir la curatela respecte de les persones següents:
  - a) Les persones menors d'edat emancipades, si els progenitors han mort o han quedat impeditos per prestar la seva assistència d'acord amb la llei.
  - b) Les persones amb discapacitat que requereixin aquesta modalitat de suport per a l'exercici de la seva capacitat.
  - c) Les persones declarades pròdigues.
  - d) Les persones declarades absents.
2. També es pot ordenar la constitució d'una curatela per l'autoritat judicial en els casos següents:
  - a) Per a salvaguardar els interessos d'una persona concebuda.
  - b) Quan l'herència es defereix a favor de persones inicialment incertes o, si escau, mentre l'herència es troba jacent.
  - c) Per a la gestió del patrimoni fundacional, en les fundacions en període de constitució, si manca el nomenament de persona encarregada de dur-la a terme.
  - d) Per a la gestió de fons de subscripció per a finalitats d'interès general de caràcter temporal, quan les persones designades per a la gestió no exerceixen les seves funcions.
  - e) Per a l'administració d'un patrimoni protegit, en cas que la persona administradora no pugui complir les seves funcions, mentre no es nomeni un nou administrador.

Article 51. Preexistència de tutela

Si ha de ser posada en curatela una persona que ha estat abans en règim de tutela, el càrrec de curador es defereix a la persona o persones que han exercit el de tutor, tret

que l'autoritat judicial disposi altrament, amb audiència de la persona interessada i informe del Ministeri Fiscal.

Article 52. Curatela de les persones emancipades

La curatela de les persones menors d'edat emancipades només s'ha de constituir, a instància seva, quan calgui l'assentiment del curador en els supòsits establerts per l'article 4.

Article 53. Curatela de les persones amb discapacitat

1. La curatela de les persones amb discapacitat es constitueix per la mateixa persona afectada o per l'autoritat judicial d'acord amb l'establert en els articles 8, 10 i 11.

2. La curatela abasta les funcions de suport en l'esfera personal o patrimonial establertes en l'escriptura pública o la resolució judicial de la seva constitució.

3. Si la curatela inclou la representació de la persona en curatela, la resolució judicial ha de determinar els àmbits concrets en què podrà ser assumida.

4. El curador té el deure de mantenir contacte personal amb la persona a qui presta suport i ha d'exercir el càrrec amb la diligència d'una persona responsable. Si ha d'exercir funcions d'administració patrimonial té els deures d'inventari, d'adopció de mesures de garantia de la gestió i de rendició de comptes establerts per a la tutela i necessita autorització judicial per fer els mateixos actes subjectes a aquesta autorització en la tutela.

5. En la constitució del règim de suport i en qualsevol moment durant la seva vigència l'autoritat judicial pot adoptar les salvaguardes i mesures de control oportunes per a garantir els drets, la voluntat i les preferències de la persona en curatela. També pot exigir al curador que, dins de les seves funcions, informi de la situació personal o patrimonial de la persona assistida.

6. La curatela s'extingeix per mort o declaració de mort o d'absència de la persona assistida i per resolució judicial si s'acredita que ja no és necessària aquesta modalitat de suport.

Article 54. Curatela de la persona pròdiga

1. La curatela de la persona pròdiga es constitueix per sentència judicial, amb la intervenció en el procés del Ministeri Fiscal.

2. Estan legitimats per demanar la declaració de prodigalitat el cònjuge o el convivent en unió estable, els descendents i els ascendents que percebin aliments del presumpte pròdig o es trobin en situació de poder reclamar-los i els seus representants legals. Si aquests darrers no ho fan, està també legitimat el Ministeri Fiscal.

3. La sentència que constitueix la curatela ha de determinar per a quins actes cal l'assentiment del curador, incloent en tot cas els esmentats en l'article 211.

4. Els actes fets sense l'assentiment del curador, quan sigui necessari, són anul·lables a instància del curador o de les persones legitimades per demanar la declaració de prodigalitat en el termini de quatre anys des de la seva realització.

Article 55. Refús de l'assistència

Si el curador de la persona amb discapacitat o de la declarada pròdiga refusa, sense causa justificada, prestar l'assentiment en algun acte que el requereixi, la persona posada en curatela pot demanar l'autorització judicial per a actuar tota sola.

Article 56. Curatela de la persona absent

1. La declaració d'absència d'una persona major d'edat pot tenir lloc per manca de notícies respecte del seu parador i amb el dubte de si és viva, en el termini d'un any o, en cas que hagi deixat un administrador dels seus béns, de tres anys, a partir de la seva desaparició.

2. La curatela de la persona absent es constitueix judicialment en el mateix procediment de jurisdicció voluntària en què es declara la situació d'absència. Estan legitimats per demanar-la el cònjuge o el convivent en unió estable de la persona absent, els descendents i els ascendents d'aquesta i el Ministeri Fiscal.

3. El curador assumeix les funcions de conservació, administració i defensa del patrimoni de la persona absent i les altres que li confereixi la resolució de declaració d'absència en atenció a les circumstàncies que concorren en el cas concret. En qualsevol cas, el curador necessita autorització judicial per disposar dels béns no consumibles o no deteriorables.

4. La curatela s'extingeix per resolució judicial quan la persona interessada ja es troba en condicions de gestionar el seu patrimoni i en els casos de mort o de declaració de mort de la persona absent, d'acord amb la Llei de la successió per causa de mort.

Article 57. Altres curateles de gestió patrimonial

1. Els supòsits de curatela establerts a l'apartat 2 de l'article 50 es constitueixen per resolució judicial dictada en procediment de jurisdicció voluntària a instàncies de les persones amb interès legítim o també, si cal protegir l'interès de persones no nascudes o menors o l'interès general, del Ministeri Fiscal.

2. El curador assumeix les funcions de defensa d'interessos i gestió patrimonial establertes per la llei i la resolució judicial.

Article 58. Règim supletori

Són aplicables supletòriament a les curateles les disposicions establertes per a la tutela que siguin compatibles amb l'establert en l'acte o resolució judicial de constitució del règim i conformes a les seves respectives finalitats.

Secció quarta. El defensor judicial

Article 59. Procedència del nomenament

Procedeix el nomenament de defensor judicial en els casos següents:

- a) Si hi ha un conflicte d'interessos entre la persona titular d'un càrrec en una institució de protecció o de suport i la persona assistida.
- b) Mentre no es constitueix la institució de protecció o de suport, si ho exigeixen les circumstàncies de la persona que ha de ser assistida.
- c) Si la institució de protecció o de suport esdevé inoperant, mentre no acabi la causa o no siguin designades altres persones per a exercir-ne els càrrecs.

d) En els altres casos que preveu la llei.

Article 60. Nomenament

El nomenament de defensor judicial es fa per resolució judicial dictada en procediment de jurisdicció voluntària, d'ofici o a instàncies del Ministeri Fiscal, de la persona titular del càrrec de protecció o de suport, de la persona assistida o de qualsevol persona amb un interès legítim, i ha de recaure en la persona que l'autoritat judicial consideri més escaient per a l'exercici del càrrec en atenció a les circumstàncies que determinen el seu nomenament.

Article 61. Funcions

L'actuació del defensor judicial s'ha de concretar en l'acte o actes que n'han determinat el nomenament i ha de retre comptes de la seva gestió a l'autoritat judicial una vegada acabada.

Secció cinquena. La guarda de fet

Article 62. Supòsits d'actuació

És guardadora de fet la persona que exerceix funcions de protecció d'una persona menor d'edat o de suport d'una persona amb discapacitat sense un títol formal que legitimi la seva actuació mentre no es constitueix un règim formal de protecció o de suport o torna a ser operatiu el règim existent.

Article 63. Funcions

1. El guardador de fet ha de tenir cura de la persona en guarda i actuar sempre en benefici d'aquesta. Si assumeix la gestió patrimonial, s'ha de limitar a fer actes de conservació.
2. Si concorren circumstàncies que ho fan aconsellable, l'autoritat judicial, en procediment de jurisdicció voluntària, li pot atribuir funcions tutelars o autoritzar-lo per a representar la persona en guarda en els termes que la resolució estableixi. En el procediment ha de ser escoltada la persona en guarda, si escau, i les titulars dels càrrecs de protecció o de suport, si hi són i és possible.
3. Mentre dura la guarda, el guardador de fet ha de complir els deures i obligacions que li siguin imposats per resolució judicial i, subsidiàriament, els establerts per la llei per als titulars de càrrecs de protecció o de suport.
4. Els actes que el guardador de fet duu a terme amb extralimitació de funcions són anul·lables a instàncies de la mateixa persona en guarda o dels titulars dels càrrecs de protecció o de suport, si la persona en guarda ha sofert perjudici, en el termini de caducitat de quatre anys a comptar de la data en què són realitzats. Els tercers de bona fe que han contractat amb el guardador de fet poden exigir al guardador la indemnització de danys i perjudicis per raó de l'anul·lació del contracte.

Article 64. Reemborsament

El guardador de fet té dret al reemborsament de les despeses realitzades i a la indemnització pels danys patits per la seva actuació, sempre que no li siguin imputables, a càrrec del patrimoni de la persona en guarda.

Article 65. Supervisió i rendició de comptes

1. L'autoritat judicial, en qualsevol moment, d'ofici o a instància del Ministeri Fiscal o de qualsevol persona amb interès legítim, pot establir salvaguardes i requerir el guardador de fet per a que informi de la seva actuació i en rendeixi comptes.

2. En acabar la guarda, atesa la seva durada, l'autoritat judicial, d'ofici o a sol·licitud de la persona assistida, del seu representant legal o dels seus hereus pot ordenar que el guardador rendeixi comptes finals de la seva gestió.

Secció sisena. La protecció patrimonial de les persones amb discapacitat

Article 66. Concepte i finalitat del patrimoni protegit

1. El patrimoni protegit és un patrimoni autònom, sense personalitat jurídica, que no respon de les obligacions de la persona amb discapacitat que n'és beneficiària ni tampoc de les de la persona constituent o de les que hi hagin fet aportacions. Tanmateix, les aportacions fetes a un patrimoni protegit després de la data del fet o de l'acte del qual neixi un crèdit no perjudiquen els creditors de la persona que les va fer, si manquen altres recursos per cobrar-lo. Tampoc no perjudiquen els legitimaris.

2. El patrimoni protegit es constitueix amb l'aportació per la persona constituent de béns i drets a títol gratuït que queden afectats, amb els seus rendiments i subrogats, a la satisfacció de les necessitats vitals d'una persona amb discapacitat que n'és beneficiària.

3. Es consideren despeses per atendre les necessitats vitals de la persona amb discapacitat, a més de les que es poden fer en concepte d'aliments familiars d'acord amb l'apartat 1 de l'article 220, les adreçades a facilitar la prestació dels suports i ajustos raonables que necessiti la persona amb discapacitat, a afavorir la millora de les seves capacitats i a potenciar la seva autonomia i vida independent, així com la seva inclusió educativa i sociolaboral i el gaudi d'activitats culturals i de lleure.

Article 67. Persona amb discapacitat beneficiària

1. Poden ser beneficiàries de patrimonis protegits les següents persones amb discapacitat, reconegudes pel Govern d'acord amb la normativa vigent:

a) Les persones amb discapacitat intel·lectual.

b) Les persones amb discapacitat física o sensorial greu i les que es troben en situació de dependència greu.

2. La valoració i qualificació del grau de discapacitat i de la situació de dependència s'ha de fer d'acord amb els criteris i barems establerts reglamentàriament.

3. Per a exercir tots els drets i facultats que els corresponguin en relació amb el patrimoni protegit, les persones beneficiàries poden actuar elles mateixes si tenen capacitat suficient, eventualment amb els suports dels quals estiguessin proveïts, o bé fer-ho per mitjà dels seus representants legals o designats en poder preventiu.

4. Un patrimoni protegit pot tenir com a beneficiàries una pluralitat de persones amb discapacitat.

Article 68. Constitució

1. Qualsevol persona física o jurídica pot constituir un patrimoni protegit.

2. La constitució del patrimoni protegit, si no la duu a terme la mateixa persona amb discapacitat que n'és beneficiària, requereix l'acceptació d'aquesta, manifestada d'acord amb el que estableix l'apartat 3 de l'article 67.

3. Si els representants legals de la persona beneficiària menor d'edat no accepten la constitució del patrimoni protegit o les aportacions successives que s'hi vulguin fer, la persona constituent o aportant pot adreçar-se al Ministeri Fiscal, que ha d'instar a l'autoritat judicial que ordeni allò que sigui procedent, d'acord amb l'interès superior de la persona menor d'edat. Si s'autoritza la constitució del patrimoni, la seva administració no pot recaure en cap representant legal que s'hi hagués oposat.

4. El patrimoni protegit es constitueix per mitjà d'escriptura pública que ha d'incloure almenys:

a) La identificació i circumstàncies de la persona constituent i de la persona o persones amb discapacitat beneficiàries.

b) La voluntat de la persona constituent de constituir un patrimoni protegit i d'afectar els béns i drets que l'integren a la satisfacció de les necessitats vitals de la persona o persones amb discapacitat.

c) L'inventari dels béns i drets que constitueixen inicialment el patrimoni protegit.

d) La determinació de la persona o persones encarregades de l'administració del patrimoni i les regles d'administració, com també, si escau, les que es considerin necessàries per a la seva fiscalització.

e) La determinació de la persona o les persones davant de les quals s'haurà de retre comptes en cas de conflicte d'interessos.

f) La denominació del patrimoni protegit.

g) L'acceptació de la persona o persones beneficiàries.

h) Qualsevol altra disposició que es consideri oportuna i conforme a dret.

Article 69. Aportacions posteriors

Les aportacions successives de béns i drets al patrimoni protegit s'han de formalitzar en escriptura pública, amb la identificació dels aportants i l'acceptació dels beneficiaris. L'administració resta sotmesa al que s'hagi establert a l'escriptura de constitució.

Article 70. Administració

1. L'administració del patrimoni protegit correspon a la persona física o jurídica designada en l'escriptura pública de constitució. La persona constituent pot ser administradora del patrimoni protegit si no n'és la beneficiària. Si la persona designada no pot o no vol acceptar el càrrec, renuncia a continuar en el seu exercici o cessa en el càrrec per una altra causa i no s'ha previst cap substitució que sigui efectiva, la persona beneficiària, actuant per ella mateixa amb els suports que eventualment necessiti o per mitjà de representant, pot sol·licitar a l'autoritat judicial el nomenament d'una altra persona idònia. També ho pot sol·licitar el Ministeri Fiscal, cas en el qual la persona beneficiària o els seus representants hauran de ser escoltats en el procediment.

2. L'administració comporta el deure de fer una bona gestió dels béns i els drets que integren el patrimoni protegit, mantenir-ne la productivitat i aplicar-los a la satisfacció de

les necessitats vitals de la persona beneficiària, amb observança de les regles establertes en l'acte de constitució del patrimoni o, subsidiàriament, de les mesures per garantir la gestió del patrimoni d'una persona en tutela establertes a l'article 36.

3. A l'administrador del patrimoni protegit li són d'aplicació les normes d'aptitud, inhabilitat, excusa i remoció per a l'exercici de funcions de protecció o de suport .

4. L'administració comporta la legitimació activa i passiva per defensar processalment el patrimoni protegit i per contreure obligacions a càrrec del patrimoni a fi de complir la seva finalitat.

5. Si les regles d'administració establertes en l'acte de constitució no serveixen adequadament la seva finalitat, l'autoritat judicial pot modificar-les en resolució motivada a petició del Ministeri Fiscal o de la persona beneficiària, actuant per ella mateixa amb els suports que eventualment necessiti o per mitjà de representant.

Article 71. Supervisió i control

1. En l'escriptura de constitució del patrimoni protegit es poden designar persones que en supervisin l'administració i adoptar les mesures de control de la gestió i de l'administració que es considerin convenients. A les persones que es fan càrrec de la supervisió o del control els són d'aplicació les mateixes normes d'inhabilitat, aptitud, excusa i remoció dels càrrecs de protecció o de suport que hagin d'exercir facultats d'administració patrimonial.

2. L'administrador té l'obligació de retre comptes anualment davant les persones següents:

a) La persona beneficiària o els representants legals o designats en poder preventiu.

b) Les persones encarregades de supervisar l'administració i, si s'ha previst en l'escriptura de constitució, la persona constituent del patrimoni protegit o els seus hereus.

3. En cas de discrepància en l'administració o en el rendiment de comptes efectuat per l'administrador, les persones esmentades a l'apartat 2, si consideren que es posa en perill el patrimoni protegit o no es compleix la seva finalitat, han de posar-ho en coneixement del Ministeri Fiscal per tal que demani a l'autoritat judicial que proveeixi el necessari per salvaguardar el patrimoni protegit i garantir la seva finalitat.

Article 72. Extinció

1. El patrimoni protegit s'extingeix per les causes següents:

a) Mort o declaració de mort de la persona beneficiària.

b) Pèrdua de la condició de persona amb discapacitat.

c) Renúncia de totes les persones beneficiàries

d) Compliment d'alguna condició resolutòria establerta a l'escriptura de constitució.

e) Esgotament de tots els seus béns i drets.

2. A instància de la persona constituent o dels seus hereus, l'autoritat judicial pot disposar l'extinció del patrimoni protegit si la persona beneficiària incorre en qualsevol dels supòsits que constituïrien causa legal de desheretament d'un legitimari o en altres

situacions de desconsideració greu envers el constituent, degudament objectivades i acreditades.

3. L'extinció del patrimoni protegit comporta:

a) La seva liquidació, que correspon a la persona encarregada de l'administració, llevat que l'escriptura de constitució estableixi altrament.

b) La rendició de comptes finals de la gestió per l'administrador, davant la persona beneficiària o els seus hereus.

4. La persona que ha fet la liquidació del patrimoni protegit ha de donar al romanent la destinació establerta en l'escriptura de constitució, que pot incloure la reversió dels béns a la persona constituent o als seus hereus. Si la destinació no havia estat establerta o no es pot complir, el romanent ha de ser adjudicat a la persona constituent o als seus hereus. En cas que hagi de succeir el Govern, s'ha d'adjudicar el romanent a una entitat sense ànim de lucre que tingui la finalitat de facilitar atenció i suport a les persones amb discapacitat.

Article 73. Constància registral

1. S'han d'inscriure en el Registre civil, al marge de la inscripció de naixement de l'administrador, les facultats que aquest té atorgades per a la gestió del patrimoni protegit d'acord amb l'escriptura de constitució o resolució judicial que les hagi modificat, com també el nom de la persona o persones beneficiàries.

2. El béns i drets que integren el patrimoni protegit i que siguin susceptibles de constància registral s'han d'inscriure en el Registre corresponent amb la denominació del patrimoni que consta en l'escriptura de constitució, fent-hi constar les facultats de gestió conferides a l'administrador.

MOTIVACIÓ:

De manera general, les esmenes proposades es troben dirigides a la reordenació sistemàtica dels articles continguts a la Proposició de Llei.

Convé destacar les esmenes proposades en matèria d'adequació terminològica de les disposicions de la proposició al Conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat, fet a Nova York el 13 de desembre del 2006, i de conformitat amb el criteri del Govern.

Tanmateix, a través de la nova proposta de títol I es planteja l'adequació de les institucions de suport previstes a la Proposició als principis rectors del dit Conveni; plantejant-se alhora la inclusió d'un règim d'establiment voluntari d'aquestes mesures, d'una regulació sumària dels poders preventius i de la institució del patrimoni protegit.

Per últim, a través d'aquesta esmena es proposa el trasllat a la Llei del Codi de procediment civil de la regulació processal aplicable a l'internament i a la provisió de mesures de suport.

Títol II. La família

Capítol primer. El matrimoni

Article 70. El matrimoni

Totes les persones tenen dret a contreure matrimoni i a fundar una família, d'acord amb les disposicions d'aquesta Llei.

Secció primera. La promesa de matrimoni

Article 71. Efectes de la promesa

La promesa de matrimoni no obliga a contreure matrimoni ni atorga acció per exigir les prestacions convingudes en el cas que no s'arribi a celebrar, amb independència de quina en sigui la causa.

Article 72. Restitució de les donacions nupcials

1. Pot exigir-se la restitució de les donacions que tenen causa en una promesa de matrimoni si el matrimoni no s'ha celebrat.
2. L'acció per reclamar la restitució d'aquestes donacions s'exercita davant la jurisdicció civil i prescriu en el termini d'un any, comptat des del dia de la negativa a la celebració del matrimoni, notificada fefaentment a qualsevol dels promesos, o a comptar del dia de la mort d'un d'ells.

Article 73. Rescabament de danys

1. L'incompliment sense justa causa de la promesa de matrimoni, feta per una persona major d'edat, produeix l'obligació de rescabalar l'altra part de les despeses fetes i de les obligacions contraetes a causa de la promesa.
2. L'acció s'exercita davant la jurisdicció civil i prescriu en el termini d'un any, comptat des de la negativa a la celebració del matrimoni, notificada fefaentment per qualsevol dels promesos, o a comptar del trentè dia posterior a la data d'haver estat fefaentment requerit un dels promesos i sempre que no hagi donat resposta.

Esmena 54

De supressió

Grup parlamentari Socialdemòcrata (51)

Es proposa suprimir la totalitat de la Secció primera, del Capítol primer, del Títol II de la Proposició de Llei.

MOTIVACIÓ

La institució de la promesa de matrimoni és anacrònica i, per tant, no veiem la necessitat de regular-la, més enllà dels regals motivats per la promesa de matrimoni, que es pot

resoldre pel règim de les donacions per raó de matrimoni que permeten arribar a un resultat equivalent.

Pel que fa al rescabament de les despeses fetes i de les obligacions concretes a causa d'una eventual promesa, entenem que ha de seguir el règim general de rescabament de despeses quan una part es desdiu, sense justa causa, de qualsevol negoci jurídic.

Ja que la promesa de matrimoni no és una obligació jurídica, perquè no es pot obligar a complir, convé limitar al màxim els efectes que legalment produeixi.

Secció segona. Sistema matrimonial

Article 74. Formes de matrimoni

1. Es reconeixen les formes de matrimoni següents:

- el casament civil
- el matrimoni canònic

2. El matrimoni, celebrat sota la forma de casament civil, tindrà els mateixos requisits i efectes quan ambdós contraents siguin persones del mateix o de diferent sexe.

Esmena 55 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (52)

Es proposa modificar l'article 74 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 74. Formes de matrimoni

1. Es reconeixen les formes de matrimoni següents:

- el ~~casament~~ **matrimoni** civil
- el matrimoni canònic

2. El matrimoni, celebrat sota la forma de ~~casament~~ **matrimoni** civil, tindrà els mateixos requisits i efectes quan ambdós contraents siguin persones del mateix o de diferent sexe.”

MOTIVACIÓ

Es proposa canviar, de forma genèrica, l'expressió "*casament*" (o "*noces*") per matrimoni, ja que és tècnicament més adequada.

La paraula "matrimoni" com a denominació de la institució social i jurídica deriva de la pràctica i del Dret Romà. El seu origen etimològic és l'expressió "matri-monium", és a dir, el dret que adquireix la dona que el contrau per a poder ser mare dins de la legalitat.¹

Casament es refereix a la celebració en sentit col·loquial, però el què interessa al dret és la celebració del matrimoni i els efectes d'aquest intercanvi de consentiments suposa, de

---

forma que *resulta confús referir-se a la celebració i la institució que se'n deriva amb dos paraules diferents.*

Proposem, per tant, unificar la terminologia per evitar confusions en utilitzar tres noms (matrimoni-casament i nocces) per una mateixa realitat i institució jurídica (com, de fet, ja es recull en el propi intitulat del Cap. 1r, del Tít. II del Projecte de Llei).

Per citar alguns exemples que poden portar a la confusió a què ens referiem en el paràgraf anterior, pel que fa als articles de la secció sobre la nul·litat, cal indicar que allò que és nul no és la celebració, el que és nul és el matrimoni: el vincle entre les dues persones que crea la celebració. Aquesta mesura es fa extensible a altres lleis que la PLQPF modifica, com la llei del registre civil que també manté aquesta terminologia.

Pel que fa a l'expressió nocces, també pot ser qualificada de col·loquial, i es proposa substituir-la per matrimoni, amb al voluntat d'unificar totes les expressions que es refereixen al mateix concepte.

Article 75. Efectes

El casament civil i el matrimoni canònic produeixen els mateixos efectes.

Article 76. Àmbit d'aplicació de la normativa andorrana

Poden contreure matrimoni d'acord amb les disposicions d'aquesta Llei:

- a) Els andorrans, àdhuc en el cas que solament un dels contraents gaudeixi de la nacionalitat andorrana.
- b) Els estrangers que tinguin, almenys un d'ells, la seva residència principal i permanent al Principat d'Andorra.

Article 77. Matrimoni en un país estranger

Els andorrans i els que gaudeixin de la residència principal i permanent al Principat d'Andorra poden contreure matrimoni fora del Principat d'Andorra segons la forma establerta per la llei del lloc de la celebració, però resten subjectes a les disposicions dels articles 79, 81, 82, 83 i 84 d'aquesta Llei, i han d'inscriure el matrimoni en el Registre Civil del Principat d'Andorra.

Esmena 56

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (53)

Es proposa modificar l'article 77 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 77. Matrimoni en un país estranger

Els andorrans i els que gaudeixin de la residència principal i permanent al Principat d'Andorra poden contreure matrimoni fora del Principat d'Andorra segons la forma establerta per la llei del lloc de la celebració, però resten subjectes a les disposicions dels articles 79, 81, i 82, 83 i 84 d'aquesta Llei, i han d'inscriure el matrimoni en el Registre Civil del Principat d'Andorra.”

MOTIVACIÓ

Es proposa controlar el compliment dels requisits dels matrimonis contrets segons la *lex loci* per la via de la inscripció, per tant, després del matrimoni, i no de l'expedient previ.

Secció tercera. *Requisits del matrimoni*

Article 78. *El consentiment*

1. No hi ha matrimoni vàlid sense consentiment matrimonial.
2. La condició, el termini o el mode en el consentiment matrimonial es consideren sempre com a no posats.

Article 79. *Edat*

No poden contreure matrimoni les persones menors de divuit anys.

Esmena 57 De modificació

Grup parlamentari Terceravia+UL+Independents (1)

Es proposa modificar l'article 79, quin text queda així:

“Article 79. Edat

No poden contreure matrimoni civil els menors de divuit anys, **a no ser que estiguin emancipats.**”

Motivació

Necessari preveure que els menors emancipats sí que poden contraure matrimoni.

Article 80. *Persones que no poden prestar el consentiment*

1. No poden prestar un consentiment matrimonial vàlid aquells a qui hagi estat limitada la concreta capacitat requerida, les persones que no tenen suficient ús de raó en el moment de contreure matrimoni o les que no poden assumir les obligacions essencials del matrimoni.
2. En aquests casos la persona titular del Registre Civil ha de disposar de dos certificats medicopsiquiàtrics sobre l'aptitud per prestar el consentiment matrimonial.

Esmena 58 De supressió

Grup parlamentari Socialdemòcrata (54)

Es proposa suprimir l'article 80 de la Proposició de Llei.

MOTIVACIÓ

En el Títol I hem suggerit tot un conjunt de modificacions que afecten al tractament de la capacitat, que també tenen el seu reflex en la regulació del matrimoni, en concret, de la

capacitat per a contraure'l. En el nou context de capacitat universal cal entendre que tothom en té per contraure matrimoni. En el cas del matrimoni d'una persona amb discapacitat, doncs, no cal valorar la seva aptitud per a consentir, sinó esbrinar si existeix i si és necessari el sistema de suports establert. Cal considerar que si es priva la possibilitat de realitzar aquest acte personalíssim s'està limitant la capacitat jurídica d'aquestes persones, per tant, caldria permetre el matrimoni i deixar la porta oberta a la seva revisió mitjançant el mecanisme de la nul·litat, tal com ja preveu l'at. 121.

Article 81. *Matrimoni anterior*

No es pot contraure matrimoni quan un dels cònjuges o tots dos estan lligats per un vincle matrimonial precedent o per un vincle d'unió estable de parella amb una altra persona.

Article 82. *Parentiu*

1. No poden contraure matrimoni entre ells:

- a) Els parents en línia recta per consanguinitat o per adopció.
- b) Els parents en línia col·lateral per consanguinitat fins al tercer grau.
- c) Els adoptats amb els seus germans adoptius.

2. El batlle al qual correspongui pel torn de jurisdicció voluntària, oït el Ministeri Fiscal, pot dispensar, amb justa causa i a petició de part, del parentiu en línia col·lateral en tercer grau i els que es deriven de l'adopció.

3. El còmput del parentiu es fa d'acord amb les disposicions de la normativa en matèria de successions.

Secció quarta. *Formalitats preliminars del matrimoni*

Article 83. *Casament civil*

1. Les persones que desitgen contraure casament civil han de promoure un expedient, personalment o per mitjà d'una persona amb un poder notarial especial, davant el Registre Civil. Aquest expedient ha de comprendre:

- a) Un escrit, signat per ambdós contraents, en què s'ha de fer constar el nom, els cognoms, l'estat, el lloc i la data de naixement, la nacionalitat, la residència i el domicili de cada un dels contraents, i el nom i els cognoms dels seus progenitors, així com el lloc on se celebrarà el casament, i en el qual han de manifestar la seva voluntat de casar-se.
- b) El certificat de naixement dels futurs contraents.
- c) Un document acreditatiu de l'estat civil.
- d) Els documents que acrediten el domicili i la residència efectiva dels contraents.

2. Si els futurs contraents no poden acreditar documentalment el seu estat civil, la persona titular del Registre Civil els ha de demanar que aportin altres proves que l'acreditin.

Article 84. Resolució de l'expedient

L'autorització o la denegació de la celebració del casament es regeix per les normes de la Llei del Registre Civil.

Article 85. Matrimoni canònic

Les persones que volen contreure matrimoni canònic han d'acreditar prèviament, per davant de l'autoritat eclesiàstica competent per celebrar el matrimoni, el seu estat civil mitjançant els documents oportuns.

Esmena 59 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (55)

Es proposa modificar l'article 85 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 85. Matrimoni canònic

Les persones que volen contreure matrimoni canònic han d'acreditar prèviament, per davant de l'autoritat eclesiàstica competent per celebrar el matrimoni, ~~el seu estat civil mitjançant els documents oportuns~~ **com a mínim, el compliment dels requisits indicats en la secció tercera, del Capítol primer, del Títol II d'aquesta llei.**”

MOTIVACIÓ

Si es reconeixen els mateixos efectes civils a les dues formes de matrimoni, independentment de la seva forma de celebració (civil o canònica), els hem d'imposar els mateixos requisits civils també, sens perjudici que la forma canònica en pugui tenir d'altres addicionals vinculats a la fe catòlica (com per exemple el no haver contret prèviament altre matrimoni canònic del qual no s'hagi declarat la seva nul·litat eclesiàstica).

Secció cinquena. Celebració del casament civil

Article 86. Competència

1. El casament civil se celebra públicament en presència de dos testimonis majors d'edat i davant del cònsol major de la parròquia en què un dels contraents tingui la residència, o en què hagin escollit lliurement celebrar el casament, o davant de notari andorrà lliurement elegit per ambdós contraents.

2. El cònsol major pot delegar les seves funcions en la celebració del casament civil en el cònsol menor o en un membre del Consell de Comú de la parròquia.

Article 87. Forma de celebració

1. El cònsol, el seu delegat o el notari, en presència dels dos testimonis i dels contraents, llegeix en veu alta els articles 92 i 93 d'aquesta Llei i pregunta als contraents si desitgen casar-se.

2. Després que els contraents han expressat, verbalment o, en cas de no poder parlar, per signes equivalents, el consentiment matrimonial, el cònsol, el seu delegat o el notari els declara units per casament civil.

3. El cònsol, el seu delegat o el notari, els contraents i els testimonis signen tot seguit l'acta de casament civil, en dos exemplars, segons el model establert.

4. Un exemplar de l'acta de casament és tramès pel cònsol, el seu delegat o el notari al Registre Civil el primer dia hàbil següent a la celebració del casament. L'altre exemplar es conserva als arxius del Comú o de la notaria corresponent.

Article 88. Casament en perill de mort

En cas d'imminent perill de mort d'un dels contraents, qualsevol cònsol, el seu delegat o notari, després de l'informe previ d'un metge o del metge forense, acompanyat de dos testimonis, pot autoritzar la celebració del casament civil sense necessitat de l'expedient previ. En aquest cas és suficient la declaració jurada dels contraents i dels testimonis, en què s'ha de fer constar que no hi ha cap impediment entre ells que no sigui dispensable d'acord amb les disposicions d'aquesta Llei.

Esmena 60

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (56)

Es proposa modificar l'article 88 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

Article 88. ~~Casament~~ *Matrimoni* en perill de mort

En cas d'imminent perill de mort d'un dels contraents, qualsevol cònsol, el seu delegat o notari, ~~després de l'informe previ d'un metge o del metge forense~~, acompanyat de dos testimonis, pot autoritzar la celebració del ~~casament~~ **matrimoni** civil sense necessitat de l'expedient previ. En aquest cas és suficient la declaració jurada dels contraents i dels testimonis, en què s'ha de fer constar que no hi ha cap impediment entre ells que no sigui dispensable d'acord amb les disposicions d'aquesta Llei. **Per tal d'inscriure el matrimoni al Registre Civil, s'haurà d'ajuntar l'informe d'un metge o del metge forense que acrediti la circumstància que ha justificat l'imminent perill de mort.**"

MOTIVACIÓ

El matrimoni regulat en aquest article justifica manllevar el requisit d'expedient matrimonial previ per causa de perill imminent de mort. Aquesta imminència és la que entenem que justifica la comprovació, via informe mèdic, en el moment de la inscripció i no *ex ante* a la celebració del matrimoni.

Article 89. Oposició al casament

El cònsol i el notari no poden negar-se a celebrar el casament. En cas que considerin que hi ha algun motiu raonable per no autoritzar el casament, ho han de posar immediatament en coneixement de la persona titular del Registre Civil, la qual ha de resoldre en el termini màxim de tres dies hàbils, d'acord amb el que preveu l'article 84.

Secció sisena. *El matrimoni canònic*

Article 90. *Règim jurídic*

El matrimoni canònic produeix plens efectes civils des que se celebra, i es regeix per les disposicions del títol II d'aquesta Llei que li són d'aplicació.

Esmena 61 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (57)

Es proposa modificar l'article 90 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

Article 90. *Règim jurídic*

El matrimoni canònic produeix plens efectes civils des que se celebra, i es regeix per les disposicions del títol II d'aquesta Llei ~~que li són d'aplicació~~.

MOTIVACIÓ

La redacció de l'art. 90 indica que el matrimoni canònic té una eficàcia diferent de la del matrimoni civil, ja que es regeix per les disposicions del títol II d'aquesta Llei "que li són d'aplicació". Aquesta frase indica que hi pot haver preceptes de la legislació civil que no siguin aplicables al matrimoni canònic de forma que, en puritat de conceptes, s'admeten dos tipus de matrimonis diferents en la seva eficàcia: el civil i el canònic. La redacció obre la porta al control de l'eficàcia civil segons els principis de dret canònic i en podria descartar alguns: la possibilitat de dissoldre el vincle per divorci, per exemple; i aplicar-ne d'altres aliens al matrimoni civil, com els preceptes sobre la concreta finalitat atribuïda al matrimoni pel dret canònic: la procreació.

El que estableix la Constitució i el que diu literalment el primer incís d'aquest article és que cal distingir entre forma de celebració i eficàcia del matrimoni: La celebració del matrimoni -formalitats que permeten l'intercanvi del consentiment- es pot fer de dues formes: es pot contraure amb les formalitats civils o amb les canòniques; però un cop contret, el matrimoni celebrat amb la forma que sigui és únic i produeix els mateixos efectes amb independència de com es va celebrar.

Aquest és el punt de vista de la legislació espanyola (art. 59 i 60) – la francesa no serveix de punt de referència en aquest anàlisi ja que el principi de la laïcité fa que només es reconegui eficàcia al matrimoni civil-. La principal conseqüència és que els matrimonis celebrats amb la forma canònica també poden optar al divorci, ja que els conjunts normatius de legislació civil i la canònica només s'interrelacionen en allò que suposa l'expedient previ i la celebració del matrimoni.

En conseqüència, es proposa suprimir el darrer incís de l'art. 90 "*que li són d'aplicació*". Si no es fa aquesta modificació, existiran dos matrimonis que poden arribar a tenir efectes diferents per aplicar-se a un, el canònic, no només les normes de celebració, sinó tota la resta de normes sobre el matrimoni. La reforma és breu, però pot arribar a tenir una gran repercussió pràctica.

Article 91. Inscripció

L'obligació i el procediment per a la inscripció del matrimoni canònic en el Registre Civil es regulen per les normes de la Llei del Registre Civil.

Secció setena. Els efectes personals i patrimonials del matrimoni**Article 92. Equiparació jurídica dels cònjuges**

1. Els cònjuges tenen en el matrimoni els mateixos drets i deures.
2. Els drets i deures que la llei deriva del matrimoni són irrenunciables.

Article 93. Deures recíprocs dels cònjuges

La celebració del matrimoni origina el vincle conjugal i una comunitat de vida, en la qual els cònjuges han de respectar-se i ajudar-se mútuament, viure junts, guardar-se fidelitat i actuar sempre en interès de la família.

Article 94. Domicili familiar

1. Els cònjuges determinen de comú acord el domicili familiar i, en cas de discrepància, qualsevol d'ells pot demanar al batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent que el determini, tenint en compte l'interès familiar.
2. Es presumeix que els cònjuges conviuen en el domicili familiar.
3. Cadascun dels cònjuges pot establir, a més a més, un domicili propi quan sigui necessari per al seu treball o per a una gestió adequada dels seus interessos, sense que això suposi un trencament del deure de convivència.

Article 95. Direcció de la família

1. La direcció de la família correspon als dos cònjuges d'acord amb el nivell de vida que han convingut i els usos socials vigents en el lloc de la seva residència.
2. Qualsevol dels cònjuges està legitimat per realitzar els actes necessaris per atendre les necessitats ordinàries de la família, com són les derivades d'aliments en el seu sentit més ampli, les de conservació i millores necessàries o útils de l'habitatge familiar i altres béns d'ús comú, i les atencions de previsió sanitària i educativa.
3. En relació amb les necessitats que no es poden qualificar d'ordinàries, els cònjuges sols estan legitimats per realitzar actes en interès de la família:
  - a) Si han obtingut el consentiment de l'altre cònjuge o una autorització del batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent, d'acord amb el procediment de família que regula la Llei del Codi de procediment civil.
  - b) Si es tracta d'una despesa urgent i l'altre cònjuge es troba en la impossibilitat de donar el seu consentiment.

4. No tenen la consideració de despeses familiars les que responen a l'interès particular d'un dels cònjuges, ni les derivades de la gestió i defensa dels béns privatis, ni les de manteniment dels fills no comuns si no conviuen amb els cònjuges.

5. Cap dels cònjuges no es pot atribuir la representació de l'altre, si no li ha estat conferida.

Esmena 62 **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (58)

Es proposa modificar l'article 95 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 95. Direcció de la família

1. La direcció de la família correspon als dos cònjuges ~~d'acord amb el nivell de vida que han convingut i els usos socials vigents en el lloc de la seva residència.~~ **Cap dels cònjuges no es pot atribuir la representació de l'altre, si no li ha estat conferida.**

2. Qualsevol dels cònjuges està legitimat per realitzar els actes necessaris per atendre **les despeses familiars, que són** les necessitats ordinàries de la família, ~~com són les derivades d'aliments en el seu sentit més ampli, les de conservació i millores necessàries o útils de l'habitatge familiar i altres béns d'ús comú, i les atencions de previsió sanitària i educativa.~~ 3. En relació amb les necessitats que no es poden qualificar d'ordinàries, els cònjuges sols estan legitimats per realitzar actes en interès de la família:

a) Si han obtingut el consentiment de l'altre cònjuge o una autorització del batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent, d'acord amb el procediment de família que regula la Llei del Codi de procediment civil.

b) Si es tracta d'una despesa urgent i l'altre cònjuge es troba en la impossibilitat de donar el seu consentiment.

~~4. No tenen la consideració de despeses familiars les que responen a l'interès particular d'un dels cònjuges, ni les derivades de la gestió i defensa dels béns privatis, ni les de manteniment dels fills no comuns si no conviuen amb els cònjuges.~~

~~5. Cap dels cònjuges no es pot atribuir la representació de l'altre, si no li ha estat conferida.~~

MOTIVACIÓ

Aquesta esmena 57, així com la 58 i la 59, reordenen el text amb la finalitat d'agrupar la matèria per articles específics, distingint la regulació de la direcció de la família i la de les despeses familiars.

Esmena 63 **D'addició**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (59)

Es proposa afegir un nou article 95 bis a la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 95 bis. Despeses familiars

1. Són despeses familiars les destinades a cobrir les necessitats de la família, com són les derivades d'aliments en el seu sentit més ampli, les de conservació i millores necessàries o útils de l'habitatge familiar i altres béns d'ús comú, i les

atencions de previsió sanitària i educativa d'acord amb el nivell de vida que han convingut i els usos socials vigents en el lloc de la seva residència.

2. No tenen la consideració de despeses familiars les que responen a l'interès particular d'un dels cònjuges, ni les derivades de la gestió i defensa dels béns privatisus.”

MOTIVACIÓ

Ídem esmena anterior.

Article 96. Contribució a les despeses familiars

1. Els cònjuges han de contribuir al sosteniment de les despeses familiars en la forma convinguda i, a manca de pacte, en proporció als seus respectius ingressos i a la seva capacitat de treball professional o domèstic i, subsidiàriament, en proporció als respectius patrimonis.

2. L'incompliment de l'obligació de contribuir per un dels cònjuges legitima l'altre per demanar al batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent, d'acord amb el procediment de família que regula la Llei del Codi de procediment civil, que, després d'escoltar sumàriament l'altre cònjuge, adopti les mesures escaients per tal de fer efectives les contribucions pendents i assegurar el pagament de les contribucions futures. Aquestes mesures poden ser modificades.

Esmena 64

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (60)

Es proposa modificar l'article 96 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 96. Contribució a les despeses familiars

1. Els cònjuges han de contribuir al sosteniment de les despeses familiars en la forma convinguda i, a manca de pacte, en proporció als seus respectius ingressos i a la seva capacitat de treball professional o domèstic i, subsidiàriament, en proporció als respectius patrimonis.

2. L'incompliment de l'obligació de contribuir per un dels cònjuges legitima l'altre, **una vegada s'hagi demostrat ineficaç la mediació familiar**, per demanar al batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent, d'acord amb el procediment de família que regula la Llei del Codi de procediment civil, que, després d'escoltar sumàriament l'altre cònjuge, adopti les mesures escaients per tal de fer efectives les contribucions pendents i assegurar el pagament de les contribucions futures. Aquestes mesures poden ser modificades.”

MOTIVACIÓ

Es proposa com a preceptiu el recurs a la mediació familiar, com a filtre de descongestió de l'estament judicial.

Article 97. Responsabilitat

1. Els cònjuges responen solidàriament de les obligacions concretes per a les necessitats ordinàries de la família i les extraordinàries que estableix l'apartat 3 de l'article 95.
2. En els casos de compres a terminis o préstecs, els cònjuges sols responen amb el caràcter de deutors solidaris si tots dos han prestat el seu consentiment contractual.

Esmena 65 De modificació*Grup parlamentari Socialdemòcrata (61)*

Es proposa modificar l'article 97 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 97. Responsabilitat

1. Els cònjuges responen solidàriament de les obligacions concretes per a les necessitats ordinàries de la família i les extraordinàries que estableix l'apartat 3 2 de l'article 95.
2. En els casos de compres a terminis o préstecs, els cònjuges sols responen amb el caràcter de deutors solidaris si tots dos han prestat el seu consentiment contractual.”

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 57

Article 98. Habitatge familiar

1. El cònjuge titular de l'habitatge familiar o dels mobles d'ús ordinari no pot, sense el consentiment exprés del seu cònjuge, disposar-ne ni realitzar cap acte jurídic sobre l'habitatge que comprometi de forma immediata o eventual l'allotjament de la família.
2. Si no és possible obtenir el consentiment de l'altre cònjuge, o l'altre cònjuge es nega de forma injustificada a donar el seu consentiment, el batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent, d'acord amb el procediment de família que regula la Llei del Codi de procediment civil, pot autoritzar l'acte projectat en interès de la família.
3. L'acte realitzat per un dels cònjuges sense el consentiment de l'altre, o sense l'autorització judicial supletòria, pot ser impugnat a instàncies de l'altre cònjuge o dels seus hereus o dels fills comuns menors d'edat que convisquin a l'habitatge familiar en el termini de caducitat de quatre anys a comptar de la data en què en tinguin coneixement o en què tingui lloc la separació dels cònjuges. No escau la impugnació enfront el tercer adquirent de bona fe a títol oneros.
4. L'adquirent de l'habitatge familiar també pot impugnar l'acte realitzat unilateralment per un dels cònjuges si l'alienant ha declarat falsament que el seu cònjuge el consent.

Article 99. Deure d'informació recíproca

Cadascun dels cònjuges pot demanar a l'altre una informació adequada dels seus béns, ingressos i deutes, amb el límit del respecte al secret professional en els casos que sigui procedent i en funció de l'atenció a les despeses familiars.

Esmena 66 **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (62)

Es proposa modificar l'article 99 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 99. Deure d'informació recíproca

Cadascun dels cònjuges pot demanar a l'altre una informació adequada dels seus béns, ingressos i deutes, amb el límit del respecte al secret professional en els casos que sigui precedent i en funció de l'atenció a les despeses familiars.”

MOTIVACIÓ

La menció al secret professional pot desvirtuar part de la importància del deure d'informació entre cònjuges, ja que pot utilitzar-se com a excusa per a no donar la informació requerida a la que està obligat per Llei i sense saber si, efectivament, està afectada pel secret professional. La norma sobre el secret és autònoma, i s'aplica en tot cas, de forma transversal, per tant, la seva menció en aquest context no es necessària per a que serveixi de límit a la demanda d'informació. I, en canvi, pot ser dissuasiva.

Secció vuitena. Les relacions patrimonials entre cònjuges

Subsecció primera. Disposicions generals

Article 100. Règim econòmic matrimonial

1. El règim econòmic matrimonial és el convingut en capítols matrimonials.
2. A manca de pacte, o en el cas d'ineficàcia dels capítols, el règim econòmic matrimonial és el de separació de béns.

Esmena 67 **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (63)

Es proposa modificar l'article 100 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 100. Règim econòmic matrimonial

1. El règim econòmic matrimonial és el convingut en capítols matrimonials. A manca de pacte, o en el cas d'ineficàcia dels capítols, el règim econòmic matrimonial és el de separació de béns.”

MOTIVACIÓ

Es suprimeix el apartat 2 que es considera innecessari.

Article 101. Inoposabilitat de la modificació del règim

La modificació del règim econòmic matrimonial realitzada durant el matrimoni o les liquidacions practicades pels cònjuges no perjudiquen els drets adquirits per terceres persones abans de la inscripció de la modificació en el Registre Civil.

Article 102. Negocis jurídics entre cònjuges

1. Els cònjuges es poden transmetre béns i drets per qualsevol títol i dur a terme entre ells tot tipus d'actes i negocis jurídics.
2. En cas d'impugnació judicial, correspon als cònjuges la prova del caràcter oneros de la transmissió.

Subsecció segona. Les donacions per raó de matrimoni**Article 103. Concepte**

1. Tenen la consideració de donacions per raó de matrimoni les atorgades en contemplació del matrimoni fora de capítols matrimonials per un dels futurs contraents a favor de l'altre, les recíproques entre ells o les atorgades per terceres persones a favor d'un dels contraents o d'ambdós.
2. Aquestes liberalitats es regulen per les normes generals sobre donacions, llevat el que disposen els articles següents.

Article 104. Eficàcia

Llevat pacte en contrari, l'eficàcia de les donacions per raó de matrimoni resta sotmesa a la celebració del matrimoni.

Article 105. Caducitat

Les donacions per raó de matrimoni atorgades fora de capítols matrimonials es poden revocar si el matrimoni no s'ha celebrat en el termini d'un any des del lliurament de la cosa donada.

Article 106. Nul·litat del matrimoni

1. La declaració de nul·litat del matrimoni determina la nul·litat d'aquestes donacions, sense que aquesta ineficàcia es pugui oposar a tercers de bona fe i a títol oneros que han realitzat la seva adquisició en el període comprès entre la celebració del matrimoni i la inscripció en el Registre Civil de la sentència de nul·litat.
2. El cònjuge de bona fe no ha de restituir els fruits dels béns donats que ha percebut amb anterioritat a la demanda de nul·litat del matrimoni.

Esmena 68**De modificació***Grup parlamentari Socialdemòcrata (64)*

Es proposa modificar l'article 106 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 106. Efectes en cas de Nul·litat del matrimoni, separació judicial o divorci

1. La declaració de nul·litat del matrimoni, **la separació judicial o el divorci** determinaen la nul·litat **ineficàcia** d'aquestes donacions, sense que aquesta **la** ineficàcia es pugui oposar a tercers de bona fe i a títol oneros que han realitzat la seva adquisició en el període comprès entre la celebració del matrimoni i la inscripció en el Registre Civil de la sentència de nul·litat, **de separació judicial o de divorci**.

2. El cònjuge de bona fe no ha de restituir els fruits dels béns donats que ha percebut amb anterioritat a la demanda de nul·litat ~~del matrimoni~~, **de separació o de divorci.**”

MOTIVACIÓ

D'acord amb les esmenes proposades en l'art. 121,b, que suposen igualar els efectes de la nul·litat amb els de la separació judicial i el divorci, de forma que els efectes de totes tres institucions siguin simètrics.

Aquesta simetria es perd en aquest art. 106 PLQPF, referit a les donacions per raó de matrimoni. Es proposa doncs unificar el règim de les donacions fora de capítols, a favor del règim de les donacions capitulars: les donacions han de ser ineficaces i no nul·les en totes les situacions de crisi matrimonial, és a dir, compreses les de separació judicial i divorci. Aquesta regulació estaria també d'acord amb l'art. 80 de la Llei de successions per causa de mort que determina també la ineficàcia dels pactes successoris.

Secció novena. Els capítols matrimonials**Article 107. Concepte i requisits**

1. Els capítols matrimonials són un negoci jurídic en el qual es pot pactar un règim econòmic matrimonial diferent del legal supletori, atorgar pactes successoris, fer donacions i establir les estipulacions i els pactes lícits que es considerin adients, àdhuc per als supòsits de ruptura matrimonial.

2. Els capítols matrimonials es poden atorgar i modificar abans o després de la celebració del matrimoni. Els atorgats abans esdevenen eficaços des de la celebració del matrimoni i caduquen en el cas de no celebrar-se el matrimoni en el termini d'un any a comptar de la data de l'atorgament.

Article 108. Forma i publicitat

1. Els capítols matrimonials han de constar en escriptura pública.

2. La inscripció dels capítols matrimonials en el Registre Civil resta sotmesa a les prescripcions de la Llei del Registre Civil.

Article 109. Capacitat

Tenen capacitat per atorgar capítols matrimonials abans de la celebració del matrimoni les persones que gaudeixen de capacitat per casar-se.ç

Esmena 69

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (65)

Es proposa modificar l'article 109 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“ Article 109. Capacitat

~~Tenen capacitat per~~ **Poden** atorgar capítols matrimonials abans de la celebració del matrimoni les persones que gaudeixen de capacitat **compleixin els requisits** per casar-se **contreure matrimoni.**”

MOTIVACIÓ

Ja hem vist que no podem mencionar la capacitat com a categoria que impossibiliti que algú es casi, amb el sistema de suports, si és necessari. El terme capacitat matrimonial també sol designar l'absència d'impediments per a casar-se: edat, vincle previ.

Per això, es proposa mantenir l'article però evitant la menció a la capacitat.

Article 110. Modificació

Els cònjuges poden modificar en qualsevol moment el seu règim econòmic matrimonial. La modificació o la resolució dels pactes successoris s'ha de fer d'acord amb la normativa vigent en matèria de successions.

Article 111. Interdependència dels pactes capitulars

Els actes realitzats de forma directa o per persona interposada que persegueixen una derogació, disminució o perjudici de l'heretament o de les donacions atorgades en capítols matrimonials poden ser impugnats com a fraudulents a instàncies de qualsevol perjudicat en el termini de caducitat de quatre anys a comptar de la data en què es tingui coneixement de l'acte fraudulent.

Article 112. Revocació

Les donacions atorgades en capítols matrimonials únicament són revocables per incompliment de les càrregues imposades al donatari, si bé poden ser reduïdes en cas d'inoficiositat legitimària. L'acció revocatòria s'ha d'exercitar en el termini de caducitat de quatre anys a comptar de l'incompliment de la càrrega.

Article 113. Ineficàcia

Els capítols matrimonials queden sense efecte si el matrimoni és declarat nul o es dissol per sentència de divorci, amb excepció dels pactes convinguts en previsió d'una crisi matrimonial.

Secció desena. *El règim econòmic matrimonial*

Esmena 70

D'addició

Grup parlamentari Socialdemòcrata (66)

Es proposa afegir una subsecció primera, a la secció desena, del capítol primer, del títol II, de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Subsecció primera. La separació de béns”

MOTIVACIÓ

Es pretén afegir un segon règim matrimonial voluntari i separar els dos règims matrimonials contemplats a la Llei, el legal subsidiari a manca de pacte -separació de béns- i el voluntari -regulat en la subsecció segona-.

Article 114. *Autonomia patrimonial*

En el règim de separació de béns els cònjuges conserven la titularitat exclusiva sobre els béns dels quals eren titulars en iniciar-se el règim i els que adquireixen durant el matrimoni; cada cònjuge té les facultats de gaudi, administració i disposició dels seus béns propis, dins els límits que estableix la Llei.

Esmena 71

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (67)

Es proposa modificar l'article 114 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 114. *Autonomia patrimonial*

En el règim de separació de béns els cònjuges conserven la titularitat exclusiva sobre els béns dels quals eren titulars en iniciar-se el règim i els que adquireixen durant el matrimoni **per qualsevol títol**; cada cònjuge té les facultats de gaudi, administració i disposició dels seus béns propis, dins els límits que estableix la Llei.”

MOTIVACIÓ

Esmena connectada amb la següent.

L'article 114 i 115.1 semblen dir gairebé el mateix. Per tant s'afegeix l'adquisició del bé "per qualsevol títol" (recollit en 115.1) a l'article 114 i es suprimeix el 115.1.

Article 115. *Determinació de les titularitats*

1. Són béns de cada cònjuge els que tenia en casar-se i els que hagi adquirit amb posterioritat per qualsevol títol.
2. Els béns adquirits a títol onerosos per un cònjuge durant el matrimoni pertanyen al que consti com el seu titular. Si es prova que la contraprestació satisfeta per adquirir-los pertanyia a l'altre cònjuge, es presumeix que aquesta contraprestació ha estat donada.

3. Quant als béns mobles de valor ordinari i ús familiar, adquirits a títol onerós durant el matrimoni, es presumeix que pertanyen a ambdós cònjuges per meitats indivises, qualsevol que sigui la seva titularitat formal.

4. En cas de dubte insalvable sobre la titularitat de béns o drets, es presumeix que pertanyen a ambdós cònjuges per meitats indivises. S'exceptuen els béns mobles d'ús personal d'un dels cònjuges que no siguin de valor extraordinari i els que estiguin destinats directament a l'exercici de la seva professió o ofici.

Esmena 72 **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (68)

Es proposa modificar l'article 115 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 115. Determinació de les titularitats

~~1. Són béns de cada cònjuge els que tenia en casar-se i els que hagi adquirit amb posterioritat per qualsevol títol.~~

(...)

4. En cas de dubte insalvable sobre la titularitat de béns o drets, es presumeix que pertanyen a ambdós cònjuges per meitats indivises. S'exceptuen els béns mobles d'ús personal d'un dels cònjuges que no siguin de valor extraordinari i els que estiguin destinats directament a l'exercici de la seva professió o ofici.”

MOTIVACIÓ

1. Ídem esmena anterior.

Esmena 73 **D'addició**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (69)

Es proposa afegir un article a la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article X. La compensació econòmica per raó del treball

1. En el règim de separació de béns, el cònjuge que ha treballat per la casa substancialment més que l'altre o el cònjuge que ha treballat per a l'altre sense retribució o amb una retribució insuficient tenen dret a una compensació econòmica per raó d'aquest treball si en el moment de l'extinció del règim per separació, divorci, nul·litat o mort d'un dels cònjuges o, si s'escau, del cessament efectiu de la convivència, l'altre hagi obtingut un increment patrimonial superior d'acord amb el que estableix aquesta secció.

2. Per a determinar la quantia de la compensació econòmica per raó de treball, s'ha de tenir en compte la durada i la intensitat de la dedicació, atesos els anys de convivència i, concretament, en cas de treball domèstic, el fet que hagi inclòs la cria de fills comuns o no o l'atenció personal a altres membres de la família que visquin amb els cònjuges.

3. La compensació econòmica per raó de treball té com a límit la quarta part de la diferència entre els increments dels patrimonis dels cònjuges. Tanmateix, si el

cònjuge creditor prova que la seva contribució ha estat notablement superior, l'autoritat judicial pot incrementar aquesta quantia.

4. En cas d'extinció del règim de separació per mort, el cònjuge supervivent pot reclamar la compensació econòmica per raó de treball com a dret personalíssim, sempre que els drets que el causant li hagi atribuït, en la successió voluntària o en previsió de la seva mort, o els que li pertoquin en la successió intestada, no cobreixin l'import que li correspondria.

5. Els cònjuges poden pactar, dins o fora de capítols, l'increment, reducció o exclusió de compensació econòmica per raó del treball, amb els límits de l'art. X².

MOTIVACIÓ

Es proposa regular la compensació econòmica per raó del treball no com un mòdul de la prestació compensatòria, que és una mesura derivada de la crisi matrimonial, sinó com a participació directa en un percentatge dels guanys obtinguts per l'altra part amb un màxim del 25%; segons el model ofert pel dret català. Aquesta compensació apareix en l'article 135,h, com a mòdul per augmentar la pensió compensatòria, però aquesta manera de regular a aquesta figura desconeix el seu potencial equilibrador de patrimonis i confon ambdues institucions.

Esmena 74

D'addició

Grup parlamentari Socialdemòcrata (70)

Es proposa afegir un article a la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article X. Regles de càlcul

1. Els increments dels patrimonis dels cònjuges es calculen d'acord amb les regles següents:

a) El patrimoni de cadascun dels cònjuges està integrat pels béns que tingui en el moment de l'extinció del règim una vegada deduïdes les càrregues que els afectin i les obligacions. S'hi ha d'afegir el valor dels béns dels quals hagi disposat a títol gratuït, calculat en el moment de transmetre'ls, excloses les donacions fetes als fills comuns i les liberalitats d'ús.

b) S'ha de descomptar del patrimoni de cadascun dels cònjuges el valor dels béns que tenia en començar el règim i que conserva en el moment en què s'extingeix, una vegada deduïdes les càrregues que els afectin, i també el valor dels adquirits a títol gratuït durant la vigència del règim i les indemnitzacions per danys personals, exclosa la part corresponent al lucre cessant durant el temps de convivència.

2. Les atribucions patrimonials que el cònjuge deutor hagi fet al cònjuge creditor durant la vigència del règim s'imputen a la compensació pel valor que tenen en el moment de l'extinció del règim.”

² esmena 78

Article 116. Règim jurídic de les donacions capitulars

1. Les donacions atorgades pels progenitors en capítols matrimonials a favor dels fills comuns, sense especificació de la contribució de cadascun dels progenitors, es presumeixen fetes en proporció a la quantia del patrimoni dels donants al temps de la donació.
2. Els béns donats conjuntament als contraents o als cònjuges en capítols matrimonials pertanyen a tots dos en proindivís ordinari i a parts iguals, llevat que el donant ho disposi altrament.

Article 117. Règim jurídic dels béns adquirits en proindivís

Els béns adquirits pels cònjuges en proindivís durant el matrimoni resten subjectes a les normes generals sobre comunitat de béns i cadascun d'ells pot demanar-ne, en qualsevol moment, la divisió d'acord amb les normes sobre l'extinció de la comunitat.

Article 118. Règim jurídic dels comptes conjunts

1. Si els cònjuges són titulars d'un compte conjunt, el dret de propietat sobre els diners dipositats correspondrà a cada cònjuge en la proporció que hagin convingut; en el seu defecte en proporció a les quantitats que cadascun d'ells ha aportat al compte conjunt. Si manca prova convincent, s'ha d'entendre que els diners dipositats corresponen per meitat a ambdós cònjuges, en aplicació de la norma de l'apartat 4 de l'article 115.
2. Els creditors de qualsevol dels cònjuges titulars d'un compte conjunt, en cas de deutes privatis, sols poden embargar la meitat del ròssec que presenta el compte, sense perjudici de les accions que pugui exercitar el cònjuge no deutor respecte de la suma embargada o els creditors en relació amb la resta del ròssec.

Article 119. Administració dels béns privatis

Els cònjuges administren els respectius patrimonis privatis sense cap intervenció de l'altre cònjuge.

Article 120. Extinció i liquidació

1. El règim econòmic matrimonial de separació de béns s'extingeix en els casos de dissolució o de declaració de nul·litat del matrimoni, per la sentència que decreta la separació dels cònjuges i quan els cònjuges acorden la seva substitució durant el matrimoni per un altre règim de béns.
2. La liquidació del règim de separació de béns s'ha de practicar per acord entre els cònjuges o del sobrevivent d'ells i els hereus del premort i, a falta d'acord, per sentència recaiguda en un procés que es tramita pel procediment ordinari que regula la Llei del Codi de procediment civil.

Esmena 75**D'addició***Grup parlamentari Socialdemòcrata (71)*

Es proposa afegir una subsecció segona, integrada per 12 nous articles, a la secció desena, del capítol primer, del títol II, de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“ Subsecció segona. La participació en els guanys**Article X. Contingut**

1. El règim econòmic matrimonial de participació en els guanys atribueix a qualsevol dels cònjuges, en el moment en què s'extingeix el règim, el dret a participar en l'increment patrimonial obtingut per l'altre durant el temps que aquest règim hagi estat vigent.
2. Durant el matrimoni, cada cònjuge té la propietat, el gaudi, l'administració i la lliure disposició dels seus béns, però té el deure d'informar adequadament l'altre de la seva gestió patrimonial.
3. Si no hi ha pacte i no es pot aplicar el que estableix aquesta subsecció, el règim de participació en els guanys es regeix per les normes del de separació de béns.

Article X. Inventari

L'escriptura pública de constitució del règim de participació en els guanys s'ha d'acompanyar amb un inventari del patrimoni inicial de cada cònjuge, en el qual s'han de ressenyar els béns, indicant-ne l'estat material, les càrregues i les obligacions.

Article X. Pactes sobre l'abast de la participació en els guanys

1. Els pactes que atribueixin una participació en els guanys diferent de la meitat de l'increment patrimonial solament són vàlids si s'estableixen amb caràcter recíproc i igual a favor de qualsevol dels cònjuges.
2. La invalidesa del pacte determina la participació en els guanys en la meitat.

Article X. Extinció

1. El règim de participació en els guanys s'extingeix per:
  - a) La nul·litat o la dissolució del matrimoni o la separació legal.
  - b) L'acord dels cònjuges per mitjà del qual estipulen en capítols matrimonials un règim diferent.
2. El règim de participació en els guanys s'extingeix per resolució judicial, a petició d'un dels cònjuges, si es produeix alguna de les circumstàncies següents:
  - a) Separació de fet per un període superior a sis mesos.
  - b) Incompliment greu o reiterat per l'altre cònjuge del deure d'informar, d'acord amb el que estableix l'article 232-13.2.
  - c) Gestió patrimonial irregular o supervenció d'alguna circumstància personal o patrimonial en l'altre cònjuge que comprometi greument els interessos de qui sol·licita l'extinció.

Article X. Retroacció dels efectes de l'extinció

Si el règim de participació en els guanys s'extingeix per resolució judicial, els efectes de l'extinció es retrotreuen al moment de la presentació de la demanda. A petició d'un dels cònjuges o dels seus causahavents, l'autoritat judicial pot acordar la retroacció dels efectes de l'extinció a la data en què va cessar la convivència.

Article X. Inici de la liquidació

El règim de participació en els guanys, una vegada extingit, s'ha de liquidar per a fixar el crèdit de participació, establint la diferència entre el patrimoni final i l'inicial de cada cònjuge.

Article X. Determinació del patrimoni final

1. El patrimoni final de cadascun dels cònjuges comprèn tots els béns que li pertanyin en el moment de l'extinció del règim en l'estat material en què es trobin, una vegada deduïdes les càrregues que els afectin i les obligacions, i exclosos els béns comprats amb pacte de supervivència.

2. Al patrimoni calculat d'acord amb el que estableix l'apartat 1 s'hi ha d'afegir:

a) El valor dels béns dels quals s'hagi disposat a títol gratuït durant la vigència del règim, d'acord amb l'estat material en què es trobaven en el moment de disposar-ne, amb l'excepció de les liberalitats d'ús i de les donacions que l'altre cònjuge hagi consentit.

b) El valor dels béns dels quals s'hagi disposat a títol onerosos durant la vigència del règim per a disminuir fraudulentament els guanys, d'acord amb l'estat material en què es trobaven en el moment d'alienar-los i amb independència del preu que s'hagi fet constar, i també el valor de les obligacions o dels gravàmens constituïts fraudulentament.

c) El valor dels béns destruïts o deteriorats, en les mateixes circumstàncies a què fa referència la lletra b.

3. El valor dels béns és el que tenen en el moment en què s'extingeix el règim. En cas de béns alienats, deteriorats o destruïts es pren per valor el que tenien en el moment en què es van transmetre, deteriorar o perdre.

Article X. Determinació del patrimoni inicial

1. El patrimoni inicial de cadascun dels cònjuges comprèn tots els béns que li pertanyien en el moment de començar el règim, una vegada deduïdes les càrregues que els afectaven i les obligacions. Si el passiu del patrimoni inicial és superior a l'actiu, s'ha de computar el valor negatiu, llevat que les parts acordin una altra cosa.

2. Al patrimoni calculat d'acord amb el que estableix l'apartat 1 s'hi ha d'afegir:

a) El valor dels béns adquirits a títol lucratiu durant la vigència del règim, una vegada deduïdes les càrregues que els afectaven.

b) Les indemnitzacions per danys personals, exclosa la part corresponent al lucre cessant durant el temps de vigència del règim.

3. El valor dels béns és el que tenen en el moment en què s'extingeix el règim, tenint en compte l'estat material en què es trobaven a l'inici del règim i, quant als adquirits a títol gratuït, l'estat material en què es trobaven en el moment d'adquirir-los.

Article X. Determinació del crèdit

Si no hi ha pacte, el crèdit de participació es determina d'acord amb les regles següents:

a) Si únicament un dels cònjuges ha obtingut un increment patrimonial, calculat per la diferència entre el patrimoni final i l'inicial, l'altre o els seus successors tenen dret a la meitat del valor d'aquest increment.

b) Si ambdós cònjuges han obtingut un increment patrimonial, qui n'hagi obtingut menys, o els seus successors, tenen dret a la meitat de la diferència entre el valor del seu propi increment i el de l'altre cònjuge.

c) Si cap dels cònjuges no ha obtingut un increment patrimonial, no hi ha crèdit de participació.

Article X. Forma de pagament del crèdit de participació

1. El crèdit de participació s'ha de pagar en diners, llevat que les parts acordin una altra cosa. No obstant això, per causa justificada i a petició de qualsevol de les parts o de llurs hereus, l'autoritat judicial en pot ordenar el pagament total o parcial amb béns de la persona obligada.

2. Si el règim s'extingeix per la mort d'un dels cònjuges i al supervivent li correspon el crèdit de participació, pot demanar que se li adjudiqui l'habitatge familiar en propietat o en usdefruit. Si el valor del bé o el dret adjudicat és superior al del crèdit de participació, l'adjudicatari ha de pagar la diferència en diners.

3. Per causa justificada i a petició del cònjuge deutor o dels seus hereus, l'autoritat judicial pot ajornar el pagament o ordenar que es faci a terminis amb un venciment màxim de tres anys i una meritació de l'interès legal a comptar del reconeixement. En aquest cas, l'autoritat judicial pot ordenar la constitució de garanties a favor del creditor.

Article X. Anotació preventiva

El creditor o els seus successors poden demanar l'adopció de mesures cautelars, inclosa l'anotació preventiva d'embargament als registres públics, per a assegurar el pagament del crèdit de participació mentre es tramita llur reclamació.”

MOTIVACIÓ

La PLQPF permet als cònjuges pactar un règim econòmic matrimonial que no sigui el de separació de béns, però no en regula cap més. Aquesta situació pot portar a que els matrimonis que no desitgin casar--se en règim de separació de béns pactin un règim similar al de gananciales del CCE, al de communauté aux acquêts i, per tant, que, per la via de l'autonomia de la voluntat, regiran règims econòmics similars als de països estrangers en el marc de matrimonis sotmesos formalment a la llei andorrana. Aquesta raó es fa necessari regular un altre règim econòmic com el de participació en els guanys, com a règim voluntari. Constant matrimoni, el règim de participació en els guanys funciona com el de separació de béns, només limitat pel deure d'informació recíproca; i per un deure de conservació dels béns que té cada cònjuge. En el moment de la dissolució del matrimoni, en canvi, s'ha de calcular l'increment del patrimoni de cadascun d'ells i atribuir a aquell que hagi tingut menys beneficis un crèdit de participació en els guanys – d'aquí el nom del règim-- del 50% de la diferència entre els patrimonis dels cònjuges. El règim de participació porta al resultat final de repartir els guanys de qui més n'ha obtingut durant el matrimoni al 50 % entre els cònjuges. La base d'aquest dret

a participar en el guany de l'altre és el fet que la comunitat de vida originada amb el matrimoni els fa als dos partícips del guany produït, amb independència de qui l'hagi generat materialment, de forma que dota al règim de justícia material al final de la unió.

Esmena 76

D'addició

Grup parlamentari Socialdemòcrata (72)

Es proposa afegir una nova secció al Capítol primer, del Títol II de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“ **Secció X (onzena). Els drets viduals familiars**

Article X. Drets de predetracció

Corresponen al cònjuge supervivent, no separat legalment o de fet, sense que es computin en el seu haver hereditari, els béns d'ús personal o professional, i la roba, el mobiliari i els estris que integren l'aixovar de l'habitatge familiar. S'exclouen del dret de predetracció els objectes artístics o de caràcter familiar de valor extraordinari en relació amb el cabal hereditari propietat del premort.

Article X. L'any de viduïtat

1. Durant l'any següent a la mort d'un dels cònjuges, el supervivent no separat legalment ni de fet, que no sigui usufructuari universal del premort, adquireix automàticament per ministeri de la Llei ~~la possessió dels béns del premort i l'administració i el gaudiment de tots els béns del difunt transmissibles per causa de mort, en suporta les càrregues i té el deure de complir les obligacions alimentàries envers les persones que en vida mantenia a l'habitatge familiar el cònjuge difunt~~ **el dret d'us de l'habitatge familiar i a ser alimentat a càrrec del patrimoni del cònjuge premort.**

2. El cònjuge supervivent perd l'any de viduïtat si en el seu transcurs es torna a casar, estableix una unió estable de parella o abandona o negligeix greument els fills comuns sotmesos a l'autoritat parental.

3. En cap cas el cònjuge premort resta obligat a retornar els fruits percebuts.

~~Article X. La quarta vidual~~

~~El dret a la quarta vidual, amb els seus requisits i contingut, es troba regulat a la normativa en matèria de successió per causa de mort.”~~

MOTIVACIÓ

a) La PLQPF conté un capítol sisè, el darrer del Títol II dedicat a la família, que regula els drets viduals familiars. Aquesta ubicació sistemàtica és poc adequada, perquè tracta d'un tema vinculat al matrimoni: els drets viduals deriven inequívocament del fet que el matrimoni s'hagi dissolt per la mort d'un dels cònjuges i es refereix als drets del cònjuge supervivent. Per tant, correspon tractar aquest tema a continuació dels efectes inter vivos del matrimoni. Es proposa, doncs, crear una nova secció onzena amb el contingut del capítol sisè

b) Es modifica l'anterior article 236 ja que aquest precepte porta per títol l'any de viduïtat però, en realitat regula el dret a la tenuta i li dona un contingut temporal: un any. Ara bé, cal que es reformi aquesta norma ja que confon dues institucions vinculades a l'estructura

capitular pròpia dels matrimonis tradicionals. La tenuta respon, al sistema dotal: si no hi ha dot, i la PLQPF no la preveu com a sistema d'organització econòmica del matrimoni, no hi pot haver mecanisme de garantia. Per tant la modificació substantiva de l'article proposa que es reguli l'any viduïtat sense relació amb la tenuta. Un dret d'aquest tipus pot ocasionar més conflictivitat entre els hereus cridats als béns del cònjuge premort, sobre tot si no són els fills. Si els fills són els hereus, la mesura no té tant interès, ja que, en cas de successió intestada, el vidu ja és usufructuari del 50% que és un millor situació que el dret que es descriu a l'art. 236 PLQPF.

c) L'anterior art. 237 es limita a remetre a la regulació de la quarta vidual a la Llei de successions per causa de mort i, per aquest motiu, és prescindible: La quarta és un efecte mortis causa del matrimoni que cal establir en aquella llei i no en la PLQPF que es dedica a la família, de la mateixa forma que ala proposició en estudi no es fa cap menció als possibles drets successoris amb intestat del cònjuge vidu.

Secció onzena. *Crisis matrimonials*

Subsecció primera. *La nul·litat del casament civil*

Article 121. *Causes de nul·litat del casament*

És nul el casament civil celebrat:

- a) Sense consentiment matrimonial.
- b) Quan el consentiment estigui viciat per manca de discerniment, d'acord amb el que disposa l'article 80, s'hagi prestat amb error sobre la persona o refusant una qualitat essencial del matrimoni, o quan per obtenir-lo s'hagi utilitzat l'engany sobre una qualitat de l'altre cònjuge que per la seva naturalesa pugui pertorbar greument la vida conjugal.
- c) Quan el consentiment estigui viciat per manca de llibertat per haver-se prestat per violència o por greu provinent d'una causa externa, encara que no s'hagi provocat intencionadament.
- d) Entre persones concernides per algun dels impediments establerts pels articles 79, 81 i 82, llevat que s'hagin dispensat d'acord amb el que recullen els esmentats articles.
- e) Sense la intervenció del cònsol, el seu delegat o el notari o sense la presència dels testimonis.
- f) Sense l'autorització establerta per l'article 84, excepte en el cas previst a l'article 88.

Esmena 77

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (73)

Es proposa modificar l'article 121 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 121. *Causes de nul·litat del casament matrimoni*

És nul el casament civil celebrat:

a) Sense consentiment matrimonial.

b) Quan el consentiment estigui viciat per manca de discerniment, d'acord amb el que disposa l'article 80, o s'hagi prestat amb error sobre la persona o refusant una qualitat essencial del matrimoni, o quan per obtenir-lo s'hagi utilitzat l'engany sobre una qualitat de l'altre cònjuge que per la seva naturalesa pugui pertorbar greument la vida conjugal."

MOTIVACIÓ

a) Es suprimeix la remissió a l'article 80 en coherència amb l'esmena 52, la remissió que proposem suprimir queda buida de contingut d'aprovar-se la referida esmena 52.

b) Es proposa suprimir dues de les causes recollides en l'apartat b) pels motius següents:

·La primera és quan es pot anul·lar el matrimoni quan un dels cònjuges ha consentit refusant *una qualitat essencial del matrimoni*. Aquesta causa pot emparentar-se amb les anomenades finalitats del matrimoni inherents al tractament històric d'aquesta figura i nascudes a l'empara de les lleis canòniques que concebien el matrimoni dirigit exclusivament a la procreació. Aquesta visió queda invalidada en el moment en que s'admet el matrimoni entre persones del mateix sexe (art. 74.2). És cert que se li pot donar un altre contingut, com referir-lo als deures personals que comporta o a la finalitat essencial de comunitat de vida que predica l'art. 93 i 125; però, en aquests casos, es més operatiu acudir directament al divorci. De fet, tal com es contempla el matrimoni en la seva configuració en els arts. 90 ss no es dedueix altes finalitats intrínseques que no siguin aquesta comunitat de vida que lliurement s'accepta en contraure matrimoni i acaba amb la separació – de vegades amb la separació de fet- o amb la dissolució del matrimoni. Per a incloure aquesta causa caldria optar per un sistema de finalitats del matrimoni que la proposició, amb encert, no ha fet: el matrimoni es basa només en el manteniment voluntari de la comunitat de vida afectiva.

·La segona causa és quan per obtenir el consentiment s'hagi utilitzat l'engany *sobre una qualitat de l'altre cònjuge que per la seva naturalesa pugui pertorbar greument la vida conjugal*. Aquesta redacció pretén modernitzar la causa de nul·litat que els ordenaments havia referit històricament a les condicions personals indefectiblement lligades a la virginitat de la dona. Un tal requisit, avui, seria discutible per discriminatori. Per altra banda, la jurisprudència espanyola ha concedit, en alguna ocasió, la nul·litat basada en aquestes condicions quan un dels membres de la parella és homosexual i no ho va revelar, que sembla el contingut primari que l'expressió de l'art. 121.b) vol indicar. També podria donar entrada a casos en què un dels cònjuges entén la relació com oberta –és a dir, excloent la fidelitat- de forma sobrevinguda la matrimoni o sense que l'altre ho sàpiga o hi estigui d'acord. Seria una prohibició implícita de les relacions obertes -poliamor-. En canvi, sembla fora de qüestió que l'estabilitat patrimonial que després resulta contradita no seria una d'aquestes qualitats, ja que caldria entendre-les com a predicables del subjecte i no de les seves circumstàncies.

Tot i la rellevància que els casos indicats poden tenir en relació a la comunitat de la vida, no s'han de tractar com a causa de nul·litat matrimonial: la seva apreciació pot ser molt complicada en el cas concret, i depèn de circumstàncies personals i de sistemes de valors o creences que afegeixen una gran subjectivitat i creiem molt més adequat que aquests casos se solucionin mitjançant la dissolució del matrimoni.

Article 122. Convalidació del casament nul

El casament civil que sigui nul en virtut de les disposicions d'aquesta Llei es convalida si els contraents conviuen durant un any a comptar:

- a) De la seva majoria d'edat, quan s'hagin casat invàlidament per raó de l'impediment d'edat establert per l'article 79.
- b) Del moment en què s'esvaeixi l'error o es descobreixi l'engany o cessi la violència o la por a què es refereix la lletra c) de l'article 121.

Article 123. Efectes respecte dels fills i el contraent de bona fe

La declaració de nul·litat del casament civil no invalida els efectes produïts respecte dels fills nascuts del mateix i del contraent o contraents de bona fe, la qual es presumeix si no es prova el contrari.

Subsecció segona. La separació matrimonial**Article 124. Causes de separació**

Es decreta judicialment la separació, qualsevol que sigui la forma de celebració del matrimoni:

- a) A petició d'ambdós cònjuges o d'un amb el consentiment de l'altre, un cop transcorreguts tres mesos des de la celebració del matrimoni. La demanda ha d'anar acompanyada d'una proposta de conveni regulador d'acord amb les normes de la Llei del Codi de procediment civil.
- b) A petició d'un sol dels cònjuges, un cop transcorreguts tres mesos des de la celebració del matrimoni. No és necessari el transcurs d'aquest termini per interposar la demanda quan s'acrediti l'existència d'un risc greu per al cònjuge demandant o per als seus fills. La demanda ha d'anar acompanyada d'una proposta fonamentada de les mesures que hagin de regular els efectes derivats de la separació.

Article 125. Efectes

La presentació de la demanda de separació suposa la suspensió de la comunitat de vida generada pel matrimoni i, per tant, interromp l'obligació dels cònjuges de viure junts i el deure de fidelitat. També comporta la revocació dels poders que s'haguessin atorgat els cònjuges entre si i posa fi a la possibilitat de vincular béns de l'altre en virtut de la potestat domèstica.

Article 126. Reconciliació

Els cònjuges poden, de comú acord, interrompre la tramitació del procés en què es pretén la separació o fer cessar els efectes de la sentència o del conveni esmentat en l'article 124.a), mitjançant una declaració expressa formulada davant el batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent, si el procés no ha finalitzat.

Subsecció tercera. *La dissolució del matrimoni*

Article 127. *Causas de dissolució*

El matrimoni vàlidament contret és dissolt per les causes següents:

- a) Per la mort d'un dels cònjuges.
- b) Per la declaració de mort d'un dels cònjuges.
- e) Pel divorci.

Esmena 78 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (74)

Es proposa modificar l'article 127 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 127. *Causas de dissolució*

El matrimoni vàlidament contret és dissolt per les causes següents:

a) Per la declaració d'absència d'un dels conjugues.

- a) ~~b)~~ Per la mort d'un dels cònjuges.
- ~~b)~~ **c)** Per la declaració de mort d'un dels cònjuges.
- e) **d)** Pel divorci.”

MOTIVACIÓ

En relació al matrimoni d'una persona declarada absent, el Codi Civil espanyol el manté, mentre el codi Civil francès el dissol i no reviu encara que l'absent reaparegui, que es considera una opció més adequada.

Article 128. *Causas de divorci*

Es decreta judicialment el divorci, qualsevol que sigui la forma de celebració del matrimoni, a petició d'un sol dels cònjuges, d'ambdós o d'un amb el consentiment de l'altre, un cop transcorreguts tres mesos des de la celebració del matrimoni, quan concorrin les circumstàncies i els requisits exigits a l'article 124 respecte del conveni regulador i de la proposta de mesures que n'hagin de regular els efectes.

Esmena 79 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (75)

Es proposa modificar l'article 128 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“ Article 128. *Causas de divorci*

Es decreta judicialment el divorci, qualsevol que sigui la forma de celebració del matrimoni, ~~a petició d'un sol dels cònjuges, d'ambdós o d'un amb el consentiment de l'altre, un cop transcorreguts tres mesos des de la celebració del matrimoni,~~ quan concorrin les circumstàncies i els requisits exigits a l'article 124 ~~respecte del conveni~~

~~regulador i de la proposta de mesures que n'hagin de regular els efectes.~~ **per a la separació.**

MOTIVACIÓ

L'incís final de l'art. 128 conté una remissió a l'art. 124 que regula la separació i que abasta, només, la necessitat d'incorporar un conveni o una proposta de mesures que en regulin l'efecte. En canvi, queda fora de la remissió la possible concurrència de risc greu per a un dels cònjuges que elimina el període mínim de matrimoni. En aquest sentit, la coherència del planejament sobre el divorci exigeix que l'aplicació de tots els requisits de la separació, de forma que la remissió a l'art. 124 ha de ser total i aquest ha de ser l'únic contingut de l'article: el divorci és possible quan concorrin els requisit i circumstàncies de l'art. 124.

Article 129. Reconciliació

La reconciliació posterior al divorci no produeix efectes jurídics, però els divorciats poden contreure entre ells un nou matrimoni.

Esmena 80

De supressió

Grup parlamentari Socialdemòcrata (76)

Es proposa suprimir l'article 129 de la Proposició de Llei.

MOTIVACIÓ

L'art. 129 indica que la reconciliació posterior al divorci no produeix efectes jurídics, però els divorciats poden contreure entre ells un nou matrimoni. Aquesta norma entenem que es supèrflua i redundant: L'art. 127.c (que, per error, es numera com a "e") ja indica que el matrimoni es dissol pel divorci. Per tant, si el matrimoni s'ha dissolt no és possible que revisqui a conseqüència d'una reconciliació. Els efectes de la reconciliació, en canvi, sí que existeixen en cas de separació, que ja comporta la suspensió de determinats efectes del matrimoni – obligació de conviure, presumpcions de filiació...-.- però no el dissol, d'aquí que calgui expressar els efectes d'una eventual reconciliació. En el divorci, la reconciliació no té efectes jurídics, però és una previsió que no cal expressar. Per tant, es proposa suprimir l'art. 129.

Secció dotzena. Procediment en les causes matrimonials

Article 130. Procediment i competència

1. Els processos de declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni; l'establiment de mesures que dimanin de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni; l'establiment de mesures parentofilials, i també la modificació de les mesures esmentades anteriorment, amb independència que s'hagin establert o no en el marc d'un procés judicial, se substancien d'acord amb el procediment de família que regula la Llei del Codi de procediment civil.

2. Els tribunals del Principat d'Andorra, d'acord amb el que estableix l'apartat anterior, són competents per conèixer i resoldre les demandes següents:

a) De nul·litat, separació i divorci dels cònjuges que han contret casament civil regits per aquesta Llei.

b) De separació i divorci dels cònjuges que han contret matrimoni canònic, si la part demandada té el domicili i la residència a Andorra.

c) De separació i divorci dels cònjuges que han contret matrimoni civil fora d'Andorra, si la part demandada té el domicili i la residència a Andorra.

d) De separació i divorci de dos cònjuges andorrans, o de dos cònjuges, un andorrà i l'altre estranger, que han contret matrimoni canònic o civil a l'estranger, si aquest matrimoni consta inscrit a Andorra.

3. En cas de conflicte de jurisdiccions és competent la jurisdicció civil.

4. Les sentències o les altres resolucions judicials que es dicten en els processos de declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni es comuniquen d'ofici al Registre Civil.

Esmena 81 **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (77)

Es proposa modificar l'article 130 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“ Article 130. Procediment i competència

1. Els processos de declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni; l'establiment de mesures que dimanin de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni; l'establiment de mesures parentofiliales, i també la modificació de les mesures esmentades anteriorment, amb independència que s'hagin establert o no en el marc d'un procés judicial, se substancien d'acord amb el procediment de família que regula la Llei del Codi de procediment civil.

2. Els tribunals del Principat d'Andorra, d'acord amb el que estableix l'apartat anterior, són competents per conèixer i resoldre les demandes següents:

a) De nul·litat, separació i divorci dels cònjuges que han contret ~~casament~~ **matrimoni** civil regits per aquesta Llei.

b) De **nul·litat civil**, separació i divorci dels cònjuges que han contret matrimoni canònic, ~~si la part demandada té el domicili i la residència a Andorra.~~

c) De separació i divorci dels cònjuges que han contret matrimoni civil fora d'Andorra, si la part demandada té el domicili i la residència a Andorra.

d) De separació i divorci de dos cònjuges andorrans, o de dos cònjuges, un andorrà i l'altre estranger, que han contret matrimoni canònic o civil a l'estranger, si aquest matrimoni consta inscrit a Andorra.

3. En cas de conflicte de jurisdiccions és competent la jurisdicció civil.

4. Les sentències o les altres resolucions judicials que es dicten en els processos de declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni es comuniquen d'ofici al Registre Civil.”

MOTIVACIÓ³

1. En relació al matrimoni canònic, no es preveu la possibilitat de nul·litat civil. En canvi, el matrimoni canònic és una de les formes de celebració amb eficàcia civil i cal preveure per a ell el mateix sistema de nul·litat que pel matrimoni civil en els casos de manca de consentiment, consentiment viciat o existència d'impediments per a contraure'l. El sistema de nul·litat canònica queda com a procés paral·lel al qual les parts poden acudir si desitgen que també deixi de tenir efectes el matrimoni canònic, amb els efectes que aquesta declaració pugui tenir en l'esfera de les seves relacions amb l'Església. De fet, el propi ordenament civil reconeix les sentències de nul·litat canònica sense necessitat d'exequàtur en l'article 138.

2. L'actual regulació fa que el matrimoni contret en forma canònica, al qual es reconeix eficàcia civil a Andorra, no quedi cobert per aquesta legislació en cas que un dels cònjuges resideixi fora, cosa probable en un context de crisi de parella.

Article 131. *Mesures provisionals*

1. El batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent, a instància del cònjuge que ha formulat demanda de nul·litat, de separació o de divorci, o que es proposi formular-la, apreciament la necessitat i la urgència del cas i tenint en compte els interessos familiars més necessitats de protecció, pot disposar les mesures provisionals que consideri oportunes en relació amb la separació dels cònjuges, amb l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar i, oït el Ministeri Fiscal, amb la guarda i cura dels fills menors d'edat i el règim de visites, amb la contribució dels cònjuges a les càrregues del matrimoni i a les despeses extraordinàries dels fills, i la fixació de la pensió per als fills. El batlle pot igualment prohibir a un dels cònjuges entrar en contacte amb l'altre o amb els propis fills, en cas de perill greu per a la seva integritat física o psicològica.

2. El procediment per adoptar les mesures provisionals amb caràcter general o en casos d'urgència i necessitat es regeix per les normes de la Llei del Codi de procediment civil.

3. Les mesures establertes a l'apartat 1 es poden adoptar també, a instància de part, en relació amb les persones que no estiguin casades ni acreditin una unió estable de parella, i amb els seus fills.

Esmena 82

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (78)

Es proposa modificar l'article 131 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

Article 131. *Mesures provisionals*

---

³ Probablement aquest article té un millor encaix en la Llei procesal.

1. El batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent, a instància del cònjuge que ha formulat demanda de nul·litat, de separació o de divorci, o que es proposi formular-la, apreciament la necessitat i la urgència del cas i tenint en compte els interessos familiars més necessitats de protecció, pot disposar les mesures provisionals que consideri oportunes en relació amb la separació dels cònjuges, amb l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar i, oït el Ministeri Fiscal, amb la guarda i cura dels fills menors d'edat i el règim de visites, amb la contribució dels cònjuges a les càrregues del matrimoni i a les despeses extraordinàries dels fills, i la fixació de la pensió per als fills. El batlle pot igualment prohibir a un dels cònjuges entrar en contacte amb l'altre o amb els propis fills, en cas de perill greu per a la seva integritat física o psicològica.

En aquests casos el Batlle haurà de determinar, almenys:

- a) L'atribució de l'ús de l'habitatge familiar, fixant la data en què al cònjuge a qui no s'assigna l'ús l'ha d'abandonar.
- b) Oït el Ministeri fiscal, la manera com s'ha d'exercir l'autoritat parental sobre els fills; l'establiment, si escau, del règim de relacions personals dels fills amb els germans que no convisquin en la mateixa llar. El batlle pot igualment prohibir a un dels cònjuges entrar en contacte amb l'altre o amb els propis fills, en cas de perill greu per a la seva integritat física o psicològica.
- c) La distribució del deure d'aliments a favor dels fills i, si escau, la fixació d'aliments provisionals a favor d'un dels cònjuges.
- d) La fixació d'aliments per als fills majors d'edat o emancipats que no tinguin recursos econòmics propis i convisquin amb algun dels progenitors
- e) El règim de tinença i administració dels béns en comunitat ordinària indivisa
- f) Les necessàries per a evitar el desplaçament o la retenció il·lícits dels fills, si n'hi ha el risc.

En cas de violència familiar o masclista, el batlle competent ha d'adoptar, a més de les mesures que estableix aquest apartat 1, les que estableix la legislació específica en aquests casos si escau. (...)

MOTIVACIÓ

Es reordenen les mesures provisionals, amb indicació d'aspectes que es consideren necessaris.

Secció tretzena. Efectes de la declaració de nul·litat, de separació i de divorci

Article 132. Mesures respecte dels fills

1. Les sentències de declaració de nul·litat del matrimoni, de separació dels cònjuges o de divorci no eximeixen els progenitors de les seves obligacions envers els fills.
2. Totes les mesures sobre educació i guarda dels fills s'adopten en interès i benefici dels fills. El batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent pren les mesures, després d'escoltar si és possible el parer dels fills menors d'edat, i oït el Ministeri Fiscal.

Esmena 83 **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (79)

Es proposa modificar l'article 132 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 132. La responsabilitat parental i les Mmesures respecte dels fills

1. Les sentències de declaració de nul·litat del matrimoni, de separació dels cònjuges o de divorci no eximeixen els progenitors de les seves obligacions envers els fills.
2. Totes les mesures sobre educació i guarda dels fills s'adopten en interès i benefici dels fills. El batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent pren les mesures, després d'escoltar si és possible el parer dels fills menors d'edat, i oït el Ministeri Fiscal.”

MOTIVACIÓ

Es proposa el canvi de títol de l'article, per incloure l'àmbit material del primer apartat.

Article 133. Exercici de l'autoritat parental

1. La sentència que atribueixi l'exercici de l'autoritat parental al cònjuge al qual s'hagi confiat la guarda dels fills ha de ser motivada. En tot cas cal que determini també en quines condicions el cònjuge que no exerceixi l'autoritat parental pot comunicar-se amb els fills i tenir-los en companyia seva i, si és el cas, el règim de comunicació dels nets amb els seus avis, tenint sempre en compte l'interès d'aquells i amb prèvia audiència dels avis.
2. El batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent, oït el Ministeri Fiscal, pot limitar el dret de comunicació i companyia al·ludits en l'apartat precedent i, excepcionalment, fins i tot suspendre'l, en cas d'incompliment greu dels deures imposats per la decisió de l'autoritat competent, i si es donen circumstàncies molt greus que ho aconsellin.
3. Les ulteriors noces no afecten l'autoritat parental, que s'exercita sense cap intervenció del nou cònjuge.

Esmena 84 **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (80)

Es proposa modificar l'article 133 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

Article 133. Exercici de l'autoritat parental i la guarda dels fills menors

1. ~~La sentència que atribueixi l'exercici de l'autoritat parental al cònjuge al qual s'hagi confiat la guarda dels fills ha de ser motivada. En tot cas cal que determini també en quines condicions el cònjuge que no exerceixi l'autoritat parental pot comunicar-se amb els fills i tenir-los en companyia seva i, si és el cas, el règim de comunicació dels nets amb els seus avis, tenint sempre en compte l'interès d'aquells i amb prèvia audiència dels avis.~~
2. ~~El batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent, oït el Ministeri Fiscal, pot limitar el dret de comunicació i companyia al·ludits en l'apartat precedent i, excepcionalment, fins i tot suspendre'l, en cas d'incompliment greu dels deures imposats~~

~~per la decisió de l'autoritat competent, i si es donen circumstàncies molt greus que ho aconsellin.~~

~~3. Les ulteriors noces no afecten l'autoritat parental, que s'exercita sense cap intervenció del nou cònjuge.~~

1. Els cònjuges poden acordar el tipus de guarda dels fills menors i la seva organització, que el Batlle homologarà si no contradiu l'interès del menor. En defecte de pacte, el batlle determinarà el tipus de guarda de forma motivada, amb preferència per la guarda compartida. Si, en atenció a l'interès superior del menor, s'estableix un sistema de guarda única, cal que determini també en quines condicions el cònjuge que no exerceixi l'autoritat parental la guarda pot comunicar-se amb els fills i, si escau, tenir-los en companyia seva. Si és el cas, la sentència ha de determinar també el règim de comunicació dels nets amb els seus avis, tenint sempre en compte l'interès d'aquells i amb prèvia audiència dels avis.

2. En els casos de demanda conjunta, els progenitors han de presentar un pla de parentalitat on es determini les condicions de l'exercici de la guarda dels fills menors d'edat prèviament pactades.

23. El batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent, oït el Ministeri Fiscal, pot limitar el dret de comunicació i companyia al·ludits en l'apartat precedent i, excepcionalment, fins i tot suspendre'l, en cas d'incompliment greu dels deures imposats per la decisió de l'autoritat competent, i si es donen circumstàncies molt greus que ho aconsellin.”

MOTIVACIÓ

1. S'ordenen les disposicions relatives a l'exercici de l'autoritat parental i la guarda dels menors, incorporant-hi elements que considerem necessaris., especialment, la preferència pel sistema de guarda compartida, excepte que es consideri que és perjudicial pel fill menor, i la possibilitat que els pares acordin el tipus de guarda, amb el mateix límit.

2.- El pla de parentalitat és una bona eina per fomentar l'acord entre els cònjuges cara a l'organització de la guarda ja sigui exclusiva o compartida.

3. L'art. 133.3 exclou totalment als convivents o cònjuges del progenitor de l'autoritat parental en cas “d'ulteriors noces” i és incompatible amb el reconeixement de les relacions entre els fills menors i el cònjuge o parella estable del progenitor, que es reconeix en l'article 201-bis, proposat en l'esmena X (Guarda en cas de família re-composada). És clar que l'autoritat parental continua essent del progenitor malgrat els successius casaments o parelles estables de l'altre progenitor ja que mai el matrimoni suposa extinció de l'autoritat parental i aquesta idea es desprèn de forma clara de l'art. 214, que no esmenta l'ulterior matrimoni dels pares com a circumstància que alteri l'autoritat parental. Se substitueix pel darrer paràgraf de l'antic apartat 2.

Article 134. Domicili familiar

L'ús del domicili familiar i dels seus objectes, que no siguin personals de cadascun dels cònjuges, es determina, a falta d'acord, tenint en compte el cònjuge més necessitat i l'interès dels fills.

Esmena 85**De modificació***Grup parlamentari Socialdemòcrata (81)*

Es proposa modificar l'article 134 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 134. *Domicili familiar Atribució de l'ús de l'habitatge familiar*

1. L'ús del domicili familiar i dels seus objectes, que no siguin personals de cadascun dels cònjuges, es determina, a falta d'acord, tenint en compte el cònjuge més necessitat i l'interès dels fills

2. **L'ús de l'habitatge s'atribuirà, de preferència, al cònjuge al que es concedeixi la guarda. En cas de fills amb discapacitat, es pot atribuir l'ús permanent al cònjuge que hi convisqui.**

3. **L'ús de l'habitatge s'atribuirà al cònjuge més necessitat quan no hi hagi fills; quan la guarda dels fills sigui compartida; quan el cònjuge guardador tingui mitjans suficients per a obtenir un habitatge; o quan la situació del cònjuge més necessitat es preveu que es mantindrà més enllà del moment en què els fills siguin majors d'edat.**

4. **L'ús de l'habitatge familiar es considerarà com a contribució en espècies a la pensió d'aliments dels fills i es tindrà en compte per fixar la prestació compensatòria a favor del cònjuge. Si l'habitatge familiar és propietat d'un tercer, en pot demanar la restitució.”**

MOTIVACIÓ

L'art. 134 es refereix al domicili familiar, quan en realitat ja no ho és. Si estem en un procediment de crisi matrimonial cessa l'obligació de convivència i, per tant, l'existència d'un domicili comú: aquesta noció només té sentit durant el matrimoni. Per això, es proposa parlar de l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar perquè es vol solucionar la necessitat d'habitatge dels fills o bé del cònjuge més necessitat en relació a l'immoble que, fins al moment de la crisi, ha estat el domicili familiar. Per altra banda, l'expressió habitatge familiar ja s'usa en l'art. 98 que imposa el consentiment del cònjuge no titular en cas d'actes de disposició que la inclou al títol i que es refereix a l'habitatge que ha estat fixat com a domicili de la família.

Amb aquest canvi, el règim d'aquest immoble té un tractament homogeni abans i després de la crisi.

Es proposen algunes precisions, ja que la regulació de la PLQPF es molt genèrica i, en canvi, regula un dels béns bàsics en l'economia del matrimoni i que té una importància crítica en el moment de la crisi.

Article 135. *Pensió compensatòria*

1. En el cas de separació o divorci, el cònjuge que experimenti un desequilibri econòmic en relació amb l'altre i que un empitjorament respecte a la seva situació anterior en el matrimoni té dret a una pensió que es fixa en la sentència, atenent les circumstàncies del cas i els aspectes següents:

a) L'acord dels cònjuges.

- b) L'edat i l'estat de salut dels cònjuges.
  - c) La qualificació professional i les probabilitats d'accés a un lloc de treball dels cònjuges.
  - d) Els recursos econòmics i les necessitats de cada cònjuge.
  - e) La pèrdua eventual d'un dret de pensió.
  - f) La duració del matrimoni i de la convivència conjugal.
  - g) La dedicació passada i futura a la família dels cònjuges.
  - h) La col·laboració amb el seu treball en les activitats mercantils, industrials o professionals de l'altre cònjuge. Per a una valoració raonable d'aquesta col·laboració, s'han de tenir en compte la seva durada, importància i dedicació, com també la remuneració, si n'hi havia, i els anys de convivència.
2. La pensió fixada, com també les bases d'actualització de la pensió i les garanties per pagar-la, es pot modificar per alteracions substancials dels recursos econòmics d'un i altre cònjuge.
3. La pensió fixada pot ser substituïda, mitjançant un conveni acordat en qualsevol moment, per la constitució d'un vitalici, d'un usdefruit sobre determinats béns o pel lliurament d'un capital en béns o en diners.
4. El dret a la pensió s'extingeix pel cessament de la causa que el va motivar, pel compliment del termini fixat, per haver contret el creditor nou matrimoni o per viure conjugalment amb una altra persona. No s'extingeix per la mort del deutor, però els seus hereus poden sol·licitar judicialment la reducció o la supressió de la pensió, si el cabal hereditari no pot satisfer el deute o la pensió afecta els seus drets legítims.
5. Si el matrimoni s'ha declarat nul i hi ha hagut convivència conjugal, el cònjuge que l'ha contret de bona fe té dret a una indemnització tenint en compte els paràmetres fixats als apartats anteriors.

Esmena 86

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (82)

Es proposa modificar l'article 135 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 135. Pensió compensatòria

1. En el cas de separació o divorci, el cònjuge que experimenti un desequilibri econòmic en relació amb l'altre i que un empitjorament respecte a la seva situació anterior en el matrimoni ~~té dret a~~ **pot obtenir** una pensió **temporal** que es fixa en la sentència, atenent les circumstàncies del cas i els aspectes següents:

- a) L'acord dels cònjuges.
- b) L'edat i l'estat de salut dels cònjuges.
- c) La qualificació professional i les probabilitats d'accés a un lloc de treball dels cònjuges.
- d) Els recursos econòmics i les necessitats de cada cònjuge.
- e) La pèrdua eventual d'un dret de pensió.

f) La duració del matrimoni i de la convivència conjugal.

~~g) La dedicació passada i futura a la família dels cònjuges.~~

~~h) La col·laboració amb el seu treball en les activitats mercantils, industrials o professionals de l'altre cònjuge. Per a una valoració raonable d'aquesta col·laboració, s'han de tenir en compte la seva durada, importància i dedicació, com també la remuneració, si n'hi havia, i els anys de convivència **compensació econòmica per raó del treball o atribucions previsibles derivades de la liquidació del règim econòmic matrimonial.**~~

2. La pensió fixada, com també les bases d'actualització de la pensió i les garanties per pagar-la, es pot modificar per alteracions substancials dels recursos econòmics d'un i altre cònjuge.

3. La pensió fixada pot ser substituïda, mitjançant un conveni acordat en qualsevol moment, per la constitució d'un vitalici, d'un usdefruit sobre determinats béns o pel lliurament d'un capital en béns o en diners.

4. El dret a la pensió s'extingeix pel cessament de la causa que el va motivar, pel compliment del termini fixat, per haver contret el creditor nou matrimoni o per viure conjugalment amb una altra persona. No s'extingeix per la mort del deutor, però els seus hereus poden sol·licitar judicialment la reducció o la supressió de la pensió, si el cabal hereditari no pot satisfer el deute o la pensió afecta els seus drets legítims.

~~5. Si el matrimoni s'ha declarat nul i hi ha hagut convivència conjugal, el cònjuge que l'ha contret de bona fe té dret a una indemnització tenint en compte els paràmetres fixats als apartats anteriors."~~

MOTIVACIÓ

1. Es matisa el dret absolut ("té dret") per la possibilitat d'obtenció de la pensió que, en tot cas, ha de ser temporal.

2. En coherència amb l'esmena 68, compensació econòmica per raó del treball es regula com una figura autònoma a la pensió compensatòria, però que es té en compte per a determinar-la. De igual manera s'ha de tenir en compte la interdependència de les altres atribucions rebudes.

3. Es suprimeix l'article 135.5 perquè concedir una indemnització que no depengui dels danys efectivament causats sinó d'uns mòduls que estan pensats per corregir el desequilibri en el nivell de vida, com ja hem vist, és distorsionador. Entenem que no cal mantenir la figura ja que les normes de la responsabilitat extracontractual permeten que sigui instada per al cònjuge de bona fe instada si és possible acreditar el dany i la relació de causalitat.

Article 136. *Mesures*

En tràmit d'execució de sentències fermes i definitives de separació, de nul·litat o de divorci, el batlle que ha dictat la sentència adopta totes les mesures pertinents per garantir el compliment de les disposicions d'aquesta secció i els termes de les dites sentències.

Article 137. Dissolució del règim econòmic matrimonial

La sentència ferma de separació, de nul·litat o de divorci determina la dissolució del règim econòmic del matrimoni.

Article 138. Eficàcia civil de les sentències canòniques

A demanda de qualsevol de les parts davant el batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent, les sentències o altres resolucions canòniques fermes i definitives relatives a la dissolució o nul·litat del vincle matrimonial tenen plena eficàcia civil d'acord amb l'ordenament jurídic del Principat d'Andorra, sense necessitat de tramitar un procediment d'exequàtur.

Esmena 87**D'addició**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (83)

Es proposa afegir un nou capítol X, al títol II de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Secció catorzena. L'autonomia de la voluntat en la ruptura matrimonial”

MOTIVACIÓ

Per tal d'introduir un mecanisme de resolució anticipada d'eventuals conflictes, derivats d'una situació de ruptura familiar.

Esmena 88**D'addició**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (84)

Es proposa afegir un nou article X, a la Secció catorzena, del Capítol primer, del Títol II, de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article X. Pactes en previsió de ruptura matrimonial

1. Els pactes en previsió d'una ruptura matrimonial que no s'atorguin en capítols matrimonials, poden atorgar-se també mitjançant escriptura pública; sempre que ambdues parts acreditin haver estat assessorades i assistides pel seus respectius advocats en la confecció del referit pacte. Aquests pactes s'han d'inscriure registralment.

En cas que siguin avant nupcials, només són vàlids si s'atorguen abans dels trenta dies anteriors a la data de celebració del matrimoni, i caduquen d'acord amb el que estableix l'article 107.2.

2. El notari, abans d'autoritzar l'escriptura a què fa referència l'apartat 1, ha d'informar per separat cadascun dels atorgants sobre l'abast dels canvis que es pretenen introduir amb els pactes, respecte del règim legal supletori.

3. Si els pactes tenen relació amb aquesta informació, cada part ha d'informar a l'altra, abans de la signatura, de la seva situació econòmica i de les perspectives en aquet àmbit, és a dir, sobre el seu patrimoni, els seus ingressos i les seves expectatives econòmiques.

El cònjuge que pretengui fer valer un pacte en previsió d'una ruptura matrimonial té la càrrega d'acreditar que l'altra part disposava, en el moment de signar-lo, de la informació suficient, sempre que aquesta informació fos rellevant amb relació al contingut del pacte.

4. Els pactes en previsió de ruptura vinculen als cònjuges en el moment de presentar el conveni regulador en cas de crisi matrimonial o acudir a un procediment de final de convivència; excepte que alguna de les parts acrediti que han sobrevingut circumstàncies rellevants que no es van preveure, ni es podien raonablement preveure en el moment en què es van atorgar, i que produeixen efectes que la perjudiquen greument.

5. Els pactes en relació als fills menors només es poden fer valdre si serveixen llur interès en el moment en què es demana la seva aplicació.”

MOTIVACIÓ

L'organització dels aspectes personals i patrimonials de la convivència és un àmbit molt fructífer per l'autonomia de la voluntat, tant en relació al matrimoni com a la parella: els pactes entre les parts sempre garanteixen un espai de conflictivitat menor. La PLQPF recull la possibilitat que els matrimonis pactin allò que creguin per convenient en capítols matrimonials. Els capítols són un instrument de l'autonomia de la voluntat en el qual s'organitzen les relacions del matrimoni o de la família i han estat una de les manifestacions més clares de l'expressió de la llibertat civil en el dret andorrà. Però també és cert que avui la seva virtualitat és molt reduïda: la pràctica que fins el final de la dècada dels seixanta es va mantenir, avui ha desaparegut i també els pactes tradicionals com l'usdefruit vidual capitular o el dot que n'eren el contingut habitual. Però allò que no ha desaparegut és la necessitat d'expressar la llibertat contractual en l'organització econòmica del matrimoni. A més, com hem vist, la idea de pactes sobre organització familiar s'estén més enllà del matrimoni en el conveni privat, inscripció al registre que el projecte preveu com a obligatori en les unions estables de parella (art. 142.e i 143.2).

Aquest fet destaca que l'autoregulació de les relacions entre cònjuges i entre convivents depassa el rol tradicional assignat als capítols de forma que cal trobar la forma d'analitzar l'existència i validesa de pactes d'organització familiar que no sigui capítols, especialment si tenen cura de organitzar les preferències en cas de ruptura: mòduls sobre la computació de la compensació econòmica per raó del treball -si finalment s'opta per incloure-la-, determinació de la titularitat dels béns que cada cònjuge té a l'inici del matrimoni... Podran incloure's també pactes de contingut personal com acords sobre els fills. L'únic límit és que els drets que la llei dona són irrenunciables -tant en el matrimoni (art.92.2) com en les unions estables (art. 143.2 final)-.

Per això, es proposa la regulació de pactes que regulin la crisi del matrimoni o de la unió estable en escriptura pública, com a figura autònoma d'autoregulació a la que els cònjuges/convivents poden acudir.

Capítol segon. *Les unions estables de parella*

Secció primera. *Disposicions generals*

Article 139. Àmbit d'aplicació i jurisdicció competent

1. Les disposicions d'aquest capítol s'apliquen a les unions estables de parella, sempre que almenys una de les parts tingui nacionalitat andorrana o la seva residència principal i permanent al Principat d'Andorra.
2. La jurisdicció civil competent coneix dels processos que concerneixen les unions estables de parella inscrites al Registre d'Unions Estables de Parella, d'acord amb el procediment de família que regula la Llei del Codi de procediment civil.

Article 140. Concepte, requisits i acreditació

1. La unió estable de parella és la formada de forma duradora per dues persones, majors d'edat, sense vincle de parentesc en línia recta per consanguinitat o adopció i en línia col·lateral per consanguinitat fins al tercer grau, que conviuen en parella i que consten inscrites al Registre d'Unions Estables de Parella.
2. Per poder formalitzar la unió al Registre, els membres de la parella han d'haver conviscut de manera estable, notòria i ininterrompuda en condicions d'afectivitat com a mínim durant un any. Aquest termini no és exigible quan la parella que conviu té un fill comú.
3. No es pot formalitzar la unió si un dels convivents està unit per matrimoni o per unió estable de parella a una altra persona.
4. La unió estable de parella s'acredita mitjançant inscripció al Registre d'Unions Estables de Parella.

Esmena 89

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (85)

Es proposa modificar l'article 140 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 140. Concepte, requisits i acreditació

1. La unió estable de parella és la formada de forma duradora per dues persones, majors d'edat, sense vincle de parentesc en línia recta per consanguinitat o adopció i en línia col·lateral per consanguinitat fins al tercer grau, que conviuen en parella ~~i que consten inscrites al Registre d'Unions Estables de Parella.~~
2. La unió estable de parella s'acredita mitjançant inscripció al Registre d'Unions Estables de Parella **o provant cinc anys de convivència efectiva.**
3. Per poder formalitzar la unió al Registre, els membres de la parella han d'haver conviscut de manera estable, notòria i ininterrompuda en condicions d'afectivitat com a mínim durant un any. Aquest termini no és exigible quan la parella que conviu té un fill comú.

34. No es pot formalitzar **considerar** la unió si un dels convivents està unit per matrimoni o per unió estable de parella a una altra persona.”

MOTIVACIÓ

a) Cal suprimir la referència a la unió o convivència duradora, ja que els requisit de la convivència ja demana un mínim temporal (1 any). És veritat que es planteja el cas de persones que tenen un fill en comú i que puguin no tenir convivència afectiva, però en aquest cas, la inscripció amb els seus tràmits de control ja és suficient per acreditar si existeix o no una convivència afectiva. A aquesta idea respon la cautela de l'art. 141.3 quan indica que el Registrador podrà entrevistar-se separatament amb les dues persones que volen inscriure al convivència. Per tant, la convivència duradora és supèrflua: o bé s'ha conviscut més d'un o de cinc anys, o bé hi ha un fill en comú i es constata que la parella efectivament conviu, i aleshores sembla no tenir importància el temps de la convivència.

b) S'afegeix el reconeixement de facto, sense inscripció registral, com a unió estable de les parelles que conviuen un mínim de 5 anys.

Article 141. Condicions prèvies d'acreditació

Les persones que desitgin acreditar la unió estable de parella han de promoure un expedient previ, mitjançant la declaració corresponent davant el Registre d'Unions Estables de Parella, segons s'estableixi reglamentàriament. La inscripció registral té lloc transcorregut el termini de sis mesos d'ençà de la referida declaració, i pren efecte, en relació amb els membres de la parella, des del moment en què es promou l'expedient previ. No obstant això, els efectes davant tercers solament es produeixen a partir de la inscripció.

Esmena 90

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (86)

Es proposa modificar l'article 141 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

Article 141. Condicions prèvies d'acreditació

~~Les persones que desitgin acreditar la unió estable de parella han de promoure un expedient previ, mitjançant la declaració corresponent davant el Registre d'Unions Estables de Parella, segons s'estableixi reglamentàriament. La inscripció registral té lloc transcorregut el termini de sis mesos d'ençà de la referida declaració, i pren efecte, en relació amb els membres de la parella, des del moment en què es promou l'expedient previ~~ **compleixin els requisits recollits en l'article anterior, es poden inscriure en el Registre d'Unions Estables de Parella.** ~~No obstant això, Els efectes davant tercers solament es produeixen a partir de la inscripció.”~~

MOTIVACIÓ

Tenint en compte que ara totes les parelles poden accedir al matrimoni, l'alleugeriment de requisits i formalismes encaixa millor en el tracte que cal dispensar a la família no matrimonial, que cal apartar d'excessius formalismes i que no es pot convertir en un matrimoni de segona. En aquesta línia es proposa prescindir del tràmit d'expedient previ.

Article 142. Registre d'Unions Estables de Parella

1. El Registre d'Unions Estables de Parella, a càrrec de la persona titular del Registre Civil, té per finalitat incoar l'expedient previ de declaració de la unió, acreditar la unió i, eventualment, acreditar l'extinció en cas de ruptura de la unió, i lliurar-ne testimoni fefaent mitjançant una certificació.

2. Perquè es pugui procedir a la inscripció al Registre d'Unions Estables de Parella, els convivents han de presentar una sol·licitud a aquest efecte, que ha d'anar acompanyada dels documents següents:

a) Declaració jurada de convivència.

b) Còpia del passaport en vigor o del document d'identitat en vigor dels dos membres de la unió estable de parella.

c) Certificat de residència dels dos membres. Queden exemptes de complir aquest requisit documental les persones de nacionalitat andorrana.

d) Conveni privat degudament signat pels membres de la unió estable de parella, el contingut del qual és com a mínim el que s'estableix a la secció segona del capítol segon del títol II.

e) Declaració jurada de dos testimonis conforme tenen constància de la convivència duradora.

3. Als efectes de verificar la veracitat de la convivència, la persona titular del Registre Civil pot entrevistar-se, de manera reservada i per separat, amb cadascun dels convivents.

4. La constància registral de l'extinció de la unió estable de parella es produeix d'acord amb el que disposa l'article 148. Estan legitimats per instar-la, de forma conjunta, ambdós convivents o, de forma unilateral, qualsevol d'ells, o bé qualsevol persona interessada en el supòsit que la causa d'extinció sigui la mort d'un dels membres.

5. La simple presentació dels documents que preveuen els apartats 2, 3 o 6 de l'article 148 és suficient perquè el titular del Registre Civil procedeixi a la cancel·lació de la unió estable de parella.

6. No es pot procedir a una nova inscripció sense la prèvia cancel·lació de l'existent.

7. La persona titular del Registre Civil lliura un certificat conforme consta inscrita la unió estable de parella o bé l'extinció de la unió, segons el cas, a petició de qualsevol dels membres de la parella o de la persona que justifiqui, a criteri de la persona titular del Registre Civil, tenir-hi un interès legítim.

8. L'organització, la gestió, l'estructura, el funcionament i la publicitat del Registre d'Unions Estables de Parella, en el que no estigui previst per aquesta Llei, es determinen reglamentàriament.

Esmena 91**De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (87)

Es proposa modificar l'article 142 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

Article 142. Registre d'Unions Estables de Parella

1. El Registre d'Unions Estables de Parella, a càrrec de la persona titular del Registre Civil, té per finalitat ~~incoar l'expedient previ de declaració de la unió,~~ acreditar la unió i, eventualment, acreditar l'extinció en cas de ruptura de la unió, i lliurar-ne testimoni fefaent mitjançant una certificació.

2. Perquè es pugui procedir a la inscripció al Registre d'Unions Estables de Parella, els convivents han de presentar una sol·licitud a aquest efecte, que ha d'anar acompanyada dels documents següents:

a) Declaració jurada de convivència.

b) Còpia del passaport en vigor o del document d'identitat en vigor dels dos membres de la unió estable de parella.

c) Certificat de residència dels dos membres. Queden exemptes de complir aquest requisit documental les persones de nacionalitat andorrana.

~~d) Conveni privat degudament signat pels membres de la unió estable de parella, el contingut del qual és com a mínim el que s'estableix a la secció segona del capítol segon del títol II.~~

e) Declaració jurada de dos testimonis conforme tenen constància de la convivència duradora.

3. Els membres de la parella estable poden registrar si ho desitgen un conveni privat que regeixi la seva unió que ha recollir, com a mínim, el que s'estableix a la secció segona del capítol segon del títol II.

34. Als efectes de verificar la veracitat de la convivència, la persona titular del Registre Civil pot entrevistar-se, de manera reservada i per separat, amb cadascun dels convivents.

45. La constància registral de l'extinció de la unió estable de parella es produeix d'acord amb el que disposa l'article 148. Estan legitimats per instar-la, de forma conjunta, ambdós convivents o, de forma unilateral, qualsevol d'ells, o bé qualsevol persona interessada en el supòsit que la causa d'extinció sigui la mort d'un dels membres.

56. La simple presentació dels documents que preveuen els apartats 2, 3 o 6 de l'article 148 és suficient perquè el titular del Registre Civil procedeixi a la cancel·lació de la unió estable de parella.

67. No es pot procedir a una nova inscripció sense la prèvia cancel·lació de l'existent.

78. La persona titular del Registre Civil lliura un certificat conforme consta inscrita la unió estable de parella o bé l'extinció de la unió, segons el cas, a petició de qualsevol dels membres de la parella o de la persona que justifiqui, a criteri de la persona titular del Registre Civil, tenir-hi un interès legítim.

89. L'organització, la gestió, l'estructura, el funcionament i la publicitat del Registre d'Unions Estables de Parella, en el que no estigui previst per aquesta Llei, es determinen reglamentàriament."

MOTIVACIÓ

a) Entenem que hem de prescindir del tràmit d'expedient previ (en coherència amb l'esmena 84).

b) També creiem que el requisit d'aportar conveni privat ha de ser potestatiu, ja que ja es preveu un règim legal al que les parelles estables s'acullen, en defecte de pacte privat.

Si s'opta per mantenir que les parelles l'hagin d'aportar en inscriure's al Registre, caldria resoldre doncs l'antinòmia entre la necessitat de que els convivents hagin d'aportar un conveni privat (art. 142.e i 143.2) que reguli les qüestions que, després, en els arts. 144 a 146 ja s'aplica el mateix règim per remissió al del matrimoni. Un exemple: s'obliga als convivents a pactar la contribució a les despeses, cosa que no es fa als matrimonis, per després aplicar el mateix règim dels arts. 95 ss.

Secció segona. *Relacions i efectes personals i patrimonials*

Article 143. *Autonomia patrimonial i regulació de les relacions personals i patrimonials dels convivents*

1. Cada membre de la unió estable de parella conserva el domini, el gaudi i l'administració dels seus béns.

2. Els membres de les unions estables de parella regulen vàlidament, per conveni privat, les relacions personals i patrimonials derivades de la convivència i els drets i els deures respectius. També regulen les compensacions econòmiques que convinguin per al cas de cessament de la convivència, amb el mínim dels drets i deures que regula aquesta Llei, els quals són irrenunciables fins al moment en què són exigibles.

3. Com a mínim, el pacte entre els convivents estipula que els membres de la unió estable de parella contribueixen al manteniment de la casa i a les despeses comunes:

a) Amb el treball domèstic.

b) Amb col·laboració personal o professional no retribuïda o amb retribució insuficient en la professió o en l'empresa de l'altre membre.

c) Amb els recursos procedents de llur activitat o de llurs béns, en proporció a llurs ingressos i, si aquests no són suficients, en proporció a llurs patrimonis.

3. L'existència de fills comuns comporta el reconeixement dels seus progenitors en el referit conveni.

Esmena 92

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (88)

Es proposa modificar l'article 143 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 143. *Autonomia patrimonial i regulació de les relacions personals i patrimonials dels convivents*

1. Cada membre de la unió estable de parella conserva el domini, el gaudi i l'administració dels seus béns.

2. Els membres de les unions estables de parella ~~regulen~~ **poden regular** vàlidament, per conveni privat, les relacions personals i patrimonials derivades de la convivència i els

drets i els deures respectius. També ~~regulen~~ **poden regular** les compensacions econòmiques que convinguin per al cas de cessament de la convivència, amb el mínim dels drets i deures que regula aquesta Llei, els quals són irrenunciables fins al moment en què són exigibles. **A aquests efectes els és d'aplicació el contingut de l'article X relatiu als pactes en previsió d'una ruptura matrimonial.**

3. Els membres de la unió estable de parella contribueixen al manteniment de la casa i a les despeses comunes:

a) Amb el treball domèstic.

b) Amb col·laboració personal o professional no retribuïda o amb retribució insuficient en la professió o en l'empresa de l'altre membre, **sense perjudici del que disposa l'article X en cas de ruptura de la parella estable.**

c) Amb els recursos procedents de llur activitat o de llurs béns, en proporció a llurs ingressos i, si aquests no són suficients, en proporció a llurs patrimonis.

3. L'existència de fills comuns comporta el reconeixement dels seus progenitors ~~en el referit conveni.~~

4. Al final de la convivència, el membre de la unió estable que ha treballat per la casa substancialment més que l'altre o el que ha treballat per a l'altre sense retribució o amb una retribució insuficient tenen dret a una compensació econòmica per raó d'aquest treball, en els termes de l'article X.”

MOTIVACIÓ

En coherència amb la lletra b) de la motivació de l'esmena precedent s'estableix el conveni privat com a potestatiu. Igualment s'estén el contingut de l'article X, cas d'aprovar-se l'esmena 82, relatiu als pactes en previsió d'una ruptura matrimonial.

Pel que fa a l'article 143.3.b) que indica com un dels elements de la contribució a les despeses dels convivents la col·laboració personal o professional no retribuïda o amb retribució insuficient en la professió o en l'empresa de l'altre membre. El treball domèstic no remunerat contribueix a les despeses familiars, però l'infraremunerat en l'empresa o negoci de l'altre cònjuge no pot quedar només en això. En tot cas, són els supòsits de fet del que en el matrimoni hem anomenat compensació econòmica per raó del treball: Si creem un règim per les parelles estables simètric al del matrimoni, cal que també es reguli aquesta compensació en cas dels convivents. És veritat que el treball domèstic evita despeses, i cal considerar-lo com una forma de contribuir-hi, però quan pensem en la compensació per raó del treball la lògica va molt més enllà d'aquest punt i es posa el focus en el benefici que l'altre cònjuge obté d'aquestes activitats que s'ha de compensar en cas de crisi de la parella. Cal, doncs, una remissió expressa, a la compensació per raó del treball que hem suggerit pel cas del matrimoni.

Es proposa estendre el dret a compensació econòmica per raó del treball a les unions estables de parella.

Article 144. Règim jurídic de les despeses comunes

La direcció de la família, la contribució dels convivents de la unió estable de parella al sosteniment de les despeses familiars i la seva responsabilitat pels deutes familiars resten sotmeses a les disposicions dels articles 95, 96 i 97.

Esmena 93 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (89)

Es proposa modificar l'article 144 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 144. Règim jurídic de les despeses ~~comunes~~ familiars

La direcció de la família, la contribució dels convivents de la unió estable de parella al sosteniment de les despeses familiars i la seva responsabilitat pels deutes familiars resten sotmeses a les disposicions dels articles 95, 96 i 97.”

MOTIVACIÓ

Una qüestió important de nomenclatura: el títol de l'art. 144 parla de despeses comunes, però no són comunes, són familiars, com les matrimonials, però sense que hi hagi matrimoni. Si hem apostat per la heterogeneïtat del fet familiar, cal ser coherent.

Article 145. Protecció de l'habitatge familiar

Els actes de disposició per part del titular de l'habitatge de la parella i els seus mobles d'ús ordinari resten sotmesos a les prescripcions de l'article 98.

Article 146. Equiparació a efectes determinats del matrimoni i de la unió estable de parella

1. Als efectes de la legislació d'arrendament de finques urbanes, de les relacions derivades de l'acció protectora de la seguretat social, dels serveis socials i socio-sanitaris, de la legislació fiscal i de la legislació laboral i de la funció pública, les unions estables de parella inscrites en el Registre d'Unions Estables de Parella s'equiparen al matrimoni.

2. Respecte a la legislació d'immigració, les unions estables de parella s'equiparen al matrimoni amb les dues excepcions següents:

a) La persona que hagi donat dret al reagrupament familiar de la seva parella segons les especificacions de la Llei qualificada d'immigració no dona dret al reagrupament familiar d'una nova parella fins que no hagin transcorregut almenys cinc anys de la inscripció anterior.

b) Si s'extingeix la unió estable de parella d'una persona que hagi obtingut una autorització d'immigració en el marc del reagrupament familiar de conformitat amb les disposicions de la Llei qualificada d'immigració, l'eventual nova unió estable de parella d'aquesta persona no pot donar lloc al reagrupament familiar de la nova parella fins que no hagin transcorregut almenys cinc anys de la cancel·lació al Registre de la Unió Estable de Parella.

Secció tercera. *Extinció i efectes*

Article 147. *Efectes de la ruptura*

En cas de ruptura de la convivència, els convivents no poden tornar a formar una unió estable de parella amb una altra persona fins que no s'hagi fet constar l'extinció en el Registre d'Unions Estables de Parella. Són nuls els actes que contravinguin aquesta prohibició.

Article 148. *Règim jurídic de l'extinció*

1. La unió estable de parella s'extingeix per les causes següents:

- a) Per comú acord.
- b) Per voluntat unilateral d'un dels convivents, notificada fefaentment a l'altre.
- c) Per defunció o declaració judicial de mort d'un dels convivents.

2. En cas que els convivents decideixin de mutu acord posar fi a la seva relació, han d'instar la cancel·lació al Registre d'Unions Estables de Parella mitjançant la notificació per escrit i de forma fefaent. En aquest supòsit, pel que respecta a les relacions internes entre els convivents, es considera que l'extinció s'ha produït des de la data que acordin o, en defecte, en la data en la qual ha cessat la convivència, i davant de terceres persones des de la data de la inscripció.

3. Quan un dels convivents decideix posar fi de forma unilateral a la unió estable de parella, ha de notificar-ho fefaentment a l'altre convivent i instar simultàniament la cancel·lació de la inscripció al Registre d'Unions Estables de Parella mitjançant la tramesa d'una còpia de la notificació.

4. En el supòsit de l'apartat 3, pel que respecta a les relacions internes entre els convivents, l'extinció de la unió pren efectes tres mesos després de la notificació escrita de forma fefaent a l'altra part i davant terceres persones des de la data de la inscripció.

5. En els supòsits d'extinció de la unió estable de parella per causa de defunció o declaració de mort d'un dels seus membres, el sobrevivent o qualsevol altre interessat trameta un certificat de la inscripció de defunció o de la declaració de mort al Registre d'Unions Estables de Parella.

6. En el supòsit que després de l'extinció de la unió estable de parella les parts no han procedit a liquidar els drets i obligacions que resulten de l'acord signat entre elles, la jurisdicció civil competent entén dels conflictes patrimonials que puguin sorgir, de la fixació dels danys i perjudicis que se'n puguin derivar i de qualsevol altra qüestió que hagi de ser sotmesa a la seva decisió.

Article 149. *Efectes de l'extinció*

1. L'extinció de la unió estable de parella implica la revocació dels poders que qualsevol dels convivents de la parella ha atorgat a favor de l'altre.

Article 152. Determinació de la filiació

1. La filiació pot tenir lloc per naturalesa i per adopció.
2. La maternitat resulta del part i de la identitat de la mare i el fill nascut; també pot resultar del matrimoni de la mare amb una altra dona.
3. La paternitat es determina pel matrimoni amb la mare; també pot resultar d'un títol estranger que acredita una relació de filiació constituïda a l'estranger mitjançant gestació subrogada, reconeguda pel Registre Civil, en els termes previstos a l'article 12 de la Llei qualificada de tècniques de reproducció humana assistida.
4. La paternitat i la maternitat es determinen també per reconeixement o per sentència.

Article 153. Filiació contradictòria

La determinació de la filiació no produeix cap mena d'efecte mentre n'hi hagi una altra de contradictòria.

Article 154. Període legal de concepció

1. El període legal de concepció comprèn els primers cent vint dies del període de gestació, que es presumeix de tres-cents dies.
2. En el cas que proves concloents determinin que la gestació ha durat més de tres-cents dies, el període legal comprèn els primers cent vint dies del temps real de gestació.

Article 155. Efectes

1. La filiació determina els cognoms del fill, l'autoritat parental, els aliments i els drets successoris que estableix la llei entre els progenitors i els fills.
2. Els progenitors poden acordar l'ordre dels cognoms de tots els seus fills al temps de la inscripció del naixement o de l'adopció del primer fill.
3. Els fills, en arribar a la majoria d'edat o en ser emancipats, poden alterar l'ordre dels cognoms.

Esmena 95 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (91)

Es proposa modificar l'article 155 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 155. Efectes

1. La filiació determina, **entre altres**, els cognoms del fill, l'autoritat parental, els aliments i els drets successoris que estableix la llei entre els progenitors i els fills.
2. Els progenitors poden acordar l'ordre dels cognoms de tots els seus fills al temps de la inscripció del naixement o de l'adopció del primer fill.
3. Els fills, en arribar a la majoria d'edat o en ser emancipats, poden alterar l'ordre dels cognoms.”

MOTIVACIÓ

Seria adequat matisar que els efectes de la filiació que enumera aquest precepte no és una llista tancada, per evitar que es pugui sostenir que no se'n poden derivar altres.

Article 156. *Limitació d'efectes*

1. Si la declaració de filiació es fonamenta en una sentència penal ferma per causa de les relacions que han originat la filiació o per haver estat determinada judicialment amb oposició d'algun dels progenitors, els seus efectes es limiten, a petició del fill major d'edat o emancipat o del seu representant legal, a la mera determinació de la filiació, sense perjudici de deixar subsistent l'obligació dels progenitors de prestar aliments al fill.
2. El fill pot deixar sense efectes aquestes limitacions interessades pel seu representant legal una vegada arribi a la majoria d'edat.

Esmena 96

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (92)

Es proposa modificar l'article 156 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 156. *Limitació d'efectes*

1. Si la declaració de filiació es fonamenta en una sentència penal ferma per causa de les relacions que han originat la filiació o per haver estat determinada judicialment amb oposició d'algun dels progenitors, els seus efectes es limiten, a petició del fill major d'edat o emancipat o del seu representant legal, a la mera determinació de la filiació, sense perjudici de deixar subsistent l'obligació dels progenitors de prestar aliments al fill **i de vetllar per ell**.
2. ~~El fill pot deixar sense efectes aquestes limitacions interessades pel seu representant legal una vegada arribi a la majoria d'edat.”~~

MOTIVACIÓ

El nucli irreductible de la relació paterno-filial que imposa deures als pares en aquesta funció es limita a l'obligació d'alimentar. Però caldria afegir l'obligació de vetllar pel fill. Aquesta obligació de vetllar pels fills sol referir-se als menors d'edat i és una forma aclaridora i sintètica de com l'autoritat parental és una institució de protecció en benefici dels fills i que crea obligacions pels pares, com veurem en les seccions següents sobre aquesta figura.

Per una altra banda, i atenent a la gravetat dels casos en què s'aplica la limitació d'efectes, sobta el contingut del paràgraf 2 que, quan l'hagi demanat el representant legal del menor, es permet que el fill sol·liciti tornar a la plenitud dels efectes quan arribi a la majoria. Les qüestions sobre l'estat civil -i la filiació n'és un- cal que romanguin en el temps i sembla excessiu que si ja hi ha hagut un procés on s'ha analitzat la conveniència de limitar els efectes, el fill pugui demanar la reversió. A més, cal fer notar que, en cas del fill major d'edat, els efectes de la filiació només beneficien al progenitor ja que amb molta probabilitat es limitaran al dret d'aliments que el progenitor pugui demanar al fill o els drets successoris. Cal, doncs, suprimir aquest apartat.

Subsecció segona. *Determinació de la filiació matrimonial*

Article 157. *Filiació matrimonial*

1. Es presumeixen fills del marit els nascuts durant el matrimoni. Es presumeixen concebuts durant el matrimoni els fills nascuts dins els tres-cents dies naturals següents a la dissolució del matrimoni, la seva declaració de nul·litat o la separació legal o de fet dels cònjuges i, també, els nascuts després dels cent vuitanta dies naturals següents a la celebració del matrimoni.
2. Per determinar la paternitat del fill nascut d'una dona casada, quan, a la data del naixement, fa menys de tres-cents dies naturals que estava casada amb una persona altra que el seu marit actual, preval la presumpció de paternitat del primer marit. Nogensmenys, si s'estableix, mitjançant un expedient registral, la prova de l'existència d'una separació de cossos amb l'anterior marit, per qualsevol motiu que sigui i durant almenys els tres-cents dies naturals anteriors al naixement, preval la presumpció de paternitat del marit actual.
3. Són també fills matrimonials els nascuts com a conseqüència de la fecundació assistida de l'esposa durant el matrimoni o dins els vint-i-quatre mesos següents a la mort del marit amb el consentiment d'aquest formalitzat amb els requisits previstos a la Llei qualificada de tècniques de reproducció humana assistida.
4. També consta com a filiació matrimonial si la mare està casada, i no separada legalment o de fet, amb una altra dona. Aquesta filiació no es pot impugnar quan hagi estat consentida expressament per la persona a favor de qui s'estableix la maternitat.

Esmena 97

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (93)

Es proposa modificar l'article 157 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 157. *Filiació matrimonial*

1. Es presumeixen fills del marit els nascuts durant el matrimoni. Es presumeixen concebuts durant el matrimoni els fills nascuts dins els tres-cents dies naturals següents a la dissolució del matrimoni, la seva declaració de nul·litat o la separació legal o de fet dels cònjuges i, també, els nascuts després dels cent vuitanta dies naturals següents a la celebració del matrimoni.
2. Per determinar la paternitat del fill nascut d'una dona casada, quan, a la data del naixement, fa menys de tres-cents dies naturals que estava casada amb una persona altra que el seu marit actual, preval la presumpció de paternitat del primer marit. Nogensmenys, si s'estableix, mitjançant un expedient registral, la prova de l'existència d'una separació ~~de cossos~~ **de fet** amb l'anterior marit, per qualsevol motiu que sigui i durant almenys els tres-cents dies naturals anteriors al naixement, preval la presumpció de paternitat del marit actual.
3. **Els fills nascuts a conseqüència de la fecundació assistida de la dona, practicada amb el consentiment exprés del cònjuge segons la Llei, són fills matrimonials del cònjuge que ha donat el consentiment. Aquesta filiació no es pot**

impugnar quan hagi estat consentida expressament per la persona a favor de qui s'estableix la maternitat o paternitat.

4. Són també fills matrimonials els nascuts com a conseqüència de la fecundació assistida de l'esposa durant el matrimoni o dins els vint-i-quatre mesos següents a la mort del marit amb el consentiment d'aquest formalitzat amb els requisits previstos a la Llei qualificada de tècniques de reproducció humana assistida.

~~4. També consta com a filiació matrimonial si la mare està casada, i no separada legalment o de fet, amb una altra dona. Aquesta filiació no es pot impugnar quan hagi estat consentida expressament per la persona a favor de qui s'estableix la maternitat."~~

MOTIVACIÓ

a) Cal fer referència a la separació de fet –que ja s'utilitza a l'art. 157.1 i 157.4-, en lloc de separació de cossos, que no s'usa en cap altre article i que sembla una traducció literal de l'expressió francesa *séparation de corps*.

b) La redacció original de l'article 157.3 i 4 fa un tractament erràtic de la filiació matrimonial nascuda de les tècniques de reproducció assistida. La regulació d'aquesta figura s'ha de fer d'acord amb les normes de la Llei 12/2019, del 15 de febrer, qualificada de tècniques de reproducció humana assistida; però correspon a la PLQPF regular-les tenint en compte tots els casos en què cal fer derivar una relació paterno-filial de l'ús d'aquestes tècniques. I caldria que una mateixa norma regeixi per tot tipus de matrimoni -de persones del mateix o de diferent sexe-: el matrimoni de la dona fecundada artificialment i el consentiment del seu cònjuge, sigui home o dona, comporta l'atribució de la paternitat/maternitat en qualsevol cas i no pot impugnar-se aquesta filiació lliurement consentida de forma expressa. L'únic cas en què no regeix la mateixa norma és el de la fecundació post mortem amb material reproductor que, en aquest cas, ha de ser del marit.

Article 158. Impugnació de la filiació matrimonial

1. El marit pot impugnar la paternitat matrimonial en els casos que preveuen els apartats 1 i 2 de l'article anterior, però no quan ha consentit la fecundació assistida de l'esposa d'acord amb els requisits de l'apartat 3 del mateix article.

2. El marit ha d'exercitar l'acció d'impugnació en el termini de caducitat de dos anys comptadors des de la data en què conegui el naixement del fill o els fets que posen en dubte la seva paternitat o que un tercer ha cohabitat amb la mare durant el període de concepció del fill.

3. El fill pot interposar l'acció d'impugnació de la paternitat matrimonial en el termini de caducitat de dos anys a comptar de la seva majoria d'edat, de la recuperació de la seva plena capacitat o de l'aparició de proves contràries a la paternitat.

4. L'acció d'impugnació de la paternitat matrimonial pot ser exercida per la mare que exerceix l'autoritat parental en interès del fill menor d'edat o amb la capacitat modificada judicialment, en el termini de caducitat de dos anys a comptar del moment d'haver-se trencat la convivència conjugal.

Esmena 98**De modificació***Grup parlamentari Socialdemòcrata (94)*

Es proposa modificar l'article 158 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 158. Impugnació de la filiació matrimonial

1. El marit pot impugnar la paternitat matrimonial en els casos que preveuen els apartats 1 i 2 de l'article anterior, però no quan ha consentit la fecundació assistida de l'esposa d'acord amb els requisits de l'apartat 3 del mateix article.
2. El marit ha d'exercitar l'acció d'impugnació en el termini de caducitat de dos anys comptadors des de la data en què conegui el naixement del fill o els fets que posen en dubte la seva paternitat o que un tercer ha cohabitat amb la mare durant el període de concepció del fill.
3. El fill pot interposar l'acció d'impugnació de la paternitat matrimonial en el termini de caducitat de dos anys a comptar de la seva majoria d'edat, ~~del la recuperació de la seva plena capacitat~~ **cessament de les mesures de suport que s'hagin establert** o de l'aparició de proves contràries a la paternitat.
4. L'acció d'impugnació de la paternitat matrimonial pot ser exercida per la mare que exerceix l'autoritat parental en interès del fill menor d'edat o amb la capacitat modificada judicialment, en el termini de caducitat de dos anys a comptar del moment d'haver-se trencat la convivència conjugal.”

MOTIVACIÓ

D'acord al que hem proposat en el Títol I sobre la capacitat.

Article 159. Impugnació de la maternitat

1. L'esposa pot exercir l'acció d'impugnació de la maternitat matrimonial en els casos de suposició de part o de no ser certa la identitat del fill, en el termini de caducitat de dos anys a comptar del naixement o del coneixement de les proves que fonamenten la impugnació.
2. La mateixa acció pot ser exercida pel fill en el termini de caducitat de dos anys, a comptar de la seva majoria d'edat, de la recuperació de la seva plena capacitat o del coneixement de les proves que poden fonamentar la impugnació.

Article 160. Fills concebuts abans del matrimoni dels progenitors

1. Si el fill ha nascut dins els cent vuitanta dies següents a la celebració del matrimoni, el marit pot interposar dins el termini de caducitat de sis mesos a comptar de la naixença una acció d'impugnació de la seva paternitat, fonamentada en la prova única de la data del part.
2. No escau l'exercici de l'acció d'impugnació a què fa referència l'apartat anterior quan el marit ha reconegut expressament o de forma tàcita la seva paternitat, si coneixia l'embaràs abans de la celebració del matrimoni o si s'ha comportat com a pare des de la naixença del fill.

Article 161. Naixement abans del matrimoni

1. Els fills nascuts abans del matrimoni dels progenitors tenen, des de la data de la celebració del matrimoni, la condició de fills matrimonials, sempre que la filiació s'hagi determinat legalment.
2. La impugnació d'aquesta filiació es regeix per les normes de la filiació no matrimonial.

Article 162. Determinació de la filiació matrimonial

1. L'acció de determinació de la filiació matrimonial pot ser exercida pel pare, per la mare i pel fill durant tota la seva vida.
2. Si el fill ha mort abans de transcórrer el termini de caducitat de dos anys a comptar de la seva majoria d'edat, de la recuperació de la seva plena capacitat o del descobriment de les proves en les quals pot fonamentar la reclamació, l'acció pot ser exercida pels seus descendents dins el temps que resti per completar el termini de dos anys.

Subsecció tercera. Determinació de la filiació no matrimonial**Article 163. Mitjans**

La filiació no matrimonial es pot establir:

- a) Per reconeixement de la paternitat o la maternitat.
- b) Per expedient registral.
- c) Per sentència ferma.

Article 164. Presumpció de la paternitat no matrimonial

1. Es presumeix la paternitat de l'home que ha conviscut amb la mare en el període comprès entre els tres-cents i els cent vuitanta dies anteriors a la naixença del fill.
2. Igualment, es presumeix la paternitat de l'home que ha conviscut amb la mare durant el període legal de concepció del fill.

Esmena 99**De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (95)

Es proposa modificar l'article 164 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 164. Presumpció de la paternitat no matrimonial

1. Es presumeix la paternitat de l'home que ha conviscut amb la mare en el període comprès entre els tres-cents i els cent vuitanta dies anteriors a la naixença del fill.
2. Igualment, es presumeix la paternitat de l'home **parella estable de la mare o de qui ha mantingut relacions sexuals** amb la mare durant el període legal de concepció del fill.”

MOTIVACIÓ

La determinació de la filiació no matrimonial que fa l'art. 164 es massa restrictiva ja que només admet una presumpció: la de la convivència amb la mare en el període legal de la concepció. De fet, tots dos paràgrafs diuen al mateix: que és pare del fill nascut de dona no casada qui hagi conviscut amb la mare els 120 dies dels 300 anteriors al part, és a dir, el període legal de concepció. En canvi, es proposa afegir-hi la presumpció derivada de l'existència de relacions sexuals amb el pare, que també parteix de la mateixa idea.

Article 165. Capacitat per al reconeixement

1. Tenen capacitat per al reconeixement de la paternitat les persones majors de dotze anys i, per al de la maternitat, la mare des que s'acrediti el fet del part, sigui quina sigui la seva edat.
2. Si l'autor del reconeixement és una persona menor d'edat no emancipada o una persona major d'edat amb la capacitat modificada judicialment, és necessari l'assentiment del titular o titulars de l'autoritat parental o del tutor.

Esmena 100

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (96)

Es proposa modificar l'article 165 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 165. Capacitat per al reconeixement

1. Tenen capacitat per al reconeixement de la paternitat les persones majors de dotze anys i, per al de la maternitat, la mare des que s'acrediti el fet del part, sigui quina sigui la seva edat.
2. Si l'autor del reconeixement és una persona menor d'edat no emancipada ~~o una persona major d'edat amb la capacitat modificada judicialment,~~ és necessari l'assentiment del titular o titulars de l'autoritat parental o del tutor.”

MOTIVACIÓ

D'acord al que hem proposat en el Títol I sobre la capacitat

Article 166. Requisits

1. Per a l'eficàcia del reconeixement d'un fill major d'edat o emancipat, s'exigeix el seu consentiment.
2. Per a l'eficàcia del reconeixement d'una persona menor d'edat o d'una persona amb la capacitat modificada judicialment que no es faci en el termini establert per a la inscripció de naixement, s'exigeix el consentiment de l'altre progenitor si és conegut o, si no és possible, el del seu representant legal.

Esmena 101 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (97)

Es proposa modificar l'article 166 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 166. Requisites

1. Per a l'eficàcia del reconeixement d'un fill major d'edat o emancipat, s'exigeix el seu consentiment.
2. Per a l'eficàcia del reconeixement d'una persona menor d'edat ~~o d'una persona amb la capacitat modificada judicialment~~ que no es faci en el termini establert per a la inscripció de naixement, **cal la intervenció de l'autoritat judicial** i s'exigeix el consentiment de l'altre progenitor si és conegut o, si no és possible, el del seu representant legal.”

MOTIVACIÓ

D'acord al que hem proposat en el Títol I sobre la capacitat

S'estableix la garantia de la supervisió judicial per assegurar la protecció del menor.

Article 167. Requisites de forma

1. El reconeixement de la filiació no matrimonial s'ha de fer en l'acta de naixement d'acord amb els requisits que estableix la Llei del Registre Civil, en document públic, en testament, en un procés judicial sobre filiació o en el conveni privat atorgat pels convivents d'una unió estable de parella en el qual regulen les seves relacions personals i patrimonials.
2. L'autor del reconeixement no pot manifestar en l'acte de reconeixement la identitat de l'altre progenitor, a menys que la seva identitat s'hagi determinat legalment de forma prèvia.

Article 168. Impugnació de la paternitat no matrimonial

1. En l'exercici de l'acció d'impugnació de la paternitat no matrimonial el demandant ha de provar que l'autor del reconeixement no és biològicament pare del fill que ha reconegut.
2. No s'admet l'exercici de l'acció d'impugnació fonamentada exclusivament en la fecundació assistida de la mare, si aquesta fecundació s'ha practicat amb el consentiment exprés de l'impugnant formalitzat amb els requisits previstos en la legislació vigent en matèria de reproducció humana assistida.
3. L'acció d'impugnació de la paternitat no matrimonial pot ser exercida pel pare, per la mare i pel fill en el termini de dos anys comptadors des de l'establiment de la filiació que s'impugna, o en el seu cas des del moment en què es conegui l'establiment de la filiació o apareguin noves proves contràries a la paternitat.
4. En el cas del fill, l'acció caduca al cap de dos anys comptadors des de la seva majoria d'edat, de la recuperació de la seva plena capacitat o de l'aparició de les proves esmentades a l'apartat anterior.

Esmena 102**De modificació***Grup parlamentari Socialdemòcrata (98)*

Es proposa modificar l'article 168 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 168. Impugnació de la paternitat no matrimonial

1. En l'exercici de l'acció d'impugnació de la paternitat no matrimonial el demandant ha de provar que ~~l'autor del reconeixement~~ **impugnant** no és biològicament pare del fill que ha reconegut.
2. No s'admet l'exercici de l'acció d'impugnació fonamentada exclusivament en la fecundació assistida de la mare, si aquesta fecundació s'ha practicat amb el consentiment exprés de l'impugnant formalitzat amb els requisits previstos en la legislació vigent en matèria de reproducció humana assistida.
3. L'acció d'impugnació de la paternitat no matrimonial pot ser exercida pel pare, per la mare i pel fill en el termini de dos anys comptadors des de l'establiment de la filiació que s'impugna, o en el seu cas des del moment en què es conegui l'establiment de la filiació o apareguin noves proves contràries a la paternitat.
4. En el cas del fill, l'acció caduca al cap de dos anys comptadors des de la seva majoria d'edat, ~~del la recuperació de la seva plena capacitat~~ **cessament de les mesures de suport que s'hagin establert** o de l'aparició de les proves esmentades a l'apartat anterior.”

MOTIVACIÓ

1. La filiació no matrimonial no només es determina per reconeixement, sinó que es pot determinar per la convivència amb la mare, i en tos dos casos ha de poder impugnar-se.
4. D'acord al que hem proposat en el Títol I sobre la capacitat.

Article 169. Reconeixement viciat

1. L'autor del reconeixement pot impugnar-lo quan s'ha fet davant la temença d'un dany greu i imminent per a ell mateix o per als seus familiars més propers que afecti la seva vida, salut, honor o béns, o en situació d'error sobre la seva paternitat.
2. L'acció caduca al cap de dos anys des que cessa la intimidació o l'error, i pot ser exercida pels seus descendents si l'autor del reconeixement mor abans de transcórrer els dos anys, durant el termini que resta.

Article 170. Impugnació de la maternitat no matrimonial

La mare i el fill poden exercir l'acció d'impugnació de la maternitat no matrimonial en els casos de suposició de part o de no ser certa la identitat del fill, d'acord amb els requisits i els terminis que estableix l'article 159.

Article 171. Acció de determinació

1. El fill o el seu representant legal, si és el cas, poden exercir l'acció de determinació de la filiació no matrimonial durant tota la seva vida.

2. El pare i la mare poden exercir, durant tota la seva vida, l'acció de determinació de la paternitat o maternitat, si no la poden reconèixer o quan el reconeixement no ha estat eficaç per manca dels consentiments que exigeix l'article 166.

Subsecció quarta. Les accions de filiació

Article 172. Legitimació passiva

1. En els processos sobre determinació i impugnació de la filiació han d'aparèixer com a part demandada les persones la paternitat, la maternitat o la filiació de les quals sigui reclamada o estigui legalment determinada. Si qualsevol d'elles ha mort, la demanda s'ha d'adreçar contra els seus hereus.

2. Les accions d'impugnació previstes en aquesta secció es transmeten indistintament als descendents i hereus del legitimat.

Esmena 103 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (99)

Es proposa modificar l'article 172 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 172. Legitimació passiva

1. ~~En els processos sobre determinació i impugnació de la filiació han d'aparèixer com a part demandada~~ **Tenen la legitimació passiva en les accions sobre determinació i impugnació de la filiació** les persones la paternitat, la maternitat o la filiació de les quals sigui reclamada o estigui legalment determinada. Si qualsevol d'elles ha mort, la demanda s'ha d'adreçar contra els seus hereus.

2. Les accions d'impugnació previstes en aquesta secció es transmeten indistintament als descendents i hereus del legitimat.”

MOTIVACIÓ

Per precisió tècnica.

Article 173. Acumulació de pretensions

L'exercici de l'acció de determinació de la filiació permet l'acumulació de l'acció d'impugnació de la filiació contradictòria. En aquest cas és preeminent el règim jurídic que delimita l'exercici de l'acció de determinació.

Esmena 104 De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (100)

Es proposa modificar l'article 173 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 173. Acumulació de pretensions

L'exercici de l'acció de determinació de la filiació permet l'acumulació de l'acció d'impugnació de la filiació contradictòria. ~~En aquest cas és preeminent el règim jurídic que delimita l'exercici de l'acció de determinació~~ **L'acció d'impugnació és accessòria de la de determinació de la filiació.**"

MOTIVACIÓ

Per precisió tècnica.

Article 174. Mesures cautelars

1. Mentre dura el procés sobre filiació, el batlle al qual correspongui de la jurisdicció civil competent pot adoptar, amb l'audiència prèvia de les parts que puguin resultar afectades, a menys que raons d'urgència aconsellin prescindir d'aquest tràmit, les mesures de protecció que consideri convenients sobre la persona i els béns del fill menor d'edat o amb la capacitat modificada judicialment.

2. Si s'exercita una acció de determinació de la paternitat o maternitat, el batlle també pot acordar aliments provisionals a favor del fill a càrrec del presumpte pare o mare.

Esmena 105 De supressió

Grup parlamentari Socialdemòcrata (101)

Es proposa suprimir l'article 174 de la Proposició de llei.

MOTIVACIÓ

El contingut d'aquest article és clarament processal, tindria millor encaix en el Codi de procediment civil.

Article 175. Exclusió de publicitat

En els processos sobre filiació, el batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent pot decretar, d'ofici o a instància de part, el caràcter reservat de les actuacions, després d'escoltar el parer de les parts personades en el procés, mitjançant un aute contra el qual no es pot interposar cap mena de recurs.

Esmena 106 De supressió

Grup parlamentari Socialdemòcrata (102)

Es proposa suprimir l'article 175 de la Proposició de llei.

MOTIVACIÓ

El contingut d'aquest article és clarament processal, tindria millor encaix en el Codi de procediment civil.

Secció segona. *La filiació per adopció*

Subsecció primera. *Disposicions generals*

Article 176. *Persones que poden adoptar*

1. L'adopció pot ser demanada després de cinc anys de matrimoni, excepte en el cas que l'adoptant sigui el cònjuge del pare o mare per naturalesa.
2. Les parelles constituïdes com a unions estables d'acord amb els requisits que estableix el capítol segon del títol II poden procedir a l'adopció d'una persona menor d'edat una vegada transcorreguts cinc anys des de la seva inscripció al Registre. Així mateix, les parelles de fet poden procedir a l'adopció d'una persona menor d'edat sempre que puguin acreditar un període mínim de convivència estable de cinc anys. El període mínim de cinc anys d'ençà de la inscripció o de la convivència previst en aquest apartat no resulta d'aplicació en cas que l'adoptant sigui el convivent del pare o mare per naturalesa.
3. Ningú no pot ser adoptat per dues persones no formen part de la mateixa parella.
4. L'adopció també pot ser demanada per una sola persona. Si aquesta persona és casada i no separada o conviu en parella de forma estable, l'adopció s'ha de realitzar conjuntament amb el cònjuge o convivent, llevat que aquest es trobi en la impossibilitat de manifestar la seva voluntat.
5. L'adoptant o almenys un dels adoptants ha de ser andorrà o tenir residència legal, efectiva i permanent a Andorra.
6. L'adoptant o els adoptants han de tenir plena capacitat d'obrar i no han d'haver estat suspesos o privats de l'autoritat parental o remoguts d'una institució de protecció o suport a les persones, i han de complir amb els requisits que es determinin reglamentàriament.

Esmena 107

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (103)

Es proposa modificar l'article 176 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

Article 176. *Persones que poden adoptar*

1. L'adopció pot ser demanada **Poden adoptar els cònjuges** després de cinc anys de matrimoni, **o per les parelles constituïdes com a unions estables transcorreguts quatre anys des de la seva inscripció al Registre o cinc anys des de l'inici de la seva convivència efectiva**, excepte en el cas que l'adoptant sigui el cònjuge del pare o mare per naturalesa.
2. ~~Les parelles constituïdes com a unions estables d'acord amb els requisits que estableix el capítol segon del títol II poden procedir a l'adopció d'una persona menor d'edat una vegada transcorreguts cinc anys des de la seva inscripció al Registre. Així mateix, les parelles de fet poden procedir a l'adopció d'una persona menor d'edat sempre que puguin acreditar un període mínim de convivència estable de cinc anys. El període mínim de~~

~~cinc anys d'ençà de la inscripció o de la convivència previst en aquest apartat no resulta d'aplicació en cas que l'adoptant sigui el convivent del pare o mare per naturalesa.~~

32. Ningú no pot ser adoptat per dues persones **si** no formen part de la mateixa parella.

43. L'adopció també pot ser demanada per una sola persona. Si aquesta persona és casada i no separada o conviu en parella de forma estable, l'adopció s'ha de realitzar conjuntament amb el cònjuge o convivent, llevat que aquest es trobi en la impossibilitat de manifestar la seva voluntat.

54. L'adoptant o almenys un dels adoptants ha de ser andorrà o tenir residència legal, efectiva i permanent a Andorra.

~~**65.** L'adoptant o els adoptants han de tenir plena capacitat d'obrar i no han d'haver estat suspesos o privats de l'autoritat parental o remoguts d'una institució de protecció o suport a les persones, i han de complir amb els requisits que es determinin reglamentàriament.~~

MOTIVACIÓ

L'apartat 1 de l'article introdueix una discriminació subtil en relació a les parelles estables, que regula en un paràgraf a part però amb el mateix contingut, de forma que es proposa una redacció inclusiva en un únic paràgraf que, a més, evita reiterar els requisits.

Article 177. Edat dels adoptants

1. Si l'adopció és demanada per un matrimoni, unió estable o parella de fet, el resultat de la mitjana entre les edats dels dos adoptants no pot ser inferior a vint-i-cinc anys i, si la persona menor d'edat adoptada és menor de dotze mesos, el resultat de la mitjana entre les edats dels dos adoptants no pot ser superior a quaranta-cinc anys.

2. Si l'adopció és demanada per una sola persona, aquesta persona ha de tenir més de vint-i-cinc anys d'edat, però quan es tracta d'adoptar el fill del cònjuge o convivent, no escau la condició d'edat mínima de l'adoptant.

3. En tot cas hi ha d'haver una diferència d'edat de com a mínim quinze anys entre els adoptants i l'adoptat. Aquesta diferència queda reduïda a deu anys en el cas que s'adopti el fill del cònjuge o convivent.

Article 178. Persones que poden ser adoptades

1. Poden ser adoptades:

a) Les persones menors d'edat per a les quals els progenitors han consentit vàlidament a l'adopció.

b) Les persones menors d'edat per a les quals un sol progenitor ha consentit vàlidament a l'adopció en els supòsits de l'apartat 2 de l'article 177 i de l'apartat 2 de l'article 181.

c) Les persones òrfenes.

d) Les persones menors d'edat declarades en situació de desemparament definitiu.

2. En tot cas, s'ha de procurar no separar els germans.

Article 179. Persones que no poden ser adoptades

No poden ser adoptades:

- a) Les persones majors d'edat o les persones menors d'edat emancipades.
- b) Els descendents.
- c) Els parents fins al segon grau de la línia col·lateral per consanguinitat i per afinitat.

Article 180. Consentiment de l'adoptat

1. El consentiment de la persona menor d'edat és vinculant a partir dels dotze anys.
2. Això no obstant, s'ha de demanar sempre el parer de la persona menor d'edat que tingui deu anys complerts i, si es considera oportú, el de la persona menor d'aquesta edat.

Article 181. Consentiment dels progenitors

1. Quan la filiació d'una persona menor d'edat ha quedat establerta amb relació al pare i la mare, ambdós progenitors han de consentir a l'adopció.
2. Si un dels progenitors ha mort o està en la impossibilitat de manifestar la seva voluntat o si ha estat privat de l'autoritat parental, o bé si la filiació només ha quedat establerta amb relació a un dels progenitors, el consentiment a l'adopció d'un sol progenitor és suficient.

Article 182. Forma del consentiment

1. El consentiment a l'adopció es fa mitjançant compareixença dels progenitors biològics davant el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors o davant el ministeri competent en matèria d'affers socials, quan la persona menor d'edat li ha estat confiada. El consentiment a l'adopció es pot formalitzar vàlidament a l'estranger davant una ambaixada o un agent diplomàtic o consular que representi l'Estat andorrà.
2. El consentiment a l'adopció pot ser retractat durant els trenta dies naturals següents a la seva formulació. La retractació s'ha de fer personalment davant la persona o el servei que hagi rebut el consentiment a l'adopció.

Esmena 108 De supressió

Grup parlamentari Socialdemòcrata (104)

Es proposa suprimir l'article 182 de la Proposició de Llei.

MOTIVACIÓ

El seu contingut és de caràcter processal i escau que es reguli en seu de la Llei del codi de procediment civil.

Article 183. Autorització pel batlle

El batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors pot autoritzar l'adopció si estima abusiva la negativa, oposada pels progenitors o per un d'ells solament, a l'adopció

del seu fill, quan els progenitors s'han desinteressat de la persona menor d'edat fins al punt de comprometre la seva salut o moralitat.

Esmena 109 **De supressió**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (105)

Es proposa suprimir l'article 183 de la Proposició de Llei.

MOTIVACIÓ

El seu contingut és de caràcter processal i escau que es reguli en seu de la Llei del codi de procediment civil.

Subsecció segona. La preadopció

Article 184. Finalitat, procediment i efectes

1. La preadopció té per objectiu verificar que hi ha una correcta integració de la persona menor d'edat amb la família i que la convivència és beneficiosa per al futur adoptat.
2. La preadopció queda realitzada pel fet de confiar de forma efectiva als futurs adoptants la persona menor d'edat respecte de la qual els progenitors han consentit vàlidament a l'adopció o una persona menor d'edat declarada en situació de desemparament definitiu per aute del batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors. La preadopció obstaculitza tot retorn de la persona menor d'edat a la família d'origen i finalitza amb l'adopció o amb la negativa d'establir l'adopció. En aquest darrer cas, els efectes de la preadopció queden cancel·lats retroactivament.

Esmena 110 **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (106)

Es proposa modificar l'article 184 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

Article 184. Finalitat, procediment i efectes

~~1. La preadopció té per objectiu verificar que hi ha una correcta integració de la persona menor d'edat amb la família i que la convivència és beneficiosa per al futur adoptat.~~

1. La preadopció és el procés d'integració d'una persona menor d'edat en la família preadoptiva, basat en la convivència, que ha de ser sempre beneficiosa per a ella. Es perfecciona amb la remesa efectiva als futurs adoptants d'un infant per al qual els progenitors han consentit vàlidament a l'adopció o d'un infant declarat abandonat per decisió de la justícia.

2. La preadopció obstaculitza limita tota restitució el retorn de l'infant a la família d'origen i finalitza amb l'adopció, o amb la negativa, per part del batlle, de pronunciar l'adopció. En aquest darrer cas, els efectes de la preadopció queden retroactivament cancel·lats. (...)"

MOTIVACIÓ

1. El precepte original expressa la seva finalitat que, possiblement, no escau a una norma jurídica, és difícil de controlar si efectivament la preadopció ha arribat a una correcta integració de la persona menor d'edat amb la família i que la convivència és beneficiosa per ell. Es considera més adequat a un text legal formular aquesta idea amb paràmetres objectius.
2. S'incorporen altres disposicions relatives a la preadopció, regulades en l'article 15 de la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat.

Subsecció tercera. Dels procediments de preadopció i d'adopció

Article 185. Diligències

1. El batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors pot ordenar la pràctica de les diligències i de les proves pericials que estimi oportunes a fi d'assegurar que l'adopció, la preadopció o la cessació d'aquestes respecten les condicions legals i resulten beneficioses per a la persona menor d'edat.
2. Totes les actuacions s'han de practicar amb la màxima discreció, evitant que la família d'origen conegui la família adoptiva.

Esmena 111

De supressió

Grup parlamentari Socialdemòcrata (107)

Es proposa suprimir l'article 185 de la Proposició de Llei.

MOTIVACIÓ

El seu contingut és de caràcter processal i escau que es reguli en seu de la Llei del codi de procediment civil.

Article 186. Mesura de preadopció

1. La mesura de preadopció és decidida pel batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors, amb previ informe del Ministeri Fiscal, a instància del ministeri competent en matèria d'affers socials.
2. El batlle ha d'oír el parer dels progenitors que no estiguin privats de l'autoritat parental, del tutor, si escau, i de la persona menor de dotze anys si aquesta té facultat de judici suficient. És imprescindible l'acord de la família preadoptant en tots els casos, i de la persona menor d'edat quan és major de dotze anys.
3. Si els progenitors o el tutor es troben en parador desconegut, o si no es presenten, tot i haver estat degudament citats, es pot prescindir del tràmit i el batlle pot dictar aute i autoritzar la preadopció.
4. L'aute que autoritza o denega la preadopció és susceptible d'apel·lació a un sol efecte.

Esmena 112 **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (108)

Es proposa modificar l'article 186 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

Article 186. Mesura de preadopció

1. La mesura de preadopció és decidida pel batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors, amb previ informe del Ministeri Fiscal, a instància del ministeri competent en matèria d'afers socials.

2. El batlle ha d'oïr el parer dels progenitors que no estiguin privats de l'autoritat parental, del tutor, si escau, ~~i de la persona menor de dotze anys si aquesta té facultat de judici suficient. És imprescindible l'acord de la família preadoptant en tots els casos, i de la persona menor d'edat quan és major de dotze anys.~~

3. Si els progenitors o el tutor es troben en parador desconegut, o si no es presenten, tot i haver estat degudament citats, es pot prescindir del tràmit i el batlle pot dictar aute i autoritzar la preadopció.

4. És imprescindible l'acord de la família preadoptant en tots els casos, i de la persona menor d'edat quan és major de dotze anys.

~~4. L'aute que autoritza o denega la preadopció és susceptible d'apel·lació a un sol efecte.~~

MOTIVACIÓ

2. Es suprimeix la necessitat d'oïr al menor ja que en l'apartat 4 es demana el seu consentiment, i no merament l'audiència. Es suprimeix aquesta disposició de l'apartat 2 ja que té un contingut substantiu independent al mateix. Aquesta supressió s'indexa com el nou apartat 4.

4. Es suprimeix el contingut de l'apartat 4 perquè el seu contingut és de caràcter processal i escau que es reguli en seu de la Llei del codi de procediment civil.

Article 187. Cessació de la mesura

Amb previ informe del Ministeri Fiscal, la cessació de la mesura de preadopció és decidida pel batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors d'ofici, o a instància del ministeri competent en matèria d'afers socials, de la família preadoptant o de la mateixa persona menor d'edat. El batlle ha d'oïr el parer de les persones interessades que no hagin promogut la demanda de cessació de la mesura.

Esmena 113 **De supressió**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (109)

Es proposa suprimir l'article 187 de la Proposició de Llei.

MOTIVACIÓ

El seu contingut és de caràcter processal i escau que es reguli en seu de la Llei del codi de procediment civil.

Article 188. Proposta d'adopció

1. La proposta d'adopció és promoguda prop del batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors pel ministeri competent en matèria d'afers socials. Ha d'anar acompanyada dels informes i documents que es creguin oportuns, en particular de l'informe psicosocial emès pel Servei Especialitzat d'Adopcions del Govern.

2. La proposta pot ser directament promoguda pels adoptants, sense l'informe psicosocial referit a l'apartat anterior, quan l'adoptat:

- a) És orfe i parent d'un dels adoptants a partir del tercer grau de consanguinitat.
- b) És fill del cònjuge o del convivent de l'adoptant.
- c) En cas que l'adoptant mori després d'haver acollit regularment la persona menor d'edat en preadopció, la demanda d'adopció pot ser presentada en el seu nom pel seu cònjuge o convivent sobrevivent o per un dels seus hereus. En aquest darrer cas, cal iniciar un nou procés de valoració de la situació familiar sobrevinguda.

Esmena 114**De supressió**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (110)

Es proposa suprimir l'article 188.1 de la Proposició de Llei.

Article 188. Proposta d'adopció

~~1. La proposta d'adopció és promoguda prop del batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors pel ministeri competent en matèria d'afers socials. Ha d'anar acompanyada dels informes i documents que es creguin oportuns, en particular de l'informe psicosocial emès pel Servei Especialitzat d'Adopcions del Govern.~~

MOTIVACIÓ

El seu contingut és de caràcter processal i escau que es reguli en seu de la Llei del codi de procediment civil.

Article 189. Requisits de la proposta d'adopció

La proposta d'adopció ha d'expressar en tots els casos:

- a) Les condicions personals, familiars, socials i econòmiques dels adoptants i les seves relacions amb l'adoptat.
- b) Si els progenitors de l'adoptat han formalitzat el seu consentiment a l'adopció.

Article 190. Constitució de l'adopció

1. Amb previ informe del Ministeri Fiscal, el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors autoritza l'adopció o bé la denega, per aute motivat.

2. L'aute que autoritza o denega l'adopció és susceptible d'apel·lació a un sol efecte.

Esmena 115**De supressió**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (111)

Es proposa suprimir l'article 190 de la Proposició de Llei.

MOTIVACIÓ

El seu contingut és de caràcter processal i escau que es reguli en seu de la Llei del codi de procediment civil.

Article 191. *Termini per constituir l'adopció*

Ha de transcórrer un mínim de sis mesos entre la data en què esdevé ferma la preadopció i la data en què s'autoritza l'adopció.

Article 192. *Adopcions realitzades a l'estranger*

Les adopcions realitzades a l'estranger per andorrans o per estrangers residents de forma permanent i efectiva a Andorra només són considerades vàlides si els adoptants i l'adoptat reuneixen, al moment de l'adopció, els requisits establerts en aquesta Llei. És imprescindible que, abans de la formalització de l'adopció a l'estranger, el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors dicti un aute en què autoritzi els adoptants a adoptar, tenint en compte l'informe psicosocial del ministeri competent en matèria d'affers socials.

Subsecció quarta. *Dels efectes de l'adopció***Article 193. *Inscripció en el Registre i efectivitat***

1. Una vegada esdevé ferm l'aute que la constitueix, l'adopció s'ha d'inscriure en el Registre Civil de conformitat amb la Llei del Registre Civil.
2. No obstant això, l'adopció és efectiva a partir del dia en què es presenta la demanda d'adopció al batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors.

Article 194. *Efectes de l'adopció*

1. L'adopció implica l'extinció dels vincles jurídics entre l'adoptat i la seva família d'origen, i confereix a la persona menor d'edat una filiació que substitueix la filiació original, excepte en el cas que s'adopti el fill menor d'edat del cònjuge o convivent.
2. Els adoptants exerceixen l'autoritat parental sobre l'adoptat d'acord amb les disposicions del capítol quart del títol II.
3. L'adoptat gaudeix dels mateixos drets i de les mateixes obligacions que un fill per naturalesa en la família adoptant.
4. L'adoptat té dret a conèixer la identitat dels seus progenitors biològics. Els òrgans competents, de conformitat amb el procediment que es determini reglamentàriament i amb

prèvia notificació a les persones afectades, han de prestar, a través dels seus serveis especialitzats, l'assessorament i l'ajuda necessària per fer efectiu aquest dret.

Esmena 116   **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (112)

Es proposa modificar l'article 194 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 194. Efectes de l'adopció

1. L'adopció implica l'extinció dels vincles jurídics entre l'adoptat i la seva família d'origen, i confereix a la persona menor d'edat una filiació que substitueix la filiació original, excepte en el cas que s'adopti el fill menor d'edat del cònjuge o convivent.
2. Els adoptants exerceixen l'autoritat parental sobre l'adoptat d'acord amb les disposicions del capítol quart del títol II.
3. L'adoptat gaudeix dels mateixos drets i de les mateixes obligacions que un fill per naturalesa en la família adoptant.
4. **Els adoptants han de comunicar al fill que el van adoptar com a molt tard, quan aquets tingui 16 anys.** L'adoptat té dret a conèixer la identitat dels seus progenitors biològics. Els òrgans competents, de conformitat amb el procediment que es determini reglamentàriament i amb prèvia notificació a les persones afectades, han de prestar, a través dels seus serveis especialitzats, l'assessorament i l'ajuda necessària per fer efectiu aquest dret. **Si l'adoptat vol contactar amb els progenitors, es durà a terme un procediment confidencial de mediació amb els progenitors biològics, abans de tota relació, per a que les parts puguin decidir l'abast de la retrobada.**
5. **Per qüestions de salut, l'adoptat, o els seus representants mentre sigui menor d'edat poden sol·licitar la informació genètica dels progenitors biològics que es facilitarà respectant el seu anonimat.”**

MOTIVACIÓ

El principi de no discriminació per raó de filiació està establert a l'art. 13.3 de la Constitució. Per tant, la filiació adoptiva també produeix els mateixos efectes, llevat d'aquells que siguin específics de l'adopció. És veritat que l'article 194.2 indica que l'adoptat gaudeix dels mateixos drets i de les mateixes obligacions que el fill per naturalesa, el precepte no s'expressa amb prou rotunditat.

S'estableix un contingut mínim de la remissió reglamentària.

Article 195. Cognoms i nom de la persona menor d'edat adoptada

1. L'adopció confereix a la persona menor d'edat els cognoms dels adoptants.
2. Si té menys d'un any, el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors pot acordar modificar el seu nom a instància dels adoptants. Si té més d'un any, es dona preferència al nom d'origen, llevat de casos excepcionals en els quals el canvi de nom ha d'anar necessàriament acompanyat d'una valoració psicosocial de les afectacions que podria suposar un canvi de nom en la persona menor d'edat, realitzada pel ministeri

competent en matèria d'afers socials. Si la persona menor d'edat té més de dotze anys, el seu consentiment és imprescindible.

Article 196. Extinció de l'adopció

1. L'adopció és irrevocable.
2. No obstant això, el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors pot acordar l'extinció de la preadopció o de l'adopció a demanda del pare o mare per naturalesa que, sense culpa, no hagi pogut intervenir en el procediment de consentiment a l'adopció. És necessari, però, que aquesta demanda s'interposi dins dels dotze mesos següents al consentiment a l'adopció per part de l'altre progenitor, o a la declaració de la situació de desemparament definitiu per part del batlle, i que l'extinció sol·licitada no perjudiqui greument la persona menor d'edat.

Capítol quart. L'autoritat parental

Secció primera. Disposicions generals

Article 197. Subjectes

Els fills menors d'edat no emancipats es troben sota l'autoritat parental dels seus progenitors. En defecte o per absència o impossibilitat d'un progenitor, l'autoritat parental correspon exclusivament a l'altre.

Article 198. Exercici

1. L'autoritat parental l'exerceixen conjuntament els progenitors de forma personal en benefici dels fills per facilitar el ple desenvolupament de la seva personalitat, així com per proporcionar-los una formació general i professional adequada a les seves aptituds, d'acord amb les possibilitats i mitjans dels progenitors.
2. Els progenitors han d'informar i escoltar el fill a l'hora de prendre decisions que l'afectin, si té coneixement suficient i sempre que tingui almenys dotze anys.
3. En cas que els progenitors visquin separats, poden mantenir l'exercici conjunt o acordar la distribució de funcions o la delegació a un d'ells. Els acords de distribució o de delegació, si no consten en el conveni regulador aprovat judicialment, s'han de formalitzar en escriptura pública i es poden revocar en tot moment mitjançant notificació notarial. L'obligació de guarda pertoca al progenitor que tingui els fills amb ell en cada moment, per convivència o pel règim de relació personal determinat.

Article 199. Desacords

1. En cas de desacord entre els progenitors, qualsevol d'ells pot acudir al batlle que pertany a la jurisdicció de menors per tal que resolgui en el sentit que cregui procedent en interès

de la família, després d'escoltar el parer dels progenitors, el del fill si té coneixement suficient i sempre que tingui almenys dotze anys, i el Ministeri Fiscal.

2. Si els desacords són reiterats i dificulten greument l'exercici de l'autoritat parental conjunta, el batlle pot atribuir l'autoritat parental a un dels progenitors o distribuir entre ells el seu exercici per un període no superior a dos anys.

3. En qualsevol d'aquests casos, i respecte a tercers de bona fe, es presumeix que cadascun dels progenitors actua en l'exercici de l'autoritat parental amb el consentiment de l'altre.

Article 200. Deure d'informació

1. Quan l'exercici de l'autoritat parental és atribuït a un dels progenitors o distribuït entre ells, aquell que el tingui atribuït ha d'informar l'altre immediatament quan tingui lloc algun fet rellevant en relació amb el fill i el seu patrimoni i, amb caràcter general, almenys cada tres mesos.

2. Si de les informacions rebudes es pot entendre que les decisions preses per un dels progenitors són perjudicials per al fill, l'altre progenitor pot demanar al batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors l'adopció de les mesures de protecció que consideri escaients.

Article 201. Relacions personals

1. Els progenitors, encara que no tinguin l'exercici de l'autoritat parental, tenen dret a relacionar-se personalment amb els seus fills, a menys que la resolució judicial estableixi una altra cosa.

2. Els progenitors han de facilitar la relació del fill amb els seus parents. No obstant això, el batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent o de la jurisdicció de menors pot limitar o suprimir aquestes relacions personals si els progenitors o els parents incompleixen els seus deures i, en qualsevol cas, si concorre una causa justa.

Esmena 117

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (113)

Es proposa modificar l'article 201 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 201. Relacions personals

1. Els progenitors, encara que no tinguin l'exercici de l'autoritat parental, tenen dret a relacionar-se personalment amb els seus fills, a menys que la resolució judicial estableixi una altra cosa.

2. Els progenitors han de facilitar la relació del fill amb els seus parents. No obstant això, el batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent o de la jurisdicció de menors pot limitar o suprimir aquestes relacions personals si els progenitors o els parents incompleixen els seus deures i, en qualsevol cas, si concorre una causa justa.

3. Els fills sota autoritat parental no poden abandonar el domicili familiar sense el consentiment dels seus progenitors. Aquests últims, amb motiu suficient, poden decidir que els fills resideixin en un lloc diferent del domicili familiar.”

MOTIVACIÓ

Es trasllada, per precisió material aquest apartat des de l'article 202 original.

Esmena 118

D'addició

Grup parlamentari Socialdemòcrata (114)

Es proposa afegir un nou article 201 bis de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 201bis. Guarda en cas de família re composta

1. El cònjuge o parella estable del progenitor té dret a participar en els actes de la vida quotidiana dels fills si el progenitor ostenta la guarda exclusiva o té atribuït o delegat l'exercici de l'autoritat parental. En cas que la guarda sigui compartida, cal que l'altre progenitor no s'hi oposi expressament. En qualsevol dels casos, el fill major de 12 anys ha de de ser escoltat.

2. Després de la mort del progenitor que tenia la guarda exclusiva, el jutge pot acordar la guarda o delegació de funcions al cònjuge o parella estable si ho considera adequat pel benefici del menor, oït el fill major de dotze anys i l'altre progenitor; i sempre que el cònjuge o parella estable hagi conviscut amb el menor com a mínim tres anys.

3. El cònjuge o parella estable del progenitor té dret a relacionar-se amb els fills del progenitor mort quan no li'n correspongui la guarda.”

MOTIVACIÓ

Aquest precepte contempla les famílies re compostades en les que es concedeix legitimació legal del cònjuge o parella estable del progenitor per a dur a terme determinats actes amb eficàcia jurídica, en relació a la guarda dels fills menors del progenitor; amb eficàcia, també, en relació a tercers (director del col·legi, mestres...). El dret es limita a qüestions de la vida quotidiana dels menors. També es planteja l'atribució de la guarda al cònjuge o parella estable a la mort del progenitor si tenia la guarda exclusiva, en benefici del fill. Si no en té la guarda, conserva un dret de relacionar-se amb el fill menor del cònjuge premort. Normes similars són conegudes en diversos ordenaments de dret comparat.

Article 202. Drets i deures dels progenitors i dels fills

1. Els fills, mentre estan sota l'autoritat parental dels seus progenitors, han d'obeir-los, si bé els progenitors han de conferir als fills la facultat d'organitzar la seva vida d'acord amb el seu grau de maduresa.

2. Els fills sota autoritat parental no poden abandonar el domicili familiar sense el consentiment dels seus progenitors. Aquests últims, amb motiu suficient, poden decidir que els fills resideixin en un lloc diferent del domicili familiar.

Esmena 119   **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (115)

Es proposa modificar l'article 202 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 202. Drets i deures dels progenitors i dels fills

4. Els fills, mentre estan sota l'autoritat parental dels seus progenitors, han d'obeir-los, si bé els progenitors han de conferir als fills la facultat d'organitzar la seva vida d'acord amb el seu grau de maduresa **i des del deure de respecte mutu.**

~~2. Els fills sota autoritat parental no poden abandonar el domicili familiar sense el consentiment dels seus progenitors. Aquests últims, amb motiu suficient, poden decidir que els fills resideixin en un lloc diferent del domicili familiar.”~~

MOTIVACIÓ

L'autoritat parental no està pensada en la idea de la submissió sinó en la de l'acompanyament que comporta l'obligació d'educar i la de respecte mutu.

Es suprimeix l'apartat 2 en coherència amb l'esmena 113.

Article 203. Intervenció judicial

1. Si l'exercici de l'autoritat parental es considera perjudicial per als interessos dels fills, el batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent o de la jurisdicció de menors pot adoptar, a instàncies dels mateixos progenitors encara que no exerceixin l'autoritat parental, dels parents dels fills fins al tercer grau i, en tot cas, del Ministeri Fiscal o del ministeri competent en matèria d'afers socials, les mesures que consideri escaients.

2. El batlle, abans de dictar qualsevol resolució, ha d'escoltar el parer del fill, d'acord amb el que s'estableix a l'article 3.

Secció segona. La representació legal dels fills

Article 204. Àmbit

1. Els progenitors conjuntament, o el titular exclusiu de l'autoritat parental, dins dels seus límits, són els representants legals dels fills enfront de terceres persones. Els tercers de bona fe poden presumir que cadascun d'ells actua amb el consentiment de l'altre.

2. S'exceptuen de la representació legal els actes relatius als drets de la personalitat del fill, els actes que segons l'edat i la capacitat natural pot realitzar el fill per ell mateix i els actes relatius als béns exclosos de l'administració dels progenitors.

Article 205. Contraposició d'interessos

Si en algun assumpte hi ha contraposició d'interessos entre els fills i els progenitors, quan l'autoritat parental és exercida per ambdós, el fill és representat per l'altre progenitor amb el qual no té contraposició d'interessos. Quan la contraposició es dona amb els progenitors

conjuntament o amb el que exerceixi l'autoritat parental, s'ha de nomenar el defensor judicial que s'estableix als articles 63 a 65.

Secció tercera. Gestió del patrimoni dels fills

Article 206. Administració

1. Els progenitors que exerceixen l'autoritat parental han d'administrar els béns dels fills mentre es troben sota la seva autoritat amb la diligència que esmercen en la gestió dels béns propis.

2. S'exceptuen de l'administració dels progenitors:

a) Els béns i drets adquirits pel fill per donació, herència o llegat quan el donant o el causant així ho han ordenat, sempre que hagin nomenat un administrador d'aquests béns.

b) Els béns adquirits pel fill per títol successori, si un dels progenitors o tots dos han estat justament desheretats o han estat exclosos de la successió per indignitat, que són administrats per la persona designada pel causant de la successió i, si no n'hi ha cap i successivament, per l'altre progenitor o per un administrador especial nomenat pel batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària.

Article 207. Facultats

1. Els progenitors administradors dels fills sota la seva autoritat poden destinar els fruits i rendiments dels béns i drets que administren al manteniment, l'educació i la formació dels fills, i al manteniment de les despeses familiars en la part que equitativament correspongui.

2. Els progenitors no tenen dret a remuneració per raó de l'administració, però sí a ser rescabats amb càrrec al patrimoni administrat, si el rescabament no es pot obtenir d'altra manera, per les despeses suportades i pels danys i perjudicis que els ha causat l'administració, si no són imputables a dol o culpa propis.

Article 208. Béns administrats pels fills

El fill major de setze anys sota autoritat parental té l'administració dels béns que obtingui producte del seu treball i dels béns que els progenitors li han confiat per a l'exercici d'una professió o activitat, però necessita el complement de capacitat per als actes que estableix l'article 209. Els progenitors no poden revocar de forma arbitrària aquesta administració.

Article 209. Autorització judicial

1. Els progenitors, en relació amb els béns del fill, necessiten autorització judicial per:

a) Fer donacions o liberalitats amb càrrec al patrimoni del fill, a menys que es tracti de liberalitats emparades pel costum o pel compliment d'un deure moral.

- b) Alienar o gravar béns immobles, establiments mercantils o industrials, drets de propietat intel·lectual o industrial, valors mobiliaris, béns mobles de valor extraordinari o objectes d'art o preciosos i inversions en renda variable.
  - c) Repudiar herències i llegats i renunciar a donacions atorgades a favor del fill.
  - d) Atorgar arrendaments sobre béns immobles per un període superior a deu anys.
  - e) Prendre o donar diners en préstec a nom del fill.
  - f) Assumir o garantir un deute aliè.
  - g) Reduir les garanties d'un crèdit a favor del fill o renunciar-hi.
  - h) Continuar l'explotació d'un establiment mercantil o industrial que el fill hagi rebut per herència o donació i per constituir o adquirir la condició de soci en societats que no limiten la responsabilitat personal dels seus socis.
  - i) Transigir o sotmetre a arbitratge qüestions relacionades amb els actes a què es refereixen els apartats anteriors.
2. Abans d'atorgar l'autorització, el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària ha d'escoltar el parer del Ministeri Fiscal i ha de demanar els informes que cregui oportuns.
3. L'autorització judicial es pot donar per una pluralitat d'actes de la mateixa naturalesa o referents al mateix negoci, però l'autorització no pot ser genèrica.

Article 210. Autoritzacions alternatives

L'autorització judicial a què fa referència l'article anterior pot substituir-se pel consentiment expressat en escriptura pública:

- a) Del fill, si té almenys setze anys.
- b) Dels dos parents més pròxims del fill, que siguin consanguinis, un de cada línia de progenitors, amb el vincle de parentiu més pròxim al fill i amb preferència el de més edat.

Article 211. Manca d'autorització

Els actes realitzats pels titulars de l'autoritat parental sense el requisit de l'autorització judicial prèvia o posterior poden ser anul·lats a instància del fill o dels seus hereus dins el termini de caducitat de quatre anys, a comptar de la majoritat.

Article 212. Prohibicions

- 1. Els que exerceixen l'autoritat parental no poden adquirir, ni que sigui en subhasta pública, per ells mateixos o per persona interposada, els béns o drets dels fills. Tampoc no poden adquirir per cessió els crèdits en els quals els fills sota autoritat parental tenen la condició de deutors.
- 2. Els actes realitzats en contravenció d'aquestes prohibicions poden ser anul·lats a instància dels fills o dels seus hereus dins el termini de caducitat de quatre anys a comptar de la majoritat.

Article 213. Fi de l'administració

1. Si se'ls exigeix, al final de l'administració els progenitors han de retre comptes de la seva gestió al fill major d'edat o al seu representant legal a càrrec del patrimoni administrat en el termini d'un any.
2. L'acció per exigir el compliment de l'obligació de retre comptes prescriu al cap de tres anys.

Secció quarta. Incidències en l'autoritat parental**Article 214. Extinció**

L'autoritat parental s'extingeix per:

- a) La mort dels progenitors o del fill.
- b) L'adopció del fill, llevat que l'adopti el cònjuge o el convivent.
- c) L'emancipació o la majoritat del fill.
- d) La declaració d'absència dels progenitors o del fill.

Article 215. Privació

1. Els progenitors poden ser privats totalment o parcialment de l'exercici de la seva autoritat parental per sentència ferma dictada pel batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors, fonamentada en l'incompliment greu o reiterat dels seus deures. També poden ser-ne privats en els casos de sentència ferma dictada en un procés penal que imposa com a pena accessòria la inhabilitació per a l'exercici de l'autoritat parental o en un procés civil que es tramiti pel procediment de família i que reveli l'existència d'una causa suficient per decretar la privació.
2. L'acció de privació de l'autoritat parental pot ser exercida pels parents del fill fins al tercer grau, pel Ministeri Fiscal i pel ministeri competent en matèria d'affers socials.
3. El batlle, d'ofici o a petició de part, pot decretar el caràcter reservat de les actuacions, després d'escoltar el parer de les parts interessades, mitjançant un aute, contra el qual no es pot interposar cap mena de recurs.

Esmena 120**De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (116)

Es proposa modificar l'article 215 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 215. Privació

1. Els progenitors poden ser privats totalment o parcialment de l'exercici de la seva autoritat parental per sentència ferma dictada pel batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors, fonamentada en l'incompliment greu o reiterat dels seus deures. També poden ser-ne privats en els casos de sentència ferma dictada en un procés penal

que imposa com a pena accessòria la inhabilitació per a l'exercici de l'autoritat parental o en un procés civil que es tramiti pel procediment de família i que reveli l'existència d'una causa suficient per decretar la privació. **Els casos de maltractaments o altres agressions greus dins l'àmbit familiar també poden ser causa de privació de l'autoritat parental.**

2. L'acció de privació de l'autoritat parental pot ser exercida pels parents del fill fins al tercer grau, pel Ministeri Fiscal i pel ministeri competent en matèria d'affers socials.

3. El batlle, d'ofici o a petició de part, pot decretar el caràcter reservat de les actuacions, després d'escoltar el parer de les parts interessades, mitjançant un aute, contra el qual no es pot interposar cap mena de recurs.”

MOTIVACIÓ

Es pretén clarificar un dels supòsits en els que hi pot haver privació de l'autoritat parental

Article 216. Recuperació

Els progenitors que han estat privats de l'autoritat parental poden instar la seva recuperació si ha cessat la causa que n'havia determinat la privació, i el batlle pot decretar-la en benefici dels fills. No es pot decretar la recuperació de l'autoritat parental quan es demani després d'haver estat acollit el fill per una família en preadopció.

Article 217. Suspensió

Per resolució judicial, es pot decretar de forma total o parcial la suspensió temporal de l'exercici de l'autoritat parental quan les seves funcions no es poden exercir correctament durant un període de temps raonable, ateses les circumstàncies del cas.

Esmena 121   De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (117)

Es proposa modificar l'article 217 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 217. Suspensió

Per resolució judicial, es pot decretar de forma total o parcial la suspensió temporal de l'exercici de l'autoritat parental quan les seves funcions no es poden exercir correctament durant un període de temps raonable, ateses les circumstàncies del cas. **Els casos de maltractaments o altres agressions greus dins l'àmbit familiar també poden ser causa de suspensió de l'autoritat parental.**”

MOTIVACIÓ

En concordança amb l'esmena anterior.

Article 218. Pròrroga

1. La declaració judicial de modificació de la capacitat dels fills menors d'edat no emancipats determina la pròrroga de l'autoritat parental quan arriben a la majoria d'edat, a menys que la resolució judicial acordi la constitució de la tutela o curatela en interès del fill.

2. L'autoritat parental prorrogada s'exerceix d'acord amb les disposicions que estableix la sentència de modificació de la capacitat i, amb caràcter subsidiari, per les normes generals sobre l'exercici de l'autoritat parental.

3. L'extinció de l'autoritat parental prorrogada determina que s'hagi de constituir la tutela o curatela que escaigui si subsisteix la modificació de la capacitat del fill.

Esmena 122 **De supressió**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (118)

Es proposa suprimir l'article 218 de la Proposició de Llei.

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 10 i 22.

Article 219. Rehabilitació

1. La modificació judicial de la capacitat d'un fill major d'edat o emancipat origina la rehabilitació de l'autoritat parental a favor dels progenitors o del que conviu amb el fill. L'autoritat parental no es rehabilita en el supòsit d'autotutela segons l'article 28, si s'ha de constituir la institució de protecció a favor del cònjuge o convivent o si la resolució judicial estableix una altra cosa en interès de la persona amb capacitat modificada judicialment.

2. S'apliquen en aquest cas les disposicions dels apartats 2 i 3 de l'article anterior.

Esmena 123 **De supressió**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (119)

Es proposa suprimir l'article 219 de la Proposició de Llei.

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 10 i 22.

Article 220. Extinció de l'autoritat parental prorrogada o rehabilitada

L'autoritat parental prorrogada o rehabilitada dels progenitors s'extingeix:

- a) Per la mort o la declaració de mort dels progenitors o del fill i quan els progenitors han estat privats o suspesos de l'exercici de l'autoritat parental.
- b) Per la declaració judicial de cessació de la modificació de la capacitat del fill.
- c) Per matrimoni o per constitució d'una unió estable de parella de la persona amb la capacitat modificada judicialment amb una persona major d'edat amb la capacitat no modificada judicialment.

Esmena 124 **De supressió**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (120)

Es proposa suprimir l'article 220 de la Proposició de Llei.

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 10 i 22.

Capítol cinquè. *Els aliments familiars*

Article 221. *Contingut*

1. S'entén per *aliments* tot allò que és necessari per atendre el manteniment, l'habitatge, el vestit, l'assistència mèdica i les despeses funeràries d'una persona. En el cas d'una persona menor d'edat, els aliments s'han de prestar en el sentit més ampli possible d'acord amb el nivell de vida dels obligats i comprenen també les despeses per activitats extraescolars, i les de formació, que es poden perllongar fins i tot una vegada el que hi té dret ha arribat a la majoria d'edat, sempre que no l'hagi pogut completar per causes alienes a la seva voluntat o sigui convenient continuar-la.

2. En el cas d'una persona major d'edat, la prestació d'aliments es pot reduir amb aprovació judicial el temps necessari per adquirir una autonomia econòmica suficient, o disminuir-la en la seva quantia, per tal que es proporcioni sols allò que és indispensable per a la subsistència en els supòsits que marca la llei.

Article 222. *Quantia*

La quantia en què cal prestar els aliments ve determinada per la proporció entre les necessitats del que té dret a reclamar-los i la capacitat econòmica del que hagi de prestar-los. Una vegada fixat el seu import, aquest podrà ser augmentat o reduït proporcionalment segons augmentin o disminueixin les necessitats del primer o els mitjans econòmics dels quals disposi el segon.

Article 223. *Característiques*

El dret a rebre aliments en el futur no es pot renunciar, ni transmetre a tercers, ni compensar-se amb els deutes que el que té dret a rebre'ls tingui amb el que els ha de prestar. No obstant això, sí que es poden renunciar, transmetre a tercers o compensar les pensions d'aliments endarrerides.

Article 224. *Persones obligades recíprocament*

1. Estan obligats recíprocament a prestar-se aliments en tota la seva extensió:

a) Els cònjuges i els convivents de la parella estable constituïda d'acord amb aquesta Llei, mentre perduri el vincle matrimonial o no consti la dissolució de la parella al Registre d'Unions Estables de Parella.

b) Els ascendents i els descendents, amb preferència els de grau més pròxim respecte dels de grau més remot.

2. Els descendents i els ascendents hauran de prestar-se únicament els aliments indispensables per a la vida quan el que els reclama es trobi en la necessitat de fer-ho com a conseqüència de la seva conducta negligent o desordenada i mentre aquesta conducta

subsisteixi, a menys que es tracti d'una persona amb capacitat modificada o una persona menor d'edat.

3. Estan exemptes d'aquesta obligació les persones que tinguin reconeguda la condició de persona amb discapacitat, excepte si els seus recursos excedeixen les seves necessitats actuals i de futur.

Esmena 125   **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (121)

Es proposa modificar l'article 224 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 224. Persones obligades recíprocament

1. Estan obligats recíprocament a prestar-se aliments en tota la seva extensió:

a) Els cònjuges i els convivents de la parella estable constituïda d'acord amb aquesta Llei, mentre perduri el vincle matrimonial o no consti la dissolució de la parella al Registre d'Unions Estables de Parella.

b) Els ascendents i els descendents, amb preferència els de grau més pròxim respecte dels de grau més remot.

2. Els descendents i els ascendents hauran de prestar-se únicament els aliments indispensables per a la vida quan el que els reclama es trobi en la necessitat de fer-ho com a conseqüència de la seva conducta negligent o desordenada i mentre aquesta conducta subsisteixi, a menys que es tracti d'una persona amb ~~capacitat modificada~~ **discapacitat** o una persona menor d'edat.

3. Estan exemptes d'aquesta obligació les persones que tinguin reconeguda la condició de persona amb discapacitat, excepte si els seus recursos excedeixen les seves necessitats actuals i de futur.”

MOTIVACIÓ

Cal substituir l'expressió d'incapacitat per la de persona amb discapacitat, per adaptar-se a la nova regulació sobre la capacitat proposada.

Article 225. Ordre de prelació dels obligats

Quan sigui procedent la reclamació d'aliments i siguin dos o més els obligats a prestar-los, ho és en primer lloc el cònjuge o convivent de l'alimentista, en segon lloc els descendents, amb preferència els de grau més pròxim respecte dels de més remot, i en tercer lloc els ascendents també d'acord amb la proximitat de grau. Si la persona obligada preferentment no pot fer-se càrrec en tot o en part d'aquesta obligació, esdevenen obligats en tot o en part els de grau posterior.

Article 226. Pluralitat de persones obligades

Quan siguin dues o més les persones obligades a prestar aliments, es divideix entre elles la prestació d'acord amb la seva capacitat econòmica, i pot veure's alterada aquesta proporció si l'obligació d'una d'elles s'extingeix o es modifica. No obstant això, ja sigui

provisionalment o per raó de circumstàncies especials, el batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent o la jurisdicció de menors pot imposar exclusivament a una o a unes d'elles tota la prestació durant un temps determinat, sense perjudici del dret del que ha pagat una prestació superior a la que en principi se li podia exigir a reclamar posteriorment als altres obligats la part que els correspongui.

Article 227. Dret a reclamar aliments

1. Té dret a reclamar aliments tota persona a qui la llei ha atribuït aquest dret, els seus representants legals o l'entitat pública o la persona o entitat privada que els aculli.
2. El dret a reclamar els aliments sorgeix des del moment que els necessiti el seu titular. No obstant això, sols s'han de pagar els que siguin necessaris a partir de la reclamació judicial o des que es provi que els ha demanat extrajudicialment. Si la necessitat existia abans d'aquest moment, es poden incloure en la demanda els aliments corresponents als sis mesos anteriors a la reclamació judicial o extrajudicial.
3. El batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent pot ordenar que es prestin aliments provisionals al que en principi hi tingui dret mentre dura el procés.

Article 228. Pluralitat de persones amb dret a reclamar

Si més d'un alimentista tingués dret a reclamar aliments a la mateixa persona obligada a donar-los i aquesta persona no tingués capacitat econòmica per atendre tots els que hi tenen dret, cal guardar el mateix ordre que s'estableix a l'article 225, però tenen sempre preferència els fills que estan sotmesos a l'autoritat parental del que ha de prestar-los i els fills majors d'edat però amb la capacitat modificada judicialment.

Esmena 126

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (122)

Es proposa modificar l'article 228 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 228. Pluralitat de persones amb dret a reclamar

Si més d'un alimentista tingués dret a reclamar aliments a la mateixa persona obligada a donar-los i aquesta persona no tingués capacitat econòmica per atendre tots els que hi tenen dret, cal guardar el mateix ordre que s'estableix a l'article 225, però tenen sempre preferència els fills que estan sotmesos a l'autoritat parental del que ha de prestar-los i els fills majors d'edat però amb la capacitat modificada judicialment **discapacitat, que ho requereixin.**

MOTIVACIÓ

Es recomana substituir l'expressió d'incapacitat per la de persona amb discapacitat, per adaptar-se a la nova regulació sobre la capacitat proposada.

Article 229. Compliment

L'obligació de prestar aliments s'ha de complir amb diners i per mensualitats avançades o pagant directament les despeses que aquests aliments generin. No obstant això, en cas

que el que ha de prestar-los justifiqui la impossibilitat de pagar la pensió d'aliments, el batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent pot autoritzar-lo a complir la seva obligació acollint a casa seva l'alimentista o pot autoritzar que sigui atès amb el seu acord en un centre residencial al seu càrrec, dispensant-lo o no de pagar en aquest cas una part de la pensió o tota.

Article 230. Actualització

Quan l'obligació d'aliments es pagui mitjançant una pensió, amb independència dels supòsits en què sigui procedent modificar-la per haver canviat les circumstàncies del creditor o del deutor, aquesta pensió s'actualitza anualment d'acord amb les variacions del cost de la vida, a menys que les parts hagin pactat un altre mitjà d'actualització que, segons el parer del batlle, no perjudiqui els interessos de l'alimentista.

Article 231. Garanties

D'ofici, a petició de les parts o del Ministeri Fiscal, el batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent pot ordenar la constitució de garanties per tal d'assegurar el pagament de la pensió.

Article 232. Pagament per tercers

Quan els aliments siguin prestats per una persona no obligada a fer-ho o per una entitat pública o privada, el que els ha pagat pot subrogar-se en el lloc del titular en les mateixes condicions que aquest, a menys que l'obligat a pagar-los provi que ho va fer amb ànim lliberal o per una altra justa causa.

Article 233. Extinció

El dret d'aliments s'extingeix:

- a) Per la mort del que té dret a rebre aliments o de la persona obligada a prestar-los.
- b) Quan la situació econòmica del que té dret a rebre'ls s'hagi modificat de tal manera que no es requereixi cap ajut per a la seva subsistència o la del que els ha de prestar hagi canviat i no pugui fer-ho sense desatendre les seves pròpies necessitats, excepte en el supòsit que el creditor sigui una persona menor d'edat sotmesa a l'autoritat parental del deutor o un fill major d'edat però amb la capacitat modificada judicialment.
- c) En cas que el que té dret a rebre'ls hagi incorregut en una de les causes que donen lloc a desheretament, excepte que provi que ha estat perdonat.
- d) Si l'ascendent que té dret a rebre aliments del descendent ha estat privat de l'autoritat parental d'aquest, excepte que l'hagi recuperat.

Esmena 127

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (123)

Es proposa modificar l'article 233 de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Article 233. Extinció

El dret d'aliments s'extingeix:

- a) Per la mort del que té dret a rebre aliments o de la persona obligada a prestar-los.
- b) Quan la situació econòmica del que té dret a rebre'ls s'hagi modificat de tal manera que no es requereixi cap ajut per a la seva subsistència o la del que els ha de prestar hagi canviat i no pugui fer-ho sense desatendre les seves pròpies necessitats, excepte en el supòsit que el creditor sigui una persona menor d'edat sotmesa a l'autoritat parental del deutor o un fill major d'edat ~~però amb la capacitat modificada judicialment~~ **discapacitat, que ho requereixi.**
- c) En cas que el que té dret a rebre'ls hagi incorregut en una de les causes que donen lloc a desheretament, excepte que provi que ha estat perdonat.
- d) Si l'ascendent que té dret a rebre aliments del descendent ha estat privat de l'autoritat parental d'aquest, excepte que l'hagi recuperat.”

MOTIVACIÓ

Es recomana substituir l'expressió d'incapacitat per la de persona amb discapacitat, per adaptar-se a la nova regulació sobre la capacitat proposada.

Article 234. Subsidiarietat

Les normes recollides en aquest capítol són aplicables subsidiàriament als supòsits en els quals per llei, per pacte o per testament o codicil s'hagi reconegut un dret d'aliments.

Capítol sisè. Els drets viduals familiars**Article 235. Drets de predetracció**

Corresponen al cònjuge supervivent, no separat legalment o de fet, sense que es computin en el seu haver hereditari, els béns d'ús personal o professional, i la roba, el mobiliari i els estris que integren l'aixovar de l'habitatge familiar. S'exclouen del dret de predetracció els objectes artístics o de caràcter familiar de valor extraordinari en relació amb el cabal hereditari propietat del premort.

Article 236. L'any de viduïtat

1. Durant l'any següent a la mort d'un dels cònjuges, el supervivent no separat legalment ni de fet, que no sigui usufructuari universal del premort, adquireix automàticament per ministeri de la llei la possessió dels béns del premort i l'administració i el gaudiment de tots els béns del difunt transmissibles per causa de mort, en suporta les càrregues i té el deure de complir les obligacions alimentàries envers les persones que en vida mantenia a l'habitatge familiar el cònjuge difunt.

2. El cònjuge supervivent perd l'any de viduïtat si en el seu transcurs es torna a casar, estableix una unió estable de parella o abandona o negligeix greument els fills comuns sotmesos a l'autoritat parental.

3. En cap cas el cònjuge premort resta obligat a retornar els fruits percebuts.

Article 237. La quarta vidual

El dret a la quarta vidual, amb els seus requisits i contingut, es troba regulat a la normativa en matèria de successió per causa de mort.

Esmena 128 De supressió

Grup parlamentari Socialdemòcrata (124)

Es proposa suprimir el Capítol sisè, del Títol II de la Proposició de Llei:

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 66.

Esmena 129 D'addició

Grup parlamentari Socialdemòcrata (125)

Es proposa afegir un nou capítol sisè, al Títol II, de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Capítol sisè. Mediació

Article X. Recurs preferent a la mediació

1. En les relacions familiars i personals establertes en aquesta llei les parts han d'intentar gestionar les seves controvèrsies mitjançant la mediació i els altres mecanismes de resolució alternativa de conflictes, per tal d'evitar l'inici, posar fi als ja iniciats o reduir l'abast dels conflictes. No es podrà iniciar un procediment judicial quan hi hagi una clàusula de submissió a mediació.

2. El batlle que conegui de conflicte per les relacions personals, familiars o de crisi matrimonial, pot instar les parts a acudir a la mediació.”

MOTIVACIÓ

La mediació en el dret de família, ha de ser l'opció de futur per evitar la conflictivitat judicial.

Esmena 130 De modificació

Grup parlamentari Demòcrata (4)

Es proposa modificar el títol II de la Proposició de Llei, substituint-lo íntegrament pel redactat següent:

“Títol II. La família

Capítol primer. El matrimoni

Secció primera. Sistema matrimonial

Article 74. El matrimoni

Totes les persones tenen dret a contreure matrimoni i a fundar una família, d'acord amb les disposicions d'aquesta Llei.

Article 75. Formes de matrimoni

1. Es reconeixen les formes de matrimoni següents:

- a) El casament civil.
- b) El matrimoni canònic.

2. El matrimoni, celebrat sota la forma de casament civil, té els mateixos requisits i efectes quan ambdós contraents són persones del mateix o de diferent sexe.

Article 76. Efectes

El casament civil i el matrimoni canònic produeixen els mateixos efectes.

Secció segona. La promesa de matrimoni

Article 77. Efectes de la promesa

La promesa de matrimoni no obliga a contreure matrimoni ni atorga acció per exigir les prestacions convingudes en el cas que no s'arribi a celebrar, amb independència de quina en sigui la causa.

Article 78. Restitució de les donacions nupcials

1. Pot exigir-se la restitució de les donacions que tenen causa en una promesa de matrimoni si el matrimoni no s'ha celebrat.

2. L'acció per reclamar la restitució d'aquestes donacions prescriu en el termini d'un any, comptat des del dia de la negativa a la celebració del matrimoni, notificada fefaentment a qualsevol dels promesos, o a comptar del dia de la mort d'un d'ells.

Article 79. Rescabament de danys

1. L'incompliment sense justa causa de la promesa de matrimoni, feta per una persona major d'edat, produeix l'obligació de rescabalar l'altra part de les despeses fetes i de les obligacions concretes a causa de la promesa.

2. L'acció prescriu en el termini d'un any, comptat des de la negativa a la celebració del matrimoni, notificada fefaentment per qualsevol dels promesos, o a comptar del trentè dia posterior a la data d'haver estat fefaentment requerit un dels promesos i sempre que no hagi donat resposta.

Secció tercera. Requisits del matrimoni

Article 80. El consentiment

1. No hi ha matrimoni vàlid sense consentiment matrimonial.

2. La condició, el termini o el mode en el consentiment matrimonial es consideren sempre com a no posats.

Article 81. Edat

No poden contreure matrimoni les persones menors de divuit anys.

Article 82. Capacitat

1. Els contraents han de tenir capacitat per poder prestar consentiment matrimonial i ús de raó suficient en l'acte de contreure'l. A aquests efectes i quan sigui necessari, les persones amb discapacitat tenen dret a la provisió de suports que facilitin l'emissió, interpretació i recepció del consentiment matrimonial i la persona titular del Registre Civil pot requerir la seva aplicació.

2. La capacitat matrimonial es presumeix. Si la persona que vol contreure matrimoni es troba en un estat de salut que li pot impedir prestar consentiment matrimonial tot i la provisió de suports, la persona titular del Registre Civil ha de sol·licitar un dictamen mèdic sobre la seva aptitud per prestar-lo.

Article 83. Vincle previ

No es pot contreure matrimoni quan un dels cònjuges o tots dos estan lligats per un vincle matrimonial precedent o per un vincle d'unió estable de parella amb una altra persona.

Article 84. Parentiu

1. No poden contreure matrimoni entre ells:

- a) Els parents en línia recta per consanguinitat o per adopció.
- b) Els parents en línia col·lateral per consanguinitat fins al tercer grau.
- c) Els adoptats amb els seus germans adoptius.

2. L'autoritat judicial, en procediment de jurisdicció voluntària i prèvia audiència del Ministeri Fiscal, pot dispensar, amb justa causa i a petició de part, de l'impediment de parentiu en línia col·lateral en tercer grau i dels que es deriven de l'adopció.

3. El còmput del parentiu es fa d'acord amb el que disposa la Llei de la successió per causa de mort.

Secció quarta. Expedient previ a la celebració del casament civil**Article 85. Contingut de l'expedient**

1. Les persones que desitgen contreure casament civil han de promoure un expedient, personalment o per mitjà d'una persona amb un poder notarial especial, davant el Registre Civil. Aquest expedient ha de comprendre:

- a) Un escrit, signat per ambdós contraents, en què s'ha de fer constar el nom, els cognoms, l'estat, el lloc i la data de naixement, la nacionalitat, la residència i el domicili de cada un dels contraents, i el nom i els cognoms dels seus progenitors, així com el lloc on se celebrarà el casament, i en el qual han de manifestar la seva voluntat de casar-se.
- b) El certificat de naixement dels futurs contraents.
- c) Un document acreditatiu de l'estat civil.
- d) Els documents que acrediten el domicili i la residència efectiva dels contraents.

2. Si els futurs contraents no poden acreditar documentalment el seu estat civil, la persona titular del Registre Civil els ha de demanar que aportin altres proves que l'acreditin.

Article 86. Resolució de l'expedient

L'autorització o la denegació de la celebració del casament es regeix per les normes de la Llei del Registre Civil.

Secció cinquena. Celebració del casament civil**Article 87. Competència**

1. El casament civil se celebra públicament en presència de dos testimonis majors d'edat i davant del cònsol major de la parròquia en què un dels contraents tingui la residència, o en què ambdós contraents hagin escollit celebrar el casament, o davant de notari andorrà també elegit pels contraents.

2. El cònsol major pot delegar les seves funcions en la celebració del casament civil en el cònsol menor o en un membre del Consell de Comú de la parròquia.

Article 88. Forma de celebració

1. El cònsol, el seu delegat o el notari, en presència dels dos testimonis i dels contraents, llegeix en veu alta els articles 94 i 95 d'aquesta Llei i pregunta als contraents si desitgen casar-se.

2. Després que els contraents han expressat, verbalment o, en cas de no poder parlar, per signes equivalents, el consentiment matrimonial, el cònsol, el seu delegat o el notari els declara units per casament civil.

3. El cònsol, el seu delegat o el notari, els contraents i els testimonis signen tot seguit l'acta de casament civil, en dos exemplars, segons el model establert.

4. Un exemplar de l'acta de casament és tramès pel cònsol, el seu delegat o el notari al Registre Civil el primer dia hàbil següent a la celebració del casament. L'altre exemplar es conserva als arxius del Comú o de la notaria corresponent.

Article 89. Casament en perill de mort

1. En cas d'imminent perill de mort d'un dels contraents, qualsevol cònsol, persona delegada per ell, o notari, amb un informe previ del metge forense o un altre metge, pot autoritzar i procedir a la celebració del casament civil, en presència de dos testimonis, sense necessitat de l'expedient previ. En aquest cas, és suficient la declaració jurada dels contraents en què manifestin que no hi ha cap impediment entre ells que no sigui dispensable d'acord amb les disposicions d'aquesta Llei.

2. El cònsol, el seu delegat o el notari no es poden negar a celebrar el casament. En cas que considerin que hi ha algun motiu raonable per no autoritzar-lo, ho han de posar immediatament en coneixement de la persona titular del Registre Civil, la qual ha de resoldre en el termini màxim de tres dies hàbils, amb aplicació de les normes de la Llei del Registre Civil.

Secció sisena. El matrimoni canònic**Article 90. Expedient**

Les persones que volen contreure matrimoni canònic han d'acreditar prèviament davant de l'autoritat eclesiàstica competent per celebrar el matrimoni, mitjançant els documents

oportuns, la seva edat, el seu estat civil i l'absència d'impediments per a la validesa civil del matrimoni.

Article 91. Efectes civils

El matrimoni canònic produeix plens efectes civils des que se celebra i es regeix per les disposicions del títol II d'aquesta Llei, llevat dels articles 122 i 123, relatius a les causes de nul·litat i a la convalidació del casament nul.

Article 92. Eficàcia civil de les sentències canòniques

A sol·licitud de qualsevol de les parts formulada davant de l'autoritat judicial civil competent, les sentències o altres resolucions canòniques fermes i definitives relatives a la dissolució o nul·litat del vincle matrimonial tenen plena eficàcia civil d'acord amb l'ordenament jurídic del Principat d'Andorra, sense necessitat de tramitar un procediment d'exequàtur.

Article 93. Inscripció

L'obligació i el procediment per a la inscripció del matrimoni canònic en el Registre Civil es regulen per les normes de la Llei del Registre Civil.

Secció setena. Els efectes personals i patrimonials del matrimoni

Article 94. Equiparació jurídica dels cònjuges

1. Els cònjuges tenen en el matrimoni els mateixos drets i deures.
2. Els drets i deures que la llei deriva del matrimoni són irrenunciables.

Article 95. Deures recíprocs dels cònjuges

La celebració del matrimoni origina el vincle conjugal i una comunitat de vida en la qual els cònjuges han de respectar-se i ajudar-se mútuament, viure junts, guardar-se fidelitat i actuar sempre en interès de la família.

Article 96. Domicili familiar

1. Els cònjuges determinen de comú acord el domicili familiar. En cas de discrepància, qualsevol d'ells pot demanar a l'autoritat judicial que el determini, tenint en compte l'interès familiar.
2. Es presumeix que els cònjuges conviuen en el domicili familiar.
3. Cadascun dels cònjuges pot establir, a més, un domicili propi quan sigui necessari per al seu treball o per a una gestió adequada dels seus interessos, sense que això suposi un trencament del deure de convivència.

Article 97. Direcció de la família

1. La direcció de la família correspon als dos cònjuges de comú acord, tenint sempre en compte l'interès de tots els seus membres.
2. Qualsevol dels cònjuges està legitimat per atendre les necessitats ordinàries de la família, com són les derivades d'aliments en el seu sentit més ampli, les de conservació i manteniment de l'habitatge familiar i d'altres béns d'ús comú, i les atencions de previsió, d'acord amb els usos i el nivell de vida de la família.

3. En relació amb les necessitats que no es poden qualificar d'ordinàries, els cònjuges sols estan legitimats per realitzar actes en interès de la família:

a) Si han obtingut el consentiment de l'altre cònjuge o una autorització judicial, en el procediment de família que regula la Llei del Codi de procediment civil.

b) Si es tracta d'una despesa urgent i l'altre cònjuge es troba en la impossibilitat de donar el seu consentiment.

4. No tenen la consideració de despeses familiars les que responen a l'interès particular d'un dels cònjuges, ni les derivades de la gestió i defensa dels béns privats, ni les de manteniment dels fills no comuns si no conviuen amb els cònjuges.

5. Als efectes de l'atenció de les despeses familiars, cadascun dels cònjuges pot demanar a l'altre informació adequada dels seus béns, ingressos i deutes, salvant el deure de respectar el secret professional quan sigui procedent.

6. Cap dels cònjuges no es pot atribuir la representació de l'altre, si no li ha estat conferida.

Article 98. Contribució a les despeses familiars

1. Els cònjuges han de contribuir al sosteniment de les despeses familiars en la forma convinguda i, a manca de pacte, en proporció als seus respectius ingressos i a la seva capacitat de treball professional o domèstic i, subsidiàriament, en proporció als respectius patrimonis.

2. L'incompliment per un dels cònjuges de l'obligació de contribuir legítima l'altre per demanar a l'autoritat judicial, en el procediment de família que regula la Llei del Codi de procediment civil, que, després d'escoltar sumàriament l'altre cònjuge, adopti les mesures escaients per tal de fer efectives les contribucions pendents i assegurar el pagament de les contribucions futures. Aquestes mesures poden ser modificades.

Article 99. Responsabilitat

1. Els cònjuges responen solidàriament de les obligacions concretes per atendre les necessitats ordinàries de la família i les extraordinàries que estableix l'apartat 3 de l'article 97.

2. En els casos de compres a terminis o préstecs, els cònjuges sols responen amb el caràcter de deutors solidaris si tots dos hi han prestat el seu consentiment.

Article 100. Habitatge familiar

1. El cònjuge titular de l'habitatge familiar o dels béns mobles d'ús ordinari no pot, sense el consentiment exprés de l'altre cònjuge, disposar del seu dret ni realitzar cap altre acte jurídic sobre aquests béns o sobre quotes indivises dels mateixos que comprometi de forma immediata o eventual l'allotjament de la família.

2. Si no és possible obtenir el consentiment de l'altre cònjuge, o aquest es nega de forma injustificada a donar-lo, l'autoritat judicial, en el procediment de família que regula la Llei del Codi de procediment civil, pot autoritzar l'acte projectat en interès de la família.

3. L'acte realitzat per un dels cònjuges sense el consentiment de l'altre, o sense l'autorització judicial supletòria, pot ser anul·lat a instàncies de l'altre cònjuge en el termini

de caducitat de quatre anys a comptar de la data en què en tingui coneixement. No escau la impugnació enfront de l'adquirent de bona fe i a títol onerós.

4. Si el cònjuge que ha fet l'acte dispositiu ha declarat falsament que l'altre cònjuge el consent, l'adquirent pot resoldre el contracte.

Secció vuitena. *Les relacions patrimonials entre cònjuges*

Subsecció primera. *Disposicions generals*

Article 101. *Règim econòmic matrimonial*

1. El règim econòmic matrimonial és el convingut en capítols matrimonials.
2. A manca de pacte, o en cas d'ineficàcia dels capítols, el règim econòmic matrimonial és el de separació de béns.

Article 102. *Inoposabilitat de la modificació del règim*

La modificació del règim econòmic matrimonial realitzada durant el matrimoni o les liquidacions practicades pels cònjuges no perjudiquen els drets adquirits per terceres persones abans de la inscripció de la modificació en el Registre Civil.

Article 103. *Negocis jurídics entre cònjuges*

1. Els cònjuges es poden transmetre béns i drets per qualsevol títol i dur a terme entre ells tot tipus d'actes i negocis jurídics.
2. En cas d'impugnació judicial, correspon als cònjuges la prova del caràcter onerós de la transmissió.

Subsecció segona. *Les donacions per raó de matrimoni fora de capítols matrimonials*

Article 104. *Règim*

Les donacions atorgades en consideració al matrimoni fora de capítols matrimonials per un dels futurs contraents a favor de l'altre, les recíproques entre ells o les atorgades per terceres persones a favor d'un dels contraents o d'ambdós es regeixen per les normes generals sobre donacions, llevat el que disposen els articles següents.

Article 105. *Eficàcia*

Llevat de pacte en contrari, l'eficàcia de les donacions per raó de matrimoni resta sotmesa a la celebració del matrimoni.

Article 106. *Revocació*

Les donacions es poden revocar si el matrimoni no s'ha celebrat en el termini d'un any des del lliurament de la cosa donada. També es poden revocar per incompliment de càrregues i per ingratitud del donatari.

Article 107. *Nul·litat del matrimoni*

En cas de nul·litat del matrimoni, són revocables les donacions fetes al cònjuge que hagués estat de mala fe, si bé mantenen la seva eficàcia els drets adquirits a títol onerós i de bona fe per terceres persones sobre els béns donats.

Secció novena. *Els capítols matrimonials*

Article 108. Règim i requisits

1. En capítols matrimonials es pot pactar un règim econòmic matrimonial diferent del legal supletori, atorgar pactes successoris, fer donacions i estipular tot allò que es consideri adient, àdhuc per als supòsits de ruptura matrimonial.
2. Els capítols matrimonials es poden atorgar i modificar abans o després de la celebració del matrimoni. Els atorgats abans esdevenen efectius des de la celebració del matrimoni i caduquen en el cas de no celebrar-se el matrimoni en el termini d'un any a comptar de la data de l'atorgament.

Article 109. Forma i publicitat

1. Els capítols matrimonials i les seves modificacions s'han d'atorgar en escriptura pública.
2. La inscripció dels capítols matrimonials en el Registre Civil es regeix per les normes de la Llei del Registre Civil.

Article 110. Capacitat

Tenen capacitat per atorgar capítols matrimonials les persones que gaudeixen de capacitat per casar-se, amb els suports que s'haguessin pogut constituir per a l'exercici de la seva capacitat jurídica si fossin necessaris per a les estipulacions que s'hi pretenguin incloure.

Article 111. Modificació

Els cònjuges poden modificar en qualsevol moment el seu règim econòmic matrimonial. La modificació o la resolució dels pactes successoris s'ha de fer d'acord amb la Llei de la successió per causa de mort.

Article 112. Interdependència dels pactes capitulars

Els actes realitzats de forma directa o per persona interposada que persegueixen una derogació, disminució o perjudici de l'heretament o de les donacions atorgades en capítols matrimonials poden ser impugnats com a fraudulents a instàncies de qualsevol perjudicat en el termini de caducitat de quatre anys a comptar de la data en què se'n tingui coneixement.

Article 113. Règim jurídic de les donacions capitulars

1. Les donacions atorgades pels progenitors en capítols matrimonials a favor dels fills comuns, sense especificació de la contribució de cadascun dels progenitors, es presumeixen fetes en proporció a la quantia del patrimoni dels donants al temps de la donació.
2. Els béns donats conjuntament als contraents o als cònjuges en capítols matrimonials pertanyen a tots dos en proindivís ordinari i a parts iguals, llevat que el donant ho disposi altrament.

Article 114. Revocació

Les donacions atorgades en capítols matrimonials únicament són revocables per incompliment de les càrregues imposades al donatari, si bé poden ser reduïdes en cas

d'inoficiositat legitimària. L'acció revocatòria s'ha d'exercitar en el termini de caducitat de quatre anys a comptar de l'incompliment de la càrrega.

Article 115. Ineficàcia

Els capítols matrimonials queden sense efecte si el matrimoni és declarat nul, si hi ha separació judicial dels cònjuges o si el matrimoni es dissol per divorci, amb excepció dels pactes convinguts en previsió d'una crisi matrimonial, del reconeixement de fills fet per qualsevol dels cònjuges i dels pactes successoris, els quals mantenen la seva eficàcia en els termes establerts per la Llei de la successió per causa de mort.

Secció desena. El règim econòmic matrimonial

Article 116. Autonomia patrimonial

1. En el règim de separació de béns els cònjuges conserven la titularitat exclusiva dels béns que ja tenien en iniciar-se el règim i dels que adquireixen durant el matrimoni per qualsevol títol.

2. Cada cònjuge té les facultats de gaudi, administració i disposició dels seus béns propis, dins els límits que estableix la llei.

Article 117. Determinació de les titularitats

1. Els béns adquirits a títol onerós per un cònjuge durant el matrimoni pertanyen al que consti com el seu titular. Si es prova que la contraprestació satisfeta per adquirir-los pertanyia a l'altre cònjuge, es presumeix que ha estat donada.

2. Els béns mobles de valor ordinari i ús familiar, adquirits a títol onerós durant el matrimoni, es presumeix que pertanyen a ambdós cònjuges per meitats indivises, sense que prevalgui contra aquesta presumpció la mera prova de la seva titularitat formal.

3. En cas de dubte insalvable sobre la titularitat de béns o drets, es presumeix que correspon a ambdós cònjuges per meitats indivises. S'exceptuen els béns mobles d'ús personal d'un dels cònjuges que no siguin de valor extraordinari i els que estiguin destinats directament a l'exercici de la seva professió o ofici.

Article 118. Règim jurídic dels béns adquirits en proindivís

Els béns adquirits pels cònjuges en proindivís durant el matrimoni resten subjectes a les normes generals sobre comunitat de béns i cadascun dels cònjuges pot demanar-ne, en qualsevol moment, la divisió d'acord amb les normes sobre l'extinció de la comunitat.

Article 119. Règim jurídic dels comptes conjunts

1. Si els cònjuges són titulars d'un compte conjunt, els diners dipositats pertanyen a cada cònjuge en els termes que hagin convingut o, en defecte de pacte, en proporció a les quantitats que hi hagin aportat. A manca de prova, s'aplica la presumpció de l'apartat 3 de l'article 117.

2. Els creditors de qualsevol dels cònjuges titulars d'un compte conjunt, en cas de deutes privatis, sols poden embargar la meitat del ròssec que presenta el compte, sense perjudici de les accions que puguin exercitar el cònjuge no deutor respecte de la suma embargada o els creditors en relació amb la resta del ròssec.

Article 120. Administració dels béns privatis

Els cònjuges administren els respectius patrimonis privatis sense cap intervenció de l'altre cònjuge.

Article 121. Extinció i liquidació

1. El règim econòmic matrimonial de separació de béns s'extingeix en cas de separació judicial, de dissolució o de declaració de nul·litat del matrimoni, i en cas que els cònjuges acordin la seva substitució durant el matrimoni per un altre règim de béns.

2. La liquidació del règim de separació de béns s'ha de practicar per acord entre els cònjuges o del sobrevivent d'ambdós amb els hereus del premort. A manca d'acord, la liquidació, si escau, es fa per sentència recaiguda en procés substanciat pel procediment ordinari que regula la Llei del Codi de procediment civil.

Secció onzena. Crisis matrimonials i dissolució del matrimoni

Subsecció primera. La nul·litat del casament civil

Article 122. Causes de nul·litat del casament i legitimació

1. És nul el casament civil celebrat:

a) Sense consentiment matrimonial.

b) Quan el consentiment estigui viciat per manca de discerniment, s'hagi prestat amb error sobre la persona o refusant una qualitat essencial del matrimoni, o quan per obtenir-lo s'hagi utilitzat l'engany sobre una qualitat de l'altre cònjuge que per la seva naturalesa pugui pertorbar greument la vida conjugal.

c) Quan el consentiment estigui viciat per manca de llibertat per haver-se prestat per violència o por greu provinent d'una causa externa, encara que no s'hagi provocat intencionadament.

d) Entre persones afectades per algun dels impediments establerts pels articles 81, 83 i 84, llevat que haguessin estat dispensats.

e) Sense la intervenció del cònsol, el seu delegat o el notari o sense la presència dels testimonis.

f) Sense l'autorització establerta per l'article 86.

2. L'acció per demanar la nul·litat del matrimoni correspon als cònjuges, al Ministeri Fiscal o a qualsevol altra persona amb un interès directe i legítim, amb les excepcions següents:

a) En cas de nul·litat per manca d'edat, durant la minoria d'edat del contraent només poden exercitar l'acció els seus representants legals i el Ministeri Fiscal.

b) En els casos de consentiment prestat amb manca de discerniment o viciat, només pot exercitar l'acció el cònjuge que ha patit el vici o la mancança, si escau amb els suports que necessiti.

Article 123. Convalidació del casament nul

El casament civil que sigui nul es convalida si els contraents conviuen durant un any a comptar:

a) De la seva majoria d'edat, quan s'hagin casat invàlidament per raó de l'impediment d'edat establert per l'article 81.

b) Del moment en què el contraent recuperi el discerniment, s'esvaeixi l'error, es descobreixi l'engany o cessi la violència o la por a què es refereixen les lletres b) i c) de l'apartat 1 de l'article 122.

Article 124. Efectes de la declaració de nul·litat respecte dels fills i el contraent de bona fe

La declaració de nul·litat del casament civil no invalida els efectes produïts respecte dels fills nascuts del mateix i del contraent o contraents de bona fe, la qual es presumeix si no es prova el contrari.

Subsecció segona. La separació matrimonial

Article 125. Causes de separació

Es decreta judicialment la separació, qualsevol que sigui la forma de celebració del matrimoni:

a) A petició d'ambdós cònjuges o d'un amb el consentiment de l'altre, un cop transcorreguts tres mesos des de la celebració del matrimoni. La demanda ha d'anar acompanyada d'una proposta de conveni regulador d'acord amb les normes de la Llei del Codi de procediment civil.

b) A petició d'un sol dels cònjuges, un cop transcorreguts tres mesos des de la celebració del matrimoni. No és necessari el transcurs d'aquest termini per interposar la demanda quan s'acrediti l'existència d'un risc greu per al cònjuge demandant o per als seus fills. La demanda ha d'anar acompanyada d'una proposta fonamentada de les mesures que hagin de regular els efectes derivats de la separació.

Article 126. Efectes

La presentació de la demanda de separació suposa la suspensió de la comunitat de vida generada pel matrimoni i, per tant, interromp l'obligació dels cònjuges de viure junts i el deure de fidelitat. També comporta la revocació dels poders que s'haguessin atorgat els cònjuges entre si i posa fi a la possibilitat de vincular béns de l'altre en virtut de la potestat domèstica.

Article 127. Reconciliació dels cònjuges separats

Els cònjuges poden, de comú acord, posar fi al procés en què es pretén la separació o fer cessar els efectes del conveni esmentat en la lletra a) de l'article 125 o de la sentència, mitjançant declaració expressa formulada davant de l'autoritat judicial que conegui o hagi conegut del litigi.

Subsecció tercera. La dissolució del matrimoni

Article 128. Causes de dissolució

El matrimoni vàlidament contret, qualsevol que sigui la seva forma de celebració, és dissolt per les causes següents:

- a) Per la mort d'un dels cònjuges.
- b) Per la declaració de mort d'un dels cònjuges.
- e) Pel divorci.

Article 129. Causes de divorci

Es decreta judicialment el divorci, a petició d'un sol dels cònjuges, d'ambdós o d'un amb el consentiment de l'altre, un cop transcorreguts tres mesos des de la celebració del matrimoni, amb la mateixa excepció i els mateixos requisits exigits a l'article 125 respecte del conveni regulador o de la proposta de mesures que n'hagin de regular els efectes.

Article 130. Reconciliació

La reconciliació posterior al divorci no produeix efectes jurídics, però els divorciats poden contreure entre ells un nou matrimoni.

Secció dotzena. Procediment i efectes de la declaració de la nul·litat, la separació i el divorci

Article 131. Procediment

Els processos de declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni; l'establiment de mesures que dimanin de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni; l'establiment de mesures en les relacions entre els progenitors i els fills menors, i també la modificació de les mesures esmentades anteriorment, amb independència que s'hagin establert o no en el marc d'un procés judicial, se substancien d'acord amb el procediment de família que regula la Llei del Codi de procediment civil.

Article 132. Mesures provisionals

1. L'autoritat judicial, a instància del cònjuge que es proposi formular o hagi formulat demanda de nul·litat, de separació o de divorci, o del cònjuge demandat, apreciant la necessitat i la urgència del cas i tenint en compte els interessos familiars més necessitats de protecció, pot disposar les mesures provisionals que consideri oportunes, d'acord amb les normes del Codi de procediment civil.

2. En particular, pot adoptar mesures relatives a:

- a) La separació personal dels cònjuges i l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar.
- b) La guarda i el règim d'exercici de l'autoritat parental respecte dels fills menors i la manera com aquests s'han de relacionar amb el progenitor amb el que no convisquin.
- c) L'establiment del deure d'aliments a favor dels fills.
- d) La contribució dels cònjuges al sosteniment de les despeses familiars.
- e) Les garanties que siguin adequades per assegurar el compliment de les mesures provisionals.

3. Si escau, l'autoritat judicial pot també prohibir a un dels cònjuges entrar en contacte amb l'altre o amb els propis fills, en cas de perill greu per a la seva integritat física o psicològica, i adoptar mesures per a evitar el desplaçament o la retenció il·lícits dels fills, si n'hi ha el risc.

Article 133. Atribució de la guarda i drets de relació personal

1. La nul·litat del matrimoni, la separació o el divorci no alteren les responsabilitats dels progenitors envers els fills. Aquestes responsabilitats mantenen el seu caràcter compartit i, tant com sigui possible, s'han de seguir exercint conjuntament.

2. La guarda dels fills s'atribueix i s'exerceix de la manera com els progenitors han acordat en conveni regulador degudament aprovat o, a manca d'acord, en els termes que estableixi l'autoritat judicial, atenent l'interès superior dels menors.

3. El conveni regulador o la resolució judicial han de determinar de quina manera els progenitors poden comunicar amb els seus fills i tenir-los en companyia si no en tenen atribuïda la guarda o durant els períodes de temps en què l'estigui exercint l'altre progenitor. També han de fixar, si escau a l'interès dels fills, el seu règim de comunicació amb els avis, que han de ser prèviament escoltats.

4. L'autoritat judicial pot variar les modalitats d'exercici, limitar i, excepcionalment, fins i tot suspendre els drets de relació personal a què es refereix l'apartat 3, si la part que els té atribuïts incompleix de manera greu o reiterada els seus deures o si el manteniment inalterat de la relació pot perjudicar l'interès dels fills

Article 134. Exercici de l'autoritat parental

1. L'autoritat parental sobre els fills menors comuns és exercida pels progenitors conjuntament, llevat que per acord d'ambdós en el conveni regulador o per resolució judicial motivada se n'estableixi l'exercici d'una altra manera.

2. Les ulteriors noces no afecten l'autoritat parental, que s'exerceix sense cap intervenció del nou cònjuge.

Article 135. Domicili familiar

L'ús del domicili familiar i dels seus objectes, que no siguin personals de cadascun dels cònjuges, es determina, a falta d'acord, tenint en compte el cònjuge més necessitat i l'interès dels fills.

Article 136. Pensió compensatòria

1. En el cas de separació o divorci, el cònjuge que experimenti un desequilibri econòmic en relació amb l'altre que impliqui un empitjorament respecte a la seva situació anterior en el matrimoni té dret a una pensió l'import i durada de la qual es fixa en la sentència, atenent les circumstàncies del cas i els aspectes següents:

a) L'acord dels cònjuges.

b) L'edat i l'estat de salut dels cònjuges.

c) La qualificació professional i les probabilitats d'accés a un lloc de treball dels cònjuges.

d) Els recursos econòmics i les necessitats de cada cònjuge.

e) La pèrdua eventual d'un dret de pensió.

f) La duració del matrimoni i de la convivència conjugal.

g) La dedicació passada i futura a la família dels cònjuges.

h) La col·laboració amb el seu treball en les activitats mercantils, industrials o professionals de l'altre cònjuge. Per a una valoració raonable d'aquesta col·laboració, s'han de tenir en compte la seva durada, importància i dedicació, com també la remuneració, si n'hi havia, i els anys de convivència.

2. La pensió fixada es pot modificar per alteracions substancials dels recursos econòmics d'un i altre cònjuge a fi de disminuir-ne l'import si millora la situació econòmica de qui la

percep o empitjora la de qui la paga, i també es poden modificar les seves bases d'actualització i les garanties per pagar-la.

3. La pensió fixada pot ser substituïda, mitjançant un conveni acordat en qualsevol moment, per la constitució d'un vitalici, d'un usdefruit sobre determinats béns o pel lliurament d'un capital en béns o en diners.

4. El dret a la pensió s'extingeix pel cessament de la causa que el va motivar, pel compliment del termini fixat, per haver contret el creditor nou matrimoni o per viure conjugalment amb una altra persona. No s'extingeix per la mort del deutor, però els seus hereus poden sol·licitar judicialment la reducció o la supressió de la pensió, si el cabal hereditari no pot satisfer el deute o la pensió afecta els drets legítims.

5. Si el matrimoni s'ha declarat nul i hi ha hagut convivència conjugal, el cònjuge que l'ha contret de bona fe té dret a una indemnització tenint en compte els paràmetres fixats als apartats anteriors.

Article 137. Compliment i modificació de les mesures

1. En tràmit d'execució de sentències fermes i definitives de separació, de nul·litat o de divorci, l'autoritat judicial que les ha dictat adopta totes les mesures pertinents per garantir el compliment de les disposicions d'aquesta secció i els termes de les dites sentències.

2. Les mesures regulades en aquesta secció es poden modificar, per acord de les parts, dins de les seves facultats d'actuació, o mitjançant una resolució judicial posterior, si han canviat substancialment les circumstàncies concurrents en el moment d'adoptar-les. El conveni regulador i la sentència poden preveure anticipadament les modificacions escaients.

Article 138. Dissolució del règim econòmic matrimonial

La sentència ferma de separació, de nul·litat o de divorci determina la dissolució del règim econòmic del matrimoni.

Article 139. Publicitat

Les sentències o les altres resolucions judicials que es dicten en els processos de declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni es comuniquen d'ofici al Registre Civil.

Capítol segon. Les unions estables de parella

Secció primera. Disposicions generals

Article 140. Requisits i acreditació

1. Poden constituir una unió estable de parella d'acord amb aquesta Llei dues persones majors d'edat, sense vincles de parentiu en línia recta per consanguinitat o adopció i en línia col·lateral per consanguinitat fins al tercer grau, que convisquin en parella i inscrivin la unió en el Registre d'Unions Estables de Parella. Almenys una d'elles ha de tenir nacionalitat andorrana o la seva residència habitual al Principat d'Andorra.

2. Per poder formalitzar la unió al Registre, els membres de la parella han d'haver conviscut de manera estable, notòria i ininterrompuda en condicions d'afectivitat com a mínim durant un any. Aquest termini no és exigible quan la parella que conviu té un fill comú.

3. No es pot formalitzar la unió si un dels convivents està unit per matrimoni o per unió estable de parella a una altra persona.

4. La unió estable de parella s'acredita mitjançant inscripció al Registre d'Unions Estables de Parella.

Article 141. Condicions prèvies d'acreditació

Les persones que desitgin acreditar la unió estable de parella han de promoure un expedient previ, mitjançant la declaració corresponent davant el Registre d'Unions Estables de Parella, segons s'estableixi reglamentàriament. La inscripció registral té lloc transcorregut el termini de sis mesos d'ençà de la referida declaració, i pren efecte, en relació amb els membres de la parella, des del moment en què es promou l'expedient previ. No obstant això, els efectes davant tercers solament es produeixen a partir de la inscripció.

Article 142. Registre d'Unions Estables de Parella

1. El Registre d'Unions Estables de Parella, a càrrec de la persona titular del Registre Civil, té per finalitat incoar l'expedient previ de declaració de la unió, acreditar la unió i, eventualment, acreditar l'extinció en cas de ruptura de la unió, i lliurar-ne testimoni fefaent mitjançant una certificació.

2. Perquè es pugui procedir a la inscripció al Registre d'Unions Estables de Parella, els convivents han de presentar una sol·licitud a aquest efecte, que ha d'anar acompanyada dels documents següents:

a) Declaració jurada de convivència.

b) Còpia del passaport en vigor o del document d'identitat en vigor dels dos membres de la unió estable de parella.

c) Certificat de residència dels dos membres. Queden exemptes de complir aquest requisit documental les persones de nacionalitat andorrana.

d) Conveni privat degudament signat pels membres de la unió estable de parella, el contingut del qual és com a mínim el que s'estableix a la secció segona del capítol segon del títol II.

e) Declaració jurada de dos testimonis conforme tenen constància de la convivència duradora.

3. Als efectes d'acreditar la veracitat de la convivència, la persona titular del Registre Civil pot entrevistar-se, de manera reservada i per separat, amb cadascun dels convivents.

4. La constància registral de l'extinció de la unió estable de parella es produeix d'acord amb el que disposa l'article 147. Estan legitimats per instar-la, de forma conjunta, ambdós convivents o, de forma unilateral, qualsevol d'ells, o bé qualsevol persona interessada en el supòsit que la causa d'extinció sigui la mort d'un dels membres.

5. La simple presentació dels documents que preveuen els apartats 2, 3 o 5 de l'article 147 és suficient perquè el titular del Registre Civil procedeixi a la cancel·lació de la unió estable de parella.

6. No es pot procedir a una nova inscripció sense la prèvia cancel·lació de l'existent.

7. La persona titular del Registre Civil lliura un certificat conforme consta inscrita la unió estable de parella o bé l'extinció de la unió, segons el cas, a petició de qualsevol dels membres de la parella o de la persona que justifiqui, a criteri de la persona titular del Registre Civil, tenir-hi un interès legítim.

8. L'organització, la gestió, l'estructura, el funcionament i la publicitat del Registre d'Unions Estables de Parella, en el que no estigui previst per aquesta Llei, es determinen reglamentàriament.

Secció segona. Relacions i efectes personals i patrimonials

Article 143. Autonomia patrimonial i regulació de les relacions personals i patrimonials dels convivents

1. Cada membre de la unió estable de parella conserva el domini, el gaudi i l'administració dels seus béns.

2. Els membres de les unions estables de parella regulen vàlidament, per conveni privat, les relacions personals i patrimonials derivades de la convivència i els drets i els deures respectius. També regulen les compensacions econòmiques que convinguin per al cas de cessament de la convivència, amb el mínim dels drets i deures que regula aquesta Llei, els quals són irrenunciables fins al moment en què són exigibles.

3. Com a mínim, el pacte entre els convivents estipula que els membres de la unió estable de parella contribueixen al manteniment de la casa i a les despeses comunes:

a) Amb el treball domèstic.

b) Amb col·laboració personal o professional no retribuïda o amb retribució insuficient en la professió o en l'empresa de l'altre membre.

c) Amb els recursos procedents de la seva activitat o dels seus béns, en proporció als seus ingressos i, si aquests no són suficients, en proporció als seus patrimonis.

Article 144. Règim jurídic de les despeses comunes

La direcció de la família, la contribució dels convivents de la unió estable de parella al sosteniment de les despeses familiars i la seva responsabilitat pels deutes familiars resten sotmeses a les disposicions dels articles 97 a 99.

Article 145. Protecció de l'habitatge familiar

Els actes de disposició per part del titular de l'habitatge de la parella i els seus mobles d'ús ordinari resten sotmesos a les prescripcions de l'article 100.

Article 146. Equiparació a efectes determinats del matrimoni i de la unió estable de parella

1. Als efectes de la legislació d'arrendament de finques urbanes, de les relacions derivades de l'acció protectora de la seguretat social, dels serveis socials i socio-sanitaris, de la legislació fiscal i de la legislació laboral i de la funció pública, les unions estables de parella inscrites en el Registre d'Unions Estables de Parella s'equiparen al matrimoni.

2. Respecte a la legislació d'immigració, les unions estables de parella s'equiparen al matrimoni amb les dues excepcions següents:

a) La persona que hagi donat dret al reagrupament familiar de la seva parella segons les especificacions de la Llei qualificada d'immigració no dona dret al reagrupament familiar d'una nova parella fins que no hagin transcorregut almenys cinc anys de la inscripció anterior.

b) Si s'extingeix la unió estable de parella d'una persona que hagi obtingut una autorització d'immigració en el marc del reagrupament familiar de conformitat amb les disposicions de la Llei qualificada d'immigració, l'eventual nova unió estable de parella d'aquesta persona no pot donar lloc al reagrupament familiar de la nova parella fins que no hagin transcorregut almenys cinc anys de la cancel·lació al Registre de la Unió Estable de Parella.

Secció tercera. Extinció

Article 147. Causes i formalització

1. La unió estable de parella s'extingeix per les causes següents:

a) Per comú acord.

b) Per voluntat unilateral d'un dels convivents, notificada fefaentment a l'altre.

c) Per defunció o declaració judicial de mort d'un dels convivents.

2. En cas que els convivents decideixin de mutu acord posar fi a la seva relació, han d'instar la cancel·lació al Registre d'Unions Estables de Parella mitjançant la notificació per escrit i de forma fefaent. En aquest supòsit, pel que respecta a les relacions internes entre els convivents, es considera que l'extinció s'ha produït des de la data que acordin o, en defecte, en la data en la qual ha cessat la convivència, i davant de terceres persones des de la data de la inscripció.

3. Quan un dels convivents decideix posar fi de forma unilateral a la unió estable de parella, ha de notificar-ho fefaentment a l'altre convivent i instar simultàniament la cancel·lació de la inscripció al Registre d'Unions Estables de Parella mitjançant la tramesa d'una còpia de la notificació.

4. En el supòsit de l'apartat anterior, pel que respecta a les relacions internes entre els convivents, l'extinció de la unió pren efectes tres mesos després de la notificació escrita de forma fefaent a l'altra part i davant terceres persones des de la data de la inscripció.

5. En els supòsits d'extinció de la unió estable de parella per causa de defunció o declaració de mort d'un dels seus membres, el sobrevivent o qualsevol altre interessat trameta un certificat de la inscripció de defunció o de la declaració de mort al Registre d'Unions Estables de Parella.

Article 148. Efectes de l'extinció

1. L'extinció de la unió estable de parella implica la revocació dels poders que qualsevol dels convivents de la parella ha atorgat a favor de l'altre.

2. Si la convivència cessa en vida dels convivents, cal atènyer-se a les disposicions de la secció dotzena del capítol primer del títol II d'aquesta Llei en relació amb les mesures provisionals, les mesures respecte dels fills, la determinació de l'ús del domicili familiar i dels seus objectes que no siguin personals, i l'atribució de pensió compensatòria. Si les parts no han liquidat de comú acord els drets i obligacions que resulten del conveni privat

signat entre elles abans de la inscripció registral de la unió, ho poden fer en el procediment de família regulat a la Llei del Codi de procediment civil.

3. Els exconvivents no poden tornar a formar una unió estable de parella amb una altra persona fins que no s'hagi fet constar l'extinció de la unió anterior en el Registre d'Unions Estables de Parella. Són nuls els actes que contravinguin aquesta prohibició.

Article 149. Drets del membre sobrevivent de la parella

1. Quan l'extinció de la unió estable de parella es produeix per causa de mort d'un dels convivents, el sobrevivent d'ells té dret a les predetraccions i a l'any de viduïtat que estableixen els articles 234 i 235 a favor del cònjuge supervivent.

2. El convivent sobrevivent de la unió estable de parella té el dret de subrogació que estableix la Llei d'arrendaments de finques urbanes, si el difunt era l'arrendatari de l'habitatge.

Article 150. Competència i procediment

La jurisdicció civil competent coneix dels processos que concerneixen les unions estables de parella inscrites al Registre d'Unions Estables de Parella, d'acord amb el procediment de família que regula la Llei del Codi de procediment civil.

Capítol tercer. La filiació

Secció primera. Disposicions generals

Article 151. Classes de filiació

La filiació pot tenir lloc per naturalesa, per reproducció assistida i per adopció.

Article 152. Equiparació jurídica dels fills

La filiació per naturalesa, per reproducció assistida i per adopció, tant matrimonial com extramatrimonial, produeix els mateixos efectes.

Article 153. Efectes

1. La filiació determina els cognoms del fill, l'autoritat parental, els aliments i els drets successoris que estableix la llei entre els progenitors i els fills.

2. Els progenitors poden acordar l'ordre dels cognoms de tots els seus fills al temps de la inscripció del naixement o de l'adopció del primer fill.

3. Els fills, en arribar a la majoria d'edat o en ser emancipats, poden alterar l'ordre dels cognoms.

Secció segona. La filiació per naturalesa i per reproducció assistida

Subsecció primera. Disposicions generals

Article 154. Determinació de la filiació

La filiació materna resulta del part i de la identitat del fill nascut. La filiació, tant paterna com materna, es pot establir per matrimoni amb la mare gestant, per reconeixement, per expedient registral o per sentència.

Article 155. Filiació contradictòria

La determinació de la filiació no produeix cap mena d'efecte mentre n'hi hagi una altra de contradictòria.

Article 156. *Període legal de concepció*

El període legal de concepció comprèn els primers cent vint dies del període de gestació, que es presumeix de tres-cents dies, llevat que proves concloents demostrin que aquest període ha estat més llarg.

Article 157. *Limitació d'efectes*

1. Si la declaració de filiació es fonamenta en una sentència penal ferma per causa de les relacions que han originat la filiació o per haver estat determinada judicialment amb oposició d'algun dels progenitors, els seus efectes es limiten, a petició del representant legal del fill o a petició del propi fill major d'edat o emancipat, a la mera determinació de la filiació, sense perjudici de deixar subsistent l'obligació dels progenitors de prestar aliments al fill.

2. El fill ha d'exercir la facultat que li atribueix l'apartat 1 dins dels quatre anys següents a l'arribada a la majoria d'edat, i pot deixar sense efectes aquestes limitacions, si van ser interessades pel seu representant legal, en qualsevol moment a partir dels setze anys.

Subsecció segona. *Determinació de la filiació matrimonial*

Article 158. *Presumpció de paternitat*

1. Es presumeixen fills del marit els nascuts després de la celebració del matrimoni i dins dels tres-cents dies següents a la separació, judicial o de fet, dels cònjuges o a la dissolució o declaració de nul·litat del matrimoni.

2. Si dins dels tres-cents dies següents a la dissolució o nul·litat del matrimoni hi ha hagut un nou matrimoni de la mare, es presumeix que els nascuts després de la celebració d'aquest matrimoni són fills del primer marit, llevat que es pugui establir, per mitjà d'un expedient registral, que els cònjuges havien estat separats, per qualsevol motiu, durant almenys els tres-cents dies previs al naixement, cas en el qual preval la presumpció de paternitat del segon marit.

Article 159. *Fills concebuts abans del matrimoni dels progenitors*

1. Si el fill ha nascut dins dels cent vuitanta dies següents a la celebració del matrimoni, el marit pot deixar sense efecte la presumpció de paternitat per mitjà d'una declaració autèntica de desconeixement de la paternitat que ha d'entrar en el Registre Civil en el termini dels sis mesos següents al naixement.

2. No és eficaç la declaració a què fa referència l'apartat anterior si de l'expedient registral resulta que el marit ha reconegut expressament o de forma tàcita la seva paternitat, si coneixia l'embaràs abans de la celebració del matrimoni o si s'ha comportat com a pare des de la naixença del fill.

Article 160. *Naixement abans del matrimoni*

1. Els fills nascuts abans del matrimoni dels progenitors tenen, des de la data de la celebració del matrimoni, la condició de fills matrimonials, sempre que la filiació s'hagi determinat legalment.

2. La impugnació d'aquesta filiació es regeix per les normes de la filiació no matrimonial.

Article 161. Determinació en cas de fecundació assistida

1. Són també fills matrimonials els nascuts com a conseqüència de la fecundació assistida de l'esposa durant el matrimoni o dins dels vint-i-quatre mesos següents a la mort del marit, practicada en ambdós casos amb el consentiment d'aquest formalitzat amb els requisits previstos a la Llei qualificada de tècniques de reproducció assistida.

2. Si la mare està casada amb una altra dona, la filiació del nascut després de la celebració del matrimoni i fins al límit temporal establert a l'apartat 1 queda determinada respecte de la cònjuge de la gestant. La cònjuge no gestant pot deixar sense efecte aquesta determinació per mitjà d'una declaració autèntica de desconeixement de la maternitat que ha d'entrar en el Registre Civil en el termini dels sis mesos següents al naixement i pot també impugnar la seva maternitat, d'acord amb l'article 164, si la concepció del fill no va ser consentida amb els requisits previstos a la Llei qualificada de tècniques de reproducció assistida.

Article 162. Determinació judicial de la filiació matrimonial

1. L'acció de reclamació de la filiació matrimonial pot ser exercida pel pare, per la mare i pel fill durant tota la seva vida.

2. Si el fill ha mort abans de transcórrer el termini de caducitat de dos anys a comptar de la seva majoria d'edat, de l'extinció de les mesures de suport necessàries per a la reclamació de la filiació en cas de discapacitat o del descobriment de les proves en les quals pot fonamentar la reclamació, l'acció pot ser exercida pels seus descendents o els seus hereus dins el temps que resti per completar aquest termini.

Article 163. Impugnació de la paternitat matrimonial

1. El marit pot impugnar la paternitat matrimonial determinada per mitjà de presumpció, però no quan ha consentit la fecundació assistida de l'esposa d'acord amb els requisits de l'apartat 1 d'article anterior.

2. El marit ha d'exercitar l'acció d'impugnació en el termini de caducitat de dos anys comptadors des de la data en què conegui el naixement del fill o els fets que posen en dubte la seva paternitat o que un tercer ha cohabitat amb la mare durant el període de concepció del fill.

3. El fill pot interposar l'acció d'impugnació de la paternitat matrimonial en el termini de caducitat de dos anys a comptar de la seva majoria d'edat, de l'extinció de les mesures de suport necessàries per a la impugnació en cas de discapacitat o del descobriment de les proves en què fonamenta la impugnació. En el cas de minoria d'edat o discapacitat del fill que no li permeti impugnar per ell mateix, poden interposar l'acció la mare o la persona que presta suport al fill en el seu interès i representació durant el termini de dos anys a partir de la data de naixement del fill o del descobriment de les proves en què es fonamenta la impugnació.

Article 164. Impugnació de la maternitat matrimonial

1. La mare pot exercir l'acció d'impugnació de la maternitat matrimonial en els casos de suposició de part o de no ser certa la identitat del fill en el termini de caducitat de dos anys a comptar del naixement del fill o del descobriment de les proves en què es fonamenta la impugnació. En cas de comaternitat, es pot exercir en els mateixos terminis

per la mare no gestant si l'embaràs no va tenir lloc per fecundació assistida o es va produir sense el seu consentiment a la pràctiques de les tècniques.

2. La mateixa acció pot ser exercida pel fill en el termini de caducitat de dos anys, a comptar de la seva majoria d'edat, de l'extinció de les mesures de suport necessàries per a la impugnació en cas de discapacitat o del descobriment de les proves en què fonamenta la impugnació. En el cas de minoria d'edat o discapacitat del fill que no li permeti impugnar per ell mateix, poden interposar l'acció, en el seu interès i representació, l'altre progenitor o la persona que presta suport al fill.

Subsecció tercera. *Determinació de la filiació no matrimonial*

Article 165. *Mitjans de determinació*

La filiació no matrimonial es pot establir:

- a) Per reconeixement de la paternitat o la maternitat.
- b) Per expedient registral.
- c) Per sentència ferma.
- d) Respecte de la mare, per constància de la filiació materna en la inscripció de naixement del fill.

Article 166. *Determinació en cas de fecundació assistida*

La filiació no matrimonial es pot establir respecte de l'home o la dona que convisqui com a unió estable de parella o parella de fet amb la mare gestant i que hagi prestat el seu consentiment a la fecundació assistida d'aquesta formalitzat amb els requisits previstos a la Llei qualificada de tècniques de reproducció assistida. Aquesta paternitat o maternitat es pot determinar per reconeixement, per expedient registral o per sentència ferma dictada en un procés per a la seva reclamació, amb aplicació dels requisits establerts en els articles 169 i 170.

Article 167. *Capacitat per al reconeixement*

1. Tenen capacitat per al reconeixement de la paternitat les persones majors de catorze anys i, per al de la maternitat, la mare des que s'acrediti el fet del part, sigui quina sigui la seva edat.

2. Si l'autor del reconeixement és una persona menor d'edat no emancipada o una persona amb discapacitat respecte de la qual s'han establert mesures de suport i que necessita aquest suport per a fer el reconeixement, caldrà per a la seva validesa l'assentiment del progenitor o progenitors que exerceixen l'autoritat parental o del tutor, o la intervenció del curador o persona que presta el suport.

Article 168. *Eficàcia*

1. Per a l'eficàcia del reconeixement d'una persona major d'edat o emancipada s'exigeix el seu consentiment, amb el suport, si escau, del curador o persona que l'assisteix en cas de discapacitat. Si tot i amb el suport la persona reconeguda no pot donar el consentiment ell mateix per raó de la seva discapacitat, caldrà l'aprovació judicial del reconeixement en procediment de jurisdicció voluntària.

2. Per a l'eficàcia del reconeixement d'una persona menor d'edat que no es faci en el termini establert per la inscripció de naixement, s'exigeix el consentiment de l'altre progenitor si és conegut o, si no és possible, el del seu representant legal. A manca d'aquest consentiment, caldrà l'aprovació judicial del reconeixement en procediment de jurisdicció voluntària, havent estat escoltat el progenitor o representant.

Article 169. Requisits de forma

1. El reconeixement de la filiació no matrimonial s'ha de fer en l'acta de naixement d'acord amb els requisits que estableix la Llei del Registre Civil, en document públic, en testament o en el conveni privat atorgat pels convivents d'una unió estable de parella en el qual regulen les seves relacions personals i patrimonials.

2. L'autor del reconeixement no pot manifestar en l'acte de reconeixement la identitat de l'altre progenitor, a menys que aquesta identitat s'hagi determinat legalment de forma prèvia.

Article 170. Determinació judicial de la filiació no matrimonial

1. El fill pot exercir l'acció de reclamació de la filiació no matrimonial durant tota la seva vida. Si el fill ha mort abans de transcórrer el termini de caducitat de dos anys a comptar de la seva majoria d'edat, de l'extinció de les mesures de suport necessàries per a la reclamació de la filiació en cas de discapacitat o del descobriment de les proves en les quals pot fonamentar la reclamació, l'acció pot ser exercida pels seus descendents o els seus hereus dins el temps que resti per completar aquest termini.

2. El pare i la mare poden exercir, durant tota la seva vida, l'acció de reclamació de la paternitat o maternitat, si no la poden reconèixer o quan el reconeixement no ha estat eficaç per manca dels consentiments que exigeix l'article 169.

Article 171. Presumpció de la paternitat no matrimonial

Als efectes de l'exercici de l'acció de reclamació de la filiació no matrimonial, es presumeix la paternitat de l'home que ha conviscut amb la mare en el període comprès entre els tres-cents i els cent vuitanta dies anteriors a la naixença del fill, llevat de proves concloents que demostrin que el període de gestació ha estat més llarg, cas en el qual la presumpció es podrà estendre al període dins del qual la concepció raonablement es va produir.

Article 172. Impugnació de la paternitat no matrimonial

1. En l'exercici de l'acció d'impugnació de la paternitat no matrimonial el demandant ha de provar que l'autor del reconeixement no és biològicament pare del fill reconegut.

2. No s'admet l'exercici de l'acció d'impugnació fonamentada exclusivament en la fecundació assistida de la mare o en la manca de descendència biològica del fill respecte del pare, si la tècnica reproductiva s'ha practicat amb el consentiment exprés del pare formalitzat amb els requisits previstos en la legislació vigent en matèria de reproducció humana assistida.

3. L'acció d'impugnació de la paternitat no matrimonial pot ser exercida pel pare, per la mare i pel fill en el termini de dos anys comptadors des de l'establiment de la filiació que

s'impugna, o en el seu cas des del moment en què es conegui l'establiment de la filiació o apareguin noves proves contràries a la paternitat.

4. En el cas del fill, l'acció caduca al cap de dos anys comptadors des de la majoria d'edat, de l'extinció de les mesures de suport necessàries per a la impugnació en cas de discapacitat o del descobriment de les proves en les quals pot fonamentar la impugnació.

Article 173. *Reconeixement viciat*

1. L'autor del reconeixement pot impugnar-lo quan s'ha fet amb violència, intimidació, error o engany.

2. L'acció caduca al cap de dos anys, que es compten, en cas d'error, des de l'atorgament del reconeixement, i en els altres casos, des que cessa el vici, i pot ser exercida pels seus descendents si l'autor del reconeixement mor abans de transcórrer els dos anys, durant el termini que resta.

Article 174. *Impugnació de la maternitat no matrimonial*

La mare i el fill poden exercir l'acció d'impugnació de la maternitat no matrimonial en els casos de suposició de part o de no ser certa la identitat del fill, d'acord amb els requisits i els terminis que estableix l'article 164.

Subsecció quarta. *Les accions de filiació*

Article 175. *Legitimació*

1. En els processos sobre reclamació i impugnació de la filiació han de ser demandades les persones la paternitat, la maternitat o la filiació de les quals sigui reclamada o estigui legalment determinada. Si qualsevol d'elles ha mort, la demanda s'ha d'adreçar contra els seus hereus.

2. Les accions d'impugnació previstes en aquesta secció es transmeten indistintament als descendents i hereus del legitimat.

Article 176. *Acumulació de pretensions*

L'exercici de l'acció de reclamació de la filiació permet l'acumulació de l'acció d'impugnació de la filiació contradictòria. En aquest cas, són preeminents les regles de legitimació i durada de l'acció de reclamació.

Article 177. *Mesures cautelars*

1. Mentre dura el procés sobre filiació, l'autoritat judicial pot adoptar, amb l'audiència prèvia de les parts que puguin resultar afectades, a menys que raons d'urgència aconsellin prescindir d'aquest tràmit, les mesures de protecció que consideri convenientes sobre la persona i els béns del fill menor d'edat o major amb mesures de suport per a l'exercici de la seva capacitat.

2. Si s'exercita una acció de reclamació de la paternitat o la maternitat, també es poden acordar aliments provisionals a favor del fill a càrrec del presumpte pare o mare.

Secció tercera. *La filiació per adopció*

Subsecció primera. *Disposicions generals*

Article 178. Persones que poden adoptar

1. Només poden ser adoptants dues persones casades, que formin una unió estable de parella o que convisquin com a parella de fet, o bé una persona sola.
2. En l'adopció per dues persones, cal que hagin transcorregut cinc anys des de la celebració del matrimoni o des de la inscripció registral com a unió estable de parella, o bé que els adoptants acreditin cinc anys de convivència estable. No es requereix el transcurs d'aquest període en l'adopció per una persona sola del fill del seu cònjuge o parella.
3. L'adopció per persona sola no s'admet si aquesta està casada i no separada o si conviu en relació de parella, llevat que adopti el fill de la seva parella o que aquesta estigui impossibilitada de manifestar la seva voluntat.
4. L'adoptant o adoptants han de complir el requisit d'edat establert per l'article 179 i tenir capacitat i aptitud suficients per assumir les responsabilitats que comporta l'adopció. No han d'haver estat suspesos o privats de l'autoritat parental ni remoguts de l'exercici de funcions de protecció o de suport a les persones, i han de complir els requisits que es determinin reglamentàriament.

Article 179. Edat dels adoptants

1. Els adoptants han d'haver complert els vint-i-cinc anys, llevat que es tracti de l'adopció d'un parent orfe o del fill del cònjuge o de la parella, casos en els quals és suficient ser major d'edat. En l'adopció per dues persones, n'hi ha prou que un dels adoptants hagi complert vint-i-cinc anys.
2. En tot cas hi ha d'haver una diferència d'edat de com a mínim quinze anys entre els adoptants i la persona que ha de ser adoptada. Aquesta diferència queda reduïda a deu anys en el cas que s'adopti el fill del cònjuge o la parella.

Article 180. Persones que poden ser adoptades

1. Poden ser adoptades les persones menors d'edat no emancipades en els casos següents:
  - a) Si els seus progenitors, o un d'ells en els supòsits de l'apartat 1 de l'article 183, han consentit vàlidament a l'adopció.
  - b) En cas d'orfenesa, si l'adoptant o un dels adoptants és parent del menor fins al quart grau de consanguinitat o afinitat o està exercint el càrrec de tutor.
  - c) Si han estat declarades en situació de desemparament definitiu.
2. Poden també ser adoptades les persones menors d'edat emancipades o majors d'edat que tinguin, com a màxim, vint-i-cinc anys d'edat en el moment de presentació de la sol·licitud d'adopció, sempre que durant la seva minoria d'edat hagués existit una situació de convivència estable amb l'adoptant de, com a mínim, tres anys, i es pugui acreditar que s'han mantingut els vincles afectius fins al moment de l'adopció.
3. En la constitució de l'adopció, s'ha de procurar no separar els germans.

Article 181. Persones que no poden ser adoptades

No poden ser adoptades:

- a) Les persones majors d'edat o les menors emancipades, excepte en el supòsit previst a l'apartat 2 de l'article anterior.
- b) Els descendents.
- c) Els parents fins al segon grau de la línia col·lateral per consanguinitat i per afinitat.

Article 182. Consentiment i dret a ser escoltat de l'adoptand

L'adoptand ha de consentir l'adopció si ha complert dotze anys i ha de ser escoltat si n'ha complert deu o si, tenint-ne menys, té prou coneixement.

Article 183. Consentiment dels progenitors

1. L'adopció d'una persona menor d'edat ha de ser consentida pel progenitor o progenitors respecte dels quals la filiació estigui legalment determinada, llevat que hagin estat privats de l'autoritat parental o es trobin impeditos de manifestar la seva voluntat fins i tot comptant amb la provisió de suports.
2. En el cas d'adopció de persones majors d'edat o de persones menors d'edat emancipades, no és necessari el consentiment dels progenitors, però han de ser escoltats per l'autoritat judicial sempre que no hagin estat privats de l'autoritat parental.

Article 184. Prestació del consentiment

1. El consentiment a l'adopció s'ha de donar davant l'autoritat judicial o davant el ministeri competent en matèria d'affers socials, si la persona menor d'edat li ha estat confiada. També es pot formalitzar vàlidament a l'estranger en una ambaixada o consolat andorrans davant l'agent diplomàtic o l'agent consular competent.
2. El consentiment a l'adopció pot ser retractat durant els trenta dies naturals següents a la seva formulació. La retractació s'ha de fer personalment davant l'autoritat que l'havia rebut.

Article 185. Autorització judicial

1. L'autoritat judicial pot autoritzar l'adopció si estima abusiva la negativa oposada per ambdós progenitors o per un d'ells, si els progenitors s'han desinteressat del fill que ha de ser adoptat fins al punt de comprometre la seva salut o moralitat.
2. L'adopció de persones majors d'edat o menors emancipades ha de ser autoritzada en procediment de jurisdicció voluntària substanciat en la jurisdicció civil, sempre que s'acrediti el compliment dels requisits previstos a l'apartat 2 de l'article 180 i s'efectuï el tràmit previst a l'apartat 2 de l'article 183.

Subsecció segona. La preadopció

Article 186. Finalitat i objecte

1. La preadopció és una mesura té per finalitat verificar que la persona menor d'edat s'integra correctament en la família de la persona o persones que l'han d'adoptar i que la convivència és beneficiosa per a l'adoptand.
2. La preadopció s'efectua amb l'atribució als adoptants de la guarda i les funcions parentals respecte de la persona menor d'edat que ha de ser adoptada, sempre que hagi estat declarada en situació de desemparament definitiu o els seus progenitors hagin consentit vàlidament a l'adopció. La preadopció impedeix el retorn de la persona menor

d'edat a la família d'origen i finalitza amb l'adopció o amb la negativa a constituir-la. En aquest darrer cas, els seus efectes queden cancel·lats retroactivament.

Subsecció tercera. Procediments de preadopció i d'adopció

Article 187. Diligències

1. En el procediment d'adopció d'una persona menor d'edat, l'autoritat judicial pot ordenar la pràctica de les diligències i de les proves pericials que estimi oportunes a fi d'assegurar que la preadopció i l'adopció, o el cessament de la preadopció si escau, respecten les condicions legals i resulten beneficioses per a la persona menor d'edat.
2. Totes les actuacions previstes a l'apartat anterior s'han de practicar amb la màxima discreció, evitant que la família d'origen conegui la família adoptiva.
3. En el procediment d'adopció d'una persona major d'edat o menor emancipada, l'autoritat judicial pot ordenar la pràctica de les diligències que estimi oportunes a fi d'assegurar que l'adopció compleix els requisits establerts a l'apartat 2 de l'article 180.

Article 188. Mesura de preadopció

1. La mesura de preadopció és acordada per l'autoritat judicial, amb previ informe del Ministeri Fiscal, a instància del ministeri competent en matèria d'affers socials.
2. La constitució de la preadopció requereix el consentiment de la persona menor que ha de ser adoptada, si ha complert dotze anys, i el de la persona o persones que l'han d'acollir amb vista a la seva adopció. L'autoritat judicial ha d'escoltar també els progenitors que no estiguin privats de l'autoritat parental o el tutor, si escau, i l'adoptand menor de dotze anys si té prou coneixement.
3. Si els progenitors o el tutor es troben en parador desconegut, o si no es presenten, tot i haver estat degudament citats, l'autoritat judicial pot prescindir del tràmit i dictar la resolució que autoritza la preadopció.
4. L'acte que autoritza o denega la preadopció és susceptible d'apel·lació a un sol efecte.

Article 189. Cessació de la mesura

La cessació de la mesura de preadopció és acordada per l'autoritat judicial d'ofici, amb informe previ del Ministeri Fiscal, o a instància del ministeri competent en matèria d'affers socials, de les persones preadoptants o de la mateixa persona menor d'edat. L'autoritat que adopta la mesura ha d'escoltar les persones interessades que no hagin promogut la sol·licitud de cessació de la mesura.

Article 190. Proposta d'adopció

1. La proposta d'adopció d'una persona menor d'edat és promoguda davant de l'autoritat judicial pel ministeri competent en matèria d'affers socials. Ha d'anar acompanyada dels informes i documents que es creguin oportuns, en particular de l'informe psicosocial emès pel Servei Especialitzat d'Adopcions del Govern.
2. La proposta pot ser directament promoguda pels adoptants, sense l'informe psicosocial referit a l'apartat anterior, si l'adoptand:
  - a) És orfe i parent de l'adoptant o un dels adoptants fins al quart grau de consanguinitat o està posat en tutela de l'adoptant o adoptants.

b) És fill del cònjuge o parella de l'adoptant.

3. Si l'adoptant o un dels adoptants ha mort, es pot constituir l'adopció, amb efectes respecte del difunt, sempre que aquest hagués acollit la persona menor d'edat en preadopció i donat el seu consentiment a l'adopció davant de l'autoritat judicial o bé en escriptura pública o en testament. La constitució d'aquesta adopció té lloc sense perjudici de la possibilitat d'iniciar, si escau, un nou procés de valoració de la situació familiar sobrevinguda a fi d'adoptar les mesures que calguin en interès de la persona menor.

Article 191. Requisits de la proposta d'adopció

La proposta d'adopció ha d'expressar en tots els casos:

a) Les condicions personals, familiars, socials i econòmiques dels adoptants i les seves relacions amb l'adoptand.

b) Si els progenitors de l'adoptand han donat el seu consentiment a l'adopció o es troben en alguns dels supòsits en què se'n pot prescindir.

Article 192. Constitució de l'adopció

1. L'autoritat judicial ha d'autoritzar l'adopció o bé denegar-la per aute motivat. En l'adopció de persona menor d'edat, cal informe previ del Ministeri Fiscal.

2. L'aute que autoritza o denega l'adopció és susceptible d'apel·lació a un sol efecte.

Article 193. Termini per constituir l'adopció

Ha de transcórrer un mínim de sis mesos entre la data en què esdevé ferma la preadopció i la data en què s'autoritza l'adopció.

Subsecció quarta. Efectes de l'adopció

Article 194. Publicitat i retroacció d'efectes

1. L'adopció queda constituïda una vegada esdevé ferm l'aute que l'autoritza, però retrotreu els efectes favorables a la persona adoptada al dia en què es va presentar la sol·licitud d'adopció.

2. L'adopció, un cop vàlidament constituïda, s'ha d'inscriure en el Registre Civil de conformitat amb la Llei del Registre Civil.

Article 195. Efectes de l'adopció

1. L'adopció confereix a la persona adoptada una filiació que substitueix la filiació original i implica la formació de vincles de parentiu amb la família de l'adoptant o adoptants i l'extinció dels vincles entre la persona adoptada i la seva família d'origen. S'exceptuen d'aquesta extinció els casos següents:

a) En l'adopció del fill del cònjuge o la parella es manté el parentiu amb la família del dit cònjuge o parella i també, en cas que hagués estat determinada la filiació respecte de l'altre progenitor i el vincle de filiació s'hagués extingit per mort, amb la família d'aquest darrer.

b) En l'adopció del menor orfe per parents fins al quart grau de consanguinitat, es manté el parentiu respecte de la branca familiar del progenitor o progenitors substituïts per l'adopció.

2. Els adoptants de persones menors d'edat no emancipades exerceixen l'autoritat parental sobre l'adoptat d'acord amb les disposicions del capítol quart del títol II.

3. L'adoptat té dret a conèixer la identitat dels seus progenitors biològics. Els òrgans competents, de conformitat amb el procediment que es determini reglamentàriament i amb prèvia notificació a les persones afectades, han de prestar, a través dels seus serveis especialitzats, l'assessorament i l'ajuda necessària per fer efectiu aquest dret.

Article 196. Cognoms i nom de la persona adoptada

1. L'adopció confereix a la persona adoptada els cognoms dels adoptants.

2. Si té menys d'un any, l'autoritat judicial pot acordar modificar el seu nom a instància dels adoptants. Si té més d'un any, es dona preferència al nom d'origen, llevat de casos excepcionals en els quals el canvi de nom ha d'anar necessàriament acompanyat d'una valoració psicosocial de les afectacions que podria suposar un canvi de nom en la persona menor d'edat, realitzada pel ministeri competent en matèria d'affers socials. Si la persona menor d'edat té més de dotze anys, el seu consentiment és imprescindible.

3. La persona adoptada major d'edat o la persona menor d'edat emancipada pot conservar els cognoms d'origen si així ho sol·licita al moment de l'adopció.

Article 197. Extinció de l'adopció

1. L'adopció és irrevocable.

2. No obstant això, l'autoritat judicial, amb previ informe del Ministeri Fiscal, pot acordar l'extinció de l'adopció a demanda del pare o mare per naturalesa que, sense culpa, no hagi pogut intervenir en el procediment de consentiment a l'adopció. És necessari, però, que aquesta demanda s'interposi dins dels dotze mesos següents al consentiment a l'adopció per part de l'altre progenitor, o a la declaració de la situació de desemparament definitiu per part del batlle, i que l'extinció sol·licitada no perjudiqui greument la persona menor d'edat.

Capítol quart. L'autoritat parental

Secció primera. Disposicions generals

Article 198. Subjectes

Els fills menors d'edat no emancipats es troben sota l'autoritat parental dels seus progenitors. En defecte o per absència o impossibilitat d'un progenitor, l'autoritat parental correspon exclusivament a l'altre.

Article 199. Exercici

1. L'autoritat parental l'exerceixen conjuntament els progenitors de forma personal en benefici dels fills per facilitar el ple desenvolupament de la seva personalitat i proporcionar-los una formació general i professional adequada a les seves aptituds, d'acord amb les possibilitats i mitjans de què disposin.

2. En l'exercici de la seva autoritat, els progenitors han d'informar i escoltar els seus fills d'acord amb el que disposa l'apartat 3 de l'article 3.

3. En cas d'exercici conjunt de l'autoritat parental, es presumeix, respecte als tercers de bona fe i en relació amb els actes d'administració ordinària, que cada progenitor actua amb el consentiment de l'altre.

Article 200. *Relacions personals*

1. Els progenitors i els fills tenen dret a relacionar-se personalment, encara que els primers no tinguin l'exercici de l'autoritat parental ni la guarda, a menys que la llei o una resolució judicial estableixin una altra cosa.

2. Els fills tenen dret a relacionar-se amb els avis, els germans i altres persones pròximes. Els progenitors han de facilitar aquestes relacions i només les poden impedir si hi ha una causa justa.

3. L'autoritat judicial en cada cas pot adoptar les mesures necessàries per a garantir l'efectivitat d'aquestes relacions i pot també limitar-les o suprimir-les si els progenitors o les altres persones incompleixen els seus deures o si concorre qualsevol altra causa justa.

Article 201. *Vida separada dels progenitors*

1. Els progenitors que fan vida separada, encara que no hagin estat casats ni hagin format unió estable de parella, poden adoptar acords sobre l'exercici de l'autoritat parental i el règim de relacions personals, com també sobre totes les altres mesures relatives als fills menors, d'acord amb el que disposen les normes de la secció dotzena del capítol primer del títol II. A manca d'acord, poden demanar l'establiment de mesures respecte d'aquestes matèries per mitjà del procediment de família regulat en la Llei del Codi de procediment civil.

2. Els acords de distribució o de delegació de les funcions de l'autoritat parental, si no consten en conveni regulador aprovat judicialment, s'han de formalitzar en escriptura pública i es poden revocar en tot moment mitjançant notificació notarial.

Article 202. *Desacords*

1. En cas de desacord entre els progenitors, qualsevol d'ells pot acudir a l'autoritat judicial per tal que resolgui en el sentit que cregui procedent en interès de la família, després d'escoltar el parer dels progenitors, del fill si ha complet dotze anys o si, tenint-ne menys, té prou coneixement, i del Ministeri Fiscal.

2. Si els desacords són reiterats i dificulten greument l'exercici de l'autoritat parental conjunta, l'autoritat judicial pot atribuir aquest exercici a un dels progenitors o distribuir-lo entre ambdós progenitors per un període no superior a dos anys.

Article 203. *Deure d'informació*

1. Quan l'exercici de l'autoritat parental és atribuït a un dels progenitors o distribuït entre ells, aquell que el tingui atribuït ha d'informar l'altre immediatament quan tingui lloc algun fet rellevant en relació amb el fill i el seu patrimoni i, amb caràcter general, almenys cada tres mesos.

2. Si de les informacions rebudes es pot entendre que les decisions preses per un dels progenitors són perjudicials per al fill, l'altre progenitor pot demanar a l'autoritat judicial l'adopció de les mesures de protecció que consideri escaients.

Article 204. Drets i deures dels progenitors i dels fills

1. Els fills, mentre estan sota l'autoritat parental dels seus progenitors, han d'obeir-los, si bé els progenitors han de conferir als fills la facultat d'organitzar la seva vida d'acord amb el seu grau de maduresa.
2. Els fills sota autoritat parental no poden abandonar el domicili familiar sense el consentiment dels seus progenitors. Aquests últims, amb motiu suficient, poden decidir que els fills resideixin en un lloc diferent del domicili familiar.

Article 205. Intervenció judicial

1. Si l'exercici de l'autoritat parental es considera perjudicial per als interessos dels fills, l'autoritat judicial pot adoptar, a instàncies dels mateixos progenitors encara que no exerceixin l'autoritat parental, dels parents dels fills fins al tercer grau i, en tot cas, del Ministeri Fiscal o del ministeri competent en matèria d'afers socials, les mesures que consideri escaients.
2. L'autoritat judicial, abans de dictar qualsevol resolució, ha d'escoltar el parer del fill, d'acord amb el que s'estableix a l'article 3.

Secció segona. La representació legal dels fills**Article 206. Àmbit**

1. Els progenitors conjuntament, o el qui d'ells exerceixi l'autoritat parental, dins dels seus límits, tenen la representació legal dels fills enfront de terceres persones.
2. S'exceptuen de la representació legal els actes relatius als drets de la personalitat del fill, els actes que segons l'edat i la capacitat natural pot realitzar el fill per ell mateix i els actes relatius als béns exclosos de l'administració dels progenitors.

Article 207. Contraposició d'interessos

Si en algun assumpte hi ha contraposició d'interessos entre els fills i els progenitors, quan l'autoritat parental és exercida per ambdós, el fill és representat per l'altre progenitor amb el qual no té contraposició d'interessos. Quan la contraposició es dona amb ambdós progenitors conjuntament o amb el que exerceixi l'autoritat parental, s'ha de nomenar el defensor judicial que s'estableix als articles 59 a 61.

Secció tercera. Gestió del patrimoni dels fills**Article 208. Deure d'administració patrimonial i supòsits exclosos**

1. Els progenitors que exerceixen l'autoritat parental han d'administrar els béns dels fills mentre es troben sota la seva autoritat amb la diligència que esmercen en la gestió dels béns propis.
2. Queden exclosos de l'administració dels progenitors els béns i drets següents:
  - a) Els adquirits pel fill per donació, herència o llegat, si el donant o el causant així ho han ordenat i han nomenat un administrador d'aquests béns.
  - b) Els adquirits pel fill per títol successori, si un dels progenitors o tots dos han estat justament desheretats o exclosos de la successió per indignitat.
  - c) Els que administra el mateix fill d'acord amb l'article 210.

3. En el supòsit de l'apartat 2, lletra b), els béns són administrats per la persona designada pel causant. Si no n'hi ha cap o la persona designada no pot assumir l'encàrrec o cessa en el seu exercici, han de ser administrats per l'altre progenitor o, si no hi és o es troba també afectat per la mateixa causa d'exclusió, per un administrador especial nomenat per l'autoritat judicial.

Article 209. Destinació dels rendiments dels béns administrats

1. En exercici de les seves facultats d'administració, els progenitors poden destinar els fruits i rendiments dels béns i drets administrats al manteniment, l'educació i la formació dels fills, i a cobrir les despeses familiars en la part que equitativament correspongui.

2. Els progenitors no tenen dret a remuneració per raó de l'administració, però sí a ser rescabats amb càrrec al patrimoni administrat, si el rescabament no es pot obtenir d'altra manera, per les despeses suportades i pels danys i perjudicis que els ha causat l'administració, si no són imputables a dol o culpa propis.

Article 210. Béns administrats pels fills

El fill major de setze anys sota autoritat parental té l'administració dels béns i drets que obtingui com a producte del seu treball i dels que els progenitors li han confiat per a l'exercici d'una professió o activitat, però necessita el complement de capacitat per als actes que estableix l'article 211. Els progenitors no poden revocar de forma arbitrària aquesta administració.

Article 211. Autorització judicial

1. Els progenitors, en relació amb els béns del fill, necessiten autorització judicial per:

a) Fer donacions o liberalitats amb càrrec al patrimoni del fill, a menys que es tracti de liberalitats emparades pel costum o pel compliment d'un deure moral.

b) Alienar o gravar béns immobles, establiments mercantils o industrials, drets de propietat intel·lectual o industrial, valors mobiliaris, béns mobles de valor extraordinari o objectes d'art o preciosos i fer inversions en renda variable.

c) Repudiar herències i llegats i renunciar a donacions atorgades a favor del fill.

d) Atorgar arrendaments sobre béns immobles per un període superior a deu anys.

e) Prendre o donar diners en préstec a nom del fill.

f) Assumir o garantir un deute aliè.

g) Reduir les garanties d'un crèdit a favor del fill o renunciar-hi.

h) Continuar l'explotació d'establiments mercantils o industrials rebuts per successió o donació i constituir societats que no limiten la responsabilitat personals dels socis o adquirir-hi la condició de soci.

i) Transigir o sotmetre a arbitratge qüestions relacionades amb els actes a què es refereixen els apartats anteriors.

2. Abans d'atorgar l'autorització, l'autoritat judicial, en procediment de jurisdicció voluntària, ha d'escoltar el Ministeri Fiscal i demanar els informes que cregui oportuns.

3. L'autorització judicial es pot donar per a una pluralitat d'actes de la mateixa naturalesa o referents al mateix negoci, encara que siguin futurs, però no amb caràcter general.

Article 212. Autoritzacions alternatives

L'autorització judicial a què fa referència l'article anterior pot substituir-se pel consentiment expressat en escriptura pública:

- a) Del fill, si té almenys setze anys.
- b) Dels dos parents consanguinis més pròxims del fill, un de cada línia de progenitors, i dins de cada línia amb preferència el de més edat.

Article 213. Manca d'autorització

1. Els actes realitzats pels progenitors sense haver obtingut l'autorització judicial poden ser anul·lats a instància del fill, dins del termini de caducitat de quatre anys a comptar del moment en què és emancipat o arriba a la majoria d'edat. Durant la minoria d'edat, també poden ser impugnats pel tutor del fill, si s'ha constituït la tutela, o per un defensor judicial designat a l'efecte. En cas de mort del fill, l'acció es transmet als seus hereus pel temps que manqui per completar el que tenia el causant.

2. Aquests actes poden quedar convalidats si obtenen l'aprovació judicial amb posterioritat a la seva realització, que pot tenir lloc a sol·licitud dels progenitors abans que s'hagi interposat l'acció de nul·litat.

Article 214. Prohibicions

1. Els progenitors no poden adquirir per ells mateixos o per persona interposada els béns o drets dels fills menors sota la seva autoritat parental, ni que sigui en subhasta pública. Tampoc no poden adquirir per cessió els crèdits en els quals els fills tinguin la condició de deutors.

2. Els actes realitzats en contravenció d'aquestes prohibicions poden ser anul·lats a instància de les persones a què es refereix l'article 213 i dins dels mateixos terminis.

Article 215. Fi de l'administració

1. Si se'ls exigeix, al final de l'administració, els progenitors han de retre comptes de la seva gestió en el termini de sis mesos des que siguin requerits a fer-ho. La rendició es fa a càrrec del patrimoni administrat i poden demanar-la el fill major d'edat, amb els suports que necessiti en cas de discapacitat, o el tutor del fill, si s'ha constituït la tutela.

2. L'acció per exigir el compliment de l'obligació de retre comptes prescriu al cap de tres anys del final de l'administració.

Secció quarta. Privació, recuperació, suspensió i extinció de l'autoritat parental**Article 216. Privació**

1. Els progenitors poden ser privats totalment o parcialment de la seva autoritat parental per sentència ferma dictada per l'autoritat judicial, dictada en el procediment de família que regula la Llei del Codi de procediment civil i fonamentada en l'incompliment greu o reiterat dels seus deures.

2. L'acció de privació de l'autoritat parental pot ser exercida pels parents del fill fins al tercer grau, pel Ministeri Fiscal i pel ministeri competent en matèria d'affers socials.

3. L'autoritat judicial, d'ofici o a instància de part, pot decretar el caràcter reservat de les actuacions, després d'escoltar el parer de les parts interessades, mitjançant un aute contra el qual no es pot interposar cap mena de recurs.

Article 217. Recuperació

Els progenitors que han estat privats de l'autoritat parental poden instar la seva recuperació si ha cessat la causa que n'havia determinat la privació, i l'autoritat judicial pot decretar-la en benefici dels fills. No es pot decretar la recuperació de l'autoritat parental després d'haver estat constituïda una preadopció, llevat que s'hagi decretat la cessació de la mesura i no s'hagi constituït l'adopció.

Article 218. Suspensió

L'autoritat judicial pot decretar de forma total o parcial la suspensió temporal de l'exercici de l'autoritat parental si les seves funcions no es poden exercir correctament durant un període de temps raonable, ateses les circumstàncies del cas.

Article 219. Extinció

L'autoritat parental s'extingeix per:

- a) La mort dels progenitors o del fill.
- b) L'adopció del fill, llevat que l'adopti el cònjuge o la parella d'un dels progenitors.
- c) L'emancipació o la majoria d'edat del fill.
- d) La declaració d'absència dels progenitors o del fill.

Capítol cinquè. Els aliments familiars

Article 220. Contingut

1. S'entén per *aliments* tot allò que és necessari per atendre el manteniment, l'habitatge, el vestit, l'assistència mèdica i les despeses funeràries d'una persona. En el cas d'una persona menor d'edat, els aliments s'han de prestar en el sentit més ampli possible d'acord amb el nivell de vida dels obligats i comprenen també les despeses per activitats extraescolars, i les de formació, que es poden perllongar fins i tot una vegada el que hi té dret ha arribat a la majoria d'edat, sempre que no l'hagi pogut completar per causes alienes a la seva voluntat o sigui convenient continuar-la.

2. En el cas d'una persona major d'edat, la prestació d'aliments es pot reduir amb aprovació judicial el temps necessari per adquirir una autonomia econòmica suficient, o disminuir-la en la seva quantia, per tal que es proporcioni sols allò que és indispensable per a la subsistència en els supòsits que estableix la llei.

Article 221. Quantia

La quantia en què cal prestar els aliments ve determinada per la proporció entre les necessitats del que té dret a reclamar-los i la capacitat econòmica del que hagi de prestar-los. Una vegada fixat el seu import, aquest podrà ser augmentat o reduït proporcionalment segons augmentin o disminueixin les necessitats del primer o els mitjans econòmics dels quals disposi el segon.

Article 222. Característiques

El dret a rebre aliments en el futur no es pot renunciar, ni transmetre a tercers, ni compensar-se amb els deutes que el que té dret a rebre'ls tingui amb el que els ha de prestar. No obstant això, es poden renunciar, transmetre a tercers o compensar les pensions d'aliments endarrerides.

Article 223. Persones obligades recíprocament

1. Estan obligats recíprocament a prestar-se aliments en tota la seva extensió:

a) Els cònjuges i els convivents en unió estable de parella constituïda d'acord amb aquesta Llei, mentre perduri el vincle matrimonial o no consti l'extinció de la unió en el Registre d'Unions Estables de Parella.

b) Els ascendents i els descendents, amb preferència els de grau més pròxim respecte dels de grau més remot.

2. Els descendents i els ascendents han de prestar-se únicament els aliments indispensables per a la vida quan el que els reclama es trobi en la necessitat de fer-ho com a conseqüència de la seva conducta negligent o desordenada i mentre aquesta conducta subsisteixi, a menys que es tracti d'una persona menor d'edat o proveïda de mesures de suport per raó de discapacitat.

3. Estan exemptes de l'obligació de prestar aliments les persones que tinguin reconeguda la condició de persona amb discapacitat, excepte si els seus recursos excedeixen les seves necessitats actuals i de futur.

Article 224. Ordre de prelación dels obligats

Quan sigui procedent la reclamació d'aliments i siguin dos o més els obligats a prestar-los, ho és en primer lloc el cònjuge o convivent de l'alimentista, en segon lloc els descendents, amb preferència els de grau més pròxim respecte dels de grau més remot, i en tercer lloc els ascendents també d'acord amb la proximitat de grau. Si la persona obligada preferentment no pot fer-se càrrec en tot o en part de l'obligació, esdevenen obligats en tot o en part els de grau posterior.

Article 225. Pluralitat de persones obligades

1. Si les persones obligades a prestar aliments són dues o més, la prestació es divideix entre elles d'acord amb la seva capacitat econòmica. Si l'obligació d'una d'elles s'extingeix o la quantia de la seva prestació es redueix, s'ha d'incrementar la prestació dels altres obligats de manera proporcional.

2. L'autoritat judicial, ja sigui provisionalment o per raó de circumstàncies especials, pot imposar la prestació íntegra dels aliments a una o a diverses persones d'entre les obligades durant un temps determinat, sense perjudici del dret d'aquestes a reclamar posteriorment als altres obligats la part que els corresponia.

Article 226. Dret a reclamar els aliments

1. Té dret a reclamar els aliments la persona que els necessita, si escau, per mitjà dels seus representants legals, i també l'entitat pública o la persona o entitat privada que l'aculli.

2. El dret a reclamar els aliments sorgeix des del moment que els necessiti el seu titular. No obstant això, sols s'han de pagar els que es meritin a partir de la reclamació judicial

o des que es provi que han estat reclamats extrajudicialment. Si la necessitat existia abans d'aquest moment, es poden incloure en la demanda els aliments corresponents als sis mesos anteriors a la reclamació judicial o extrajudicial.

3. L'autoritat judicial pot ordenar que es prestin aliments provisionals a la persona que en principi hi tingui dret mentre dura el procés.

Article 227. Pluralitat de persones amb dret a reclamar

Si més d'un alimentista tingués dret a reclamar aliments a la mateixa persona obligada a donar-los i aquesta persona no tingués capacitat econòmica per atendre tots els que hi tenen dret, cal guardar el mateix ordre que s'estableix a l'article 224, però tenen sempre preferència els fills que estan sotmesos a l'autoritat parental del que ha de prestar-los i els fills majors d'edat amb discapacitat proveïts de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat.

Article 228. Compliment

L'obligació de prestar aliments s'ha de complir en diners i per mensualitats avançades o pagant directament les despeses que aquests aliments generin. Tanmateix, si el que ha de prestar-los justifica la impossibilitat de pagar la pensió d'aliments, l'autoritat judicial pot autoritzar-lo a complir la seva obligació acollint a casa seva l'alimentista o pot autoritzar que sigui atès amb el seu acord en un centre residencial al seu càrrec, dispensant-lo o no de pagar en aquest cas una part de la pensió o tota.

Article 229. Actualització

Quan l'obligació d'aliments es pagui mitjançant una pensió, amb independència dels supòsits en què sigui procedent modificar-la per haver canviat les circumstàncies del creditor o del deutor, aquesta pensió s'actualitza anualment d'acord amb les variacions del cost de la vida, a menys que les parts hagin pactat un altre mitjà d'actualització que, a criteri de l'autoritat judicial, no perjudiqui els interessos de l'alimentista.

Article 230. Garanties

D'ofici, a petició de les parts o del Ministeri Fiscal, l'autoritat judicial pot ordenar la constitució de garanties per tal d'assegurar el pagament de la pensió.

Article 231. Pagament per tercers

Quan els aliments siguin prestats per una persona no obligada a fer-ho o per una entitat pública o privada, el que els ha pagat pot subrogar-se en el lloc del titular del dret en les mateixes condicions que aquest, a menys que l'obligat a pagar-los provi que ho va fer amb ànim liberal o per una altra justa causa.

Article 232. Extinció

El dret d'aliments s'extingeix:

- a) Per la mort del que té dret a rebre aliments o de la persona obligada a prestar-los.
- b) Quan la situació econòmica del que té dret a rebre'ls s'hagi modificat de tal manera que no requereixi cap ajut per a la seva subsistència.
- c) Quan la situació econòmica del que té l'obligació de prestar-los hagi canviat i no pugui fer-ho sense desatendre les seves pròpies necessitats i les de les persones amb dret

preferent d'aliments, excepte en el supòsit que el creditor sigui un fill sotmès a l'autoritat parental del deutor o proveït de mesures de suport per raó de discapacitat.

d) En cas que el que té dret a rebre'ls hagi incorregut en una de les causes que donen lloc a desheretament, excepte que provi que ha estat perdonat.

e) Si l'ascendent que té dret a rebre aliments del descendent ha estat privat de l'autoritat parental d'aquest o inhabilitat per al seu exercici, excepte que l'hagi recuperat.

Article 233. Subsidiarietat

Les normes recollides en aquest capítol són aplicables subsidiàriament als supòsits en els quals per llei, per pacte o per testament o codicil s'hagi reconegut un dret d'aliments.

Capítol sisè. Els drets viduals familiars

Article 234. Drets de predetracció

Corresponen al cònjuge supervivent, no separat legalment o de fet, sense que es computin en el seu haver hereditari, els béns d'ús personal o professional, i la roba, el mobiliari i els estris que integren l'aixovar de l'habitatge familiar. S'exclouen del dret de predetracció els objectes artístics o de caràcter familiar de valor extraordinari en relació amb el cabal hereditari propietat del premort.

Article 235. L'any de viduïtat

1. Durant l'any següent a la mort d'un dels cònjuges, el supervivent no separat legalment ni de fet, que no sigui usufructuari universal del premort, adquireix automàticament per ministeri de la llei la possessió dels béns del premort i l'administració i el gaudiment de tots els béns del difunt transmissibles per causa de mort, en suporta les càrregues i té el deure de complir les obligacions alimentàries envers les persones que en vida mantenia a l'habitatge familiar el cònjuge difunt.

2. El cònjuge supervivent perd l'any de viduïtat si en el seu transcurs es torna a casar, estableix una unió estable de parella o abandona o negligeix greument els fills comuns sotmesos a l'autoritat parental. En cap cas el cònjuge supervivent resta obligat a retornar els fruits percebuts.

MOTIVACIÓ:

La present esmena es destina, principalment, a l'ordenació sistemàtica del contingut d'aquest títol i a aportar millores de redacció. Tanmateix, s'adequa la regulació de la capacitat matrimonial al nou estatut jurídic de les persones amb discapacitat, presumint aquesta capacitat i permetent que s'emeti, s'interpreti i es rebi el consentiment per mitjà de suports; s'aclareix el règim aplicable a les donacions per raó de matrimoni; s'incorporen les nomes de legitimació activa per a l'exercici de l'acció de nul·litat del matrimoni; i s'introdueixen precisions i aclariments respecte a les presumpcions i regles de determinació en matèria de filiació i als terminis per exercir les diverses accions que en dimanen.

D'una altra banda, s'incorporen diverses millores en la regulació vigent de l'adopció, en particular, a través de l'aclariment dels seus efectes i dels requisits d'edat aplicables als adoptants. Addicionalment, es contempla per primera vegada el supòsit d'adopció de persones majors d'edat.

Per últim, i en coherència amb l'esmena següent, es desplacen al títol III un seguit de normes relatives a la determinació de la llei aplicable i de fur de competència, més pròpies del títol relatiu al dret internacional privat.

Títol III. Normes de dret internacional privat

Article 238. Llei personal

1. Les institucions familiars regulades en aquesta Llei es regeixen per la llei personal dels interessats, determinada per la seva nacionalitat.
2. Si la persona és apàtrida o no es pot determinar la seva nacionalitat, s'aplica la llei de la seva residència.

Article 239. Matrimoni

1. Els requisits que estableix la llei per a la celebració del matrimoni es regulen per la llei personal dels contraents. Si d'acord amb la llei personal dels contraents manca un determinat requisit per poder contraure matrimoni, s'aplica el dret andorrà si el contraent a qui afecta aquesta mancança té la residència al Principat d'Andorra.
2. Els efectes personals es regeixen per la llei personal comuna dels contraents al temps de la celebració del matrimoni. Si els contraents estan subjectes a una llei personal diferent, el matrimoni resta subjecte a les prescripcions de la llei de la residència comuna dels contraents posterior a la celebració del matrimoni i, si no resulta convenient, de la llei de l'estat amb el qual els contraents mantenen uns vincles més estrets al temps de la presentació de la demanda.
3. Els efectes patrimonials del matrimoni es regulen pels pactes convinguts en capítols matrimonials, que siguin vàlids d'acord amb les prescripcions establertes per la llei personal comuna o per la llei personal de qualsevol d'ells al temps de la celebració del matrimoni. A manca de pacte, els efectes patrimonials del matrimoni resten subjectes a les prescripcions establertes a l'apartat anterior. El canvi posterior al matrimoni de la llei personal dels cònjuges no determina la modificació del règim econòmic matrimonial, a menys que així ho acordin els cònjuges per un conveni autoritzat per la nova llei personal de qualsevol d'ells, sense que aquesta modificació afecti els drets adquirits per tercers a l'empara del règim anterior.
4. La nul·litat del matrimoni i els seus efectes es regulen per la llei aplicable segons els apartats 1 i 2.
5. La separació i el divorci es regeixen per la llei que regula els efectes del matrimoni al temps de presentar-se la demanda. Si aquesta llei no permet la separació o el divorci dels cònjuges, es pot demanar la separació o el divorci, segons correspongui, d'acord amb les prescripcions del dret andorrà, si el cònjuge que el demana gaudia de la nacionalitat andorrana al temps de la celebració del matrimoni o gaudeix d'aquesta nacionalitat al temps de la presentació de la demanda.

Article 240. Filiació

La determinació i els efectes de la filiació es regeixen per la llei personal del fill al temps de la seva naixença o per la llei vigent en el moment d'exercitar els seus drets.

Article 241. Adopció

1. La capacitat i les prohibicions per adoptar es regeixen per la llei personal de l'adoptant en el moment de constituir-se l'adopció i, en cas d'aparèixer com a adoptants dues persones subjectes a una llei personal diferent, s'aplica la llei de la residència de la parella adoptant. S'aplica la llei personal de l'adoptat en tot el que fa referència a la seva capacitat, consentiment i mitjans de suplir-lo o completar-lo.

2. Les formalitats de l'acte constitutiu de l'adopció es regeixen per la llei del lloc on es constitueix el vincle adoptiu.

3. Els efectes de l'adopció i les relacions entre l'adoptat i la seva família d'origen es regeixen per la llei personal de l'adoptant o per la llei de la residència dels adoptants, si estan subjectes a una llei personal diferent, al temps de constituir-se l'adopció.

Article 242. Relacions parentofilials

Les relacions entre progenitors i fills es regeixen per la llei nacional del fill i, si aquesta llei no es pot determinar, per la llei de la seva residència.

Article 243. Institucions de protecció o de suport

1. Les institucions de protecció o de suport de les persones que es troben en la situació habitual de no tenir l'aptitud d'adoptar decisions es regulen per la llei personal de la persona amb la capacitat modificada judicialment. Tanmateix, si no s'acredita la llei personal de la persona amb la capacitat modificada judicialment, s'aplica la llei andorrana.

2. Les mesures provisionals o urgents de protecció que escaigui adoptar en relació amb una persona amb la capacitat modificada judicialment o que es pretén modificar estan sotmeses a les prescripcions de la llei de la seva residència.

3. Les formalitats i els procediments sobre la constitució de les institucions de protecció o de suport a què es refereix l'apartat 1 que requereixin la intervenció d'autoritats judicials o organismes administratius andorrans es regulen, en tot cas, per la llei andorrana.

Article 244. Aliments

1. La prestació d'aliments entre parents es regula per la llei vigent en el lloc de la residència de la persona que els reclama. Si el creditor de la prestació d'aliments no els pot obtenir d'acord amb aquesta normativa, s'aplica la llei nacional comuna al creditor i al deutor de la prestació d'aliments i, si no és possible, s'aplica l'ordenament intern de l'autoritat que ha de resoldre la reclamació de l'alimentista.

2. En els casos de modificació de la residència o de la nacionalitat comuna, s'aplica la nova llei des del moment en què es produeix la modificació.

Article 245. Unió estable de parella

1. Les unions estables de parella es regulen per la llei nacional comuna al temps de constituir-se la unió.
2. A manca d'una nacionalitat comuna, la unió estable de parella resta sotmesa a les prescripcions de la llei vigent en el lloc de la seva residència al temps de la constitució de la parella i, si no resulta convenient, s'aplica la llei andorrana si almenys un dels convivents té el domicili al Principat d'Andorra.

Esmena 131**De modificació***Grup parlamentari Demòcrata (5)*

Es proposa modificar el títol III de la Proposició de llei, substituint-lo íntegrament pel redactat següent:

“Títol III. Normes de dret internacional privat**Capítol primer. Competència de les autoritats andorranes****Article 236. Competència de les autoritats andorranes per a celebrar el casament civil**

Les autoritats andorranes són competents per a autoritzar i celebrar el casament civil si ambdós contraents o almenys un d'ells són andorrans o si ambdós contraents o almenys un d'ells tenen la residència habitual al Principat d'Andorra.

Article 237. Competència dels tribunals andorrans en matèria matrimonial

1. Els tribunals del Principat d'Andorra són competents per conèixer i resoldre les demandes següents:

- a) De nul·litat, separació i divorci dels cònjuges, si el Principat d'Andorra és el país de la seva residència habitual.
- b) De nul·litat, separació i divorci dels cònjuges, si un dels cònjuges té la residència habitual al Principat d'Andorra i la demanda és de comú acord.
- c) De nul·litat, separació i divorci dels cònjuges, si la part demandada té la residència habitual a Andorra en el moment de la interposició de la demanda.
- d) De separació i divorci dels cònjuges que han contractat matrimoni canònic, si la part demandada té la residència habitual a Andorra en el moment de la interposició de la demanda.
- e) De nul·litat, separació i divorci, si el Principat d'Andorra hagués estat el país de la darrera residència habitual comuna i un dels cònjuges encara hi resideix en el moment de presentació de la demanda.
- f) De nul·litat, separació i divorci, si ambdós cònjuges tenen la nacionalitat andorrana en el moment de presentació de la demanda.

g) De nul·litat, separació i divorci, si almenys un dels cònjuges és andorrà, té la residència habitual al Principat d'Andorra en el moment de presentació de la demanda i el matrimoni consta inscrit a Andorra.

2. Els criteris de l'apartat 1 també atribueixen la competència als tribunals del Principat d'Andorra, amb independència de la forma i lloc de celebració del matrimoni, per resoldre les demandes següents:

a) D'autoritat parental, si els fills menors d'edat tenen la seva residència habitual a Andorra al moment de presentació de la demanda

b) D'efectes personals i patrimonials entre cònjuges

c) D'aliments, sempre que la pretensió sigui accessòria a una qüestió relativa a la nul·litat, separació o dissolució del vincle matrimonial o a una qüestió relativa a l'autoritat parental.

Article 238. Competència de les autoritats andorranes en matèria d'adopció

Les autoritats andorranes són competents en matèria d'adopció si l'adoptand és andorrà o té la residència habitual a Andorra o l'adoptant o almenys un dels dos adoptants és andorrà o té residència legal, efectiva i permanent a Andorra.

Capítol segon. Determinació de la llei aplicable

Article 239. Llei personal

1. Les institucions relatives a la persona i a la família es regeixen per la llei personal dels interessats, determinada per la seva nacionalitat.

2. Si la persona és apàtrida o no es pot determinar la seva nacionalitat, s'aplica la llei de la seva residència habitual.

Article 240. Matrimoni

1. La forma del matrimoni es regeix per la llei del lloc de celebració.

2. Els andorrans i els que gaudeixin de la residència habitual al Principat d'Andorra han d'inscriure el matrimoni en el Registre Civil del Principat d'Andorra d'acord amb allò previst a l'article 109 de la Llei del Registre Civil.

3. Els requisits de validesa per a la celebració del matrimoni es regulen per la llei personal de cada contraent. Si el matrimoni se celebra al Principat d'Andorra i d'acord amb la llei personal dels contraents manca un determinat requisit per poder contraure matrimoni, s'aplica el dret andorrà si el contraent a qui afecta aquesta mancança té la residència al Principat d'Andorra.

4. Els efectes personals i patrimonials es regeixen per la llei personal comuna dels contraents al temps de la celebració del matrimoni. Si els contraents estan subjectes a una llei personal diferent, els efectes es regeixen per la llei de la residència habitual comuna dels contraents immediatament posterior a la celebració del matrimoni i, en el seu defecte, per la llei amb la qual els contraents mantenen uns vincles més estrets al temps de la celebració del matrimoni.

5. Els cònjuges, en capítols matrimonials, poden optar com a llei aplicable als efectes patrimonials per la llei de la seva residència habitual comuna o per la llei personal de

qualsevol dels cònjuges al temps de l'elecció. La modificació de la Llei rectora dels efectes patrimonials no afecta els drets adquirits per tercers a l'empara del règim anterior.

6. L'existència i la validesa de l'acord d'elecció de llei previst en l'apartat anterior es determina de conformitat amb la llei que li seria aplicable si l'acord fos vàlid. Les formalitats de l'acord d'elecció de llei es regeixen per la llei de la residència habitual dels cònjuges i, si no la tenen en el mateix estat, l'acord serà vàlid si compleix els requisits formals de qualsevol de les dues lleis.

7. El canvi de la nacionalitat o de la residència habitual dels cònjuges posterior al matrimoni no determina la modificació de la llei aplicable al règim econòmic matrimonial.

8. La nul·litat del matrimoni i els seus efectes es regulen per la llei aplicable segons els apartats 3 i 4.

9. La separació i el divorci es regeixen per la llei de la residència habitual vigent en el moment de la interposició de la demanda. En el seu defecte, per la llei vigent en aquest mateix moment de la nacionalitat comuna o, si això no és possible, per la llei andorrana. Si la llei designada no permet la separació o el divorci dels cònjuges, es pot demanar la separació o el divorci, segons correspongui, d'acord amb les prescripcions del dret andorrà, si el cònjuge que el demana gaudia de la nacionalitat andorrana al temps de la celebració del matrimoni o gaudeix d'aquesta nacionalitat al temps de la presentació de la demanda.

Article 241. Filiació

La determinació de la filiació es regeix per la llei personal del fill vigent al temps de la seva naixença o, si d'acord amb aquesta llei no quedés determinada, per la vigent en el moment d'exercitar els seus drets.

Article 242. Adopció

1. La capacitat i les prohibicions per adoptar es regeixen per la llei personal de l'adoptant en el moment de constituir-se l'adopció i, en cas d'aparèixer com a adoptants dues persones subjectes a una llei personal diferent, s'aplica la llei de la residència habitual de la parella adoptant en el moment de constituir-se l'adopció. S'aplica la llei personal de l'adoptat en constituir-se l'adopció en tot el que fa referència a la seva capacitat.

2. Les formalitats de l'acte constitutiu de l'adopció es regeixen per la llei del lloc on es constitueix el vincle adoptiu.

3. Els efectes de l'adopció, com també la seva conversió i nul·litat, i les relacions entre l'adoptat i la seva família d'origen es regeixen per la llei personal de l'adoptant o per la llei de la residència dels adoptants, si estan subjectes a una llei personal diferent, al temps de constituir-se l'adopció.

Article 243. Relacions entre els progenitors i els fills

Les relacions entre progenitors i fills es regeixen per la llei personal del fill i, si aquesta llei no es pot determinar, per la llei de la seva residència habitual.

Article 244. Institucions de suport

1. Les mesures de suport o anàlogues per a l'exercici de la capacitat es regulen per la llei de la residència habitual de la persona amb discapacitat i, si no és possible

determinar-la, s'aplica la llei andorrana. En cas de canvi de residència, s'aplica la llei de la nova residència habitual, sens perjudici del reconeixement al Principat d'Andorra de les mesures prèviament adoptades en d'altres Estats.

2. Les mesures provisionals o urgents de suport per l'exercici de la capacitat es regulen per la llei del lloc en el que es trobi la persona afectada o en el que hagin de ser efectives les mesures.

3. Les formalitats i els procediments per a la constitució de les mesures a què es refereix l'apartat 1 que requereixin la intervenció d'autoritats judicials o organismes administratius andorrans es regulen, en tot cas, per la llei andorrana.

Article 245. Aliments

1. La prestació d'aliments entre parents es regula per la llei vigent en el lloc de la residència habitual de la persona que els reclama. Si el creditor de la prestació d'aliments no els pot obtenir d'acord amb aquesta llei, s'aplica la llei nacional comuna al creditor i al deutor de la prestació d'aliments i, si d'acord amb aquesta llei tampoc és possible l'obtenció dels aliments, s'aplica la llei andorrana.

2. En els casos de modificació de la residència habitual o de la nacionalitat comuna, s'aplica la nova llei des del moment en què es produeix la modificació.

Article 246. Unió estable de parella

1. La constitució i l'extinció de la unió estable de parella o institució anàloga i els seus efectes personals i patrimonials es regeixen per la llei del lloc on s'ha constituït i inscrit.

2. Els membres de la unió estable poden elegir en escriptura pública la llei que regeix els efectes personals i patrimonials de la unió estable, sempre que sigui una de les següents lleis:

a) La llei de la seva residència habitual comuna al temps de l'elecció.

b) La llei personal de qualsevol d'ambdós al temps de l'elecció.

3. L'existència i la validesa de l'acord d'elecció de llei previst en l'apartat 2 es determina de conformitat amb la llei que li seria aplicable si l'acord fos vàlid. Les formalitats de l'acord es regeixen per la llei de la residència habitual dels membres de la parella i, si no la tenen en el mateix estat, l'acord és vàlid si compleix els requisits formals de qualsevol de les dues lleis.

Capítol tercer. Reconeixement de resolucions estrangeres

Article 247. Adopcions constituïdes a l'estranger

1. Les adopcions constituïdes a l'estranger són reconegudes si es compleixen els requisits següents:

a) Que hagin estat constituïdes per autoritat estrangera competent, considerant com a tal aquella que es pronuncia sobre un supòsit que presenta vincles raonables amb l'Estat al que pertany

b) Que l'adopció no vulneri l'ordre públic, tenint en compte l'interès superior del menor.

2. Les regles de l'apartat 1 també s'apliquen al reconeixement de les resolucions estrangeres relatives a la conversió, l'extinció, la revisió o la nul·litat de l'adopció.

3. Les adopcions constituïdes a l'estranger per andorrans o per estrangers residents amb residència legal, efectiva i permanent a Andorra només són reconegudes si els adoptants i l'adoptand reuneixen, al moment de l'adopció, els requisits establerts en aquesta Llei. En el cas d'adopció de persones menors d'edat, és imprescindible que, abans de la formalització de l'adopció a l'estranger, el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors dicti un aute en què autoritzi els adoptants a adoptar, tenint en compte l'informe psicosocial del ministeri competent en matèria d'afers socials.

Article 248. Reconeixement de la filiació constituïda a l'estranger mitjançant gestació subrogada

La filiació paterna i materna poden resultar també del reconeixement d'un títol estranger que acrediti una relació de filiació constituïda mitjançant gestació subrogada, en els termes previstos a l'article 12 de la Llei qualificada de tècniques de reproducció humana assistida.”

MOTIVACIÓ:

Mitjançant la present esmenes es traslladen al títol III diversos articles de la Proposició relatiu a normes de dret internacional privat.

De manera particular, es precisen les normes de competència dels tribunals andorrans per conèixer i resoldre les demandes de nul·litat, separació i divorci, i s'incorporen normes específiques en matèria de dret aplicable a les unions estables de parella.

Addicionalment, s'equipara la terminologia emprada quant al punt de connexió relatiu a la residència, utilitzant-se el criteri de residència habitual, excepte pel que fa a la competència de les autoritats andorranes en matèria d'adopció, supòsit per al qual s'utilitza el criteri de residència legal, efectiva i permanent a Andorra. També en relació amb l'adopció, es contempla la competència de les autoritats andorranes en cas que l'adoptand sigui andorrà o tingui la seva residència habitual en el territori nacional.

Disposició addicional única. Referències a la pàtria potestat, a les mesures paternofilials i a les unions civils

1. Les referències contingudes en qualsevol norma legal o reglamentària a la pàtria potestat i a les mesures paternofilials s'han d'entendre fetes, respectivament i a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, a l'autoritat parental i a les mesures parentofilials.

2. Les referències contingudes en qualsevol norma legal o reglamentària a les unions civils s'han d'entendre fetes, a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, als matrimonis regulats per aquesta Llei.

Esmena 132 De modificació

Grup parlamentari Demòcrata (6)

Es proposa modificar la disposició addicional única, amb el redactat següent:

“Disposició addicional primera. Referències a la pàtria potestat, a les mesures paternofilials i a les unions civils

1. Les referències contingudes en qualsevol norma legal o reglamentària a la pàtria potestat i a les mesures paternofilials s'han d'entendre fetes, respectivament i a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, a l'autoritat parental i a les mesures en les relacions entre els progenitors i els fills menors d'edat.

2. Les referències contingudes en qualsevol norma legal o reglamentària a les unions civils s'han d'entendre fetes, a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, als matrimonis regulats per aquesta Llei.”

MOTIVACIÓ:

Es proposa aquesta esmena a l'efecte d'incorporar la referència a les mesures en les relacions entre els progenitors i els fills menors d'edat.

Esmena 133

D'addició

Grup parlamentari Demòcrata (7)

Es proposa introduir una disposició addicional segona, amb el redactat següent:

“Disposició addicional segona. Terminologia relativa a les persones amb discapacitat

1. Les expressions contingudes en la redacció de la normativa vigent que faci esment a incapacitats o incapaços, quan estiguin vinculades a la capacitat d'obrar, s'han d'entendre referides a persones que precisen suports per a l'exercici de la capacitat jurídica, i la capacitat d'obrar s'ha d'entendre referida a la capacitat jurídica d'acord amb la regulació requerida en cada cas.

2. A partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, les disposicions normatives i les resolucions dictades per les Administracions públiques han d'utilitzar els termes de persona amb discapacitat o persones amb discapacitat per tal de denominar-les.”

MOTIVACIÓ:

Aquesta esmena es proposa a l'efecte de fer extensiva a altres textos legislatius l'adaptació de la terminologia relativa a les persones amb discapacitat a les disposicions del Conveni de Nova York.

Esmena 134

D'addició

Grup parlamentari Demòcrata (8)

Es proposa introduir una disposició addicional tercera, amb el redactat següent:

“Disposició addicional tercera. Referències a l'adopció

Les referències a l'adopció contingudes en la Llei de relacions laborals, en la Llei de la seguretat social i en la normativa relativa a la funció pública s'han d'entendre fetes a l'adopció de persones menors d'edat.”

MOTIVACIÓ:

Per tal d'adequar el règim en matèria d'adopció previst per altres lleis a la incorporació de la figura de l'adopció de majors d'edat.

Esmena 135**D'addició**

Grup parlamentari Demòcrata (9)

Es proposa introduir una disposició addicional quarta, amb el redactat següent:

“Disposició addicional quarta. *Emissió de nous documents personals*

L'emissió de nous documents personals que sigui necessària en mèrits del canvi de nom sol·licitat a l'efecte de que es correspongui amb la identitat de gènere de la persona interessada o de la rectificació de la menció registral del sexe no comporten la meritació de cap taxa o preu públic.”

MOTIVACIÓ:

Per tal de mantenir la coherència amb l'esmena relativa a la modificació de la Llei del Registre Civil, que es proposa més endavant i que incorpora a l'ordenament jurídic andorrà un procediment per al canvi del nom a l'efecte d'adequar-lo a la identitat de gènere de la persona interessada, així com un procediment de rectificació de la menció registral del sexe.

Esmena 136**D'addició**

Grup parlamentari Demòcrata (10)

Es proposa introduir una disposició addicional cinquena, amb el redactat següent:

“Disposició addicional cinquena. *Participació en competicions esportives*

La participació en competicions esportives per part de persones que hagin sol·licitat la rectificació de la menció registral del sexe es regeix per la normativa aplicable a les competicions internacionals.”

MOTIVACIÓ:

A l'efecte de mantenir la coherència amb l'esmena relativa a la modificació de la Llei del Registre Civil, segons referit a la motivació de l'esmena anterior.

Disposició transitòria primera. *Institucions tutelars*

Els titulars de les institucions tutelars constituïdes abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei conserven els seus càrrecs, però se sotmeten, pel que fa al seu exercici, a les disposicions d'aquesta Llei.

Esmena 137**De modificació**

Grup parlamentari Demòcrata (11)

Es proposa modificar la disposició transitòria primera, quedant redactada de la manera següent:

“Disposició transitòria primera. *Institucions tutelars*

1. Els tutors, els curadors i els progenitors amb la pàtria potestat prorrogada o rehabilitada que estiguin exercint els seus càrrecs abans de l'entrada en vigor d'aquesta

Llei els conserven, però se sotmeten, pel que fa al seu exercici, a les disposicions d'aquesta Llei.

2. Les persones amb la capacitat modificada judicialment, els progenitors que tenen la potestat parental prorrogada o rehabilitada i les persones que exerceixen càrrecs tutelars o de curatela poden sol·licitar en qualsevol moment la revisió de les mesures que s'hagin establert per tal d'adaptar-les a la supressió de la modificació judicial de la capacitat i establir, si s'escau, el règim de provisió de suports que estableix aquesta Llei. La revisió de les mesures s'ha de fer en el termini màxim d'un any des de la sol·licitud.

3. Si no es fa la sol·licitud esmentada a l'apartat 2, la revisió l'ha de fer l'autoritat judicial, d'ofici o a instància del Ministeri Fiscal, en un termini màxim de tres anys des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.”

MOTIVACIÓ:

Per tal d'introduir majors precisions al règim transitori aplicable a les institucions tutelars.

Disposició transitòria segona. *Representant de l'absent*

El càrrec de representant de l'absent, constituït segons la normativa anterior a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, s'ha d'exercir d'acord amb les normes establertes per a la curatela.

Esmena 138   De modificació

Grup parlamentari Demòcrata (12)

Es proposa modificar la disposició transitòria segona, quedant redactada de la manera següent:

“Disposició transitòria segona. *Representant de la persona absent*

El càrrec de representant de la persona absent, constituït segons la normativa anterior a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, s'ha d'exercir d'acord amb les normes establertes per a la curatela.”

MOTIVACIÓ:

Per millorar la redacció.

Disposició transitòria tercera. *Garanties dels internaments*

Les garanties establertes en aquesta Llei s'apliquen als internaments i a altres mesures de protecció decretades amb anterioritat a la seva vigència.

Esmena 139   De modificació

Grup parlamentari Demòcrata (13)

Es proposa modificar la disposició transitòria tercera, quedant redactada de la manera següent:

“Disposició transitòria tercera. *Garanties dels internaments*

Les garanties establertes en aquesta Llei s'apliquen als internaments i a altres mesures de protecció decretades amb anterioritat a la seva entrada en vigor.”

MOTIVACIÓ:

Per millorar la redacció.

Esmena 140

D'addició

Grup parlamentari Demòcrata (14)

Es proposa introduir una disposició transitòria quarta, amb el redactat següent:

“Disposició transitòria quarta. Criteris i barems de valoració

Mentre no es procedeixi a la modificació dels criteris i barems de valoració per ajustar-los als criteris del Conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat, s'han de tenir en compte els criteris següents:

a) Es considera persona amb discapacitat intel·lectual la que tingui reconegut un grau de menyscabament igual o superior al 33 % i es considera persona amb discapacitat física o sensorial greu la que tingui reconegut un grau de menyscabament igual o superior al 60 %, establerts d'acord amb el Decret del 10-6-2004 d'aprovació del Reglament de regulació de la Comissió Nacional de Valoració (CONAVA) i d'establiment dels criteris i els barems per al diagnòstic i la valoració de les disfuncions, les discapacitats i els handicaps, modificat pel Decret del 13-12-2006, Decret del 17-2-2010, Decret del 16-2-2011 i Decret del 10-1-2018.

b) Es considera que una persona es troba en una situació de dependència greu quan té reconegut un GDA 3, 4 o 5, valorat d'acord amb el Decret d'aprovació del Reglament de regulació de la Comissió de Valoració Sociosanitària (COVASS) i d'establiment dels barems per a la valoració de la dependència i dels criteris d'assignació de recursos de suport de la Xarxa d'Atenció Sociosanitària, modificat pel Decret del 20-4-2016.

MOTIVACIÓ:

Amb l'objectiu de preveure un règim transitori aplicable fins a l'aprovació dels nous criteris i barems de valoració adaptats als criteris del Conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat.

Disposició transitòria quarta. Unions civils

1. A les unions civils existents a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, se'ls aplica la normativa dels matrimonis continguda en la dita Llei.

2. A partir de la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei, els certificats emesos pel Registre Civil, en relació amb les unions civils existents a la referida data, han d'acompanyar-se d'un complement de certificat on consti que els seus efectes s'equiparen als dels matrimonis sota la forma de casament civil.

Esmena 141 **De modificació**

Grup parlamentari Socialdemòcrata (126)

Es proposa modificar la Disposició Transitòria quarta de la Proposició de Llei, tal i com segueix:

“Disposició transitòria quarta. Unions civils

1. A les unions civils existents a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, se'ls aplica la normativa dels matrimonis continguda en la dita Llei.
2. A partir de la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei, els certificats emesos pel Registre Civil, en relació amb les unions civils existents a la referida data, han d'acompanyar-se d'un complement de certificat on consti que els seus efectes s'equiparen als dels matrimonis ~~sota la forma de casament civil.~~”

MOTIVACIÓ

En coherència amb l'esmena 52.

Esmena 142 **De modificació**

Grup parlamentari Demòcrata (15)

Es proposa modificar la disposició transitòria quarta, que passa a ser la cinquena, quedant redactada de la manera següent:

“Disposició transitòria cinquena. Unions civils

1. A les unions civils existents a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, se'ls aplica la normativa dels matrimonis continguda en la dita Llei.
2. A partir de la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei, els certificats emesos pel Registre Civil, en relació amb les unions civils existents a la referida data, han d'acompanyar-se d'un complement de certificat on consti que els seus efectes s'equiparen als dels matrimonis sota la forma de casament civil.”

MOTIVACIÓ:

Per adequar la numeració de la disposició, en consonància amb l'esmena anterior.

Disposició transitòria cinquena. Procediment i competència en relació amb els matrimonis i unions civils celebrats amb anterioritat

1. Els processos de declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o la unió civil anteriors a aquesta Llei, així com l'establiment de mesures que dimanin de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o la unió civil anteriors a aquesta Llei se substancien d'acord amb el procediment de família que regula la Llei del Codi de procediment civil.
2. Els tribunals del Principat d'Andorra, d'acord amb el que estableix l'apartat anterior, són competents per conèixer i resoldre les demandes següents:
  - a) De nul·litat, separació i divorci dels cònjuges que han contret matrimoni civil o unió civil a Andorra d'acord amb la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, amb les seves successives modificacions.

Disposició derogatòria única

Resten derogades per aquesta Llei la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat, del 21 de març de 1996; la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, amb les seves successives modificacions; el Reglament del matrimoni civil, del 10 d'agost de 1995; els capítols V a IX del Decret dels delegats permanents, del 15 de novembre de 1975, sobre els drets civils concernents a la dona casada, i els articles 6 a 11 que en formen part; la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars amb les seves successives modificacions; la Llei 4/2005, del 21 de febrer, qualificada de les unions estables de parella, i totes les altres disposicions anteriors que s'oposin als preceptes d'aquesta Llei.

Esmena 145 De modificació

Grup parlamentari Demòcrata (18)

Es proposa modificar la disposició derogatòria única, quedant redactada de la manera següent:

“Disposició derogatòria única

1. Es deroga la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat, del 21 de març de 1996.
2. Es deroga la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995.
3. Es deroga el Reglament del matrimoni civil, del 10 d'agost de 1995.
4. Es deroguen els capítols V a IX del Decret dels delegats permanents, del 15 de novembre de 1975, sobre els drets civils concernents a la dona casada, i els articles 6 a 11 que en formen part.
5. Es deroga la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars amb les seves successives modificacions.
6. Es deroguen la Llei 4/2005, del 21 de febrer, qualificada de les unions estables de parella.
7. Es deroguen totes les altres disposicions anteriors que s'oposin als preceptes d'aquesta Llei.”

MOTIVACIÓ:

Per tal de millorar la redacció i per coherència amb l'esmena relativa a l'entrada en vigor de la Llei.

Disposició final primera. *Modificació de la Llei de la successió per causa de mort*

1. Se suprimeix la lletra f) i es renumeren les lletres següents de l'apartat 5 de l'exposició de motius de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queden redactades de la manera següent:

“5. En relació amb la successió testada, s'ha previst:

[...]

f) La supressió de la quarta trebel·liànica

[...]

g) La supressió de la quarta falcídia

[...]

h) La gratuïtat del càrrec de marmessor

[...]

i) La no admissió del testament mancomunat

[...].”

2. Es modifica la numeració dels apartats de l'article 17 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 17. Herència jacent

1. Abans de l'acceptació de l'herència, els hereus cridats només poden realitzar actes de conservació, defensa i administració ordinària. Si hi ha més d'un hereu, tots estan legitimats individualment per als actes de conservació i defensa dels béns, però per als altres actes d'administració ordinària cal l'acord de la majoria. Aquests actes no impliquen l'acceptació.

2. L'autoritat judicial, a instància de qualsevol hereu i en defecte de marmessor o d'administrador nomenats pel causant, pot nomenar un curador perquè representi i administri l'herència.

3. Quan són diversos els cridats a l'herència, l'acceptació d'un d'ells extingeix la situació d'herència jacent. Mentre la totalitat dels cridats no accepta o no es produeix la frustració de les crides, l'administració ordinària de l'herència correspon a l'hereu o hereus que han acceptat, amb aplicació, si n'hi ha més d'un, de les normes de la comunitat hereditària.”

3. Es modifica l'apartat 2 de l'article 31 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 31. *Acceptació a benefici d'inventari i benefici legal d'inventari*

[...]

2. Els hereus menors d'edat, estiguin o no emancipats, els hereus de confiança, les persones posades en tutela o curatela, les persones jurídiques de dret públic, les fundacions i les associacions declarades d'utilitat pública o d'interès social gaudeixen dels efectes del benefici d'inventari sense necessitat de practicar-lo.”

4. Es modifica l'apartat 3 de l'article 56 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 56. *Sanejament*

[...]

3. L'acció de sanejament per evicció prescriu al cap de quatre anys de la privació del bé a l'adjudicatari per sentència ferma. L'acció de sanejament per vicis ocults només es pot exercir quan el vici aparegui dins dels sis mesos posteriors a l'adjudicació del bé i prescriu al cap de quatre anys a comptar de l'aparició del vici.”

5. Es modifica l'apartat 1 de l'article 92 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 92. *Modalitats*

1. En pacte successori es poden convenir atribucions particulars, a favor d'un dels atorgants o de terceres persones. Els atorgants poden convenir també atribucions particulars recíproques a favor del que sobrevisqui.

[...].”

6. Es modifica l'apartat 2 de l'article 98 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 98. *Identificació, judici de capacitat*

[...]

2. Si el testador té alguna discapacitat sensorial, el notari estarà al que disposa la llei.”

7. Es modifica l'article 100 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 100. *Testimonis*

1. Llevat de circumstàncies especials del testador, o que aquest o el notari ho demanin, no cal la intervenció de testimonis.

2. Són circumstàncies especials que el testador no sàpiga o no pugui signar.

3. Els testimonis han de ser dos, han d'entendre el testador i el notari i han de saber signar. No cal que siguin pregats, ni que coneguin el testador, ni que tinguin la seva mateixa residència.

4. No poden ser testimonis:

a) Les persones menors d'edat i els incapaços per a testar.

b) Els condemnats per delictes de falsificació de documents, per calúmnies o per fals testimoniatge.

c) Els afavorits pel testament.

d) El cònjuge, el convivent en unió estable de parella i els parents fins al quart grau de consanguinitat o segon d'afinitat dels hereus instituïts o els legataris designats i el notari autoritzant.

5. Les causes d'inidoneïtat s'apliquen també als facultatius, intèrprets i experts que intervenen en el testament.”

8. Es modifica l'apartat 5 de l'article 103 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 103. *El testament tancat*

[...]

5. No pot atorgar testament tancat qui no pot llegir.”

9. Es modifica l'apartat 2 de l'article 134 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 134. Modalitats de condició

[...]

2. La condició imposada pel testador de no impugnar el testament o de no recórrer als tribunals de justícia en relació amb la seva successió es té per no formulada i no afecta en cap cas l'eficàcia del testament ni de la institució sotmesa a aquesta condició.”

10. Es modifica la lletra a) de l'apartat 2 de l'article 135 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactada de la manera següent:

“Article 135. *Designació d'hereu pel cònjuge o convivent*

[...]

2. A manca de previsió, regeixen aquestes normes:

a) L'elecció i la distribució, si escau, s'han de fer entre els fills esmentats i els seus descendents, amb la possibilitat d'escollir-ne un o més d'un, en parts iguals o desiguals i salvant sempre la llegítima dels altres.

[...].”

11. Es modifica l'apartat 2 de l'article 136 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 136. *Forma de l'elecció o distribució*

[...]

2. L'elecció o la distribució s'ha de fer en escriptura pública amb caràcter irrevocable o en testament.

[...].”

12. S'incorpora una nova secció tercera al capítol quart del títol III de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que s'intitula “Els hereus i legataris de confiança”, amb quatre nous articles numerats i redactats de la manera següent:

“Secció tercera. *Els hereus i legataris de confiança*

Article 140 bis. *Institució d'hereu o legatari de confiança*

1. El testador, amb la finalitat d'atribuir béns amb una destinació encomanada confidencialment, de paraula o per escrit, pot instituir persones físiques determinades com a hereus o legataris de confiança.

2. El testador pot facultar aquestes persones perquè, en cas de mort d'alguna d'elles abans de la revelació total o del compliment de la confiança, n'elegeixin d'altres com a mera subrogació en el càrrec.

3. Els hereus o legataris de confiança actuen per majoria i, si n'hi ha un de sol, actua per ell mateix.

Article 140 ter. *Drets i deures*

1. Els hereus de confiança han de fer inventari de l'herència en el termini de sis mesos a comptar del moment en què coneixen o poden raonablement conèixer la delació.

2. Els hereus i els legataris de confiança tenen dret al reemborsament de les despeses causades per l'exercici del càrrec.

Article 140 quater. Revelació de la confiança

1. El testador pot prohibir la revelació de la confiança i, encara que no hi hagi prohibició, els hereus o legataris poden mantenir-la reservada o revelar-la en escriptura pública o protocol·litzar les instruccions escrites i signades pel testador.

2. La confiança revelada forma part del testament, i no es pot revocar ni alterar, però es pot aclarir. Una vegada revelada la confiança, els hereus i els legataris de confiança tenen, respectivament, la consideració de marmessors universals o particulars.

3. Els hereus i els legataris de confiança, mentre no revelin o compleixin la confiança, tenen la consideració d'hereus o legataris amb facultats per realitzar actes dispositius entre vius, però no poden fer propis els béns de l'herència o el llegat ni els seus subrogats, que queden completament separats dels seus béns propis.

Article 140 quinquies. Ineficàcia de les disposicions de confiança

1. L'herència o el llegat de confiança caduquen, totalment o parcialment, si els hereus o els legataris nomenats, o els seus substituïts, moren sense haver revelat o complert la confiança, si la revelen o compleixen a favor seu i, en tot cas, quan la confiança no es pot complir per ser desconeguda, il·legal, contradictòria o indesxifrable.

2. L'herència de confiança o la part que n'hagi caducat acreix el cohereu o cohereus instituïts sense encàrrec confidencial i, si no n'hi ha, es defereix als seus hereus abintestats, amb dret de transmissió als seus successors. En el cas de caducitat parcial, aquestes persones són legatàries de part alíquota en la porció caducada.

3. La caducitat total o parcial del llegat de confiança produeix la seva absorció per l'herència.”

13. Es modifica l'apartat 7 de l'article 200 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, amb la redacció següent:

“Article 200. Acceptació i repudiació

[...]

7. Els interessats en la repudiació d'un llegat poden exercitar respecte del legatari el dret que els atribueix l'article 26. Transcorregut el termini, s'entén que accepta el llegat.”

14. Es renumeren els apartats de l'article 202 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 202. Compliment i riscos

1. El legatari gravat amb un subllegat solament ha de complir-lo quan percebi el seu.

2. Les despeses causades pel compliment del llegat són a càrrec del gravat. Les de formalització, si escau, són a càrrec del legatari.

3. La cosa llegada ha de lliurar-se al legatari en l'estat que es trobi en el moment de la mort del causant.

4. En els llegats amb eficàcia real, la pèrdua o el deteriorament de la cosa produïts abans del lliurament els pateix el legatari, excepte si el gravat ha incorregut en culpa o mora.

5. En els llegats genèrics i en els alternatius, el risc es transmet al legatari des del moment que se li notifica l'especificació i la posada a disposició. En els altres llegats obligacionals, el risc es transmet al legatari des que el gravat li comunica la seva predisposició al compliment.”

15. S'incorpora un nou apartat 3 a l'article 210 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 210. *Llegats de diners i altres actius financers*

[...]

3. En cas que el causant, després d'haver ordenat el llegat sense expressar el contrari o no es dedueixi del testament, disposi dels diners o actius llegats per substituir-los per altres modalitats d'estalvi o inversió, s'entenen llegats els actius adquirits posteriorment en substitució o subrogació.”

16. Es modifica l'article 218 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 218. *Revocació dels llegats*

1. El llegat s'entén revocat quan el causant aliena el bé a títol oneros o gratuït, encara que l'alienació sigui ineficaç o encara que el causant el readquireixi, llevat que el legatari demostrï que la readquisició es va fer per restablir el llegat.

2. El llegat no s'entén revocat si:

a) El bé és alienat per expropiació, execució forçosa, permuta, aportació a societat o qualsevol altra operació de reestructuració societària, llevat que el gravat demostrï que el causant pretenia revocar el llegat.

b) El llegat té per objecte una finca que és substituïda, per raó d'una actuació urbanística realitzada després de l'ordenació del llegat, per una altra finca de resultat, la qual es considera objecte del llegat, i són a càrrec del legatari les despeses pendents en el moment de l'obertura de la successió.

c) El bé és alienat a carta de gràcia i el causant el readquireix per dret de redimir i, si mor sense haver-ho fet, es considera llegat aquest dret de redimir.

3. La revocació general de tots els llegats, llevat que el causant la faci en testament, no afecta els llegats d'aliments, que requereixen una revocació expressa.”

17. Es modifica la lletra c) i s'afegeix una nova lletra e) a l'apartat 2 de l'article 278 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 278. *El desheretament i les seves causes*

[...]

2. Són causes de desheretament que permeten privar de la llegítima als legitimaris:

[...]

c) El maltractament greu al testador, al seu cònjuge unit en matrimoni o convivent en unió estable de parella, o als ascendents o descendents del testador.

g) La supressió de la quarta falcídia

[...]

h) La gratuïtat del càrrec de marmessor

[...]

i) La no admissió del testament mancomunat

[...].”

2. Es modifica la lletra f) de l'article 7 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactada de la manera següent:

“Article 7. *Indignitat successòria*

Són indignes de succeir:

[...]

f) Els pares suspesos o privats de l'autoritat parental, per causa a ells imputable, respecte del fill causant de la successió.

[...].”

3. Es modifica la lletra d) de l'apartat 1 de l'article 9 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactada de la manera següent:

“Article 9. *Inhabilitat successòria*

1. Són inhàbils per a succeir:

[...]

d) El tutor i el curador o apoderat de persona amb discapacitat amb funcions de representació i administració patrimonial, abans de l'aprovació dels comptes definitius del seu càrrec, llevat que sigui ascendent, descendent, cònjuge o germà del causant.

[...].”

4. Es modifica la numeració dels apartats de l'article 17 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 17. *Herència jacent*

1. Abans de l'acceptació de l'herència, els hereus cridats només poden realitzar actes de conservació, defensa i administració ordinària. Si hi ha més d'un hereu, tots estan legitimats individualment per als actes de conservació i defensa dels béns, però per als altres actes d'administració ordinària cal l'acord de la majoria. Aquests actes no impliquen l'acceptació.

2. L'autoritat judicial, a instància de qualsevol hereu i en defecte de marmessor o d'administrador nomenats pel causant, pot nomenar un curador perquè representi i administri l'herència.

3. Quan són diversos els cridats a l'herència, l'acceptació d'un d'ells extingeix la situació d'herència jacent. Mentre la totalitat dels cridats no accepta o no es produeix la frustració

de les crides, l'administració ordinària de l'herència correspon a l'hereu o hereus que han acceptat, amb aplicació, si n'hi ha més d'un, de les normes de la comunitat hereditària.”

5. Es modifica l'article 23 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 23. *Capacitat per acceptar i repudiar*

1. Els menors d'edat accepten i repudien una herència per mitjà dels seus representants legals. Els menors emancipats la poden acceptar ells mateixos, però requereixen l'assentiment de les persones que complementen la seva capacitat per a repudiar-la.

2. Les persones amb discapacitat poden acceptar una herència o repudiar-la per ells mateixos, o bé amb l'assistència o per mitjà de representació del curador o apoderat que els presti suport, segons escaigui d'acord amb les mesures voluntàries o judicials establertes.

3. Els pares, els tutors i els curadors o apoderats de persones amb discapacitat amb funcions de representació i administració patrimonial necessiten autorització judicial per a repudiar les herències deferides als menors d'edat o a les persones a qui presten suport.

4. Les persones jurídiques poden acceptar o repudiar d'acord amb el seu règim jurídic específic.”

6. Es modifica l'apartat 3 de l'article 26 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 26. *Interpel·lació judicial*

[...]

3. Transcorregut el termini assenyalat sense que el cridat accepti o repudii, s'entén que la repudia, llevat que sigui un menor o una persona proveïda de mesures de suport per a exercir la seva capacitat, cas en què s'entén acceptada a benefici d'inventari.”

7. Es modifica l'apartat 2 de l'article 31 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 31. *Acceptació a benefici d'inventari i benefici legal d'inventari*

[...]

2. Les persones menors d'edat, estiguin o no emancipades, les posades en curatela o proveïdes d'altres mesures de suport per a exercir la seva capacitat, les persones jurídiques de dret públic, les fundacions i les associacions declarades d'utilitat pública o d'interès social gaudeixen dels efectes del benefici d'inventari sense necessitat de practicar-lo.”

8. Es modifica el títol de la Secció cinquena del Capítol III del Títol I de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Secció cinquena. Els béns adquirits per menors d'edat o persones amb discapacitat”

9. Es modifica l'article 36 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 36. Administració dels béns adquirits per menors d’edat o persones amb discapacitat

1. El causant pot designar, en acte de darrera voluntat, la persona o persones que han d’administrar els béns de què hagi disposat per títol successori a favor de menors i de persones amb discapacitat que requereixin mesures de suport per a l’administració patrimonial.

2. A falta de persona designada, l’administració correspon als pares, tutors dels menors, o curadors o apoderats de la persona amb discapacitat, a menys que aquells hagin estat declarats indignes o desheretats.

3. La disposició de béns de menors i persones amb discapacitat adquirits per títol successori es regeix pel que el causant disposi, sempre que resti salvada la llegítima. A falta de regulació específica, s’aplicaran les regles generals.”

10. Es modifica l’article 48 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 48. Suspensió de la partició

La partició de l’herència queda suspesa:

- a) Si està cridat a l’herència un concebut, fins el part o la finalització de l’embaràs.
- b) Si hi ha interposada una demanda sobre filiació, fins que sigui dictada sentència ferma.
- c) Si s’ha iniciat un expedient d’adopció, fins que acabi amb resolució ferma.
- d) Si el causant ha expressat la voluntat de permetre la fecundació assistida després de la mort amb el seu material reproductor, fins que s’esdevingui el part o venci el termini legal per practicar-la.
- e) Si està cridada a l’herència una persona jurídica que el causant ordena constituir en el testament, fins que quedi constituïda vàlidament o expiri el termini per la seva constitució.”

11. Es modifica l’apartat 3 de l’article 56 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 56. Sanejament

[...]

3. L’acció de sanejament per evicció prescriu al cap de quatre anys de la privació del bé a l’adjudicatari per sentència ferma. L’acció de sanejament per vicis ocults només es pot exercir quan el vici aparegui dins dels sis mesos posteriors a l’adjudicació del bé i prescriu al cap de quatre anys a comptar de l’aparició del vici.”

12. Es modifica l’article 70 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 70. Capacitat

Poden atorgar pactes successoris els majors d’edat amb capacitat per a comprendre l’abast de les seves disposicions i manifestar la seva voluntat al temps de l’atorgament, amb els suports que siguin necessaris. Els afavorits, als quals no els hi és imposada cap càrrega, poden assentir si tenen capacitat natural suficient.”

13. Es modifica l'apartat 1 de l'article 92 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 92. *Modalitats*

1. En pacte successori es poden convenir atribucions particulars, a favor d'un dels atorgants o de terceres persones. Els atorgants poden convenir també atribucions particulars recíproques a favor del que sobrevisqui.

[...].”

14. Es modifica l'apartat 2 de l'article 98 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 98. *Identificació, judici de capacitat*

[...]

2. Si el testador té alguna discapacitat sensorial, el notari estarà al que disposa la llei.”

15. Es modifica l'article 99 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 99. *Intervenció de facultatius*

1. Sempre que el notari ho consideri necessari, pot demanar la intervenció de dos facultatius que constatin i certifiquin, si és possible, que el testador té en el moment de testar capacitat per a fer-ho.

2. En cas que el testador estigui proveït de mesures de suport per a exercir la seva capacitat jurídica pot atorgar testament notarial obert si dos facultatius acceptats pel notari constaten i certifiquen que el testador té en el moment de testar capacitat per a fer-ho.

3. En ambdós casos, els facultatius han de fer constar el seu dictamen en el mateix testament i l'han de signar amb el notari i, si s'escau, amb els testimonis.”

16. Es modifica l'article 100 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 100. *Testimonis*

1. Llevat de circumstàncies especials del testador, o que aquest o el notari ho demanin, no cal la intervenció de testimonis.

2. Són circumstàncies especials que el testador no sàpiga o no pugui signar.

3. Els testimonis han de ser dos, han d'entendre el testador i el notari i han de saber signar. No cal que siguin pregats, ni que coneguin el testador, ni que tinguin la seva mateixa residència.

4. No poden ser testimonis:

a) Les persones menors d'edat i les que no poden testar.

b) Els condemnats per delictes de falsificació de documents, per calúmnies o per fals testimoniatge.

c) Els afavorits pel testament.

d) El cònjuge, el convivent en unió estable de parella i els parents fins al quart grau de consanguinitat o segon d'afinitat dels hereus instituïts o els legataris designats i del notari autoritzant.

5. Les causes d'inidoneïtat s'apliquen també als facultatius, intèrprets i experts que intervenen en el testament.”

17. Es modifica l'apartat 5 de l'article 103 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 103. El testament tancat

[...]

5. No pot atorgar testament tancat qui no pot llegir.”

18. Es modifica l'apartat 2 de l'article 134 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 134. Modalitats de condició

[...]

2. La condició imposada pel testador de no impugnar el testament o de no recórrer als tribunals de justícia en relació amb la seva successió es té per no formulada i no afecta en cap cas l'eficàcia del testament ni de la institució sotmesa a aquesta condició.”

19. Es modifica la lletra a) de l'apartat 2 de l'article 135 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactada de la manera següent:

“Article 135. *Designació d'hereu pel cònjuge o convivent*

[...]

2. A manca de previsió, regeixen aquestes normes:

a) L'elecció i la distribució, si escau, s'han de fer entre els fills esmentats i els seus descendents, amb la possibilitat d'escollir-ne un o més d'un, en parts iguals o desiguals i salvant sempre la llegítima dels altres.

[...].”

20. Es modifica l'apartat 2 de l'article 136 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 136. *Forma de l'elecció o distribució*

[...]

2. L'elecció o la distribució s'ha de fer en escriptura pública amb caràcter irrevocable o en testament.

[...].”

21. S'incorpora una nova secció tercera al capítol quart del títol III de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que s'intitula “Els hereus i legataris de confiança”, amb quatre nous articles numerats i redactats de la manera següent:

“Secció tercera. *Els hereus i legataris de confiança*”

Article 140 bis. *Institució d'hereu o legatari de confiança*

1. El testador, amb la finalitat d'atribuir béns amb una destinació encomanada confidencialment, de paraula o per escrit, pot instituir persones físiques determinades com a hereus o legataris de confiança.
2. El testador pot facultar aquestes persones perquè, en cas de mort d'alguna d'elles abans de la revelació total o del compliment de la confiança, n'elegeixin d'altres com a mera subrogació en el càrrec.
3. Els hereus o legataris de confiança actuen per majoria i, si n'hi ha un de sol, actua per ell mateix.

Article 140 ter. *Drets i deures*

1. Els hereus de confiança han de fer inventari de l'herència en el termini de sis mesos a comptar del moment en què coneixen o poden raonablement conèixer la delació.
2. Els hereus i els legataris de confiança tenen dret al reemborsament de les despeses causades per l'exercici del càrrec.

Article 140 quater. *Revelació de la confiança*

1. El testador pot prohibir la revelació de la confiança i, encara que no hi hagi prohibició, els hereus o legataris poden mantenir-la reservada o revelar-la en escriptura pública o protocol·litzar les instruccions escrites i signades pel testador.
2. La confiança revelada forma part del testament, i no es pot revocar ni alterar, però es pot aclarir. Una vegada revelada la confiança, els hereus i els legataris de confiança tenen, respectivament, la consideració de marmessors universals o particulars.
3. Els hereus i els legataris de confiança, mentre no revelin o compleixin la confiança, tenen la consideració d'hereus o legataris amb facultats per realitzar actes dispositius entre vius, però no poden fer propis els béns de l'herència o el llegat ni els seus subrogats, que queden completament separats dels seus béns propis.

Article 140 quinques. *Ineficàcia de les disposicions de confiança*

1. L'herència o el llegat de confiança caduquen, totalment o parcialment, si els hereus o els legataris nomenats, o els seus substituïts, moren sense haver revelat o complert la confiança, si la revelen o compleixen a favor seu i, en tot cas, quan la confiança no es pot complir per ser desconeguda, il·legal, contradictòria o indesxifrable.
2. L'herència de confiança o la part que n'hagi caducat acreix el cohereu o cohereus instituïts sense encàrrec confidencial i, si no n'hi ha, es defereix als hereus abintestats del testador, amb dret de transmissió als seus successors. En el cas de caducitat parcial, aquestes persones són legatàries de part alíquota en la porció caducada.
3. La caducitat total o parcial del llegat de confiança produeix la seva absorció per l'herència.”

22. Es modifica l'article 143 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 143 *Designació de substitut*

Els progenitors que exerceixen l'autoritat parental sobre el seu fill menor de catorze anys, poden substituir-lo pupil·larment en el testament que atorguin per a l'herència pròpia, en previsió que mori abans d'arribar a l'edat de testar. També poden substituir el fill concebut que al temps de néixer hagi de quedar sota la seva autoritat parental.”

23. Es modifica l'article 147 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 147. *Requisits*

Els ascendents d'una persona amb discapacitat que sigui legitimària seva i que estigui proveïda de mesures voluntàries o judicials de suport de naturalesa representativa poden ordenar una substitució exemplar que compregui, a més dels béns del testador, els de la persona amb discapacitat que no hagi atorgat ni atorgui posteriorment testament o pacte successori, salvant sempre la seva llegítima.”

24. Es modifica l'article 148 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 148. *Concurrència de substitucions*

1. Preval la substitució ordenada per l'ascendent mort de grau més pròxim, i, si són del mateix grau, succeeixen en la herència de la persona amb discapacitat tots els substituïts exemplars designats, en les quotes que resultin d'aplicar als ascendents respectius les normes de l'ordre successori intestat.

2. Els béns procedents de cadascuna de les herències dels ascendents corresponen al substituït exemplar respectivament designat.”

25. Es modifica l'article 149 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 149. *Designació de substituït*

La substitució exemplar ha de ser ordenada a favor de descendents, del cònjuge o del convivent en unió estable de parella de la persona amb discapacitat, o a favor del curador o altra persona o institució que compleixi funcions de suport o tingui cura del substituït al temps de la seva mort. A manca d'aquests, pot ser ordenada a favor de parents de l'incapaç dins del quart grau per consanguinitat en línia col·lateral. Si manquen uns i altres, ho pot ser a favor de qualsevol persona.”

26. Es modifica l'article 150 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 150. *Ineficàcia de la substitució*

La substitució exemplar resta sense efecte si decauen les mesures de suport de naturalesa representativa del substituït, encara que després no atorgui testament, i també si el substituït premor al testador o a la persona amb discapacitat, o aquesta a l'ascendent.”

27. Es modifica l'article 176 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 176. *Disposició de béns amb autorització del fideïcomitent o de terceres persones*

1. El fideïcomitent pot facultar el fiduciari per a alienar i gravar tots o alguns dels béns fideïcomesos, lliures del fideïcomís, per actes entre vius a títol onerós.

2. El fideïcomitent pot facultar al fiduciari per a alienar i gravar a títol onerós tots o alguns dels béns fideïcomesos amb l'autorització d'una o més persones designades per a aquesta finalitat. Si aquestes persones moren, renuncien o queden impossibilitades per donar personalment l'autorització, el fiduciari pot disposar sense autorització, llevat voluntat contrària del fideïcomitent.”

28. Es modifica l'apartat 7 de l'article 200 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, amb la redacció següent:

“Article 200. *Acceptació i repudiació*

[...]

7. Els interessats en la repudiació d'un llegat poden exercitar respecte del legatari el dret que els atribueix l'article 26. Transcorregut el termini, s'entén que accepta el llegat.”

29. Es renumeren els apartats de l'article 202 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 202. *Compliment i riscos*

1. El legatari gravat amb un subllegat solament ha de complir-lo quan percebi el seu.

2. Les despeses causades pel compliment del llegat són a càrrec del gravat. Les de formalització, si escau, són a càrrec del legatari.

3. La cosa llegada ha de lliurar-se al legatari en l'estat que es trobi en el moment de la mort del causant.

4. En els llegats amb eficàcia real, la pèrdua o el deteriorament de la cosa produïts abans del lliurament els pateix el legatari, excepte si el gravat ha incorregut en culpa o mora.

5. En els llegats genèrics i en els alternatius, el risc es transmet al legatari des del moment que se li notifica l'especificació i la posada a disposició. En els altres llegats obligacionals, el risc es transmet al legatari des que el gravat li comunica la seva predisposició al compliment.”

30. S'incorpora un nou apartat 3 a l'article 210 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 210. *Llegats de diners i altres actius financers*

[...]

3. En cas que el causant, després d'haver ordenat el llegat, disposi dels diners o actius llegats per substituir-los per altres modalitats d'estalvi o inversió, s'entenen llegats per subrogació els actius adquirits posteriorment, sempre que no hagi expressat el contrari o no es dedueixi això del testament.”

31. Es modifica l'article 218 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 218. *Revocació dels llegats*

1. El llegat s'entén revocat quan el causant aliena el bé a títol oneros o gratuït, encara que l'alienació sigui ineficaç o encara que el causant el readquireixi, llevat que el legatari demostrï que la readquisició es va fer per restablir el llegat.

2. El llegat no s'entén revocat si:

a) El bé és alienat per expropiació, execució forçosa, permuta, aportació a societat o qualsevol altra operació de reestructuració societària, llevat que el gravat demostrï que el causant pretenia revocar el llegat.

b) El llegat té per objecte una finca que és substituïda, per raó d'una actuació urbanística realitzada després de l'ordenació del llegat, per una altra finca de resultat, cas en el qual es considera objecte del llegat aquesta altra finca i el legatari ha de fer-se càrrec de les despeses pendents en el moment de l'obertura de la successió.

c) El bé és alienat a carta de gràcia, cas en el qual s'entén llegat el dret de redimir o el mateix bé alienat si el causant el readquireix en exercici d'aquest dret.

3. La revocació general de tots els llegats, llevat que el causant la faci en testament, no afecta els llegats d'aliments, que requereixen una revocació expressa.”

32. Es modifica l'article 236 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 236. *Cessament*

El marmessor cessa per mort, impossibilitat o pèrdua de l'aptitud personal per exercir el càrrec, excusa o remoció fonamentada en una conducta dolosa o greument negligent. També cessa en haver complert l'encàrrec i per haver transcorregut el termini que tenia per a complir-lo.”

33. Es modifica l'article 249 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 248. *La successió dels fills adoptius*

[...]

2. L'adopció impedeix recíprocament la successió intestada entre l'adoptat i la seva família d'origen. S'exceptuen els casos en què es conserva el parentiu d'acord amb la Llei qualificada de la persona i de la família, en els quals es mantenen els drets successoris si el causant i el successor han mantingut el tracte familiar.

34. Es modifiquen les lletres c) i d) i s'afegeix una nova lletra e) a l'apartat 2 de l'article 278 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 278. *El desheretament i les seves causes*

[...]

2. Són causes de desheretament que permeten privar de la llegítima als legitimaris:

[...]

c) El maltractament greu al testador, al seu cònjuge unit en matrimoni o convivent en unió estable de parella, o als ascendents o descendents del testador.

d) La suspensió o la privació de l'autoritat parental que corresponia al progenitor legitimari sobre el fill causant o de la que corresponia al fill legitimari sobre un nét del causant, en ambdós casos per causa imputable a la persona suspesa o privada de l'autoritat.

[...].

e) La ruptura manifesta i continuada de relació familiar entre el causant i el legitimari, sempre que sigui imputable a aquest darrer.”

35. Es modifica l'apartat 1 de la disposició transitòria tercera de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Tercera. *Testament davant rector*

1. Els testaments davant rector atorgats abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei caduquen si no es protocol·litzen en el termini de deu anys a partir de la seva vigència, sempre que el causant hagués mort abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei. Si el causant ha mort després de l'entrada en vigor, el termini de deu anys es comptarà des de la seva mort.

[...].”

36. Es modifica l'apartat 3 de la disposició transitòria sisena de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Sisena. *Heretaments*

[...]

3. Els heretaments a favor dels fills dels contraents convinguts abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei es regeixen pel dret vigent en el moment del seu atorgament. Tanmateix, la facultat de designació d'hereu entre els fills o descendents del causant inclourà la facultat de distribuir l'herència entre ells en les parts iguals o desiguals que el causant o, en cas de mort sense haver fet la designació, el seu cònjuge estableixin, com també la facultat de fer atribucions a títol de donació o de llegat als fills o descendents que no siguin instituïts hereus. En relació a aquests heretaments, es reconeix l'eficàcia de les modificacions de capítols matrimonials convingudes per l'atorgant supervivent i el fill o fills de l'atorgant premort, com també l'eficàcia dels actes de disposició entre vius, a títol oneros o gratuït, o per causa de mort, a títol de llegat, fetes pel dit atorgant a favor dels seus hereus o descendents.

[...].”

MOTIVACIÓ:

Es proposa esmenar la disposició final primera a l'efecte d'adequar la Llei de la successió per causa de mort al nou estatut jurídic de la persona amb discapacitat.

Esmena 147

De modificació

Grup parlamentari Socialdemòcrata (127)

Es proposa modificar la Disposició Final primera de la Proposició de Llei, en els termes següents:

“Disposició final primera. Modificació de la Llei de la successió per causa de mort

S'introdueix un nou punt 2 en la Disposició Final primera, i es renumeren els següents, tal i com segueix:

1. Es suprimeixen els apartats 1 i 3 de l'article 2.
2. Es modifica l'apartat 2 l'article 2 de de la Llei 46/2014 , del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, tal i com segueix:

Art. 2 La declaració judicial de mort

~~1. Quan una persona hagi desaparegut del seu domicili o del darrer lloc conegut de residència sense que se n'hagin tingut més notícies, podrà instar-se'n la declaració judicial de mort si concorre alguna de les circumstàncies següents:~~

~~a) Que hagin transcorregut quinze anys des de la data de la desaparició o d'aquella en què se'n tingueren les darreres notícies. b) Que hagin transcorregut cinc anys des de la data de la desaparició o de les darreres notícies, quan en el moment de la declaració el desaparegut hagués complert ja l'edat de 85 anys.~~

~~c) Que hagin transcorregut cinc anys des de la data de la desaparició, si aquesta hagués tingut lloc en circumstàncies de perill greu per a la vida.~~

2. En cas d'obertura de la successió de qui ha estat declarat mort judicialment, els hereus que el succeeixin en virtut d'una declaració judicial de mort estan obligats a formalitzar notarialment inventari i no podran disposar a títol gratuït dels béns i drets de l'herència fins que no hagi transcorregut un termini de cinc anys des de la data de la declaració. Fins que no hagi transcorregut aquest termini no lliuraran tampoc els llegats ordenats testamentàriament.

~~3. Si, declarada judicialment la mort d'una persona, aparegués aquesta, recobrarà els seus béns en l'estat en què es trobin, i tindrà dret a obtenir el preu dels que s'haguessin venut, però no podrà reclamar els fruits i rendes que hagin produït durant el temps en què ha estat en vigor la declaració. (...)~~

MOTIVACIÓ

La declaració de mort també es troba regulada a l'article 2 de la Llei 46/2014 de successió per causa de mort i és veritat que té un gran relació amb la determinació dels successors, però la seva regulació es relaciona amb altres facetes de la vida de la persona més enllà dels efectes successoris, com es preveu en d'altres articles d'aquesta proposició de llei qualificada (article 45 d), tutela; article 47 a) causes de cessament de la tutela; article 61.4 sobre l'absent; art. 127 b) dissolució del matrimoni; article 149.1 b), dissolució parelles de fet; article 220 a) potestat parental.

Per això, en coherència amb l'esmena 6, es suprimeixen els apartats 1 i 3 que passen a formar part de la LQPF i es manté l'antic apartat 2, lleugerament modificat, a la Llei 46/2014 ja que és el que estrictament fa referència als efectes successoris.

Disposició final segona. Modificació de la Llei del Registre Civil

1. Es modifiquen les lletres d), e) i i) de l'article 2 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 1, de la Llei 34/2014,

del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 2

Constitueixen l'objecte del Registre Civil els fets, els actes i les situacions jurídiques relacionats amb l'estat civil de les persones següents:

[...]

d) L'autoritat parental i les altres representacions legals.

e) L'emancipació.

[...]

i) Els matrimonis, així com la seva nul·litat, dissolució o separació.

[...].”

2. Es modifica l'article 23 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 2, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 23

El Registre Civil consta de quatre seccions, que són les següents:

a) Secció Primera: de naixements. Té per objecte la constància i la publicitat registral, per mitjà dels seus llibres que s'anomenen “Llibres de naixements”, dels fets i els actes que integren l'existència i l'estat civil de les persones físiques, llevat dels assentaments que corresponguin a altres seccions.

b) Secció Segona: de matrimonis. Té per objecte la constància i la publicitat registral, per mitjà dels seus llibres que s'anomenen “Llibres de matrimonis”, dels fets i els actes relatius al matrimoni de les persones, a les seves modificacions jurídiques i a la seva dissolució, com també al seu règim econòmic.

c) Secció Tercera: de defuncions. Té per objecte la constància i la publicitat registral, per mitjà dels seus llibres que s'anomenen “Llibres de defuncions”, dels fets i les circumstàncies de la mort legalment certa de les persones físiques.

d) Secció Quarta o General: es fa càrrec, mitjançant llibres auxiliars, dels serveis comuns a la Secció Primera, a la Secció Segona, a la Secció Tercera i a les altres seccions generals del Registre Civil.”

3. Es modifica l'article 48.3.f) de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 3, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 48

[...]

3. El Ministeri Fiscal en els casos de la seva competència.

[...]

f) El matrimoni celebrat en perill de mort mentre no s'acreditin tots els requisits legals necessaris per a la seva validesa i eficàcia.

[...].”

4. Es modifiquen les lletres c), e), f) i k) de l'article 54 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 4, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 54

Al marge de les inscripcions de naixement s'assenten especialment les circumstàncies següents:

[...]

c) El matrimoni dels pares posterior al naixement o l'adopció del fill inscrit.

[...]

e) Les modificacions de l'autoritat parental i del seu exercici s'inscriuen tant al marge de la inscripció del naixement dels pares com al marge de la inscripció del naixement del fill.

f) L'emancipació.

[...]

k) El matrimoni, la nul·litat, la dissolució del vincle, la separació i la reconciliació dels cònjuges separats judicialment, com també tota altra circumstància o resolució judicial que afecti el vincle o els seus efectes.

[...].”

5. Es modifica l'article 55 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 5, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 55

Al marge de les inscripcions de matrimoni s'inscriuen les circumstàncies següents:

La nul·litat, la dissolució del vincle, la separació i la reconciliació dels cònjuges separats judicialment i, en general, tota altra circumstància i fet jurídic que afecti el vincle o els seus efectes.

I són objecte de nota marginal:

a) La defunció de qualsevol dels cònjuges.

b) Els matrimonis posteriors dels cònjuges.”

6. Es modifica l'apartat 2 de l'article 67 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 9, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 67

[...]

2. Quan un dels progenitors hagi estat privat, per sentència ferma, de l'autoritat parental respecte d'un fill, el representant legal del menor pot sol·licitar la supressió del cognom que pertany al progenitor privat de l'autoritat parental. En aquests casos s'atribueixen al menor els cognoms del progenitor que conservi l'autoritat parental en l'ordre que es designi.

Aquesta supressió la pot sol·licitar la mateixa persona interessada si és major d'edat o menor d'edat emancipada.

[...].”

7. Es modifica l'article 68 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 10, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i per la disposició final novena, apartat 6, de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 68

Només es poden canviar el nom i els cognoms per resolució recaiguda en l'expedient registral, amb la intervenció del Ministeri Fiscal i l'audiència de tots els que acreditin un interès suficient en el canvi o en resultin afectats, a petició del titular del nom i els cognoms, i si hi ha causa justa. El registrador inscriu el canvi a petició d'aquest titular i amb l'aportació d'una certificació o una còpia autoritzada de la resolució ferma que així ho acordi. Contra la decisió del registrador es pot interposar un recurs davant el batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn.

La menció del canvi es fa per inscripció marginal en el foli de naixement i per nota marginal en els fulls de matrimoni de la persona interessada, i també en els de naixement dels seus fills.

Les resolucions judicials estrangeres relatives als canvis de cognoms o de nom que afectin persones no andorranes no cal que siguin sotmeses a exequàtur si consta al registrador que la resolució és ferma i compleix l'ordenament jurídic del país on s'ha dictat, salvat el cas de reciprocitat.”

8. Es modifica l'article 78 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final novena, apartat 9, de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 78

1. La paternitat o la maternitat no matrimonial només pot inscriure's en virtut de la sentència judicial ferma, o de reconeixement solemne realitzat:

a) en acta de naixement;

b) en testament vàlid;

c) en document públic, o

d) mitjançant expedient registral, a instància del reconeixedor i amb intervenció del Ministeri Fiscal, de la persona reconeguda si és major d'edat, o del seu representant si és menor o té la capacitat modificada.

2. El reconeixement fet en acta de naixement, en document públic o en expedient registral, un cop finalitzat el termini legal per declarar el naixement, requereix, perquè sigui eficaç i inscrit al Registre Civil:

a) el consentiment del fill major d'edat, o

b) el consentiment de la mare si la persona reconeguda és menor d'edat, o

c) l'aprovació judicial del batlle al qual correspongui per torn, mitjançant el procediment de jurisdicció voluntària que regula la Llei del Codi de procediment civil, si el fill té la capacitat modificada judicialment.

3. No és inscripible el reconeixement fet en testament fins a la mort del reconeixedor, acreditada amb la certificació corresponent.

4. A manca dels consentiments o l'aprovació mencionats a l'apartat 2 anterior, únicament és possible la inscripció de la paternitat o de la maternitat que quedi determinada per una declaració judicial.”

9. Es modifica l'article 93 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 11, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat de la manera següent:

“Article 93

Al marge de la inscripció del naixement del fill i dels pares s'inscriu la pèrdua, la suspensió, la privació, la modificació i, si és el cas, la recuperació de l'autoritat parental, amb expressió del fet que la motiva, així com la resolució judicial i el procediment en què s'hagi acordat.”

10. Es modifica l'article 94 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat de la manera següent:

“Article 94

S'ha d'inscriure al marge de la inscripció de naixement, amb expressió del fet o l'acte que la motiva, la pèrdua, la suspensió, la privació, la modificació i, si és el cas, la recuperació de l'autoritat parental que afecti, de forma activa o passiva, persones de nacionalitat andorranera o residents al Principat d'Andorra, així com totes aquelles que, afectant persones estrangeres no residents, siguin declarades pels òrgans jurisdiccionals andorrans.”

11. Es modifica l'article 95 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 12, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat de la manera següent:

“Article 95

En el cas que el naixement dels pares o del fill, o si s'escau de tots ells, no consti inscrit al Registre Civil del Principat d'Andorra, es procedeix a anotar-ne la data, fent constar que es realitza l'assentament a l'efecte únic de servir de suport a la inscripció de la limitació o la recuperació de l'autoritat parental.”

12. Es modifica l'article 96 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat de la manera següent:

“Article 96

L'òrgan jurisdiccional que declari la pèrdua, la suspensió, la privació, la modificació o la recuperació de l'autoritat parental està obligat a enviar una còpia autèntica de la resolució ferma al Registre Civil perquè es procedeixi immediatament a la seva inscripció. En aquesta resolució judicial han de constar les dades necessàries per procedir, quan calgui, a l'anotació del naixement de les persones afectades.”

13. Es modifica l'article 97 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat de la manera següent:

“Article 97

Quan les resolucions judicials a què es refereix l'article anterior siguin dictades per un òrgan jurisdiccional estranger, la persona que exerceix l'autoritat parental o la persona afectada per aquelles resolucions estan obligades a promoure, sense dilació, la seva inscripció.

Poden promoure també la inscripció d'aquesta resolució les persones que en tinguin coneixement i que acreditin tenir interès legítim en la inscripció.”

14. Es modifiquen l'intitulat del títol V i del seu capítol I, així com l'article 100 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que foren modificats per la disposició final tercera, apartats 13 a 15, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queden redactats de la manera següent:

“Títol V. Secció de matrimonis**Capítol I. Expedient civil de casament civil****Article 100**

1. Per formalitzar l'expedient previ a la celebració del casament civil a Andorra, ambdós contraents, almenys un d'ells amb residència principal i permanent al Principat, han de comparèixer davant el Registre Civil del Principat d'Andorra, per formular i signar la sol·licitud corresponent, que ha de contenir la declaració circumstanciada contenint les dades i documents previstos a la Llei qualificada de la persona i la família.

2. Una vegada rebuda la declaració, el registrador n'examina la suficiència i també la procedibilitat del casament civil celebrador, tot examinant tant els requisits de validesa com els requisits de licitud, i declara que autoritza la celebració en el cas que no hi hagi cap element que el registrador en la seva funció qualificadora estimi que s'oposa a la validesa i la licitud del casament civil projectat.

3. Als efectes de determinar la concurrència dels requisits previstos a l'apartat 2 anterior, el registrador pot entrevistar-se, de manera reservada i per separat, amb cadascun dels contraents.

4. La decisió denegant l'autorització es pot recórrer en alçada en el termini de deu dies des de la seva notificació, davant la Secció Civil del Tribunal de Batlles. En aquest cas, la celebració del casament civil queda en suspens fins a la resolució del recurs.”

15. Se suprimeixen els articles 101, 102 i 103 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996.

16. Es modifica l'article 104 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 19, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i per la disposició final novena, apartat 13, de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 104

Les dispenses d'impediments les acorda el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària, a petició conjunta dels dos contraents, oït el Ministeri Fiscal. Les dispenses s'anoten amb la inscripció del matrimoni en el mateix moment d'estendre-la.”

17. Es modifica l'article 105 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 20, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat de la manera següent:

“Article 105

Un cop sigui ferma la resolució que aprovi el casament civil, es pot celebrar davant el cònsol legalment autoritzat o el notari andorrà escollit durant un termini màxim de sis mesos. Transcorregut aquest termini sense que hagi tingut lloc la prestació en forma legal del consentiment matrimonial, caduquen els efectes de la resolució.”

18. Es modifica l'article 106 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 21, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 106

No és necessària la tramitació de l'expedient civil previ per a la celebració dels matrimonis següents:

- a) Els matrimonis de qui es troba en perill de mort.
- b) El matrimoni canònic que se celebra a Andorra. No obstant això, els cònjuges hauran d'acreditar prèviament per davant de l'autoritat eclesiàstica el seu estat civil mitjançant els documents oportuns.
- c) Els matrimonis que als efectes d'aquest article siguin assenyalats per les normes legals.”

19. Es modifiquen l'enunciat del capítol II del títol V i l'article 107 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que foren modificats per la disposició final tercera, apartats 22 i 23, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queden redactats de la manera següent:

“Capítol II. *Inscripció dels matrimonis*

Article 107

S'inscriuen al Registre Civil els casaments civils celebrats a Andorra d'acord amb les lleis andorranes sobre el matrimoni, i els matrimonis celebrats d'acord amb la llei canònica. També s'hi inscriuen els casaments civils i canònics, i les institucions anàlogues, celebrats a l'estranger entre cònjuges que almenys un d'ells és andorrà o resident a Andorra.

Els efectes produïts per la celebració del matrimoni tenen reconeixement ple, legitimació i fe pública amb la pràctica de la seva inscripció. No obstant això, fins al moment de la inscripció al Registre Civil, el matrimoni no inscrit no pot perjudicar els drets adquirits de bona fe per tercers.”

20. Es modifica l'article 108 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 24, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat de la manera següent:

“Article 108

La inscripció dels matrimonis celebrats a Andorra s'ha de fer de la manera següent:

a) Per als casaments civils que se celebren a Andorra, el cònsol o el notari autoritzant estén una acta de la celebració del casament en dos exemplars segons el model fixat pel Reglament, i la signa juntament amb els cònjuges i dos testimonis hàbils. Un exemplar de l'acta resta a la seu oficial de la persona autoritzant, a l'efecte únic d'arxiu, sense que es pugui lliurar cap certificació a partir d'aquesta acta. L'altre exemplar es tramet al Registre el mateix dia o el dia hàbil següent i, dins un altre termini igual al de la recepció, l'acta s'ha d'inscriure amb la signatura exclusiva del registrador i s'ha d'arxivar en el lligall corresponent. El registrador acusa recepció de l'acta al cònsol o notari remitent.

b) Per als matrimonis canònics celebrats a Andorra, el rector de la parròquia en què s'inscriu, o la persona que segons les disposicions canòniques tingui facultats per estendre l'acta sacramental, lliura la certificació literal de cada assentament practicat, que tramet al Registre Civil el mateix dia o el dia hàbil següent. D'acord amb aquest document, en un altre termini igual a comptar al de la recepció, es procedeix a fer la inscripció civil del matrimoni, amb l'acta signada exclusivament pel registrador. S'arxiva i se n'acusa recepció conforme s'assenyala a la lletra a) anterior.

c) Per a la resta de matrimonis que tingui en compte la legislació andorrana, la inscripció es fa seguint el que disposa aquesta legislació.”

21. Es modifica l'article 109 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 25, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i per la disposició final novena, apartat 14, de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 109

La inscripció dels matrimonis o una institució anàloga celebrats a l'estranger entre cònjuges, un dels quals almenys és andorrà o resident a Andorra, ha de ser promoguda pel cònjuge andorrà o resident, i:

a) Si el matrimoni és civil, es pot inscriure mitjançant la certificació literal legalitzada de la inscripció al Registre Civil del país on s'hagi celebrat el matrimoni;

b) Si el matrimoni és canònic, s'ha d'inscriure la certificació literal canònica lliurada per l'òrgan canònic competent, notificada a través de l'ordinari d'Andorra;

c) Si el matrimoni és d'una altra classe diferent del canònic o el civil, segons la llei del lloc de celebració, s'ha d'inscriure al Registre Civil la certificació literal legalitzada de la

inscripció del matrimoni en qüestió al registre civil del país on s'hagi celebrat el matrimoni. En defecte d'inscripció en un registre civil, per poder fer inscriure el matrimoni els dos cònjuges s'han d'adreçar al batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn, per obtenir una resolució judicial que declari l'existència, la validesa i la licitud del matrimoni i, en especial, l'absència de frau a la llei nacional i la conformitat de l'ordre públic, així com la seva eficàcia a Andorra. El Ministeri Fiscal ha de ser part en el procés esmentat.

En els tres casos la petició d'inscripció ha de ser signada pels dos contraents o els seus apoderats, els quals han de signar també la inscripció juntament amb el registrador.”

22. Es modifiquen l'enunciat del capítol III del títol V i l'article 110 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que foren modificats per la disposició final tercera, apartats 26 i 27, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queden redactats amb el text següent:

“Capítol III. Inscripció de convencions matrimoniales i altres convenis que afecten el règim econòmic dels matrimonis i de resolucions judicials que afecten el matrimoni

Article 110

Els capítols matrimoniales i les altres convencions sobre el règim econòmic dels matrimonis efectuades per escriptura pública autoritzada per un dels notaris d'Andorra han de ser notificats per aquests notaris al Registre Civil dins els tres dies següents al dia en què s'atorguin. La comunicació només comprèn el tipus o la denominació de l'instrument, la data de l'atorgament, el número del protocol i el nom dels atorgants i del notari que l'autoritza, i se n'exclou qualsevol referència al contingut de les convencions. La menció de la comunicació s'ha d'inscriure al marge de la inscripció del matrimoni dels atorgants i de la inscripció del naixement de cadascun dels cònjuges.”

23. Es modifica l'article 111 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 28, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 111

Els capítols matrimoniales i les altres convencions sobre el règim econòmic dels matrimonis entre cònjuges un dels quals almenys és andorrà, i dels estrangers que hagin contret matrimoni a Andorra, que siguin autoritzades fora del Principat, han de ser inscrits a diligència d'ambdós cònjuges o d'un d'ells, sense dilació, mitjançant la presentació al registrador d'un testimoni o una còpia fefaents de l'instrument públic en virtut del qual s'ha atorgat el conveni, expedits en les condicions de fons i de forma exigides al país on hagi tingut lloc l'atorgament.

La inscripció conté les dades que identifiquen el títol d'inscripció i, pel que fa al contingut d'aquest títol, la seva part essencial i adequada al caràcter i la finalitat de l'assentament.”

24. Es modifica l'article 112 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 29, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 112

Els capítols matrimonials i les altres convencions sobre el règim econòmic dels matrimonis entre estrangers residents a Andorra, el matrimoni dels quals s’hagi celebrat fora del Principat, són inscriptibles a petició dels interessats, amb els mateixos requisits i en la forma establerts en l’article anterior.”

25. Es modifica l’article 114 de la Llei del Registre Civil, de l’11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 30, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 114

Les sentències dels tribunals civils o canònics, andorrans o estrangers, que afectin vàlidament matrimonis inscriptibles o inscrits al Registre Civil del Principat d’Andorra, es porten al foli registral en què es trobi l’assentament del matrimoni corresponent, o ha de practicar-se, si escau, una anotació de suport, i s’inscriu marginalment. Igualment s’inscriuen en el foli de naixement dels fills menors d’edat tinguts o adoptats en el matrimoni. Aquestes inscripcions exigeixen que les sentències reuneixin els requisits generals previstos per la llei per a les resolucions nacionals o estrangeres o canòniques, segons el cas.”

26. Es modifica l’article 125 de la Llei del Registre Civil, de l’11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 31, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 125

Practicada la inscripció de defunció, se’n fa una nota marginal de referència al marge de les inscripcions de naixement i, si és el cas, de matrimoni del difunt.

La inscripció fa fe de la mort certa d’una persona i de la data, l’hora i el lloc on ha ocorregut.”

27. Es modifica l’article 139 de la Llei del Registre Civil, de l’11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 32, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 139

En les certificacions en extracte del Registre de naixement dels fills adoptius, s’ha de mencionar la filiació dels pares adoptius. La filiació biològica de la persona adoptada, si és coneguda, només es pot mencionar en les certificacions de naixement en extracte si la persona adoptada així ho indica. No obstant això, en totes les certificacions que es lliuren per ser aportades als expedients de celebració de casament civil de la persona inscrita, s’ha de mencionar sempre la filiació adoptiva, i la biològica quan es conegui. Les certificacions en extracte del fet del naixement només fan fe del mateix naixement, de la seva data i del lloc i del sexe de la persona inscrita.”

28. Es modifica l’article 140 de la Llei del Registre Civil, de l’11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 33, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre,

qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 140

En les certificacions literals es transcriu íntegrament l’assentament del punt sobre el qual se sol·licita la certificació i el text de tots els altres assentaments de qualsevol classe que integrin el foli registral.

Si les necessitats dels serveis ho aconsellen, els certificats sobre assentaments dels llibres de naixements, matrimonis i defuncions poden efectuar-se mitjançant fotocòpies de la totalitat del foli registral, certificades per diligència estesa i signada sobre les fotocòpies pel registrador. Aquestes fotocòpies així autenticades tenen el caràcter i els efectes de les certificacions literals.

El registrador titular o, si és el cas, el registrador suplent poden delegar la seva signatura per al lliurament de les certificacions literals o en extracte.

Aquesta delegació ha de recaure en un funcionari del Registre Civil i s’ha de publicar al *Butlletí Oficial del Principat d’Andorra*.”

29. Es modifica l’article 142 de la Llei del Registre Civil, de l’11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 34, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i per la disposició final novena, apartat 19, de la Llei 24/2018, del 18 d’octubre, del Codi de procediment civil, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 142

Tota persona està legitimada per demanar una certificació en extracte de les inscripcions de naixement, matrimoni i defunció, de conformitat amb el que estableix l’article 136, amb les limitacions que s’hi preveuen o les que resultin reglamentàriament.

Quant a les certificacions literals, no poden lliurar-se sense l’autorització del batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària ni sense la petició expressa de les persones especialment legitimades, quan per la seva pròpia naturalesa hagin de donar publicitat dels aspectes i les circumstàncies següents:

- a) La filiació extramatrimonial o adoptiva i la legitimació.
- b) Les causes de nul·litat o separació d’un matrimoni, o de privació o suspensió de l’autoritat parental.
- c) El lligall de criatures abortives.
- d) Qualsevol altra circumstància que es consideri que pugui vulnerar el dret a la intimitat o a l’honor.

Són persones especialment legitimades per sol·licitar l’expedició de les certificacions literals mencionades anteriorment les persones inscrites, els seus ascendents, descendents i hereus, els representants legals de les persones inscrites, i els batlles i tribunals.”

Esmena 148 **De modificació**

Grup parlamentari Tercerravia+UL+Independents (2)

Es proposa afegir un apartat XX en el que es modifica l'article 65 de la vigent Llei del Registre civil, quin text queda així:

“Article 65

El nom propi pot ésser simple o compost si bé, en aquest darrer cas, no pot contenir més de dos nom simples, units per un guió.

Els cognoms seran aquells que determinin els pares. Podrà ser en primer lloc el patern i, seguidament, el matern. S'entén per cognom patern el primer cognom del pare i per cognom matern, el primer dels personals de la mare. Tanmateix, si els pares conjuntament ho sol·liciten, en el moment de la inscripció, es podrà invertir l'ordre i inscriure en primer lloc el cognom matern i en segon lloc el patern.

De la mateixa manera, si els pares conjuntament ho sol·liciten podran inscriure ambdós cognoms tant primer el cognom del pare com primer el de la mare, o viceversa, com a cognom compost amb un guió.

Quan la filiació sigui determinada legalment tan sols respecte de l'un dels progenitors, la criatura portarà els dos cognoms d'aquest pel mateix ordre. Els fills naturals reconeguts únicament pel pare conserven els cognoms del pare. Els reconeguts únicament per la mare conserven els cognoms de la mare. En un cas o en altre, el pare o la mare poden decidir lliurement l'ordre dels cognoms.

Els cognoms poden ser invertits mitjançant una simple declaració de l'inscrit major d'edat davant el registrador. Aquesta inversió no té efecte fins que no és inscrita.

El representant legal de l'inscrit pot sol·licitar la inversió dels cognoms quan concorri justa causa que ha d'apreciar el registrador. Contra la decisió negativa d'aquest es pot interposar recurs davant del Tribunal Unipersonal del Batlle.”

Motivació

L'objectiu essent que els pares tinguin la llibertat d'inscriure els cognoms que hagin decidit ambdós.

Esmena 149 **De modificació**

Grup parlamentari Demòcrata (20)

Es proposa modificar la disposició final segona de la Proposició de Llei, substituint-la íntegrament pel redactat següent:

“Disposició final segona. *Modificació de la Llei del Registre Civil*

1. Es modifiquen les lletres d), e), f), g) i i) de l'article 2 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 1, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 2

Constitueixen l'objecte del Registre Civil els fets, els actes i les situacions jurídiques següents relacionats amb l'estat civil de les persones:

[...]

d) L'autoritat parental i altres representacions legals de persones menors d'edat.

e) L'emancipació i les curateles de complement de capacitat.

f) Les limitacions a les facultats d'administració o disposició patrimonial.

g) Les curateles, apoderaments i altres càrrecs i mesures de suport personal o patrimonial.

[...]

i) Els matrimonis, així com la seva nul·litat, dissolució o separació.

[...].”

2. Es modifica l'article 23 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 2, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 23

El Registre Civil consta de quatre seccions, que són les següents:

a) Secció Primera: de naixements. Té per objecte la constància i la publicitat registral, per mitjà dels seus llibres que s'anomenen “Llibres de naixements”, dels fets i els actes que integren l'existència i l'estat civil de les persones físiques, llevat dels assentaments que corresponguin a altres seccions.

b) Secció Segona: de matrimonis. Té per objecte la constància i la publicitat registral, per mitjà dels seus llibres que s'anomenen “Llibres de matrimonis”, dels fets i els actes relatius al matrimoni de les persones, a les seves modificacions jurídiques i a la seva dissolució, com també al seu règim econòmic.

c) Secció Tercera: de defuncions. Té per objecte la constància i la publicitat registral, per mitjà dels seus llibres que s'anomenen “Llibres de defuncions”, dels fets i les circumstàncies de la mort legalment certa de les persones físiques.

d) Secció Quarta o General: es fa càrrec, mitjançant llibres auxiliars, dels serveis comuns a la Secció Primera, a la Secció Segona, a la Secció Tercera i a les altres seccions generals del Registre Civil.”

3. Es modifica la lletra f) de l'apartat 3 de l'article 48 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 3, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 48

[...]

3. El Ministeri Fiscal en els casos de la seva competència.

[...]

f) El matrimoni celebrat en perill de mort mentre no s'acreditin tots els requisits legals necessaris per a la seva validesa i eficàcia.

[...].”

4. Es modifica l'article 54 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 4, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Al marge de les inscripcions de naixement s'assenten especialment les circumstàncies següents:

a) El canvi o la rectificació de noms i cognoms, i la rectificació de la menció registral del sexe.

b) L'establiment o la modificació de paternitat o de maternitat.

c) El matrimoni dels pares posterior al naixement o l'adopció del fill inscrit.

d) L'adopció, la guarda i l'acolliment de menors o altres règims de protecció d'aquests establertes legalment, així com les decisions judicials recaigudes amb relació a aquestes circumstàncies.

e) Les alteracions en la titularitat i exercici de l'autoritat parental, les quals s'inscriuen tant al marge de la inscripció del naixement dels pares com al marge de la inscripció del naixement del fill.

f) L'emancipació.

g) Les declaracions de concurs, fallida i suspensió de pagaments, sempre que afectin les facultats d'administració i disposició patrimonial, com també les inhabilitacions per a l'exercici de tuteles, curateles o altres càrrecs de protecció o de suport personal o patrimonial.

h) Les tuteles, curateles, apoderaments, facultats d'administració de patrimonis protegits i altres mesures voluntàries o judicials de protecció o de suport personal o patrimonial.

i) Les declaracions judicials d'absència i de mort.

j) Modificacions de la nacionalitat.

k) El matrimoni, la nul·litat, la dissolució del vincle, la separació i la reconciliació dels cònjuges separats judicialment, com també tota altra circumstància o resolució judicial que afecti el vincle o els seus efectes.

l) Les cancel·lacions d'assentaments del mateix foli.

m) La defunció.

n) En general, qualsevol fet jurídic o circumstància que modifiqui o completi els elements d'identificació, els drets, o l'estat civil de la persona registrada.

Els anteriors assentaments tenen la forma i el caràcter d'inscripcions, excepte els assenyalats amb les lletres c), k) i m) que es practiquen com a notes marginals.”

5. Es modifica l'article 55 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 5, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 55

Al marge de les inscripcions de matrimoni s'inscriuen les circumstàncies següents:

La nul·litat, la dissolució del vincle, la separació i la reconciliació dels cònjuges separats judicialment i, en general, tota altra circumstància i fet jurídic que afecti el vincle o els seus efectes.

I són objecte de nota marginal:

a) La defunció de qualsevol dels cònjuges.

b) Els matrimonis posteriors dels cònjuges.”

6. Es modifica l'article 65 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 7, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 65

El nom propi pot ser simple o compost, però en aquest darrer cas no pot contenir més de dos noms simples. Els noms propis estrangers són permesos.

El nom propi és elegit lliurement i només queda subjecte a les limitacions següents, que s'interpreten restrictivament:

a) No es poden imposar noms que, per si sols o en combinació amb els cognoms, resultin contraris a la dignitat de la persona.

b) Tampoc s'admeten cognoms com a noms propis.

c) No es pot imposar al nadó un nom que tingui un dels seus germans amb idèntics cognoms, ni tan sols en el cas de premoriència.

Les persones que adquireixin la nacionalitat andorrana poden sol·licitar, en el moment d'inscriure el seu naixement al Registre Civil, la catalanització del seu nom propi mitjançant una declaració formal davant del registrador, sense necessitat de procedir als tràmits de l'expedient registral.”

7. Es modifica l'article 66 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 8, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i per la disposició final novena, apartat 5, de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 66

1. Els cognoms han de ser en primer lloc el patern i, seguidament, el matern. S'entén per cognom patern el primer cognom del pare, i per cognom matern el primer cognom de soltera de la mare. Tanmateix, si els pares ho sol·liciten conjuntament en el moment de

la inscripció, es pot invertir l'ordre i inscriure en primer lloc el cognom matern i en segon lloc el cognom patern. Si el fill té dos pares o dues mares, ambdós poden acordar lliurement l'ordre dels cognoms. A manca d'acord, l'ordre és establert pel registrador.

Quan la filiació sigui determinada legalment tan sols respecte d'un dels progenitors, l'infant porta els dos cognoms d'aquest progenitor, i el pare o la mare poden decidir lliurement l'ordre dels cognoms.

2. En el supòsit que un o ambdós progenitors, d'acord amb la seva llei personal diferent de l'andorrana, puguin transmetre els cognoms d'una manera diferent de l'establerta anteriorment, han de designar quin dels cognoms de cadascun d'ells volen transmetre, tot indicant la forma o el gènere del cognom en els casos en què així escaigui, i l'ordre en què s'han de consignar. En aquest supòsit s'admet que els pares designin només un sol cognom.

3. Les persones majors d'edat de nacionalitat andorrana poden sol·licitar la inversió dels seus cognoms mitjançant una simple declaració davant del registrador. Aquesta inversió no té efectes fins que no és inscrita, i només es pot efectuar una sola vegada.

El representant legal de la persona inscrita pot sol·licitar la inversió dels cognoms quan concorri una causa justa que ha d'apreciar el registrador. Contra la decisió negativa del registrador es pot interposar un recurs davant el batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn.

4. Tanmateix, les persones majors d'edat de nacionalitat andorrana, prèvia tramitació del corresponent expedient registral, podran sol·licitar el canvi de cognoms, si es compleixin, cumulativament, els requisits següents:

a) Que el cognom en la forma sol·licitada constitueixi una situació de fet, essent utilitzat habitualment per la persona sol·licitant.

b) Que el cognom o cognoms que se sol·liciten unir o modificar pertanyin legítimament a la persona sol·licitant.

c) Que els cognoms que resultin del canvi no provenguin de la mateixa línia.

Podrà formular-se oposició fonamentada únicament en cas d'incompliment dels requisits anteriors.”

8. Es modifica l'apartat 2 de l'article 67 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 9, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 67

[...]

2. Quan un dels progenitors hagi estat privat, per sentència ferma, de l'autoritat parental respecte d'un fill, el representant legal del menor pot sol·licitar la supressió del cognom que pertany al progenitor privat de l'autoritat parental. En aquests casos s'atribueixen al menor els cognoms del progenitor que conservi l'autoritat parental en l'ordre que es designi.

Aquesta supressió la pot sol·licitar la mateixa persona interessada si és major d'edat o menor d'edat emancipada.

[...].”

9. Es modifica l'article 68 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 10, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i per la disposició final novena, apartat 6, de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 68

1. Excepte en els supòsits previstos a l'article 69 d'aquesta Llei, només es poden canviar el nom i els cognoms per resolució recaiguda en l'expedient registral, amb la intervenció del Ministeri Fiscal i l'audiència de tots els que acreditin un interès suficient en el canvi o en resultin afectats, a petició del titular del nom i els cognoms, i si hi ha causa justa. El registrador inscriu el canvi a petició d'aquest titular i amb l'aportació d'una certificació o una còpia autoritzada de la resolució ferma que així ho acordi. Contra la decisió del registrador es pot interposar un recurs davant el batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn.

2. La menció del canvi es fa per inscripció marginal en el foli de naixement i per nota marginal en els fulls de matrimoni de la persona interessada, i també en els de naixement dels seus fills.

3. Les resolucions judicials estrangeres relatives als canvis de cognoms o de nom que afectin persones no andorranes no cal que siguin sotmeses a exequàtur si consta al registrador:

a) que la resolució és ferma,

b) la regularitat i autenticitat formal dels documents presentats,

c) que la competència del tribunal d'origen es fonamenta en criteris equivalents als de la legislació andorrana o, si no és així, amb criteris raonables, i

d) que la inscripció de la resolució no és manifestament incompatibles amb l'ordre públic andorrà.

4. Els cognoms són canviats d'ofici pel registrador, segons les normes legals, quan es produeixen declaracions de paternitat i maternitat, reconeixements i adopcions.”

10. Es modifica l'article 69 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat amb el text següent:

“Article 69

1. Les persones majors d'edat, amb els suports que escaiguin en cas de discapacitat, i les menors emancipades poden sol·licitar el canvi de nom davant del batlle competent manifestant que senten com a propi el gènere corresponent al nom sol·licitat. La sol·licitud es tramita en procediment de jurisdicció voluntària, amb informe previ del Ministeri Fiscal i audiència de la persona sol·licitant.

2. Poden també sol·licitar el canvi de nom, pel mateix procediment i amb informe previ del Ministeri Fiscal, els representants legals d'una persona menor d'edat acreditant complidament, amb tot tipus de proves, que aquesta sent com a propi el gènere corresponent al nom sol·licitat. Si la persona menor d'edat té més de dotze anys ha de manifestar el seu consentiment al canvi de nom. Si en té menys i té prou coneixement, ha de ser escoltada.”

11. Es modifica l'article 75 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat amb el text següent:

“Article 75

1. Es presumeix que l'infant concebut durant el matrimoni té per pare el marit de la mare. Nogensmenys, el marit pot recórrer als tribunals civils per instar una acció en impugnació de paternitat, sempre que acreditati fets de naturalesa a demostrar que no pot ser-ne el pare.

2. Si l'infant ha nascut dins els 180 dies següents a la celebració del matrimoni, el marit pot deixar sense efecte la presumpció de paternitat per mitjà d'una declaració autèntica de desconeixement de la paternitat que ha d'entrar en el Registre Civil en el termini dels sis mesos següents al naixement. Tanmateix, aquesta declaració no és eficaç si de l'expedient registral resulta que el marit ha reconegut expressament o tàcitament la seva paternitat, o coneixia l'embaràs abans de la celebració del matrimoni, o s'ha comportat com a pare des del naixement de l'infant.

3. Si la mare està casada amb una dona, s'ha d'inscriure la maternitat de la cònjuge no gestant de conformitat amb l'article 160 de la Llei qualificada de la persona i de la família. Nogensmenys, la dona no gestant pot deixar sense efecte la inscripció o, si escau, impugnar la seva maternitat en els termes previstos pel mateix precepte.”

12. Es modifica l'article 78 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final novena, apartat 9, de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 78

1. La paternitat o la maternitat no matrimonial només pot inscriure's en virtut de sentència judicial ferma, de reconeixement de la filiació o de resolució dictada en expedient registral.

2. El reconeixement de filiació s'ha de realitzar:

a) en acta de naixement;

b) en testament o pacte successori vàlid;

c) en document públic;

d) en conveni privat de regulació de les relacions personals i patrimonials d'una unió estable de parella, o

d) mitjançant declaració del reconeixedor davant del registrador.

3. El reconeixement fet un cop finalitzat el termini legal per declarar el naixement, requereix, perquè sigui eficaç i inscrit al Registre Civil:

a) el consentiment del fill, si és major d'edat o emancipat, amb el suport, si escau, del curador o persona que l'assisteix en cas de discapacitat.

b) el consentiment de l'altre progenitor si és conegut o, si no és possible, el del representant legal del menor.

4. En cas que el fill major d'edat no pugui prestar consentiment ell mateix per raó de la seva discapacitat malgrat disposar de suports o en cas que, essent el fill menor d'edat, manqui el consentiment de l'altre progenitor o del representant legal del fill, es requerirà per a la inscripció del reconeixement la seva aprovació pel batlle competent, en procediment de jurisdicció voluntària.

5. No és inscripció el reconeixement fet en testament fins a la mort del reconeixedor, acreditada amb la certificació corresponent.

6. Es pot inscriure la filiació en virtut de resolució dictada en expedient registral si el fill ha gaudit de la possessió contínua d'estat o la seva filiació es pot acreditar per mitjà d'escrit o altra prova indubtable, sempre que no hi hagi oposició del Ministeri Fiscal o de part interessada degudament notificada.

7. A manca dels consentiments, de l'aprovació judicial o de la resolució mencionats en els apartats 2, 3 i 5, únicament és possible la inscripció de la paternitat o de la maternitat que quedi determinada per sentència judicial.”

13. Es modifiquen l'intítulat del capítol VIII i l'article 89 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queden redactats de la manera següent:

“Capítol VIII. Mesures de suport per a l'exercici de la capacitat i institucions de protecció o de suport a la persona

Article 89

Les escriptures públiques autoritzades per notaris andorrans i les resolucions judicials dictades per òrgans jurisdiccionals andorrans que estableixin la provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat, i també les autoritzades per notaris o dictades per jutges o tribunals estrangers sempre que afectin persones de nacionalitat andorrana o residents a Andorra, han d'ésser inscrites al marge de la inscripció de naixement de la persona afectada.”

14. Es modifica l'article 90 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat de la manera següent:

“Article 90

Quan es tracti de autoritats nacionals, el notari que hagi autoritzat l'escriptura o el jutge o el tribunal que hagi dictat la resolució n'ha d'enviar al registrador, una vegada sigui ferma, una còpia autèntica perquè es procedeixi immediatament a la seva inscripció. L'escriptura pública o la resolució judicial han de contenir totes les dades d'identificació de la persona o les persones afectades a l'efecte, si és necessari, es pugui procedir a una anotació del naixement que serveixi de suport per a la inscripció de les mesures de suport per a l'exercici de la capacitat.”

15. Es modifica l'article 91 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat de la manera següent:

“Article 91

Si es tracta d'escriptures públiques autoritzades o resolucions dictades per autoritats o òrgans jurisdiccionals estrangers, l'apoderat, el tutor, el curador o figura anàloga està obligat a promoure la inscripció sense dilació des del moment de prendre possessió del càrrec, salvat que hi hagi convencions internacionals contràries. També poden promoure la inscripció d'aquestes escriptures i resolucions les persones que en tinguin coneixement i acreditin tenir interès legítim en la inscripció.”

16. Es modifica l'article 92 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat de la manera següent:

“Article 92

En la inscripció de les mesures de suport per a l'exercici de la capacitat s'ha d'expressar l'àmbit i abast de la mesura, i si és el cas, el nomenament d'apoderat o curador amb expressió de les facultats i les limitacions que afectin el nomenament, si són diferents de les legals d'aquests càrrecs. S'hi ha de fer constar també el notari que hagi autoritzat l'escriptura o l'òrgan jurisdiccional que hagin dictat la resolució i la data respectiva.”

17. Es modifica l'article 93 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 11, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat de la manera següent:

“Article 93

Al marge de la inscripció del naixement del fill i dels pares s'inscriu la pèrdua, la suspensió, la privació, la modificació i, si és el cas, la recuperació de l'autoritat parental, amb expressió del fet que la motiva, així com la resolució judicial i el procediment en què s'hagi acordat.”

18. Es modifica l'article 94 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat de la manera següent:

“Article 94

S'ha d'inscriure al marge de la inscripció de naixement, amb expressió del fet o l'acte que la motiva, la pèrdua, la suspensió, la privació, la modificació i, si és el cas, la recuperació de l'autoritat parental que afecti, de forma activa o passiva, persones de nacionalitat andorrana o residents al Principat d'Andorra, així com totes aquelles que, afectant persones estrangeres no residents, siguin declarades pels òrgans jurisdiccionals andorrans.”

19. Es modifica l'article 95 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 12, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat de la manera següent:

“Article 95

En el cas que el naixement dels pares o del fill, o si s'escau de tots ells, no consti inscrit al Registre Civil del Principat d'Andorra, es procedeix a anotar-ne la data, fent constar que es realitza l'assentament a l'efecte únic de servir de suport a la inscripció de la limitació o la recuperació de l'autoritat parental.”

20. Es modifica l'article 96 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat de la manera següent:

“Article 96

L'òrgan jurisdiccional que declari la pèrdua, la suspensió, la privació, la modificació o la recuperació de l'autoritat parental està obligat a enviar una còpia autèntica de la resolució ferma al Registre Civil perquè es procedeixi immediatament a la seva inscripció. En aquesta resolució judicial han de constar les dades necessàries per procedir, quan calgui, a l'anotació del naixement de les persones afectades.”

21. Es modifica l'article 97 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat de la manera següent:

“Article 97

Quan les resolucions judicials a què es refereix l'article anterior siguin dictades per un òrgan jurisdiccional estranger, la persona que exerceix l'autoritat parental o la persona afectada per aquelles resolucions estan obligades a promoure, sense dilació, la seva inscripció.

Poden promoure també la inscripció d'aquesta resolució les persones que en tinguin coneixement i que acreditin tenir interès legítim en la inscripció.”

22. Es modifica l'article 98 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat de la manera següent:

“Article 98

Les tutories, les curadories, els encàrrecs i les representacions legals, i qualsevol càrrec, judicial o no, que tingui per objecte donar suport a una persona amb discapacitat per a l'exercici de la seva capacitat, s'han d'inscriure al marge de la inscripció de naixement de la persona beneficiària de la mesura de suport i de la persona a favor de la qual es discerneixi el càrrec.

Són d'aplicació a les inscripcions marginals a què es refereix aquest precepte les normes contingudes en el capítol VIII del títol IV.”

23. Es modifiquen l'intitulat del títol V i del seu capítol I, així com l'article 100 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que foren modificats per la disposició final tercera, apartats 13 a 15, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queden redactats de la manera següent:

“Títol V. Secció de matrimonis

Capítol I. Expedient civil de casament civil

Article 100

1. Per formalitzar l'expedient previ a la celebració del casament civil a Andorra, ambdós contraents, almenys un d'ells amb residència habitual al Principat, han de comparèixer davant el Registre Civil del Principat d'Andorra, per formular i signar la sol·licitud corresponent, que ha de contenir la declaració circumstanciada incloent les dades i documents previstos a la Llei qualificada de la persona i la família.

2. Una vegada rebuda la declaració, el registrador n'examina la suficiència i també la procedibilitat del casament civil celebrador, tot examinant tant els requisits de validesa com els requisits de licitud, i declara que autoritza la celebració en el cas que no hi hagi cap element que el registrador en la seva funció qualificadora estimi que s'oposa a la validesa i la licitud del casament civil projectat.

3. Als efectes de determinar la concurrència dels requisits previstos a l'apartat 2 anterior, el registrador pot entrevistar-se, de manera reservada i per separat, amb cadascun dels contraents.

4. La decisió denegant l'autorització es pot recórrer en alçada en el termini de deu dies des de la seva notificació, davant la Secció Civil del Tribunal de Batlles. En aquest cas, la celebració del casament civil queda en suspens fins a la resolució del recurs.”

24. Se suprimeixen els articles 101, 102 i 103 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996.

25. Es modifica l'article 104 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 19, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i per la disposició final novena, apartat 13, de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 104

Les dispenses d'impediments les acorda el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària, a petició conjunta dels dos contraents, oït el Ministeri Fiscal. Les dispenses s'anoten amb la inscripció del matrimoni en el mateix moment d'estendre-la.”

26. Es modifica l'article 105 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 20, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat de la manera següent:

“Article 105

Un cop sigui ferma la resolució que aprovi el casament civil, es pot celebrar davant el cònsol legalment autoritzat o el notari andorrà escollit durant un termini màxim de sis mesos. Transcorregut aquest termini sense que hagi tingut lloc la prestació en forma legal del consentiment matrimonial, caduquen els efectes de la resolució.”

27. Es modifica l'article 106 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 21, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 106

No és necessària la tramitació de l'expedient civil previ per a la celebració dels matrimonis següents:

a) Els matrimonis de qui es troba en perill de mort.

b) El matrimoni canònic que se celebra a Andorra. No obstant això, els cònjuges hauran d'acreditar prèviament per davant de l'autoritat eclesiàstica el seu estat civil mitjançant els documents oportuns.

c) Els matrimonis que als efectes d'aquest article siguin assenyalats per les normes legals.”

28. Es modifiquen l'enunciat del capítol II del títol V i l'article 107 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que foren modificats per la disposició final tercera, apartats 22 i 23, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queden redactats de la manera següent:

“Capítol II. Inscripció dels matrimonis

Article 107

S'inscriuen al Registre Civil els casaments civils celebrats a Andorra d'acord amb les lleis andorranes sobre el matrimoni, i els matrimonis celebrats d'acord amb la llei canònica. També s'hi inscriuen els casaments civils i canònics, i les institucions anàlogues, celebrats a l'estranger si almenys un dels cònjuges o membres de la parella és andorrà o té residència habitual a Andorra.

Els efectes produïts per la celebració del matrimoni tenen reconeixement ple, legitimació i fe pública amb la pràctica de la seva inscripció. No obstant això, fins al moment de la inscripció al Registre Civil, el matrimoni no inscrit no pot perjudicar els drets adquirits de bona fe per tercers.”

29. Es modifica l'article 108 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 24, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat de la manera següent:

“Article 108

La inscripció dels matrimonis celebrats a Andorra s'ha de fer de la manera següent:

a) Per als casaments civils que se celebren a Andorra, el cònsol o el notari autoritzant estén una acta de la celebració del casament en dos exemplars segons el model fixat pel Reglament, i la signa juntament amb els cònjuges i dos testimonis hàbils. Un exemplar de l'acta resta a la seu oficial de la persona autoritzant, a l'efecte únic d'arxiu, sense que es pugui lliurar cap certificació a partir d'aquesta acta. L'altre exemplar es tramet al Registre el mateix dia o el dia hàbil següent i, dins un altre termini igual al de la recepció, l'acta s'ha d'inscriure amb la signatura exclusiva del registrador i s'ha d'arxivar en el lligall corresponent. El registrador acusa recepció de l'acta al cònsol o notari remitent.

b) Per als matrimonis canònics celebrats a Andorra, el rector de la parròquia en què s'inscriu, o la persona que segons les disposicions canòniques tingui facultats per estendre l'acta sacramental, lliura la certificació literal de cada assentament practicat, que tramet al Registre Civil el mateix dia o el dia hàbil següent. D'acord amb aquest document, en un altre termini igual a comptar al de la recepció, es procedeix a fer la inscripció civil del matrimoni, amb l'acta signada exclusivament pel registrador. S'arxiva i se n'acusa recepció conforme s'assenyala a la lletra a) anterior.

c) Per a la resta de matrimonis que tingui en compte la legislació andorrana, la inscripció es fa seguint el que disposa aquesta legislació.”

30. Es modifica l'article 109 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 25, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i per la disposició final novena, apartat 14, de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, i que queda redactat amb el text següent:

“La inscripció dels matrimonis o una institució anàloga celebrats a l'estranger, si un dels contraents almenys és andorrà o té la residència habitual a Andorra, ha de ser promoguda pel contraent andorrà o resident, i:

a) Si el matrimoni és civil, es pot inscriure mitjançant la certificació literal legalitzada de la inscripció al Registre Civil del país on s'hagi celebrat el matrimoni;

b) Si el matrimoni és canònic, s'ha d'inscriure la certificació literal canònica lliurada per l'òrgan canònic competent, notificada a través de l'ordinari d'Andorra;

c) Si el matrimoni és d'una altra classe diferent del canònic o el civil o es tracta d'una institució anàloga, segons la llei del lloc de celebració, s'ha d'inscriure al Registre Civil la certificació literal legalitzada de la inscripció de la institució en qüestió al registre civil del país on s'hagi contret, sempre que hagi estat atorgada per autoritat competent estrangera que desplegui funcions equivalents a les que desenvolupen les autoritats andorranes i que no resulti manifestament incompatible amb l'ordre públic andorrà. En defecte d'inscripció en un registre civil, per poder fer inscriure el matrimoni o institució anàloga els dos contraents s'han d'adreçar al batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn, per obtenir una resolució judicial que declari l'existència, la validesa i la licitud del matrimoni o institució anàloga i, en especial, l'absència de frau a la llei nacional i la conformitat de l'ordre públic, així com la seva eficàcia a Andorra. El Ministeri Fiscal ha de ser part en el procés esmentat.

En els tres casos la petició d'inscripció ha de ser signada pels dos contraents o els seus apoderats, els quals han de signar també la inscripció juntament amb el registrador.”

31. Es modifiquen l'enunciat del capítol III del títol V i l'article 110 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que foren modificats per la disposició final tercera, apartats 26 i 27, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queden redactats amb el text següent:

“Capítol III. Inscripció de convencions matrimonials i altres convenis que afecten el règim econòmic dels matrimonis i de resolucions judicials que afecten el matrimoni

Article 110

Els capítols matrimonials i les altres convencions sobre el règim econòmic dels matrimonis efectuades per escriptura pública autoritzada per un dels notaris d'Andorra han de ser notificats per aquests notaris al Registre Civil dins els tres dies següents al dia en què s'atorguin. La comunicació només comprèn el tipus o la denominació de l'instrument, la data de l'atorgament, el número del protocol i el nom dels atorgants i del notari que l'autoritza, i se n'exclou qualsevol referència al contingut de les convencions.

La menció de la comunicació s'ha d'inscriure al marge de la inscripció del matrimoni dels atorgants i de la inscripció del naixement de cadascun dels cònjuges.”

32. Es modifica l'article 111 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 28, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 111

Els capítols matrimonials i les altres convencions sobre el règim econòmic autoritzades fora del Principat respecte de matrimonis inscrits en el Registre Civil han de ser inscrits a diligència d'ambdós cònjuges o d'un d'ells, sense dilació, mitjançant la presentació al registrador d'un testimoni o una còpia fefaents de l'instrument públic en virtut del qual s'ha atorgat el conveni. Es procedirà a la inscripció sempre que es tracti de instruments públics expedits en les condicions de fons i de forma exigides al país on hagi tingut lloc l'atorgament, així com que la seva inscripció no resulti manifestament incompatible amb l'ordre públic andorrà.

La inscripció conté les dades que identifiquen el títol d'inscripció i, pel que fa al contingut d'aquest títol, la seva part essencial i adequada al caràcter i la finalitat de l'assentament.”

33. Es modifica l'article 112 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 29, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 112

Els capítols matrimonials i les altres convencions sobre el règim econòmic dels matrimonis entre estrangers residents a Andorra, el matrimoni dels quals s'hagi celebrat fora del Principat, són inscriptibles a petició dels interessats, amb els mateixos requisits i en la forma establerts en l'article anterior.”

34. Es modifica l'article 114 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 30, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 114

Les sentències dels tribunals civils o canònics, andorrans o estrangers, que afectin vàlidament matrimonis o institucions anàlogues inscriptibles o inscrits al Registre Civil del Principat d'Andorra, es porten al foli registral en què es trobi l'assentament del matrimoni o institució anàloga corresponent, o ha de practicar-se, si escau, una anotació de suport, i s'inscriu marginalment. Aquestes inscripcions exigeixen que les sentències reuneixin els requisits generals previstos per la llei per a les resolucions nacionals o estrangeres o canòniques, segons el cas.”

35. Es modifica l'article 125 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 31, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 125

Practicada la inscripció de defunció, se’n fa una nota marginal de referència al marge de les inscripcions de naixement i, si és el cas, de matrimoni del difunt.

La inscripció fa fe de la mort certa d’una persona i de la data, l’hora i el lloc on ha ocorregut.”

36. Es modifica l’article 139 de la Llei del Registre Civil, de l’11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 32, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 139

En les certificacions en extracte del Registre de naixement dels fills adoptius, s’ha de mencionar la filiació dels pares adoptius. La filiació biològica de la persona adoptada, si és coneguda, només es pot mencionar en les certificacions de naixement en extracte si la persona adoptada així ho indica. No obstant això, en totes les certificacions que es lliuren per ser aportades als expedients de celebració de casament civil de la persona inscrita, s’ha de mencionar sempre la filiació adoptiva, i la biològica quan es conegui. Les certificacions en extracte del fet del naixement només fan fe del mateix naixement, de la seva data i del lloc i del sexe de la persona inscrita.”

37. Es modifica l’article 140 de la Llei del Registre Civil, de l’11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 33, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 140

En les certificacions literals es transcriu íntegrament l’assentament del punt sobre el qual se sol·licita la certificació i el text de tots els altres assentaments de qualsevol classe que integrin el foli registral.

Si les necessitats dels serveis ho aconsellen, els certificats sobre assentaments dels llibres de naixements, matrimonis i defuncions poden efectuar-se mitjançant fotocòpies de la totalitat del foli registral, certificades per diligència estesa i signada sobre les fotocòpies pel registrador. Aquestes fotocòpies així autenticades tenen el caràcter i els efectes de les certificacions literals.

El registrador titular o, si és el cas, el registrador suplent poden delegar la seva signatura per al lliurament de les certificacions literals o en extracte.

Aquesta delegació ha de recaure en un funcionari del Registre Civil i s’ha de publicar al Butlletí Oficial del Principat d’Andorra.”

38. Es modifica l’article 142 de la Llei del Registre Civil, de l’11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final tercera, apartat 34, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i per la disposició final novena, apartat 19, de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 142

1. Tota persona està legitimada per demanar una certificació en extracte de les inscripcions de naixement, matrimoni i defunció, de conformitat amb el que estableix l'article 136, amb les limitacions que s'hi preveuen o les que resultin reglamentàriament.
2. Quant a les certificacions literals, no poden lliurar-se sense l'autorització del batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària ni sense la petició expressa de les persones especialment legitimades, quan per la seva pròpia naturalesa hagin de donar publicitat dels aspectes i les circumstàncies següents:
  - a) La filiació extramatrimonial o adoptiva.
  - b) Les causes de nul·litat d'un matrimoni, o de privació o suspensió de l'autoritat parental.
  - c) El lligall de criatures abortives.
  - d) La rectificació de la menció registral del sexe.
  - e) Qualsevol altra circumstància que es consideri que pugui vulnerar el dret a la intimitat o a l'honor.
3. Són persones especialment legitimades per sol·licitar l'expedició de les certificacions literals mencionades anteriorment les persones inscrites, els seus ascendents, descendents i hereus, els representants legals de les persones inscrites, i els batlles i tribunals.
4. En els supòsits de rectificació de la menció registral del sexe i altres en què puguin veure's afectats els interessos generals, les autoritats públiques podran tenir accés a la informació prevista a l'apartat 2 si ho justifiquen motivadament en atenció a la tutela dels dits interessos generals o, si escau, d'interessos legítims de terceres persones. Si l'òrgan sol·licitant és una autoritat pública, l'autorització per a l'accés a la referida informació serà atorgada pel registrador."

39. Es modifica l'article 146 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que fou modificat per la disposició final novena, apartat 20, de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, i que queda redactat amb el text següent:

"Article 146

1. En general, és competència del registrador la modificació del Registre Civil, pels tràmits de l'expedient registral, en primera instància i pels procediments establerts en aquesta Llei i en les normes reglamentàries que la desenvolupen.
2. En canvi, correspon al batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn:
  - a) El coneixement de les accions civils que tinguin per objecte la declaració de la nul·litat o la ineficàcia de les inscripcions que es troben en el Registre Civil i dels títols corresponents que li serveixen de base.
  - b) La rectificació registral de la menció del sexe de les persones.
  - c) La modificació d'assentaments que canviï el contingut de sentències judicials en virtut de les quals s'hagin practicat.

d) Els recursos contra les resolucions del registrador en els expedients de la seva competència en els casos assenyalats legalment.

e) La resta de matèries excepcionalment reservades per aquesta Llei.

3. Les actuacions referides en les lletres a), c) d) i e) de l'apartat 2 es tramiten mitjançant el procediment abreujat que regula la Llei del Codi de procediment civil, llevat que per raó de la matèria escaigui tramitar-les pel procediment declaratiu ordinari o un procediment especial. L'actuació referida a la lletra b) es tramita mitjançant procediment de jurisdicció voluntària.”

40. Es modifica l'article 152 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat amb el text següent:

"Article 152

1. Les persones majors d'edat i les menors emancipades poden sol·licitar la rectificació de la menció registral del seu sexe si aquesta menció no es correspon amb la identitat de gènere que senten com a pròpia, amb la qual es presenten públicament i són conegudes en el seu entorn familiar, professional o social proper, i acrediten que han estat tractades mèdicament durant almenys dos anys per acomodar les seves característiques físiques a les corresponents al sexe reclamat, sense que sigui necessari que s'hagin sotmès a una cirurgia de reassignació sexual. L'acreditació d'aquest tractament mèdic és dispensable si concorren raons de salut o d'edat que impossibiliten el seu seguiment i s'aporta certificació mèdica d'aquest fet.

2. Les persones majors d'edat amb discapacitat han de formular la sol·licitud amb el suport que, si escau, necessitin a aquest efecte.

3. La sol·licitud de rectificació de la menció registral de sexe es tramita davant del batlle competent en procediment de jurisdicció voluntària, amb informe previ del Ministeri Fiscal i audiència de la persona interessada.

4. La resolució judicial que acordi la rectificació de la menció registral de sexe ha d'incloure el nom nou sol·licitat per la persona interessada, llevat que la persona decideixi conservar el que ostenta.

5. La rectificació de la menció registral del sexe permet a la persona exercir tots els drets inherents a la seva nova identitat de gènere

6. La rectificació de la menció registral del sexe i el canvi de nom tenen efectes constitutius des de la seva constància en el Registre Civil i no alteraran la titularitat dels drets i obligacions adquirits ni els efectes jurídics produïts amb anterioritat.”

41. Es modifica l'article 154 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat amb el text següent:

“Article 154

En els procediments seguits per a l'exercici de les accions a què es refereix l'article anterior intervé, a més de les parts legitimades en cada cas, el Ministeri Fiscal sempre que la resolució que recaigui pugui afectar menors d'edat o persones proveïdes de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat.

Les anotacions queden també sotmeses al principi de legalitat i al control sobre aquesta i sobre la realitat dels fets anotables, que resulten de la funció qualificadora del registrador, que ha de valorar els títols en què pretén basar-se l'anotació i la prova o el principi de prova necessaris en cada cas per poder practicar-la d'acord amb la naturalesa del fet objecte d'aquella.

A l'anotació ha de constar el fet que informa i, per tant, tant a l'assentament com a la seva certificació, el seu caràcter, el seu valor simplement informatiu i que en cap cas no constitueix la prova que proporciona la inscripció. S'apliquen a les anotacions supletòriament les regles de les inscripcions, en tot allò en què siguin compatibles amb la naturalesa d'aquelles. (...)”

2. Es proposa modificar l'article 68 de la Llei del Registre Civil

“Article 68

1. Excepte en els supòsits previstos a l'apartat 2 i 3, només es poden canviar el nom i els cognoms per resolució recaiguda en l'expedient registral, amb la intervenció del Ministeri Fiscal i l'audiència de tots els que acreditin un interès suficient en el canvi o en resultin afectats, a petició del titular del nom i els cognoms, i si hi ha causa justa. El registrador inscriu el canvi a petició d'aquest titular i amb l'aportació d'una certificació o una còpia autoritzada de la resolució ferma que així ho acordi. Contra la decisió del registrador es pot interposar un recurs davant el batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per tom.

2. Els progenitors de les persones menors d'edat, actuant conjuntament, o qui exerceixi la tutela sobre els primers, poden sol·licitar, la inscripció del canvi de nom de la persona menor d'edat, prèvia declaració davant el registrador o en document públic, que la persona menor d'edat, de forma clara i incontestable, sent com a propi el gènere corresponent al nom sol·licitat. La sol·licitud ha de ser signada també per la persona menor d'edat en cas de tenir més de dotze anys.

En cas que el menor tingui menys de dotze anys, haurà de ser escoltat pel registrador mitjançant una comunicació comprensible i adaptada a la seva edat i grau de maduresa.

Una vegada practicats els tràmits previstos en aquest apartat i en el termini màxim de quinze dies, el registrador dicta la resolució motivada que posi fi a l'expedient. Contra la decisió negativa del registrador es pot interposar un recurs davant el batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn, de conformitat amb l'article 150.

3. Sense perjudici del que estableix l'article 149 bis, les persones majors d'edat i les persones menors d'edat emancipades poden sol·licitar la inscripció del seu canvi de nom, prèvia declaració davant el registrador o en document públic, que senten com a propi el gènere corresponent al nom sol·licitat. Una vegada efectuada la declaració i en el termini màxim de quinze dies, el registrador dicta la resolució motivada que posi fi a l'expedient. Contra la decisió negativa del registrador es pot interposar un recurs davant el batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn, de conformitat amb l'article 150.”

(...)

3. Es proposa modificar l'article 142 de la *la Llei del Registre Civil*, amb el següent redactat:

“Article 142

(...)

2. Quant a les certificacions literals, no poden lliurar-se sense l'autorització del batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària ni sense la petició expressa de les persones especialment legitimades, quan per la seva pròpia naturalesa hagin de donar publicitat dels aspectes i les circumstàncies següents:

a) La filiació extramatrimonial o adoptiva i la legitimació.

b) Les causes de nul·litat o separació d'un matrimoni, o de privació o suspensió de l'autoritat parental.

c) El lligall de criatures abortives.

d) La rectificació de la menció registral del sexe.

e) Qualsevol altra circumstància que es consideri que pugui vulnerar el dret a la intimitat o a l'honor.

3. Són persones especialment legitimades per sol·licitar l'expedició de les certificacions literals mencionades anteriorment les persones inscrites, els seus ascendents, descendents i hereus, els representants legals de les persones inscrites, i els batlles i tribunals. (...)”

4. Es proposa modificar l'article 147 de la *la Llei del Registre Civil*, amb el següent redactat:

(...)

2. Les rectificacions de la menció registral del sexe es tramiten d'acord amb les normes i procediment específics previstos als articles 149 bis i 149 ter.

5. Es proposa addicionar l'article 149 bis de *la Llei del Registre Civil*, amb el següent redactat:

“ Article 149. *bis*

1. Tota persona inscrita al Registre Civil, major de setze anys, pot sol·licitar la rectificació de la menció registral del sexe, sempre que acrediti, a través d'un conjunt de fets suficients, que la menció registral relativa al seu sexe no es correspon amb la identitat de gènere sota la qual es presenta i sota la qual és coneguda. Entre els fets que permeten acreditar la circumstància anterior, es troben:

a) Que la persona interessada es presenti públicament sota la identitat de gènere reivindicada.

b) Que sigui coneguda sota la identitat de gènere reivindicada pel seu entorn familiar, amical o professional.

En cap cas la rectificació de la menció registral del sexe podrà supeditar-se a l'acreditació d'haver-se sotmès a cirurgies, teràpies hormonals, tractament psicològics, psiquiàtrics o mèdics de qualsevol tipus.

2. La resolució que acorda la rectificació de la menció registral del sexe té efectes constitutius a partir de la seva inscripció al Registre Civil.

3. La rectificació de la menció registral del sexe permet a la persona exercir tots els drets inherents a la seva nova identitat de gènere.

4. La rectificació de la menció registral del sexe i el canvi de nom acordats no alteraran la titularitat dels drets i obligacions jurídiques que puguin correspondre a la persona amb anterioritat a la inscripció dels canvis registrals referits.

6. Es proposa addicionar l'article 149 ter a la *la Llei del Registre Civil*, amb el següent redactat:

“Article 149 ter

1. El procediment específic en matèria de rectificació de la menció registral del sexe s'inicia davant del registrador amb la sol·licitud presentada per la persona interessada.

A la sol·licitud de rectificació s'haurà d'incloure l'elecció del nou nom propi, llevat que la persona decideixi conservar el que ostenti. Així mateix, la persona interessada podrà incloure a la sol·licitud la petició del trasllat total de foli registral.

2. La proposició i la pràctica de la prova, a través de qualsevol dels mitjans admesos en dret, té lloc en el termini comú d'un màxim de trenta dies a partir de la recepció de la sol·licitud. Una vegada practicada la prova o transcorregut el termini, el registrador pot acordar altres proves per millor proveir a practicar en el termini de trenta dies hàbils. Transcorreguts els terminis o practicades les proves, el registrador posa de manifest els autes a la persona interessada i adreçar escrits de conclusions en el termini de 10 dies hàbils. Esgotat el termini o presentades les conclusions i en el termini màxim de quinze dies, el registrador dicta la resolució motivada que posi fi a l'expedient, la qual no serà executiva si en el termini de tretze dies hàbils següents a lla seva notificació s'hi formula en contra el recurs que correspongui.

3. El registrador notificarà d'ofici la rectificació de la menció registral del sexe i el canvi de nom acordats a les autoritats i organismes que es determinin reglamentàriament al ministeri encarregat d'interior.

4. Sense perjudici del que estableix l'apartat anterior i del que estableix l'apartat 4 de l'article 142, no es donarà publicitat de la rectificació de la menció registral del sexe sense l'autorització expressa de la persona interessada.”

7. Es proposa addicionar una Disposició addicional a *la Llei del Registre Civil*, amb el següent redactat:

“Disposició addicional X. Emissió de nous documents personals

L'emissió de nous documents personals que sigui necessària en mèrits del canvi de nom sol·licitat a l'efecte de que es correspongui amb la identitat de gènere de la persona interessada o de la rectificació de la menció registral del sexe no comporten la meritació de cap taxa o preu públic.”

8. Es proposa addicionar una Disposició addicional a *la Llei del Registre Civil*, amb el següent redactat:

“Disposició adicional X. Estudi relatiu als documents personals.

S’encomana al Govern que en el termini màxim d’un any a comptar de l’entrada en vigor d’aquesta Llei, elabori un estudi relatiu a la possibilitat d’introduir en el passaport i altra documentació personal emesa al territori nacional, un tercer marcador relatiu a la identificació del gènere, de conformitat amb les recomanacions contingudes a la Resolució 2048 (2015), adoptada per l’Assemblea del Consell d’Europa el 22 d’abril del 2015.”

Disposició final tercera. *Modificació de la Llei del Codi de procediment civil*

1. Es modifica la lletra c) de l’article 291 de la Llei 24/2018, del 18 d’octubre, del Codi de procediment civil, que queda redactada de la manera següent:

“Article 291. *Àmbit d’aplicació*

[...]

c) La declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni; l’establiment de mesures que dimanin de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni, o de l’extinció d’una unió estable de parella; l’establiment de mesures parentofilials, i també la modificació de les mesures esmentades anteriorment, amb independència que s’hagin establert o no en el marc d’un procés judicial.”

2. Es modifica l’apartat 1 de l’article 293 de la Llei 24/2018, del 18 d’octubre, del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 293. *Intervenció del Ministeri Fiscal*

1. En els processos relatius a la modificació de la capacitat de la persona, la declaració de la nul·litat del matrimoni i la determinació i la impugnació de la filiació, el Ministeri Fiscal sempre n’és part.

[...].”

3. Es modifica l’apartat 2 de l’article 294 de la Llei 24/2018, del 18 d’octubre, del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 294. *Indisponibilitat de l’objecte del procés*

[...]

2. En els processos de persona i família, el desistiment requereix la conformitat del Ministeri Fiscal, excepte en els processos de declaració de prodigalitat, de filiació, paternitat i maternitat, i de declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni, si no en són part persones interessades menors d’edat o persones absents, amb la capacitat modificada judicialment o necessitades de protecció.

[...].”

4. Es modifica l’article 297 de la Llei 24/2018, del 18 d’octubre, del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 297. *Àmbit del procediment de família*

El procediment de família s’aplica als processos que tinguin per objecte la declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni; l’establiment de mesures que dimanin de la

nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni, o de l'extinció d'una unió estable de parella; l'establiment de mesures parentofilials, i també la modificació de les mesures esmentades anteriorment, amb independència que s'hagin establert o no en el marc d'un procés judicial.”

5. Es modifica l'apartat 1 de l'article 298 de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 298. *Legitimació activa i extinció de l'acció*

1. Poden instar un procés de declaració de la nul·litat del matrimoni:

a) Els cònjuges.

b) El Ministeri Fiscal.

c) La persona que hagi estat víctima de la violència, la por greu o l'engany a què es refereix la lletra c) de l'article 121 de la Llei qualificada de la persona i de la família.

d) Les altres persones que hi tinguin un interès directe i legítim. En aquest cas, el tribunal, abans d'admetre la demanda, la trasllada al Ministeri Fiscal perquè faci les al·legacions oportunes sobre si hi ha aquest interès directe i legítim, en el termini de tretze dies hàbils. El tribunal decideix mitjançant un aute si admet o no la demanda dins els tretze dies hàbils següents.

[...].”

6. Es modifiquen els apartats 1 i 4 de l'article 299 de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 299. *Mesures provisionals amb caràcter general*

1. El cònjuge o la persona que mantingui una situació de convivència anàloga, que pretengui instar o hagi instat qualsevol dels processos a què fa referència l'article 297, pot sol·licitar l'adopció de les mesures provisionals a què es refereix la Llei qualificada de la persona i de la família, mitjançant una sol·licitud que pot formular abans de presentar la demanda, conjuntament amb la demanda o en qualsevol moment posterior, sempre que sigui durant la tramitació del procés i abans que s'hagi dictat sentència.

[...]

4. Durant l'audiència, les parts poden fer les al·legacions i proposar els mitjans de prova que considerin oportuns, i en concret han d'aportar els documents que n'acreditin la nacionalitat i la residència i, si escau, la celebració del matrimoni i la filiació dels fills comuns, i que també en permetin valorar eventualment la capacitat econòmica i les necessitats econòmiques dels fills a càrrec.

[...].”

7. Es modifica l'apartat 1 de l'article 300 de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 300. *Mesures provisionals en cas d'urgència o necessitat*

1. A instància de qualsevol dels cònjuges o de les persones que mantinguin una situació de convivència anàloga, i sempre que s'acrediti la urgència o la necessitat que concorri, el tribunal pot adoptar mitjançant un aute les mesures provisionals que consisteixen en l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar i, després d'escoltar el Ministeri Fiscal, en la guarda

i custòdia i el règim de visites dels fills menors d'edat, la contribució dels cònjuges a les càrregues del matrimoni, i la pensió d'aliments i les despeses extraordinàries dels fills, sense traslladar la sol·licitud de mesures provisionals ni celebrar una audiència amb caràcter previ.

[...].”

8. Es modifica l'apartat 1 de l'article 303 de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 303. *Conveni*

1. En cas que els cònjuges o les persones que mantinguin una situació de convivència anàloga vulguin instar de comú acord un procés de separació del matrimoni, d'establiment o de modificació de les mesures a què fa referència l'article 297, o de divorci si no s'ha dictat amb anterioritat una sentència de separació del matrimoni, han d'atorgar i adjuntar a la demanda un conveni que reguli les matèries a què fan referència els articles 132 a 135 i l'article 137 de la Llei qualificada de la persona i de la família. Aquest conveni ha de ser aprovat en virtut de la sentència que posa fi al procés, sempre que els drets dels cònjuges o de les persones que mantenen una situació de convivència anàloga i, si escau, dels fills es mantinguin suficientment protegits.

[...].”

9. Es modifica l'apartat 2 de l'article 305 de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 305. *Declaracions escrites de testimonis*

[...]

2. El tribunal també pot admetre com a prova les declaracions escrites de testimonis que compleixin els requisits establerts a l'apartat anterior en els processos de separació i divorci del matrimoni, quan s'aportin amb la finalitat exclusiva d'acreditar la causa de la separació o el divorci.”

10. Es modifica l'apartat 3 de l'article 306 de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 306. *Sentència i recurs*

[...]

3. En cas que les parts hagin sol·licitat l'adopció de mesures parentofilials que siguin incompatibles amb les mesures de protecció adoptades anteriorment pel batlle competent de la jurisdicció de menors, la sentència no es pronuncia en relació amb aquestes mesures, sense perjudici que resolgui les peticions restants que no siguin incompatibles amb les mesures de protecció esmentades.”

11. Es modifica l'apartat 2 de l'article 307 de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 307. *Àmbit del procediment de modificació de la capacitat*

[...]

2. Les persones menors d'edat només poden ser subjecte d'un procés de modificació de la capacitat en els termes que estableix la Llei qualificada de la persona i de la família.”

12. Es modifica l'apartat 2 de l'article 308 de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 308. *Legitimació activa i passiva*

[...]

2. No obstant el que estableix l'apartat anterior, la modificació de la capacitat d'una persona menor d'edat no emancipada només la poden promoure els seus pares si estan habilitats per exercir l'autoritat parental, el Ministeri Fiscal i el ministeri competent en matèria d'afers socials.

[...].”

13. Es modifiquen els apartats 1 i 3 de l'article 315 de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 315. *Sentència i recurs*

1. El tribunal dicta la sentència dins els tretze dies hàbils següents al dia en què finalitza el judici oral. La sentència ha de determinar l'extensió i els límits de la modificació de la capacitat, la constitució de la institució de protecció o de suport en funció de la modificació de la capacitat establerta i la designació de la persona o les persones titulars d'aquesta institució, o la rehabilitació de l'autoritat parental o l'autoritat parental prorrogada, si escau, i la procedència o no de l'internament de la persona amb la capacitat modificada.

[...]

3. El tribunal dona possessió del càrrec a la persona o les persones titulars de la institució de protecció o de suport, i designa una nova persona o unes noves persones en cas de cessament, d'acord amb les normes de la Llei qualificada de la persona i de la família.”

14. Es modifica l'apartat 1 de l'article 317 de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 317. *Revocació o canvis en la modificació de la capacitat*

1. Les persones o les institucions esmentades a l'apartat 1 de l'article 308 i la persona o les persones que tinguin la representació legal o la guarda de la persona amb la capacitat modificada poden sol·licitar la revocació o canvis en la declaració judicial de modificació de la capacitat, de manera que se'n amplii o redueixin l'extensió o els límits que se'n deriven, en els termes que estableix la Llei qualificada de la persona i de la família.

[...].”

15. Es modifica l'apartat 1 de l'article 334 de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

Article 334. *Interposició i admissió del recurs d'apel·lació*

1. L'apel·lant interposa el recurs d'apel·lació contra les sentències definitives mitjançant un escrit degudament fonamentat davant la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, al qual ha d'adjuntar una còpia de la sentència objecte de recurs on consti la data en què s'ha notificat. El recurs d'apel·lació s'interposa dins els vint dies hàbils següents al dia en què

s'ha notificat la sentència objecte de recurs, llevat dels processos que se substancien per procediments especials; en aquest cas s'interposa dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'ha notificat la sentència objecte de recurs; i dels procediments relatius a l'internament d'urgència de persones, cas en el qual el recurs d'apel·lació s'ha d'interposar dins els cinc dies hàbils següents al dia en què s'ha notificat la resolució objecte de recurs.

[...].”

16. Es modifica l'apartat 1 de l'article 431 de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 431. Objecte de la jurisdicció voluntària

1. El tribunal és competent per conèixer i resoldre mitjançant el procediment de jurisdicció voluntària les matèries o qüestions següents:

a) Les adopcions, preadopcions, acolliments i altres mesures d'assistència educativa, i les delegacions de l'autoritat parental, d'acord amb el que estableix la Llei qualificada de la persona i de la família i les altres lleis aplicables. Aquestes matèries o qüestions corresponen, no obstant això, a la jurisdicció de menors.

b) La dispensa dels impediments per contraure matrimoni, d'acord amb la Llei qualificada de la persona i de la família, la Llei del Registre Civil i les altres lleis aplicables.

c) La constitució de tuteles i curateles, i la designació inicial o posterior, en cas de cessament de la persona o les persones titulars de la institució de què es tracti, d'acord amb el que estableix la Llei qualificada de la persona i de la família i les altres lleis aplicables.

d) Els actes i negocis jurídics en relació amb les persones sotmeses a tutela o curatela que requereixen autorització judicial, d'acord amb el que estableix la Llei qualificada de la persona i de la família i les altres lleis aplicables.

e) L'internament d'urgència de persones, d'acord amb el que estableix la Llei qualificada de la persona i de la família i les altres lleis aplicables, sempre que no es decideixi en el marc d'un procés que se substancia pel procediment de modificació de la capacitat.

f) Les declaracions d'absència i de mort, d'acord amb la Llei qualificada de la persona i de la família i la Llei de la successió per causa de mort, respectivament, i les altres lleis aplicables.

g) El recurs contra la decisió negativa del registrador en relació amb la inscripció de la declaració d'absència o de l'emancipació, d'acord amb la Llei del Registre Civil i les altres lleis aplicables.

h) L'autorització per lliurar certificacions literals de les inscripcions del Registre Civil en els casos que estableix la Llei del Registre Civil.

i) L'aprovació del reconeixement de la paternitat no matrimonial del fill amb la capacitat modificada judicialment, d'acord amb la Llei del Registre Civil i les altres lleis aplicables.

j) Les emancipacions, d'acord amb les lleis aplicables.

k) La delimitació i fitació de béns immobles, amb la presentació prèvia d'un dictamen pericial, d'acord amb les lleis aplicables.

l) L'alliberament de càrregues i gravàmens, d'acord amb les lleis aplicables.

- m) Les consignacions i els dipòsits judicials, d'acord amb les lleis aplicables.
- n) La pèrdua, la sostracció o la destrucció de pagarés, xecs o lletres de canvi, d'acord amb les lleis aplicables.
- o) Les convocatòries judicials de les juntes generals d'accionistes, d'acord amb el que estableix la Llei de societats anònimes i de responsabilitat limitada i les altres lleis aplicables.
- p) El nomenament, la remoció, la revocació del nomenament o la recusació d'àrbitres, d'acord amb el que estableix la Llei d'arbitratge del Principat d'Andorra i les altres lleis aplicables.
- q) L'assistència judicial en la pràctica de proves en el marc d'un procediment arbitral, d'acord amb el que estableix la Llei d'arbitratge del Principat d'Andorra i les altres lleis aplicables.
- r) Les sol·licituds del benefici de la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes al marge d'un procés ja instat, d'acord amb el que estableixen la Llei qualificada de la Justícia, la Llei transitòria de procediments judicials i les normes reglamentàries corresponents.
- [...].”

Esmena 151   **De modificació**

Grup parlamentari Demòcrata (21)

Es proposa modificar la disposició final tercera de la Proposició de Llei, que queda redactada de la manera següent:

“Disposició final tercera. Modificació de la Llei del Codi de procediment civil

1. Es modifica l'apartat 1 de l'article 41 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 41. Intervenció de l'advocat i el procurador

1. Amb caràcter general, en tots els processos és preceptiva la defensa i l'assistència tècnica prestades per un advocat. No obstant això, la intervenció de l'advocat és facultativa en els processos que se segueixen pel procediment abreujat quan la quantia del procés no sigui superior a 1.500 euros, i pel procediment de jurisdicció voluntària, llevat de l'internament d'urgència de persones i dels processos relatius a les tuteles i curateles. Aquesta intervenció també és facultativa en el procediment d'injunció si l'import del deute reclamat no és superior a 3.000 euros. Tampoc és necessària la intervenció de l'advocat per presentar escrits que tinguin com a objecte personar-se en el procés o demanar la suspensió urgent de vistes, audiències o compareixences, si concorren motius excepcionals i justificats.

[...].”

2. Es modifica l'apartat 2 de l'article 115 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 115. Classes i determinació del procediment

[...]

2. Els procediments especials són el procediment d'injunció, el procediment de tutela sumària, el procediment d'arrendaments, el procediment laboral, el procediment de família, el procediment de provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat, el procediment per a l'internament involuntari amb finalitat terapèutica i els altres procediments que puguin establir les lleis aplicables.

[...]."

3. Es modifica l'article 291 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

"Article 291. Àmbit d'aplicació

Les normes d'aquest capítol s'apliquen als processos de persona i família, que són els relatius a:

- a) L'estat civil de la persona, la provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat i l'internament involuntari amb finalitat terapèutica.
- b) L'establiment o impugnació de la filiació, la paternitat i la maternitat.
- c) La declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni.
- d) L'establiment de mesures que dimanin de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o de l'extinció d'una unió estable de parella.
- e) L'establiment de mesures en les relacions entre els progenitors i els fills menors d'edat.
- f) La modificació de les mesures establertes en els supòsits regulats en les lletres anteriors, amb independència que s'hagin establert o no en el marc d'un procés judicial."

4. Es modifica l'article 292 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

"Article 292. Normes aplicables

1. Els processos de persona i família se substancien d'acord amb les normes sobre el procediment abreujat que estableix el títol IV, amb aplicació de les normes d'aquest capítol.
2. En els processos de les lletres c), d) e) de l'article anterior i en els de modificació de les mesures relatives a aquestes matèries, s'apliquen també les especialitats que preveu el capítol sisè d'aquest títol.
3. Els processos relatius a la provisió i modificació de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat i a l'internament se substancien d'acord amb les normes del capítol setè, amb aplicació de les normes del present capítol. En allò que aquestes disposicions no prevegin, s'apliquen les normes del procediment de jurisdicció voluntària i, si hi ha oposició de la persona afectada o de qualsevol altra legitimada per iniciar el procediment, les del procediment abreujat que estableix el títol IV."

5. Es modifica l'article 293 de Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

"Article 293. Intervenció del Ministeri Fiscal

1. En els processos relatius a la provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat, la declaració de la nul·litat del matrimoni i la determinació i la impugnació de la filiació, el Ministeri Fiscal sempre n'és part.

2. En els altres processos de persona i família, el Ministeri Fiscal intervé si alguna de les parts o de les persones interessades en el procés és menor d'edat, absent, proveïda de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat o està necessitada de protecció, o si així ho estableixen les lleis aplicables.”

6. Es modifica l'apartat 2 de l'article 294 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 294. *Indisponibilitat de l'objecte del procés*

[...]

2. En els processos de persona i família, el desistiment requereix la conformitat del Ministeri Fiscal, excepte en els processos de declaració de prodigalitat, de filiació, paternitat i maternitat, i de declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni, de l'establiment de mesures derivades de l'extinció de les unions estables de parella i de la modificació d'aquestes mesures, sempre que no hi hagi persones menors d'edat, absents o proveïdes de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat o necessitades de protecció que tinguin interès en el procediment.

[...].”

7. Es modifica l'article 296 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 296. *Tramitació preferent, publicitat i comunicació*

1. Els processos en què alguna de les parts o persones interessades sigui menor d'edat, absent, proveïda de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat o necessitada de protecció, són de tramitació preferent.

2. En els processos esmentats a l'apartat anterior i en tots els processos de filiació, el tribunal pot decidir, d'ofici o a instància de part, després d'escoltar el parer de les parts personades, que les actuacions tinguin caràcter reservat i que el judici oral se celebri a porta tancada.

3. Les sentències o les altres resolucions judicials que es dicten en els processos de persona i família es comuniquen d'ofici al Registre Civil si així ho estableix la Llei del Registre Civil o les altres lleis aplicables.”

8. Es modifica l'article 297 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 297. *Àmbit del procediment de família*

1. El procediment de família s'aplica als processos que tinguin per objecte la declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni; l'establiment de mesures que dimanin de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni, o de l'extinció d'una unió estable de parella; l'establiment de mesures en les relacions entre els progenitors i els fills menors d'edat, i també la modificació de les mesures esmentades anteriorment, amb independència que s'hagin establert o no en el marc d'un procés judicial.

2. En cas de conflicte de jurisdiccions és competent la jurisdicció civil.”

9. Es modifica l'apartat 1 de l'article 298 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 298. *Legitimació activa i extinció de l'acció*

1. Poden instar un procés de declaració de la nul·litat del matrimoni:

a) Els cònjuges, d'acord amb el que disposa l'article 122 de la Llei qualificada de la persona i de la família.

b) El Ministeri Fiscal.

c) Les altres persones que hi tinguin un interès directe i legítim. En aquest cas, el tribunal, abans d'admetre la demanda, la trasllada al Ministeri Fiscal perquè faci les al·legacions oportunes sobre si hi ha aquest interès directe i legítim, en el termini de tretze dies hàbils. El tribunal decideix mitjançant un aute si admet o no la demanda dins els tretze dies hàbils següents.

[...].”

10. Es modifiquen els apartats 1 i 4 de l'article 299 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queden redactats de la manera següent:

“Article 299. *Mesures provisionals amb caràcter general*

1. El cònjuge, la persona que mantingui una situació de convivència anàloga, el progenitor que pretengui instar o hagi instat qualsevol dels processos a què fa referència l'article 297 o la part demandada, pot sol·licitar l'adopció de les mesures provisionals a què es refereix la Llei qualificada de la persona i de la família, mitjançant una sol·licitud que pot formular abans de presentar la demanda, conjuntament amb la demanda o en qualsevol moment posterior, sempre que sigui durant la tramitació del procés i abans que s'hagi dictat sentència.

[...]

4. Durant l'audiència, les parts poden fer les al·legacions i proposar els mitjans de prova que considerin oportuns, i en concret han d'aportar els documents que n'acreditin la nacionalitat i la residència i, si escau, la celebració del matrimoni i la filiació dels fills comuns, i que també en permetin valorar eventualment la capacitat econòmica i les necessitats econòmiques dels fills a càrrec.

[...].”

11. Es modifica l'apartat 1 de l'article 300 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 300. *Mesures provisionals en cas d'urgència o necessitat*

1. A instància de qualsevol dels cònjuges o de les persones que mantinguin una situació de convivència anàloga, i sempre que s'acrediti la urgència o la necessitat que concorri, el tribunal pot adoptar mitjançant un aute les mesures provisionals que consisteixen en l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar i, després d'escoltar el Ministeri Fiscal, en la guarda i custòdia i el règim de visites dels fills menors d'edat, la contribució dels cònjuges

a les càrregues del matrimoni, i la pensió d'aliments i les despeses extraordinàries dels fills, sense traslladar la sol·licitud de mesures provisionals ni celebrar una audiència amb caràcter previ. Les mesures relatives a l'atribució de la guarda i custòdia, el règim de visites, la prestació d'aliments i la contribució a les despeses extraordinàries dels fills també es poden adoptar, si escau, a instància d'un progenitor respecte dels fills menors.

[...].”

12. Es modifica l'apartat 1 de l'article 303 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 303. *Conveni*

1. En cas que els cònjuges, les persones que mantinguin una situació de convivència anàloga o els progenitors vulguin instar de comú acord un procés de separació del matrimoni, d'establiment o de modificació de les mesures a què fa referència l'article 297, o de divorci si no s'ha dictat amb anterioritat una sentència de separació del matrimoni, han d'atorgar i adjuntar a la demanda un conveni que reguli les matèries que estableix la Llei qualificada de la persona i de la família. Aquest conveni ha de ser aprovat en virtut de la sentència que posa fi al procés, sempre que els drets dels cònjuges o de les persones que mantenen una situació de convivència anàloga, dels progenitors, i, si escau, dels fills es mantinguin suficientment protegits.

[...].”

13. Es modifica l'article 305 de la la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 305. *Declaracions escrites de testimonis*

En cas que el procediment de família no sigui contenciós, i sempre que no s'hi oposi el Ministeri Fiscal, si escau, el tribunal pot admetre com a prova les declaracions escrites de testimonis, sempre que aquestes declaracions estiguin datades i signades pel testimoni, i s'hi acompanyi una còpia del passaport o del document d'identitat del testimoni.”

14. Es modifica l'apartat 3 de l'article 306 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 306. *Sentència i recurs*

[...]

3. En cas que les parts hagin sol·licitat l'adopció de mesures relatives als fills menors que siguin incompatibles amb les mesures de protecció adoptades anteriorment pel batlle competent de la jurisdicció de menors, la sentència no es pronuncia en relació amb aquestes mesures, sense perjudici que resolgui les peticions restants que no siguin incompatibles amb les mesures de protecció esmentades.”

15. Es modifica l'intitulat del capítol setè del Títol V de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Capítol setè. Procediment per a la provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat”

16. Es modifica l'article 307 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 307. *Objecte del procediment i legitimació*

1. El procediment de provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat s'aplica quan, per manca o insuficiència de suports voluntaris o prestats satisfactòriament per mitjà de guarda de fet, escaigui establir-los judicialment a favor d'una persona major d'edat amb discapacitat. També s'aplica quan es pretengui proveir mesures de suport a favor d'una persona menor d'edat, en prevenció del fet que les necessiti en arribar a la majoria d'edat.

2. Aquest procediment té per objecte la constitució i configuració del règim de curatela, i pot incloure, si així s'ha sol·licitat, el nomenament de la persona o persones que hagin d'exercir els càrrecs de curador i també, si se sol·licita, la concessió d'autorització judicial per a un internament, amb aplicació de les garanties que estableix l'article 315 d'aquesta llei.

3. Estan legitimats per promoure aquest procediment la mateixa persona amb discapacitat, el seu cònjuge no separat legalment o de fet, la seva parella estable o de fet, els descendents, els ascendents, els germans, la persona que exerceixi la guarda de fet, el Ministeri Fiscal i el ministeri competent en matèria d'afers socials. En el cas de la provisió preventiva de suports per a una persona menor d'edat, estan legitimats el mateix menor o les persones que exerceixen l'autoritat parental o la tutela.

4. La persona a qui s'ha de prestar el suport pot comparèixer amb la seva pròpia representació i defensa, que té la consideració de defensor judicial. Si no pot o no vol designar un advocat, el batlle li'n designa un d'ofici.”

17. Es modifica l'article 308 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 308. *Procediment sense oposició*

1. El procediment s'inicia amb una sol·licitud de qualsevol de les persones legitimades per promoure'l, en què ha de constar la identificació i el domicili de la persona sol·licitant i de les altres legitimades per a promoure el procediment i la petició que es formula amb els fets que la fonamenten. La sol·licitud ha d'anar acompanyada dels documents que acreditin la necessitat i la idoneïtat de les mesures de suport que es demanen i d'una proposta de les proves que hom consideri pertinents i necessàries.

2. Un cop admesa a tràmit la sol·licitud, el tribunal la trasllada a la persona amb discapacitat, les altres persones legitimades per a promoure el procediment, el Ministeri Fiscal i, si escau, la persona o institució que hagués estat proposada per a exercir les funcions de suport pels sol·licitants o preventivament per la mateixa persona amb discapacitat i també altres que el tribunal consideri que poden tenir interès a participar en el procés, perquè facin les al·legacions oportunes i proposin proves, dins dels tretze dies hàbils següents. Un cop fetes les al·legacions o transcorregut el termini concedit, el tribunal convoca totes les persones interessades a una compareixença també dins els tretze dies hàbils següents.

3. En la compareixença, el batlle s'entrevista en primer lloc amb la persona amb discapacitat, la consulta en relació amb les persones proposades per exercir les funcions

de suport i es valora la possibilitat d'obtenir el suport sol·licitat en el seu entorn social o comunitari o bé per mitjà de l'atorgament de mesures de naturalesa voluntària. A continuació se celebra una vista en la qual s'han de practicar les proves proposades que hagin estat admeses i s'escoltarà a les persones que hagin comparegut i manifestin la seva voluntat de ser escoltades.

4. Un cop ha conclòs la vista, si és possible adoptar mesures de suport alternatives a les judicials i la persona amb discapacitat opta per fer-ho, es posa fi al procediment. Altrament, si no hi ha oposició de la persona afectada ni de cap dels compareixents a la provisió judicial dels suports sol·licitats, el tribunal, dins dels tretze dies hàbils següents i per mitjà d'aute, constitueix el règim de suport i nomena, si escau, la persona o persones que n'exerciran els càrrecs. A aquest efecte, el tribunal s'ha d'atenir a les mesures adoptades preventivament per la persona afectada, en els termes previstos per la Llei qualificada de la persona i de la família. No es considera oposició, als efectes del que estableix aquest apartat, la relativa únicament a la designació com a curadora d'una persona concreta.

5. Si la persona amb discapacitat, el Ministeri Fiscal o qualssevol dels compareixents legítims per a sol·licitar la provisió de mesures manifesten la seva oposició als suports sol·licitats, també es posa fi al procediment i queda oberta la via contenciosa. En aquest cas, el tribunal pot adoptar provisionalment d'ofici les mesures de suport personal o patrimonial de la persona amb discapacitat que consideri necessàries i àdhuc nomenar un defensor judicial, que es mantindran fins a l'adopció de noves mesures, si escau, en el procediment contenciós. Les mesures queden sense efecte si en el termini de vint dies hàbils des que s'han pres no es presenta la demanda del procés de provisió de mesures.”

18. Es modifiquen els apartats 1, 2, 6, 8 i 10 de l'article 309 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queden redactats de la manera següent:

“Article 309. *Mesures provisionals*

1. La persona o la institució que pretengui instar o hagi instat un procés contenciós de provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat pot sol·licitar l'adopció de les mesures provisionals oportunes o la modificació de les que hagués adoptat el tribunal prèviament en el procediment sense oposició, a l'efecte de protegir els drets i interessos de la persona afectada, abans de la presentació de la demanda, conjuntament amb la demanda o en qualsevol moment posterior, sempre que sigui durant la tramitació del procés i abans que s'hagi dictat sentència.

2. Si la sol·licitud de mesures provisionals es formula abans de la presentació de la demanda, se n'atribueix el coneixement al tribunal en el qual es va tramitar el procediment sense oposició o, altrament, al tribunal al qual correspon per torn, que també esdevenen competents per tramitar i resoldre el procés de provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat de què portin causa les mesures provisionals. Si la sol·licitud de mesures provisionals es formula conjuntament amb la demanda o en qualsevol moment posterior, és competent per tramitar-la i resoldre-la el tribunal que conegui el procés de què portin causa les mesures provisionals.

[...]

6. Les al·legacions de les parts i la decisió del tribunal no són vinculants per a les pretensions que s'exerceixin en el procés de què portin causa les mesures provisionals, ni per a la sentència que dicti el tribunal al terme d'aquest procés.

[...]

8. Les mesures provisionals que el tribunal adopti queden sense efecte si en el termini de vint dies hàbils des que s'han pres qualsevol de les parts no presenta la demanda del procés de què porten causa. També queden sense efecte quan les mesures provisionals siguin substituïdes per les mesures que estableixi la sentència que dicti el tribunal al terme d'aquest procés, o quan finalitzi per qualsevol altre motiu.

[...]

10. Durant la tramitació del procés i abans que s'hagi dictat sentència, el tribunal també pot adoptar d'ofici les mesures provisionals oportunes a l'efecte de protegir els drets i interessos de la persona que és subjecte d'aquest procés. En aquest cas, regeixen els apartats 3 a 9 anteriors, en el que siguin aplicables.”

19. Es modifica l'article 310 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 310. Demanda, contesta i assenyalament del judici oral

1. El procés s'inicia amb la demanda en què s'han d'indicar les dades i les circumstàncies que permeten identificar la persona per a qui es demana la provisió de mesures, les altres persones legitimades per la Llei qualificada de la persona i de la família per instar aquesta provisió i el facultatiu tractant, amb el domicili o la residència on poden ser emplaçats.

2. A la demanda s'ha de motivar la procedència de les mesures de suport sol·licitades, designar la persona o les persones proposades per a exercir la curatela, justificant-ne la idoneïtat, i proposar les proves que es considerin oportunes. En la mesura que sigui possible, la demanda s'ha d'acompanyar també amb un certificat del facultatiu corresponent relatiu a les capacitats físiques, psíquiques i sensorials de la persona en relació amb la qual es pretén la provisió de mesures.

3. Un cop admesa la demanda i dins els cinc dies hàbils següents, el tribunal la trasllada personalment a la persona afectada perquè la contesti en el termini de tretze dies hàbils, i la informa del seu contingut i del dret a ser assistida d'un defensor judicial. Si no pot o no vol designar un defensor judicial, el tribunal li'n designa un d'ofici. El tribunal també trasllada a la demanda al Ministeri Fiscal, llevat que hagi instat el procés, perquè comparegui en el procés i la contesti en el mateix termini, i n'informa a les altres persones legitimades per instar el procés d'adopció de mesures, que poden intervenir a costa seva en el procés ja iniciat.

4. Finalitzat el tràmit d'al·legacions, el tribunal dicta un aute dins els tretze dies hàbils següents en què admet o no admet les proves proposades, d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat establerts en aquesta Llei i encomana, d'ofici o a instància de part, un dictamen pericial d'un facultatiu independent. El tribunal també assenyala per a la celebració del judici oral, que ha de tenir lloc en els vint dies hàbils següents, prorrogables per vint dies hàbils més com a màxim en els casos en què sigui menester per practicar les proves admeses.”

20. Es modifica l'article 311 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 311. *Judici oral*

1. Durant el judici oral, el tribunal ha de procedir al reconeixement judicial de la persona per a qui es demana la provisió de mesures i l'ha de consultar en relació amb la persona o les persones proposades per exercir la curatela. El tribunal també ha d'escoltar la persona o les persones proposades com a curadors, les persones legitimades per a demanar la provisió de suports, si intervenen en el procés, i el facultatiu tractant de la persona afectada. El perit a qui el tribunal ha encomanat formular dictamen sobre l'estat de la persona també l'ha de ratificar durant el judici oral, i n'ha d'exposar el contingut i les conclusions.

2. Excepcionalment, el tribunal pot prescindir de consultar la persona per a qui es demana la provisió de mesures, si del certificat del facultatiu corresponent o del dictamen pericial que consta en les actuacions es desprèn que no està absolutament en disposició de manifestar el seu parer, malgrat se li posin a l'abast tots els suports necessaris a aquest efecte. La mateixa excepció es pot aplicar als tràmits previstos a l'apartat 3 de l'article 309 i a l'apartat 3 d'aquest article. En cap cas, però, es pot excloure el deure d'efectuar el reconeixement judicial de la persona afectada.”

21. Es modifica l'article 312 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 312. *Sentència i recurs*

1. El tribunal dicta la sentència dins els tretze dies hàbils següents al dia en què finalitza el judici oral. Si escau proveir mesures de suport, la sentència ha de constituir la curatela i determinar-ne l'extensió i els límits, i ha de designar la persona o les persones titulars dels càrrecs. Si així s'hagués sol·licitat, la sentència també es pronuncia sobre la procedència o no de l'internament de la persona proveïda de les mesures de suport, amb aplicació, en cas que s'autoritzi la mesura, del règim de control establert a l'article 316.

2. Contra la sentència es pot interposar un recurs d'apel·lació, en el termini establert per l'article 334.

3. En execució de la sentència, el tribunal dona possessió del càrrec de curador a la persona o les persones que han estat nomenades o als nous titulars en cas de cessament dels anteriors, d'acord amb les normes de la Llei qualificada de la persona i de la família.”

22. Es modifica l'article 313 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 313. *Modificació o revocació del règim i les mesures de suport*

1. Les persones i els òrgans i institucions legitimats per a demanar la provisió de mesures de suport i la persona o les persones que exerceixen les funcions de suport poden sol·licitar la revocació del règim de suport o la modificació de les mesures proveïdes a fi d'ampliar-ne o reduir-ne l'extensió i els límits, sens perjudici de la seva revisió d'ofici quan escaigui, en els termes que estableix la Llei qualificada de la persona i de la família.

2. El procés de revocació del règim o de modificació de les mesures de suport es regeix per les normes dels articles 308 a 312, en tot allò que siguin aplicables.”

23. Es modifica l'article 314 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queden redactats de la manera següent:

“Article 314. *Declaració de prodigalitat*

1. Els processos que tenen com a objecte la declaració de prodigalitat d'una persona se substancien d'acord amb les normes sobre el procediment de provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat que estableix aquest capítol, en el que siguin aplicables, amb les especialitats que preveu aquest article.

2. Poden ser part demandant en els processos que tenen com a objecte la declaració de prodigalitat el cònjuge o la persona amb qui mantingui una situació de convivència anàloga, els descendents i els ascendents que rebin aliments del presumpte pròdig o que puguin reclamar-li aquests aliments, i els seus representants legals, i si aquests representants legals no ho fan, el Ministeri Fiscal.

3. La sentència que declara la prodigalitat d'una persona ha de determinar la constitució de l'organisme de protecció o de suport i la designació del curador, l'àmbit en el qual el pròdig pot o no pot gestionar els seus interessos patrimonials i l'àmbit en el qual necessita l'assentiment del curador.”

24. Es modifica la ubicació del capítol vuitè del Títol V de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, passant a ubicar-se davant de l'article 315, així com el seu intitulat que queda redactat de la manera següent:

“Capítol vuitè. Procediment per a l'internament involuntari amb finalitat terapèutica”

25. Es modifica l'article 315 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 315. *Internament involuntari amb finalitats terapèutiques*

1. L'internament involuntari amb finalitats terapèutiques d'una persona amb discapacitat o que pateix un trastorn psíquic en una institució adequada en règim tancat exigeix sempre l'autorització judicial prèvia motivada.

2. Poden promoure la demanda d'internament i proposar també la institució en la qual es practicarà l'internament les persones que estan legitimades per instar la provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat de la persona afectada, d'acord amb l'apartat 3 de l'article 307.

3. Abans d'autoritzar l'internament, el tribunal ha de procedir al reconeixement judicial de la persona concernida, escoltar el parer d'aquesta persona, del seu advocat i del Ministeri Fiscal i obtenir el dictamen d'un facultatiu designat pel mateix batlle. També pot practicar qualsevol prova que consideri rellevant i escoltar el parer de les persones que consideri convenient.

4. Un cop practicades les proves i en el termini màxim de setanta-dues hores, el tribunal dicta un aute en què autoritza o no l'internament, contra el qual es pot interposar recurs d'apel·lació a un sol efecte. L'aute pot autoritzar que l'internament es pugui fer en establiments ubicats en un altre país degudament acreditats pel ministeri competent en

matèria de salut, amb les garanties pertinents per a la seva atenció i d'acord amb els convenis bilaterals acordats a l'efecte.

5. Si raons d'urgència mèdica fan necessària l'adopció immediata de l'internament, el director de la institució o la persona en qui s'hagi delegat aquesta funció n'ha d'informar el batlle que actua en funcions de guàrdia el més aviat possible i, en qualsevol cas, dins el termini de vint-i-quatre hores, i ha d'adjuntar un certificat en el qual expliciti els motius de la urgència, les característiques del trastorn i la necessitat de l'internament. En aquest cas, el batlle, amb l'observança dels requisits que estableix l'apartat 3, ha de ratificar o denegar l'internament dins el termini de vint-i-quatre hores des que n'ha tingut coneixement. Si no ha pogut fer el reconeixement dins d'aquest termini com a conseqüència de l'estat greu en què es troba la persona, ha de dictar l'aute dins de les vint-i-quatre hores següents al moment en què el dit reconeixement ha pogut tenir lloc i, com a màxim, dins de les setanta-dues hores a comptar des que va tenir coneixement de l'internament. En aquest cas, el batlle ha d'exposar en l'aute les raons que han impedit dictar la decisió de ratificació o de denegació de l'internament dins el termini de vint-i-quatre hores.

6. En tots els procediments relatius a l'internament, tant ordinaris com per raó d'urgència, la persona afectada ha de ser defensada i assistida per un advocat, sense perjudici de la intervenció necessària del Ministeri Fiscal. Si no pot o no vol designar un advocat, el batlle li'n designa un d'ofici.”

26. Es modifica l'article 316 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 316. Control de l'internament

1. El batlle que ha decretat l'internament pot sol·licitar d'ofici, en qualsevol moment, informació sobre la situació personal de la persona internada. En tot cas, l'aute que decreta l'internament imposa als metges que l'atenen l'obligació de remetre al batlle, com a mínim cada tres mesos, un informe sobre la necessitat de mantenir l'internament o no. Sobre la base d'aquest informe, el batlle, després de procedir al reconeixement de la persona internada, d'escoltar el parer del seu advocat i del Ministeri Fiscal i d'obtenir el dictamen emès per un metge que hagi designat, ha de decretar mitjançant un aute si cal continuar o revocar l'internament.

2. La persona que presta funcions de suport a la persona amb discapacitat pot demanar informació sobre la situació d'aquesta sempre que vulgui, i també pot demanar al batlle que revoqui l'internament, d'ofici o a instància de la persona internada.

3. Sense perjudici del que disposen els apartats anteriors, si els metges que atenen la persona internada consideren que no cal perllongar l'internament, han de proposar al batlle que el revoqui, resolent-lo en el termini màxim de vint-i-quatre hores.

4. En qualsevol cas, l'ús de mitjans de contenció física de la persona internada només està permès amb l'aprovació prèvia del metge que l'atén i després d'haver efectuat una avaluació individual d'aquesta persona. En el cas que no sigui possible, aquest ús s'ha de posar en coneixement del metge que l'atén, de forma immediata i a l'efecte d'aprovació. La durada de la contenció ha de ser limitada en el temps i per prolongar-la eventualment més enllà de dues hores es requereix una nova avaluació mèdica. En tots els casos, s'ha de fer constar per escrit i s'ha de posar en coneixement del batlle l'hora

de l'inici i del final de la mesura adoptada, les circumstàncies que hi han donat lloc, la identitat del metge que l'ha aprovat i del personal que l'ha executat i, si escau, la constatació de les lesions causades eventualment a la persona internada, al metge o al personal que hi ha intervingut.”

27. Es modifica l'article 317 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 317. *Internament de persones menors d'edat*

1. L'internament de persones menors d'edat es fa sempre en una institució adequada a les seves característiques, després d'escoltar el parer dels qui exerceixen l'autoritat parental o la tutela, amb l'informe previ del ministeri competent en matèria d'afers socials i amb l'autorització prèvia motivada del batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors.

2. Poden promoure la demanda d'internament d'una persona menor d'edat en una institució adequada el progenitor o progenitors que exerceixen l'autoritat parental o la persona que exerceix la tutela. La persona menor d'edat, si hi està en desacord, ha de ser defensada i assistida per un advocat, sense perjudici de la intervenció necessària del Ministeri Fiscal. Si no vol o no pot designar un advocat, el batlle li'n designa un d'ofici.

3. L'internament d'urgència de persones menors d'edat es fa de conformitat amb allò que preveu l'apartat 5 de l'article 315, amb les especificitats que es preveuen en aquest article i de conformitat amb la legislació relativa als drets dels infants i els adolescents.”

28. Es modifica de l'article 318 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 318. *Internament voluntari*

1. L'ingrés voluntari d'una persona major d'edat o emancipada en una institució escaient a la seva situació que es faci en règim de limitació de la seva llibertat exigeix el seu consentiment per escrit, que pot ser revocat per ella mateixa en qualsevol moment.

2. Si la persona que ha ingressat voluntàriament a la institució esmentada a l'apartat anterior presenta després indicis de trobar-se en una situació de no poder decidir lliurement la continuació de l'internament, aquest internament sols es pot perllongar si s'obté l'autorització judicial motivada, amb aplicació dels requisits que estableix l'apartat 3 de l'article 315.”

29. S'addiciona un nou capítol novè davant l'article 319, amb el següent intitulat:

"Capítol novè. Altres procediments especials"

30. Es modifica l'apartat 1 de l'article 334 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

Article 334. *Interposició i admissió del recurs d'apel·lació*

1. L'apel·lant interposa el recurs d'apel·lació contra les sentències definitives mitjançant un escrit degudament fonamentat davant la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, al qual ha d'adjuntar una còpia de la sentència objecte de recurs on consti la data en què s'ha notificat. El recurs d'apel·lació s'interposa dins els vint dies hàbils següents al dia en què s'ha notificat la sentència objecte de recurs, llevat dels processos que se substancien

per procediments especials; en aquest cas s'interposa dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'ha notificat la sentència objecte de recurs; i dels procediments relatius a l'internament d'urgència de persones regulat a l'apartat 5 de l'article 315, cas en el qual el recurs d'apel·lació s'ha d'interposar dins els cinc dies hàbils següents al dia en què s'ha notificat la resolució objecte de recurs.

[...].”

31. Es modifica l'apartat 1 de l'article 431 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 431. *Objecte de la jurisdicció voluntària*

1. El tribunal és competent per conèixer i resoldre mitjançant el procediment de jurisdicció voluntària les matèries o qüestions següents:

a) Les adopcions, preadopcions, acolliments i altres mesures d'assistència educativa, i les delegacions de l'autoritat parental, d'acord amb el que estableix la Llei qualificada de la persona i de la família i les altres lleis aplicables. Aquestes matèries o qüestions corresponen, no obstant això, a la jurisdicció de menors en cas de referir-se a persones menors d'edat no emancipades.

b) La dispensa dels impediments per contraure matrimoni, d'acord amb la Llei qualificada de la persona i de la família, la Llei del Registre Civil i les altres lleis aplicables.

c) La constitució de les tuteles de menors i el nomenament del tutor o tutors, d'acord amb el que estableix la Llei qualificada de la persona i de la família.

d) La provisió judicial de suports per a l'exercici de la capacitat jurídica de les persones amb discapacitat, si no hi ha oposició de persona legitimada, i el nomenament de curador o curadors, d'acord amb el que estableix la Llei qualificada de la persona i de la família i el capítol VII del títol V d'aquesta llei.

e) La constitució de les altres curateles previstes per la Llei qualificada de la persona i de la família o per altres lleis i el nomenament dels curadors, com també el nomenament de defensor judicial o l'atribució de funcions tutelars o representatives al guardador de fet.

f) Els actes i negocis jurídics en relació amb les persones posades en tutela o curatela que requereixen autorització judicial, d'acord amb el que estableix la Llei qualificada de la persona i de la família i les altres lleis aplicables.

g) L'internament d'urgència de persones, d'acord amb el que estableix aquesta llei i les altres que siguin aplicables.

h) Les declaracions d'absència i de mort, d'acord amb les lleis aplicables.

i) El recurs contra la decisió negativa del registrador en relació amb la inscripció de la declaració d'absència o de l'emancipació, d'acord amb la Llei del Registre Civil i les altres lleis aplicables.

j) L'autorització per lliurar certificacions literals de les inscripcions del Registre Civil en els casos que estableix la Llei del Registre Civil.

- k) L'aprovació del reconeixement de la paternitat no matrimonial del fill proveït de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat, d'acord amb la Llei del Registre Civil i les altres lleis aplicables.
- l) Les emancipacions, d'acord amb les lleis aplicables.
- m) La delimitació i fitació de béns immobles, amb la presentació prèvia d'un dictamen pericial, d'acord amb les lleis aplicables.
- n) L'alliberament de càrregues i gravàmens, d'acord amb les lleis aplicables.
- o) Les consignacions i els dipòsits judicials, d'acord amb les lleis aplicables.
- p) La pèrdua, la sostracció o la destrucció de pagarés, xecs o lletres de canvi, d'acord amb les lleis aplicables.
- q) Les convocatòries judicials de les juntes generals d'accionistes, d'acord amb el que estableix la Llei de societats anònimes i de responsabilitat limitada i les altres lleis aplicables.
- r) Les convocatòries judicials de les juntes generals de socis d'acord amb el que estableix la Llei de societats anònimes i de responsabilitat limitada i les altres lleis aplicables.
- s) El nomenament, la remoció, la revocació del nomenament o la recusació d'àrbitres, d'acord amb el que estableix la Llei d'arbitratge del Principat d'Andorra i les altres lleis aplicables.
- t) L'assistència judicial en la pràctica de proves en el marc d'un procediment arbitral, d'acord amb el que estableix la Llei d'arbitratge del Principat d'Andorra i les altres lleis aplicables.
- u) Les sol·licituds del benefici de la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes al marge d'un procés ja instat, d'acord amb el que estableixen la Llei qualificada de la Justícia, la Llei transitòria de procediments judicials i les normes reglamentàries corresponents.

[...].”

MOTIVACIÓ:

Es proposa aquesta esmena per tal d'adaptar el procés especial en matèria de provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat, actualment anomenat de modificació judicial de la capacitat, al nou estatut jurídic de les persones amb discapacitat. Igualment, a través d'aquesta esmena s'incorpora a la normativa processal la regulació relativa als procediments d'internament involuntari, que a l'actualitat, es troba continguda a la normativa substantiva.

També s'introdueixen millores en relació amb aquests procediments. En particular, pel que respecta als processos per a la provisió i modificació de mesures de suport es distingeix segons hi hagi o no oposició, perquè en via de principi s'han de tramitar com a actes de jurisdicció voluntària, de conformitat amb els principis que dimanen del Conveni de Nova York, i només si hi ha oposició esdevindran contenciosos amb aplicació, en allò que escaigui, de les normes del procediment abreujat.

Esmena 152**De modificació***Grup parlamentari Socialdemòcrata (129)*

Es proposa modificar la Disposició Final tercera de la Proposició de llei, en els termes següents:

“Disposició final tercera. Modificació de la Llei 24/2018, del 18 d’octubre, del Codi de procediment civil

X. Es proposa afegir nous articles a la Llei 24/2018, del 18 d’octubre, del Codi de procediment civil

(3. Pel que fa als articles 130, 131, 132.2, 133.2 i 136, **excepte alguns incisos**, es tracta de normes clarament processals per la qual cosa, seria més indicat que s’incloguessin a la DF 3a com a modificació del Codi de procediment civil.)

(Article 174). Mesures cautelars

1. Mentre dura el procés sobre filiació, el batlle al qual correspongui de la jurisdicció civil competent pot adoptar, amb l’audiència prèvia de les parts que puguin resultar afectades, a menys que raons d’urgència aconsellin prescindir d’aquest tràmit, les mesures de protecció que consideri convenientes sobre la persona i els béns del fill menor d’edat ~~e amb la capacitat modificada judicialment.~~

2. Si s’exercita una acció de determinació de la paternitat o maternitat, el batlle també pot acordar aliments provisionals a favor del fill a càrrec del presumpte pare o mare.

(Article 175). Exclusió de publicitat

En els processos sobre filiació, el batlle al qual correspongui per torn de la jurisdicció civil competent pot decretar, d’ofici o a instància de part, el caràcter reservat de les actuacions, després d’escoltar el parer de les parts personades en el procés, mitjançant un aute contra el qual no es pot interposar cap mena de recurs.

(Article 182). Forma del consentiment

1. El consentiment a l’adopció es fa mitjançant compareixença dels progenitors biològics davant el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors o davant el ministeri competent en matèria d’afers socials, quan la persona menor d’edat li ha estat confiada. El consentiment a l’adopció es pot formalitzar vàlidament a l’estranger davant una ambaixada o un agent diplomàtic o consular que representi l’Estat andorrà.

2. El consentiment a l’adopció pot ser retractat durant els trenta dies naturals següents a la seva formulació. La retractació s’ha de fer personalment davant la persona o el servei que hagi rebut el consentiment a l’adopció.

(Article 183) Autorització pel batlle

El batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors pot autoritzar l’adopció si estima abusiva la negativa, oposada pels progenitors o per un d’ells solament, a l’adopció del seu fill, quan els progenitors s’han desinteressat de la persona menor d’edat fins al punt de comprometre la seva salut o moralitat.

(Article 185). Diligències

1. El batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors pot ordenar la pràctica de les diligències i de les proves pericials que estimi oportunes a fi d'assegurar que l'adopció, la preadopció o la cessació d'aquestes respecten les condicions legals i resulten beneficioses per a la persona menor d'edat.
2. Totes les actuacions s'han de practicar amb la màxima discreció, evitant que la família d'origen conegui la família adoptiva.

(Article 186). Mesura de preadopció

1. La mesura de preadopció és decidida pel batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors, amb previ informe del Ministeri Fiscal, a instància del ministeri competent en matèria d'affers socials.
2. El batlle ha d'oïr el parer dels progenitors que no estiguin privats de l'autoritat parental, del tutor, si escau, i de la persona menor de dotze anys si aquesta té facultat de judici suficient. És imprescindible l'acord de la família preadoptant en tots els casos, i de la persona menor d'edat quan és major de dotze anys.
3. Si els progenitors o el tutor es troben en parador desconegut, o si no es presenten, tot i haver estat degudament citats, es pot prescindir del tràmit i el batlle pot dictar aute i autoritzar la preadopció.
4. L'aute que autoritza o denega la preadopció és susceptible d'apel·lació a un sol efecte.

(Article 187). Cessació de la mesura

Amb previ informe del Ministeri Fiscal, la cessació de la mesura de preadopció és decidida pel batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors d'ofici, o a instància del ministeri competent en matèria d'affers socials, de la família preadoptant o de la mateixa persona menor d'edat. El batlle ha d'oïr el parer de les persones interessades que no hagin promogut la demanda de cessació de la mesura.

(Article 188). Proposta d'adopció

1. La proposta d'adopció és promoguda prop del batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors pel ministeri competent en matèria d'affers socials. Ha d'anar acompanyada dels informes i documents que es creguin oportuns, en particular de l'informe psicosocial emès pel Servei Especialitzat d'Adopcions del Govern.
2. La proposta pot ser directament promoguda pels adoptants, sense l'informe psicosocial referit a l'apartat anterior, quan l'adoptat:
  - a) És orfe i parent d'un dels adoptants a partir del tercer grau de consanguinitat.
  - b) És fill del cònjuge o del convivent de l'adoptant.
  - c) En cas que l'adoptant mori després d'haver acollit regularment la persona menor d'edat en preadopció, la demanda d'adopció pot ser presentada en el seu nom pel seu cònjuge o convivent sobrevivent o per un dels seus hereus. En aquest darrer cas, cal iniciar un nou procés de valoració de la situació familiar sobrevinguda.

(Article 190). Constitució de l'adopció

1. Amb previ informe del Ministeri Fiscal, el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors autoritza l'adopció o bé la denega, per aute motivat.

2. L'aute que autoritza o denega l'adopció és susceptible d'apel·lació a un sol efecte.

MOTIVACIÓ

El contingut d'aquests articles de la PLQPF és clarament processal, pel que entenem que tindria millor encaix en el Codi de procediment civil.

Disposició final quarta. *Modificació de la Llei de taxes judicials*

Es modifica l'article 9 de la Llei de taxes judicials, del 22 de juny del 2000, que fou modificat per la disposició final quinzena, apartat 3, de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 9

1. Queden subjectes a la taxa judicial totes les actuacions processals que es materialitzen en qualsevol classe de procediment en virtut dels escrits següents:

- a) Sol·licitud de diligències preliminars i oposició a la sol·licitud de diligències preliminars.
- b) Sol·licitud de mesures d'assegurament de la prova i oposició a la sol·licitud de mesures d'assegurament de la prova.
- c) Sol·licitud d'anticipació de la prova i oposició a la prova anticipada.
- d) Sol·licitud de mesures cautelars i oposició a les mesures cautelars.
- e) Demanda i reconvenció.
- f) Proposició de proves del demandant, del demandant reconvencional o del demandant incidental en qualsevol tipus d'incident d'oposició, amb independència que es faci juntament amb la demanda o qualsevol altre escrit, o de forma separada.
- g) Petició inicial en el procediment d'injunció.
- h) Sol·licitud de mesures provisionals regulades a la Llei qualificada de la persona i de la família.
- i) Recurs de reposició, recurs d'apel·lació i recurs d'adhesió.
- j) Impugnació dels acords del secretari judicial, del saig o del notari.
- k) Demanda de revisió.
- l) Sol·licitud d'execució de les costes processals i impugnació de la taxació de les costes processals.
- m) Sol·licitud de mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries i oposició a les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries.
- n) Demanda d'execució i oposició a l'execució forçosa.
- o) Impugnació dels actes d'execució del saig i de les actuacions o diligències del notari.
- p) Petició de liquidació i oposició a la petició de liquidació.
- q) Sol·licitud de jurisdicció voluntària.
- r) Escrit de qualificació i quantificació de la responsabilitat civil en els processos penals.
- s) Actes de subhasta judicial.

2. També queden subjectes a la taxa judicial les peticions de certificat de qualsevol tipus, de legalització de documents i d'obtenció de còpies simples en paper o en qualsevol altre format o suport, llevat que ho sol·liciti una administració pública.

3. Els escrits que tenen com a objecte complementar, precisar, aclarir o insistir en relació amb les actuacions processals esmentades a l'apartat 1 anterior no queden subjectes a la taxa judicial.”

Esmena 153

De modificació

Grup parlamentari Demòcrata (22)

Es proposa modificar la disposició final quarta de la Proposició de llei, que queda redactada de la manera següent:

“Disposició final quarta. *Modificació de la Llei de taxes judicials*

Es modifica l'article 9 de la Llei de taxes judicials, del 22 de juny del 2000, que fou modificat per la disposició final quinzena, apartat 3, de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil i per la Llei XX, del Procediment Contenciós Administratiu, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 9

1. Queden subjectes a la taxa judicial totes les actuacions processals que es materialitzen en qualsevol classe de procediment en virtut dels escrits següents:

- a) Oposició a la sol·licitud de diligències preliminars.
- b) Oposició a la sol·licitud de mesures d'assegurament de la prova.
- c) Oposició a la prova anticipada.
- d) Sol·licitud de mesures cautelars i oposició a les mesures cautelars.
- e) Demanda i reconvenció.
- f) Petició inicial en el procediment d'injúnció.
- g) Sol·licitud de mesures provisionals regulades a la Llei qualificada de la persona i de la família.
- h) Recurs d'apel·lació i recurs d'adhesió.
- i) Impugnació dels acords del secretari judicial, del saig o del notari.
- j) Demanda de revisió.
- k) Sol·licitud d'execució de les costes processals i impugnació de la taxació de les costes processals.
- l) Oposició a les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries.
- m) Oposició a l'execució forçosa.
- n) Impugnació dels actes d'execució del saig i de les actuacions o diligències del notari.
- o) Oposició a la petició de liquidació.
- p) Sol·licitud de jurisdicció voluntària, sempre que hi intervingui l'autoritat judicial.

q) Actes de subhasta judicial.

2. També queden subjectes a la taxa judicial les peticions de certificat de qualsevol tipus, llevat dels d'assistència a actes judicials, de legalització de documents i d'obtenció de còpies simples en paper o en qualsevol altre format o suport. Les administracions públiques estan exemptes de la taxa judicial per la petició de certificat de qualsevol tipus.

3. Els escrits que tenen com a objecte complementar, precisar, aclarir o insistir en relació amb les actuacions processals esmentades a l'apartat 1 anterior no queden subjectes a la taxa judicial.”

MOTIVACIÓ:

Per tal d'adaptar-la a les modificacions introduïdes a aquest article per la Llei del Procediment Contenciós Administratiu, i per reprendre la subjecció a la taxa de les peticions de còpies simples en formats diferents al paper.

Esmena 154

D'addició

Grup parlamentari Socialdemòcrata (130)

Es proposa afegir una nova Disposició final X a la Proposició de Llei, en els termes següents:

“ Disposició final X. *Modificació de la Llei 12/2019, del 15 de febrer, qualificada de tècniques de reproducció humana assistida*

1. Es proposa modificar l'article 9 de la de la Llei 12/2019, del 15 de febrer, qualificada de tècniques de reproducció humana assistida, tal i com segueix:

“Article 9. Filiació dels fills nascuts mitjançant les tècniques de reproducció assistida

1. La filiació dels nascuts amb les tècniques de reproducció assistida es regula per la Llei del ~~Registre Civil~~ **qualificada de la persona i la família** i per les altres normes específiques en la matèria, llevat de les especificacions establertes en els articles següents.

2. En cap cas la inscripció del naixement en el Registre Civil no pot reflectir dades de les quals es pugui inferir el caràcter de la generació.”

MOTIVACIÓ

Amb l'aprovació de la PLQPF, la seu de la regulació de la filiació dels fills nascuts mitjançant les tècniques de reproducció assistida ja no serà la Llei del Registre Civil, si no la nova Llei qualificada de la persona i de la família.

Disposició final cinquena. *Llibres del Registre Civil*

En el moment d'entrada en vigor d'aquesta Llei, quedarà tancat el llibre del Registre Civil relatiu a matrimonis i unions civils i s'obrirà un llibre relatiu a matrimonis que contingui matrimonis canònics i casaments civils, que seguirà la numeració correlativa que li correspongui.

Esmena 155 **De modificació**

Grup parlamentari Demòcrata (23)

Es modifica la disposició final cinquena, amb el següent redactat:

“Disposició final cinquena. *Llibres del Registre Civil*

A l'entrada en vigor d'aquesta Llei, quedarà tancat el llibre del Registre Civil relatiu a matrimonis i unions civils i s'obrirà un llibre relatiu a matrimonis que contingui matrimonis canònics i casaments civils, que seguirà la numeració correlativa que li correspongui.”

MOTIVACIÓ:

Per aportar millores de redacció.

Disposició final sisena. *Modificació de normes reglamentàries*

S'encomana al Govern que, en el termini màxim de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, aprovi les modificacions escaients del Reglament del Registre Civil, del Reglament d'adopció i del Reglament sobre la constatació registral de les unions estables de parella, a fi d'adaptar les seves disposicions a aquesta Llei.

Esmena 156 **De modificació**

Grup parlamentari Demòcrata (24)

Es modifica la disposició final sisena, amb el següent redactat:

“Disposició final sisena. *Modificació de normes reglamentàries*

1. S'encomana al Govern que, en el termini màxim de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, aprovi les modificacions escaients del Reglament del Registre Civil, del Reglament d'adopció i del Reglament sobre la constatació registral de les unions estables de parella, a fi d'adaptar les seves disposicions a aquesta Llei.

2. Mentre no es produeixin aquestes modificacions, les disposicions reglamentàries referides continuen vigents en allò que no contradigui aquesta Llei i s'han d'interpretar, en tot cas, d'acord amb els nous principis legals.”

MOTIVACIÓ:

Per precisar el règim aplicable mentre no es produeixin les modificacions reglamentàries escaients.

Disposició final setena. *Desenvolupament reglamentari*

El Govern ha d'aprovar les normes reglamentàries necessàries per al desenvolupament d'aquesta Llei en el termini màxim de sis mesos des del dia en què entri en vigor.

Esmena 157 **De modificació**

Grup parlamentari Demòcrata (25)

Es modifica la disposició final setena, amb el següent redactat:

“Disposició final setena. Desenvolupament reglamentari

El Govern ha d'aprovar les normes reglamentàries necessàries per al desenvolupament d'aquesta Llei en el termini màxim de sis mesos des de la seva entrada en vigor.”

MOTIVACIÓ:

Per aportar millores de redacció.

Esmena 158**D'addició**

Grup parlamentari Demòcrata (26)

S'introdueix una disposició final vuitena, amb el següent redactat:

“Disposició final vuitena. Tractats internacionals i convenis de col·laboració i adaptació de la normativa relativa a la verificació de la capacitat

1. En el termini d'un any des de la publicació d'aquesta Llei el Govern ha de promoure la signatura de convenis o tractats, especialment amb els Estats més propers, per garantir el reconeixement de les resolucions judicials de les autoritats de la residència habitual de la persona interessada en els internaments forçosos que calgui efectuar en un altre Estat.

2. En el termini d'un any des de la publicació d'aquesta Llei, el Govern ha de promoure l'adaptació dels procediments de verificació de la capacitat establerts a la normativa vigent.”

MOTIVACIÓ:

Per tal d'encomanar al Govern la signatura dels tractats per garantir el reconeixement de les resolucions judicials de les autoritats de la residència habitual de la persona interessada en els internaments forçosos que calgui efectuar en un altre Estat i també l'adaptació de la normativa relativa a la verificació de la capacitat.

Esmena 159**D'addició**

Grup parlamentari Demòcrata (27)

S'introdueix una disposició final novena, amb el redactat següent:

“Disposició final novena. Estudi relatiu als documents personals

S'encomana al Govern que en el termini màxim d'un any a comptar de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, elabori un estudi relatiu a la possibilitat d'introduir en el passaport i altra documentació personal emesa al territori nacional, així com en relació amb les inscripcions registrals, un tercer marcador relatiu a la identificació del gènere, de conformitat amb les recomanacions contingudes a la Resolució 2048 (2015), adoptada per l'Assemblea del Consell d'Europa el 22 d'abril del 2015.”

MOTIVACIÓ:

Per tal d'encomanar al Govern l'elaboració d'un estudi relatiu a la possibilitat d'introduir en el passaport i altra documentació personal emesa al territori nacional, un tercer marcador relatiu a la identificació del gènere, de conformitat amb les recomanacions contingudes a la Resolució referida a la disposició que es proposa addicionar.

Disposició final vuitena. Textos consolidats

S'encomana al Govern que, en el termini màxim de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei i en els termes previstos a l'article 116 del Reglament del Consell General, presenti els Projectes de consolidació de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil i de la Llei de taxes judicials, del 22 de juny del 2000, que incloguin les modificacions introduïdes fins ara en aquestes lleis.

Esmena 160 De modificació

Grup parlamentari Demòcrata (28)

Es modifica la disposició final vuitena, que passa a enumerar-se com a desena, amb el redactat següent:

“Disposició final desena. Textos consolidats

S'encomana al Govern que, en el termini màxim de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei i en els termes previstos a l'article 116 del Reglament del Consell General, presenti els Projectes de consolidació de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil i de la Llei de taxes judicials, del 22 de juny del 2000, que incloguin les modificacions introduïdes fins ara en aquestes lleis.”

MOTIVACIÓ:

Per tal d'adequar la redacció a la publicació del text consolidat del Codi de procediment civil i per adequar la numeració.

Disposició final novena. Entrada en vigor

Aquesta Llei entrarà en vigor al cap de sis mesos de ser publicada al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*, excepte allò establert a la disposició final primera, que entrarà en vigor l'endemà de la publicació d'aquesta Llei al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Esmena 161 De modificació

Grup parlamentari Demòcrata (29)

Es modifica la disposició final novena, que passa a enumerar-se com a onzena, amb el redactat següent:

“Disposició final onzena. Entrada en vigor

1. Aquesta Llei entrarà en vigor al cap de sis mesos de ser publicada al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

2. No obstant el que estableix l'apartat anterior, les disposicions següents entren en vigor l'endemà de la publicació d'aquesta Llei al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*:

a) Els articles 125 i 129 d'aquesta Llei.

b) L'apartat 2 de la disposició derogatòria única, només pel que fa a la derogació dels articles 22 a 24, 39 i 43 de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995.

c) L'apartat 3 de la disposició derogatòria única, només pel que fa a la derogació de l'article 3 del Reglament del matrimoni civil, del 10 d'agost de 1995.

d) La disposició final primera.

e) L'apartat 4 i l'apartat 23 de la disposició final segona, que modifiquen els articles 54 i 100 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, únicament pel que respecta, respectivament, a la modificació de la lletra a) de l'article 54 i a la supressió de les proclames.

f) Els apartats 6, 9, 10, 24, 25, 38, 40 i 41 de la disposició final segona, que modifiquen els articles 65, 68 i 69, supprimeixen els articles 101, 102 i 103, i modifiquen els articles 142, 152, i 154 la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996.

g) Les disposicions addicionals quarta i cinquena d'aquesta Llei.”

MOTIVACIÓ:

Per tal de preveure l'entrada en vigor a la data de publicació de la Llei de determinades disposicions i per adaptar la numeració de la disposició.

M. I. Sr. Carles Sánchez Rodríguez
El Ponent

Informe de la Comissió Legislativa d'Afers Socials i Igualtat

La Comissió Legislativa d'Afers Socials i Igualtat ha examinat, en el decurs de les reunions celebrades els dies 5 i 12 de juliol del 2022, l'informe del ponent relatiu a la **Proposició de llei qualificada de la persona i de la família**, d'acord amb els articles 98 i 99 del Reglament del Consell General, del qual se'n desprèn el següent:

Esmenes aprovades per unanimitat (13)

Esmena 132 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició addicional única.

Esmena 133 (Grup parlamentari Demòcrata) d'addició d'una disposició addicional.

Esmena 135 (Grup parlamentari Demòcrata) d'addició d'una disposició addicional.

Esmena 136 (Grup parlamentari Demòcrata) d'addició d'una disposició addicional.

Esmena 137 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició transitòria primera.

Esmena 138 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició transitòria segona.

Esmena 140 (Grup parlamentari Demòcrata) d'addició d'una disposició transitòria.

Esmena 142 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició transitòria quarta.

Esmena 155 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició final cinquena.

Esmena 156 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició final sisena.

Esmena 157 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició final setena.

Esmena 158 (Grup parlamentari Demòcrata) d'addició d'una disposició final.

Esmena 159 (Grup parlamentari Demòcrata) d'addició d'una disposició final.

Esmenes aprovades per majoria (1)

Esmena 153 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició final quarta.

Esmenes retirades per transacció i aprovades per unanimitat (18)

Esmena 1 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'índex.

Esmena 2 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a l'exposició de motius.

Esmena 3 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'exposició de motius.

Esmena 53 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació al Títol I.

Esmena 130 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació al Títol II.

Esmena 131 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació al Títol III.

Esmena 134 (Grup parlamentari Demòcrata) d'addició d'una disposició addicional.

Esmena 139 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició transitòria tercera.

Esmena 143 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició transitòria cinquena.

Esmena 144 (Grup parlamentari Demòcrata) d'addició d'una nova disposició transitòria.

Esmena 145 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició derogatòria única.

Esmena 146 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició final primera.

Esmena 148 (Grup parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents) de modificació a la Disposició final segona.

Esmena 149 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició final segona.

Esmena 151 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició final tercera.

Esmena 154 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'una nova disposició final.

Esmena 160 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició final vuitena.

Esmena 161 (Grup parlamentari Demòcrata) de modificació a la Disposició final novena.

Esmenes no aprovades (7)

Esmena 55 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 74.

Esmena 59 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 85.

Esmena 61 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 90.

Esmena 64 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 96.

Esmena 75 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'una subsecció.

Esmena 89 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 140.

Esmena 129 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un nou capítol.

Esmenes retirades (122)

Esmena 4 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 1.

Esmena 5 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 2.

Esmena 6 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 6.

Esmena 7 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un nou article.

Esmena 8 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un nou article.

Esmena 9 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un nou article.

Esmena 10 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació al títol del Capítol segon.

Esmena 11 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació al títol de la Secció primera.

Esmena 12 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 7.

Esmena 13 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 8.

Esmena 14 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 9.

Esmena 15 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 10.

Esmena 16 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 11.

Esmena 17 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un nou article.

Esmena 18 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un nou article.

Esmena 19 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 12.

Esmena 20 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 13.

Esmena 21 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 17.

Esmena 22 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 18.

- Esmena 23** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 19.
- Esmena 24** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació al títol de la Secció segona.
- Esmena 25** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 25.
- Esmena 26** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 26.
- Esmena 27** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 28.
- Esmena 28** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 31.
- Esmena 29** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 32.
- Esmena 30** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 33.
- Esmena 31** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 34.
- Esmena 32** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 35.
- Esmena 33** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 38.
- Esmena 34** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 39.
- Esmena 35** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 42.
- Esmena 36** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 45.
- Esmena 37** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 47.
- Esmena 38** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 48.
- Esmena 39** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 54.
- Esmena 40** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 59.
- Esmena 41** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 61.
- Esmena 42** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 62.
- Esmena 43** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 64.
- Esmena 44** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 65.
- Esmena 45** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 66.
- Esmena 46** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 67.
- Esmena 47** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 69.
- Esmena 48** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'una secció.
- Esmena 49** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un nou article.
- Esmena 50** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un nou article.
- Esmena 51** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un nou article.
- Esmena 52** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un nou article.

Esmena 54 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a la Secció primera.

Esmena 56 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 77.

Esmena 57 (Grup parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents) de modificació a l'article 79.

Esmena 58 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 80.

Esmena 60 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 88.

Esmena 62 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 95.

Esmena 63 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un nou article.

Esmena 65 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 97.

Esmena 66 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 99.

Esmena 67 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 100.

Esmena 68 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 106.

Esmena 69 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 109.

Esmena 70 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'una subsecció.

Esmena 71 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 114.

Esmena 72 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 115.

Esmena 73 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un nou article.

Esmena 74 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un nou article.

Esmena 76 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'una nova secció.

Esmena 77 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 121.

Esmena 78 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 127.

Esmena 79 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 128.

Esmena 80 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 129.

Esmena 81 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 130.

Esmena 82 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 131.

Esmena 83 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 132.

Esmena 84 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 133.

Esmena 85 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 134.

Esmena 86 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 135.

Esmena 87 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'una nova secció.

Esmena 88 (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un nou article.

- Esmena 90** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 141.
- Esmena 91** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 142.
- Esmena 92** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 143.
- Esmena 93** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 144.
- Esmena 94** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 150.
- Esmena 95** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 155.
- Esmena 96** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 156.
- Esmena 97** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 157.
- Esmena 98** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 158.
- Esmena 99** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 164.
- Esmena 100** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 165.
- Esmena 101** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 166.
- Esmena 102** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 168.
- Esmena 103** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 172.
- Esmena 104** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 173.
- Esmena 105** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 174.
- Esmena 106** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 175.
- Esmena 107** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 176.
- Esmena 108** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 182.
- Esmena 109** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 183.
- Esmena 110** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 184.
- Esmena 111** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 185.
- Esmena 112** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 186.
- Esmena 113** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 187.
- Esmena 114** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 188.
- Esmena 115** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 190.
- Esmena 116** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 194.
- Esmena 117** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 201.
- Esmena 118** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un nou article.
- Esmena 119** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 202.
- Esmena 120** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 215.

- Esmena 121** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 217.
- Esmena 122** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 218.
- Esmena 123** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 219.
- Esmena 124** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 220.
- Esmena 125** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 224.
- Esmena 126** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 228.
- Esmena 127** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 233.
- Esmena 128** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de supressió al Capítol sisè.
- Esmena 141** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a la Disposició transitòria quarta.
- Esmena 147** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a la Disposició final primera.
- Esmena 150** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a la Disposició final segona.
- Esmena 152** (Grup parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a la Disposició final tercera.

Proposició de llei qualificada de la persona i de la família

Exposició de motius

Títol I. La persona

Capítol primer. La persona física

Article 1. *Personalitat civil*

Article 2. *Commodiència*

Article 3. *Capacitat jurídica*

Article 4. *Persona menor d'edat*

Article 5. *Persona menor d'edat emancipada*

Article 6. *Formes d'emancipació*

Article 7. *Desaparició i declaració d'absència*

Article 8. *Declaració judicial de mort*

Capítol segon. La provisió de suports per a l'exercici de la capacitat

Article 9. *Mesures de suport*

Article 10. *Finalitat i exercici de les mesures de suport*

Article 11. *Mesures adoptades per la persona afectada*

Article 12. *Poder preventiu*

Article 13. *Provisió de suports per l'autoritat judicial*

Article 14. *Provisió preventiva de suports abans de la majoria d'edat*

Article 15. *Revisió de les mesures de suport*

Article 16. *Publicitat*

Article 17. *Actes realitzats sense suports*

Capítol tercer. Les institucions de protecció o de suport a la persona

Secció primera. Disposicions generals

Article 18. *Funcions i deure d'exercici*

Article 19. *Aptitud per exercir els càrrecs*

Article 20. *Causas d'inhabilitat absoluta*

Article 21. *Causas d'inhabilitat relativa*

Article 22. *Causas d'excusa*

Article 23. *Al·legació i apreciació de les excuses*

Article 24. *Remoció*

Article 25. *Cessament en els càrrecs*

Article 26. *Prohibicions*

Article 27. *Gratuitat*

Article 28. *Privacitat*

Article 29. *Mesures de control*

Secció segona. La tutela

Subsecció primera. Delació

Article 30. *Persones que s'han de posar en tutela*

Article 31. *Delació pels progenitors*

Article 32. *Tutela privada*

Article 33. *Delació judicial*

Article 34. *Administració patrimonial separada*

Subsecció segona. Constitució i exercici de la tutela

Article 35. *Legitimació per promoure la constitució de la tutela*

Article 36. *Nomenament*

Article 37. *Publicitat*

Article 38. *Inventari*

Article 39. *Gestió patrimonial*

Article 40. *Exercici per pluralitat de persones i desacords*

Article 41. *Rendició de comptes anuals*

Article 42. *Responsabilitats*

Subsecció tercera. Contingut

Article 43. *Deure de cura i relació personal amb la persona tutelada*

Article 44. *Representació legal i actes exclosos*

Article 45. *Autorització judicial*

Article 46. *Manca d'autorització*

Subsecció quarta. Extinció de la tutela

Article 47. *Causes*

Article 48. *Declaració judicial*

Article 49. *Rendició final de comptes*

Article 50. *Reclamació de la rendició final de comptes*

Article 51. *Aprovació dels comptes*

Article 52. *Efectes de l'aprovació*

Secció tercera. Les curateles

Article 53. *Supòsits de curatela*

Article 54. *Preexistència de tutela*

Article 55. *Curatela de les persones menors d'edat emancipades*

Article 56. *Curatela de les persones amb discapacitat*

Article 57. *Refús de l'assistència*

Article 58. *Curatela de la persona absent*

Article 59. *Altres curateles de gestió patrimonial*

Article 60. *Règim supletori*

Secció quarta. El defensor judicial

Article 61. *Procedència del nomenament*

Article 62. *Nomenament*

Article 63. *Funcions*

Secció cinquena. La guarda de fet

Article 64. *Supòsits d'actuació*

Article 65. *Funcions*

Article 66. *Reemborsament*

Article 67. *Supervisió i rendició de comptes*

Secció sisena. La protecció patrimonial de les persones amb discapacitat

Article 68. *Concepte i finalitat del patrimoni protegit*

Article 69. *Persona amb discapacitat beneficiària*

Article 70. *Constitució*

Article 71. *Aportacions posteriors*

Article 72. *Administració*

Article 73. *Supervisió i control*

Article 74. *Extinció*

Article 75. *Constància registral*

Títol II. La família

Capítol primer. El matrimoni

Secció primera. Sistema matrimonial

Article 76. *El matrimoni*

Article 77. *Formes de matrimoni*

Article 78. *Efectes*

Secció segona. La promesa de matrimoni

Article 79. *Efectes de la promesa*

Secció tercera. Requisits del matrimoni

Article 80. *El consentiment*

Article 81. *Edat*

Article 82. *Aptitud per prestar el consentiment matrimonial*

Article 83. *Víncle previ*

Article 84. *Parentiu*

Secció quarta. Expedient previ a la celebració del casament civil

Article 85. *Contingut de l'expedient*

Article 86. *Resolució de l'expedient*

Secció cinquena. Celebració del casament civil

Article 87. *Competència*

Article 88. *Forma de celebració*

Article 89. *Casament en perill de mort*

Secció sisena. El matrimoni canònic

Article 90. *Expedient*

Article 91. *Efectes civils*

Article 92. *Eficàcia civil de les sentències canòniques*

Article 93. *Inscripció*

Secció setena. Els efectes personals i patrimonials del matrimoni

Article 94. *Equiparació jurídica dels cònjuges*

Article 95. *Deures recíprocs dels cònjuges*

Article 96. *Domicili familiar*

Article 97. *Direcció de la família*

Article 98. *Despeses familiars*

Article 99. *Contribució a les despeses familiars*

Article 100. *Responsabilitat*

Article 101. *Habitatge familiar*

Secció vuitena. Les relacions patrimonials entre cònjuges

Subsecció primera. Disposicions generals

Article 102. *Règim econòmic matrimonial*

Article 103. *Inoposabilitat de la modificació del règim*

Article 104. *Negocis jurídics entre cònjuges*

Subsecció segona. Les donacions per raó de matrimoni fora de capítols matrimonials

Article 105. *Règim*

Article 106. *Eficàcia*

Article 107. *Revocació*

Article 108. *Nul·litat del matrimoni*

Secció novena. Els capítols matrimonials

Article 109. *Règim i requisits*

Article 110. *Forma i publicitat*

Article 111. *Capacitat*

Article 112. *Modificació*

Article 113. *Interdependència dels pactes capitulars*

Article 114. *Règim jurídic de les donacions capitulars*

Article 115. *Revocació*

Article 116. *Ineficàcia*

Secció desena. El règim de separació de béns

Article 117. *Autonomia patrimonial*

Article 118. *Determinació de les titularitats*

Article 119. *Béns adquirits en proindivís*

Article 120. *Comptes conjunts*

Article 121. *Administració dels béns privatis*

Article 122. *Compensació econòmica per raó del treball*

Article 123. *Regles de càlcul*

Article 124. *Forma de pagament de la compensació*

Article 125. *Actes en perjudici del dret a la compensació*

Article 126. *Extinció i liquidació*

Secció onzena. Els drets viduals familiars

Article 127. *Drets de predetracció*

Article 128. *L'any de viduïtat*

Secció dotzena. Crisis matrimoniales i dissolució del matrimoni

Subsecció primera. La nul·litat del casament civil

Article 129. *Causas de nul·litat del casament civil i legitimació*

Article 130. *Convalidació del casament civil nul*

Article 131. *Efectes de la declaració de nul·litat respecte dels fills i el contraent de bona fe*

Subsecció segona. La separació matrimonial

Article 132. *Causas de separació*

Article 133. *Efectes*

Article 134. *Reconciliació dels cònjuges separats*

Subsecció tercera. La dissolució del matrimoni

Article 135. *Causas de dissolució*

Article 136. *Causas de divorci*

Secció tretzena. Efectes de la declaració de la nul·litat, la separació i el divorci

Article 137. *Pactes en previsió d'una ruptura matrimonial*

Article 138. *Pactes fora de conveni regulador*

Article 139. *Mesures provisionals*

Article 140. *Atribució de la guarda i drets de relació personal*

Article 141. *Exercici de l'autoritat parental*

Article 142. *Ús de l'habitatge familiar*

Article 143. *Pensió compensatòria*

Article 144. *Compliment i modificació de les mesures*

Article 145. *Extinció del règim econòmic matrimonial*

Article 146. *Publicitat*

Capítol segon. Les unions estables de parella

Secció primera. Disposicions generals

Article 147. *Requisits*

Article 148. *Expedient previ i inscripció*

Article 149. *Registre d'Unions Estables de Parella*

Secció segona. Relacions i efectes personals i patrimonials

Article 150. *Autonomia patrimonial i regulació de les relacions personals i patrimonials dels convivents*

Article 151. *Direcció de la família i despeses familiars*

Article 152. *Protecció de l'habitatge familiar*

Secció tercera. Extinció

Article 153. *Causes i formalització*

Article 154. *Efectes de l'extinció*

Article 155. *Drets del membre sobrevivent de la parella*

Capítol tercer. La filiació

Secció primera. Disposicions generals

Article 156. *Classes de filiació*

Article 157. *Equiparació jurídica dels fills*

Article 158. *Efectes*

Secció segona. La filiació per naturalesa i per reproducció assistida

Subsecció primera. Disposicions generals

Article 159. *Determinació de la filiació*

Article 160. *Filiació contradictòria*

Article 161. *Període legal de concepció*

Article 162. *Limitació d'efectes*

Subsecció segona. Determinació de la filiació matrimonial

Article 163. *Presumpció de paternitat matrimonial*

Article 164. *Fills concebuts abans del matrimoni dels progenitors*

Article 165. *Naixement abans del matrimoni*

Article 166. *Determinació de la filiació matrimonial en cas de fecundació assistida*

Article 167. *Determinació judicial de la filiació matrimonial*

Article 168. *Impugnació de la paternitat matrimonial*

Article 169. *Impugnació de la maternitat matrimonial*

Subsecció tercera. Determinació de la filiació no matrimonial

Article 170. *Mitjans de determinació*

Article 171. *Presumpció de paternitat extramatrimonial*

Article 172. *Determinació de la filiació extramatrimonial en cas de fecundació assistida*

Article 173. *Capacitat per al reconeixement*

Article 174. *Eficàcia*

Article 175. *Requisits de forma*

Article 176. *Determinació judicial de la filiació no matrimonial*

Article 177. *Impugnació de la paternitat no matrimonial*

Article 178. *Reconeixement viciat*

Article 179. *Impugnació de la maternitat no matrimonial*

Subsecció quarta. Les accions de filiació

Article 180. *Legitimació*

Article 181. *Acumulació de pretensions*

Article 182. *Mesures cautelars*

Secció tercera. La filiació per adopció

Subsecció primera. Disposicions generals

Article 183. *Persones que poden adoptar*

Article 184. *Edat dels adoptants*

Article 185. *Persones que poden ser adoptades*

Article 186. *Persones que no poden ser adoptades*

Article 187. *Consentiment i dret a ser escoltat de l'adoptand*

Article 188. *Consentiment dels progenitors*

Article 189. *Prestació del consentiment*

Article 190. *Autorització judicial*

Subsecció segona. La preadopció

Article 191. *Finalitat i objecte*

Subsecció tercera. Procediments de preadopció i d'adopció

Article 192. *Diligències*

Article 193. *Mesura de preadopció*

Article 194. *Cessació de la mesura*

Article 195. *Proposta d'adopció*

Article 196. *Requisits de la proposta d'adopció*

Article 197. *Constitució de l'adopció*

Article 198. *Termini per constituir l'adopció*

Subsecció quarta. Adopció internacional

Article 199. *Adopció internacional de menors*

Article 200. *Tramitació de l'adopció per l'entitat pública*

Article 201. *Funcions d'intermediació*

Subsecció cinquena. Efectes de l'adopció

Article 202. *Publicitat i retroacció d'efectes*

Article 203. *Efectes de l'adopció*

Article 204. *Obligació d'informar el fill adoptat sobre l'adopció*

Article 205. *Cognoms i nom de la persona adoptada*

Article 206. *Extinció de l'adopció*

Capítol quart. L'autoritat parental

Secció primera. Disposicions generals

Article 207. *Subjectes*

Article 208. *Exercici*

Article 209. *Relacions personals*

Article 210. *Vida separada dels progenitors*

Article 211. *Desacords*

Article 212. *Funcions parentals en la família reconstituïda*

Article 213. *Deure d'informació*

Article 214. *Drets i deures dels progenitors i dels fills*

Article 215. *Intervenció judicial*

Secció segona. La representació legal dels fills

Article 216. *Àmbit*

Article 217. *Contraposició d'interessos*

Secció tercera. Gestió del patrimoni dels fills

Article 218. *Deure d'administració patrimonial i supòsits exclosos*

Article 219. *Destinació dels rendiments dels béns administrats*

Article 220. *Béns administrats pels fills*

Article 221. *Autorització judicial*

Article 222. *Autoritzacions alternatives*

Article 223. *Manca d'autorització*

Article 224. *Prohibicions*

Article 225. *Fi de l'administració*

Secció quarta. Privació, recuperació, suspensió i extinció de l'autoritat parental

Article 226. *Privació*

Article 227. *Recuperació*

Article 228. *Suspensió*

Article 229. *Extinció*

Capítol cinquè. Els aliments familiars

Article 230. *Contingut*

Article 231. *Quantia*

Article 232. *Característiques*

Article 233. *Persones obligades recíprocament*

Article 234. *Ordre de prelació dels obligats*

Article 235. *Pluralitat de persones obligades*

Article 236. *Dret a reclamar els aliments*

Article 237. *Pluralitat de persones amb dret a reclamar*

Article 238. *Compliment*

Article 239. *Actualització*

Article 240. *Garanties*

Article 241. *Pagament per tercers*

Article 242. *Extinció*

Article 243. *Subsidiarietat*

Títol III. Normes de dret internacional privat

Capítol primer. Competència de les autoritats andorranes

Article 244. *Competència de les autoritats andorranes per celebrar el casament civil*

Article 245. *Competència dels tribunals andorrans en matèria matrimonial*

Article 246. *Competència de les autoritats andorranes en matèria d'adopció*

Capítol segon. Determinació de la llei aplicable

Article 247. *Llei personal*

Article 248. *Matrimoni*

Article 249. *Filiació*

Article 250. *Adopció*

Article 251. *Relacions entre els progenitors i els fills*

Article 252. *Institucions de suport*

Article 253. *Aliments*

Article 254. *Unió estable de parella*

Capítol tercer. Reconeixement d'actes i resolucions estrangers

Article 255. *Adopcions constituïdes a l'estranger*

Article 256. *Filiació constituïda a l'estranger mitjançant gestació per substitució*

Disposició addicional primera. *Referències a la pàtria potestat, a les mesures paternofilials i a les unions civils*

Disposició addicional segona. *Terminologia relativa a les persones amb discapacitat*

Disposició addicional tercera. *Equiparació a efectes determinats del matrimoni i de la unió estable de parella*

Disposició addicional quarta. *Referències a l'adopció*

Disposició addicional cinquena. *Emissió de nous documents personals*

Disposició addicional sisena. *Participació en competicions esportives*

Disposició transitòria primera. *Institucions tutelars*

Disposició transitòria segona. *Representant de la persona absent*

Disposició transitòria tercera. *Criteris i barems de valoració*

Disposició transitòria quarta. *Unions civils*

Disposició transitòria cinquena. *Competència jurisdiccional, procediment i efectes en relació amb els matrimonis i les unions civils*

Disposició transitòria sisena. *Efectes de les unions estables de parella*

Disposició transitòria setena. *Règim d'adopció de persones majors d'edat*

Disposició transitòria vuitena. *Garanties dels internaments*

Disposició derogatòria única

Disposició final primera. *Modificació de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort*

Disposició final segona. *Modificació de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996*

Disposició final tercera. *Modificació de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil*

Disposició final quarta. *Modificació de la Llei 12/2019, del 15 de febrer, qualificada de tècniques de reproducció humana assistida*

Disposició final cinquena. *Modificació de la Llei de taxes judicials, del 22 de juny del 2000*

Disposició final sisena. *Llibres del Registre Civil*

Disposició final setena. *Modificació de normes reglamentàries*

Disposició final vuitena. *Desenvolupament reglamentari*

Disposició final novena. *Tractats internacionals i convenis de col·laboració i adaptació de la normativa relativa a la verificació de la capacitat*

Disposició final desena. *Estudi relatiu als documents personals*

Disposició final onzena. *Textos consolidats*

Disposició final dotzena. *Entrada en vigor*

Exposició de motius

I. Antecedents i finalitat de la Llei

La promulgació i entrada en vigor de la Constitució del Principat d'Andorra de l'any 1993 ha tingut repercussions en tot l'ordenament jurídic andorrà, i d'una manera molt significativa en la part del dret civil que constitueix el dret de la persona i de la família. El text constitucional, en efecte, ha facilitat l'aparició de noves modalitats de família i noves formes de relació personal i familiar que s'aparten de l'arquetip de família que encara predominava al Principat d'Andorra abans de la Constitució, arrelat en costums que s'havien perllongat en el decurs dels segles i que responia a unes formes d'organització de la vida familiar, social i econòmica que es trobaven ja en clara regressió en les darreres dècades.

Aquest fet explica que, un cop vigent la Constitució, el legislador andorrà mostrés aviat interès a iniciar la renovació del dret de la persona i de la família i anés acomodant pas a pas el dret andorrà tradicional als principis que inspiren el text constitucional i a una realitat social caracteritzada per una creixent heterogeneïtat de les famílies andorranes. En aquest sentit, citant només les normes més rellevants de rang legal, cal recordar l'aprovació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, modificada en diverses ocasions; la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat, del 21 de març de 1996, posteriorment modificada i parcialment derogada; la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996; la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars; la Llei 4/2005, del 21 de febrer, qualificada de les unions estables de parella; la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils; la Llei 27/2017, del 30 de novembre, de mesures urgents per a l'aplicació del Conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat, fet a Nova York el 13 de desembre del 2006; la Llei 12/2019, del 15 de febrer, qualificada de tècniques de reproducció humana assistida, i la Llei 14/2019, del 15 de febrer, qualificada dels drets dels infants i els adolescents. Tota aquesta normativa, amb les seves disposicions reglamentàries de desenvolupament, han contribuït de manera decisiva a fer que el dret de la persona i de la família s'anés equiparant al dels països sociològicament i culturalment més propers al Principat d'Andorra.

La present Llei fa un salt qualitatiu en aquest procés evolutiu en aplegar en un cos legal unitari, amb tècnica codificadora, tota la normativa civil relativa a la persona i a la família i prefigurar així allò que seria el contingut d'un llibre relatiu a aquestes matèries en un codi civil. Aquest tipus d'exercici legislatiu contribueix a millorar l'ordenació sistemàtica de la matèria i a facilitar-ne la consulta als operadors jurídics, i esdevé també l'ocasió idònia per harmonitzar la presentació de la matèria regulada i completar-ne els continguts. La formulació d'un nou text legal, en aquest cas, no només serveix per salvar llacunes i esmenar els inevitables desajustos produïts per l'acumulació successiva de lleis sinó també, com direm, per implementar algunes convencions internacionals subscrietes per l'Estat andorrà. Es pot dir, en resum, que aquesta Llei qualificada de la persona i de la família és en gran part una recopilació ordenada de tota la normativa avui vigent en la matèria, però també constitueix un pas endavant en el procés d'adaptació del dret de la persona i de la família a l'evolució de la societat andorrana. Això ha estat una opció deliberada, fruit de la voluntat de preservar tant com fos possible el dret heretat com a expressió fidel de la tradició jurídica andorrana però també de millorar-lo tècnicament i d'adaptar-lo de manera respectuosa als canvis socials.

II. El dret de la persona

Aquesta Llei consta de 256 articles, ordenats en títols, capítols i, quan ha estat necessari, seccions i subseccions. El títol primer es dedica a la persona física, com a eix central de l'ordenament jurídic civil, i s'hi inclouen les disposicions que regulen l'inici i l'extinció de la personalitat civil, la capacitat jurídica, l'estatut civil de les persones menors d'edat i emancipades, la provisió de suports per a les persones amb discapacitat i les institucions per mitjà de les quals es fa efectiva la protecció o el suport de caràcter personal i patrimonial. Per raons sistemàtiques, s'ha inserit també en aquesta seu la regulació dels efectes de la commoriència, així com el règim de protecció de les persones desaparegudes i els supòsits en què escau promoure la declaració judicial d'absència o de mort.

La novetat més rellevant d'aquesta part de la Llei és l'adequació del dret andorrà als principis rectors del Conveni de les Nacions Unides relatiu als drets de les persones amb discapacitat, fet a Nova York el 13 de desembre del 2006, el qual, conjuntament amb el seu Protocol, van ser signats i ratificats per l'Estat andorrà en els anys 2007 i 2012 i que van entrar en vigor el 10 d'abril del 2014. El Conveni disposa que els Estats signants han de reconèixer que les persones amb discapacitat tenen capacitat jurídica en igualtat de condicions amb les altres en tots els aspectes de la vida. La implementació d'aquest principi ha implicat haver de suprimir la incapacitació o modificació judicial de la capacitat, eliminar les mesures que comportaven la substitució de la voluntat de les persones amb discapacitat i oferir a aquestes persones uns suports que garantissin l'exercici dels seus drets en igualtat de condicions.

En l'àmbit civil, la principal novetat d'aquesta implementació ha estat la supressió de la institució de la tutela i de l'autoritat parental prorrogada o rehabilitada com a tècniques de protecció de persones majors d'edat i l'articulació de la prestació de suports per a l'exercici de la capacitat de les persones amb discapacitat per mitjà de mesures voluntàries o, subsidiàriament, judicials, tot posant el centre de gravetat del sistema en la institució de la curatela. Tanmateix, la Llei pressuposa que a vegades la curatela no s'arribarà a constituir si la persona afectada ha atorgat poders preventius en previsió d'una futura necessitat de suport o també si la persona amb discapacitat ja és assistida satisfactòriament per mitjà d'un guardador de fet sense que hagin d'intervenir els tribunals. En tots els casos, les mesures de suport es caracteritzen per la seva gran plasticitat, perquè han d'adaptar-se a la situació concreta de la persona assistida, i han d'afavorir que aquesta persona desenvolupi el seu propi procés de presa de decisions. A vegades, si la persona amb discapacitat no pot formar la seva voluntat, el suport haurà de tenir caràcter representatiu, però sempre s'hauran de respectar els desitjos i preferències que eventualment hagués expressat la persona afectada.

Un cop definits en el capítol segon del títol primer els principis generals en matèria de provisió de suports, el capítol tercer desplega extensament la regulació de les diferents institucions de protecció o de suport a la persona. El capítol conté una primera secció de disposicions generals i a continuació la regulació separada de la tutela de menors, les curateles, el defensor judicial, la guarda de fet i els patrimonis protegits. La curatela, en particular, es presenta com una institució multifuncional, que es pot constituir no només com a mesura de suport a favor d'una persona amb discapacitat, sinó també en interès d'un menor emancipat o d'una persona absent, o com un instrument de defensa d'interessos i de gestió patrimonial en els supòsits en què les lleis així ho preveuen. Se suprimeix, però,

la curatela de la persona pròdiga, entenent que l'ordenament ja disposa de mitjans per protegir els drets i expectatives de les persones que tenen o podrien tenir drets d'aliments respecte del pròdig, i que a vegades es podrà recórrer també a l'establiment de mesures de suport per afrontar les conseqüències d'aquesta patologia.

Finalment, és novetat també del dret andorrà de la persona la introducció dels patrimonis protegits. El patrimoni protegit és un patrimoni constituït amb aportacions d'una o diverses persones que queda afectat a satisfer les necessitats d'una persona amb discapacitat. El patrimoni és administrat per la persona que proposin els constituents i els béns o diners aportats no responen dels deutes de l'aportant ni dels del beneficiari, sinó només de les obligacions concretes per l'administrador per atendre les necessitats de la persona protegida.

III. El dret de la família

El títol II, que és el més extens atès el nombre de matèries que s'hi regulen, es dedica a la família, o potser millor, a les famílies, enteses omniconceptivament, com a element bàsic de la societat, tal com disposa la Constitució andorrana. En primer lloc, s'incorpora a aquest títol la normativa de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, amb les seves modificacions i amb algunes adaptacions. El canvi més rellevant en aquest àmbit consisteix a eliminar la diferenciació terminològica entre les unions civils de persones del mateix sexe i els matrimonis civils de persones de sexe diferent. Tenint en compte que aquestes dues institucions de la Llei qualificada del matrimoni produeixen els mateixos efectes jurídics, s'ha optat per donar-los el mateix nom. Així doncs, a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, l'ordenament jurídic andorrà reconeixerà dues formes de matrimoni: el casament civil, al qual poden accedir tant les parelles homosexuals com les heterosexuales, i el matrimoni canònic. Per tant, se suprimeix la possibilitat de celebrar unions civils en el futur, i es disposa que les que s'hagin constituït fins a l'actualitat es regiran en endavant per la normativa matrimonial d'aquesta Llei.

El capítol primer del títol segon, dedicat al matrimoni, presenta una ordenació seqüencial de la matèria que inclou, en seccions successives, tot el relatiu als trets essencials del sistema matrimonial andorrà, els efectes limitats de la promesa de matrimoni, els requisits del matrimoni i els impediments matrimonials, l'expedient previ, la celebració del casament civil, la rellevància civil del matrimoni canònic, els efectes personals i patrimonials del matrimoni, les relacions patrimonials entre cònjuges, els capítols matrimonials, el règim econòmic matrimonial, les causes de nul·litat, separació i dissolució del matrimoni i, finalment, els efectes de les crisis matrimonials.

En la regulació del matrimoni, el nou marc legal respecta els principis essencials establerts en la Llei qualificada del matrimoni, com ara el sistema matrimonial facultatiu de tipus llatí que permet contraure casament civil o matrimoni canònic amb els mateixos efectes, i la regulació del casament civil, que es manté dins d'uns paràmetres ajustats als valors actualment prevalents en el si de la societat andorrana. En aquesta regulació és remarcable la supressió de les proclames, amb manteniment però de l'expedient previ davant del Registre Civil a fi de verificar que no existeix cap impediment per celebrar el casament projectat. També es modifica el tractament de l'aptitud per prestar el consentiment matrimonial, aptitud que es presumeix i es referma amb la possibilitat que la persona amb

discapacitat pugui disposar dels suports que li calguin, d'acord amb l'esperit de la reforma que es fa en matèria d'exercici de la capacitat jurídica.

Punt i apart mereix la introducció d'un sistema de separació i divorci no causals. La Llei abandona el tractament casuístic de l'accés a la separació i el divorci fins ara vigent i permet demanar-los sense al·legar cap causa ni exigir l'observança de períodes significatius d'espera. Es considera que la voluntat unilateral de qualsevol dels cònjuges de posar fi a la convivència és sempre expressió d'una crisi profunda en els vincles afectius que fonamenten el matrimoni i que això és suficient per obtenir la separació o el divorci sense necessitat de buscar culpables de la crisi de la parella ni haver de constatar per altres mitjans que el matrimoni està irremeiablement trencat. En la mateixa direcció, s'elimina la necessitat d'instar un primer procediment de separació matrimonial abans de demanar el divorci, amb tot el cost econòmic i emocional inherent a aquest doble tràmit. Ara, dependrà només d'un i altre cònjuge la decisió de demanar bé la separació o bé el divorci, o els dos pronunciaments consecutivament si així ho prefereixen.

La part relativa als efectes patrimonials del matrimoni es regula de forma extensa, tot aprofitant i actualitzant materials procedents de les lleis abans esmentades aprovades després de la Constitució, i també del Decret del 15 de novembre de 1975, de drets civils de la dona casada, i de costums andorrans que esdevenen ara preceptes legals. La Llei introdueix normes de règim primari, inspirades en el principi d'igualtat dels cònjuges, referides a la direcció de la família, la contribució a les despeses familiars, la responsabilitat derivada de les obligacions concretes per atendre les necessitats de la família i la protecció de l'habitatge familiar. Es regulen també els capítols matrimonials i el règim econòmic matrimonial de separació de béns, que com a règim legal supletori dels matrimonis andorrans, és l'instrument jurídic ordenador de la pràctica totalitat dels interessos econòmics de les famílies del país. En matèria de règim econòmic, la Llei ha descartat la introducció, encara que fos amb el caràcter de règim opcional, d'algun tipus de règim de comunitat universal, de comunitat de guanys o de participació en els guanys. Són règims que no tenen antecedents ni pràctica remarcable en la cultura jurídica del país i que tampoc no són objecte d'una demanda social significativa. Això no obsta, naturalment, al fet que els contraents o els cònjuges puguin pactar algun d'aquests règims, configurant-los autònomament o a partir de models comparats, de la manera que més convingui als seus interessos.

De la regulació del règim de separació de béns és destacable la introducció d'un dret a compensació econòmica per raó de treball, que s'estableix a favor del cònjuge que ha treballat per la casa substancialment més que l'altre o que ha treballat per a l'altre sense retribució o amb una retribució insuficient. La compensació es pot meritjar en cas de crisi matrimonial i també en cas de dissolució del matrimoni per mort, sempre i quan el cònjuge que ha treballat per a la casa o per a l'altre cònjuge no hagués estat ja compensat durant el matrimoni o per via successòria amb atribucions a títol lucratiu fetes a favor seu. La regulació de la compensació estableix regles per al seu càlcul basades en la comparació entre els guanys d'un i altre cònjuge durant el matrimoni i dona llibertat al batlle per concretar-ne l'import, dins de certs límits quantitativs, tot valorant la durada, intensitat i naturalesa de la dedicació familiar del cònjuge creditor.

Després de la regulació del règim econòmic s'ha ubicat la dels drets viduals de caràcter familiar, que bàsicament dota de forma de llei els costums vigents en aquesta matèria. Els

drets viduals comprenen els anomenats drets de predetracció i l'any de viduïtat, i en queda exclosa la quarta vidual, que es troba regulada com a dret successori en la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort. La Llei també ha prescindit de la regulació de l'usdefruit vidual capitular, tenint en compte la nova configuració dels pactes successoris de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort i el fet que es tracta d'una institució que respon a un model de successió contractual propi d'una economia rural poc desenvolupada i ja àmpliament superada per la situació socioeconòmica andorrana actual. Naturalment, si els cònjuges el volen pactar ho poden fer en capítols, encara que la institució estigui mancada de regulació. L'autonomia de la voluntat ja en determinarà el contingut i el règim jurídic.

El capítol relatiu al matrimoni es tanca amb la regulació dels efectes de les crisis matrimonials, un àmbit normatiu d'aplicació freqüent en el qual era recomanable reforçar l'autonomia privada dels cònjuges o futurs cònjuges i també introduir un major nivell de concreció de les mesures que pot adoptar l'autoritat judicial, sens perjudici de garantir-li un marge substancial de discrecionalitat. En aquest context, cal fer notar la regulació dels pactes en previsió d'una ruptura matrimonial, amb establiment de requisits formals i substantius rigorosos, en línia amb precedents comparats ben acreditats, i també dels pactes amistosos de separació fets fora de conveni regulador, dels quals es reconeix l'eficàcia vinculant si bé amb la previsió que se'n pugui demanar la revocació en un termini breu si no van ser signats amb assessorament independent per a cada cònjuge. Dels efectes de la crisi matrimonial, cal remarcar particularment la regulació de l'atribució de la guarda dels fills, en la qual s'explicita la preferència pel manteniment de les responsabilitats parentals compartides després del cessament de la convivència, la possibilitat d'assignar a un dels cònjuges l'ús temporal de l'habitatge familiar i la fixació més precisa dels criteris que cal ponderar per atribuir una pensió compensatòria al cònjuge més perjudicat per la ruptura. El capítol segon d'aquest títol es dedica a les unions estables de parella, que constitueixen una modalitat de família alternativa al matrimoni. La seva regulació respecta substancialment l'opció de política jurídica adoptada en la Llei 4/2005, del 21 de febrer, qualificada de les unions estables de parella, amb algunes millores tècniques i una sistematització més apropiada. La Llei segueix exigint, per raons ben atenedibles de seguretat jurídica, que la unió es formalitzi, es faci pública amb una inscripció registral amb efectes constitutius i respongui a l'existència d'una vida en comú degudament acreditada. La regulació de les unions estables de parella parteix del criteri que la unió produeix efectes anàlegs al matrimoni pel que fa al desenvolupament de la vida familiar i les relacions econòmiques entre els convivents, i proposa en via de principi un marc més limitat de protecció dels convivents en cas de dissolució de la unió en vida dels dos membres de la parella, però cal tenir en compte que aquests han de pactar en conveni privat els drets, deures i efectes que han de regir la seva convivència i, per tant, poden decidir ampliar o restringir les conseqüències jurídiques del fet de conviure o de trencar la vida en comú.

A continuació del matrimoni i les unions estables, es presenta el règim jurídic de la filiació, que pot tenir lloc per naturalesa, per reproducció assistida o per adopció. En els tres casos el vincle de filiació produeix els mateixos efectes, però les regles que condueixen a la seva determinació són diferents. En matèria de filiació per naturalesa, la Llei respecta els principis que informen la normativa tradicional vigent al Principat d'Andorra, que aspira a que pugui concordar tant com sigui possible la filiació legal i la biològica, efecte que s'aconsegueix atribuint una legitimació i uns terminis amplis per a exercir les accions de filiació,

particularment quan es tracta de reclamar-la. S'afavoreix també la determinació de la filiació amb l'extensió de la presumpció de paternitat al company de la mare que conviu amb ella en règim d'unió estable, atès que la convivència consta acreditada amb la inscripció registral de la unió. Si la concepció del fill ha tingut lloc per mitjà de tècniques de reproducció assistida, la Llei aprofita els mitjans de determinació de la filiació per naturalesa, però sense oblidar que quan la tècnica aplicada és heteròloga i no s'empren gàmetes de la parella per a la fecundació el fonament de la filiació és el consentiment de la dona gestant i, si escau, de la seva parella a la pràctica de la tècnica en qüestió.

En matèria d'adopció, la Llei reformula els requisits d'edat i de durada de la relació entre les dues persones adoptants en termes més igualitaris i més coherents amb la finalitat pretesa amb l'adopció, i introdueix, com permeten alguns ordenaments propers en el dret comparat, la possibilitat d'adoptar una persona major d'edat, sempre que hagués hagut convivència durant la minoria d'edat amb la persona adoptant i s'haguessin mantingut els lligams afectius entre aquesta i la persona adoptada. En l'adopció dels menors desemparats, es regula la mesura de preadopció i se n'estableixen els pressupòsits, explicitant que es podrà acordar només si els progenitors o el tutor del menor ho sol·liciten i abandonen els seus drets o bé si s'acredita que no és possible o raonable la reintegració de la persona menor d'edat en la seva família d'origen. En aquests casos, un cop la resolució és ferma, es considera que el desemparament és definitiu i es pot procedir a la preadopció i posteriorment a l'adopció, sense haver d'obtenir de nou el consentiment dels progenitors. També és destacable, en seu d'adopció, la regulació dels requisits que s'han d'observar en les adopcions internacionals i les funcions que exerceix l'administració pública andorrana, per mitjà del Servei especialitzat d'adopcions que actua com a autoritat central, en compliment del Conveni de la Haia de 29 de maig de 1993, relatiu a la protecció dels infants i a la cooperació en matèria d'adopció internacional, conveni al qual l'Estat andorrà es va adherir a 1997 i que va entrar en vigor aquell mateix any. Finalment, per a totes les adopcions, es referma el dret de la persona adoptada a conèixer els seus orígens i la col·laboració dels òrgans administratius competents per fer possible aquest dret. En la mesura que aquest dret pressuposa el coneixement de la condició pròpia de persona adoptada, s'estableix que els pares adoptius tenen el deure d'assabentar el fill del fet de la seva adopció.

La regulació de l'autoritat parental –terme que substitueix el tradicional i avui ja anacrònic de pàtria potestat– emfatitza la naturalesa d'aquesta autoritat com a responsabilitat que s'exerceix en interès dels fills i amb respecte a la seva creixent autonomia. El dret andorrà presentava històricament dèficits significatius en aquest àmbit, que han estat progressivament superats. La Llei remarca ara que aquesta autoritat en via de principi s'ha d'exercir conjuntament per ambdós progenitors i estableix el deure d'informar i d'escoltar els fills abans de prendre decisions que els afectin, d'acord amb la seva edat i capacitat natural i en tot cas a partir dels dotze anys. En matèria de gestió patrimonial, es formula una llista dels actes per a fer els quals els progenitors necessiten autorització judicial, però aquesta autorització es pot substituir pel consentiment del mateix fill a partir dels setze anys. També a partir d'aquesta edat el fill pot ja administrar autònomament els recursos que obtingui amb el seu treball. Una novetat destacable, amb la qual es reconeix la diversitat de models familiars presents en la societat actual, és l'atribució d'un àmbit d'actuació al cònjuge o parella d'un dels progenitors en cas que visqui amb els fills d'aquest en una unitat familiar reconstituïda, és a dir, en una llar en la qual la parella conviu amb fills no

comuns. La Llei permet en aquest cas que el dit cònjuge o parella pugui participar en la presa de decisions quotidianes o també urgents en cas de risc imminent per als menors que no siguin fills propis, i fins i tot, excepcionalment, assumir-ne la guarda i l'exercici de les responsabilitats parentals en cas de mort del progenitor, si es compleixen els requisits establerts per la norma.

El darrer capítol del títol II regula els aliments legals de naturalesa familiar. La Llei actualitza la normativa tradicional sobre la matèria, que té arrels remotes en el dret romà, amb algunes precisions introduïdes per una jurisprudència reiterada i addicions provinents de la Llei qualificada del matrimoni i de la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat.

IV. El dret internacional privat de la persona i de la família

El títol III de la Llei agrupa en tres capítols les normes de dret internacional privat que s'han considerat imprescindibles per determinar, en les relacions jurídiques que presenten punts de vinculació a altres ordenaments, el marc en el qual són competents les autoritats andorranes i el marc en el qual s'aplica el dret andorrà o es reconeixen els actes o resolucions que han tingut lloc en aplicació d'un dret estranger. Aquestes disposicions són molt necessàries, ja que una part important de la població del Principat d'Andorra està formada per persones que no tenen la nacionalitat andorrana. La delimitació de la competència de les autoritats andorranes s'ha centrat en aquells àmbits on la seva intervenció pot ser demanada o qüestionada amb més freqüència, com és el cas de la celebració del casament civil o el coneixement de les demandes en matèria matrimonial. La Llei ha uniformat la terminologia emprada quant al punt de connexió relatiu a la residència, optant pel criteri de la residència habitual, com a concepte estàndard en el dret internacional privat europeu, excepte quan es tracta de la competència de les autoritats andorranes en matèria de casament civil i d'adopció, supòsits en els quals es demana que hi hagi residència legal, efectiva i permanent a Andorra.

V. Part final

La part final de la Llei està constituïda per sis disposicions addicionals, vuit disposicions transitòries, una disposició derogatòria i dotze disposicions finals. La confecció d'una llei general de la persona i de la família amb novetats substancials en la regulació de l'autonomia personal, la capacitat de les persones i la vida familiar amb els seus efectes personals i patrimonials transcendeix a tot l'ordenament jurídic i ha provocat la necessitat d'adaptar o modificar un nombre substancial de lleis.

És el cas, en primer lloc, de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, l'exposició de motius de la qual ja advertia que la seva regulació hauria de ser imprescindiblement concordada amb la que fes un futur codi de família. La Llei 46/2014 es modifica ara per adaptar-la substantivament i terminològicament al nou tractament de la capacitat i règim de suports a les persones amb discapacitat, i s'aprofita l'avinentsa per introduir-hi algunes millores tècniques i desenvolupaments institucionals demanats per la pràctica dels operadors jurídics, especialment en l'àmbit judicial i notarial.

Es modifica també la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1966, amb la mateixa finalitat d'adequar-ne el contingut al nou model de suports a les persones amb discapacitat, atès

que ara desapareixen les limitacions a la capacitat d'obrar i les institucions dites de substitució de la capacitat i s'introdueixen diverses modalitats de suports, voluntaris o judicials, que han de tenir accés al Registre. Ha calgut adaptar també la legislació registral a les reformes del règim de determinació de la filiació introduïdes per la present Llei, tant pel que fa a l'abast de la presumpció de paternitat com pel que fa a la pràctica dels reconeixements de filiació i al procediment de determinació de la filiació per mitjà de resolució dictada en un expedient registral. Particularment notable és la incorporació en la Llei del Registre Civil de sengles procediments per poder obtenir el canvi del nom o la rectificació de la menció registral del sexe a efectes d'adequar-los a la identitat de gènere viscuda per la persona afectada. La identitat de gènere és un tret essencial de la personalitat, consubstancial a la dignitat de la persona i en relació al qual aquesta s'ha de poder autodeterminar. Això és també una exigència del dret al respecte de la vida privada de la persona, tal com ha declarat reiteradament el Tribunal Europeu de Drets Humans. Per a la rectificació de la menció registral del sexe, la regulació que ara s'introdueix requereix que la persona acrediti que porta un temps raonable essent conegut públicament i en el seu entorn familiar, professional o social proper amb la identitat que vol fer valer, en termes plenament conformes amb la jurisprudència del tribunal esmentat.

En matèria processal, es modifica la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, també arran de la implementació del Conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat, fet a Nova York el 13 de desembre del 2006, que ha comportat la supressió del procediment de modificació de la capacitat i la seva substitució per un procediment per a la provisió de mesures de suport. Aquest procediment es configura preferentment com a procediment sense oposició, però que pot esdevenir contenciós si la persona amb discapacitat, el Ministeri Fiscal o altres compareixents s'oposen als suports sol·licitats. A banda d'aquest canvi, cal fer notar el desplaçament al codi processal, per raons sistemàtiques, del procediment d'autorització judicial de l'internament involuntari amb finalitats terapèutiques, i l'addició de diverses matèries relacionades amb l'àmbit personal o familiar com a objecte del procediment de jurisdicció voluntària.

Hom pot fer esment també, finalment, de la modificació de la Llei 12/2019, del 15 de febrer, qualificada de tècniques de reproducció humana assistida, a fi de deixar clar que poden accedir-hi tant els cònjuges com les parelles no casades i que la seva pràctica, fins i tot com a fecundació *post mortem*, pot portar a l'establiment d'una filiació matrimonial respecte del cònjuge o d'una filiació extramatrimonial respecte de la parella no casada de la mare gestant.

Títol I. La persona

Capítol primer. *La persona física*

Article 1. *Personalitat civil*

1. La personalitat civil s'adquireix amb el naixement i s'extingeix amb la mort.

2. El concebut es considera nascut per a tots els efectes que li siguin favorables, si arriba a néixer amb vida, una vegada separat del cos matern.

Article 2. *Commorència*

En cas de mort de diverses persones en un mateix esdeveniment sense que es pugui establir l'ordre de la defunció es considera que han mort alhora i no hi ha successió o transmissió de drets entre elles. També s'entén que aquestes persones han mort alhora si llurs defuncions tenen unitat de causa o de circumstància i han transcorregut menys de setanta-dues hores entre elles.

Article 3. *Capacitat jurídica*

1. Totes les persones tenen capacitat jurídica per exercir els drets dels quals són titulars, d'acord amb la seva capacitat natural i amb el que estableix aquesta Llei.

2. El ple exercici de la capacitat jurídica s'adquireix amb la majoria d'edat, que s'assoleix als divuit anys. Per al còmput de l'edat es considera complet el dia del naixement.

3. Les persones majors d'edat amb discapacitat poden exercir la seva capacitat jurídica, quan sigui necessari, per mitjà de mesures de suport ordenades per la mateixa persona o proveïdes per l'autoritat judicial en el seu interès o per mitjà de suports de fet.

4. Les limitacions a l'exercici de la capacitat jurídica s'han d'interpretar d'una manera restrictiva, atenent la capacitat natural.

Article 4. *Persona menor d'edat*

1. La persona menor d'edat pot fer per ella mateixa, segons la seva edat i capacitat natural, els actes relatius als drets de la personalitat, llevat de disposició expressa de les lleis que els regulin, els actes relatius als béns o serveis propis de la seva edat, d'acord amb els usos socials, i tots els altres actes permesos per la llei.

2. L'interès superior de la persona menor d'edat ha de fonamentar tota decisió que afecti el seu àmbit personal o patrimonial.

3. La persona menor d'edat:

a) Ha de ser informada i escoltada abans que es prengui una decisió que l'afecti, d'acord amb la seva edat i capacitat natural i en tot cas si ha complert dotze anys.

b) Ha de donar el seu consentiment per a qualsevol acte jurídic del representant legal que l'obligui a realitzar alguna prestació de caràcter personal, si ha complert dotze anys o si, tenint-ne menys, té prou coneixement.

Article 5. *Persona menor d'edat emancipada*

1. La persona menor d'edat emancipada actua jurídicament com si fos major d'edat, però necessita l'assentiment dels seus progenitors o, a manca d'aquests, del curador per fer els actes que estableix l'article 221 i per acceptar el càrrec d'administradora d'una societat. No cal l'assentiment per als actes relatius als béns i als drets adquirits per donació o a títol successori si el donant o el causant l'han exclòs expressament.

2. L'assentiment no es pot concedir de manera general, però es pot atorgar per a diversos actes de la mateixa naturalesa o referits a la mateixa activitat econòmica, encara que siguin futurs, especificant-ne les circumstàncies i característiques fonamentals.

3. La persona menor d'edat emancipada pot demanar autorització judicial per actuar tota sola en els casos d'impossibilitat o de desacord entre les persones que han de donar l'assentiment, o si aquestes persones no el donen sense causa justificada.

4. Els actes fets sense assentiment són anul·lables a instància del mateix menor en el termini de caducitat de quatre anys a comptar de la seva conclusió, amb el suport que necessiti, si escau, un cop arribi a la majoria d'edat, o a instància de la persona a qui correspongui assistir-lo pel període restant fins que arribi a la majoria d'edat.

Article 6. Formes d'emancipació

1. L'emancipació pot tenir lloc:

a) Per consentiment dels qui exerceixen l'autoritat parental o la tutela. Es requereix que la persona menor d'edat tingui almenys setze anys i la consenti. En cas de consentiment del titular de la tutela, cal, a més, autorització judicial obtinguda en procediment de jurisdicció voluntària, prèvia audiència del Ministeri Fiscal. L'emancipació per consentiment s'atorga en escriptura pública, i ha de ser comunicada d'ofici pel notari al Registre Civil.

b) Per resolució judicial, dictada en procediment de jurisdicció voluntària, a petició de la persona menor d'edat de més de setze anys, si hi ha causes que fan impossible la convivència amb els progenitors o amb el tutor, o que dificulten greument l'exercici de l'autoritat parental o de la tutela. En aquest procediment es requereix l'audiència prèvia de les persones que exerceixen l'autoritat parental o la tutela, així com del Ministeri Fiscal.

2. L'emancipació és irrevocable i s'ha d'inscriure en el Registre Civil. Mentre no s'hi inscriu, no produeix efectes contra tercers.

3. La persona menor d'edat de més de setze anys es considera emancipada si viu d'una manera econòmicament independent dels progenitors o del tutor amb el seu consentiment, el qual pot ser revocat. La persona menor d'edat de vida independent necessita l'assentiment dels seus progenitors o del seu tutor per als mateixos actes que el menor emancipat.

Article 7. Desaparició i declaració d'absència

1. En cas de desaparició d'una persona del seu lloc de residència i de manca de notícies sobre el seu parador, qualsevol persona amb un interès legítim o el Ministeri Fiscal poden sol·licitar a l'autoritat judicial, en procediment de jurisdicció voluntària, que nomeni un defensor judicial que representi la persona desapareguda en judici o tingui cura dels seus afers que no admetin demora, si no ha deixat un apoderat que se'n pugui fer càrrec.

2. Transcorregut el termini d'un any a comptar des de la data de la desaparició o d'aquella en què es tingueren les darreres notícies de la persona desapareguda, amb el dubte de si és viva, se'n pot instar la declaració judicial d'absència. El termini és de tres anys si la persona desapareguda va deixar un administrador dels seus béns i el mandat no s'ha extingit abans.

3. La declaració judicial d'absència es tramita en un procediment de jurisdicció voluntària a instàncies del cònjuge o persona convivent amb l'absent, dels seus descendents o ascendents, o del Ministeri Fiscal. En el mateix procediment s'ha de constituir la curatela de l'absent, que es regula pel que disposa l'article 58.

Article 8. Declaració judicial de mort

1. Es pot instar la declaració judicial de mort d'una persona que ha desaparegut del seu domicili o del darrer lloc conegut de residència, sense que se n'hagin tingut més notícies, si concorre alguna de les circumstàncies següents:

a) Que hagin transcorregut deu anys des de la data de la desaparició o de les darreres notícies.

b) Que hagin transcorregut cinc anys des de la data de la desaparició o de les darreres notícies, si en el moment de vèncer aquest termini el desaparegut hagués complert l'edat de 85 anys.

c) Que hagin transcorregut dos anys des de la data de la desaparició, si aquesta hagués tingut lloc en circumstàncies de perill greu per a la vida.

2. També es pot instar la declaració judicial de mort de la persona desapareguda en un naufragi o sinistre de nau o aeronau, transcorregut un mes de la data de l'accident o de les darreres notícies del viatge, sempre que resulti acreditat que la persona es trobava a bord, que hi hagi evidències racionals d'absència de supervivents i que no s'hagin pogut identificar restes humanes de la mateixa.

3. La declaració judicial de mort es tramita en un procediment de jurisdicció voluntària a instàncies de qualsevol persona interessada o del Ministeri Fiscal. La resolució judicial ha d'indicar la data en què s'entén produïda la mort.

Capítol segon. La provisió de suports per a l'exercici de la capacitat

Article 9. Mesures de suport

1. Les persones majors d'edat amb discapacitat tenen dret a disposar dels suports necessaris per exercir la seva capacitat jurídica en condicions d'igualtat.

2. Les mesures de suport per a l'exercici de la capacitat jurídica poden tenir caràcter assistencial o representatiu i poden ser ordenades per la mateixa persona en previsió o apreciació de la concurrència de circumstàncies que les facin necessàries o proveïdes per l'autoritat judicial. El suport també pot ser prestat de manera informal per mitjà de la guarda de fet.

Article 10. Finalitat i exercici de les mesures de suport

1. Les mesures de suport s'adrecen a assistir la persona amb discapacitat en l'exercici de la seva capacitat i a possibilitar el ple desenvolupament de la seva personalitat. A aquest efecte, les persones que presten el suport han de procurar que la persona assistida pugui

desenvolupar el seu propi procés de presa de decisions i han de respectar la seva voluntat i preferències tant com sigui possible.

2. En el procés de presa de decisions, les persones que presten el suport han de facilitar l'accés de la persona amb discapacitat a la informació rellevant, assistir-la de manera adaptada a les seves capacitats i evitar tota mena de pressió, coerció o influència indeguda.

Article 11. *Mesures adoptades per la persona afectada*

1. Qualsevol persona major d'edat o menor emancipada, en previsió de la concurrència futura de circumstàncies que puguin dificultar o impedir l'exercici per ella mateixa de la seva capacitat jurídica, pot atorgar en escriptura pública poders preventius i també proposar el nomenament o exclusió de persones per a exercir la curatela i adoptar disposicions sobre el seu contingut i funcionament en cas que calgui constituir-la. Aquestes disposicions poden incloure mesures de control per garantir el respecte a la seva voluntat i evitar les situacions d'abús, conflicte d'interessos i influència indeguda.

2. Si la persona major d'edat aprecia que té una necessitat de suport actual, també pot constituir en escriptura pública el règim de curatela escaient a les seves circumstàncies, fent els nomenaments i adoptant qualsevol de les disposicions a què es refereix l'apartat 1.

3. En cas que les mesures adoptades per la persona afectada siguin insuficients o esdevinguin inadequades i no es presti el suport necessari d'una altra manera idònia, l'autoritat judicial, a instància de les persones legitimades per a instar el procediment de provisió de mesures de suport, en pot acordar altres que les complementin o les substitueixin.

Article 12. *Poder preventiu*

1. En l'atorgament d'un poder, la persona poderdant pot estipular que el poder subsisteixi si en el futur necessita suport en l'exercici de la seva capacitat. La persona poderdant pot també disposar que el poder comenci a produir efectes a partir de la situació de necessitat i establir les circumstàncies que en determinin l'existència com també la manera d'acreditar-les. A aquest efecte es pot preveure que s'hagi d'atorgar acta notarial que, a més del judici del notari, incorpori un informe pericial que constati la necessitat de suport.

2. Els poders preventius s'han d'atorgar en escriptura pública i poden establir les facultats que tindrà la persona apoderada, donar instruccions per al seu exercici i incloure mitjans de supervisió, mecanismes de revisió i causes específiques d'extinció del poder, inclosa la remoció de la persona apoderada. També poden permetre la delegació de facultats per realitzar actes determinats i establir salvaguardes per a la prevenció d'abusos, influències indegudes i conflictes d'interessos.

3. Quan la persona poderdant es trobi en situació de no poder expressar la seva voluntat, la persona apoderada ha d'exercir el poder prenent les decisions que hauria pres la poderdant d'acord amb la millor interpretació possible de la seva voluntat i preferències.

4. Els poders preventius mantenen la seva eficàcia encara que es constitueixin altres mesures de suport de la persona poderdant. Les persones legitimades per instar el procediment de provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat i el curador, si

n'hi ha, poden sol·licitar a l'autoritat judicial l'extinció dels poders preventius si concorre alguna causa de remoció prevista en el mateix poder o en la llei. Si els poders es van atorgar a favor del cònjuge o de la parella estable o de fet de l'atorgant, el cessament de la convivència determina també la seva extinció, llevat que sigui per causa d'internament del poderdant o altres circumstàncies que no impliquin trencament de la comunitat de vida.

5. Si el poder preventiu abasta tots els afers de l'atorgant, la persona apoderada, si sobrevé la situació de necessitat de suport, queda subjecta a les regles aplicables a la curatela en tot el que no s'hagi previst en el poder.

Article 13. Provisió de suports per l'autoritat judicial

1. Si la persona amb discapacitat té necessitat de suports per a l'exercici de la seva capacitat i no els ha previst o establert ella mateixa ni els presta satisfactòriament cap guardador de fet, els ha de proveir l'autoritat judicial mitjançant la constitució de la curatela o, si escau, el nomenament de defensor judicial.

2. Estan legitimats per instar la provisió judicial de suports la mateixa persona amb discapacitat, el seu cònjuge no separat legalment o de fet, la seva parella estable o de fet, els descendents, els ascendents, els germans, la persona que exerceixi la guarda de fet, el Ministeri Fiscal i el ministeri competent en matèria d'afers socials.

3. Qualsevol persona està facultada per posar en coneixement del Ministeri Fiscal els fets que puguin ser determinants d'una situació que requereixi l'adopció judicial de mesures de suport. Les autoritats i funcionaris públics que coneguin aquests fets per raó de l'exercici de les seves funcions tenen el deure de posar-los en coneixement del Ministeri Fiscal de manera immediata.

4. En la resolució de constitució del règim de suport s'han de tenir en compte la voluntat i les preferències de la persona amb discapacitat pel que fa al tipus i abast del suport i les persones que hauran de prestar-lo o quedar-ne excloses. Excepcionalment i de forma motivada, es pot prescindir de les disposicions prèvies o manifestacions de la persona assistida si s'acrediten circumstàncies greus desconegudes per ella que ho justifiquen o si hi ha risc d'abús, conflicte d'interessos o influència indeguda.

5. Les mesures de suport han de ser proporcionades a les necessitats de la persona amb discapacitat i s'han d'adaptar a la seva condició i circumstàncies personals.

Article 14. Provisió preventiva de suports abans de la majoria d'edat

1. Si és previsible que una persona menor d'edat amb discapacitat pugui necessitar suport per exercir la seva capacitat jurídica en arribar a la majoria d'edat, la mateixa persona assistida o les persones que exerceixen l'autoritat parental o la tutela poden sol·licitar a l'autoritat judicial, durant el darrer any de la minoria d'edat, la provisió preventiva de la curatela, que serà efectiva amb l'assoliment de la majoria d'edat.

2. L'autoritat judicial ha d'escoltar la persona menor d'edat en el procediment i atendre, si escau, la seva voluntat i preferències.

Article 15. Revisió de les mesures de suport

1. Si varien substancialment les circumstàncies que han determinat l'adopció de mesures de suport, aquestes han de ser revisades, sigui per ampliar-les, reduir-les o revocar-les. Tant en la provisió voluntària de suports per la mateixa persona afectada com en la provisió judicial es poden preveure circumstàncies o terminis per a la revisió de les mesures i la forma de dur-les a terme. En tot cas, les mesures que hagin estat objecte de provisió judicial s'han de revisar d'ofici cada tres anys.
2. La revisió de les mesures de suport pot ser demanada per les persones legitimades per instar-ne la provisió i per la que presta el suport, i té lloc seguint el mateix procediment.
3. La revisió de les mesures de suport produeix efectes des de la fermesa de la resolució que l'ordena i no afecta l'eficàcia dels actes realitzats amb anterioritat.

Article 16. Publicitat

1. L'atorgament dels poders preventius, les mesures de suport proposades preventivament o adoptades per la persona que les necessiti i les acordades per l'autoritat judicial s'han de comunicar al Registre Civil per a la seva constància registral. Mentre no s'hi inscrivin, no produeixen efectes contra tercers que en desconeguin l'existència.
2. Les mesures de suport es poden fer constar també, si escau, en el Registre de Societats Mercantils i en altres en què sigui oportú per garantir la protecció patrimonial de la persona que se'n beneficia.

Article 17. Actes realitzats sense suports

1. Els actes i contractes conclusos per una persona amb discapacitat prescindint dels suports establerts per al seu atorgament quan fossin necessaris són anul·lables en el termini de quatre anys des de la seva celebració.
2. Estan legitimats per impugnar-los la mateixa persona amb discapacitat amb el suport que necessiti, els seus hereus en cas de mort abans del transcurs del termini legal i la persona nomenada per prestar-li suport. A manca d'aquesta persona, l'acció pot ser exercida també pel guardador de fet o pel Ministeri Fiscal.

Capítol tercer. Les institucions de protecció o de suport a la persona**Secció primera. Disposicions generals****Article 18. Funcions i deure d'exercici**

1. Els titulars de càrrecs en institucions de protecció o de suport han d'exercir les seves funcions en interès de les persones posades en tutela o curatela per al compliment de les finalitats respectives.

2. Les funcions de protecció o de suport constitueixen un deure, llevat dels casos d'inhabilitat absoluta o relativa i dels que permeten excusar-se'n. El seu exercici té caràcter personalíssim, sense perjudici de la possibilitat d'atorgar poders per a la realització d'actes concrets o per a diversos actes de la mateixa naturalesa o referits a la mateixa activitat econòmica.

Article 19. *Aptitud per exercir els càrrecs*

1. Poden ser titulars de càrrecs en les institucions de protecció o de suport les persones físiques que puguin complir adequadament les funcions del càrrec en exercici de la seva capacitat i no incorrin en cap de les causes d'inhabilitat que preveuen els articles següents.

2. També poden ser titulars de càrrecs les persones jurídiques sense ànim de lucre que tinguin per objecte la protecció de les persones menors d'edat o la prestació de suport a les persones amb discapacitat, i que estiguin acreditades pel Govern, sempre que designin una persona física que les representi en l'exercici d'aquestes funcions i que compleixi amb les condicions previstes a l'apartat anterior.

Article 20. *Causas d'inhabilitat absoluta*

No poden ser nomenades per ser titulars de càrrecs en les institucions de protecció o de suport i, si ho han estat, han de cessar en el seu exercici:

a) Les persones que, per resolució judicial, han estat privades o suspeses de l'exercici de l'autoritat parental, o que han estat remogudes de càrrecs de protecció o de suport o privades de la guarda.

b) Les persones que compleixen una pena privativa de llibertat i les condemnades per qualsevol delicte que faci suposar fonamentadament que no desenvoluparan el càrrec de forma correcta, mentre no hagin estat rehabilitades.

Article 21. *Causas d'inhabilitat relativa*

Tampoc no poden ser titulars de càrrecs en les institucions de protecció o de suport:

a) Les persones excloses de la tutela pels progenitors o pel darrer d'ells que ha exercit l'autoritat parental o excloses de la curatela per la mateixa persona a qui s'ha de donar suport.

b) Les persones designades o nomenades per a l'exercici d'un càrrec de protecció o de suport que tinguin o puguin tenir conflictes d'interessos amb la persona que ha de ser posada o es troba en tutela o en curatela.

c) La persona que té una enemistat personal manifesta amb la persona que ha de ser posada o es troba en tutela o en curatela.

Article 22. *Causas d'excusa*

Poden excusar-se d'exercir els càrrecs en les institucions de protecció o de suport:

a) Les persones que han complert setanta anys o que pateixen una malaltia o discapacitat greu de caràcter permanent.

- b) Les persones que no tenen cap relació amb la persona posada en tutela o en curatela.
- c) Les persones amb una ocupació professional que pugui afectar el bon exercici de les funcions de protecció o de suport.
- d) Les persones que ho justifiquin per trobar-se en una situació que faci inviable l'exercici adient de les funcions de protecció o de suport.

Article 23. Al·legació i apreciació de les excuses

1. L'excusa s'ha d'al·legar davant l'autoritat judicial que ha nomenat el titular del càrrec de protecció o de suport en el termini de quinze dies hàbils, a comptar del moment en què es té coneixement del nomenament.
2. Si la causa que fonamenta l'excusa ha sobrevingut posteriorment al nomenament, s'ha d'al·legar davant l'autoritat judicial en el termini més breu possible. En aquest cas, la persona titular del càrrec està obligada a exercir les seves funcions mentre no sigui acceptada l'excusa. L'autoritat judicial, simultàniament a l'acceptació de l'excusa, ha de nomenar una altra persona per exercir el càrrec.
3. Quan no s'accepta un càrrec de protecció o de suport i es desestima l'excusa que fonamenta la manca d'acceptació, el designat ha d'indemnitzar pels danys i perjudicis que es puguin derivar de la demora del nou nomenament i que se li puguin imputar.

Article 24. Remoció

1. Procedeix decretar la remoció del titular d'un càrrec de protecció o de suport si la seva continuïtat en el càrrec es considera contrària als interessos de la persona en tutela o en curatela.
2. La remoció es decreta per resolució judicial dictada d'ofici o a instàncies del Ministeri Fiscal, de la mateixa persona posada en tutela o en curatela o de qualsevol altra persona interessada, després d'escoltar el parer del titular del càrrec i de les altres persones que l'autoritat judicial consideri convenients en interès de la persona a qui es presta protecció o suport.
3. Un cop decretada judicialment la remoció, es procedeix de forma immediata a nomenar una altra persona per a l'exercici del càrrec.

Article 25. Cessament en els càrrecs

1. Són causes que determinen el cessament dels titulars dels càrrecs en les institucions de protecció o de suport:
  - a) La mort, la declaració de mort o d'absència o, en el cas de les persones jurídiques, la seva dissolució.
  - b) La pèrdua sobrevinguda d'aptitud per exercir el càrrec o l'adveniment d'una causa d'inhabilitació absoluta o relativa.
  - c) L'excusa per causa sobrevinguda admesa per resolució judicial.
  - d) La remoció del càrrec.

2. L'adveniment d'una causa de cessament en els càrrecs d'una institució de protecció o de suport s'ha de posar en coneixement de l'autoritat judicial sense demora pel mateix titular del càrrec, si és possible, o per les persones obligades a promoure la constitució del règim de protecció o de suport. Mentre no siguin nomenats els càrrecs suplents, la persona cessant, llevat del cas d'impossibilitat, té el deure de continuar realitzant els actes indispensables de la seva funció.

Article 26. Prohibicions

Es prohibeix als titulars dels càrrecs en les institucions de protecció o de suport:

- a) Realitzar actes de transmissió o d'adquisició de béns o drets a títol oneros amb la persona en tutela o en curatela, tant de forma directa com per mitjà de persona interposada.
- b) Adquirir per ells mateixos o per persona interposada qualsevol dret de crèdit contra la persona en tutela o en curatela.
- c) Exercir les funcions del seu càrrec en els actes que la persona en tutela o en curatela atorgui o en els litigis que tingui amb el cònjuge o la parella del dit titular del càrrec, o amb qualsevol dels seus parents en línia recta per consanguinitat o afinitat fins al quart grau.

Article 27. Gratuïtat

1. Les persones titulars dels càrrecs de protecció o de suport exerceixen els seus càrrecs de manera gratuïta, llevat dels casos en què s'estableixi expressament una remuneració. Tanmateix, aquestes persones tenen dret al reemborsament de despeses i a la indemnització pels danys patits en l'exercici de les seves funcions a càrrec del patrimoni de la persona en tutela o en curatela.

2. Les persones legitimades per designar tutor o curador poden fixar una remuneració per a les persones que exerceixin els càrrecs de protecció o de suport. També la pot establir l'autoritat judicial en nomenar els càrrecs si el patrimoni de la persona assistida ho permet.

Article 28. Privacitat

Les persones titulars dels càrrecs de protecció o de suport han de respectar i protegir la privacitat de la informació personal i patrimonial i les dades confidencials de la persona en tutela o en curatela.

Article 29. Mesures de control

1. Les funcions de protecció i de suport s'exerceixen sota la vigilància del Ministeri Fiscal, que actua d'ofici o a instància de qualsevol persona interessada.
2. L'autoritat judicial, d'ofici, a instància del Ministeri Fiscal o de la persona en tutela o en curatela, pot ordenar en qualsevol moment les mesures que cregui necessàries per al control del bon funcionament de la tutela o la curatela.

Secció segona. La tutela

Subsecció primera. Delació

Article 30. Persones que s'han de posar en tutela

S'han de posar en tutela les persones menors d'edat no emancipades que no estiguin en autoritat parental o que es trobin en situació de desemparament en els supòsits previstos en la Llei qualificada dels drets dels infants i els adolescents.

Article 31. Delació pels progenitors

1. Mitjançant escriptura pública, testament, codicil o pacte successori, els progenitors que estan en ple exercici de l'autoritat parental poden designar tutors i substituïts en el càrrec per als seus fills menors d'edat no emancipats i també excloure persones determinades de la tutela.
2. En cas de concurrència de nomenaments o exclusions per part dels progenitors, prevalen les disposicions preses pel progenitor que ha exercit l'autoritat parental en darrer lloc.
3. Si es constitueix la tutela, l'autoritat judicial ha de nomenar les persones designades en l'acte de delació voluntària. No obstant això, pot prescindir de les disposicions adoptades pels progenitors si considera que no són conformes a l'interès superior de la persona menor d'edat o que concorren altres causes que ho justifiquen, amb informe previ del Ministeri Fiscal.

Article 32. Tutela privada

1. A petició dels progenitors, en els termes que estableix l'apartat 1 de l'article 31, o de dos parents en la línia recta ascendent si els progenitors no haguessin fet delació de la tutela ni previsions sobre això, l'autoritat judicial, en procediment de jurisdicció voluntària i amb informe previ del Ministeri Fiscal, pot autoritzar la constitució d'un consell de tutela per gestionar una empresa familiar en la qual tingui participació la persona tutelada, amb les facultats que siguin escaients, o per supervisar l'administració del tutor.
2. El consell de tutela ha d'estar integrat per un mínim de tres persones i per un màxim de cinc que reuneixin els requisits d'aptitud que exigeix aquesta Llei per a l'exercici del càrrec de tutor, nomenades per l'autoritat judicial d'acord amb l'establert a l'apartat 3 de l'article 31.
3. Les persones que formen el consell de tutela han de prestar les garanties que assenyali l'autoritat judicial per tal d'assegurar l'exercici correcte de les seves funcions abans de prendre possessió del càrrec i tenen dret a percebre remuneració si escau d'acord amb l'establert a l'apartat 2 de l'article 27.
4. L'autoritat judicial, a instància del Ministeri Fiscal o de les persones indicades a l'apartat 1, pot decretar l'extinció del consell de tutela si l'interès de la persona tutelada ho exigeix o si els seus membres no compleixen de forma correcta les funcions pròpies del càrrec.

Article 33. Delació judicial

1. Si els progenitors no han fet ús de la facultat de designació de tutor o les persones designades no arriben a exercir els càrrecs, la delació de la tutela correspon a l'autoritat judicial en procediment de jurisdicció voluntària.
2. L'autoritat judicial nomena tutora la persona que per la seva situació personal i patrimonial i per altres circumstàncies concurrents considera més apta per a l'exercici de la tutela. En el cas dels germans, s'ha de nomenar el mateix tutor o tutors per a tots, llevat que circumstàncies especials aconsellin nomenar-ne de diferents.

Article 34. Administració patrimonial separada

1. En constituir la tutela, l'autoritat judicial pot separar la tutela de la persona i la de l'administració patrimonial, designar els titulars d'ambdós càrrecs i fixar-ne l'àmbit d'actuació. També ho pot fer en el decurs de la tutela si s'esdevenen circumstàncies que ho fan necessari.
2. La persona que ha fet una donació o disposició successòria a favor de la persona en tutela pot nomenar un administrador dels béns atribuïts i establir les seves facultats, que resten excloses de les funcions del tutor, excepte en relació amb els actes que excedeixen les facultats conferides a l'administrador. A manca de previsions establertes pel donant o pel causant, s'apliquen a l'administrador les normes relatives a la tutela.

Subsecció segona. Constitució i exercici de la tutela**Article 35. Legitimació per promoure la constitució de la tutela**

1. Estan obligats a promoure la constitució de la tutela els ascendents, els germans majors d'edat i la persona o institució que estigui exercint la guarda de la persona menor d'edat. Si no ho fan, responen dels danys i perjudicis ocasionats a la persona que ha de ser posada en tutela.
2. Les autoritats administratives i judicials que per raó de l'exercici de les seves funcions tinguin coneixement que una persona menor d'edat ha de ser posada en tutela han de demanar de forma immediata la seva constitució o, si escau, disposar-la d'ofici.
3. Qualsevol persona que tingui coneixement de la necessitat de constitució d'una tutela ha de posar-ho en coneixement de l'autoritat judicial o del Ministeri Fiscal.

Article 36. Nomenament

1. La tutela es constitueix per resolució judicial dictada en procediment de jurisdicció voluntària, amb audiència prèvia de la persona menor d'edat si té més de dotze anys o si, tenint-ne menys, té prou coneixement, i de les altres persones que l'autoritat judicial cregui convenients. El mateix procediment se segueix si el tutor anteriorment nomenat cessa en les seves funcions i s'ha de nomenar un nou tutor.

2. Un cop efectuat el nomenament, l'autoritat judicial dona possessió del càrrec a la persona que ha d'exercir la tutela.

Article 37. Publicitat

Les resolucions judicials sobre els càrrecs tutelars, tan bon punt són fermes, s'han de comunicar d'ofici al Registre Civil per a la seva constància registral.

Article 38. Inventari

1. El tutor ha de fer un inventari judicial complet del patrimoni inicial de la persona tutelada, encara que existeixi dispensa de prendre'l, amb intervenció del Ministeri Fiscal i de les persones que l'autoritat judicial consideri que cal citar, dins els seixanta dies naturals següents a la presa de possessió del càrrec. Aquest termini pot ser objecte de pròrroga per causa justa fins a un màxim de seixanta dies més. La mateixa obligació, ha de complir el tutor respecte dels béns que adquireixi posteriorment la persona tutelada.

2. Mentre no s'enllesteix l'inventari, el tutor sols pot realitzar els actes de gestió que no admetin demora.

Article 39. Gestió patrimonial

El tutor està obligat a adoptar les mesures següents amb càrrec al patrimoni de la persona tutelada:

- a) Invertir els diners que formen part del patrimoni de la persona tutelada, excepte les quantitats necessàries per atendre les despeses ordinàries de la tutela, en dipòsits bancaris, en préstecs amb interès i garantia real o en béns prudencialment segurs.
- b) Dipositar o tenir en lloc segur els valors, les joies, les obres d'art i altres objectes valuosos que formen part del patrimoni de la persona tutelada i posar el fet en coneixement de l'autoritat judicial.
- c) Si en el patrimoni hi ha títols al portador, el tutor ha de convertir-los en títols nominatius a favor de la persona tutelada, llevat que l'autoritat judicial estableixi una altra garantia.
- d) Subscriure una pòlissa d'assegurança per tal de garantir les responsabilitats derivades de l'exercici de la tutela, si el valor del patrimoni és superior a l'equivalent de cent cinquanta vegades el salari mínim mensual.

Article 40. Exercici per pluralitat de persones i desacords

1. En el cas que hi hagi més d'un tutor, tots actuen de forma conjunta, llevat que s'estableixi expressament el contrari en la resolució judicial de constitució de la tutela, però qualsevol d'ells pot fer els actes que, d'acord amb les circumstàncies, es pot considerar normal que siguin fets per un sol tutor, i també els de necessitat urgent.

2. Els desacords entre els tutors s'han de resoldre en un procediment de jurisdicció voluntària, amb l'audiència prèvia dels tutors i de la persona menor d'edat si té més de dotze anys o si, tenint-ne menys, té prou coneixement.

3. Si hi ha un administrador patrimonial el tutor s'ocupa només del contingut personal de la tutela. Les decisions que concerneixen tant l'àmbit personal com el patrimonial s'han de prendre d'acord amb el que disposa l'apartat 1.

Article 41. Rendició de comptes anuals

1. El tutor ha d'informar sobre la situació personal de la persona tutelada i ha de retre comptes de la seva gestió en qualsevol moment a instàncies de l'autoritat judicial o en els terminis establerts en la resolució de la constitució de la tutela i, com a mínim, un cop cada any natural.

2. La persona tutelada ha de ser escoltada en l'acte d'aprovació dels comptes si té més de dotze anys o si, tenint-ne menys, té prou coneixement.

Article 42. Responsabilitats

1. El tutor ha d'exercir les seves funcions amb la diligència d'una persona responsable.

2. El tutor respon davant la persona tutelada pels danys i perjudicis ocasionats per l'incompliment o pel compliment defectuós de les seves obligacions que li sigui imputable.

3. L'acció de responsabilitat prescriu al cap de tres anys, a comptar de l'aprovació dels comptes finals de la tutela o a partir de la majoria d'edat de la persona tutelada.

Subsecció tercera. Contingut

Article 43. Deure de cura i relació personal amb la persona tutelada

1. El tutor ha de tenir cura de la persona menor d'edat i ha de proporcionar-li aliments i una formació integral.

2. La persona menor d'edat ha de respectar el tutor i aquest ha de conviure amb ella, llevat que s'autoritzi judicialment que la persona menor d'edat resideixi en un lloc diferent, amb audiència prèvia d'aquesta darrera si té més de dotze anys o si, tenint-ne menys, té prou coneixement.

3. El tutor ha de consultar la persona menor d'edat abans de realitzar actes importants que afectin la seva persona o els seus béns si té més de dotze anys o si, tenint-ne menys, té prou coneixement. L'assentiment de la persona tutelada no allibera el tutor de les seves responsabilitats.

Article 44. Representació legal i actes exclosos

1. El tutor és el representant legal de la persona tutelada davant de terceres persones. S'exceptuen de la representació legal els actes que per disposició de la llei pot realitzar la persona menor per ella mateixa i els actes relatius als béns exclosos de l'administració del tutor.

2. Si el tutor permet de forma expressa o tàcita que la persona tutelada menor d'edat però major de 15 anys exerceixi una professió o activitat, aquesta pot realitzar tots els actes necessaris per a l'exercici regular d'aquesta professió o activitat i administrar els béns que adquireixi com si s'hagués emancipat.

Article 45. Autorització judicial

El tutor necessita autorització judicial per dur a terme els actes establerts a l'article 221, amb els mateixos requisits i en els mateixos termes amb què la poden obtenir els progenitors en l'exercici de la seva autoritat.

Article 46. Manca d'autorització

1. Els actes realitzats pel tutor sense haver obtingut l'autorització judicial poden ser anul·lats a instància de la persona tutelada, dins del termini de caducitat de quatre anys a comptar del moment en què és emancipada o arriba a la majoria d'edat. Durant la minoria d'edat, també poden ser impugnats per un nou tutor, si ha estat nomenat, o per un defensor judicial designat a aquest efecte. En cas de mort de la persona tutelada, l'acció es transmet als seus hereus pel temps que manqui per completar el que tenia el causant.

2. L'acte pot quedar convalidat amb posterioritat a la seva realització si obté l'aprovació judicial, que pot tenir lloc a sol·licitud del tutor abans que s'hagi interposat l'acció de nul·litat, fins i tot en el tràmit de rendició de comptes i revisió periòdica de les gestions efectuades.

Subsecció quarta. Extinció de la tutela

Article 47. Causes

La tutela s'extingeix per:

- a) La majoria d'edat o l'emancipació de la persona tutelada, sense perjudici de les mesures de suport per a l'exercici de la seva capacitat que s'hagin pogut proveir de manera preventiva.
- b) L'adopció de la persona tutelada.
- c) La recuperació de l'autoritat parental, si la tutela es va constituir per la seva privació o suspensió.
- d) La mort o la declaració de mort o d'absència de la persona tutelada.

Article 48. Declaració judicial

El tutor i la persona tutelada han de comunicar a l'autoritat judicial la causa que determina l'extinció de la tutela en el termini més breu possible. També pot fer aquesta comunicació qualsevol persona interessada.

Article 49. Rendició final de comptes

1. En acabar la tutela o quan es produeix el cessament de la persona que exercia el càrrec, el tutor ha de retre comptes finals justificats de la seva gestió a l'autoritat judicial en el termini de sis mesos, prorrogables si concorre una justa causa per un altre període de tres mesos, i ha de posar el patrimoni a disposició de la persona tutelada, dels seus hereus o del nou tutor.
2. Si el cessament es produeix per defunció, els hereus del tutor han de retre comptes en els terminis esmentats, que es computen des de l'acceptació de l'herència.

Article 50. Reclamació de la rendició final de comptes

1. La rendició final de comptes pot ser requerida per la persona tutelada o, si escau, pel seu representant legal o els seus hereus i pel Ministeri Fiscal.
2. L'acció de reclamació prescriu al cap de tres anys, a comptar del venciment del termini establert per a la rendició.
3. Les despeses necessàries de la rendició de comptes van a càrrec del patrimoni de la persona tutelada.

Article 51. Aprovació dels comptes

1. L'autoritat judicial ha d'aprovar els comptes o denegar-ne l'aprovació després d'haver escoltat la persona tutelada o els seus hereus o, si escau, el nou tutor, curador o defensor judicial, i pot practicar abans de l'aprovació les diligències que consideri pertinents.
2. El ròssec dels comptes finals merita interessos legals a favor del tutor des que n'ha requerit pagament a la persona obligada un cop aprovats els comptes i previ lliurament del patrimoni. Si el ròssec és desfavorable al tutor, merita interessos legals des del moment de l'aprovació dels comptes.

Article 52. Efectes de l'aprovació

1. L'aprovació dels comptes per l'autoritat judicial no impedeix l'exercici de les accions que recíprocament puguin correspondre, per raó de la tutela, al tutor i a la persona tutelada o als seus hereus.
2. L'acció de responsabilitat prescriu al cap de tres anys, a comptar de l'aprovació del compte final.
3. Si l'acció es fonamenta en un fet delictiu, el termini de prescripció és el que estableix la legislació penal pel fet delictiu si és superior al que preveu l'apartat anterior.

Secció tercera. Les curateles**Article 53. Supòsits de curatela**

1. S'ha de constituir la curatela respecte de les persones següents:

a) Les persones menors d'edat emancipades, si els progenitors han mort o han quedat impedits per prestar l'assistència prescrita per la llei.

b) Les persones amb discapacitat que requereixin aquesta modalitat de suport per a l'exercici de la seva capacitat.

c) Les persones declarades absents.

2. També es pot constituir una curatela en els casos següents:

a) Per a salvaguardar els interessos d'una persona concebuda.

b) Quan l'herència es defereix a favor de persones inicialment incertes o, si escau, mentre l'herència es troba jacent.

c) Per a la gestió del patrimoni fundacional, en les fundacions en període de constitució, si manca el nomenament de la persona encarregada de dur-la a terme.

d) Per a la gestió de fons de subscripció per a finalitats d'interès general de caràcter temporal, si manquen les persones gestores o no exerceixen les seves funcions.

e) Per a l'administració d'un patrimoni protegit, en cas que manqui la persona administradora o aquesta no exerceixi les seves funcions, mentre no es nomeni un nou administrador.

Article 54. *Preexistència de tutela*

Si ha de ser posada en curatela una persona que ha estat abans en tutela, el càrrec de curador es defereix a la persona o persones que han exercit el de tutor, tret que l'autoritat judicial disposi altrament, amb audiència prèvia de la persona interessada i informe del Ministeri Fiscal.

Article 55. *Curatela de les persones menor d'edat emancipades*

La curatela de les persones menors d'edat emancipades només s'ha de constituir, a instància seva, quan calgui l'assentiment del curador en els supòsits establerts a l'article 5.

Article 56. *Curatela de les persones amb discapacitat*

1. La curatela de les persones amb discapacitat es constitueix per la mateixa persona afectada o per l'autoritat judicial d'acord amb l'establert als articles 11, 13 i 14.

2. La curatela abasta les funcions de suport en l'esfera personal o patrimonial establertes en l'escriptura pública o la resolució judicial de la seva constitució.

3. Si la curatela inclou la representació de la persona en curatela, la resolució judicial ha de determinar els àmbits concrets en què podrà ser assumida.

4. El curador té el deure de mantenir contacte personal amb la persona a qui presta suport i ha d'exercir el càrrec amb la diligència d'una persona responsable. Si ha d'exercir funcions d'administració patrimonial té els deures d'inventari, d'adopció de mesures de garantia de la gestió i de rendició de comptes establerts per a la tutela i necessita autorització judicial per dur a terme els mateixos actes subjectes a aquesta autorització en la tutela.

5. En la constitució del règim de suport i en qualsevol moment durant la seva vigència l'autoritat judicial pot adoptar les salvaguardes i mesures de control oportunes per a garantir els drets, la voluntat i les preferències de la persona en curatela. També pot exigir al curador que, dins de les seves funcions, informi periòdicament de la situació personal o patrimonial de la persona assistida.

6. La curatela s'extingeix per mort o declaració de mort o d'absència de la persona assistida i per resolució judicial si s'acredita que ja no és necessària aquesta modalitat de suport.

Article 57. Refús de l'assistència

Si el curador de la persona amb discapacitat o de la declarada pròdiga refusa, sense causa justificada, prestar l'assentiment en algun acte que el requereixi, la persona posada en curatela pot demanar l'autorització judicial per a actuar tota sola.

Article 58. Curatela de la persona absent

1. La curatela de la persona absent es constitueix en el mateix procediment de jurisdicció voluntària en què es declara la situació d'absència. Inscrita en el Registre Civil la declaració d'absència, queden extingits tots els poders atorgats per la persona absent.

2. El curador assumeix les funcions de conservació, administració i defensa del patrimoni de la persona absent i les altres que li confereixi la resolució de declaració d'absència en atenció a les circumstàncies concurrents. En qualsevol cas, el curador necessita autorització judicial per disposar dels béns no consumibles o no deteriorables.

3. El curador té dret al reemborsament de despeses i a la indemnització dels danys patits en exercici de les seves funcions i, si així ho estableix l'acte o la resolució judicial de constitució, a ser remunerat a càrrec del patrimoni administrat. Ha de retre comptes de la seva gestió amb la periodicitat que ordeni l'autoritat judicial i en tot cas quan s'extingeix la curatela.

4. La curatela s'extingeix per mort o declaració de mort de la persona absent i per resolució judicial si la persona interessada reapareix i es troba en condicions de gestionar el seu patrimoni.

Article 59. Altres curateles de gestió patrimonial

1. Els supòsits de curatela establerts a l'apartat 2 de l'article 53 es constitueixen per resolució judicial dictada en procediment de jurisdicció voluntària a instàncies de les persones amb interès legítim o també, si cal protegir l'interès de persones no nascudes o menors o l'interès general, del Ministeri Fiscal.

2. El curador assumeix les funcions de defensa d'interessos i de gestió patrimonial establertes per la llei i la resolució judicial.

Article 60. Règim supletori

Són aplicables supletòriament a les curateles les disposicions establertes per a la tutela que siguin compatibles amb l'establert en l'acte o resolució judicial de constitució del règim i siguin conformes a les seves respectives finalitats.

Secció quarta. *El defensor judicial*

Article 61. *Procedència del nomenament*

Procedeix el nomenament de defensor judicial en els casos següents:

- a) Si hi ha un conflicte d'interessos entre la persona titular d'un càrrec en una institució de protecció o de suport i la persona assistida.
- b) Mentre no es constitueix la institució de protecció o de suport, si ho exigeixen les circumstàncies de la persona que ha de ser assistida.
- c) Si la institució de protecció o de suport esdevé inoperant, mentre no acabi la causa o no siguin designades altres persones per exercir-ne els càrrecs.
- d) En els altres casos que preveu la llei.

Article 62. *Nomenament*

El nomenament de defensor judicial es fa per resolució judicial dictada en procediment de jurisdicció voluntària, d'ofici o a instàncies del Ministeri Fiscal, de la persona titular del càrrec de protecció o de suport, de la persona assistida o de qualsevol persona amb un interès legítim, i ha de recaure en la persona que l'autoritat judicial consideri més escaient per a l'exercici del càrrec en atenció a les circumstàncies que determinen el seu nomenament.

Article 63. *Funcions*

L'actuació del defensor judicial s'ha de concretar en l'acte o actes que n'han determinat el nomenament i ha de retre comptes de la seva gestió a l'autoritat judicial una vegada acabada.

Secció cinquena. *La guarda de fet*

Article 64. *Supòsits d'actuació*

És guardadora de fet la persona que exerceix funcions de protecció d'una persona menor d'edat o de suport d'una persona amb discapacitat sense un títol formal que legítimi la seva actuació mentre no es constitueix un règim formal de protecció o de suport o torna a ser operatiu el règim existent.

Article 65. *Funcions*

1. El guardador de fet ha de tenir cura de la persona en guarda i actuar sempre en benefici d'aquesta. Si assumeix la gestió patrimonial, s'ha de limitar a dur a terme actes de conservació.
2. Si concorren circumstàncies que ho fan aconsellable, l'autoritat judicial, en procediment de jurisdicció voluntària, li pot atribuir funcions tutelars o autoritzar-lo per representar la

persona en guarda en els termes que la resolució estableixi. En el procediment ha de ser escoltada la persona en guarda, si escau, i els titulars dels càrrecs de protecció o de suport, si hi són i és possible.

3. Mentre dura la guarda, el guardador de fet ha de complir els deures i obligacions que li siguin imposats per resolució judicial i, subsidiàriament, els establerts per la llei per als titulars de càrrecs de protecció o de suport.

4. Els actes que el guardador de fet duu a terme amb extralimitació de funcions són anul·lables a instàncies de la mateixa persona en guarda o dels titulars dels càrrecs de protecció o de suport, si la persona en guarda ha sofert perjudici, en el termini de caducitat de quatre anys a comptar de la data en què són realitzats. Els tercers de bona fe que han contractat amb el guardador de fet poden exigir al guardador la indemnització de danys i perjudicis per raó de l'anul·lació del contracte.

Article 66. Reemborsament

El guardador de fet té dret al reemborsament de les despeses realitzades i a la indemnització pels danys patits per la seva actuació, sempre que no li siguin imputables, a càrrec del patrimoni de la persona en guarda.

Article 67. Supervisió i rendició de comptes

1. L'autoritat judicial, en qualsevol moment, d'ofici o a instància del Ministeri Fiscal o de qualsevol persona amb interès legítim, pot establir salvaguardes i requerir el guardador de fet perquè informi de la seva actuació i en rendeixi comptes.

2. En acabar la guarda, atesa la seva durada, l'autoritat judicial, d'ofici o a sol·licitud de la persona assistida, del seu representant legal o dels seus hereus pot ordenar que el guardador rendeixi comptes finals de la seva gestió.

Secció sisena. La protecció patrimonial de les persones amb discapacitat

Article 68. Concepte i finalitat del patrimoni protegit

1. El patrimoni protegit és un patrimoni autònom, sense personalitat jurídica, que no respon de les obligacions de la persona amb discapacitat que n'és beneficiària ni tampoc de les de la persona constituent o de les que hi hagin fet aportacions. Tanmateix, les aportacions fetes a un patrimoni protegit després de la data del fet o de l'acte del qual neixi un crèdit no perjudiquen els creditors de la persona que les va fer, si manquen altres recursos per cobrar-lo. Tampoc no perjudiquen els legitimaris.

2. El patrimoni protegit es constitueix amb l'aportació per la persona constituent de béns i drets a títol gratuït que queden afectats, amb els seus rendiments i subrogats, a la satisfacció de les necessitats vitals d'una persona amb discapacitat, que n'és beneficiària.

3. Es consideren despeses per atendre les necessitats vitals de la persona amb discapacitat, a més de les que es poden fer en concepte d'aliments familiars d'acord amb l'apartat 1 de l'article 230, les adreçades a facilitar la prestació dels suports i ajustos

raonables que necessiti la persona amb discapacitat, a afavorir la millora de les seves capacitats i a potenciar la seva autonomia i vida independent, així com la seva inclusió educativa i sociolaboral i el gaudi d'activitats culturals i de lleure.

Article 69. Persona amb discapacitat beneficiària

1. Poden ser beneficiàries de patrimonis protegits les persones amb discapacitat següents, reconegudes pel Govern d'acord amb la normativa vigent:

- a) Les persones amb discapacitat intel·lectual.
- b) Les persones amb discapacitat física o sensorial greu i les que es troben en situació de dependència greu.

2. La valoració i qualificació del grau de discapacitat i de la situació de dependència s'ha de fer d'acord amb els criteris i barems establerts reglamentàriament.

3. Per exercir tots els drets i facultats que els corresponguin en relació amb el patrimoni protegit, les persones beneficiàries poden actuar elles mateixes si tenen capacitat suficient, eventualment amb els suports dels quals estiguessin proveïdes, o bé fer-ho per mitjà dels seus representants legals o designats en poder preventiu.

4. Un patrimoni protegit pot tenir com a beneficiàries una pluralitat de persones amb discapacitat.

Article 70. Constitució

1. Qualsevol persona física o jurídica pot constituir un patrimoni protegit.

2. La constitució del patrimoni protegit, si no la duu a terme la mateixa persona amb discapacitat que n'és beneficiària, requereix l'acceptació d'aquesta, manifestada d'acord amb el que estableix l'apartat 3 de l'article 69.

3. Si els representants legals de la persona beneficiària menor d'edat no accepten la constitució del patrimoni protegit o les aportacions successives que s'hi vulguin fer, la persona constituent o aportant pot adreçar-se al Ministeri Fiscal, que ha d'instar l'autoritat judicial a ordenar allò que sigui procedent, d'acord amb l'interès superior de la persona menor d'edat. Si s'autoritza la constitució del patrimoni, la seva administració no pot recaure en cap representant legal que s'hi hagi oposat.

4. El patrimoni protegit es constitueix per mitjà d'escriptura pública que ha d'incloure almenys:

- a) La identificació i circumstàncies de la persona constituent i de la persona o persones amb discapacitat beneficiàries.
- b) La voluntat de la persona constituent de constituir un patrimoni protegit i d'afectar els béns i drets que l'integren a la satisfacció de les necessitats vitals de la persona o persones amb discapacitat.
- c) L'inventari dels béns i drets que constitueixen inicialment el patrimoni protegit.

- d) La determinació de la persona o persones encarregades de l'administració del patrimoni i les regles d'administració, com també, si escau, les que es considerin necessàries per a la seva fiscalització.
- e) La determinació de la persona o les persones davant de les quals s'haurà de retre comptes en cas de conflicte d'interessos.
- f) La denominació del patrimoni protegit.
- g) L'acceptació de la persona o persones beneficiàries.
- h) Qualsevol altra disposició que es consideri oportuna i conforme a dret.

Article 71. Aportacions posteriors

Les aportacions successives de béns i drets al patrimoni protegit s'han de formalitzar en escriptura pública, amb la identificació dels aportants i l'acceptació dels beneficiaris. L'administració resta sotmesa al que s'hagi establert a l'escriptura de constitució.

Article 72. Administració

1. L'administració del patrimoni protegit correspon a la persona física o jurídica designada en l'escriptura pública de constitució. La persona constituent pot ser administradora del patrimoni protegit si no n'és la beneficiària. Si la persona designada no pot o no vol acceptar el càrrec, renuncia a continuar en el seu exercici o cessa en el càrrec per una altra causa i no s'ha previst cap substitució que sigui efectiva, la persona beneficiària, actuant per ella mateixa amb els suports que eventualment necessiti o per mitjà de representant, pot sol·licitar a l'autoritat judicial el nomenament d'una altra persona idònia. També ho pot sol·licitar el Ministeri Fiscal, cas en el qual la persona beneficiària o els seus representants hauran de ser escoltats en el procediment.
2. L'administració comporta el deure d'assegurar una bona gestió dels béns i els drets que integren el patrimoni protegit, mantenir-ne la productivitat i aplicar-los a la satisfacció de les necessitats vitals de la persona beneficiària, amb observança de les regles establertes en l'acte de constitució del patrimoni o, subsidiàriament, de les mesures per garantir la gestió del patrimoni d'una persona en tutela establertes a l'article 39.
3. A l'administrador del patrimoni protegit li són d'aplicació les normes d'aptitud, inhabilitat, excusa i remoció per a l'exercici de funcions de protecció o de suport.
4. L'administració comporta la legitimació activa i passiva per defensar processalment el patrimoni protegit i per contreure obligacions a càrrec del patrimoni a fi de complir la seva finalitat.
5. Si les regles d'administració establertes en l'acte de constitució no serveixen adequadament la seva finalitat, l'autoritat judicial pot modificar-les en resolució motivada a petició del Ministeri Fiscal o de la persona beneficiària, actuant per ella mateixa amb els suports que eventualment necessiti o per mitjà de representant.

Article 73. Supervisió i control

1. En l'escriptura pública de constitució del patrimoni protegit es poden designar persones que en supervisin l'administració i adoptar les mesures de control de la gestió i de l'administració que es considerin convenients. A les persones que es fan càrrec de la supervisió o del control els són d'aplicació les mateixes normes d'inhabilitat, aptitud, excusa i remoció dels càrrecs de protecció o de suport que hagin d'exercir facultats d'administració patrimonial.

2. L'administrador té l'obligació de retre comptes anualment davant les persones següents:

a) La persona beneficiària o els representants legals o designats en poder preventiu.

b) Les persones encarregades de supervisar l'administració i, si s'ha previst en l'escriptura pública de constitució, la persona constituent del patrimoni protegit o els seus hereus.

3. En cas de discrepància en l'administració o en el rendiment de comptes efectuat per l'administrador, les persones esmentades a l'apartat 2, si consideren que es posa en perill el patrimoni protegit o no es compleix la seva finalitat, han de posar-ho en coneixement del Ministeri Fiscal per tal que demani a l'autoritat judicial que proveeixi el necessari per salvaguardar el patrimoni protegit i garantir la seva finalitat.

Article 74. Extinció

1. El patrimoni protegit s'extingeix per les causes següents:

a) Mort o declaració de mort de la persona beneficiària.

b) Pèrdua de la condició de persona amb discapacitat.

c) Renúncia de totes les persones beneficiàries.

d) Compliment d'alguna condició resolutòria establerta a l'escriptura de constitució.

e) Esgotament de tots els seus béns i drets.

2. A instància de la persona constituent o dels seus hereus, l'autoritat judicial pot disposar l'extinció del patrimoni protegit si la persona beneficiària incorre en qualsevol dels supòsits que constituïrien causa legal de desheretament d'un legitimari o en altres situacions de desconsideració greu envers el constituent, degudament objectivades i acreditades.

3. L'extinció del patrimoni protegit comporta:

a) La seva liquidació, que correspon a la persona encarregada de l'administració, llevat que l'escriptura de constitució estableixi altrament.

b) La rendició de comptes finals de la gestió per l'administrador, davant la persona beneficiària o els seus hereus.

4. La persona que ha liquidat el patrimoni protegit ha de donar al romanent la destinació establerta en l'escriptura de constitució, que pot incloure la reversió dels béns a la persona constituent o als seus hereus. Si la destinació no havia estat establerta o no es pot complir, el romanent ha de ser adjudicat a la persona constituent o als seus hereus. En cas que hagi de succeir el Govern, s'ha d'adjudicar el romanent a una entitat sense ànim de lucre que tingui la finalitat de facilitar atenció i suport a les persones amb discapacitat.

Article 75. Constància registral

1. S'han d'inscriure en el Registre Civil, al marge de la inscripció de naixement de l'administrador, les facultats que aquest té atorgades per a la gestió del patrimoni protegit d'acord amb l'escriptura de constitució o resolució judicial que les hagi modificat, com també el nom de la persona o persones beneficiàries.

2. El béns i drets que integren el patrimoni protegit i que siguin susceptibles de constància registral s'han d'inscriure en el registre corresponent amb la denominació del patrimoni que consta en l'escriptura de constitució, fent-hi constar les facultats de gestió conferides a l'administrador.

Títol II. La família**Capítol primer. El matrimoni****Secció primera. Sistema matrimonial****Article 76. El matrimoni**

Totes les persones tenen dret a contreure matrimoni i a fundar una família, d'acord amb les disposicions d'aquesta Llei.

Article 77. Formes de matrimoni

1. Es reconeixen les formes de matrimoni següents:

- a) El casament civil.
- b) El matrimoni canònic.

2. El matrimoni, celebrat sota la forma de casament civil, té els mateixos requisits i efectes quan ambdós contraents són persones del mateix o de diferent sexe.

Article 78. Efectes

El casament civil i el matrimoni canònic produeixen els mateixos efectes.

Secció segona. La promesa de matrimoni

Article 79. Efectes de la promesa

1. La promesa de matrimoni no obliga a contreure matrimoni ni atorga acció per exigir les prestacions convingudes en el cas que no s'arribi a celebrar, amb independència de quina en sigui la causa.
2. L'incompliment sense justa causa de la promesa de matrimoni, feta per una persona major d'edat, produeix només l'obligació de rescabalar l'altra part de les despeses fetes i de les obligacions contraetes en consideració a la promesa.
3. L'acció prescriu en el termini d'un any, comptat des de la negativa a la celebració del matrimoni o del fet determinant de la no celebració.

Secció tercera. Requisits del matrimoni

Article 80. El consentiment

1. No hi ha matrimoni vàlid sense consentiment matrimonial.
2. La condició, el termini o el mode en el consentiment matrimonial es consideren sempre com a no posats.

Article 81. Edat

No poden contreure matrimoni les persones menors de divuit anys.

Article 82. Aptitud per prestar el consentiment matrimonial

1. Els contraents han de tenir aptitud per poder prestar consentiment matrimonial i ús de raó suficient en l'acte de contreure matrimoni. A aquests efectes i quan sigui necessari, les persones amb discapacitat tenen dret a la provisió de suports que facilitin l'emissió, interpretació i recepció del consentiment matrimonial i la persona titular del Registre Civil pot requerir-ne l'aplicació.
2. L'aptitud per prestar el consentiment matrimonial es presumeix. Si la persona que vol contreure matrimoni es troba en un estat de salut que li pot impedir prestar consentiment matrimonial tot i la provisió de suports, la persona titular del Registre Civil ha de sol·licitar un dictamen mèdic sobre la seva aptitud per prestar-lo.

Article 83. Vincle previ

No es pot contreure matrimoni quan un dels cònjuges o tots dos estan lligats per un vincle matrimonial precedent o per un vincle d'unió estable de parella amb una altra persona.

Article 84. Parentiu

1. No poden contreure matrimoni entre ells:

- a) Els parents en línia recta per consanguinitat o per adopció.
- b) Els parents en línia col·lateral per consanguinitat fins al tercer grau.
- c) Els adoptats amb els seus germans adoptius.

2. L'autoritat judicial, en procediment de jurisdicció voluntària i prèvia audiència del Ministeri Fiscal, pot dispensar, amb justa causa i a petició de part, de l'impediment de parentiu en línia col·lateral en tercer grau i dels que es deriven de l'adopció.

3. El còmput del parentiu es fa d'acord amb el que disposa la Llei de la successió per causa de mort.

Secció quarta. Expedient previ a la celebració del casament civil**Article 85. Contingut de l'expedient**

1. Les persones que desitgen contreure casament civil han de promoure un expedient, personalment o per mitjà d'una persona amb un poder notarial especial, davant el Registre Civil. Aquest expedient ha de comprendre:

- a) Un escrit, signat per ambdós contraents, en què s'ha de fer constar el nom, els cognoms, l'estat civil, el lloc i la data de naixement, la nacionalitat, la residència i el domicili de cada un dels contraents, i el nom i els cognoms dels seus progenitors, així com el lloc on se celebrarà el casament, i en el qual han de manifestar la seva voluntat de casar-se.
- b) El certificat de naixement dels futurs contraents.
- c) Un document acreditatiu de l'estat civil.
- d) Els documents que acrediten el domicili i la residència efectiva dels contraents.

2. Si els futurs contraents no poden acreditar documentalment el seu estat civil, la persona titular del Registre Civil els ha de demanar que aportin altres proves que l'acreditin.

Article 86. Resolució de l'expedient

L'autorització o la denegació de la celebració del casament es regeix per les normes de la Llei del Registre Civil.

Secció cinquena. Celebració del casament civil**Article 87. Competència**

1. El casament civil se celebra públicament en presència de dos testimonis majors d'edat i davant del cònsol major de la parròquia en què un dels contraents tingui la residència, o en

què ambdós contraents hagin escollit celebrar el casament, o davant de notari andorrà també elegit pels contraents.

2. El cònsol major pot delegar les seves funcions en la celebració del casament civil en el cònsol menor o en un membre del Consell de Comú de la parròquia.

Article 88. Forma de celebració

1. El cònsol, el seu delegat o el notari, en presència dels dos testimonis i dels contraents, llegeix en veu alta els articles 94 i 95 d'aquesta Llei i pregunta als contraents si desitgen casar-se.

2. Després que els contraents han expressat, verbalment o, en cas de no poder parlar, per signes equivalents, el consentiment matrimonial, el cònsol, el seu delegat o el notari els declara units per casament civil.

3. El cònsol, el seu delegat o el notari, els contraents i els testimonis signen tot seguit l'acta de casament civil, en dos exemplars, segons el model establert.

4. Un exemplar de l'acta de casament és tramès pel cònsol, el seu delegat o el notari al Registre Civil el primer dia hàbil següent a la celebració del casament. L'altre exemplar es conserva als arxius del Comú o de la notaria corresponent.

Article 89. Casament en perill de mort

1. En cas d'imminent perill de mort d'un dels contraents, qualsevol cònsol, persona delegada per ell o notari pot autoritzar el casament civil i procedir a la seva celebració en presència de dos testimonis, sense necessitat de tramitar l'expedient previ. En aquest cas, cal la declaració jurada dels contraents en què manifestin que no hi ha cap impediment entre ells que no sigui dispensable d'acord amb les disposicions d'aquesta Llei. Si el perill de mort deriva de malaltia o de l'estat físic d'algun dels contraents, cal també dictamen mèdic previ del metge forense o d'un altre metge, llevat d'impossibilitat acreditada. En aquest darrer cas, caldrà aportar el dictamen abans de la inscripció del casament en el Registre Civil.

2. En cas que el cònsol, el seu delegat o el notari considerin que hi ha algun motiu raonable per no autoritzar el casament, ho han de posar immediatament en coneixement de la persona titular del Registre Civil, la qual ha de resoldre en el termini màxim de tres dies hàbils, amb aplicació de les normes de la Llei del Registre Civil.

Secció sisena. El matrimoni canònic

Article 90. Expedient

Les persones que volen contreure matrimoni canònic han d'acreditar prèviament davant de l'autoritat eclesiàstica competent per celebrar el matrimoni, mitjançant els documents oportuns, la seva edat, el seu estat civil i l'absència d'impediments per a la validesa civil del matrimoni.

Article 91. Efectes civils

El matrimoni canònic produeix plens efectes civils des que se celebra i es regeix per les disposicions del títol II d'aquesta Llei, llevat dels articles 129 i 130, relatius a les causes de nul·litat i a la convalidació del casament nul.

Article 92. Eficàcia civil de les sentències canòniques

A sol·licitud de qualsevol de les parts davant de l'autoritat judicial civil competent, les sentències o altres resolucions canòniques fermes i definitives relatives a la dissolució o nul·litat del vincle matrimonial tenen plena eficàcia civil d'acord amb l'ordenament jurídic del Principat d'Andorra, sense necessitat de tramitar un procediment d'exequàtur.

Article 93. Inscripció

L'obligació i el procediment per a la inscripció del matrimoni canònic en el Registre Civil es regulen per les normes de la Llei del Registre Civil.

Secció setena. Els efectes personals i patrimonials del matrimoni**Article 94. Equiparació jurídica dels cònjuges**

1. Els cònjuges tenen en el matrimoni els mateixos drets i deures.
2. Els drets i deures que la Llei deriva del matrimoni són irrenunciables.

Article 95. Deures recíprocs dels cònjuges

La celebració del matrimoni origina el vincle conjugal i una comunitat de vida en la qual els cònjuges s'han de respectar i ajudar mútuament, viure junts, guardar fidelitat i actuar sempre en interès de la família.

Article 96. Domicili familiar

1. Els cònjuges determinen de comú acord el domicili familiar. En cas de discrepància, qualsevol d'ells pot demanar a l'autoritat judicial que el determini, tenint en compte l'interès familiar.
2. Es presumeix que els cònjuges conviuen en el domicili familiar.
3. Cadascun dels cònjuges pot establir, a més, un domicili propi quan sigui necessari per al seu treball o per a una gestió adequada dels seus interessos, sense que això suposi un trencament del deure de convivència.

Article 97. Direcció de la família

1. La direcció de la família correspon als dos cònjuges de comú acord, tenint sempre en compte l'interès de tots els seus membres. Cap dels cònjuges no es pot atribuir la representació de l'altre, si no li ha estat conferida.
2. Qualsevol dels cònjuges està legitimat per atendre les necessitats i les despeses familiars ordinàries de la família, d'acord amb els usos i el seu nivell de vida.
3. En relació amb les necessitats que no es poden qualificar d'ordinàries, els cònjuges només estan legitimats per realitzar actes en interès de la família:
  - a) Si han obtingut el consentiment de l'altre cònjuge o una autorització judicial en procediment de jurisdicció voluntària.
  - b) Si es tracta d'una despesa urgent i l'altre cònjuge es troba en la impossibilitat de donar el seu consentiment.

Article 98. Despeses familiars

1. Són despeses familiars les destinades a cobrir les necessitats de la família, com són les originades en concepte d'aliments, en el sentit més ampli, les de conservació i manteniment de l'habitatge familiar i altres béns d'ús comú, i les atencions de previsió, d'acord amb el nivell de vida de la família i els usos socials en el lloc de la seva residència.
2. No tenen la consideració de despeses familiars les que responen a l'interès particular d'un dels cònjuges, ni les derivades de la gestió i defensa dels béns privatis, ni les de manteniment dels fills no comuns si no conviuen amb els cònjuges.

Article 99. Contribució a les despeses familiars

1. Els cònjuges han de contribuir al sosteniment de les despeses familiars en la forma convinguda i, a manca de pacte, amb els recursos procedents de la seva activitat o del seus béns, en proporció als seus ingressos i, si aquests no són suficients, en proporció als seus patrimonis. També hi poden contribuir amb la realització de treball domèstic o amb prestacions professionals en interès de la família.
2. L'incompliment per un dels cònjuges de l'obligació de contribuir legitima l'altre per demanar a l'autoritat judicial, en procediment de jurisdicció voluntària, que després d'escoltar sumàriament l'altre cònjuge adopti les mesures escaients per tal de fer efectives les contribucions pendents i assegurar el pagament de les contribucions futures. Aquestes mesures poden ser modificades.
3. Als efectes de l'atenció de les despeses familiars, cadascun dels cònjuges pot demanar a l'altre informació adequada dels seus béns, ingressos i deutes.

Article 100. Responsabilitat

1. Els cònjuges responen solidàriament de les obligacions concretes per atendre les necessitats ordinàries de la família i les extraordinàries que estableix l'apartat 3 de l'article 97.

2. En els casos de compres a terminis o préstecs, els cònjuges només responen amb el caràcter de deutors solidaris si tots dos hi han prestat el seu consentiment.

Article 101. *Habitatge familiar*

1. El cònjuge titular de l'habitatge familiar o dels béns mobles d'ús ordinari no pot, sense el consentiment exprés de l'altre cònjuge, disposar del seu dret ni realitzar cap altre acte jurídic sobre aquests béns o sobre quotes indivises dels mateixos que comprometi de forma immediata o eventual l'allotjament de la família.

2. Si no és possible obtenir el consentiment de l'altre cònjuge, o aquest es nega de forma injustificada a donar-lo, l'autoritat judicial, en procediment de jurisdicció voluntària, pot autoritzar l'acte projectat en interès de la família.

3. L'acte realitzat per un dels cònjuges sense el consentiment de l'altre, o sense l'autorització judicial supletòria, pot ser anul·lat a instàncies de l'altre cònjuge en el termini de caducitat de quatre anys a comptar de la data en què en tingui coneixement. No escau la impugnació enfront de l'adquirent de bona fe i a títol onerós.

4. Si el cònjuge que ha fet l'acte dispositiu ha declarat falsament que l'altre cònjuge el consent, l'adquirent pot resoldre el contracte.

Secció vuitena. *Les relacions patrimonials entre cònjuges*

Subsecció primera. *Disposicions generals*

Article 102. *Règim econòmic matrimonial*

1. El règim econòmic matrimonial és el convingut en capítols matrimonials.

2. A manca de pacte, o en cas d'ineficàcia dels capítols, el règim econòmic matrimonial és el de separació de béns.

Article 103. *Inoposabilitat de la modificació del règim*

La modificació del règim econòmic matrimonial realitzada durant el matrimoni o les liquidacions practicades pels cònjuges no perjudiquen els drets adquirits per terceres persones abans de la inscripció de la modificació en el Registre Civil.

Article 104. *Negocis jurídics entre cònjuges*

1. Els cònjuges es poden transmetre béns i drets per qualsevol títol i dur a terme entre ells tot tipus d'actes i negocis jurídics.

2. En cas d'impugnació judicial, correspon als cònjuges la prova del caràcter onerós de la transmissió.

Subsecció segona. Les donacions per raó de matrimoni fora de capítols matrimonials**Article 105. Règim**

Les donacions atorgades en consideració al matrimoni fora de capítols matrimonials per un dels futurs contraents a favor de l'altre, les recíproques entre ells o les atorgades per terceres persones a favor d'un dels contraents o d'ambdós es regeixen per les normes generals sobre donacions, llevat el que disposen els articles següents.

Article 106. Eficàcia

Llevat de pacte en contrari, l'eficàcia de les donacions per raó de matrimoni resta sotmesa a la celebració del matrimoni.

Article 107. Revocació

Les donacions es poden revocar si el matrimoni no s'ha celebrat en el termini d'un any des del lliurament de la cosa donada. També es poden revocar per incompliment de càrregues i per ingratitude del donatari.

Article 108. Nul·litat del matrimoni

En cas de nul·litat del matrimoni, són revocables les donacions fetes al cònjuge que hagin estat de mala fe, si bé mantenen la seva eficàcia els drets adquirits a títol oneros i de bona fe per terceres persones sobre els béns donats.

Secció novena. Els capítols matrimonials**Article 109. Règim i requisits**

1. En capítols matrimonials es pot pactar un règim econòmic matrimonial diferent del legal supletori, atorgar pactes successoris, fer donacions i estipular tot allò que es consideri adient, àdhuc per als supòsits de ruptura matrimonial, en aquest cas amb els requisits que estableix l'article 137.

2. Els capítols matrimonials es poden atorgar i modificar abans o després de la celebració del matrimoni. Els atorgats abans esdevenen efectius des de la celebració del matrimoni i caduquen en el cas de no celebrar-se el matrimoni en el termini d'un any a comptar de la data de l'atorgament.

Article 110. Forma i publicitat

Els capítols matrimonials i les seves modificacions s'han d'atorgar en escriptura pública i s'han d'inscriure al Registre Civil de conformitat amb allò que disposa la Llei del Registre Civil.

Article 111. Capacitat

Poden atorgar capítols matrimonials les persones que poden contreure matrimoni, amb els suports que s'hagin pogut constituir per a l'exercici de la seva capacitat jurídica si són necessaris per a les estipulacions que s'hi pretenguin incloure.

Article 112. Modificació

Els cònjuges poden modificar en qualsevol moment el seu règim econòmic matrimonial. La modificació o la resolució dels pactes successoris s'ha de fer d'acord amb la Llei de la successió per causa de mort.

Article 113. Interdependència dels pactes capitulars

Els actes realitzats de forma directa o per persona interposada que persegueixen una derogació, disminució o perjudici de l'heretament o de les donacions atorgades en capítols matrimonials poden ser impugnats com a fraudulents a instàncies de qualsevol perjudicat en el termini de caducitat de quatre anys a comptar de la data en què se'n tingui coneixement.

Article 114. Règim jurídic de les donacions capitulars

1. Les donacions atorgades pels progenitors en capítols matrimonials a favor dels fills comuns, sense especificació de la contribució de cadascun dels progenitors, es presumeixen fetes en proporció a la quantia del patrimoni dels donants al temps de la donació.
2. Els béns donats conjuntament als contraents o als cònjuges en capítols matrimonials pertanyen a tots dos en proindivís ordinari i a parts iguals, llevat que el donant ho disposi altrament.

Article 115. Revocació

Les donacions atorgades en capítols matrimonials únicament són revocables per incompliment de les càrregues imposades al donatari, si bé poden ser reduïdes en cas d'inoficiositat legítima. L'acció revocatòria s'ha d'exercitar en el termini de caducitat de quatre anys a comptar de l'incompliment de la càrrega.

Article 116. Ineficàcia

Els capítols matrimonials queden sense efecte si el matrimoni és declarat nul, si hi ha separació judicial dels cònjuges o si el matrimoni es dissol per divorci, amb excepció dels pactes convinguts en previsió d'una crisi matrimonial, del reconeixement de fills fet per qualsevol dels cònjuges i dels pactes successoris, els quals mantenen la seva eficàcia en els termes establerts per la Llei de la successió per causa de mort.

Secció desena. *El règim de separació de béns*

Article 117. *Autonomia patrimonial*

1. En el règim de separació de béns els cònjuges conserven la titularitat exclusiva dels béns que ja tenien en iniciar-se el règim i dels que adquireixen durant el matrimoni per qualsevol títol.
2. Cada cònjuge té les facultats de gaudi, administració i disposició dels seus béns propis, dins els límits que estableix la Llei.

Article 118. *Determinació de les titularitats*

1. Els béns adquirits a títol onerós per un cònjuge durant el matrimoni pertanyen a qui consti com el seu titular. Si es prova que la contraprestació satisfeta per adquirir-los pertanyia a l'altre cònjuge, es presumeix que ha estat donada.
2. Els béns mobles de valor ordinari i ús familiar, adquirits a títol onerós durant el matrimoni, es presumeix que pertanyen a ambdós cònjuges per meitats indivises, sense que prevalgui contra aquesta presumpció la mera prova de la seva titularitat formal.
3. En cas de dubte insalvable sobre la titularitat de béns o drets, es presumeix que correspon a ambdós cònjuges per meitats indivises. S'exceptuen els béns mobles d'ús personal d'un dels cònjuges que no siguin de valor extraordinari i els que estiguin destinats directament a l'exercici de la seva professió o ofici.

Article 119. *Béns adquirits en proindivís*

Els béns adquirits pels cònjuges en proindivís durant el matrimoni resten subjectes a les normes generals sobre comunitat de béns i cadascun dels cònjuges pot demanar-ne, en qualsevol moment, la divisió d'acord amb les normes sobre l'extinció de la comunitat.

Article 120. *Comptes conjunts*

1. Si els cònjuges són titulars d'un compte conjunt, els diners dipositats pertanyen a cada cònjuge en els termes que hagin convingut o, en defecte de pacte, en proporció a les quantitats que hi hagin aportat. A manca de prova, s'aplica la presumpció de l'apartat 3 de l'article 118.
2. Els creditors de qualsevol dels cònjuges titulars d'un compte conjunt, en cas de deutes privatis, sols poden embargar la meitat del ròssec que presenta el compte, sense perjudici de les accions que puguin exercitar el cònjuge no deutor respecte de la suma embargada o els creditors en relació amb la resta del ròssec.

Article 121. *Administració dels béns privatis*

Els cònjuges administren els respectius patrimonis privatis sense cap intervenció de l'altre cònjuge.

Article 122. Compensació econòmica per raó del treball

1. El cònjuge que ha treballat per la casa substancialment més que l'altre o que ha treballat per a l'altre sense retribució o amb una retribució insuficient té dret a una compensació econòmica per raó d'aquest treball si en el moment de l'extinció del règim o del cessament efectiu de la convivència l'altre ha obtingut un increment patrimonial superior d'acord amb el que estableix aquesta secció.
2. Per determinar la quantia de la compensació econòmica per raó de treball, s'ha de tenir en compte la durada i la intensitat de la dedicació, atesos els anys de convivència i, concretament, en el cas del treball domèstic, el fet que hagi inclòs la criança de fills comuns o no o l'atenció personal a altres membres de la família que convisquin amb els cònjuges.
3. La compensació econòmica per raó del treball té com a límit la quarta part de la diferència entre els increments dels patrimonis dels cònjuges.
4. En cas d'extinció del règim de separació per mort, el cònjuge supervivent pot reclamar la compensació econòmica per raó de treball com a dret personalíssim, sempre que els drets que el causant li hagi atribuït, en la successió voluntària o en previsió de la seva mort, o els que li pertocin en la successió intestada, no cobreixin l'import que li correspondria.
5. Els cònjuges poden pactar en escriptura pública l'increment, reducció o exclusió de compensació econòmica per raó del treball.

Article 123. Regles de càlcul

1. Els increments dels patrimonis dels cònjuges es calculen d'acord amb les regles següents:
  - a) El patrimoni de cadascun dels cònjuges està integrat pels béns que tingui en el moment de l'extinció del règim una vegada deduïdes les càrregues que els afectin i les obligacions. S'hi ha d'afegir el valor dels béns dels quals hagi disposat a títol gratuït, calculat en el moment de transmetre'ls, excloses les liberalitats d'ús.
  - b) S'ha de descomptar del patrimoni de cadascun dels cònjuges el valor dels béns que tenia en començar el règim i que conserva en el moment que s'extingeix o bé els seus subrogats, una vegada deduïdes les càrregues que els afectin, i també el valor dels adquirits a títol gratuït durant la vigència del règim i les indemnitzacions per danys personals, exclosa la part corresponent al lucre cessant durant el temps de convivència.
2. Les atribucions patrimonials que el cònjuge deutor hagi fet al cònjuge creditor durant la vigència del règim s'imputen a la compensació pel valor que tenen en el moment de l'extinció del règim.

Article 124. Forma de pagament de la compensació

1. La compensació s'ha de pagar en diners, llevat que les parts acordin una altra cosa. No obstant això, per causa justificada i a petició de qualsevol de les parts o dels hereus del cònjuge deutor, l'autoritat judicial en pot ordenar el pagament total o parcial amb béns.
2. A petició del cònjuge deutor o dels seus hereus, l'autoritat judicial pot ajornar el pagament de la compensació o ordenar que es faci a terminis, amb un venciment màxim de tres anys

i la meritació de l'interès legal a comptar del reconeixement, i pot també ordenar la constitució de garanties a favor del cònjuge creditor.

Article 125. Actes en perjudici del dret a la compensació

1. Si en el patrimoni del cònjuge deutor no hi ha béns suficients per satisfer la compensació econòmica per raó del treball, el creditor pot demanar la reducció o la supressió de les donacions i les atribucions particulars en pacte successori fetes per aquell durant la vigència del règim, començant per la més recent, seguint per la següent més recent i així successivament, per ordre invers de data. La reducció s'ha de fer a prorrata si la data és la mateixa o és indeterminada. El creditor també pot impugnar els actes a títol onerós fets pel deutor en frau del seu dret.

2. Les accions a què fa referència l'apartat 1 caduquen al cap de quatre anys de l'extinció del règim i no són procedents quan els béns estiguin en poder de terceres persones adquirents a títol onerós i de bona fe.

Article 126. Extinció i liquidació

1. El règim econòmic matrimonial de separació de béns s'extingeix en cas de separació judicial, de dissolució o de declaració de nul·litat del matrimoni, i en cas que els cònjuges acordin la seva substitució durant el matrimoni per un altre règim de béns.

2. La liquidació del règim de separació de béns s'ha de practicar per acord entre els cònjuges o del sobrevivent d'ambdós amb els hereus del premort. A manca d'acord, la liquidació, inclosa la reclamació de la compensació per raó de treball, si escau, s'ha de fer:

- a) En el procediment de família que causa l'extinció del règim.
- b) En el procediment adreçat a obtenir l'eficàcia civil de sentències o altres resolucions canòniques relatives a la dissolució o nul·litat del vincle matrimonial.
- c) Si el règim s'extingeix per mort, en el procediment civil ordinari.

3. En cas d'extinció del règim de separació per mort, la pretensió per a reclamar la compensació econòmica per raó de treball prescriu al cap de tres anys de la mort del cònjuge.

Secció onzena. Els drets viduals familiars

Article 127. Drets de predetracció

Corresponen al cònjuge supervivent, no separat legalment o de fet, sense que es computin en el seu haver hereditari, els béns d'ús personal o professional, la roba, el mobiliari i els estris que integren l'aixovar de l'habitatge familiar. S'exclouen del dret de predetracció els objectes artístics o de caràcter familiar de valor extraordinari en relació amb el cabal hereditari propietat del premort.

Article 128. L'any de viduïtat

1. Durant l'any següent a la mort d'un dels cònjuges, el supervivent no separat legalment ni de fet, que no sigui usufructuari universal del patrimoni del premort, té dret a continuar usant l'habitatge familiar i a ser alimentat a càrrec d'aquest patrimoni.
2. El cònjuge supervivent perd l'any de viduïtat si en el seu transcurs es torna a casar, passa a viure maritalment amb una altra persona o abandona o negligeix greument els fills comuns sotmesos a l'autoritat parental. En cap cas el cònjuge supervivent resta obligat a retornar els aliments percebuts.

Secció dotzena. Crisis matrimonials i dissolució del matrimoni**Subsecció primera. La nul·litat del casament civil****Article 129. Causes de nul·litat del casament civil i legitimació**

1. És nul el casament civil celebrat:
  - a) Sense consentiment matrimonial.
  - b) Quan el consentiment estigui viciat per manca de suficient discerniment o s'hagi prestat amb error sobre la identitat de la persona o sobre alguna qualitat personal que, per la seva entitat, hagués estat determinant per a la prestació del consentiment.
  - c) Quan el consentiment estigui viciat per manca de llibertat per haver-se prestat per violència o por greu provinent d'una causa externa, encara que no s'hagi provocat intencionadament.
  - d) Entre persones afectades per algun dels impediments establerts als articles 81, 83 i 84, llevat que hagin estat dispensats.
  - e) Sense la intervenció del cònsol, el seu delegat o el notari o sense la presència dels testimonis.
  - f) Sense l'autorització establerta a l'article 86.
2. L'acció per demanar la nul·litat del matrimoni correspon als cònjuges, al Ministeri Fiscal o a qualsevol altra persona amb un interès directe i legítim, amb les excepcions següents:
  - a) En cas de nul·litat per manca d'edat, durant la minoria d'edat del contraent només poden exercitar l'acció els seus representants legals i el Ministeri Fiscal.
  - b) En els casos de consentiment prestat amb manca de discerniment o viciat, només pot exercitar l'acció el cònjuge que ha patit el vici o la mancança, si escau amb els suports que necessiti.

Article 130. Convalidació del casament civil nul

El casament civil que sigui nul es convalida si els contraents conviuen durant un any a comptar:

- a) De la seva majoria d'edat, quan s'hagin casat invàlidament per raó de l'impediment d'edat establert a l'article 81.
- b) Del moment en què el contraent recuperi el discerniment, s'esvaeixi l'error o cessi la violència o la por a què es refereixen les lletres b) i c) de l'apartat 1 de l'article 129.

Article 131. Efectes de la declaració de nul·litat respecte dels fills i el contraent de bona fe

La declaració de nul·litat del casament civil no invalida els efectes produïts respecte dels fills nascuts del mateix i del contraent o contraents de bona fe. La bona fe es presumeix.

Subsecció segona. La separació matrimonial**Article 132. Causes de separació**

Es decreta judicialment la separació, qualsevol que sigui la forma de celebració del matrimoni:

- a) A petició d'ambdós cònjuges o d'un amb el consentiment de l'altre, un cop transcorreguts tres mesos des de la celebració del matrimoni. La demanda ha d'anar acompanyada d'una proposta de conveni regulador d'acord amb les normes de la Llei del Codi de procediment civil.
- b) A petició d'un sol cònjuge, un cop transcorreguts tres mesos des de la celebració del matrimoni. No és necessari el transcurs d'aquest termini per interposar la demanda quan s'acrediti l'existència d'un risc greu per al cònjuge demandant o per als seus fills. La demanda ha d'anar acompanyada d'una proposta fonamentada de les mesures que hagin de regular els efectes derivats de la separació.

Article 133. Efectes

La presentació de la demanda de separació suposa la suspensió de la comunitat de vida generada pel matrimoni i, per tant, interromp l'obligació dels cònjuges de viure junts i el deure de fidelitat. També comporta la revocació dels poders que s'haguessin atorgat els cònjuges entre si i posa fi a la possibilitat de vincular béns de l'altre en virtut de la potestat domèstica.

Article 134. Reconciliació dels cònjuges separats

Els cònjuges poden, de comú acord, posar fi al procés en què es pretén la separació o fer cessar els efectes del conveni esmentat a la lletra a) de l'article 132 o de la sentència de separació, mitjançant declaració expressa formulada davant de l'autoritat judicial que conegui o hagi conegut del litigi.

Subsecció tercera. *La dissolució del matrimoni*

Article 135. *Causes de dissolució*

El matrimoni vàlidament contret, qualsevol que sigui la seva forma de celebració, es dissol per les causes següents:

- a) Per la mort d'un dels cònjuges.
- b) Per la declaració de mort d'un dels cònjuges.
- c) Per la declaració d'absència d'un dels cònjuges, si així ho ha sol·licitat l'altre en el procediment per a la declaració.
- d) Pel divorci.

Article 136. *Causes de divorci*

Es decreta judicialment el divorci, a petició d'un dels cònjuges, d'ambdós o d'un amb el consentiment de l'altre, un cop transcorreguts tres mesos des de la celebració del matrimoni, amb la mateixa excepció i els mateixos requisits exigits a l'article 132 respecte del conveni regulador o de la proposta de mesures que n'hagin de regular els efectes.

Secció tretzena. *Efectes de la declaració de la nul·litat, la separació i el divorci*

Article 137. *Pactes en previsió d'una ruptura matrimonial*

1. Els cònjuges o futurs cònjuges poden atorgar pactes en previsió d'una ruptura matrimonial en capítols matrimonials o en escriptura pública. Si són prematrimonials, caduquen si el matrimoni no se celebra en el termini d'un any.
2. El notari, abans d'autoritzar l'escriptura, ha d'informar per separat cadascun dels atorgants sobre l'abast dels canvis que es pretenen introduir amb els pactes respecte al règim legal supletori. També els ha d'advertir del deure recíproc de proporcionar-se informació suficient sobre el seu patrimoni, ingressos i expectatives econòmiques, si aquesta informació és rellevant amb relació al contingut dels pactes. La càrrega d'acreditar que l'altra part disposava d'aquesta informació correspon a qui pretengui fer valer el pacte.
3. Els pactes d'exclusió o limitació de drets han de tenir caràcter recíproc i precisar amb claredat els drets que limiten o als quals es renuncia.
4. Els pactes que en el moment que se'n pretén el compliment siguin greument perjudicials per a un cònjuge no són eficaços si aquest acredita que han sobrevingut circumstàncies rellevants imprevistes que no es podien preveure raonablement en el moment que es van atorgar.
5. Els cònjuges poden exigir el compliment d'aquests pactes en el procediment de família corresponent i també, si escau, en sol·licitar l'adopció de mesures provisionals.

Article 138. Pactes fora de conveni regulador

Els pactes acordats entre cònjuges després del trencament de la convivència fora de conveni regulador i sense assistència lletrada independent per a cadascun d'ells es poden deixar sense efecte, a instància de qualsevol d'ells, durant els tres mesos següents a la data de l'acord i, com a màxim, fins al moment de la contestació de la demanda o de la reconvenció en el procés matrimonial.

Article 139. Mesures provisionals

1. L'autoritat judicial, a instància del cònjuge que es proposi formular o hagi formulat demanda de nul·litat, de separació o de divorci, o del cònjuge demandat, apreciament la necessitat i la urgència del cas i tenint en compte els interessos familiars més necessitats de protecció, pot disposar les mesures provisionals que consideri oportunes, d'acord amb la Llei del Codi de procediment civil.

2. En particular, l'autoritat judicial pot adoptar mesures relatives a:

a) La separació personal dels cònjuges i l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar, fixant la data en què el cònjuge a qui no s'assigna l'ús l'ha d'abandonar.

b) La guarda i el règim d'exercici de l'autoritat parental respecte dels fills menors i la manera com aquests s'han de relacionar amb el progenitor amb qui no conviuen.

c) La distribució del deure d'aliments a favor dels fills i, si escau, la fixació d'aliments provisionals a favor d'un dels cònjuges.

d) La fixació d'aliments per als fills majors d'edat o emancipats que no tinguin recursos econòmics propis i conviuen amb algun dels progenitors.

e) El règim de tinença i administració dels béns en comunitat.

f) Les garanties adequades per assegurar el compliment de les mesures adoptades.

3. Si escau, l'autoritat judicial pot també prohibir a un dels cònjuges entrar en contacte amb l'altre o amb els seus fills, en cas de perill greu per a la seva integritat física o psicològica, i adoptar mesures per evitar el desplaçament o la retenció il·lícits dels fills, si hi ha el risc.

Article 140. Atribució de la guarda i drets de relació personal

1. La nul·litat del matrimoni, la separació o el divorci no alteren les responsabilitats dels progenitors envers els fills. Aquestes responsabilitats mantenen el seu caràcter compartit i, tant com sigui possible, s'han de seguir exercint conjuntament.

2. La guarda dels fills s'atribueix i s'exerceix de la manera com els progenitors han acordat en conveni regulador degudament aprovat o, a manca d'acord, en els termes que estableixi l'autoritat judicial, preferentment de manera compartida i sempre atenent l'interès superior dels menors.

3. El conveni regulador o la resolució judicial han de determinar de quina manera els progenitors poden comunicar amb els seus fills i tenir-los en companyia si no en tenen atribuïda la guarda o durant els períodes de temps en què l'estigui exercint l'altre progenitor. També han de fixar, si escau a l'interès dels fills, el seu règim de comunicació amb els avis, que han de ser prèviament escoltats.

4. L'autoritat judicial pot variar les modalitats d'exercici, limitar i, excepcionalment, fins i tot suspendre els drets de relació personal a què es refereix l'apartat 3, si la part que els té atribuïts incompleix de manera greu o reiterada els seus deures o si el manteniment inalterat de la relació pot perjudicar l'interès dels fills.

Article 141. Exercici de l'autoritat parental

L'autoritat parental sobre els fills menors comuns és exercida pels progenitors conjuntament, llevat que per acord d'ambdós en el conveni regulador o per resolució judicial motivada se n'estableixi l'exercici d'una altra manera.

Article 142. Ús de l'habitatge familiar

1. Els cònjuges poden acordar l'atribució o distribució de l'ús de l'habitatge familiar amb el seu parament de la manera que considerin escaient.

2. A manca d'acord, o si l'acord no és aprovat, l'autoritat judicial pot, ateses les circumstàncies, atribuir l'ús de l'habitatge familiar i del seu parament a un dels progenitors, sigui perquè li ha estat atribuïda la guarda dels fills o, si la guarda és compartida o no hi ha fills menors, per la seva major necessitat. L'atribució de l'ús de l'habitatge per raó de major necessitat té caràcter temporal i se n'ha de fixar la durada. Si escau, l'autoritat judicial pot establir una compensació a favor del titular de l'habitatge durant el període en què hagi de cedir-ne l'ús.

3. Si el cònjuge que ha de cedir l'ús pot assumir el pagament dels aliments dels fills i, si escau, de la pensió compensatòria de l'altre cònjuge en una quantitat que cobreixi suficientment les necessitats d'habitatge d'aquests, pot sol·licitar que no s'adopti aquesta mesura o que s'hi posi fi.

4. Si els cònjuges posseeixen l'habitatge familiar per un títol diferent del de propietat, els efectes d'una eventual atribució de l'ús queden limitats pel que resulti del títol. Si l'habitatge pertany a un tercer, en pot reclamar la restitució.

Article 143. Pensió compensatòria

1. El cònjuge que, com a conseqüència de la ruptura de la convivència, experimenti un desequilibri econòmic en relació amb l'altre que impliqui un empitjorament respecte a la seva situació anterior en el matrimoni té dret a una pensió compensatòria que no excedeixi el nivell de vida de què gaudia durant el matrimoni ni el que pugui mantenir el cònjuge obligat al pagament, tenint en compte el dret d'aliments dels fills, que és prioritari.

2. A manca d'acord, la pensió es pot atorgar només per un període limitat, i per fixar-ne l'import i la durada s'han de valorar especialment les circumstàncies següents:

a) La posició econòmica dels cònjuges, tenint en compte, si escau, la compensació econòmica per raó de treball o altres atribucions derivades de la liquidació del règim econòmic matrimonial.

b) L'atribució de l'ús de l'habitatge, si escau, al cònjuge creditor, si l'habitatge pertany en tot o en part al cònjuge deutor.

c) L'edat i l'estat de salut dels cònjuges.

d) La qualificació professional dels cònjuges i les probabilitats d'accés a un lloc de treball.

e) La durada del matrimoni i de la convivència conjugal.

f) La dedicació passada i futura dels cònjuges a la família.

3. La pensió fixada es pot modificar per alteracions substancials dels recursos econòmics d'un i altre cònjuge a fi de disminuir-ne l'import si millora la situació econòmica de qui la percep o empitjora la de qui la paga, i també es poden modificar les seves bases d'actualització i les garanties per pagar-la.

4. La pensió fixada pot ser substituïda, mitjançant un conveni acordat en qualsevol moment, per la constitució d'un vitalici, d'un usdefruit sobre determinats béns o pel lliurament d'un capital en béns o en diners.

5. El dret a la pensió s'extingeix pel cessament de la causa que el va motivar, pel compliment del termini fixat, per haver contret el creditor nou matrimoni o per viure conjugalment amb una altra persona. No s'extingeix per la mort del deutor, però els seus hereus poden sol·licitar judicialment la reducció o la supressió de la pensió, si el cabal hereditari no pot satisfer el deute o la pensió afecta els drets legítims.

6. En cas de nul·litat del matrimoni, té dret a la pensió compensatòria el cònjuge de bona fe en els termes previstos en aquest article.

Article 144. Compliment i modificació de les mesures

1. En tràmit d'execució de sentències fermes i definitives de separació, de nul·litat o de divorci, l'autoritat judicial que les ha dictat adopta totes les mesures pertinents per garantir el compliment de les disposicions d'aquesta secció i els termes de les dites sentències.

2. Les mesures regulades en aquesta secció es poden modificar, per acord de les parts, dins les seves facultats d'actuació, o mitjançant una resolució judicial posterior si han canviat substancialment les circumstàncies concurrents en el moment d'adoptar-les. El conveni regulador i la sentència poden preveure anticipadament les modificacions escaients.

Article 145. Extinció del règim econòmic matrimonial

La sentència ferma de nul·litat del matrimoni, de separació o de divorci determina l'extinció del règim econòmic del matrimoni. Tanmateix, els efectes de l'extinció es retrotreuen al moment d'interposició de la demanda o, si així ho acordava l'autoritat judicial a petició d'un dels cònjuges o dels seus hereus, a la data del cessament efectiu de la convivència.

Article 146. Publicitat

Les sentències o les altres resolucions judicials que es dicten en els processos de declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni es comuniquen d'ofici al Registre Civil.

Capítol segon. Les unions estables de parella

Secció primera. Disposicions generals

Article 147. Requisits

Dues persones que conviuen com a parella en una relació d'afectivitat anàloga a la matrimonial poden constituir una unió estable de parella si compleixen els requisits següents:

- a) Ser majors d'edat i no tenir vincles de parentiu en línia recta per consanguinitat o adopció o en línia col·lateral per consanguinitat fins al tercer grau.
- b) No estar unides per matrimoni o per unió estable de parella a una altra persona.
- c) Acreditar que han estat convivint maritalment de manera estable, notòria i ininterrompuda durant almenys un any o bé que tenen un fill comú.
- d) Tenir almenys una d'elles la nacionalitat andorrana o la seva residència legal, efectiva i permanent al Principat d'Andorra.
- e) Inscriure la unió en el Registre d'Unions Estables de Parella.

Article 148. Expedient previ i inscripció

1. Per constituir la unió estable de parella cal promoure un expedient previ davant el Registre d'Unions Estables de Parella. Els convivents han de presentar una sol·licitud acompanyada dels documents següents:

- a) Certificat de naixement dels dos membres de la parella i, si escau, dels fills comuns.
- b) Certificat d'estat civil.
- c) Còpia del passaport o del document d'identitat en vigor.
- d) Certificat de residència dels dos membres de la parella. Queden exemptes de complir aquest requisit documental les persones de nacionalitat andorrana.
- e) Declaració jurada de convivència.
- f) Declaració jurada de dos testimonis conforme tenen constància de la convivència duradora de la parella.
- g) Conveni privat signat pels convivents, en el qual regulin la relació personal i patrimonial derivada de la convivència, els drets i deures respectius i els efectes que eventualment hagi de produir el cessament de la unió.

2. A efectes d'acreditar la veracitat de la convivència, la persona encarregada del Registre pot entrevistar-se, de manera reservada i per separat, amb cadascun dels convivents.

3. La unió estable de parella queda constituïda amb la seva inscripció registral i produeix els seus efectes, entre els membres de la parella, des del dia en què s'ha practicat. Respecte de tercers, la unió estable només produeix efectes havent transcorregut un període de sis mesos a comptar de la data de la inscripció.

Article 149. Registre d'Unions Estables de Parella

1. El Registre d'Unions Estables de Parella, a càrrec de la persona titular del Registre Civil, té per finalitat incoar l'expedient previ de constitució de les unions estables de parella, acreditar la seva existència i extinció i lliurar-ne testimoni fefaent mitjançant certificació.
2. La persona encarregada del Registre certifica que s'ha constituït o extingit la unió estable de parella, segons resulti de la inscripció o cancel·lació registral, a petició de qualsevol dels membres de la parella o de persona que justifiqui tenir-hi un interès legítim.
3. L'organització, la gestió, l'estructura, el funcionament i la publicitat del Registre d'Unions Estables de Parella, en el que no estigui previst per aquesta Llei, es determinen reglamentàriament.

Secció segona. Relacions i efectes personals i patrimonials**Article 150. Autonomia patrimonial i regulació de les relacions personals i patrimonials dels convivents**

1. Els convivents en unió estable de parella conserven el domini, el gaudi i l'administració dels seus respectius béns.
2. Els convivents en unió estable de parella pacten per mitjà de conveni privat els drets, deures i efectes de la relació mentre dura la convivència i també per al cas de l'extinció de la unió.

Article 151. Direcció de la família i despeses familiars

La direcció de la família, la contribució dels convivents al sosteniment de les despeses familiars i la seva responsabilitat envers les obligacions concretes per atendre les necessitats de la família resten sotmeses a allò que estableixen els articles 97 a 100.

Article 152. Protecció de l'habitatge familiar

Els actes de disposició de l'habitatge familiar o dels béns mobles d'ús ordinari per part del seu titular resten sotmesos a allò que estableix l'article 101.

Secció tercera. Extinció**Article 153. Causes i formalització**

1. La unió estable de parella s'extingeix per les causes següents:
  - a) Per comú acord dels convivents.
  - b) Per voluntat unilateral d'un dels convivents, notificada fefaentment a l'altre.
  - c) Per mort o declaració de mort d'un dels convivents.

2. En cas que els convivents decideixin de mutu acord posar fi a la seva relació, han d'instar la cancel·lació de la inscripció de la unió al Registre d'Unions Estables de Parella aportant l'acord d'extinció formalitzat fefaentment.

3. Si un dels convivents decideix posar fi a la unió estable de parella per voluntat unilateral, ha de notificar-ho fefaentment a l'altre i instar simultàniament la cancel·lació de la inscripció en el Registre d'Unions Estables de Parella trametent una còpia de la notificació.

4. L'extinció de la unió en vida dels convivents produeix efectes entre ambdós des de la data del seu acord o de la notificació de la voluntat unilateral feta per un d'ells a l'altre. Respecte de terceres persones, produeix efectes des de la data de la cancel·lació registral de la inscripció.

5. En cas d'extinció de la unió estable de parella per causa de defunció o declaració de mort d'un dels seus membres, el sobrevivent ha de trametre un certificat de la defunció o de la declaració de mort al Registre d'Unions Estables de Parella. També ho pot fer qualsevol altra persona interessada.

Article 154. Efectes de l'extinció

1. L'extinció de la unió estable de parella implica la revocació dels poders que qualsevol dels convivents de la parella ha atorgat a favor de l'altre.

2. Si la unió cessa en vida dels convivents, cal atènyer-se a les disposicions dels articles 139 a 141, 122 a 125 i 142 en relació amb, respectivament, les mesures provisionals, les mesures respecte dels fills, l'atribució de compensació per raó de treball i, només en interès dels fills menors, si escau, l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar. L'adopció d'aquestes mesures i la liquidació de les relacions patrimonials entre els convivents, si escau, es tramiten pel procediment de família regulat a la Llei del Codi de procediment civil.

3. Els exconvivents no poden tornar a constituir una unió estable de parella amb una altra persona fins que no s'hagi cancel·lat la inscripció de la unió anterior en el Registre d'Unions Estables de Parella. Són nuls els actes que contravinguin aquesta prohibició.

Article 155. Drets del membre sobrevivent de la parella

1. Si l'extinció de la unió estable de parella es produeix per causa de mort d'un dels convivents, el sobrevivent té els drets de predetracció i de l'any de viduïtat que estableixen els articles 127 i 128.

2. El convivent sobrevivent de la unió estable de parella té el dret de subrogació que estableix la Llei d'arrendaments de finques urbanes, si el difunt era l'arrendatari de l'habitatge.

Capítol tercer. La filiació

Secció primera. Disposicions generals

Article 156. Classes de filiació

La filiació pot tenir lloc per naturalesa, per reproducció assistida i per adopció.

Article 157. Equiparació jurídica dels fills

La filiació per naturalesa, per reproducció assistida i per adopció, tant matrimonial com extramatrimonial, produeix els mateixos efectes.

Article 158. Efectes

1. La filiació determina els cognoms del fill, l'autoritat parental, els aliments i els drets successoris que estableix la llei entre els progenitors i els fills.
2. Els progenitors poden acordar l'ordre dels cognoms de tots els seus fills al temps de la inscripció del naixement o de l'adopció del primer fill.
3. Els fills, en arribar a la majoria d'edat o en ser emancipats, poden alterar l'ordre dels seus cognoms.

Secció segona. La filiació per naturalesa i per reproducció assistida

Subsecció primera. Disposicions generals

Article 159. Determinació de la filiació

La filiació materna resulta del part i de la identitat del fill nascut. La filiació, tant paterna com materna, es pot establir per matrimoni o unió estable de parella amb la mare gestant, per reconeixement, per expedient registral o per sentència.

Article 160. Filiació contradictòria

La determinació de la filiació no produeix cap mena d'efecte mentre n'hi hagi una altra de contradictòria.

Article 161. Període legal de concepció

El període legal de concepció comprèn els primers cent vint dies del període de gestació, que es presumeix de tres-cents dies, llevat que proves concloents demostrin que aquest període ha estat més llarg.

Article 162. Limitació d'efectes

1. Si la declaració de filiació es fonamenta en una sentència penal ferma per causa de les relacions que han originat la filiació o per haver estat determinada judicialment amb oposició d'algun dels progenitors, els seus efectes es limiten, a petició del representant legal del fill o a petició del propi fill major d'edat o emancipat, a la mera determinació de la filiació, sense perjudici de deixar subsistent l'obligació dels progenitors de prestar aliments al fill.
2. El fill ha d'exercir la facultat que li atribueix l'apartat 1 dins dels quatre anys següents a l'arribada a la majoria d'edat, i pot deixar sense efectes aquestes limitacions, si van ser interessades pel seu representant legal, en qualsevol moment a partir dels setze anys.

Subsecció segona. Determinació de la filiació matrimonial**Article 163. Presumpció de paternitat matrimonial**

1. Es presumeixen fills del marit els nascuts després de la celebració del matrimoni i dins dels tres-cents dies següents a la separació, judicial o de fet, dels cònjuges o a la dissolució o declaració de nul·litat del matrimoni.
2. Si dins dels tres-cents dies següents a la dissolució o nul·litat del matrimoni hi ha hagut un nou matrimoni de la mare, es presumeix que els nascuts després de la celebració d'aquest matrimoni són fills del primer marit, llevat que es pugui establir, per mitjà d'un expedient registral, que els cònjuges havien estat separats, per qualsevol motiu, durant almenys els tres-cents dies previs al naixement, cas en el qual preval la presumpció de paternitat del segon marit.

Article 164. Fills concebuts abans del matrimoni dels progenitors

1. Si el fill ha nascut dins dels cent vuitanta dies següents a la celebració del matrimoni, el marit pot deixar sense efecte la presumpció de paternitat per mitjà d'una declaració autèntica de desconeixement de la paternitat que ha d'entrar en el Registre Civil en el termini dels sis mesos següents al naixement.
2. No és eficaç la declaració a què fa referència l'apartat anterior si de l'expedient registral resulta que el marit ha reconegut expressament o de forma tàcita la seva paternitat, si coneixia l'embaràs abans de la celebració del matrimoni o si s'ha comportat com a pare des de la naixença del fill.

Article 165. Naixement abans del matrimoni

1. Els fills nascuts abans del matrimoni dels progenitors tenen, des de la data de la celebració del matrimoni, la condició de fills matrimonials, sempre que la filiació s'hagi determinat legalment.
2. La impugnació d'aquesta filiació es regeix per les normes de la filiació no matrimonial.

Article 166. Determinació de la filiació matrimonial en cas de fecundació assistida

1. Els fills nascuts de la fecundació assistida de la mare, practicada amb el consentiment del seu cònjuge, home o dona, són fills matrimonials del dit cònjuge, àdhuc en cas que la fecundació hagi tingut lloc després de la seva mort, sempre que s'hagin complert els requisits de temps i forma establerts per la Llei qualificada de tècniques de reproducció humana assistida.
2. El marit o la muller de la mare gestant poden deixar sense efecte la determinació de la paternitat o de la maternitat per mitjà d'una declaració autèntica que ha d'entrar en el Registre Civil en el termini dels sis mesos següents al naixement i pot també impugnar-la, d'acord amb els articles 168 i 169, si la concepció del fill no va ser consentida o no va tenir lloc d'acord amb els requisits previstos a la Llei qualificada de tècniques de reproducció humana assistida.

Article 167. Determinació judicial de la filiació matrimonial

1. L'acció de reclamació de la filiació matrimonial pot ser exercida pel pare, per la mare i pel fill durant tota la seva vida.
2. Si el fill ha mort abans de transcórrer el termini de caducitat de dos anys a comptar de la seva majoria d'edat, de l'extinció de les mesures de suport necessàries per a la reclamació de la filiació en cas de discapacitat o del descobriment de les proves en les quals es pot fonamentar la reclamació, l'acció pot ser exercida pels seus descendents o els seus hereus dins el temps que resti per completar aquest termini.

Article 168. Impugnació de la paternitat matrimonial

1. El marit pot impugnar la paternitat matrimonial determinada per mitjà de presumpció, però no quan ha consentit la fecundació assistida de l'esposa d'acord amb els requisits de l'apartat 1 de l'article 166.
2. El marit ha d'exercitar l'acció d'impugnació en el termini de caducitat de dos anys comptadors des de la data en què conegui el naixement del fill o els fets que posen en dubte la seva paternitat o que un tercer hagi cohabitat amb la mare durant el període de concepció del fill.
3. El fill pot interposar l'acció d'impugnació de la paternitat matrimonial en el termini de caducitat de dos anys a comptar de la seva majoria d'edat, de l'extinció de les mesures de suport necessàries per a la impugnació en cas de discapacitat o del descobriment de les proves en què es fonamenta la impugnació. En el cas de minoria d'edat o discapacitat del fill que no li permeti impugnar per ell mateix, poden interposar l'acció la mare o la persona que presta suport al fill en el seu interès i representació durant el termini de dos anys a partir de la data de naixement del fill o del descobriment de les proves en què es fonamenta la impugnació.

Article 169. Impugnació de la maternitat matrimonial

1. La mare pot exercir l'acció d'impugnació de la maternitat matrimonial en els casos de suposició de part o de no ser certa la identitat del fill en el termini de caducitat de dos anys

a comptar de la data de naixement del fill o del descobriment de les proves en què es fonamenta la impugnació. En cas de comaternitat, la pot exercir en els mateixos terminis la mare no gestant si l'embaràs no va tenir lloc per fecundació assistida o es va produir sense el seu consentiment a la pràctiques de les tècniques.

2. La mateixa acció pot ser exercida pel fill en el termini de caducitat de dos anys, a comptar de la seva majoria d'edat, de l'extinció de les mesures de suport necessàries per a la impugnació en cas de discapacitat o del descobriment de les proves en què fonamenta la impugnació. En el cas de minoria d'edat o discapacitat del fill que no li permeti impugnar per ell mateix, poden interposar l'acció, en el seu interès i representació, l'altre progenitor o la persona que presta suport al fill.

Subsecció tercera. *Determinació de la filiació no matrimonial*

Article 170. *Mitjans de determinació*

La filiació no matrimonial es pot establir:

- a) Per unió estable de parella amb la mare gestant.
- b) Per reconeixement de la paternitat o la maternitat.
- c) Per expedient registral.
- d) Per sentència ferma.
- e) Respecte de la mare, per constància de la filiació materna en la inscripció de naixement del fill.

Article 171. *Presumpció de paternitat extramatrimonial*

1. Es presumeixen fills de l'home convivent en unió estable de parella amb la mare els nascuts després de la constitució de la unió i dins dels tres-cents dies següents a la separació de fet dels convivents o a l'extinció de la unió.
2. En cas de conflicte de presumpcions pel fet que la mare hagi contret matrimoni o hagi constituït una nova unió estable després de la separació de fet o de l'extinció de la unió, s'aplica el que disposa l'apartat 2 de l'article 163.
3. Si el fill ha nascut dins dels cent vuitanta dies següents a la constitució de la unió estable de parella, el convivent en unió estable amb la mare pot deixar sense efecte la presumpció de paternitat per mitjà d'una declaració autèntica de desconeixement de la paternitat en els termes i amb els límits establerts per l'article 164.

Article 172. *Determinació de la filiació extramatrimonial en cas de fecundació assistida*

1. Els fills nascuts de la fecundació assistida de la mare, practicada amb el consentiment de la seva parella, home o dona, són fills de la dita parella, sempre que el consentiment

s'hagi prestat d'acord amb els requisits establerts per la Llei qualificada de tècniques de reproducció humana assistida.

2. Aquesta paternitat o maternitat pot quedar determinada per qualsevol dels mitjans establerts a les lletres *a)*, *b)*, *c)* i *d)* de l'article 170, segons escaigui. Si queda determinada per raó de l'existència d'una unió estable de parella amb la mare gestant, la parella de la mare pot deixar sense efecte la determinació de la filiació per mitjà d'una declaració autèntica al Registre Civil, d'acord amb l'establert a l'apartat 2 de l'article 166, i pot també impugnar-la, si la concepció del fill no va ser consentida o no va tenir lloc d'acord amb els requisits previstos a la Llei qualificada de tècniques de reproducció humana assistida.

Article 173. Capacitat per al reconeixement

1. Tenen capacitat per al reconeixement de la paternitat les persones majors de catorze anys i, per al de la maternitat, la mare des que s'acrediti el fet del part, sigui quina sigui la seva edat.

2. Si l'autor del reconeixement és una persona menor d'edat no emancipada o una persona amb discapacitat respecte de la qual s'han establert mesures de suport i necessita aquest suport per fer el reconeixement, caldrà per a la seva validesa l'assentiment del progenitor o progenitors que exerceixen l'autoritat parental o del tutor, o la intervenció del curador o persona que presta el suport.

Article 174. Eficàcia

1. Per a l'eficàcia del reconeixement d'una persona major d'edat o emancipada s'exigeix el seu consentiment, amb el suport, si escau, del curador o persona que l'assisteix en cas de discapacitat. Si tot i amb el suport la persona reconeguda no pot donar el consentiment ella mateixa per raó de la seva discapacitat, caldrà l'aprovació judicial del reconeixement en procediment de jurisdicció voluntària.

2. Per a l'eficàcia del reconeixement d'una persona menor d'edat que no es faci en el termini establert per la inscripció de naixement, s'exigeix el consentiment de l'altre progenitor si és conegut o, si no és possible, el del seu representant legal. A manca d'aquest consentiment, caldrà l'aprovació judicial del reconeixement en procediment de jurisdicció voluntària, havent estat escoltat el progenitor o representant.

Article 175. Requisits de forma

1. El reconeixement de la filiació no matrimonial s'ha de fer en l'acta de naixement d'acord amb els requisits que estableix la Llei del Registre Civil, en document públic, en testament o en el conveni privat atorgat pels convivents d'una unió estable de parella en el qual regulen les seves relacions personals i patrimonials.

2. L'autor del reconeixement no pot manifestar en l'acte de reconeixement la identitat de l'altre progenitor, llevat que aquesta identitat s'hagi determinat legalment de forma prèvia.

Article 176. Determinació judicial de la filiació no matrimonial

1. El fill pot exercir l'acció de reclamació de la filiació no matrimonial durant tota la seva vida. Si el fill ha mort abans de transcórrer el termini de caducitat de dos anys a comptar de la seva majoria d'edat, de l'extinció de les mesures de suport necessàries per a la reclamació de la filiació en cas de discapacitat o del descobriment de les proves en les quals es pot fonamentar la reclamació, l'acció pot ser exercida pels seus descendents o els seus hereus dins el temps que resti per completar aquest termini.

2. El pare i la mare poden exercir, durant tota la seva vida, l'acció de reclamació de la paternitat o maternitat, si no la poden reconèixer o quan el reconeixement no ha estat eficaç per manca dels consentiments que exigeix l'article 174.

3. Als efectes de l'exercici de l'acció de reclamació de la filiació no matrimonial, es presumeix la paternitat de l'home que ha conviscut amb la mare en el període comprès entre els tres-cents i els cent vuitanta dies anteriors a la naixença del fill, llevat de proves concloents que demostrin que el període de gestació ha estat més llarg, cas en que la presumpció es podrà estendre al període dins del qual la concepció raonablement es va produir.

Article 177. Impugnació de la paternitat no matrimonial

1. En l'exercici de l'acció d'impugnació de la paternitat no matrimonial el demandant ha de provar que l'autor del reconeixement no és biològicament pare del fill reconegut.

2. No s'admet l'exercici de l'acció d'impugnació fonamentada exclusivament en la fecundació assistida de la mare o en la manca de descendència biològica del fill respecte del pare, si la tècnica reproductiva s'ha practicat amb el consentiment exprés del pare formalitzat amb els requisits previstos en la legislació vigent en matèria de reproducció humana assistida.

3. L'acció d'impugnació de la paternitat no matrimonial pot ser exercida pel pare, per la mare i pel fill en el termini de dos anys comptadors des de l'establiment de la filiació que s'impugna, o en el seu cas des del moment en què es conegui l'establiment de la filiació o apareguin noves proves contràries a la paternitat.

4. En el cas del fill, l'acció caduca al cap de dos anys comptadors des de la majoria d'edat, de l'extinció de les mesures de suport necessàries per a la impugnació en cas de discapacitat o del descobriment de les proves en les quals es pot fonamentar la impugnació.

Article 178. Reconeixement viciat

1. L'autor del reconeixement pot impugnar-lo quan s'ha fet amb violència, intimidació, error o engany.

2. L'acció caduca al cap de dos anys, que es compten, en cas d'error, des de l'atorgament del reconeixement, i en els altres casos, des que cessa el vici, i pot ser exercida pels seus descendents si l'autor del reconeixement mor abans de transcórrer els dos anys, durant el termini que resta.

Article 179. Impugnació de la maternitat no matrimonial

La mare i el fill poden exercir l'acció d'impugnació de la maternitat no matrimonial en els casos de suposició de part o de no ser certa la identitat del fill, d'acord amb els requisits i els terminis que estableix l'article 169.

Subsecció quarta. Les accions de filiació**Article 180. Legitimació**

1. En els processos sobre reclamació i impugnació de la filiació han de ser demandades les persones la paternitat, la maternitat o la filiació de les quals sigui reclamada o estigui legalment determinada. Si qualsevol d'elles ha mort, la demanda s'ha d'adreçar contra els seus hereus.

2. Les accions d'impugnació previstes en aquesta secció es transmeten indistintament als descendents i hereus del legitimat.

Article 181. Acumulació de pretensions

L'exercici de l'acció de reclamació de la filiació permet l'acumulació de l'acció d'impugnació de la filiació contradictòria. En aquest cas, són preeminentes les regles de legitimació i durada de l'acció de reclamació.

Article 182. Mesures cautelars

1. Mentre dura el procés sobre filiació, l'autoritat judicial pot adoptar, amb l'audiència prèvia de les parts que puguin resultar afectades, a menys que raons d'urgència aconsellin prescindir d'aquest tràmit, les mesures de protecció que consideri convenientes sobre la persona i els béns del fill menor d'edat o major amb mesures de suport per a l'exercici de la seva capacitat.

2. Si s'exercita una acció de reclamació de la paternitat o la maternitat, també es poden acordar aliments provisionals a favor del fill a càrrec del presumpte pare o mare.

Secció tercera. La filiació per adopció**Subsecció primera. Disposicions generals****Article 183. Persones que poden adoptar**

1. Només poden ser adoptants dues persones casades, dues persones que formin una unió estable de parella o que convisquin com a parella de fet, o bé una persona sola.

2. En l'adopció per dues persones, cal que hagin transcorregut cinc anys des de la celebració del matrimoni o des de la inscripció registral com a unió estable de parella, o bé que els adoptants acreditin cinc anys de convivència estable. No es requereix el transcurs d'aquest període en l'adopció per una persona sola del fill del seu cònjuge o parella.

3. L'adopció per persona sola no s'admet si aquesta està casada i no separada o si conviu en relació de parella, llevat que adopti el fill de la seva parella o que aquesta estigui impossibilitada de manifestar la seva voluntat.

4. L'adoptant o adoptants han de complir el requisit d'edat establert per l'article 184 i tenir capacitat i aptitud suficients per assumir les responsabilitats que comporta l'adopció. No han d'haver estat suspesos o privats de l'autoritat parental ni remoguts de l'exercici de funcions de protecció o de suport a les persones, i han de complir els requisits que es determinin reglamentàriament.

Article 184. Edat dels adoptants

1. Els adoptants han d'haver complert els vint-i-cinc anys, llevat que es tracti de l'adopció d'un parent orfe o del fill del cònjuge o de la parella, casos en els quals és suficient ser major d'edat. En l'adopció per dues persones, n'hi ha prou que un dels adoptants hagi complert vint-i-cinc anys.

2. En tot cas hi ha d'haver una diferència d'edat de com a mínim quinze anys entre els adoptants i la persona que ha de ser adoptada. Aquesta diferència queda reduïda a deu anys en el cas que s'adopti el fill del cònjuge o la parella.

Article 185. Persones que poden ser adoptades

1. Poden ser adoptades les persones menors d'edat no emancipades en els casos següents:

a) Si els seus progenitors, o un d'ells en els supòsits de l'apartat 1 de l'article 188, han consentit vàlidament l'adopció.

b) En cas d'orfenesa, si l'adoptant o un dels adoptants és parent del menor fins al quart grau de consanguinitat o afinitat o està exercint el càrrec de tutor.

c) Si s'ha adoptat respecte d'elles la mesura de preadopció per resolució judicial ferma.

2. Poden també ser adoptades les persones menors d'edat emancipades o majors d'edat que tinguin, com a màxim, vint-i-cinc anys d'edat en el moment de la presentació de la sol·licitud d'adopció, sempre que durant la seva minoria d'edat hagués existit una situació de convivència estable amb l'adoptant de, com a mínim, tres anys, i es pugui acreditar que s'han mantingut els vincles afectius fins al moment de l'adopció.

3. En la constitució de l'adopció, s'ha de procurar no separar els germans.

Article 186. Persones que no poden ser adoptades

No poden ser adoptades:

a) Les persones majors d'edat o les menors emancipades, excepte en el supòsit previst a l'apartat 2 de l'article anterior.

- b) Els descendents.
- c) Els parents fins al segon grau de la línia col·lateral per consanguinitat i per afinitat.

Article 187. Consentiment i dret a ser escoltat de l'adoptand

L'adoptand ha de consentir l'adopció si ha complert dotze anys i ha de ser escoltat si n'ha complert deu o si, tenint-ne menys, té prou coneixement.

Article 188. Consentiment dels progenitors

1. L'adopció d'una persona menor d'edat ha de ser consentida pel progenitor o progenitors respecte dels quals la filiació estigui legalment determinada, llevat que:

- a) Es trobin impeditos de manifestar la seva voluntat fins i tot comptant amb la provisió de suports.
- b) Hagin estat privats de l'autoritat parental.
- c) La resolució que va acordar l'acolliment preadoptiu, en cas d'haver-n'hi, hagi esdevingut ferma.

2. En el cas d'adopció de persones majors d'edat o de persones menors d'edat emancipades, no és necessari el consentiment dels progenitors, però han de ser escoltats per l'autoritat judicial sempre que no hagin estat privats de l'autoritat parental.

Article 189. Prestació del consentiment

1. El consentiment a l'adopció s'ha de donar davant l'autoritat judicial o davant el ministeri competent en matèria d'affers socials, si la persona menor d'edat li ha estat confiada. També es pot formalitzar vàlidament a l'estranger en una ambaixada o consolat andorrans davant l'agent diplomàtic o l'agent consular competent.

2. El consentiment a l'adopció pot ser retractat durant els trenta dies naturals següents a la seva formulació. La retractació s'ha de fer personalment davant l'autoritat que l'havia rebut.

Article 190. Autorització judicial

1. L'autoritat judicial pot autoritzar l'adopció si estima abusiva la negativa oposada per ambdós progenitors o per un d'ells, si els progenitors s'han desinteressat del fill que ha de ser adoptat fins al punt de comprometre la seva salut o moralitat.

2. L'adopció de persones majors d'edat o menors emancipades ha de ser autoritzada en procediment de jurisdicció voluntària substanciat en la jurisdicció civil, sempre que s'acrediti el compliment dels requisits previstos a l'apartat 2 de l'article 185 i s'efectuï el tràmit previst a l'apartat 2 de l'article 188.

Subsecció segona. La preadopció

Article 191. Finalitat i objecte

1. La preadopció és una mesura que té per finalitat verificar que la persona menor d'edat s'integra correctament en la família de la persona o persones que l'han d'adoptar i que la convivència és beneficiosa per a l'adoptand i s'efectua amb l'atribució als adoptants de la guarda i les funcions parentals respecte de la persona menor d'edat que ha de ser adoptada.
2. La mesura de preadopció s'acorda en els casos següents:
  - a) Quan no és possible o raonable la reintegració de la persona menor d'edat en la seva família d'origen i es considera que el més favorable al seu interès és la plena integració en una altra família mitjançant l'adopció.
  - b) Quan els progenitors o titulars de la tutela ho sol·liciten a l'autoritat competent i fan abandó dels drets i dels deures inherents a llur condició.
3. La preadopció exclou el retorn de la persona menor d'edat a la família d'origen i finalitza amb l'adopció o amb la negativa a constituir-la. En aquest darrer cas, els seus efectes queden cancel·lats retroactivament.

Subsecció tercera. Procediments de preadopció i d'adopció

Article 192. Diligències

1. En el procediment d'adopció d'una persona menor d'edat, l'autoritat judicial pot ordenar la pràctica de les diligències i de les proves pericials que estimi oportunes a fi d'assegurar que la preadopció i l'adopció, o el cessament de la preadopció si escau, respecten les condicions legals i resulten beneficiosos per a la persona menor d'edat.
2. Totes les actuacions previstes a l'apartat anterior s'han de practicar amb la màxima discreció, evitant que la família d'origen conegui la família adoptiva.
3. En el procediment d'adopció d'una persona major d'edat o menor emancipada, l'autoritat judicial pot ordenar la pràctica de les diligències que estimi oportunes a fi d'assegurar que l'adopció compleix els requisits establerts a l'apartat 2 de l'article 185.

Article 193. Mesura de preadopció

1. La mesura de preadopció és acordada per l'autoritat judicial, amb previ informe del Ministeri Fiscal, a instància del ministeri competent en matèria d'affers socials.
2. La constitució de la preadopció requereix el consentiment de la persona menor que ha de ser adoptada, si ha complert dotze anys, i el de la persona o persones que l'han d'acollir amb vista a la seva adopció. L'autoritat judicial ha d'escoltar també els progenitors que no estiguin privats de l'autoritat parental o el tutor, si escau, i l'adoptand menor de dotze anys si té prou coneixement.

3. Si els progenitors o el tutor es troben en parador desconegut, o si no es presenten, tot i haver estat degudament citats, l'autoritat judicial pot prescindir del tràmit i dictar la resolució que autoritza la preadopció.

4. La resolució que autoritza o denega la preadopció és susceptible d'apel·lació a un sol efecte.

Article 194. Cessació de la mesura

La cessació de la mesura de preadopció és acordada per l'autoritat judicial d'ofici, amb informe previ del Ministeri Fiscal, o a instància del ministeri competent en matèria d'affers socials, de les persones preadoptants o de la mateixa persona menor d'edat. L'autoritat que adopta la mesura ha d'escoltar les persones interessades que no hagin promogut la sol·licitud de cessació de la mesura.

Article 195. Proposta d'adopció

1. La proposta d'adopció d'una persona menor d'edat és promoguda davant de l'autoritat judicial pel ministeri competent en matèria d'affers socials. Ha d'anar acompanyada dels informes i documents que es creguin oportuns, en particular de l'informe psicosocial emès pel servei especialitzat d'adopcions del Govern.

2. La proposta pot ser directament promoguda pels adoptants, sense l'informe psicosocial referit a l'apartat anterior, si l'adoptand:

- a) És orfe i parent de l'adoptant o un dels adoptants fins al quart grau de consanguinitat o està posat en tutela de l'adoptant o adoptants.
- b) És fill del cònjuge o parella de l'adoptant.

3. Si l'adoptant o un dels adoptants ha mort, es pot constituir l'adopció, amb efectes respecte del difunt, sempre que aquest hagués acollit la persona menor d'edat en preadopció i hagués donat el seu consentiment a l'adopció davant de l'autoritat judicial o bé en escriptura pública o en testament. La constitució d'aquesta adopció té lloc sense perjudici de la possibilitat d'iniciar, si escau, un nou procés de valoració de la situació familiar sobrevinguda a fi d'adoptar les mesures que calguin en interès de la persona menor.

Article 196. Requisits de la proposta d'adopció

La proposta d'adopció ha d'expressar en tots els casos:

- a) Les condicions personals, familiars, socials i econòmiques dels adoptants i les seves relacions amb l'adoptand.
- b) Si els progenitors de l'adoptand han donat el seu consentiment a l'adopció o es troben en alguns dels supòsits en què se'n pot prescindir.

Article 197. Constitució de l'adopció

1. L'autoritat judicial ha d'autoritzar l'adopció o bé denegar-la per resolució motivada. En l'adopció d'una persona menor d'edat, cal un informe previ del Ministeri Fiscal.

2. La resolució que autoritza o denega l'adopció és susceptible d'apel·lació a un sol efecte.

Article 198. Termini per constituir l'adopció

Ha de transcórrer un mínim de sis mesos entre la data en què esdevé ferma la preadopció i la data en què s'autoritza l'adopció.

Subsecció quarta. Adopció internacional

Article 199. Adopció internacional de menors

1. L'adopció internacional ha de respectar els principis dels convenis de drets fonamentals relatius als infants, les normes convencionals i les normes de dret internacional privat que siguin aplicables.

2. En l'adopció internacional s'ha de garantir:

a) Que hi intervé una autoritat competent.

b) Que es respecta el principi de subsidiarietat de l'adopció internacional.

c) Que l'adopció respon a l'interès del menor.

d) Que el menor pot ésser adoptat.

e) Que els consentiments requerits es donen lliurement, sense rebre cap mena de contraprestació, coneixent les conseqüències i els efectes que en deriven.

f) Que l'adopció no comporta un benefici material indegut per a les persones responsables del menor o per a qualsevol altra persona.

g) Que el menor, si té prou coneixement, serà escoltat.

3. No es poden iniciar tràmits per a adoptar menors en països en situació de conflicte bèl·lic o desastre natural.

Article 200. Tramitació de l'adopció per l'entitat pública

1. L'entitat pública competent només ha de tramitar les adopcions de menors originaris dels països en els quals quedi suficientment garantit el respecte als principis i a les normes de l'adopció internacional i la intervenció deguda dels seus organismes administratius i judicials.

2. Per garantir el ple respecte als drets dels menors, en el cas d'adopcions internacionals, l'entitat pública competent exerceix les funcions següents:

a) Adoptar mesures per evitar lucre indeguts i impedir pràctiques contràries a l'interès del menor.

b) Reunir i conservar la informació relativa als adoptats i als seus orígens i garantir-ne l'accés, si la llei ho permet.

c) Facilitar i seguir els procediments d'adopció.

- d) Assessorar sobre l'adopció i, si cal i en la mesura permesa per la llei, fer el seguiment de les adopcions, si ho exigeix el país d'origen de la persona que es vol adoptar.
- e) Seleccionar les persones i les famílies sol·licitants tot valorant-ne la idoneïtat d'acord amb els criteris i els processos que més afavoreixin l'èxit del procés adoptiu.
- f) Determinar el perfil del menor en concordança amb el de la persona o la família adoptant, per facilitar l'encaix del menor i l'èxit de l'adopció.

Article 201. Funcions d'intermediació

Només pot intervenir amb funcions d'intermediació per a l'adopció internacional l'entitat pública competent, a través del servei especialitzat d'adopcions. No obstant això, el ministeri competent pot acreditar entitats col·laboradores per a l'exercici d'aquestes funcions en els termes i amb el compliment dels requisits que s'estableixin per reglament.

Subsecció cinquena. Efectes de l'adopció

Article 202. Publicitat i retroacció d'efectes

1. L'adopció queda constituïda una vegada esdevé ferma la resolució judicial que l'autoritza, però retrotrau els efectes favorables a la persona adoptada al dia en què es va presentar la sol·licitud d'adopció.
2. L'adopció, un cop vàlidament constituïda, s'ha d'inscriure al Registre Civil.

Article 203. Efectes de l'adopció

1. L'adopció confereix a la persona adoptada una filiació que substitueix la filiació original i implica la formació de vincles de parentiu amb la família de l'adoptant o adoptants i l'extinció dels vincles entre la persona adoptada i la seva família d'origen. S'exceptuen d'aquesta extinció els casos següents:
  - a) En l'adopció del fill del cònjuge o la parella es manté el parentiu amb la família del dit cònjuge o parella i també, en cas que hagués estat determinada la filiació respecte de l'altre progenitor i el vincle de filiació s'hagués extingit per mort, amb la família d'aquest darrer.
  - b) En l'adopció del menor orfe per parents fins al quart grau de consanguinitat, es manté el parentiu respecte de la branca familiar del progenitor o progenitors substituïts per l'adopció.
2. Els adoptants de persones menors d'edat no emancipades exerceixen l'autoritat parental sobre l'adoptat d'acord amb les disposicions del Capítol quart del Títol II.
3. L'adoptat té dret a conèixer la identitat dels seus progenitors biològics. Els òrgans competents, seguint el procediment que es determini reglamentàriament i amb prèvia notificació a les persones afectades, han de prestar, a través dels seus serveis especialitzats, l'assessorament i l'ajuda necessària per fer efectiu aquest dret i, si fos adient i possible ateses les circumstàncies, per facilitar el contacte personal amb membres de la família d'origen o obtenir informació biogenètica dels progenitors que pugui ser rellevant per raons de salut de l'adoptat.

Article 204. Obligació d'informar el fill adoptat sobre l'adopció

Els adoptants han de fer saber al fill que el van adoptar, tan aviat com aquest tingui prou maduresa o, al més tard, quan compleixi dotze anys, llevat que aquesta informació sigui contrària a l'interès superior del menor.

Article 205. Cognoms i nom de la persona adoptada

1. L'adopció confereix a la persona adoptada els cognoms dels adoptants.
2. Si té menys d'un any, l'autoritat judicial pot acordar modificar el seu nom a instància dels adoptants. Si té més d'un any, es dona preferència al nom d'origen, llevat de casos excepcionals en els quals el canvi de nom ha d'anar necessàriament acompanyat d'una valoració psicosocial de les afectacions que podria suposar un canvi de nom en la persona menor d'edat, realitzada pel ministeri competent en matèria d'affers socials. Si la persona menor d'edat té més de dotze anys, el seu consentiment és imprescindible.
3. La persona adoptada major d'edat o la persona menor d'edat emancipada pot conservar els cognoms d'origen si així ho sol·licita en el moment de l'adopció.

Article 206. Extinció de l'adopció

1. L'adopció és irrevocable.
2. L'autoritat judicial, amb previ informe del Ministeri Fiscal, pot acordar l'extinció de l'adopció a demanda del pare o mare per naturalesa que, sense culpa, no hagi pogut intervenir en l'expedient de constitució de l'adopció. La demanda s'ha d'interposar dins dels dotze mesos següents a la constitució de l'adopció, i no es pot estimar en cap cas si l'extinció sol·licitada perjudica greument la persona adoptada menor d'edat.

Capítol quart. L'autoritat parental**Secció primera. Disposicions generals****Article 207. Subjectes**

1. Els progenitors tenen l'autoritat parental respecte als fills menors d'edat no emancipats.
2. En defecte o per absència o impossibilitat d'un progenitor, l'autoritat parental correspon exclusivament a l'altre.

Article 208. Exercici

1. L'autoritat parental és exercida conjuntament pels progenitors de forma personal en benefici dels fills per facilitar el ple desenvolupament de la seva personalitat i proporcionar-los una formació general i professional adequada a les seves aptituds, d'acord amb les possibilitats i mitjans de què disposin.

2. En l'exercici de la seva autoritat, els progenitors han d'informar i escoltar els seus fills d'acord amb el que disposa l'apartat 3 de l'article 4.

3. En cas d'exercici conjunt de l'autoritat parental, es presumeix, respecte als tercers de bona fe i en relació amb els actes d'administració ordinària, que cada progenitor actua amb el consentiment de l'altre.

Article 209. *Relacions personals*

1. Els progenitors i els fills tenen dret a relacionar-se personalment, encara que els primers no tinguin l'exercici de l'autoritat parental ni la guarda, a menys que la llei o una resolució judicial estableixin una altra cosa.

2. Els fills tenen dret a relacionar-se amb els avis, els germans i altres persones pròximes. Els progenitors han de facilitar aquestes relacions i només les poden impedir si hi ha una causa justa.

3. L'autoritat judicial en cada cas pot adoptar les mesures necessàries per garantir l'efectivitat d'aquestes relacions i pot també limitar-les o suprimir-les si els progenitors o les altres persones incompleixen els seus deures o si concorre qualsevol altra causa justa.

Article 210. *Vida separada dels progenitors*

1. Els progenitors que fan vida separada, encara que no hagin estat casats ni hagin format unió estable de parella, poden adoptar acords sobre l'exercici de l'autoritat parental i el règim de relacions personals, com també sobre totes les altres mesures relatives als fills menors, d'acord amb el que disposen les normes de la secció tretzena del capítol primer del títol II. A manca d'acord, poden demanar l'establiment de mesures respecte d'aquestes matèries per mitjà del procediment de família regulat en la Llei del Codi de procediment civil.

2. Els acords de distribució o de delegació de les funcions de l'autoritat parental, si no consten en conveni regulador aprovat judicialment, s'han de formalitzar en escriptura pública i es poden revocar en tot moment mitjançant notificació notarial.

Article 211. *Desacords*

1. En cas de desacord entre els progenitors, qualsevol d'ells pot acudir a l'autoritat judicial a fi que, en procediment de jurisdicció voluntària, resolgui en el sentit que cregui procedent en interès del fill afectat per la decisió, després d'escoltar el parer dels progenitors, del fill si ha complert dotze anys o si, tenint-ne menys, té prou coneixement, i del Ministeri Fiscal.

2. Si els desacords són reiterats i dificulten greument l'exercici de l'autoritat parental conjunta, l'autoritat judicial pot atribuir aquest exercici a un dels progenitors o distribuir-lo entre ambdós progenitors per un període no superior a dos anys.

Article 212. *Funcions parentals en la família reconstituïda*

1. El cònjuge o convivent en parella estable del progenitor que en cada moment té la guarda del fill té dret a intervenir en l'exercici de funcions quotidianes de l'autoritat parental i a adoptar decisions de caràcter urgent en cas de risc imminent per al menor. En cas de

desacord entre el progenitor i el seu cònjuge o convivent en parella estable, preval sempre el criteri del progenitor.

2. Si mor el progenitor que exercia la guarda i l'autoritat parental respecte del fill en exclusiva, sense intervenció de l'altre progenitor, l'autoritat judicial, amb informe del Ministeri Fiscal, pot excepcionalment atribuir la guarda i l'exercici de les funcions parentals al cònjuge o convivent en parella estable del progenitor guardador, si ha estat convivint amb el fill almenys tres anys i la decisió està justificada per l'interès superior d'aquest. L'atribució s'ha de fer en procediment de jurisdicció voluntària, amb audiència de l'altre progenitor, si existeix, i del fill si ha complert dotze anys o si, tenint-ne menys, té prou coneixement.

3. En cas que l'autoritat judicial no consideri escaient atribuir la guarda, el fill i el cònjuge o convivent en parella estable del progenitor poden tenir dret a mantenir relacions personals d'acord amb l'establert a l'article 209.

Article 213. Deure d'informació

1. Quan l'exercici de l'autoritat parental és atribuït a un dels progenitors o distribuït entre ells, aquell que el tingui atribuït ha d'informar l'altre immediatament quan tingui lloc algun fet rellevant en relació amb el fill i el seu patrimoni i, amb caràcter general, almenys cada tres mesos.

2. Si de les informacions rebudes es pot entendre que les decisions preses per un dels progenitors són perjudicials per al fill, l'altre progenitor pot demanar a l'autoritat judicial l'adopció de les mesures de protecció que consideri escaients.

Article 214. Drets i deures dels progenitors i dels fills

1. Els progenitors i els fills s'han de respectar mútuament. Els fills, mentre es troben en autoritat parental, han d'obeir els progenitors, si bé aquests han de conferir als fills la facultat d'organitzar la seva vida d'acord amb el seu grau de maduresa.

2. Els progenitors determinen el lloc o els llocs on viuen els fills en autoritat parental, els quals no poden abandonar el domicili familiar sense el consentiment dels progenitors. Aquests poden decidir, amb motiu suficient, que els fills resideixin en un lloc diferent del domicili familiar.

Article 215. Intervenció judicial

1. Si l'exercici de l'autoritat parental es considera perjudicial per als interessos dels fills, l'autoritat judicial pot adoptar, a instàncies dels mateixos fills d'acord amb el seu grau de maduresa, dels progenitors encara que no exerceixin l'autoritat parental, dels parents dels fills fins al tercer grau i, en tot cas, del Ministeri Fiscal o del ministeri competent en matèria d'afers socials, les mesures que consideri escaients.

2. L'autoritat judicial, abans de dictar qualsevol resolució, ha d'escoltar el parer del fill, d'acord amb el que s'estableix a l'article 4.

Secció segona. La representació legal dels fills

Article 216. Àmbit

1. Els progenitors conjuntament, o el qui d'ells exerceixi l'autoritat parental, dins dels seus límits, tenen la representació legal dels fills davant de terceres persones.
2. S'exceptuen de la representació legal els actes relatius als drets de la personalitat del fill, els actes que segons l'edat i la capacitat natural pot realitzar el fill per ell mateix i els actes relatius als béns exclosos de l'administració dels progenitors.

Article 217. Contraposició d'interessos

Si en algun assumpte hi ha contraposició d'interessos entre els fills i els progenitors, quan l'autoritat parental és exercida per ambdós, el fill és representat per l'altre progenitor amb el qual no té contraposició d'interessos. Quan la contraposició es dona amb ambdós progenitors conjuntament o amb el que exerceixi l'autoritat parental, s'ha de nomenar el defensor judicial que s'estableix als articles 61 a 63.

Secció tercera. Gestió del patrimoni dels fills

Article 218. Deure d'administració patrimonial i supòsits exclosos

1. Els progenitors que exerceixen l'autoritat parental han d'administrar els béns dels fills mentre es troben sota la seva autoritat amb la diligència que esmercen en la gestió dels béns propis.
2. Queden exclosos de l'administració dels progenitors els béns i drets següents:
  - a) Els adquirits pel fill per donació, herència o llegat, si el donant o el causant així ho han ordenat i han nomenat un administrador d'aquests béns.
  - b) Els adquirits pel fill per títol successori, si un dels progenitors o tots dos han estat justament desheretats o exclosos de la successió per indignitat.
  - c) Els que administra el mateix fill d'acord amb l'article 220.
3. En el supòsit de la lletra *b)* de l'apartat 2, els béns són administrats per la persona designada pel causant. Si no n'hi ha cap o la persona designada no pot assumir l'encàrrec o cessa en el seu exercici, han de ser administrats per l'altre progenitor o, si no hi és o es troba també afectat per la mateixa causa d'exclusió, per un administrador especial nomenat per l'autoritat judicial.

Article 219. Destinació dels rendiments dels béns administrats

1. En exercici de les seves facultats d'administració, els progenitors poden destinar els fruits i rendiments dels béns i drets administrats al manteniment, l'educació i la formació dels fills, i a cobrir les despeses familiars en la part que equitativament correspongui.

2. Els progenitors no tenen dret a remuneració per raó de l'administració, però sí a ser rescabats amb càrrec al patrimoni administrat, si el rescabament no es pot obtenir d'altra manera, per les despeses suportades i pels danys i perjudicis que els ha causat l'administració, si no són imputables a dol o culpa propis.

Article 220. Béns administrats pels fills

El fill major de setze anys sota autoritat parental té l'administració dels béns i drets que obtingui com a producte del seu treball i dels que els progenitors li han confiat per a l'exercici d'una professió o activitat, però necessita el complement de capacitat dels progenitors per als actes que estableix l'article 221. Els progenitors no poden revocar de forma arbitrària aquesta administració.

Article 221. Autorització judicial

1. Els progenitors, en relació amb els béns del fill, necessiten autorització judicial per als actes següents:

- a) Fer donacions o liberalitats amb càrrec al patrimoni del fill, a menys que es tracti de liberalitats emparades pel costum o pel compliment d'un deure moral.
- b) Alienar o gravar béns immobles, establiments mercantils o industrials, drets de propietat intel·lectual o industrial, valors mobiliaris, béns mobles de valor extraordinari o objectes d'art o preciosos i fer inversions en renda variable.
- c) Repudiar herències i llegats i renunciar a donacions atorgades a favor del fill.
- d) Atorgar arrendaments sobre béns immobles per un període superior a deu anys.
- e) Prendre o donar diners en préstec a nom del fill.
- f) Assumir o garantir un deute aliè.
- g) Reduir les garanties d'un crèdit a favor del fill o renunciar-hi.
- h) Continuar l'explotació d'establiments mercantils o industrials rebuts per successió o donació i constituir societats que no limiten la responsabilitat personal dels socis o adquirir-ne la condició de soci.
- i) Transigir o sotmetre a arbitratge qüestions relacionades amb els actes a què es refereixen els apartats anteriors.

2. Abans d'atorgar l'autorització, l'autoritat judicial, en procediment de jurisdicció voluntària, ha d'escoltar el Ministeri Fiscal i demanar els informes que cregui oportuns.

3. L'autorització judicial es pot donar per a una pluralitat d'actes de la mateixa naturalesa o referents al mateix negoci, encara que siguin futurs, però no amb caràcter general.

Article 222. Autoritzacions alternatives

L'autorització judicial a què fa referència l'article anterior es pot substituir pel consentiment manifestat en escriptura pública:

- a) Del fill, si té almenys setze anys.

b) Dels dos parents consanguinis més pròxims del fill, un de cada línia de progenitors, i dins de cada línia amb preferència el de més edat.

Article 223. Manca d'autorització

1. Els actes realitzats pels progenitors sense haver obtingut l'autorització judicial poden ser anul·lats a instància del fill, dins del termini de caducitat de quatre anys a comptar del moment en què és emancipat o arriba a la majoria d'edat. Durant la minoria d'edat, també poden ser impugnats pel tutor del fill, si s'ha constituït la tutela, o per un defensor judicial designat a l'efecte. En cas de mort del fill, l'acció es transmet als seus hereus pel temps que manqui per completar el que tenia el causant.

2. Aquests actes poden quedar convalidats si obtenen l'aprovació judicial amb posterioritat a la seva realització, que pot tenir lloc a sol·licitud dels progenitors abans que s'hagi interposat l'acció de nul·litat.

Article 224. Prohibicions

1. Els progenitors no poden adquirir per ells mateixos o per persona interposada els béns o drets dels fills menors sota la seva autoritat parental, ni que sigui en subhasta pública. Tampoc no poden adquirir per cessió els crèdits en els quals els fills tinguin la condició de deutors.

2. Els actes realitzats en contravenció d'aquestes prohibicions poden ser anul·lats a instància de les persones a què es refereix l'article 223 i dins dels mateixos terminis.

Article 225. Fi de l'administració

1. Si se'ls exigeix, al final de l'administració, els progenitors han de retre comptes de la seva gestió en el termini de sis mesos des que siguin requerits a fer-ho. La rendició es fa a càrrec del patrimoni administrat i poden demanar-la el fill major d'edat, amb els suports que necessiti en cas de discapacitat, o el tutor del fill, si s'ha constituït la tutela.

2. L'acció per exigir el compliment de l'obligació de retre comptes prescriu al cap de tres anys del final de l'administració.

Secció quarta. Privació, recuperació, suspensió i extinció de l'autoritat parental

Article 226. Privació

1. Els progenitors poden ser privats totalment o parcialment de la seva autoritat parental per sentència ferma, dictada en el procediment de família que regula la Llei del Codi de procediment civil i fonamentada en l'incompliment greu o reiterat dels seus deures. Hi ha incompliment greu d'aquests deures si el fill menor pateix abusos sexuals o maltractaments físics o psíquics o si és víctima directa o indirecta de violència familiar.

2. Els progenitors també poden ser privats de la seva autoritat parental en un procés penal que imposi com a pena accessòria la inhabilitació per al seu exercici, en els termes que estableixi la sentència.

3. L'acció de privació de l'autoritat parental pot ser exercida pels parents del fill fins al tercer grau, pel Ministeri Fiscal i pel ministeri competent en matèria d'affers socials.

4. L'autoritat judicial, d'ofici o a instància de part, pot decretar el caràcter reservat de les actuacions, després d'escoltar el parer de les parts interessades, mitjançant resolució contra la qual no es pot interposar cap mena de recurs.

Article 227. Recuperació

Els progenitors que han estat privats de l'autoritat parental poden instar la seva recuperació si ha cessat la causa que n'havia determinat la privació, i l'autoritat judicial pot decretar-la en benefici dels fills. No es pot decretar la recuperació de l'autoritat parental després d'haver estat constituïda una preadopció, llevat que s'hagi ordenat prèviament la cessació de la mesura.

Article 228. Suspensió

L'autoritat judicial pot decretar de forma total o parcial la suspensió temporal de l'exercici de l'autoritat parental si les seves funcions no es poden exercir correctament durant un període de temps raonable, ateses les circumstàncies del cas.

Article 229. Extinció

L'autoritat parental s'extingeix per:

- a) La mort dels progenitors o del fill.
- b) L'adopció del fill, llevat que l'adopti el cònjuge o la parella d'un dels progenitors.
- c) L'emancipació o la majoria d'edat del fill.
- d) La declaració d'absència dels progenitors o del fill.

Capítol cinquè. Els aliments familiars

Article 230. Contingut

1. S'entén per *aliments* tot allò que és necessari per atendre el manteniment, l'habitatge, el vestit, l'assistència mèdica i les despeses funeràries d'una persona. En el cas d'una persona menor d'edat, els aliments s'han de prestar en el sentit més ampli possible d'acord amb el nivell de vida dels obligats i comprenen també les despeses per activitats extraescolars, i les de formació, que es poden perllongar fins i tot una vegada el que hi té dret ha arribat a la majoria d'edat, sempre que no l'hagi pogut completar per causes alienes a la seva voluntat o sigui convenient continuar-la.

2. En el cas d'una persona major d'edat, la prestació d'aliments es pot reduir amb aprovació judicial el temps necessari per adquirir una autonomia econòmica suficient, o disminuir-la

en la seva quantia, per tal que es proporcioni sols allò que és indispensable per a la subsistència en els supòsits que estableix la llei.

Article 231. *Quantia*

La quantia en què cal prestar els aliments ve determinada per la proporció entre les necessitats del que té dret a reclamar-los i la capacitat econòmica del que hagi de prestar-los. Una vegada fixat el seu import, aquest podrà ser augmentat o reduït proporcionalment segons augmentin o disminueixin les necessitats del primer o els mitjans econòmics dels quals disposi el segon.

Article 232. *Característiques*

El dret a rebre aliments en el futur no es pot renunciar, ni transmetre a tercers, ni compensar-se amb els deutes que el que té dret a rebre'ls tingui amb el que els ha de prestar. No obstant això, es poden renunciar, transmetre a tercers o compensar les pensions d'aliments endarrerides.

Article 233. *Persones obligades recíprocament*

1. Estan obligats recíprocament a prestar-se aliments en tota la seva extensió:

a) Els cònjuges i els convivents en unió estable de parella constituïda d'acord amb aquesta Llei, mentre perduri el vincle matrimonial o no consti l'extinció de la unió en el Registre d'Unions Estables de Parella.

b) Els ascendents i els descendents, amb preferència els de grau més pròxim respecte dels de grau més remot.

2. Els ascendents i els descendents han de prestar-se únicament els aliments indispensables per a la vida quan el que els reclama es trobi en la necessitat de fer-ho com a conseqüència de la seva conducta negligent o desordenada i mentre aquesta conducta subsisteixi, a menys que es tracti d'una persona menor d'edat o proveïda de mesures de suport per raó de discapacitat.

3. Estan exemptes de l'obligació de prestar aliments les persones que tinguin reconeguda la condició de persona amb discapacitat, excepte si els seus recursos excedeixen les seves necessitats actuals i de futur.

Article 234. *Ordre de prelació dels obligats*

Quan sigui procedent la reclamació d'aliments i siguin dos o més els obligats a prestar-los, ho és en primer lloc el cònjuge o convivent de l'alimentista, en segon lloc els descendents, amb preferència els de grau més pròxim respecte dels de grau més remot, i en tercer lloc els ascendents també d'acord amb la proximitat de grau. Si la persona obligada preferentment no pot fer-se càrrec en tot o en part de l'obligació, esdevenen obligats en tot o en part els de grau posterior.

Article 235. Pluralitat de persones obligades

1. Si les persones obligades a prestar aliments són dues o més, la prestació es divideix entre elles d'acord amb la seva capacitat econòmica. Si l'obligació d'una d'elles s'extingeix o la quantia de la seva prestació es redueix, s'ha d'incrementar la prestació dels altres obligats de manera proporcional.
2. L'autoritat judicial, ja sigui provisionalment o per raó de circumstàncies especials, pot imposar la prestació íntegra dels aliments a una o diverses persones d'entre les obligades durant un temps determinat, sense perjudici del dret d'aquestes a reclamar posteriorment als altres obligats la part que els corresponia.

Article 236. Dret a reclamar els aliments

1. Té dret a reclamar els aliments la persona que els necessita, si escau, per mitjà dels seus representants legals, i també l'entitat pública o la persona o entitat privada que l'aculli.
2. El dret a reclamar els aliments sorgeix des del moment que els necessiti el seu titular. No obstant això, sols s'han de pagar els que es meritin a partir de la reclamació judicial o des que es provi que han estat reclamats extrajudicialment. Si la necessitat existia abans d'aquest moment, es poden incloure en la demanda els aliments corresponents als sis mesos anteriors a la reclamació judicial o extrajudicial.
3. L'autoritat judicial pot ordenar que es prestin aliments provisionals a la persona que en principi hi tingui dret mentre dura el procés.

Article 237. Pluralitat de persones amb dret a reclamar

Si més d'un alimentista tingués dret a reclamar aliments a la mateixa persona obligada a donar-los i aquesta persona no tingués capacitat econòmica per atendre tots els que hi tenen dret, cal guardar el mateix ordre que s'estableix a l'article 234, però tenen sempre preferència els fills que estan sotmesos a l'autoritat parental del que ha de prestar-los i els fills majors d'edat amb discapacitat proveïts de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat.

Article 238. Compliment

L'obligació de prestar aliments s'ha de complir amb diners i per mensualitats avançades o pagant directament les despeses que aquests aliments generin. Tanmateix, si el que ha de prestar-los justifica la impossibilitat de pagar la pensió d'aliments, l'autoritat judicial pot autoritzar-lo a complir la seva obligació acollint a casa seva l'alimentista o pot autoritzar que sigui atès amb el seu acord en un centre residencial al seu càrrec, dispensant-lo o no de pagar en aquest cas una part de la pensió o tota.

Article 239. Actualització

Quan l'obligació d'aliments es pagui mitjançant una pensió, amb independència dels supòsits en què sigui procedent modificar-la per haver canviat les circumstàncies del creditor o del deutor, aquesta pensió s'actualitza anualment d'acord amb les variacions del

cost de la vida, a menys que les parts hagin pactat un altre mitjà d'actualització que, a criteri de l'autoritat judicial, no perjudiqui els interessos de l'alimentista.

Article 240. *Garanties*

D'ofici, a petició de les parts o del Ministeri Fiscal, l'autoritat judicial pot ordenar la constitució de garanties per tal d'assegurar el pagament de la pensió.

Article 241. *Pagament per tercers*

Quan els aliments siguin prestats per una persona no obligada a fer-ho o per una entitat pública o privada, el que els ha pagat pot subrogar-se en el lloc del titular del dret en les mateixes condicions que aquest, a menys que l'obligat a pagar-los provi que ho va fer amb ànim liberal o per una altra justa causa.

Article 242. *Extinció*

El dret d'aliments s'extingeix:

- a) Per la mort del que té dret a rebre aliments o de la persona obligada a prestar-los.
- b) Quan la situació econòmica del que té dret a rebre'ls s'hagi modificat de tal manera que aquest no requereixi cap ajut per a la seva subsistència.
- c) Quan la situació econòmica del que té l'obligació de prestar-los hagi canviat i aquest no pugui fer-ho sense desatendre les seves pròpies necessitats i les de les persones amb dret preferent d'aliments, excepte en el supòsit que el creditor sigui un fill sotmès a l'autoritat parental del deutor o proveït de mesures de suport per raó de discapacitat.
- d) En cas que el que té dret a rebre'ls hagi incorregut en una de les causes que donen lloc a desheretament, excepte que provi que ha estat perdonat.
- e) Si l'ascendent que té dret a rebre aliments del descendent ha estat privat de l'autoritat parental d'aquest o inhabilitat per al seu exercici, excepte que l'hagi recuperat.

Article 243. *Subsidiarietat*

Les normes recollides en aquest capítol són aplicables subsidiàriament als supòsits en els quals per llei, per pacte o per testament o codicil s'hagi reconegut un dret d'aliments.

Títol III. Normes de dret internacional privat

Capítol primer. Competència de les autoritats andorranes

Article 244. Competència de les autoritats andorranes per celebrar el casament civil

Les autoritats andorranes són competents per autoritzar i celebrar el casament civil si ambdós contraents o almenys un d'ells són andorrans o si ambdós contraents o almenys un d'ells tenen la residència legal, efectiva i permanent al Principat d'Andorra.

Article 245. Competència dels tribunals andorrans en matèria matrimonial

1. Els tribunals del Principat d'Andorra són competents per conèixer i resoldre les demandes següents:

- a) De nul·litat, separació i divorci dels cònjuges si el Principat d'Andorra és el país de la seva residència habitual.
- b) De nul·litat, separació i divorci dels cònjuges, si un dels cònjuges té la residència habitual al Principat d'Andorra i la demanda és de comú acord.
- c) De nul·litat, separació i divorci dels cònjuges, si la part demandada té la residència habitual al Principat d'Andorra en el moment de la interposició de la demanda.
- d) De separació i divorci dels cònjuges que han contractat matrimoni canònic, si la part demandada té la residència habitual al Principat d'Andorra en el moment de la interposició de la demanda.
- e) De nul·litat, separació i divorci, si el Principat d'Andorra hagués estat el país de la darrera residència habitual comuna i un dels cònjuges encara hi resideix en el moment de la presentació de la demanda.
- f) De nul·litat, separació i divorci, si ambdós cònjuges tenen la nacionalitat andorrana en el moment de la presentació de la demanda.
- g) De nul·litat, separació i divorci, si almenys un dels cònjuges és andorrà, té la residència habitual al Principat d'Andorra en el moment de la presentació de la demanda i el matrimoni consta inscrit a Andorra.

2. Els criteris de l'apartat 1 també atribueixen la competència als tribunals del Principat d'Andorra, amb independència de la forma i el lloc de celebració del matrimoni, per resoldre les demandes següents:

- a) D'autoritat parental, si els fills menors d'edat tenen la seva residència habitual al Principat d'Andorra al moment de la presentació de la demanda.
- b) D'efectes personals i patrimonials entre cònjuges.
- c) D'aliments, sempre que la pretensió sigui accessòria a una qüestió relativa a la nul·litat, separació o dissolució del vincle matrimonial o a una qüestió relativa a l'autoritat parental.

Article 246. Competència de les autoritats andorranes en matèria d'adopció

Les autoritats andorranes són competents en matèria d'adopció si l'adoptand és andorrà o té la residència habitual al Principat d'Andorra o l'adoptant o almenys un dels dos adoptants és andorrà o té residència legal, efectiva i permanent a Andorra.

Capítol segon. Determinació de la llei aplicable**Article 247. Llei personal**

1. Les institucions relatives a la persona i a la família es regeixen per la llei personal dels interessats, determinada per la seva nacionalitat.
2. Si la persona és apàtrida o no se'n pot determinar la nacionalitat, s'aplica la llei de la seva residència habitual.

Article 248. Matrimoni

1. La forma del matrimoni es regeix per la llei del lloc de celebració.
2. Els andorrans i els que gaudeixin de la residència legal, efectiva i permanent al Principat d'Andorra han d'inscriure el matrimoni en el Registre Civil del Principat d'Andorra d'acord amb allò previst a l'article 109 de la llei del Registre Civil.
3. Els requisits de validesa per a la celebració del matrimoni es regulen per la llei personal de cada contraent. Si el matrimoni se celebra al Principat d'Andorra i, d'acord amb la llei personal dels contraents, manca un determinat requisit per poder contreure matrimoni, s'aplica el dret andorrà si el contraent a qui afecta aquesta mancança té la residència al Principat d'Andorra.
4. Els efectes personals i patrimonials es regeixen per la llei personal comuna dels contraents al temps de la celebració del matrimoni. Si els contraents estan subjectes a una llei personal diferent, els efectes es regeixen per la llei de la residència habitual comuna dels contraents immediatament posterior a la celebració del matrimoni i, en el seu defecte, per la llei amb la qual els contraents mantenen uns vincles més estrets al temps de la celebració del matrimoni.
5. Els cònjuges, en capítols matrimonials, poden optar com a llei aplicable als efectes patrimonials per la llei de la seva residència habitual comuna o per la llei personal de qualsevol dels cònjuges al temps de l'elecció. La modificació de la llei rectora dels efectes patrimonials no afecta els drets adquirits per tercers a l'empara del règim anterior.
6. L'existència i la validesa de l'acord d'elecció de llei previst a l'apartat anterior es determina de conformitat amb la llei que li seria aplicable si l'acord fos vàlid. Les formalitats de l'acord d'elecció de llei es regeixen per la llei de la residència habitual dels cònjuges i, si no la tenen en el mateix estat, l'acord serà vàlid si compleix els requisits formals de qualsevol de les dues lleis.
7. El canvi de la nacionalitat o de la residència habitual dels cònjuges posterior al matrimoni no determina la modificació de la llei aplicable al règim econòmic matrimonial.

8. La nul·litat del matrimoni i els seus efectes es regulen per la llei aplicable segons els apartats 3 i 4.

9. La separació i el divorci es regeixen per la llei de la residència habitual vigent en el moment de la interposició de la demanda. En el seu defecte, per la llei vigent en aquest mateix moment de la nacionalitat comuna o, si això no és possible, per la llei andorrana. Si la llei designada no permet la separació o el divorci dels cònjuges, es pot demanar la separació o el divorci, segons correspongui, d'acord amb les prescripcions del dret andorrà, si el cònjuge que el demana gaudia de la nacionalitat andorrana al temps de la celebració del matrimoni o gaudeix d'aquesta nacionalitat al temps de la presentació de la demanda.

Article 249. Filiació

La determinació de la filiació es regeix per la llei personal del fill vigent al temps de la seva naixença o, si d'acord amb aquesta llei no quedés determinada, per la llei vigent en el moment d'exercitar els seus drets.

Article 250. Adopció

1. La capacitat i les prohibicions per adoptar es regeixen per la llei personal de l'adoptant en el moment de constituir-se l'adopció i, en cas d'aparèixer com a adoptants dues persones subjectes a una llei personal diferent, s'aplica la llei de la residència habitual de la parella adoptant en el moment de constituir-se l'adopció. S'aplica la llei personal de l'adoptand en constituir-se l'adopció en tot el que fa referència a la seva capacitat.

2. Les formalitats de l'acte constitutiu de l'adopció es regeixen per la llei del lloc on es constitueix el vincle adoptiu.

3. Els efectes de l'adopció, com també la seva conversió i nul·litat, i les relacions entre l'adoptat i la seva família d'origen es regeixen per la llei personal de l'adoptant o per la llei de la residència dels adoptants, si estan subjectes a una llei personal diferent, al temps de constituir-se l'adopció.

Article 251. Relacions entre els progenitors i els fills

Les relacions entre els progenitors i els fills es regeixen per la llei personal del fill i, si aquesta llei no es pot determinar, per la llei de la seva residència habitual.

Article 252. Institucions de suport

1. Les mesures de suport o anàlogues per a l'exercici de la capacitat es regulen per la llei de la residència habitual de la persona amb discapacitat i, si no és possible determinar-la, s'aplica la llei andorrana. En cas de canvi de residència, s'aplica la llei de la nova residència habitual, sens perjudici del reconeixement al Principat d'Andorra de les mesures prèviament adoptades en d'altres estats.

2. Les mesures provisionals o urgents de suport per a l'exercici de la capacitat es regulen per la llei del lloc en què es trobi la persona afectada o en què hagin de ser efectives les mesures.

3. Les formalitats i els procediments per a la constitució de les mesures a què es refereix l'apartat 1 que requereixin la intervenció d'autoritats judicials o organismes administratius andorrans es regulen, en tot cas, per la llei andorrana.

Article 253. Aliments

1. La prestació d'aliments entre parents es regula per la llei vigent en el lloc de la residència habitual de la persona que els reclama. Si el creditor de la prestació d'aliments no els pot obtenir d'acord amb aquesta llei, s'aplica la llei nacional comuna al creditor i al deutor de la prestació d'aliments i, si d'acord amb aquesta llei tampoc és possible l'obtenció dels aliments, s'aplica la llei andorrana.

2. En els casos de modificació de la residència habitual o de la nacionalitat comuna, s'aplica la nova llei des del moment en què es produeix la modificació.

Article 254. Unió estable de parella

1. La constitució i l'extinció de la unió estable de parella o institució anàloga i els seus efectes personals i patrimonials es regeixen per la llei del lloc on s'ha constituït i inscrit.

2. Els membres de la unió estable poden elegir en escriptura pública la llei que regeix els efectes personals i patrimonials de la unió estable, sempre que sigui una de les lleis següents:

a) La llei de la seva residència habitual comuna al temps de l'elecció.

b) La llei personal de qualsevol d'ambdós al temps de l'elecció.

3. L'existència i la validesa de l'acord d'elecció de llei previst a l'apartat 2 es determina de conformitat amb la llei que li seria aplicable si l'acord fos vàlid. Les formalitats de l'acord es regeixen per la llei de la residència habitual dels membres de la parella i, si no la tenen en el mateix estat, l'acord és vàlid si compleix els requisits formals de qualsevol de les dues lleis.

Capítol tercer. Reconeixement d'actes i resolucions estrangers

Article 255. Adopcions constituïdes a l'estranger

1. Les adopcions constituïdes a l'estranger són reconegudes si es compleixen els requisits següents:

a) Que hagin estat constituïdes per autoritat estrangera competent, considerant com a tal aquella que es pronuncia sobre un supòsit que presenta vincles raonables amb l'Estat a què pertany.

b) Que l'adopció no vulneri l'ordre públic, tenint en compte l'interès superior del menor.

2. Les regles de l'apartat 1 també s'apliquen al reconeixement de les resolucions estrangeres relatives a la conversió, l'extinció, la revisió o la nul·litat de l'adopció.

3. Les adopcions constituïdes a l'estranger per andorrans o per estrangers residents amb residència legal, efectiva i permanent al Principat d'Andorra només són reconegudes si els

adoptants i l'adoptand reuneixen, al moment de l'adopció, els requisits establerts en aquesta llei. En el cas d'adopció de persones menors d'edat, és imprescindible que, abans de la formalització de l'adopció a l'estranger, l'autoritat judicial a la qual correspongui per torn de jurisdicció de menors dicti resolució en què autoritzi els adoptants a adoptar, tenint en compte l'informe psicosocial del ministeri competent en matèria d'afers socials.

Article 256. Filiació constituïda a l'estranger mitjançant gestació per substitució

La filiació paterna i materna poden resultar també del reconeixement d'un títol estranger que acrediti una relació de filiació constituïda mitjançant gestació per substitució, en els termes previstos a l'article 12 de la Llei qualificada de tècniques de reproducció humana assistida.

Disposició addicional primera. Referències a la pàtria potestat, a les mesures paternofilials i a les unions civils

1. Les referències contingudes en qualsevol norma legal o reglamentària a la pàtria potestat i a les mesures paternofilials s'han d'entendre fetes, respectivament i a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, a l'autoritat parental i a les mesures en les relacions entre els progenitors i els fills menors d'edat.
2. Les referències contingudes en qualsevol norma legal o reglamentària a les unions civils s'han d'entendre fetes, a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, als matrimonis regulats per aquesta Llei.

Disposició addicional segona. Terminologia relativa a les persones amb discapacitat

1. Les expressions contingudes en la redacció de la normativa vigent que faci esment a incapacitats o incapaços, quan estiguin vinculades a la capacitat d'obrar, s'han d'entendre referides a persones que precisen suports per a l'exercici de la capacitat jurídica, i la capacitat d'obrar s'ha d'entendre referida a la capacitat jurídica d'acord amb la regulació requerida en cada cas.
2. A partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, les disposicions normatives i les resolucions dictades per les administracions públiques han d'utilitzar els termes de persona amb discapacitat o persones amb discapacitat per tal de denominar-les.

Disposició addicional tercera. Equiparació a efectes determinats del matrimoni i de la unió estable de parella

1. Als efectes de la legislació d'arrendament de finques urbanes, de les relacions derivades de l'acció protectora de la seguretat social, dels serveis socials i socio-sanitaris, de la legislació fiscal i de la legislació laboral i de la funció pública, les unions estables de parella inscrites en el Registre d'Unions Estables de Parella s'equiparen al matrimoni.
2. Respecte a la legislació d'immigració, les unions estables de parella s'equiparen al matrimoni amb les dues excepcions següents:

a) La persona que hagi donat dret al reagrupament familiar de la seva parella segons les especificacions de la Llei qualificada d'immigració no té dret al reagrupament familiar d'una nova parella fins que no hagin transcorregut almenys cinc anys de la inscripció anterior.

b) Si s'extingeix la unió estable de parella d'una persona que hagi obtingut una autorització d'immigració en el marc del reagrupament familiar de conformitat amb les disposicions de la Llei qualificada d'immigració, l'eventual nova unió estable de parella d'aquesta persona no pot donar lloc al reagrupament familiar de la nova parella fins que no hagin transcorregut almenys cinc anys de la cancel·lació registral de la unió anterior.

Disposició addicional quarta. Referències a l'adopció

Les referències a l'adopció contingudes en la Llei de relacions laborals, en la Llei de la seguretat social i en la normativa relativa a la funció pública s'han d'entendre fetes a l'adopció de persones menors d'edat.

Disposició addicional cinquena. Emissió de nous documents personals

L'emissió de nous documents personals que sigui necessària en mèrits del canvi de nom sol·licitat a l'efecte que es correspongui amb la identitat de gènere de la persona interessada o de la rectificació de la menció registral del sexe no comporta la meritació de cap taxa o preu públic.

Disposició addicional sisena. Participació en competicions esportives

La participació en competicions esportives per part de persones que hagin sol·licitat la rectificació de la menció registral del sexe es regeix per la normativa aplicable a les competicions internacionals.

Disposició transitòria primera. Institucions tutelars

1. Els tutors, els curadors i els progenitors amb la pàtria potestat prorrogada o rehabilitada que estiguin exercint els seus càrrecs abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei els conserven, però se sotmeten, pel que fa al seu exercici, a les disposicions d'aquesta Llei.

2. Les persones amb la capacitat modificada judicialment, els progenitors que tenen la potestat parental prorrogada o rehabilitada i les persones que exerceixen càrrecs tutelars o de curatela poden sol·licitar en qualsevol moment la revisió de les mesures que s'hagin establert per tal d'adaptar-les a la supressió de la modificació judicial de la capacitat i establir, si s'escau, el règim de provisió de suports que estableix aquesta Llei. La revisió de les mesures s'ha de fer en el termini màxim d'un any des de la seva sol·licitud.

3. Si no es fa la sol·licitud esmentada a l'apartat 2, la revisió l'ha de fer l'autoritat judicial, d'ofici o a instància del Ministeri Fiscal, en un termini màxim de tres anys des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Disposició transitòria segona. Representant de la persona absent

El càrrec de representant de la persona absent, constituït segons la normativa anterior a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, s'ha d'exercir d'acord amb les normes establertes per a la curatela.

Disposició transitòria tercera. Criteris i barems de valoració

Mentre no es procedeixi a la modificació dels criteris i barems de valoració per ajustar-los als criteris del Conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat, s'han de tenir en compte els criteris següents:

- a) Es considera persona amb discapacitat intel·lectual la que tingui reconegut un grau de menyscabament igual o superior al 33 % i es considera persona amb discapacitat física o sensorial greu la que tingui reconegut un grau de menyscabament igual o superior al 60 %, establerts d'acord amb el Reglament de regulació de la Comissió Nacional de Valoració (CONAVA) i d'establiment dels criteris i barems per al diagnòstic i la valoració de les disfuncions, les discapacitats i els handicaps del 10 de juny del 2004.
- b) Es considera que una persona es troba en una situació de dependència greu quan té reconegut un GDA 3, 4 o 5, valorat d'acord amb el Decret d'aprovació del Reglament de regulació de la Comissió de Valoració Sociosanitària (COVASS) i d'establiment dels barems per a la valoració de la dependència i dels criteris d'assignació de recursos de suport de la Xarxa d'Atenció Sociosanitària.

Disposició transitòria quarta. Unions civils

1. A les unions civils existents a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, se'ls aplica la normativa dels matrimonis continguda en la dita Llei.
2. A partir de la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei, els certificats emesos pel Registre Civil, en relació amb les unions civils existents a la referida data, han d'acompanyar-se d'un complement de certificat on consti que els seus efectes s'equiparen als dels matrimonis sota la forma de casament civil.

Disposició transitòria cinquena. Competència jurisdiccional, procediment i efectes en relació amb els matrimonis i unions civils

1. Els tribunals del Principat d'Andorra són competents per conèixer i resoldre les demandes següents:
  - a) De nul·litat, separació i divorci dels cònjuges que han contret matrimoni civil o unió civil al Principat d'Andorra d'acord amb la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995.
  - b) De separació i divorci de cònjuges andorrans o residents al Principat d'Andorra que han contret matrimoni en aquest país amb anterioritat a la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995.
2. Els processos de declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o la unió civil anteriors a aquesta Llei, així com l'establiment de mesures que dimanin de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o l'extinció de la unió civil anteriors a aquesta Llei se

substancien d'acord amb el procediment de família que regula la Llei del Codi de procediment civil.

3. S'apliquen als matrimonis contrets i subsistents en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei les disposicions de les seccions setena, dotzena i tretzena del Capítol primer del Títol II d'aquesta Llei, si bé en els processos matrimonials iniciats abans de la seva entrada en vigor s'aplica la normativa vigent en el moment de començar-los.

4. Els règims econòmics matrimonials dels matrimonis contrets i subsistents en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei i els actes convinguts en capítols matrimonials que s'hagin atorgat d'acord amb la legislació anterior a l'entrada en vigor d'aquesta Llei produeixen efectes d'acord amb la dita legislació anterior.

5. Els efectes de la nul·litat del matrimoni, el divorci o la separació judicial decretats en aplicació de la legislació anterior a l'entrada en vigor d'aquesta Llei es mantenen i les mesures adoptades es poden modificar d'acord amb allò que preveia la normativa en virtut de la qual es van adoptar.

Disposició transitòria sisena. *Efectes de les unions estables de parella*

1. Les unions estables de parella constituïdes i subsistents en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei se subjecten a les regles del conveni privat que van acordar els convivents, si bé en cas d'extinció de la unió s'apliquen també les mesures que estableix o a les que remet la Secció tercera del Capítol segon del Títol II d'aquesta Llei en interès dels fills menors.

2. Els efectes de l'extinció d'una unió estable de parella decretats en aplicació de la legislació anterior a l'entrada en vigor d'aquesta Llei es mantenen i les mesures adoptades es poden modificar d'acord amb allò que preveia la normativa en virtut de la qual es van adoptar.

Disposició transitòria setena. *Règim d'adopció de persones majors d'edat*

Per excepció al que estableix l'apartat 2 de l'article 185, durant el termini de cinc anys comptat a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei es poden adoptar persones majors d'edat que, al moment de la presentació de la demanda d'adopció, tinguin més de vint-i-cinc anys d'edat, sempre que es compleixin la resta de requisits establerts a la disposició referida.

Disposició transitòria vuitena. *Garanties dels internaments*

Les garanties establertes per als internaments en la Llei del Codi de procediment civil s'apliquen als internaments i a altres mesures de protecció decretades amb anterioritat a la seva entrada en vigor.

Disposició derogatòria única

1. Es deroga la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat, del 21 de març de 1996.

2. Es deroga la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995.
3. Es deroga el Reglament del matrimoni civil, del 10 d'agost de 1995.
4. Es deroguen els capítols V a IX del Decret dels delegats permanents, del 15 de novembre de 1975, sobre els drets civils concernents a la dona casada, i els articles 6 a 11 que en formen part.
5. Es deroga la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars.
6. Es deroga la Llei 4/2005, del 21 de febrer, qualificada de les unions estables de parella.
7. Es deroguen totes les altres disposicions anteriors que s'oposin als preceptes d'aquesta Llei.

Disposició final primera. *Modificació de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort*

1. Se suprimeix la lletra f) i es renumeren les lletres següents de l'apartat 5 de l'exposició de motius de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queden redactades de la manera següent:

[...]

5. En relació amb la successió testada, s'ha previst:

[...]

f) La supressió de la quarta trebel·liànica

[...]

g) La supressió de la quarta falcídia

[...]

h) La gratuïtat del càrrec de marmessor

[...]

i) La no admissió del testament mancomunat

[...].”

2. Es modifica l'article 2 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 2. Successió de la persona declarada morta

1. En cas de declaració judicial de mort, els hereus que succeeixin i els afavorits amb atribucions particulars en pacte successori estan obligats a formalitzar notarialment inventari i no podran disposar a títol gratuït dels béns i drets adquirits fins que no hagi transcorregut un termini de cinc anys des de la data de la declaració. Fins que no hagi transcorregut aquest termini els hereus no lliuraran tampoc els llegats ordenats testamentàriament.

2. Si la persona declarada judicialment morta reapareix, recobrarà els seus béns en l'estat en què es trobin, i tindrà dret a obtenir el preu dels que s'han venut, però no podrà reclamar els fruits i rendes que hagin produït durant el temps en què ha estat en vigor la declaració.”

3. Es modifica l'article 5 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 5. *Persones físiques*

1. Tenen capacitat per succeir les persones nascudes o concebudes al temps de l'obertura de la successió i que sobrevisquin al causant, amb aplicació del que disposa la Llei qualificada de la persona i de la família pel que fa a les situacions de commoriència.

2. Les persones declarades absents poden succeir, però per acceptar l'herència en nom de l'absent cal provar que aquest era viu en el temps en què era necessària la seva existència per adquirir-la. Si això no és possible, oberta una successió a la qual estigui cridat un absent, la part d'aquest acreix als seus cohereus o es defereix a les persones que puguin reclamar-la per dret propi o per dret de representació. Els uns i els altres, si escau, han de fer inventari dels béns i reservar-los fins a la declaració judicial de mort, amb aplicació, en aquest cas, del que estableix l'article 2.”

4. Es modifica la lletra f) de l'article 7 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactada de la manera següent:

“Article 7. *Indignitat successòria*

Són indignes de succeir:

[...]

f) Els pares suspesos o privats de l'autoritat parental, per causa a ells imputable, respecte del fill causant de la successió.

[...].”

5. Es modifica la lletra d) de l'apartat 1 de l'article 9 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactada de la manera següent:

“Article 9. *Inhabilitat successòria*

1. Són inhàbils per succeir:

[...]

d) El tutor i el curador o apoderat de la persona amb discapacitat amb funcions de representació i administració patrimonial, abans de l'aprovació dels comptes definitius del seu càrrec, llevat que sigui ascendent, descendent, cònjuge o germà del causant.

[...].”

6. Es modifica la numeració dels apartats de l'article 17 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 17. *Herència jacent*

1. Abans de l'acceptació de l'herència, els hereus cridats només poden realitzar actes de conservació, defensa i administració ordinària. Si hi ha més d'un hereu, tots estan legitimats

individualment per als actes de conservació i defensa dels béns, però per als altres actes d'administració ordinària cal l'acord de la majoria. Aquests actes no impliquen l'acceptació.

2. L'autoritat judicial, a instància de qualsevol hereu i en defecte de marmessor o d'administrador nomenats pel causant, pot nomenar un curador perquè representi i administri l'herència.

3. Quan són diversos els cridats a l'herència, l'acceptació d'un d'ells extingeix la situació d'herència jacent. Mentre la totalitat dels cridats no accepta o no es produeix la frustració de les crides, l'administració ordinària de l'herència correspon a l'hereu o hereus que han acceptat, amb aplicació, si n'hi ha més d'un, de les normes de la comunitat hereditària.”

7. Es modifica l'article 23 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 23. *Capacitat per acceptar i repudiar*

1. Els menors d'edat accepten i repudien una herència per mitjà dels seus representants legals. Els menors emancipats la poden acceptar ells mateixos, però requereixen l'assentiment de les persones que complementen la seva capacitat per repudiar-la.

2. Les persones amb discapacitat poden acceptar una herència o repudiar-la per ells mateixos, o bé amb l'assistència o per mitjà de representació del curador o apoderat que els presti suport, segons escaigui d'acord amb les mesures voluntàries o judicials establertes.

3. Els pares, els tutors i els curadors o apoderats de persones amb discapacitat amb funcions de representació i administració patrimonial necessiten autorització judicial per repudiar les herències deferides als menors d'edat o a les persones a qui presten suport.

4. Les persones jurídiques poden acceptar o repudiar d'acord amb el seu règim jurídic específic.”

8. Es modifica l'apartat 3 de l'article 26 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 26. *Interpel·lació judicial*

[...]

3. Transcorregut el termini assenyalat sense que el cridat accepti o repudiï, s'entén que la repudia, llevat que sigui un menor o una persona proveïda de mesures de suport per exercir la seva capacitat, cas en què s'entén acceptada a benefici d'inventari.”

9. Es modifica l'apartat 2 de l'article 31 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 31. *Acceptació a benefici d'inventari i benefici legal d'inventari*

[...]

2. Les persones menors d'edat, estiguin o no emancipades, les posades en curatela o proveïdes d'altres mesures de suport per exercir la seva capacitat, les persones jurídiques de dret públic, les fundacions i les associacions declarades d'utilitat pública o d'interès social gaudeixen dels efectes del benefici d'inventari sense necessitat de practicar-lo.”

10. Es modifica el títol de la Secció cinquena del Capítol III del Títol I de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Secció cinquena. Els béns adquirits per menors d’edat o persones amb discapacitat”

11. Es modifica l’article 36 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 36. *Administració dels béns adquirits per menors d’edat o persones amb discapacitat*”

1. El causant pot designar, en acte de darrera voluntat, la persona o persones que han d’administrar els béns de què hagi disposat per títol successori a favor de menors i de persones amb discapacitat que requereixin mesures de suport per a l’administració patrimonial.

2. A falta de persona designada, l’administració correspon als pares, tutors dels menors, o curadors o apoderats de la persona amb discapacitat, a menys que hagin estat declarats indignes o desheretats.

3. La disposició de béns de menors i persones amb discapacitat adquirits per títol successori es regeix pel que el causant disposi, sempre que resti salvada la llegítima. A falta de regulació específica, s’aplicaran les regles generals.”

12. Es modifica l’article 48 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 48. *Suspensió de la partició*”

La partició de l’herència queda suspesa:

- a) Si està cridat a l’herència un concebut, fins el part o la finalització de l’embaràs.
- b) Si hi ha interposada una demanda sobre filiació, fins que sigui dictada sentència ferma.
- c) Si s’ha iniciat un expedient d’adopció, fins que acabi amb resolució ferma.
- d) Si el causant ha expressat la voluntat de permetre la fecundació assistida després de la mort amb el seu material reproductor, fins que s’esdevingui el part o venci el termini legal per practicar-la.
- e) Si està cridada a l’herència una persona jurídica que el causant ordena constituir en el testament, fins que quedi constituïda vàlidament o expiri el termini per la seva constitució.”

13. Es modifica l’apartat 3 de l’article 56 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 56. *Sanejament*”

[...]

3. L’acció de sanejament per evicció prescriu al cap de quatre anys de la privació del bé a l’adjudicatari per sentència ferma. L’acció de sanejament per vicis ocults només es pot exercir quan el vici aparegui dins dels sis mesos posteriors a l’adjudicació del bé i prescriu al cap de quatre anys a comptar de l’aparició del vici.”

14. Es modifica l'article 70 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 70. Capacitat

Poden atorgar pactes successoris els majors d'edat amb capacitat per a comprendre l'abast de les seves disposicions i manifestar la seva voluntat al temps de l'atorgament, amb els suports que siguin necessaris. Els afavorits, als quals no els és imposada cap càrrega, poden assentir si tenen capacitat natural suficient.”

15. Es modifica l'apartat 1 de l'article 92 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 92. Modalitats

1. En pacte successori es poden convenir atribucions particulars, a favor d'un dels atorgants o de terceres persones. Els atorgants poden convenir també atribucions particulars recíproques a favor del que sobrevisqui.

[...].”

16. Es modifica l'apartat 2 de l'article 98 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 98. Identificació, judici de capacitat

[...]

2. Si el testador té alguna discapacitat sensorial, el notari estarà al que disposa la Llei.”

17. Es modifica l'article 99 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 99. Intervenció de facultatius

1. Sempre que el notari ho consideri necessari, pot demanar la intervenció de dos facultatius que constatin i certifiquin, si és possible, que el testador té en el moment de testar capacitat per fer-ho.

2. En cas que el testador estigui proveït de mesures de suport per exercir la seva capacitat jurídica, pot atorgar testament notarial obert si dos facultatius acceptats pel notari constaten i certifiquen que el testador té en el moment de testar capacitat per fer-ho.

3. En ambdós casos, els facultatius han de fer constar el seu dictamen en el testament i l'han de signar amb el notari i, si escau, amb els testimonis.”

18. Es modifica l'article 100 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 100. Testimonis

1. Llevat de circumstàncies especials del testador, o que aquest o el notari ho demanin, no cal la intervenció de testimonis.

2. Són circumstàncies especials que el testador no sàpiga o no pugui signar.

3. Els testimonis han de ser dos, han d'entendre el testador i el notari i han de saber signar. No cal que siguin pregats, ni que coneguin el testador, ni que tinguin la seva mateixa residència.

4. No poden ser testimonis:

- a) Les persones menors d'edat i les que no poden testar.
- b) Els condemnats per delictes de falsificació de documents, per calúmnies o per fals testimoniatge.
- c) Els afavorits pel testament.
- d) El cònjuge, el convivent en unió estable de parella i els parents fins al quart grau de consanguinitat o segon d'afinitat dels hereus instituïts o els legataris designats i del notari autoritzant.

5. Les causes d'inidoneïtat s'apliquen també als facultatius, intèrprets i experts que intervenen en el testament.”

19. Es modifica l'apartat 5 de l'article 103 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 103. *El testament tancat*

[...]

5. No pot atorgar testament tancat qui no pot llegir.”

20. Es modifica l'apartat 2 de l'article 134 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 134. *Modalitats de condició*

[...]

2. La condició imposada pel testador de no impugnar el testament o de no recórrer als tribunals de justícia en relació amb la seva successió es té per no formulada i no afecta en cap cas l'eficàcia del testament ni de la institució sotmesa a aquesta condició.”

21. Es modifica la lletra a) de l'apartat 2 de l'article 135 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactada de la manera següent:

“Article 135. *Designació d'hereu pel cònjuge o convivent*

[...]

2. A manca de previsió, regeixen aquestes normes:

- a) L'elecció i la distribució, si escau, s'han de fer entre els fills esmentats i els seus descendents, amb la possibilitat d'escollir-ne un o més d'un, en parts iguals o desiguals i salvant sempre la llegítima dels altres.

[...].”

22. Es modifica l'apartat 2 de l'article 136 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 136. *Forma de l'elecció o distribució*

[...]

2. L'elecció o la distribució s'ha de fer en escriptura pública amb caràcter irrevocable o en testament.

[...].”

23. S’incorpora una nova secció tercera al capítol quart del títol III de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que s’intitula “Els hereus i legataris de confiança”, amb quatre nous articles numerats i redactats de la manera següent:

“Secció tercera. *Els hereus i legataris de confiança*

Article 140 bis. Institució d’hereu o legatari de confiança

1. El testador, amb la finalitat d’atribuir béns amb una destinació encomanada confidencialment, de paraula o per escrit, pot instituir persones físiques determinades com a hereus o legataris de confiança.

2. El testador pot facultar aquestes persones perquè, en cas de mort d’alguna d’elles abans de la revelació total o del compliment de la confiança, n’elegeixin d’altres com a mera subrogació en el càrrec.

3. Els hereus o legataris de confiança actuen per majoria i, si n’hi ha un de sol, actua per ell mateix.

Article 140 ter. Drets i deures

1. Els hereus de confiança han de fer inventari de l’herència en el termini de sis mesos a comptar del moment en què coneixen o poden raonablement conèixer la delació.

2. Els hereus i els legataris de confiança tenen dret al reemborsament de les despeses causades per l’exercici del càrrec.

Article 140 quater. Revelació de la confiança

1. El testador pot prohibir la revelació de la confiança i, encara que no hi hagi prohibició, els hereus o legataris poden mantenir-la reservada o revelar-la en escriptura pública o protocol·litzar les instruccions escrites i signades pel testador.

2. La confiança revelada forma part del testament, i no es pot revocar ni alterar, però es pot aclarir. Una vegada revelada la confiança, els hereus i els legataris de confiança tenen, respectivament, la consideració de marmessors universals o particulars.

3. Els hereus i els legataris de confiança, mentre no revelin o compleixin la confiança, tenen la consideració d’hereus o legataris amb facultats per realitzar actes dispositius entre vius, però no poden fer propis els béns de l’herència o el llegat ni els seus subrogats, que queden completament separats dels seus béns propis.

Article 140 quinques. Ineficàcia de les disposicions de confiança

1. L’herència o el llegat de confiança caduquen, totalment o parcialment, si els hereus o els legataris nomenats, o els seus substituïts, moren sense haver revelat o complert la confiança, si la revelen o compleixen a favor seu i, en tot cas, quan la confiança no es pot complir per ser desconeguda, il·legal, contradictòria o indesxifrable.

2. L’herència de confiança o la part que n’hagi caducat acreix el cohereu o cohereus instituïts sense encàrrec confidencial i, si no n’hi ha, es defereix als hereus abintestats del testador, amb dret de transmissió als seus successors. En el cas de caducitat parcial, aquestes persones són legatàries de part alíquota de la porció caducada.

3. La caducitat total o parcial del llegat de confiança produeix la seva absorció per l'herència.”

24. Es modifica l'article 143 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 143 *Designació de substitut*

Els progenitors que exerceixen l'autoritat parental sobre el seu fill menor de catorze anys, poden substituir-lo pupil·larment en el testament que atorguin per a l'herència pròpia, en previsió que mori abans d'arribar a l'edat de testar. També poden substituir el fill concebut que al temps de néixer hagi de quedar sota la seva autoritat parental.”

25. Es modifica l'article 147 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 147. *Requisits*

Els ascendents d'una persona amb discapacitat que sigui legitimària seva i que estigui proveïda de mesures voluntàries o judicials de suport de naturalesa representativa poden ordenar una substitució exemplar que compregui, a més dels béns del testador, els de la persona amb discapacitat que no hagi atorgat ni atorgui posteriorment testament o pacte successori, salvant sempre la seva llegítima.”

26. Es modifica l'article 148 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 148. *Concurrència de substitucions*

1. Preval la substitució ordenada per l'ascendent mort de grau més pròxim, i, si són del mateix grau, succeeixen en la herència de la persona amb discapacitat tots els substituïts exemplars designats, en les quotes que resultin d'aplicar als ascendents respectius les normes de l'ordre successori intestat.

2. Els béns procedents de cadascuna de les herències dels ascendents corresponen al substituït exemplar respectivament designat.”

27. Es modifica l'article 149 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 149. *Designació de substitut*

La substitució exemplar ha de ser ordenada a favor de descendents, del cònjuge o del convivent en unió estable de parella de la persona amb discapacitat, o a favor del curador o altra persona o institució que compleixi funcions de suport o tingui cura del substituït al temps de la seva mort. A manca d'aquests, pot ser ordenada a favor de parents de l'incapaç dins del quart grau per consanguinitat en línia col·lateral. Si manquen uns i altres, ho pot ser a favor de qualsevol persona.”

28. Es modifica l'article 150 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 150. *Ineficàcia de la substitució*

La substitució exemplar resta sense efecte si decauen les mesures de suport de naturalesa representativa del substituït, encara que després no atorgui testament, i també si el substituït premor al testador o a la persona amb discapacitat, o aquesta a l'ascendent.”

29. Es modifica l'article 176 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 176. *Disposició de béns amb autorització del fideïcomitent o de terceres persones*

1. El fideïcomitent pot facultar el fiduciari per alienar i gravar tots o alguns dels béns fideïcomesos, lliures del fideïcomís, per actes entre vius a títol onerós.

2. El fideïcomitent pot facultar el fiduciari per alienar i gravar a títol onerós tots o alguns dels béns fideïcomesos amb l'autorització d'una o més persones designades per a aquesta finalitat. Si aquestes persones moren, renunciïn o queden impossibilitades per donar personalment l'autorització, el fiduciari pot disposar-ne sense autorització, llevat voluntat contrària del fideïcomitent.”

30. Es modifica l'apartat 7 de l'article 200 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, amb la redacció següent:

“Article 200. *Acceptació i repudiació*

[...]

7. Els interessats en la repudiació d'un llegat poden exercitar respecte del legatari el dret que els atribueix l'article 26. Transcorregut el termini, s'entén que accepta el llegat.”

31. Es renumeren els apartats de l'article 202 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 202. *Compliment i riscos*

1. El legatari gravat amb un subllegat solament ha de complir-lo quan percebi el seu.

2. Les despeses causades pel compliment del llegat són a càrrec del gravat. Les de formalització, si escau, són a càrrec del legatari.

3. La cosa llegada ha de lliurar-se al legatari en l'estat que es trobi en el moment de la mort del causant.

4. En els llegats amb eficàcia real, la pèrdua o el deteriorament de la cosa produïts abans del lliurament els pateix el legatari, excepte si el gravat ha incorregut en culpa o mora.

5. En els llegats genèrics i en els alternatius, el risc es transmet al legatari des del moment que se li notifica l'especificació i la posada a disposició. En els altres llegats obligacionals, el risc es transmet al legatari des que el gravat li comunica la seva predisposició al compliment.”

32. S'incorpora un nou apartat 3 a l'article 210 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 210. *Llegats de diners i altres actius financers*

[...]

3. En cas que el causant, després d'haver ordenat el llegat, disposi dels diners o actius llegats per substituir-los per altres modalitats d'estalvi o inversió, s'entenen llegats per

subrogació els actius adquirits posteriorment, sempre que no hagi expressat el contrari o no es dedueixi això del testament.”

33. Es modifica l'article 218 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 218. *Revocació dels llegats*

1. El llegat s'entén revocat quan el causant aliena el bé a títol oneros o gratuït, encara que l'alienació sigui ineficaç o encara que el causant el readquireixi, llevat que el legatari demostrï que la readquisició es va fer per restablir el llegat.

2. El llegat no s'entén revocat si:

a) El bé és alienat per expropiació, execució forçosa, permuta, aportació a societat o qualsevol altra operació de reestructuració societària, llevat que el gravat demostrï que el causant pretenia revocar el llegat.

b) El llegat té per objecte una finca que és substituïda, per raó d'una actuació urbanística realitzada després de l'ordenació del llegat, per una altra finca de resultat, cas en el qual es considera objecte del llegat aquesta altra finca i el legatari ha de fer-se càrrec de les despeses pendents en el moment de l'obertura de la successió.

c) El bé és alienat a carta de gràcia, cas en el qual s'entén llegat el dret de redimir o el mateix bé alienat si el causant el readquireix en exercici d'aquest dret.

3. La revocació general de tots els llegats, llevat que el causant la faci en testament, no afecta els llegats d'aliments, que requereixen una revocació expressa.”

34. Es modifica l'article 236 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 236. *Cessament*

El marmessor cessa per mort, impossibilitat o pèrdua de l'aptitud personal per exercir el càrrec, excusa o remoció fonamentada en una conducta dolosa o greument negligent. També cessa en haver complert l'encàrrec i per haver transcorregut el termini que tenia per complir-lo.”

35. Es modifica l'apartat 2 de l'article 248 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 248. *La successió dels fills adoptius*

[...]

2. L'adopció impedeix recíprocament la successió intestada entre l'adoptat i la seva família d'origen. S'exceptuen els casos en què es conserva el parentiu d'acord amb la Llei qualificada de la persona i de la família, en els quals es mantenen els drets successoris si el causant i el successor han mantingut el tracte familiar.”

36. Es modifiquen les lletres c) i d) i s'afegeix una nova lletra e) a l'apartat 2 de l'article 278 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Article 278. *El desheretament i les seves causes*

[...]

2. Són causes de desheretament que permeten privar de la llegítima als legitimaris:

[...]

c) El maltractament greu al testador, al seu cònjuge unit en matrimoni o convivent en unió estable de parella, o als ascendents o descendents del testador.

d) La suspensió o la privació de l'autoritat parental que corresponia al progenitor legitimari sobre el fill causant o de la que corresponia al fill legitimari sobre un net del causant, en ambdós casos per causa imputable a la persona suspesa o privada de l'autoritat.

e) La ruptura manifesta i continuada de la relació familiar entre el causant i el legitimari, sempre que sigui imputable a aquest darrer.”

37. Es modifica l'apartat 1 de la disposició transitòria tercera de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Tercera. *Testament davant rector*

1. Els testaments davant rector atorgats abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei caduquen si no es protocol·litzen en el termini de deu anys a partir de la seva vigència, sempre que el causant hagués mort abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei. Si el causant ha mort després de l'entrada en vigor, el termini de deu anys es comptarà des de la seva mort.

[...].”

38. Es modifica l'apartat 3 de la disposició transitòria sisena de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, que queda redactat de la manera següent:

“Disposició transitòria sisena. *Heretaments*

[...]

3. Els heretaments a favor dels fills dels contraents convinguts abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei es regeixen pel dret vigent en el moment del seu atorgament. Tanmateix, la facultat de designació d'hereu entre els fills o descendents del causant inclourà la facultat de distribuir l'herència entre ells en les parts iguals o desiguals que el causant o, en cas de mort sense haver fet la designació, el seu cònjuge estableixin, com també la facultat de fer atribucions a títol de donació o de llegat als fills o descendents que no siguin instituïts hereus. En relació amb aquests heretaments, es reconeix l'eficàcia de les modificacions de capítols matrimonials convingudes per l'atorgant supervivent i el fill o fills de l'atorgant premort, com també l'eficàcia dels actes de disposició entre vius, a títol oneros o gratuït, o per causa de mort, a títol de llegat, fetes pel dit atorgant a favor dels seus hereus o descendents.

[...].”

Disposició final segona. *Modificació de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996*

1. Es modifiquen les lletres d), e), f), g) i i) de l'article 2 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 2

Constitueixen l'objecte del Registre Civil els fets, els actes i les situacions jurídiques següents relacionats amb l'estat civil de les persones:

[...]

d) L'autoritat parental i altres representacions legals de persones menors d'edat.

e) L'emancipació i les curateles de complement de capacitat.

f) Les limitacions a les facultats d'administració o disposició patrimonial.

g) Les curateles, apoderaments i altres càrrecs i mesures de suport personal o patrimonial.

[...]

i) Els matrimonis, així com la seva nul·litat, dissolució o separació.

[...].”

2. Es modifica l'article 23 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 23

El Registre Civil consta de quatre seccions, que són les següents:

a) Secció Primera: de naixements. Té per objecte la constància i la publicitat registral, per mitjà dels seus llibres que s'anomenen “Llibres de naixements”, dels fets i els actes que integren l'existència i l'estat civil de les persones físiques, llevat dels assentaments que corresponguin a altres seccions.

b) Secció Segona: de matrimonis. Té per objecte la constància i la publicitat registral, per mitjà dels seus llibres que s'anomenen “Llibres de matrimonis”, dels fets i els actes relatius al matrimoni de les persones, a les seves modificacions jurídiques i a la seva dissolució, com també al seu règim econòmic.

c) Secció Tercera: de defuncions. Té per objecte la constància i la publicitat registral, per mitjà dels seus llibres que s'anomenen “Llibres de defuncions”, dels fets i les circumstàncies de la mort legalment certa de les persones físiques.

d) Secció Quarta o General: es fa càrrec, mitjançant llibres auxiliars, dels serveis comuns a la Secció Primera, a la Secció Segona, a la Secció Tercera i a les altres seccions generals del Registre Civil.”

3. Es modifica la lletra f) de l'apartat 3 de l'article 48 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 48

[...]

3. El Ministeri Fiscal en els casos de la seva competència.

[...]

f) El matrimoni celebrat en perill de mort mentre no s'acreditin tots els requisits legals necessaris per a la seva validesa i eficàcia.

[...].”

4. Es modifica l'article 54 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 54

Al marge de les inscripcions de naixement s'assenten especialment les circumstàncies següents:

- a) El canvi o la rectificació de noms i cognoms, i la rectificació de la menció registral del sexe.
- b) L'establiment o la modificació de paternitat o de maternitat.
- c) El matrimoni dels pares posterior al naixement o l'adopció del fill inscrit.
- d) L'adopció, la guarda i l'acolliment de menors o altres règims de protecció d'aquests establertes legalment, així com les decisions judicials recaigudes amb relació a aquestes circumstàncies.
- e) Les alteracions en la titularitat i exercici de l'autoritat parental, les quals s'inscriuen tant al marge de la inscripció del naixement dels pares com al marge de la inscripció del naixement del fill.
- f) L'emancipació.
- g) Les declaracions de concurs, fallida i suspensió de pagaments, sempre que afectin les facultats d'administració i disposició patrimonial, com també les inhabilitacions per a l'exercici de tuteles, curateles o altres càrrecs de protecció o de suport personal o patrimonial.
- h) Les tuteles, curateles, apoderaments, facultats d'administració de patrimonis protegits i altres mesures voluntàries o judicials de protecció o de suport personal o patrimonial.
- i) Les declaracions judicials d'absència i de mort.
- j) Modificacions de la nacionalitat.
- k) El matrimoni, la nul·litat, la dissolució del vincle, la separació i la reconciliació dels cònjuges separats judicialment, com també tota altra circumstància o resolució judicial que afecti el vincle o els seus efectes.
- l) Les cancel·lacions d'assentaments del mateix foli.
- m) La defunció.
- n) En general, qualsevol fet jurídic o circumstància que modifiqui o completi els elements d'identificació, els drets, o l'estat civil de la persona registrada.

Els anteriors assentaments tenen la forma i el caràcter d'inscripcions, excepte els assenyalats amb les lletres c), k) i m) que es practiquen com a notes marginals.”

5. Es modifica l'article 55 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 55

Al marge de les inscripcions de matrimoni s'inscriuen les circumstàncies següents:

La nul·litat, la dissolució del vincle, la separació i la reconciliació dels cònjuges separats judicialment i, en general, tota altra circumstància i fet jurídic que afecti el vincle o els seus efectes.

I són objecte de nota marginal:

- a) La defunció de qualsevol dels cònjuges.
- b) Els matrimonis posteriors dels cònjuges.”

6. Es modifica l'article 65 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 65

El nom propi pot ser simple o compost, però en aquest darrer cas no pot contenir més de dos noms simples. Els noms propis estrangers són permesos.

El nom propi és elegit lliurement i només queda subjecte a les limitacions següents, que s'interpreten restrictivament:

- a) No es poden imposar noms que, per si sols o en combinació amb els cognoms, resultin contraris a la dignitat de la persona.
- b) Tampoc no s'admeten cognoms com a noms propis.
- c) No es pot imposar al nadó un nom que tingui un dels seus germans amb idèntics cognoms, ni tan sols en el cas de premoriència.

Les persones que adquireixin la nacionalitat andorrana poden sol·licitar, en el moment d'inscriure el seu naixement al Registre Civil, la catalanització del seu nom propi mitjançant una declaració formal davant del registrador, sense necessitat de procedir als tràmits de l'expedient registral.”

7. Es modifica l'article 66 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 66

1. Els cognoms han de ser en primer lloc el patern i, seguidament, el matern. S'entén per cognom patern el primer cognom del pare, i per cognom matern el primer cognom de soltera de la mare. Tanmateix, si els pares ho sol·liciten conjuntament en el moment de la inscripció, es pot invertir l'ordre i inscriure en primer lloc el cognom matern i en segon lloc el cognom patern. Si el fill té dos pares o dues mares, ambdós poden acordar lliurement l'ordre dels cognoms. A manca d'acord, l'ordre és establert pel registrador.

Quan la filiació sigui determinada legalment tan sols respecte d'un dels progenitors, l'infant porta els dos cognoms d'aquest progenitor, i el pare o la mare poden decidir lliurement l'ordre dels cognoms.

2. En el supòsit que un o ambdós progenitors, d'acord amb la seva llei personal diferent de l'andorrana, puguin transmetre els cognoms d'una manera diferent de l'establerta anteriorment, han de designar quin dels cognoms de cadascun d'ells volen transmetre, tot indicant la forma o el gènere del cognom en els casos en què així escaigui, i l'ordre en què s'han de consignar. En aquest supòsit s'admet que els pares designin només un sol cognom.

3. Les persones majors d'edat de nacionalitat andorrana poden sol·licitar la inversió dels seus cognoms mitjançant una simple declaració davant del registrador. Aquesta inversió no té efectes fins que no és inscrita, i només es pot efectuar una vegada.

El representant legal de la persona inscrita pot sol·licitar la inversió dels cognoms quan concorri una causa justa que ha d'apreciar el registrador. Contra la decisió negativa del registrador es pot interposar un recurs davant el batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn.

4. Tanmateix, les persones majors d'edat de nacionalitat andorrana, prèvia tramitació del corresponent expedient registral, podran sol·licitar el canvi de cognoms, si es compleixen, cumulativament, els requisits següents:

a) Que el cognom en la forma sol·licitada constitueixi una situació de fet, essent utilitzat habitualment per la persona sol·licitant.

b) Que el cognom o cognoms que se sol·liciten unir o modificar pertanyin legítimament a la persona sol·licitant.

c) Que els cognoms que resultin del canvi no provinguin de la mateixa línia.

Podrà formular-se oposició fonamentada únicament en cas d'incompliment dels requisits anteriors.”

8. Es modifica l'apartat 2 de l'article 67 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 67

[...]

2. Quan un dels progenitors hagi estat privat, per sentència ferma, de l'autoritat parental respecte d'un fill, el representant legal del menor pot sol·licitar la supressió del cognom que pertany al progenitor privat de l'autoritat parental. En aquests casos s'atribueixen al menor els cognoms del progenitor que conservi l'autoritat parental en l'ordre que es designi.

Aquesta supressió la pot sol·licitar la mateixa persona interessada si és major d'edat o menor d'edat emancipada.

[...].”

9. Es modifica l'article 68 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 68

1. Excepte en els supòsits previstos a l'article 69 d'aquesta Llei, només es poden canviar el nom i els cognoms per resolució recaiguda en l'expedient registral, amb la intervenció del Ministeri Fiscal i l'audiència de tots els que acreditin un interès suficient en el canvi o en resultin afectats, a petició del titular del nom i els cognoms, i si hi ha causa justa. El registrador inscriu el canvi a petició d'aquest titular i amb l'aportació d'una certificació o una còpia autoritzada de la resolució ferma que així ho acordi. Contra la decisió del registrador es pot interposar un recurs davant el batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn.

2. La menció del canvi es fa per inscripció marginal en el foli de naixement i per nota marginal en els fulls de matrimoni de la persona interessada, i també en els de naixement dels seus fills.

3. Les resolucions judicials estrangeres relatives als canvis de cognoms o de nom que afectin persones no andorranes no cal que siguin sotmeses a exequàtur si consta al registrador:

a) que la resolució és ferma,

b) la regularitat i autenticitat formal dels documents presentats,

c) que la competència del tribunal d'origen es fonamenta en criteris equivalents als de la legislació andorrana o, si no és així, en criteris raonables, i

d) que la inscripció de la resolució no és manifestament incompatible amb l'ordre públic andorrà.

4. Els cognoms són canviats d'ofici pel registrador, segons les normes legals, quan es produeixen declaracions de paternitat i maternitat, reconeixements i adopcions.”

10. Es modifica l'article 69 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat amb el text següent:

“Article 69

1. Les persones majors d'edat, amb els suports que escaiguin en cas de discapacitat, i les menors emancipades poden sol·licitar el canvi de nom davant del batlle competent manifestant que senten com a propi el gènere corresponent al nom sol·licitat. La sol·licitud es tramita en procediment de jurisdicció voluntària, amb informe previ del Ministeri Fiscal i audiència de la persona sol·licitant.

2. Poden també sol·licitar el canvi de nom, pel mateix procediment i amb informe previ del Ministeri Fiscal, els representants legals d'una persona menor d'edat acreditant complidament, amb qualsevol mitjà de prova, que aquesta sent com a propi el gènere corresponent al nom sol·licitat. No serà exigible cap prova mèdica o psicològica. Si la persona menor d'edat té més de dotze anys ha de manifestar el seu consentiment al canvi de nom. Si en té menys i té prou coneixement, ha de ser escoltada.”

11. Es modifica l'article 75 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat amb el text següent:

“Article 75

1. Es presumeix que l'infant concebut durant el matrimoni té per pare el marit de la mare. Nogensmenys, el marit pot recórrer als tribunals civils per instar una acció en impugnació de paternitat, sempre que acrediti fets de naturalesa a demostrar que no pot ser-ne el pare.

2. Si l'infant ha nascut dins els 180 dies següents a la celebració del matrimoni, el marit pot deixar sense efecte la presumpció de paternitat per mitjà d'una declaració autèntica de desconeixement de la paternitat que ha d'entrar en el Registre Civil en el termini dels sis mesos següents al naixement. Tanmateix, aquesta declaració no és eficaç si de l'expedient registral resulta que el marit ha reconegut expressament o tàcitament la seva paternitat, o coneixia l'embaràs abans de la celebració del matrimoni, o s'ha comportat com a pare des del naixement de l'infant.

3. Si la mare està casada amb una dona, s'ha d'inscriure la maternitat de la cònjuge no gestant de conformitat amb l'article 166 de la Llei qualificada de la persona i de la família. Nogensmenys, la dona no gestant pot deixar sense efecte la inscripció o, si escau, impugnar la seva maternitat en els termes previstos pel mateix precepte.”

12. Es modifica l'article 78 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 78

1. La paternitat o la maternitat no matrimonial es poden determinar i inscriure en virtut de:

- a) Presumpció de paternitat, respecte de l'home convivent en unió estable de parella amb la mare gestant,
- b) Reconeixement de la filiació.
- c) Resolució dictada en expedient registral.
- d) Sentència ferma.

2. La presumpció de paternitat de l'home convivent en unió estable de parella amb la mare gestant opera si el fill neix després de la constitució de la unió, degudament inscrita en el Registre d'Unions Estables de Parella, i dins dels tres-cents dies següents a la separació de fet dels convivents o a l'extinció de la unió. S'aplica a aquesta presumpció el que disposen els articles 75 i 76 d'aquesta Llei respecte de la presumpció de paternitat matrimonial.

3. El reconeixement de la filiació s'ha de realitzar:

- a) En acta de naixement;
- b) En testament o pacte successori vàlid;
- c) En document públic;
- d) Mitjançant declaració del reconeixedor davant del registrador.

4. El reconeixement fet un cop finalitzat el termini legal per declarar el naixement, requereix, perquè sigui eficaç i inscrit al Registre Civil:

- a) El consentiment del fill, si és major d'edat o emancipat, amb el suport, si escau, del curador o persona que l'assisteix en cas de discapacitat.
- b) El consentiment de l'altre progenitor si és conegut o, si no és possible, el del representant legal del menor.

5. En cas que el fill major d'edat no pugui prestar consentiment ell mateix per raó de la seva discapacitat malgrat disposar de suports o en cas que, essent el fill menor d'edat, manqui el consentiment de l'altre progenitor o del representant legal del fill, es requerirà per a la inscripció del reconeixement la seva aprovació pel batlle competent, en procediment de jurisdicció voluntària.

6. No és inscriptible el reconeixement fet en testament fins a la mort del reconeixedor, acreditada amb la certificació corresponent.

7. Es pot inscriure la filiació en virtut de resolució dictada en expedient registral si el fill ha gaudit de la possessió contínua d'estat o la seva filiació es pot acreditar per mitjà d'escrit o

altra prova indubtable, sempre que no hi hagi oposició del Ministeri Fiscal o de part interessada degudament notificada.

8. A manca dels consentiments, de l'aprovació judicial o de la resolució mencionats en els apartats 3, 4 i 6, únicament és possible la inscripció de la paternitat o de la maternitat que quedi determinada per sentència judicial.”

13. Es modifiquen l'intitulat del capítol VIII del Títol IV i l'article 89 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queden redactats de la manera següent:

“Capítol VIII. Mesures de suport per a l'exercici de la capacitat i institucions de protecció o de suport a la persona

Article 89

Les escriptures públiques autoritzades per notaris andorrans i les resolucions judicials dictades per òrgans jurisdiccionals andorrans que estableixin la provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat, i també les autoritzades per notaris o dictades per jutges o tribunals estrangers sempre que afectin persones de nacionalitat andorrana o residents a Andorra, han d'ésser inscrites al marge de la inscripció de naixement de la persona afectada.”

14. Es modifica l'article 90 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat de la manera següent:

“Article 90

Quan es tracti d'autoritats nacionals, el notari que hagi autoritzat l'escriptura o el jutge o el tribunal que hagi dictat la resolució n'ha d'enviar al registrador, una vegada sigui ferma, una còpia autèntica perquè es procedeixi immediatament a la seva inscripció. L'escriptura pública o la resolució judicial han de contenir totes les dades d'identificació de la persona o les persones afectades a l'efecte, si és necessari, que es pugui procedir a una anotació del naixement que serveixi de suport per a la inscripció de les mesures de suport per a l'exercici de la capacitat.”

15. Es modifica l'article 91 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat de la manera següent:

“Article 91

Si es tracta d'escriptures públiques autoritzades o resolucions dictades per autoritats o òrgans jurisdiccionals estrangers, l'apoderat, el tutor, el curador o figura anàloga està obligat a promoure la inscripció sense dilació des del moment de prendre possessió del càrrec, llevat que hi hagi convencions internacionals contràries. També poden promoure la inscripció d'aquestes escriptures i resolucions les persones que en tinguin coneixement i acreditin tenir interès legítim en la inscripció.”

16. Es modifica l'article 92 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat de la manera següent:

“Article 92

En la inscripció de les mesures de suport per a l'exercici de la capacitat s'ha d'expressar l'àmbit i abast de la mesura, i si és el cas, el nomenament d'apoderat o curador amb expressió de les facultats i les limitacions que afectin el nomenament, si són diferents de

les legals d'aquests càrrecs. S'hi ha de fer constar també el notari que hagi autoritzat l'escriptura o l'òrgan jurisdiccional que hagi dictat la resolució i la data respectiva.”

17. Es modifica l'article 93 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat de la manera següent:

“Article 93

Al marge de la inscripció del naixement del fill i dels pares s'inscriu la pèrdua, la suspensió, la privació, la modificació i, si és el cas, la recuperació de l'autoritat parental, amb expressió del fet que la motiva, així com la resolució judicial i el procediment en què s'hagi acordat.”

18. Es modifica l'article 94 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat de la manera següent:

“Article 94

S'ha d'inscriure al marge de la inscripció de naixement, amb expressió del fet o l'acte que la motiva, la pèrdua, la suspensió, la privació, la modificació i, si és el cas, la recuperació de l'autoritat parental que afecti, de forma activa o passiva, persones de nacionalitat andorrana o residents al Principat d'Andorra, així com totes aquelles que, afectant persones estrangeres no residents, siguin declarades pels òrgans jurisdiccionals andorrans.”

19. Es modifica l'article 95 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat de la manera següent:

“Article 95

En el cas que el naixement dels pares o del fill, o si s'escau de tots ells, no consti inscrit al Registre Civil del Principat d'Andorra, es procedeix a anotar-ne la data, fent constar que es realitza l'assentament a l'efecte únic de servir de suport a la inscripció de la limitació o la recuperació de l'autoritat parental.”

20. Es modifica l'article 96 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat de la manera següent:

“Article 96

L'òrgan jurisdiccional que declari la pèrdua, la suspensió, la privació, la modificació o la recuperació de l'autoritat parental està obligat a enviar una còpia autèntica de la resolució ferma al Registre Civil perquè es procedeixi immediatament a la seva inscripció. En aquesta resolució judicial han de constar les dades necessàries per procedir, quan calgui, a l'anotació del naixement de les persones afectades.”

21. Es modifica l'article 97 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat de la manera següent:

“Article 97

Quan les resolucions judicials a què es refereix l'article anterior siguin dictades per un òrgan jurisdiccional estranger, la persona que exerceix l'autoritat parental o la persona afectada per aquelles resolucions estan obligades a promoure, sense dilació, la seva inscripció.

Poden promoure també la inscripció d'aquesta resolució les persones que en tinguin coneixement i que acreditin tenir interès legítim en la inscripció.”

22. Es modifica l'article 98 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat de la manera següent:

“Article 98

Les tutories, les curadories, els encàrrecs i les representacions legals, i qualsevol càrrec, judicial o no, que tingui per objecte donar suport a una persona amb discapacitat per a l'exercici de la seva capacitat, s'han d'inscriure al marge de la inscripció de naixement de la persona beneficiària de la mesura de suport i de la persona a favor de la qual es discerneixi el càrrec.

Són d'aplicació a les inscripcions marginals a què es refereix aquest precepte les normes contingudes en el capítol VIII del títol IV.”

23. Es modifica l'intítulat del títol V i del seu capítol I, així com l'article 100 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queden redactats de la manera següent:

“Títol V. Secció de matrimonis

Capítol I. Expedient civil de casament civil

Article 100

1. Per formalitzar l'expedient previ a la celebració del casament civil al Principat d'Andorra, ambdós contraents, almenys un d'ells amb residència habitual al Principat, han de comparèixer davant el Registre Civil del Principat d'Andorra, per formular i signar la sol·licitud corresponent, que ha de contenir la declaració circumstanciada incloent-hi les dades i documents previstos a la Llei qualificada de la persona i de la família.

2. Una vegada rebuda la declaració, el registrador n'examina la suficiència i també la procedibilitat del casament civil celebrador, tot examinant tant els requisits de validesa com els requisits de licitud, i declara que autoritza la celebració en el cas que no hi hagi cap element que el registrador en la seva funció qualificadora estimi que s'oposa a la validesa i la licitud del casament civil projectat.

3. Als efectes de determinar la concurrència dels requisits previstos a l'apartat 2 anterior, el registrador pot entrevistar-se, de manera reservada i per separat, amb cadascun dels contraents.

4. La decisió denegant l'autorització es pot recórrer en alçada en el termini de deu dies des de la seva notificació, davant la Secció Civil del Tribunal de Batlles. En aquest cas, la celebració del casament civil queda en suspens fins a la resolució del recurs.”

24. Es deixen sense contingut els articles 101, 102 i 103 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996.

25. Es modifica l'article 104 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 104

Les dispenses d'impediments les acorda el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària, a petició conjunta dels dos contraents, oït el Ministeri Fiscal. Les dispenses s'anoten amb la inscripció del matrimoni en el mateix moment d'estendre-la.”

26. Es modifica l'article 105 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat de la manera següent:

“Article 105

Un cop sigui ferma la resolució que aprovi el casament civil, es pot celebrar davant el cònsol legalment autoritzat o el notari andorrà escollit durant un termini màxim de sis mesos. Transcorregut aquest termini sense que hagi tingut lloc la prestació en forma legal del consentiment matrimonial, caduquen els efectes de la resolució.”

27. Es modifica l'article 106 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 106

No és necessària la tramitació de l'expedient civil previ per a la celebració dels matrimonis següents:

- a) El matrimoni de qui es troba en perill de mort.
- b) El matrimoni canònic que se celebra al Principat d'Andorra. No obstant això, els cònjuges hauran d'acreditar prèviament davant de l'autoritat eclesiàstica el seu estat civil mitjançant els documents oportuns.
- c) El matrimoni que als efectes d'aquest article siguin assenyalats per les normes legals.”

28. Es modifiquen l'intítulat del capítol II del títol V i l'article 107 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queden redactats de la manera següent:

“Capítol II. Inscripció dels matrimonis

Article 107

S'inscriuen al Registre Civil els casaments civils celebrats al Principat d'Andorra d'acord amb les lleis andorranes sobre el matrimoni, i els matrimonis celebrats d'acord amb la llei canònica. També s'hi inscriuen els casaments civils i canònics, i les institucions anàlogues, celebrats a l'estranger si almenys un dels cònjuges o membres de la parella és andorrà o té residència legal, efectiva i permanent al Principat d'Andorra.

Els efectes produïts per la celebració del matrimoni tenen reconeixement ple, legitimació i fe pública amb la pràctica de la seva inscripció. No obstant això, fins al moment de la inscripció al Registre Civil, el matrimoni no inscrit no pot perjudicar els drets adquirits de bona fe per tercers.”

29. Es modifica l'article 108 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat de la manera següent:

“Article 108

La inscripció dels matrimonis celebrats al Principat d'Andorra s'ha de fer de la manera següent:

- a) Per als casaments civils que se celebren al Principat d'Andorra, el cònsol o el notari autoritzant estén una acta de la celebració del casament en dos exemplars segons el model fixat pel Reglament, i la signa juntament amb els cònjuges i dos testimonis hàbils. Un exemplar de l'acta resta a la seu oficial de la persona autoritzant, a l'efecte únic d'arxiu, sense que es pugui lliurar cap certificació a partir d'aquesta acta. L'altre exemplar es trameta

al Registre el mateix dia o el dia hàbil següent i, dins un altre termini igual al de la recepció, l'acta s'ha d'inscriure amb la signatura exclusiva del registrador i s'ha d'arxivar en el lligall corresponent. El registrador acusa recepció de l'acta al cònsol o notari remitent.

b) Per als matrimonis canònics celebrats al Principat d'Andorra, el rector de la parròquia en què s'inscriu, o la persona que segons les disposicions canòniques tingui facultats per estendre l'acta sacramental, lliura la certificació literal de cada assentament practicat, que tramet al Registre Civil el mateix dia o el dia hàbil següent. D'acord amb aquest document, en un altre termini igual a comptar al de la recepció, es procedeix a fer la inscripció civil del matrimoni, amb l'acta signada exclusivament pel registrador. S'arxiva i se n'acusa recepció conforme s'assenyala a la lletra a) anterior.

c) Per a la resta de matrimonis que tingui en compte la legislació andorrana, la inscripció es fa seguint el que disposa aquesta legislació.”

30. Es modifica l'article 109 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 109

La inscripció dels matrimonis o una institució anàloga celebrats a l'estranger, si un dels contraents almenys és andorrà o té la residència legal, efectiva i permanent a Andorra, ha de ser promoguda pel contraent andorrà o resident, i:

a) Si el matrimoni és civil, es pot inscriure mitjançant la certificació literal legalitzada de la inscripció al Registre Civil del país on s'hagi celebrat el matrimoni;

b) Si el matrimoni és canònic, s'ha d'inscriure la certificació literal canònica lliurada per l'òrgan canònic competent, notificada a través de l'ordinari d'Andorra;

c) Si el matrimoni és d'una altra classe diferent del canònic o el civil o es tracta d'una institució anàloga, segons la llei del lloc de celebració, s'ha d'inscriure al Registre Civil la certificació literal legalitzada de la inscripció de la institució en qüestió al registre civil del país on s'hagi contret, sempre que hagi estat atorgada per autoritat competent estrangera que desplegui funcions equivalents a les que desenvolupen les autoritats andorranes i que no resulti manifestament incompatible amb l'ordre públic andorrà. En defecte d'inscripció en un registre civil, per poder fer inscriure el matrimoni o institució anàloga els dos contraents s'han d'adreçar al batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn, per obtenir una resolució judicial que declari l'existència, la validesa i la licitud del matrimoni o institució anàloga i, en especial, l'absència de frau a la llei nacional i la conformitat de l'ordre públic, així com la seva eficàcia a Andorra. El Ministeri Fiscal ha de ser part en el procés esmentat.

En els tres casos la petició d'inscripció ha de ser signada pels dos contraents o els seus apoderats, els quals han de signar també la inscripció juntament amb el registrador.”

31. Es modifiquen l'intítol del capítol III del títol V i l'article 110 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queden redactats amb el text següent:

“Capítol III. Inscripció de convencions matrimonials i altres convenis que afecten el règim econòmic dels matrimonis i de resolucions judicials que afecten el matrimoni

Article 110

Els capítols matrimonials i les altres convencions sobre el règim econòmic dels matrimonis efectuades per escriptura pública autoritzada per un dels notaris d'Andorra han de ser notificats per aquests notaris al Registre Civil dins els tres dies següents al dia en què s'atorguin. La comunicació només comprèn el tipus o la denominació de l'instrument, la data de l'atorgament, el número del protocol i el nom dels atorgants i del notari que l'autoritza, i se n'exclou qualsevol referència al contingut de les convencions. La menció de la comunicació s'ha d'inscriure al marge de la inscripció del matrimoni dels atorgants i de la inscripció del naixement de cadascun dels cònjuges.”

32. Es modifica l'article 111 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 111

Els capítols matrimonials i les altres convencions sobre el règim econòmic autoritzades fora del Principat respecte de matrimonis inscrits en el Registre Civil han de ser inscrits a diligència d'ambdós cònjuges o d'un d'ells, sense dilació, mitjançant la presentació al registrador d'un testimoni o una còpia fefaents de l'instrument públic en virtut del qual s'ha atorgat el conveni. Es procedirà a la inscripció sempre que es tracti d'instruments públics expedits en les condicions de fons i de forma exigides al país on hagi tingut lloc l'atorgament, i també que la seva inscripció no resulti manifestament incompatible amb l'ordre públic andorrà.

La inscripció conté les dades que identifiquen el títol d'inscripció i, pel que fa al contingut d'aquest títol, la seva part essencial i adequada al caràcter i la finalitat de l'assentament.”

33. Es modifica l'article 112 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 112

Els capítols matrimonials i les altres convencions sobre el règim econòmic dels matrimonis entre estrangers residents a Andorra, el matrimoni dels quals s'hagi celebrat fora del Principat, són inscripcions a petició dels interessats, amb els mateixos requisits i en la forma establerta a l'article anterior.”

34. Es modifica l'article 114 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 114

Les sentències dels tribunals civils o canònics, andorrans o estrangers, que afectin vàlidament matrimonis o institucions anàlogues inscripcions o inscrits al Registre Civil del Principat d'Andorra, es porten al foli registral en què es trobi l'assentament del matrimoni o institució anàloga corresponent, o ha de practicar-se, si escau, una anotació de suport, i s'inscriu marginalment. Aquestes inscripcions exigeixen que les sentències reuneixin els requisits generals previstos per la llei per a les resolucions nacionals o estrangeres o canòniques, segons el cas.”

35. Es modifica l'article 125 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 125

Practicada la inscripció de defunció, se'n fa una nota marginal de referència al marge de les inscripcions de naixement i, si és el cas, de matrimoni del difunt.

La inscripció dona fe de la mort certa d'una persona i de la data, l'hora i el lloc on ha ocorregut.”

36. Es modifica l'article 139 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 139

En les certificacions en extracte del Registre de naixement dels fills adoptius, s'ha de mencionar la filiació dels pares adoptius. La filiació biològica de la persona adoptada, si és coneguda, només es pot mencionar en les certificacions de naixement en extracte si la persona adoptada així ho indica. No obstant això, en totes les certificacions que es lliuren per ser aportades als expedients de celebració de casament civil de la persona inscrita, s'ha de mencionar sempre la filiació adoptiva, i la biològica quan es conegui. Les certificacions en extracte del fet del naixement només fan fe del mateix naixement, de la seva data i del lloc i del sexe de la persona inscrita.”

37. Es modifica l'article 140 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 140

En les certificacions literals es transcriu íntegrament l'assentament del punt sobre el qual se sol·licita la certificació i el text de tots els altres assentaments de qualsevol classe que integrin el foli registral.

Si les necessitats dels serveis ho aconsellen, els certificats sobre assentaments dels llibres de naixements, matrimonis i defuncions poden efectuar-se mitjançant fotocòpies de la totalitat del foli registral, certificades per diligència estesa i signada sobre les fotocòpies pel registrador. Aquestes fotocòpies així autenticades tenen el caràcter i els efectes de les certificacions literals.

El registrador titular o, si és el cas, el registrador suplent poden delegar la seva signatura per al lliurament de les certificacions literals o en extracte.

Aquesta delegació ha de recaure en un funcionari del Registre Civil i s'ha de publicar al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.”

38. Es modifica l'article 142 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 142

1. Tota persona està legitimada per demanar una certificació en extracte de les inscripcions de naixement, matrimoni i defunció, de conformitat amb el que estableix l'article 136, amb les limitacions que s'hi preveuen o les que resultin reglamentàriament.

2. Quant a les certificacions literals, no poden lliurar-se sense l'autorització del batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària ni sense la petició expressa de les persones especialment legitimades, quan per la seva pròpia naturalesa hagin de donar publicitat dels aspectes i les circumstàncies següents:

a) La filiació extramatrimonial o adoptiva.

- b) Les causes de nul·litat d'un matrimoni, o de privació o suspensió de l'autoritat parental.
- c) El lligall de criatures abortives.
- d) La rectificació de la menció registral del sexe.
- e) Qualsevol altra circumstància que es consideri que pugui vulnerar el dret a la intimitat o a l'honor.

3. Són persones especialment legitimades per sol·licitar l'expedició de les certificacions literals mencionades anteriorment les persones inscrites, els seus ascendents, descendents i hereus, els representants legals de les persones inscrites, i els batlles i tribunals.

4. En els supòsits de rectificació de la menció registral del sexe i altres en què puguin veure's afectats els interessos generals, les autoritats públiques podran tenir accés a la informació prevista a l'apartat 2 si ho justifiquen motivadament en atenció a la tutela dels dits interessos generals o, si escau, d'interessos legítims de terceres persones. Si l'òrgan sol·licitant és una autoritat pública, l'autorització per a l'accés a la referida informació serà atorgada pel registrador.”

39. Es modifica l'article 146 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 146

1. En general, és competència del registrador la modificació del Registre Civil, pels tràmits de l'expedient registral, en primera instància i pels procediments establerts en aquesta Llei i en les normes reglamentàries que la desenvolupen.

2. En canvi, correspon al batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn:

- a) El coneixement de les accions civils que tinguin per objecte la declaració de la nul·litat o la ineficàcia de les inscripcions que es troben en el Registre Civil i dels títols corresponents que li serveixen de base.
- b) La rectificació registral de la menció del sexe de les persones.
- c) La modificació d'assentaments que canviï el contingut de sentències judicials en virtut de les quals s'hagin practicat.
- d) Els recursos contra les resolucions del registrador en els expedients de la seva competència en els casos assenyalats legalment.
- e) La resta de matèries excepcionalment reservades per aquesta Llei.

3. Les actuacions referides a les lletres a), c) d) i e) de l'apartat 2 es tramiten mitjançant el procediment abreujat que regula la Llei del Codi de procediment civil, llevat que per raó de la matèria escaigui tramitar-les pel procediment declaratiu ordinari o un procediment especial. L'actuació referida a la lletra b) es tramita mitjançant procediment de jurisdicció voluntària.”

40. Es modifica l'article 152 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat amb el text següent:

“Article 152

1. Les persones majors d'edat i les menors emancipades poden sol·licitar la rectificació de la menció registral del seu sexe si aquesta menció no es correspon amb la identitat de gènere que senten com a pròpia i acrediten que porten dos o més anys presentant-se públicament i essent conegudes amb aquesta identitat en el seu entorn familiar, professional o social proper. L'acreditació de la identitat de gènere sentida com a pròpia no requereix que la persona s'hagi sotmès a cirurgia de reassignació sexual ni que hagi estat tractada mèdicament per acomodar les seves característiques físiques a les corresponents al sexe reclamat.

2. Les persones majors d'edat amb discapacitat han de formular la sol·licitud amb el suport que, si escau, necessitin a aquest efecte.

3. La sol·licitud de rectificació de la menció registral de sexe es tramita davant del batlle competent en procediment de jurisdicció voluntària, amb informe previ del Ministeri Fiscal i audiència de la persona interessada.

4. La resolució judicial que acordi la rectificació de la menció registral de sexe ha d'incloure el nom nou sol·licitat per la persona interessada, llevat que la persona decideixi conservar el que té.

5. La rectificació de la menció registral del sexe permet a la persona exercir tots els drets inherents a la seva nova identitat de gènere

6. La rectificació de la menció registral del sexe i el canvi de nom tenen efectes constitutius des de la seva constància en el Registre Civil i no alteraran la titularitat dels drets i obligacions adquirits ni els efectes jurídics produïts amb anterioritat.”

41. Es modifica l'article 154 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, que queda redactat amb el text següent:

“Article 154

En els procediments seguits per a l'exercici de les accions a què es refereix l'article anterior intervén, a més de les parts legitimades en cada cas, el Ministeri Fiscal sempre que la resolució que recaigui pugui afectar menors d'edat o persones proveïdes de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat.

Intervén, també, el Ministeri Fiscal, com a part processal o com a informador, en tots els altres casos en què ho estableixin les lleis substantives o processals.”

Disposició final tercera. Modificació de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil

1. Es modifica l'apartat 1 de l'article 41 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 41. *Intervenció de l'advocat i el procurador*

1. Amb caràcter general, en tots els processos són preceptives la defensa i l'assistència tècnica prestades per un advocat. No obstant això, la intervenció de l'advocat és facultativa en els processos que se segueixen pel procediment abreujat quan la quantia del procés no sigui superior a 1.500 euros, i pel procediment de jurisdicció voluntària, llevat de l'internament d'urgència de persones i dels processos relatius a les tuteles i curateles. Aquesta intervenció també és facultativa en el procediment d'injunció si l'import del deute

reclamat no és superior a 3.000 euros. Tampoc no és necessària la intervenció de l'advocat per presentar escrits que tinguin com a objecte personar-se en el procés o demanar la suspensió urgent de vistes, audiències o compareixences, si concorren motius excepcionals i justificats.

[...].”

2. Es modifica l'apartat 2 de l'article 115 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 115. *Classes i determinació del procediment*

[...]

2. Els procediments especials són el procediment d'injunció, el procediment de tutela sumària, el procediment d'arrendaments, el procediment laboral, el procediment de família, el procediment de provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat, el procediment per a l'internament involuntari amb finalitat terapèutica i els altres procediments que puguin establir les lleis aplicables.

[...].”

3. Es modifica l'article 291 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 291. *Àmbit d'aplicació*

Les normes d'aquest capítol s'apliquen als processos de persona i família, que són els relatius a:

- a) L'estat civil de la persona, la provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat i l'internament involuntari amb finalitat terapèutica.
- b) L'establiment o impugnació de la filiació, la paternitat i la maternitat.
- c) La declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni.
- d) L'establiment de mesures que dimanin de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o de l'extinció d'una unió estable de parella.
- e) L'establiment de mesures en les relacions entre els progenitors i els fills menors d'edat.
- f) La modificació de les mesures establertes en els supòsits regulats a les lletres anteriors, amb independència que s'hagin establert o no en el marc d'un procés judicial.”

4. Es modifica l'article 292 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 292. *Normes aplicables*

1. Els processos de persona i família se substancien d'acord amb les normes sobre el procediment abreujat que estableix el títol IV, amb aplicació de les normes d'aquest capítol.
2. En els processos de les lletres c), d) i e) de l'article anterior i en els de modificació de les mesures relatives a aquestes matèries, s'apliquen també les especialitats que preveu el capítol sisè d'aquest títol.
3. Els processos relatius a la provisió i modificació de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat i a l'internament se substancien d'acord amb les normes del capítol setè, amb

aplicació de les normes d'aquest capítol. En allò que aquestes disposicions no prevegin, s'apliquen les normes del procediment de jurisdicció voluntària i, si hi ha oposició de la persona afectada o de qualsevol altra legitimada per iniciar el procediment, les del procediment abreujat que estableix el títol IV.”

5. Es modifica l'article 293 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 293. *Intervenció del Ministeri Fiscal*

1. En els processos relatius a la provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat, la declaració de la nul·litat del matrimoni i la determinació i la impugnació de la filiació, el Ministeri Fiscal sempre n'és part.

2. En els altres processos de persona i família, el Ministeri Fiscal intervé si alguna de les parts o de les persones interessades en el procés és menor d'edat, absent, proveïda de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat o està necessitada de protecció, o si així ho estableixen les lleis aplicables.”

6. Es modifica l'apartat 2 de l'article 294 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 294. *Indisponibilitat de l'objecte del procés*

[...]

2. En els processos de persona i família, el desistiment requereix la conformitat del Ministeri Fiscal, excepte en els processos de filiació, paternitat i maternitat, i de declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni, de l'establiment de mesures derivades de l'extinció de les unions estables de parella i de la modificació d'aquestes mesures, sempre que no hi hagi persones menors d'edat, absents o proveïdes de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat o necessitades de protecció que tinguin interès en el procediment.

[...].”

7. Es modifica l'article 296 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 296. *Tramitació preferent, publicitat i comunicació*

1. Els processos en què alguna de les parts o persones interessades sigui menor d'edat, absent, proveïda de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat o necessitada de protecció, són de tramitació preferent.

2. En els processos esmentats a l'apartat anterior i en tots els processos de filiació, el tribunal pot decidir, d'ofici o a instància de part, després d'escoltar el parer de les parts personades, que les actuacions tinguin caràcter reservat i que el judici oral se celebri a porta tancada.

3. Les sentències o les altres resolucions judicials que es dicten en els processos de persona i família es comuniquen d'ofici al Registre Civil si així ho estableix la Llei del Registre Civil o les altres lleis aplicables.”

8. Es modifica l'article 297 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 297. Àmbit del procediment de família

1. El procediment de família s’aplica als processos que tinguin per objecte la declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni; l’establiment de mesures que dimanin de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni, o de l’extinció d’una unió estable de parella; l’establiment de mesures en les relacions entre els progenitors i els fills menors d’edat, i també la modificació de les mesures esmentades anteriorment, amb independència que s’hagin establert o no en el marc d’un procés judicial.

2. En cas de conflicte de jurisdiccions és competent la jurisdicció civil.”

9. Es modifica l’apartat 1 de l’article 298 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 298. Legitimació activa i extinció de l’acció

1. Poden instar un procés de declaració de la nul·litat del matrimoni:

a) Els cònjuges, d’acord amb el que disposa l’article 129 de la Llei qualificada de la persona i de la família.

b) El Ministeri Fiscal.

c) Les altres persones que hi tinguin un interès directe i legítim. En aquest cas, el tribunal, abans d’admetre la demanda, la trasllada al Ministeri Fiscal perquè faci les alegacions oportunes sobre si hi ha aquest interès directe i legítim, en el termini de tretze dies hàbils. El tribunal decideix mitjançant un aute si admet o no la demanda dins els tretze dies hàbils següents.

[...].”

10. Es modifiquen els apartats 1 i 4 de l’article 299 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queden redactats de la manera següent:

“Article 299. Mesures provisionals amb caràcter general

1. El cònjuge, la persona que mantingui una situació de convivència anàloga i el progenitor que pretenguin instar o hagin instat qualsevol dels processos a què fa referència l’article 297 o que hi hagin estat demandats, poden sol·licitar l’adopció de les mesures provisionals a què es refereix la Llei qualificada de la persona i de la família, mitjançant una sol·licitud que poden formular abans de presentar la demanda, conjuntament amb la demanda o la contesta, o en qualsevol moment posterior, sempre que sigui durant la tramitació del procés i abans que s’hagi dictat sentència.

[...]

4. Durant l’audiència, les parts poden fer les alegacions i proposar els mitjans de prova que considerin oportuns, i en concret han d’aportar els documents que n’acreditin la nacionalitat i la residència i, si escau, la celebració del matrimoni i la filiació dels fills comuns, i que també en permetin valorar eventualment la capacitat econòmica i les necessitats econòmiques dels fills a càrrec.

[...].”

11. Es modifica l'apartat 1 de l'article 300 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 300. Mesures provisionals en cas d'urgència o necessitat

1. A instància de qualsevol dels cònjuges o de les persones que mantinguin una situació de convivència anàloga, i sempre que s'acrediti la urgència o la necessitat que concorri, el tribunal pot adoptar mitjançant un aute les mesures provisionals que consisteixen en l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar i, després d'escoltar el Ministeri Fiscal, en la guarda i custòdia i el règim de visites dels fills menors d'edat, la contribució dels cònjuges a les càrregues del matrimoni, i la pensió d'aliments i les despeses extraordinàries dels fills, sense traslladar la sol·licitud de mesures provisionals ni celebrar una audiència amb caràcter previ. Les mesures relatives a l'atribució de la guarda i custòdia, el règim de visites, la prestació d'aliments i la contribució a les despeses extraordinàries dels fills també es poden adoptar, si escau, a instància d'un progenitor respecte dels fills menors.

[...].”

12. Es modifica l'apartat 1 de l'article 303 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 303. Conveni

1. En cas que els cònjuges, les persones que mantinguin una situació de convivència anàloga o els progenitors vulguin instar de comú acord un procés de separació del matrimoni, d'establiment o de modificació de les mesures a què fa referència l'article 297, o de divorci si no s'ha dictat amb anterioritat una sentència de separació del matrimoni, han d'atorgar i adjuntar a la demanda un conveni que reguli les matèries que estableix la Llei qualificada de la persona i de la família. Aquest conveni ha de ser aprovat en virtut de la sentència que posa fi al procés, sempre que els drets dels cònjuges o de les persones que mantenen una situació de convivència anàloga, dels progenitors, i, si escau, dels fills es mantinguin suficientment protegits.

[...].”

13. Es modifica l'article 305 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 305. Declaracions escrites de testimonis

En cas que el procediment de família no sigui contenciós, i sempre que no s'hi oposi el Ministeri Fiscal, si escau, el tribunal pot admetre com a prova les declaracions escrites de testimonis, sempre que aquestes declaracions estiguin datades i signades pel testimoni, i vagin acompanyades d'una còpia del passaport o del document d'identitat del testimoni.”

14. Es modifica l'apartat 3 de l'article 306 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 306. Sentència i recurs

[...]

3. En cas que les parts hagin sol·licitat l'adopció de mesures relatives als fills menors que siguin incompatibles amb les mesures de protecció adoptades anteriorment pel batlle competent de la jurisdicció de menors, la sentència no es pronuncia en relació amb

aquestes mesures, sense perjudici que resolgui les peticions restants que no siguin incompatibles amb les mesures de protecció esmentades.”

15. Es modifica l'intítulat del capítol setè del Títol V de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Capítol setè. Procediment per a la provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat”

16. Es modifica l'article 307 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 307. *Objecte del procediment i legitimació*”

1. El procediment de provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat s'aplica quan, per manca o insuficiència de suports voluntaris o prestats satisfactòriament per mitjà de guarda de fet, escau establir-los judicialment a favor d'una persona major d'edat amb discapacitat. També s'aplica quan es pretén proveir mesures de suport a favor d'una persona menor d'edat, en prevenció del fet que les necessiti en arribar a la majoria d'edat.

2. Aquest procediment té per objecte la constitució i configuració del règim de curatela, i pot incloure, si així s'ha sol·licitat, el nomenament de la persona o persones que hagin d'exercir els càrrecs de curador i també, si se sol·licita, la concessió d'autorització judicial per a un internament, amb aplicació de les garanties que estableix l'article 315 d'aquesta Llei.

3. Estan legitimats per promoure aquest procediment la mateixa persona amb discapacitat, el seu cònjuge no separat legalment o de fet, la seva parella estable o de fet, els descendents, els ascendents, els germans, la persona que exerceixi la guarda de fet, el Ministeri Fiscal i el ministeri competent en matèria d'affers socials. En el cas de la provisió preventiva de suports per a una persona menor d'edat, estan legitimats el mateix menor o les persones que exerceixen l'autoritat parental o la tutela.

4. La persona a qui s'ha de prestar el suport pot comparèixer amb la seva pròpia representació i defensa, que té la consideració de defensor judicial. Si no pot o no vol designar un advocat, el batlle li'n designa un d'ofici.”

17. Es modifica l'article 308 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 308. *Procediment sense oposició*”

1. El procediment s'inicia amb una sol·licitud de qualsevol de les persones legitimades per promoure'l, en què ha de constar la identificació i el domicili de la persona sol·licitant i de les altres legitimades per promoure el procediment i la petició que es formula amb els fets que la fonamenten. La sol·licitud ha d'anar acompanyada dels documents que acreditin la necessitat i la idoneïtat de les mesures de suport que es demanen i d'una proposta de les proves que hom consideri pertinents i necessàries.

2. Un cop admesa a tràmit la sol·licitud, el tribunal la trasllada a la persona amb discapacitat, les altres persones legitimades per promoure el procediment, el Ministeri Fiscal i, si escau, la persona o institució que hagués estat proposada per a exercir les funcions de suport pels sol·licitants o preventivament per la mateixa persona amb discapacitat i també altres que el tribunal consideri que poden tenir interès a participar en el procés, perquè facin les al·legacions oportunes i proposin proves, dins dels tretze dies hàbils següents. Un cop fetes

les al·legacions o transcorregut el termini concedit, el tribunal convoca totes les persones interessades a una compareixença dins els tretze dies hàbils següents.

3. En la compareixença, el batlle s'entrevista en primer lloc amb la persona amb discapacitat, la consulta en relació amb les persones proposades per exercir les funcions de suport i es valora la possibilitat d'obtenir el suport sol·licitat en el seu entorn social o comunitari o bé per mitjà de l'atorgament de mesures de naturalesa voluntària. A continuació se celebra una vista en la qual s'han de practicar les proves proposades que hagin estat admeses i s'escolta a les persones que hagin comparegut i manifestin la seva voluntat de ser escoltades.

4. Un cop ha conclòs la vista, si és possible adoptar mesures de suport alternatives a les judicials i la persona amb discapacitat opta per fer-ho, es posa fi al procediment. Altrament, si no hi ha oposició de la persona afectada ni de cap dels compareixents a la provisió judicial dels suports sol·licitats, el tribunal, dins dels tretze dies hàbils següents i per mitjà d'aute, constitueix el règim de suport i nomena, si escau, la persona o persones que n'exerciran els càrrecs. A aquest efecte, el tribunal s'ha d'atenir a les mesures adoptades preventivament per la persona afectada, en els termes previstos per la Llei qualificada de la persona i de la família. No es considera oposició, als efectes del que estableix aquest apartat, la relativa únicament a la designació com a curadora d'una persona concreta.

5. Si la persona amb discapacitat, el Ministeri Fiscal o qualssevol dels compareixents legitimats per sol·licitar la provisió de mesures manifesten la seva oposició als suports sol·licitats, també es posa fi al procediment i queda oberta la via contenciosa. En aquest cas, el tribunal pot adoptar provisionalment d'ofici les mesures de suport personal o patrimonial de la persona amb discapacitat que consideri necessàries i àdhuc nomenar un defensor judicial, que es mantindran fins a l'adopció de noves mesures, si escau, en el procediment contenciós. Les mesures queden sense efecte si en el termini de vint dies hàbils des que s'han pres no es presenta la demanda del procés de provisió de mesures.”

18. Es modifiquen els apartats 1, 2, 6, 8 i 10 de l'article 309 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queden redactats de la manera següent:

“Article 309. Mesures provisionals

1. La persona o la institució que pretengui instar o hagi instat un procés contenciós de provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat pot sol·licitar l'adopció de les mesures provisionals oportunes o la modificació de les que hagués adoptat el tribunal prèviament en el procediment sense oposició, a l'efecte de protegir els drets i interessos de la persona afectada, abans de la presentació de la demanda, conjuntament amb la demanda o en qualsevol moment posterior, sempre que sigui durant la tramitació del procés i abans que s'hagi dictat sentència.

2. Si la sol·licitud de mesures provisionals es formula abans de la presentació de la demanda, se n'atribueix el coneixement al tribunal en el qual es va tramitar el procediment sense oposició o, altrament, al tribunal al qual correspon per torn, que també esdevenen competents per tramitar i resoldre el procés de provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat de què portin causa les mesures provisionals. Si la sol·licitud de mesures provisionals es formula conjuntament amb la demanda o en qualsevol moment posterior, és

competent per tramitar-la i resoldre-la el tribunal que conegui el procés de què portin causa les mesures provisionals.

[...]

6. Les al·legacions de les parts i la decisió del tribunal no són vinculants per a les pretensions que s'exerceixin en el procés de què portin causa les mesures provisionals, ni per a la sentència que dicti el tribunal al terme d'aquest procés.

[...]

8. Les mesures provisionals que el tribunal adopti queden sense efecte si en el termini de vint dies hàbils des que s'han pres qualsevol de les parts no presenta la demanda del procés de què porten causa. També queden sense efecte quan les mesures provisionals siguin substituïdes per les mesures que estableixi la sentència que dicti el tribunal al terme d'aquest procés, o quan finalitzi per qualsevol altre motiu.

[...]

10. Durant la tramitació del procés i abans que s'hagi dictat sentència, el tribunal també pot adoptar d'ofici les mesures provisionals oportunes a l'efecte de protegir els drets i interessos de la persona que és subjecte d'aquest procés. En aquest cas, regeixen els apartats 3 a 9 anteriors, en el que siguin aplicables.”

19. Es modifica l'article 310 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 310. Demanda, contesta i assenyalament del judici oral

1. El procés s'inicia amb la demanda en què s'han d'indicar les dades i les circumstàncies que permeten identificar la persona per a qui es demana la provisió de mesures, les altres persones legitimades per la Llei qualificada de la persona i de la família per instar aquesta provisió i el facultatiu tractant, amb el domicili o la residència on poden ser emplaçats.

2. A la demanda s'ha de motivar la procedència de les mesures de suport sol·licitades, designar la persona o les persones proposades per a exercir la curatela, justificant-ne la idoneïtat, i proposar les proves que es considerin oportunes. En la mesura que sigui possible, la demanda s'ha d'acompanyar també amb un certificat del facultatiu corresponent relatiu a les capacitats físiques, psíquiques i sensorials de la persona en relació amb la qual es pretén la provisió de mesures.

3. Un cop admesa la demanda i dins els cinc dies hàbils següents, el tribunal la trasllada personalment a la persona afectada perquè la contesti en el termini de tretze dies hàbils, i la informa del seu contingut i del dret a ser assistida d'un defensor judicial. Si no pot o no vol designar un defensor judicial, el tribunal li'n designa un d'ofici. El tribunal també trasllada a la demanda al Ministeri Fiscal, llevat que hagi instat el procés, perquè comparegui en el procés i la contesti en el mateix termini, i n'informa a les altres persones legitimades per instar el procés d'adopció de mesures, que poden intervenir a costa seva en el procés ja iniciat.

4. Finalitzat el tràmit d'al·legacions, el tribunal dicta un aute dins els tretze dies hàbils següents en què admet o no admet les proves proposades, d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat establerts en aquesta Llei i encomana, d'ofici o a instància de part, un dictamen pericial d'un facultatiu independent. El

tribunal també assenyala per a la celebració del judici oral, que ha de tenir lloc en els vint dies hàbils següents, prorrogables per vint dies hàbils més com a màxim en els casos en què sigui menester per practicar les proves admeses.”

20. Es modifica l'article 311 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 311. *Judici oral*

1. Durant el judici oral, el tribunal ha de procedir al reconeixement judicial de la persona per a qui es demana la provisió de mesures i l'ha de consultar en relació amb la persona o les persones proposades per exercir la curatela. El tribunal també ha d'escoltar la persona o les persones proposades com a curadors, les persones legitimades per a demanar la provisió de suports, si intervenen en el procés, i el facultatiu tractant de la persona afectada. El perit a qui el tribunal ha encomanat formular dictamen sobre l'estat de la persona també l'ha de ratificar durant el judici oral, i n'ha d'exposar el contingut i les conclusions.

2. Excepcionalment, el tribunal pot prescindir de consultar la persona per a qui es demana la provisió de mesures, si del certificat del facultatiu corresponent o del dictamen pericial que consta en les actuacions es desprèn que no està absolutament en disposició de manifestar el seu parer, malgrat se li posin a l'abast tots els suports necessaris a aquest efecte. La mateixa excepció es pot aplicar als tràmits previstos a l'apartat 3 de l'article 309 i a l'apartat 1 d'aquest article. En cap cas, però, es pot excloure el deure d'efectuar el reconeixement judicial de la persona afectada.”

21. Es modifica l'article 312 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 312. *Sentència i recurs*

1. El tribunal dicta la sentència dins els tretze dies hàbils següents al dia en què finalitza el judici oral. Si escau proveir mesures de suport, la sentència ha de constituir la curatela i determinar-ne l'extensió i els límits, i ha de designar la persona o les persones titulars dels càrrecs. Si així s'hagués sol·licitat, la sentència també es pronuncia sobre la procedència o no de l'internament de la persona proveïda de les mesures de suport, amb aplicació, en cas que s'autoritzi la mesura, del règim de control establert a l'article 316.

2. Contra la sentència es pot interposar un recurs d'apel·lació, en el termini establert per l'article 334.

3. En execució de la sentència, el tribunal dona possessió del càrrec de curador a la persona o les persones que han estat nomenades o als nous titulars en cas de cessament dels anteriors, d'acord amb les normes de la Llei qualificada de la persona i de la família.”

22. Es modifica l'article 313 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 313. *Modificació o revocació del règim i les mesures de suport*

Les persones i els òrgans i institucions legitimats per demanar la provisió de mesures de suport i la persona o les persones que exerceixen les funcions de suport poden sol·licitar la revocació del règim de suport o la modificació de les mesures proveïdes a fi d'ampliar-ne o reduir-ne l'extensió i els límits, sens perjudici de la seva revisió d'ofici quan escaigui, en els termes que estableix la Llei qualificada de la persona i de la família.”

23. Es modifica l'article 314 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 314. Procés de revocació del règim o de modificació de les mesures de suport

El procés de revocació del règim o de modificació de les mesures de suport es regeix per les normes dels articles 308 a 312, en tot allò que siguin aplicables.”

24. Es modifica la ubicació del capítol vuitè del Títol V de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, passant a ubicar-se davant de l'article 315, així com el seu intitulat que queda redactat de la manera següent:

“Capítol vuitè. Procediment per a l'internament involuntari amb finalitat terapèutica”

25. Es modifica l'article 315 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 315. Internament involuntari amb finalitats terapèutiques

1. L'internament involuntari amb finalitats terapèutiques d'una persona amb discapacitat o que pateix un trastorn psíquic en una institució adequada en règim tancat exigeix sempre l'autorització judicial prèvia motivada.

2. Poden promoure la demanda d'internament i proposar també la institució en la qual es practicarà l'internament les persones que estan legitimades per instar la provisió de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat de la persona afectada, d'acord amb l'apartat 3 de l'article 307.

3. Abans d'autoritzar l'internament, el tribunal ha de procedir al reconeixement judicial de la persona concernida, escoltar el parer d'aquesta persona, del seu advocat i del Ministeri Fiscal i obtenir el dictamen d'un facultatiu designat pel mateix batlle. També pot practicar qualsevol prova que consideri rellevant i escoltar el parer de les persones que consideri convenient.

4. Un cop practicades les proves i en el termini màxim de setanta-dues hores, el tribunal dicta un aute en què autoritza o no l'internament, contra el qual es pot interposar recurs d'apel·lació a un sol efecte. L'aute pot autoritzar que l'internament es pugui fer en establiments ubicats en un altre país degudament acreditats pel ministeri competent en matèria de salut, amb les garanties pertinents per a la seva atenció i d'acord amb els convenis bilaterals acordats a aquest efecte.

5. Si raons d'urgència mèdica fan necessària l'adopció immediata de l'internament, el director de la institució o la persona en qui s'hagi delegat aquesta funció n'ha d'informar el batlle que actua en funcions de guàrdia el més aviat possible i, en qualsevol cas, dins el termini de vint-i-quatre hores, i ha d'adjuntar un certificat en el qual expliciti els motius de la urgència, les característiques del trastorn i la necessitat de l'internament. En aquest cas, el batlle, amb l'observança dels requisits que estableix l'apartat 3, ha de ratificar o denegar l'internament dins el termini de vint-i-quatre hores des que n'ha tingut coneixement. Si no ha pogut fer el reconeixement dins d'aquest termini com a conseqüència de l'estat greu en què es troba la persona, ha de dictar l'aute dins de les vint-i-quatre hores següents al moment en què el dit reconeixement ha pogut tenir lloc i, com a màxim, dins de les setanta-dues hores a comptar des que va tenir coneixement de l'internament. En aquest cas, el

batlle ha d'exposar en l'aute les raons que han impedit dictar la decisió de ratificació o de denegació de l'internament dins el termini de vint-i-quatre hores.

6. En tots els procediments relatius a l'internament, tant ordinaris com per raó d'urgència, la persona afectada ha de ser defensada i assistida per un advocat, sense perjudici de la intervenció necessària del Ministeri Fiscal. Si no pot o no vol designar un advocat, el batlle li'n designa un d'ofici.”

26. Es modifica l'article 316 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 316. *Control de l'internament*

1. El batlle que ha decretat l'internament pot sol·licitar d'ofici, en qualsevol moment, informació sobre la situació personal de la persona internada. En tot cas, l'aute que decreta l'internament imposa als metges que l'atenen l'obligació de remetre al batlle, com a mínim cada tres mesos, un informe sobre la necessitat de mantenir l'internament o no. Sobre la base d'aquest informe, el batlle, després de procedir al reconeixement de la persona internada, d'escoltar el parer del seu advocat i del Ministeri Fiscal i d'obtenir el dictamen emès per un metge que hagi designat, ha de decretar mitjançant un aute si cal continuar o revocar l'internament.

2. La persona que presta funcions de suport a la persona amb discapacitat pot demanar informació sobre la situació d'aquesta sempre que vulgui, i també pot demanar al batlle que revoqui l'internament, d'ofici o a instància de la persona internada.

3. Sense perjudici del que disposen els apartats anteriors, si els metges que atenen la persona internada consideren que no cal perllongar l'internament, han de proposar al batlle que el revoqui, resolent-lo en el termini màxim de vint-i-quatre hores.

4. En qualsevol cas, l'ús de mitjans de contenció física de la persona internada només està permès amb l'aprovació prèvia del metge que l'atén i després d'haver efectuat una avaluació individual d'aquesta persona. En el cas que no sigui possible, aquest ús s'ha de posar en coneixement del metge que l'atén, de forma immediata i a l'efecte d'aprovació. La durada de la contenció ha de ser limitada en el temps i per prolongar-la eventualment més enllà de dues hores es requereix una nova avaluació mèdica. En tots els casos, s'ha de fer constar per escrit i s'ha de posar en coneixement del batlle l'hora de l'inici i del final de la mesura adoptada, les circumstàncies que hi han donat lloc, la identitat del metge que l'ha aprovat i del personal que l'ha executat i, si escau, la constatació de les lesions causades eventualment a la persona internada, al metge o al personal que hi ha intervingut.”

27. Es modifica l'article 317 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 317. *Internament de persones menors d'edat*

1. L'internament de persones menors d'edat es fa sempre en una institució adequada a les seves característiques, després d'escoltar el parer dels qui exerceixen l'autoritat parental o la tutela, amb l'informe previ del ministeri competent en matèria d'afers socials i amb l'autorització prèvia motivada del batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció de menors.

2. Poden promoure la demanda d'internament d'una persona menor d'edat en una institució adequada el progenitor o progenitors que exerceixen l'autoritat parental o la persona que exerceix la tutela. La persona menor d'edat, si hi està en desacord, ha de ser defensada i assistida per un advocat, sense perjudici de la intervenció necessària del Ministeri Fiscal. Si no vol o no pot designar un advocat, el batlle li'n designa un d'ofici.

3. L'internament d'urgència de persones menors d'edat es fa de conformitat amb allò que preveu l'apartat 5 de l'article 315, amb les especificitats que es preveuen en aquest article i de conformitat amb la legislació relativa als drets dels infants i els adolescents.”

28. Es modifica l'article 318 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 318. *Internament voluntari*

1. L'ingrés voluntari d'una persona major d'edat o emancipada en una institució escaient a la seva situació que es faci en règim de limitació de la seva llibertat exigeix el seu consentiment per escrit, que pot ser revocat per ella mateixa en qualsevol moment.

2. Si la persona que ha ingressat voluntàriament a la institució esmentada a l'apartat anterior presenta després indicis de trobar-se en una situació de no poder decidir lliurement la continuació de l'internament, aquest internament sols es pot perllongar si s'obté l'autorització judicial motivada, amb aplicació dels requisits que estableix l'apartat 3 de l'article 315.”

29. S'addiciona un nou capítol novè del Títol V, davant l'article 319, de la Llei 22/2021, de 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, amb l'intitulat següent:

“Capítol novè. Altres procediments especials”

30. Es modifica l'apartat 1 de l'article 334 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 334. *Interposició i admissió del recurs d'apel·lació*

1. L'apel·lant interposa el recurs d'apel·lació contra les sentències definitives mitjançant un escrit degudament fonamentat davant la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, al qual ha d'adjuntar una còpia de la sentència objecte de recurs on consti la data en què s'ha notificat. El recurs d'apel·lació s'interposa dins els vint dies hàbils següents al dia en què s'ha notificat la sentència objecte de recurs, llevat dels processos que se substancien per procediments especials en aquest cas s'interposa dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'ha notificat la sentència objecte de recurs i dels procediments relatius a l'internament d'urgència de persones regulat a l'apartat 5 de l'article 315, cas en el qual el recurs d'apel·lació s'ha d'interposar dins els cinc dies hàbils següents al dia en què s'ha notificat la resolució objecte de recurs.

[...].”

31. Es modifica l'apartat 1 de l'article 431 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, que queda redactat de la manera següent:

“Article 431. *Objecte de la jurisdicció voluntària*

1. El tribunal és competent per conèixer i resoldre mitjançant el procediment de jurisdicció voluntària les matèries o qüestions següents:

- a) Les adopcions, preadopcions, acolliments i altres mesures d'assistència educativa, i les delegacions de l'autoritat parental, d'acord amb el que estableix la Llei qualificada de la persona i de la família i les altres lleis aplicables. Aquestes matèries o qüestions corresponen, no obstant això, a la jurisdicció de menors en cas de referir-se a persones menors d'edat no emancipades.
- b) La dispensa dels impediments per contreure matrimoni, d'acord amb la Llei qualificada de la persona i de la família, la Llei del Registre Civil i les altres lleis aplicables.
- c) La constitució de les tuteles de menors i el nomenament del tutor o tutors, d'acord amb el que estableix la Llei qualificada de la persona i de la família.
- d) La provisió judicial de suports per a l'exercici de la capacitat jurídica de les persones amb discapacitat, si no hi ha oposició de persona legitimada, i el nomenament de curador o curadors, d'acord amb el que estableix la Llei qualificada de la persona i de la família i el capítol setè del títol V d'aquesta Llei.
- e) La constitució de les altres curateles previstes per la Llei qualificada de la persona i de la família o per altres lleis i el nomenament dels curadors, com també el nomenament de defensor judicial o l'atribució de funcions tutelars o representatives al guardador de fet.
- f) Els actes i negocis jurídics en relació amb les persones posades en tutela o curatela que requereixen autorització judicial, d'acord amb el que estableix la Llei qualificada de la persona i de la família i les altres lleis aplicables.
- g) L'internament d'urgència de persones, d'acord amb el que estableix aquesta Llei i les altres que siguin aplicables.
- h) Les declaracions d'absència i de mort, d'acord amb les lleis aplicables.
- i) El recurs contra la decisió negativa del registrador en relació amb la inscripció de la declaració d'absència o de l'emancipació, d'acord amb la Llei del Registre Civil i les altres lleis aplicables.
- j) La fixació de la contribució dels cònjuges a la cobertura de les despeses familiars, i l'autorització a un cònjuge per realitzar actes adreçats a satisfer necessitats extraordinàries de la família o per realitzar actes de disposició de l'habitatge familiar, si manca el consentiment de l'altre cònjuge.
- k) L'adopció de decisions en interès dels fills menors en els supòsits de desacord dels pares en cas d'exercici conjunt de l'autoritat parental.
- l) L'autorització per lliurar certificacions literals de les inscripcions del Registre Civil en els casos que estableix la Llei del Registre Civil.
- m) L'aprovació del reconeixement de la paternitat no matrimonial del fill proveït de mesures de suport per a l'exercici de la capacitat, d'acord amb la Llei del Registre Civil i les altres lleis aplicables.
- n) Les emancipacions, d'acord amb les lleis aplicables.
- o) El canvi de nom i la rectificació de la menció registral del sexe per adequar-los a la identitat de gènere de la persona.
- p) La delimitació i fitació de béns immobles, amb la presentació prèvia d'un dictamen pericial, d'acord amb les lleis aplicables.

- q) L'alliberament de càrregues i gravàmens, d'acord amb les lleis aplicables.
- r) Les consignacions i els dipòsits judicials, d'acord amb les lleis aplicables.
- s) La pèrdua, la sostracció o la destrucció de pagarés, xecs o lletres de canvi, d'acord amb les lleis aplicables.
- t) Les convocatòries judicials de les juntes generals d'accionistes, d'acord amb el que estableix la Llei de societats anònimes i de responsabilitat limitada i les altres lleis aplicables.
- u) Les convocatòries judicials de les juntes generals de socis d'acord amb el que estableix la Llei de societats anònimes i de responsabilitat limitada i les altres lleis aplicables.
- v) El nomenament, la remoció, la revocació del nomenament o la recusació d'àrbitres, d'acord amb el que estableix la Llei d'arbitratge del Principat d'Andorra i les altres lleis aplicables.
- w) L'assistència judicial en la pràctica de proves en el marc d'un procediment arbitral, d'acord amb el que estableix la Llei d'arbitratge del Principat d'Andorra i les altres lleis aplicables.
- x) Les sol·licituds del benefici de la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes al marge d'un procés ja instat, d'acord amb el que estableixen la Llei qualificada de la Justícia, la Llei transitòria de procediments judicials i les normes reglamentàries corresponents.
- [...].”

Disposició final quarta. *Modificació de la Llei 12/2019, del 15 de febrer, qualificada de tècniques de reproducció humana assistida*

1. Es modifica l'article 9 de la Llei 12/2019, del 15 de febrer, qualificada de tècniques de reproducció humana assistida, que queda redactat amb el text següent:

“Article 9. Filiació dels fills nascuts mitjançant les tècniques de reproducció assistida

1. La filiació dels nascuts amb les tècniques de reproducció assistida es regula per la Llei qualificada de la persona i de la família i les altres disposicions relatives a aquesta matèria, amb les especificacions establertes en els articles següents.

2. En cap cas la inscripció del naixement en el Registre Civil no pot reflectir dades de les quals es pugui inferir el caràcter de la generació.”

2. Es modifica l'article 10 de la Llei 12/2019, del 15 de febrer, qualificada de tècniques de reproducció humana assistida, que queda redactat amb el text següent:

“Article 10. Determinació legal de la filiació

1. Ni la mare gestant ni el seu cònjuge o parella, una vegada han donat el seu consentiment formal, previ i exprés a una determinada fecundació amb gàmetes propis o amb la contribució d'un donant o de donants, no podran impugnar la filiació matrimonial o extramatrimonial del fill nascut com a conseqüència de tal fecundació.

2. La revelació de la identitat del donant en els supòsits en què es procedeixi de conformitat amb l'article 7.5 d'aquesta Llei no implicarà en cap cas la determinació legal de la filiació.”

3. Es modifica l'article 11 de la Llei 12/2019, del 15 de febrer, qualificada de tècniques de reproducció humana assistida, que queda redactat amb el text següent:

“Article 11. *Premoriència del cònjuge o parella*

1. No es pot determinar legalment la filiació ni reconèixer cap efecte o relació jurídica entre el fill nascut per l'aplicació de les tècniques que regula aquesta Llei i el cònjuge o parella difunts de la mare gestant si el material reproductor d'aquests no es troba en l'úter de la dona a la data de la mort.

2. No obstant el que disposa l'apartat anterior, el cònjuge o parella pot donar el seu consentiment, en el document referit a l'article 8.3, en escriptura pública, en testament o document de voluntats anticipades, perquè el seu material reproductor pugui ser utilitzat en els vint-i-quatre mesos següents a la seva defunció per fecundar la seva cònjuge o parella. La dita generació produeix els efectes legals que deriven de la filiació matrimonial o extramatrimonial, segons escaigui. El consentiment per aplicar les tècniques en aquestes circumstàncies es pot revocar en qualsevol moment anterior a la realització de les tècniques.

3. Es presumeix atorgat el consentiment al qual es refereix l'apartat anterior quan el supervivent hagi estat sotmès a un procés de reproducció assistida ja iniciat per la transferència d'embrions constituïts amb anterioritat a la defunció de la seva parella i aquesta última no hagi expressat posteriorment i per escrit la seva negativa a la transferència d'aquells embrions. En aquests casos la transferència embrionària ha de tenir lloc en un termini màxim de vint-i-quatre mesos d'ençà del moment de la defunció.”

Disposició final cinquena. *Modificació de la Llei de taxes judicials, del 22 de juny del 2000*

Es modifica l'article 9 de la Llei de taxes judicials, del 22 de juny del 2000, i que queda redactat amb el text següent:

“Article 9

1. Queden subjectes a la taxa judicial totes les actuacions processals que es materialitzen en qualsevol classe de procediment en virtut dels escrits següents:

- a) Oposició a la sol·licitud de diligències preliminars.
- b) Oposició a la sol·licitud de mesures d'assegurament de la prova.
- c) Oposició a la prova anticipada.
- d) Sol·licitud de mesures cautelars i oposició a les mesures cautelars.
- e) Demanda i reconvenció.
- f) Petició inicial en el procediment d'injunció.
- g) Sol·licitud de mesures provisionals regulades a la Llei qualificada de la persona i de la família.
- h) Recurs d'apel·lació i recurs d'adhesió.
- i) Impugnació dels acords del secretari judicial, del saig o del notari.
- j) Demanda de revisió.

- k) Sol·licitud d'execució de les costes processals i impugnació de la taxació de les costes processals.
- l) Oposició a les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries.
- m) Oposició a l'execució forçosa.
- n) Impugnació dels actes d'execució del saig i de les actuacions o diligències del notari.
- o) Oposició a la petició de liquidació.
- p) Sol·licitud de jurisdicció voluntària, sempre que hi intervingui l'autoritat judicial.
- q) Actes de subhasta judicial.

2. També queden subjectes a la taxa judicial les peticions de certificat de qualsevol tipus, llevat dels d'assistència a actes judicials, de legalització de documents i d'obtenció de còpies simples en paper o en qualsevol altre format o suport. Les administracions públiques estan exemptes de la taxa judicial per la petició de certificat de qualsevol tipus.

3. Els escrits que tenen com a objecte complementar, precisar, aclarir o insistir en relació amb les actuacions processals esmentades a l'apartat 1 anterior no queden subjectes a la taxa judicial.”

Disposició final sisena. *Llibres del Registre Civil*

A l'entrada en vigor d'aquesta Llei, quedarà tancat el llibre del Registre Civil relatiu a matrimonis i unions civils i s'obrirà un llibre relatiu a matrimonis que contingui matrimonis canònics i casaments civils, que seguirà la numeració correlativa que li correspongui.

Disposició final setena. *Modificació de normes reglamentàries*

1. S'encomana al Govern que, en el termini màxim de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, aprovi les modificacions escaients del Reglament del Registre Civil, del Reglament d'adopció i del Reglament sobre la constatació registral de les unions estables de parella, a fi d'adaptar les seves disposicions a aquesta Llei.

2. Mentre no es produeixin aquestes modificacions, les disposicions reglamentàries referides continuen vigents en allò que no contradigui aquesta Llei i s'han d'interpretar, en tot cas, d'acord amb els nous principis legals.

Disposició final vuitena. *Desenvolupament reglamentari*

El Govern ha d'aprovar les normes reglamentàries necessàries per al desenvolupament d'aquesta Llei en el termini màxim de sis mesos des de la seva entrada en vigor.

Disposició final novena. *Tractats internacionals i convenis de col·laboració i adaptació de la normativa relativa a la verificació de la capacitat*

1. En el termini d'un any des de la publicació d'aquesta Llei el Govern ha de promoure la signatura de tractats i convenis, especialment amb els estats més propers, per garantir el reconeixement de les resolucions judicials de les autoritats de la residència habitual de la persona interessada en els internaments forçosos que calgui efectuar en un altre Estat.

2. En el termini d'un any des de la publicació d'aquesta Llei, el Govern ha de promoure l'adaptació dels procediments de verificació de la capacitat establerts a la normativa vigent.

Disposició final desena. *Estudi relatiu als documents personals*

S'encomana al Govern que en el termini màxim d'un any a comptar de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, elabori un estudi relatiu a la possibilitat d'introduir en el passaport i altra documentació personal emesa al territori nacional, així com en relació amb les inscripcions registrals, un tercer marcador relatiu a la identificació del gènere, de conformitat amb les recomanacions contingudes a la Resolució 2048 (2015), adoptada per l'Assemblea parlamentària del Consell d'Europa el 22 d'abril del 2015.

Disposició final onzena. *Textos consolidats*

S'encomana al Govern que, en el termini màxim de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei i en els termes previstos a l'article 116 del Reglament del Consell General, presenti els Projectes de consolidació de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, de la Llei 12/2019, del 15 de febrer, qualificada de tècniques de reproducció humana assistida i de la Llei de taxes judicials, del 22 de juny del 2000, que incloguin les modificacions introduïdes fins ara en aquestes lleis.

Disposició final dotzena. *Entrada en vigor*

1. Aquesta Llei entrarà en vigor al cap de sis mesos de ser publicada al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

2. No obstant el que estableix l'apartat anterior, les disposicions següents entraran en vigor l'endemà de la publicació d'aquesta Llei al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*:

a) Els articles 132 i 136 d'aquesta Llei.

b) Les disposicions addicionals cinquena i sisena d'aquesta Llei.

c) L'apartat 2 de la disposició derogatòria única, només pel que fa a la derogació dels articles 22 a 24, 39 i 43 de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995.

d) L'apartat 3 de la disposició derogatòria única, només pel que fa a la derogació de l'article 3 del Reglament del matrimoni civil, del 10 d'agost de 1995.

e) La disposició final primera.

f) L'apartat 4 i l'apartat 23 de la disposició final segona, que modifiquen els articles 54 i 100 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, únicament pel que respecta, respectivament, a la modificació de la lletra a) de l'article 54 i a la supressió de les proclames.

g) Els apartats 6, 9, 10, 24, 38, 40 i 41 de la disposició final segona, que modifiquen els articles 65, 68 i 69, deixen sense contingut els articles 101, 102 i 103, i modifiquen els articles 142, 152, i 154 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996.

En els termes precedents es formula l'informe de la Comissió Legislativa d'Afers Socials i Igualtat que, d'acord amb l'article 100.1 del Reglament del Consell General, es tramet al M. I. Sra. Síndica General, als efectes escaients.

M. I. Sra. Judith Salazar Álvarez
Vicepresidenta de la Comissió Legislativa d'Afers Socials i Igualtat

M. I. Sra. Núria Rossell Jordana
Presidenta de la Comissió Legislativa d'Afers Socials i Igualtat